

THE LIBRARY
OF
THE UNIVERSITY
OF CALIFORNIA
LOS ANGELES

Digitized by the Internet Archive
in 2008 with funding from
Microsoft Corporation

KATHĀVATTHU.

Pali Text Society.

KATHĀVATTHU.

EDITED BY

ARNOLD C. TAYLOR, B.A.

VOL. I.

LONDON :
PUBLISHED FOR THE PALI TEXT SOCIETY,
BY HENRY FROWDE,
OXFORD UNIVERSITY PRESS WAREHOUSE, AMEN CORNER, E.C.

1894.

The Gresham Press,
UNWIN BROTHERS,
WOKING AND LONDON.

PROFESSORI T. W. RHYS DAVIDS

HANC REDACTIONEM DEDICO, PALICARUM LITTERARUM VETERANO
INEXERCITATUS, AMICUS AMICO.

1606046

PREFACE.

IN the preparation of this edition I have used the following MSS. :—

I. In Sinhalese character :

- (a) A paper MS. from the collection of Professor Rhys Davids = P.
- (b) A palm-leaf MS. also belonging to Professor Rhys Davids = S.
- (c) A palm-leaf MS. from the collection of the late Dr. Morris, belonging to the Royal Asiatic Society = S₂.

II. In Burmese character :

Mandalay palm-leaf MS. from the India Office collection = M.

III. I have also made use of the edition of the Kathā Vatthu recently published in Siamese character, and presented by the King of Siam to the Library of the India Office. I have occasionally noted its readings, and have distinguished it as K.

It may be of interest to Pāli scholars to know that this edition—at any rate as far as may be inferred from the Kathā Vatthu—approximates much more closely to the Burmese tradition than to the Sinhalese, in spelling as well as in textual readings. Broadly speaking, there is little difference between it and the Mandalay MS., a fact

which would seem to point to the derivation of the literary side at least of Siamese Buddhism from Burmese rather than Sinhalese sources. It is, however, perhaps premature to generalise from a single instance, and it would be interesting to know the opinion of scholars who have examined any other of the Piṭaka texts in this edition.

The three Sinhalese MSS. are exceedingly corrupt, and it would have been impossible to have produced an edition of the text without the help of the Mandalay MS. The Sinhalese MSS. are all based on a single archetype, as may be inferred from the fact that they agree in making the same omissions and mistakes (see notes on pp. 209, 227, 344, 380, 393, &c.). They are evidently the work of scribes who did not understand what they were writing, and a complete collation of their blunders would require a separate issue of the Pāli Text Society.

It is interesting to notice that in all the MSS. I have used, the form vy^o never occurs, even in the Sinhalese MSS., but always by^o. Trenckner has pointed out in the preface to his edition of the Milindapañho that his oldest Sinhalese MSS. (as well as the Burmese) have by^o, whereas by Childers in his Dictionary and by most of the editors of Piṭaka Texts the form vy^o has been employed.

It is a curious coincidence that the two texts in which the by^o form seems to predominate—the Kathā Vatthu and the Milindapañho—are rather later than the bulk of the Piṭakas themselves, as we know that the Kathā Vatthu dates from the reign of Asoka, while the Milindapañho is of still later date. It is, perhaps, then, an admissible conjecture that the form vy^o is the older, and was used in the earlier portions of the Canonical Texts, but was gradually superseded by the by^o form, which finally, *e.g.* in the Kathā Vatthu, supplanted the original spelling of the word. But a far more accurate knowledge of our MSS. than we possess at present is needed to decide the question, which is still further complicated by

the uncertainty of the date at which the Piṭakas were committed to writing.

In conclusion, my thanks are due to Professor C. H. Tawney, Librarian of the India Office, for the loan of the Mandalay MS. and the Siamese edition, and above all to Professor Rhys Davids, for his ever ready help and encouragement.

ARNOLD C. TAYLOR.

LONDON, *August, 1897.*

[*The issue of this volume has been delayed by the fire which unfortunately took place at the printers' works in Surrey, on Nov. 23rd, 1895.*]

INDEX OF QUESTIONS DISCUSSED IN THE KATHĀVATTHU.

CONTENTS OF VOL. I.

Paṭhamo Vaggo.

No.	PAGE
1. Puggalo upalabbhati sacchikatthaparamatthe-nāti? 1
2. Parihāyati Arahā arahattā ti? 69
3. N'atthi devesu brahmacariyavāso ti? 93
4. Odhisodhiso kilese jahatīti? 103
5. Jahati puthujjano kāmarāgabyāpādan ti? 109
6. Sabbam̄ atthīti? 115
7. Atītañ khandhā ti? 143
8. Atītañ atthīti? 151
9. Sabbe dhammā satipaṭṭhānā ti? 155
10. Atītañ atthīti? 159

Dutiyo Vaggo.

1. Atthi Arahato asucisukkavisatthīti? 163
2. Atthi Arahato aññāyan ti? 173
3. Atthi Arahato kañkhā ti? 180
4. Atthi Arahato paravitārañā ti? 187
5. Samāpannassa atthi vacībhedo ti? 195
6. Dukkhāhāro maggañgam̄ maggapariyāpannan ti?	203

No.		PAGE
7.	Ekam̄ cittam̄ divasam̄ tiṭṭhatīti ? ...	204
8.	Sabbe saṅkhārā anodhikatvā kukkulā ti ?	208
9.	Anupubbābhisaṁayo ti? ...	212
10.	Buddhassa bhagavato vohāro lokuttaro ti ?	221
11.	Dve nirodhā ti ? ...	225

Tatiyo Vaggo.

1.	Tathāgatabalaṁ sāvakasādhāraṇan ti ? ...	228
2.	Thānāṭhāne yathābhūtam̄ nāṇam̄ Tathāgatabalaṁ ariyan ti ? ...	232
3.	Sarāgaṁ cittam̄ vimuccatīti ? ...	238
4.	Vimuttam̄ vimuccamānan ti ? ...	241
5.	Atṭhamakassa puggalassa diṭṭhipariyutṭhānam̄ paññan ti ? ...	243
6.	Atṭhamakassa puggalassa n'atthi saddhindriyan ti ? ...	247
7.	Mañṣacakkhuṁ dhammupatthaddhaṁ dibbacakkhuṁ hotīti ? ...	251
8.	Mañṣasotam̄ dhammupatthaddhaṁ dibbasotam̄ hotīti ? ...	254
9.	Yathākammūpagataṁ nāṇam̄ dibbacakkhuṁ ti ?	256
10.	Atthi devesu sañivaro ti ? ...	258
11.	Asaññasattesu saññā atthīti ? ...	260
12.	Nevasaññāsaññāyatane na vattabbam̄ saññā atthīti ? ...	263

Catuttho Vaggo.

1.	Gihī'ssa Arahā ti ? ...	267
2.	Saha uppattiyaṁ Arahā ti ? ...	268
3.	Arahato sabbe dhammā anāsavā ti ? ...	271
4.	Arahā catūhi phalehi samannāgato ti ? ...	274
5.	Arahā chahi upekkhāhi samannāgato ti ?	280
6.	Bodhiyā Buddho ti ? ...	281
7.	Lakkhaṇasamannāgato Bodhisatto ti ? ...	283

No.	PAGE
8. Bodhisatto Kassapassa bhagavato pāvacane okkantaniyāmo caritabrahmacariyo ti? ...	286
9. Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo tīhi phalehi samannāgato ti?	290
10. Sabbasaññojanānañ pahānañ arahattan ti? ...	298

Pañcamo Vaggo.

1. Vimuttiñānañ vimuttan ti?	301
2. Sekhassa asekhañānañ atthīti?	303
3. Pathavikasiñasamāpattiñ samāpannassa viparīte ñānan ti?	305
4. Aniyatassa niyāmagamanāya atthi ñānan ti? ...	307
5. Sabbam ñānañ patisambhidā ti?	309
6. Na vattabbañ “ Saññmūtiñānañ saccārainmañāñ ñeva na aññārammañāñan ti ”?	310
7. Cetopariyāye ñānañ cittārammañāñena aññāram- mañāñan ti?	311
8. Anāgate ñānañ atthīti?	313
9. Paccuppanne ñānañ atthīti?	314
10. Sāvakassa phale ñānañ atthīti?	315

Kathāvatthu.

NAMO TASSA BHAGAVATO ARAHATO SAMMĀSAMBUDDHASSA.

I. 1.

1. Puggalo upalabbhati saccikat̄thaparamat̄thenāti ?
Āmantā.

Yo saccikat̄tho paramat̄tho tato so puggalo upalabbhati
saccikat̄thaparamat̄thenāti ?

Na h'evam̄ vattabbe.

Ājānāhi niggaham̄ : hañci puggalo upalabbhati sacci-
kat̄thaparamat̄thena, tena vata re vattabbe “ Yo sacci-
kat̄tho paramat̄tho tato so puggalo upalabbhati sacci-
kat̄thaparamat̄thenāti.”

Yam̄ tattha vadesi “ Vattabbe kho ‘ puggalo upalabbhati
saccikat̄thaparamat̄thena,’ no ca vattabbe ‘ yo saccikat̄tho
paramat̄tho tato so puggalo upalabbhati saccikat̄thapara-
mat̄thenāti,’ ” micchā.

No ce pana vattabbe “ Yo saccikat̄tho paramat̄tho tato
so puggalo upalabbhati saccikat̄thaparamat̄thenāti,” no ca
vata re vattabbe “ Puggalo upalabbhati saccikat̄thapara-
mat̄thenāti.”

Yam̄ tattha vadesi “ Vattabbe kho ‘ puggalo upalabbhati
saccikat̄thaparamat̄thena,’ no ca vattabbe ‘ yo saccikat̄tho
paramat̄tho tato so puggalo upalabbhati saccikat̄thapara-
mat̄thenāti,’ ” micchā.

Anuloma-pañcakam̄.

2. Puggalo n'upalabbhati saccikat̄thaparamat̄thenāti ?
Āmantā.

¹ saccikat̄thaparamat̄thenāti, P.S₂; sacchikat̄tha, S.

Yo saccikaṭṭho paramaṭṭho tato so puggalo n'upalab-bhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti ?

Na h'evam̄ vattabbe.

Ājānāhi paṭikammaṇ : hañci puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena, tena vata re vattabbe “ Yo saccikaṭṭho paramaṭṭho tato so puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti.”

Yam̄ tattha vadesi “ Vattabbe kho ‘ puggalo n'upalab-bhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena,’ no ca vattabbe ‘ yo sacci-kaṭṭho paramaṭṭho tato so puggalo n'upalabbhati sacci-kaṭṭhaparamaṭṭhenāti,’ ” micchā.

No ce pana vattabbe “ Yo saccikaṭṭho paramaṭṭho tato so puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti,” no ca vata re vattabbe “ Puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭha-paramaṭṭhenāti.”

Yam̄ tattha vadesi “ Vattabbe kho ‘ puggalo n'upalab-bhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena,’ no ca vattabbe ‘ yo sacci-kaṭṭho paramaṭṭho tato so puggalo n'upalabbhati sacci-kaṭṭhaparamaṭṭhenāti,’ ” micchā.

Paṭikamma-catukkam.

3. Tvañ ce pana maññasi “ Vattabbe kho ‘ puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena,’ no ca vattabbe ‘ yo saccikaṭṭho paramaṭṭho tato so puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti,’ ” tena tava¹ tattha h'etāya² paṭiññāya h'evam̄ paṭijānantaṇ³ h'evam̄ niggahetabbe ; atha taṇ nigganhāma, suniggahītō ca hosi.⁴ Hañci pug-galo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena, tena vata re vattabbe “ Yo saccikaṭṭho paramaṭṭho tato so puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti.”

Yam̄ tattha vadesi “ Vattabbe kho ‘ puggalo n'upalab-bhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena,’ no ca vattabbe ‘ yo saccikaṭṭho paramaṭṭho tato so puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti,’ ” micchā.

¹ tvam, K. ; tava all MSS.

² so tāya, P.S.S₂.

³ paṭijānananāṇ, P.S₂. ; paṭijānam, S.

⁴ hoti, P.S.S₂.

No ce pana vattabbe “ Yo saccikat̄ho paramaṭṭho tato so puggalo n’upalabbhati saccikat̄haparamaṭṭhenāti,” no ca vata re vattabbe “ Puggalo n’upalabbhati saccikat̄tha-paramaṭṭhenāti.”

Yam tattha vadesi “ Vattabbe kho ‘ puggalo n’upalabbhati saccikat̄haparamaṭṭhena,’ no ca vattabbe ‘ yo saccikat̄ho paramaṭṭho tato so puggalo n’upalabbhati saccikat̄haparamaṭṭhenāti,’ ” idan¹ te micchā.

Niggaha-catukkam.

4. Ese² ce dunniggahīte, h’evameva³ tattha dakkha ; Vattabbe kho “ Puggalo upalabbhati saccikat̄haparamaṭṭhena,” no ca vattabbe “ Yo saccikat̄ho paramaṭṭho tato so puggalo upalabbhati saccikat̄haparamaṭṭhenāti,” no ca mayam tayā tattha h’etāya patiññāya h’evam paṭijanantā⁴ h’evam niggahetabbā ; atha maṇi niggahāsi dunniggahitā ca homa. Hañci puggalo upalabbhati saccikat̄haparamaṭṭhena, tena vata re vattabbe “ Yo saccikat̄ho paramaṭṭho tato so puggalo upalabbhati saccikat̄haparamaṭṭhenāti.”

Yam tattha vadesi “ Vattabbe kho ‘ puggalo upalabbhati saccikat̄haparamaṭṭhena,’ no ca vattabbe ‘ yo saccikat̄ho paramaṭṭho tato so puggalo upalabbhati saccikat̄haparamaṭṭhenāti,’ ” micchā.

No ce pana vattabbe “ Yo saccikat̄ho paramaṭṭho tato so puggalo upalabbhati saccikat̄haparamaṭṭhenāti,” no ca vata re vattabbe “ Puggalo upalabbhati saccikat̄tha-paramaṭṭhenāti.”

Yam tattha vadesi “ Vattabbe kho ‘ puggalo upalabbhati saccikat̄haparamaṭṭhena,’ no ca vattabbe ‘ yo saccikat̄ho paramaṭṭho tato so puggalo upalabbhati saccikat̄haparamaṭṭhenāti,’ ” idan⁵ te micchā.

Upanayana⁶-catukkam.

¹ idam, M.

² So P.S.S₂.

³ Evamevam, M.

⁴ paṭijānanto, S.

⁵ idam, S.M.

⁶ upanaya, S.S₂.; upanhāya, P.

5. Na h'evam niggahetabbe, tena hi Yam niggāñhāsi—Hañci puggalo upalabbhati saccikat̄thaparamaṭṭhena, tena vata re vattabbe “ Yo saccikat̄tho paramaṭṭho tato so puggalo upalabbhati saccikat̄thaparamaṭṭhenāti.”

Yam tattha vadesi “ Vattabbe kho ‘ puggalo upalabbhati saccikat̄thaparamaṭṭhena,’ no ca vattabbe ‘ yo saccikat̄tho paramaṭṭho tato so puggalo n’upalabbhati saccikat̄thaparamaṭṭhenāti,’ ” micchā.

No ce pana vattabbe “ Yo saccikat̄tho paramaṭṭho tato so puggalo apalabbhati saccikat̄thaparamaṭṭhenāti,” no ca vata re vattabbe “ Puggalo upalabbhati saccikat̄thaparamaṭṭhenāti.”

Yam tattha vadesi “ Vattabbe kho ‘ puggalo upalabbhati saccikat̄thaparamaṭṭhena,’ no ca vattabbe ‘ yo saccikat̄tho paramaṭṭho tato so puggalo upalabbhati saccikat̄thaparamaṭṭhenāti,’ ” idan te micchā—tena hi ye kate niggahē se¹ niggahē dukkate, sukate² paṭikamme, sukatā paṭipādanāti.

Niggamana-catukkaṇi.

P a ṭ h a m o N i g g a h o .

Pathamasaccikat̄tho.

6. Puggalo n’upalabbhati saccikat̄thaparamaṭṭhenāti ?
Āmantā.

Yo saccikat̄tho paramaṭṭho tato so puggalo n’upalabbhati saccikat̄thaparamaṭṭhenāti ?

Na h'evam vattabbe.

Ājānāhi niggaham : hañci puggalo n’upalabbhati saccikat̄thaparamaṭṭhena, tena vata re vattabbe “ Yo saccikat̄tho paramaṭṭho tato so puggalo n’upalabbhati saccikat̄thaparamaṭṭhenāti.”

Yam tattha vadesi “ Vattabbe kho ‘ puggalo n’upalabbhati saccikat̄thaparamaṭṭhena,’ no ca vattabbe ‘ yo

¹ so, P.S.₂.

² sukkate, P.S.S.₂.

saccikaṭṭho paramaṭṭho tato so puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti," micchā.

No ce pana vattabbe "Yo saccikaṭṭho paramaṭṭho tato so puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti," no ca vata re vattabbe "Puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti."

Yaṁ tattha vadesi "Vattabbe kho 'puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena,' no ca vattabbe 'yo saccikaṭṭho paramaṭṭho tato so puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti,' micchā.

Paccanīka-pañcakam.¹

7. Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti?

Āmantā.

Yo saccikaṭṭho paramaṭṭho tato so puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti?

Na h'evai vattabbe.

Ājānāhi paṭikammaṇi: hañci puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena, tena vata re vattabbe "Yo saccikaṭṭho paramaṭṭho tato so puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti."

Yaṁ tattha vadesi "Vattabbe kho 'puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena,' no ca vattabbe 'yo saccikaṭṭho paramaṭṭho tato so puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti,' micchā.

No ce pana vattabbe "Yo saccikaṭṭho paramaṭṭho tato so puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti," no ca vata re vattabbe "Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti."

Yaṁ tattha vadesi "Vattabbe kho 'puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena,' no ca vattabbe 'yo saccikaṭṭho paramaṭṭho tato so puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti,' micchā.

Paṭikamma-catukkam.

¹ P.S.S₂. omit Paccanīka-pañcakam.

8. Tvañ ce pana maññasi “ Vattabbe kho ‘ puggalo upalabbhati saccikat̄thaparamaṭṭhena,’ no ca vattabbe ‘ yo saccikat̄tho paramaṭṭho tato so puggalo upalabbhati saccikat̄thaparamaṭṭhenāti,’ ” tena tava tattha h’etāya¹ paṭiññāya h’evam̄ paṭijānantam² h’evam̄ niggahetabbe ; atha tañ niggaphāma suniggahīto ca hosi. Hañci puggalo upalabbhati saccikat̄thaparamaṭṭhena, tena vata re vattabbe “ Yo saccikat̄tho paramaṭṭho tato so puggalo upalabbhati saccikat̄thaparamaṭṭhenāti.”

Yañ tattha vadesi “ Vattabbe kho ‘ puggalo upalabbhati saccikat̄thaparamaṭṭhena,’ no ca vattabbe ‘ yo saccikat̄tho paramaṭṭho tato so puggalo upalabbhati saccikat̄thaparamaṭṭhenāti,’ ” micchā.

No ce pana vattabbe “ Yo saccikat̄tho paramaṭṭho tato so puggalo upalabbhati saccikat̄thaparamaṭṭhenāti,” no ca vata re vattabbe “ Puggalo upalabbhati saccikat̄thaparamaṭṭhenāti.”

Yañ tattha vadesi “ Vattabbe kho ‘ puggalo upalabbhati saccikat̄thaparamaṭṭhena,’ no ca vattabbe ‘ yo saccikat̄tho paramaṭṭho tato so puggalo upalabbhati saccikat̄thaparamaṭṭhenāti,’ ” idan te micchā.

Niggaha-catukkam̄.

9. Ese³ ce dunniggahīte, h’evameva tattha dakkha ; Vattabbe kho “ Puggalo n’upalabbhati saccikat̄thaparamaṭṭhena,” no ca vattabbe “ yo saccikat̄tho paramaṭṭho tato so puggalo n’upalabbhati saccikat̄thaparamaṭṭhenāti,” no ca mayañ tayā⁴ tattha h’etāya paṭiññāya h’evam̄ paṭijāntā h’evam̄ niggahetabbā ; atha mañ niggaphāsi dunniggahītā ca homa. Hañci puggalo n’upalabbhati saccikat̄thaparamaṭṭhena, tena vata re vattabbe “ Yo saccikat̄tho paramaṭṭho tato so puggalo n’upalabbhati saccikat̄thaparamaṭṭhenāti.”

Yañ tattha vadesi “ Vattabe kho ‘ puggalo n’upalab-

¹ hotā, S.

² parijānantam̄, P.

³ eso, P.S.S₂.

⁴ P.S.S₂. omit tayā.

bhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena,’ no ca vattabbe ‘yo sacci-kaṭṭho paramaṭṭho tato so puggalo n’upalabbhati sacci-kaṭṭhaparamaṭṭhenāti,’” micchā.

No ce pana vattabbe “Yo saccikaṭṭho paramaṭṭho tato so puggalo n’upalabbhati sacci-kaṭṭhaparamaṭṭhenāti,” no ca vata re vattabbe “Puggalo n’upalabbhati sacci-kaṭṭha-paramaṭṭhenāti.”

Yam tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo n’upalabbhati sacci-kaṭṭhaparamaṭṭhena,’ no ca vattabbe ‘yo sacci-kaṭṭho paramaṭṭho tato so puggalo n’upalabbhati sacci-kaṭṭhaparamaṭṭhenāti,’” idan te micchā.

Upanayana-catukkamī.

10. Na h’evāṇi niggahetabbe, tena hi yaṇi niggāñhāsi—Hañci puggalo n’upalabbhati sacci-kaṭṭhaparamaṭṭhena, tena vata re vattabbe “Yo sacci-kaṭṭho paramaṭṭho tato so puggalo n’upalabbhati sacci-kaṭṭhaparamaṭṭhenāti.”

Yam tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo n’upalabbhati sacci-kaṭṭhaparamaṭṭhena,’ no ca vattabbe ‘yo sacci-kaṭṭho paramaṭṭho tato so puggalo n’upalabbhati sacci-kaṭṭhaparamaṭṭhenāti,’” micchā.

No ce pana vattabbe “Yo sacci-kaṭṭho paramaṭṭho tato so puggalo n’upalabbhati sacci-kaṭṭhaparamaṭṭhenāti,” no ca vata re vattabbe “Puggalo n’upalabbhati sacci-kaṭṭha-paramaṭṭhenāti.”

Yam tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo n’upalabbhati sacci-kaṭṭhaparamaṭṭhena,’ no ca vattabbe ‘yo sacci-kaṭṭho paramaṭṭho tato so puggalo upalabbhati sacci-kaṭṭhaparamaṭṭhenāti.’” idan te micchā—tena hi ye kate niggahē se¹ niggahē dukkate, sukate paṭikamme, sukatā paṭipādanā ti.

Niggamana-catukkamī.

Dutiyo Nigga hō.

¹ so, P.S.S.₂.

11. Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti ?
Āmantā.

Sabbattha puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti ?

Na h'evam vattabbe.

Ājānāhi niggahaṇ; hañci puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena, tena vata re vattabbe “Sabbattha puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti.”

Yam tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena,’ no ca vattabbe ‘sabbattha puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti,’ ” micchā.

No ce pana vattabbe “Sabbattha puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti,” no ca vata re vattabbe “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti.”

Yam tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena,’ no ca vattabbe ‘sabbattha puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti,’ ” micchā —pe—

Tatiyo Nigga h o.

12. Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti ?
Āmantā.

Sabbadā puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti ?

Na h'evam vattabbe.

Ājānāhi niggahaṇ; hañci puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena, tena vata re vattabbe “Sabbadā puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti.”

Yam tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena,’ no ca vattabbe ‘sabbadā puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti,’ ” micchā.

No ce pana vattabbe “Sabbadā puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti,” no ca vata re vattabbe “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti.”

Yam tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena,’ no ca vattabbe ‘sab-

badā puggalo upalabbhati saccikat̄thaparamaṭṭhenāti,’’ micchā.

Catutṭho Niggaho.

13. Puggalo upalabbhati saccikat̄thaparamaṭṭhenāti ?
Āmanta.

Sabbesu puggalo upalabbhati saccikat̄thaparamaṭṭhenāti ?

Na h'evam vattabbe.

Ājānāhi niggaham ; hañci puggalo upalabbhati sacci-
kat̄thaparamaṭṭhena, tena vata re vattabbe “ Sabbesu
puggalo upalabbhati saccikat̄thaparamaṭṭhenāti.”

Yañ tattha vadesi “ Vattabbe kho ‘ puggalo upalab-
bhati saccikat̄thaparamaṭṭhena,’ no ca vattabbe ‘ sabbesu
puggalo upalabbhati saccikat̄thaparamaṭṭhenāti,’ ” micchā.

No ce pana vattabbe “ Sabbesu puggalo upalabbhati
saccikat̄thaparamaṭṭhenāti,” no ca vata re vattabbe “ Pug-
galo upalabbhati saccikat̄thaparamaṭṭhenāti.”

Yañ tattha vadesi “ Vattabbe kho ‘ puggalo upalab-
bhati saccikat̄thaparamaṭṭhena,’ no ca vattabbe ‘ sabbesu
puggalo upalabbhati saccikat̄thaparamaṭṭhenāti,’ ” micchā.

Pañcamo Niggaho.

14. Puggalo n'upalabbhati saccikat̄thaparamaṭṭhenāti ?
Āmantā.

Sabbattha puggalo n'upalabbhati saccikat̄thaparamaṭ-
ṭhenāti ?

Na h'evam vattabbe.

Ājānāhi niggaham ; hañci puggalo n'upalabbhati sacci-
kat̄thaparamaṭṭhena, tena vata re vattabbe “ Sabbattha
puggalo n'upalabbhati saccikat̄thaparamaṭṭhenāti.”

Yañ tattha vadesi “ Vattabbe kho ‘ puggalo n'upalab-
bhati saccikat̄thaparamaṭṭhena,’ no ca vattabbe ‘ sabbattha
puggalo n'upalabbhati saccikat̄thaparamaṭṭhenāti,’ ” mic-
chā.

No ce pana vattabbe “ Sabbattha puggalo n’upalabbhati saccikatthaparamaṭṭhenāti,” no ca vata re vattabbe “ Puggalo n’upalabbhati saccikatthaparamaṭṭhenāti.”

Yañtattha vadesi “ Vattabbe kho ‘ puggalo n’upalabbhati saccikatthaparamaṭṭhena,’ no ca vattabbe ‘ sabbattha puggalo n’upalabbhati saccikatthaparamaṭṭhenāti,’ ” micchā—pe—

Chattho Niggaho.

15. Puggalo n’upalabbhati saccikatthaparamaṭṭhenāti ?
Āmantā.

Sabbadā puggalo n’upalabbhati saccikatthaparamaṭṭhenāti ?

Na h’evam vattabbe.

Ājānāhi niggahañ ; hañci puggalo n’upalabbhati saccikatthaparamaṭṭhena, tena vata re vattabbe “ Sabbadā puggalo n’upalabbhati saccikatthaparamaṭṭhenāti.”

Yañtattha vadesi “ Vattabbe kho ‘ puggalo n’upalabbhati saccikatthaparamaṭṭhena,’ no ca vattabbe ‘ sabbadā puggalo n’upalabbhati saccikatthaparamaṭṭhenāti,’ ” micchā.

No ce pana vattabbe “ Sabbadā puggalo n’upalabbhati saccikatthaparamaṭṭhenāti,” no ca vata re vattabbe “ Puggalo n’upalabbhati saccikatthaparamaṭṭhenāti.”

Yañtattha vadesi “ Vattabbe kho ‘ puggalo n’upalabbhati saccikatthaparamaṭṭhena,’ no ca vattabbe ‘ sabbadā puggalo n’upalabbhati saccikatthaparamaṭṭhenāti,’ ” micchā.

Sattamo Niggaho.

16. Puggalo n’upalabbhati saccikatthaparamaṭṭhenāti ?
Āmantā.

Sabbesu puggalo n’upalabbhati saccikatthaparamaṭṭhenāti ?

Na h’evam vattabbe.

Ājānāhi niggahaṁ ; hañci puggalo n'upalabbhati sacci-
kaṭṭhaparamaṭṭhena, tena vata re vattabbe “ Sabbesu
puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti.”

Yañ tattha vadesi “ Vattabbe kho ‘ puggalo n'upalabbhati
sacci-kaṭṭhaparamaṭṭhena,’ no ca vattabbe ‘ sabbesu
puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti,’ ” mic-
chā.

No ce pana vattabbe “ Sabbesu puggalo n'upalabbhati
sacci-kaṭṭhaparamaṭṭhenāti,” no ca vata re vattabbe
“ Puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti.”

Yañ tattha vadesi “ Vattabbe kho ‘ puggalo n'upalabbhati
sacci-kaṭṭhaparamaṭṭhena,’ no ca vattabbe ‘ sabbesu
puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti,’ ” mic-
chā.

A t ṭ h a k o N i g g a h o .

17. Puggalo upalabbhati sacci-kaṭṭhaparamaṭṭhena, rū-
pañ ca upalabbhati sacci-kaṭṭhaparamaṭṭhenāti ?

Āmantā.

Aññaṁ rūpañ añño puggalo ti ?

Na h'evam vattabbe.

Ājānāhi niggahaṁ : hañci puggalo upalabbhati sacci-
kaṭṭhaparamaṭṭhena, rūpañ ca upalabbhati sacci-kaṭṭha-
paramaṭṭhena, tena vata re vattabbe “ Aññaṁ rūpañ
añño puggalo ti.”

Yañ tattha vadesi “ Vattabbe kho ‘ puggalo upalabbhati
sacci-kaṭṭhaparamaṭṭhena rūpañ ca upalabbhati sacci-
kaṭṭhaparamaṭṭhena,’ no ca vattabbe ‘ aññaṁ rūpañ añño
puggalo ti,’ ” micchā.

No ce pana vattabbe “ Aññaṁ rūpañ añño puggalo ti,”
no ca vata re vattabbe “ Puggalo upalabbhati sacci-kaṭṭha-
paramaṭṭhena, rūpañ ca upalabbhati sacci-kaṭṭhapara-
maṭṭhenāti.”

Yañ tattha vadesi “ Vattabbe kho ‘ puggalo upalabbhati
sacci-kaṭṭhaparamaṭṭhena rūpañ ca upalabbhati sacci-

kaṭṭhaparamaṭṭhena,' no ca vattabbe ' aññaiṇ rūpaṇi añño puggalo ti,' " micchā—pe—

18. = 17. reading vedanā for rūpaṇi.
19. = 17. reading saññā for rūpaṇi.
20. = 17. reading samkhārā for rūpaṇi.
21. = 17. reading viññāṇaiṇ for rūpaṇi.
22. = 17. reading cakkhāyatanaṇi for rūpaṇi.
23. = 17. reading sotāyatanaṇi for rūpaṇi.
24. = 17. reading ghānāyatanaṇi for rūpaṇi.
25. = 17. reading jīvhāyatanaṇi for rūpaṇi.
26. = 17. reading kāyāyatanaṇi for rūpaṇi.
27. = 17. reading rūpāyatanaṇi for rūpaṇi.
28. = 17. reading saddāyatanaṇi for rūpaṇi.
29. = 17. reading gandhāyatanaṇi for rūpaṇi.
30. = 17. reading rasāyatanaṇi for rūpaṇi.
31. = 17. reading phoṭṭhabbāyatanaṇi for rūpaṇi.
32. = 17. reading manāyatanaṇi for rūpaṇi.
33. = 17. reading dhammāyatanaṇi for rūpaṇi.
34. = 17. reading cakkhudhātu for rūpaṇi.
35. = 17. reading sotadhātu for rūpaṇi.
36. = 17. reading ghānadadhātu for rūpaṇi.
37. = 17. reading jīvhādhātu for rūpaṇi.
38. = 17. reading kāyadhātu for rūpaṇi.
39. = 17. reading rūpadadhātu for rūpaṇi.
40. = 17. reading saddadhātu for rūpaṇi.
41. = 17. reading gandhadhātu for rūpaṇi.
42. = 17. reading rasadhātu for rūpaṇi.
43. = 17. reading phoṭṭhabbadadhātu for rūpaṇi.
44. = 17. reading cakkhuvivīññāṇadhātu for rūpaṇi.
45. = 17. reading sotaviññāṇadhātu for rūpaṇi.
46. = 17. reading ghānavivīññāṇadhātu for rūpaṇi.
47. = 17. reading jīvhāvivīññāṇadhātu for rūpaṇi.
48. = 17. reading kāyavivīññāṇadhātu for rūpaṇi.
49. = 17. reading manodhātu for rūpaṇi.
50. = 17. reading manoviññāṇadhātu¹ for rūpaṇi.
51. = 17. reading dhammadhātu for rūpaṇi.

52. = 17. reading cakkhundriyam for rūpaṁ.
 53. = 17. reading sotindriyam for rūpaṁ.
 54. = 17. reading ghānindriyam for rūpaṁ.
 55. = 17. reading jīvhindriyam for rūpaṁ.
 56. = 17. reading kāyindriyam for rūpaṁ.
 57. = 17. reading manindriyam for rūpaṁ.
 58. = 17. reading itthindriyam for rūpaṁ.
 59. = 17. reading purisindriyam for rūpaṁ.
 60. = 17. reading jīvitindriyam for rūpaṁ.
 61. = 87. reading sukhindriyam for rūpaṁ.
 62. = 17. reading dukkhindriyam for rūpaṁ.
 63. = 17. reading somanassindriyam for rūpaṁ.
 64. = 17. reading domanassindriyam for rūpaṁ.
 65. = 17. reading upekkhindriyam for rūpaṁ.
 66. = 17. reading saddhindriyam for rūpaṁ.
 67. = 17. reading viriyindriyam for rūpaṁ.
 68. = 17. reading satindriyam for rūpaṁ.
 69. = 17. reading samādhindhriyam for rūpaṁ.
 70. = 17. reading paññindriyam for rūpaṁ.
 71. = 17. reading anaññataññassāmitindriyam for
 rūpaṁ.
 72. = 17. reading aññindriyam for rūpaṁ.
 73. = 17. reading aññatāvindriyam for rūpaṁ.
 74. Puggalo n'upalabbhati saccikatṭhaparamatṭhenāti ?
 Āmantā.

Vuttaṇi Bhagavatā—Atthi puggalo attahitāya paṭipanno, rūpañ ca upalabbhati saccikatṭhaparamatṭhenāti ?
 Āmantā.

Aññaiṇ rūpaṁ añño puggalo ti ?
 Na h'evam vattabbe.

Ājānāhi paṭikamīmaṇ : hañci vuttaṇi Bhagavatā—Atthi puggalo attahitāya paṭipanno, rūpañ ca upalabbhati saccikatṭhaparamatṭhenāti, tena vata re vattabbe “Aññam rūpaṁ añño puggalo ti.”

Yam tattha vadesi “ Vattabbe kho ‘vuttaṇi Bhagavatā—Atthi puggalo attahitāya paṭipanno, rūpañ ca upalabbhati saccikatṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘aññaiṇ rūpaṁ añño puggalo ti,’ ” micchā.

No ce pana vattabbe “ Aññam rūpañ añño puggalo ti,” no ca vata re vattabbe “ Vuttam Bhagavatā—Atthi puggalo attahitāya paṭipanno, rūpañ ca upalabbhati saccikaṭṭha-paramaṭṭhenāti.”

Yam tattha vadesi “ Vattabbe kho ‘ vuttañ Bhagavatā—Atthi puggalo attahitāya paṭipanno, rūpañ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti,’ no ca vattabbe ‘ aññam rūpañ añño puggalo ti,’ ” micchā.

75. = 74. reading vedanā for rūpañ.

76. = 74. reading saññā for rūpañ.

77. = 74. reading sañkhārā for rūpañ.

78. = 74. reading viññāpañ for rūpañ.

79. = 74. reading cakkhāyatanañ for rūpañ—pe—.

129. = 74. reading aññātāvindriyan for rūpañ.

S u d d h i k a - s a m s a n d a n ā.

130. Rūpañ upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena, vedanā ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena, aññam rūpañ aññā vedanā ti ?

Āmantā.

Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena, rūpañ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti ?

Āmantā.

Aññam rūpañ añño puggalo ti ?

Na h'evam vattabbe.

Ājānāhi niggahañ ; hañci rūpañ upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena, vedanā ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena, aññam rūpañ aññā vedanā, puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena, rūpañ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena, tena vata re vattabbe “ Aññam rūpañ añño puggalo ti.”

Yam tattha vadesi “ Vattabbe kho ‘ rūpañ upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena, vedanā ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena, aññam rūpañ aññā vedanā, puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena, rūpañ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena,’ no ca vattabbe ‘ aññam rūpañ añño puggalo ti,’ ” micchā.

No ce pana vattabbe “ Aññām rūpañ añño puggalo ti,” no ca vata re vattabbe “ Rūpañ upalabbhati saccikatthaparamatthena, vedanā ca upalabbhati saccikatthaparamatthena, aññām rūpañ aññā vedanā, puggalo upalabbhati saccikatthaparamatthena, rūpañ ca upalabbhati saccikatthaparamatthenatī.”

Yam tattha vadesi “ Vattabbe kho ‘ rūpam upalabbhati saccikatthaparamatthena, vedanā ca upalabbhati saccikatthaparamatthena, aññām rūpañ aññā vedanā, puggalo upalabbhati saccikatthaparamatthena, rūpañ ca upalabbhati saccikatthaparamatthena,’ no ca vattabbe ‘ aññām rūpam añño puggalo ti,’ ” micchā.

131. = 130. reading saññā for vedanā.

132. = 130. reading samkhārā for vedanā.

133. = 130. reading viññāṇam for vedanā.

134. Vedanā upalabbhati saccikatthaparamatthena, saññā ca upalabbhati—pe—samkhārā ca upalabbhanti—pe—viññāṇañ ca upalabbhati—pe—rūpañ ca upalabbhati saccikatthaparamatthena—pe ;

Saññā upalabbhati saccikatthaparamatthena, samkhārā ca upalabbhanti—pe—viññāṇañ ca upalabbhati—pe—rūpañ ca upalabbhati—pe—vedanā ca upalabbhati saccikatthaparamatthena—pe ;

Samkhārā upalabbhanti saccikatthaparamatthena, viññāṇañ ca upalabbhati—pe—rūpañ ca upalabbhati—pe—vedanā ca upalabbhati—pe—saññā ca upalabbhati saccikatthaparamatthena—pe ;

Viññāṇam upalabbhati saccikatthaparamatthena, rūpañ ca upalabbhati—pe—vedanā ca upalabbhati—pe—saññā ca upalabbhati—pe—samkhārā ca upalabbhanti saccikatthaparamatthena, aññām viññāṇam aññe samkhārati ?

Āmantā.

Puggalo upalabbhati saccikatthaparamatthena, viññāṇañ ca upalabbhati saccikatthaparamatthenatī ?

Āmantā.

Aññām viññāṇam añño puggalo ti ?

Na h'evai vattabbe.

Ājānāhi niggahamī ; hañci viññāṇamī upalabbhati sacci-
kaṭṭhaparamaṭṭhena, sañkhārā ca upalabbhanti sacci-
kaṭṭhaparamaṭṭhena, aññamī viññāṇamī aññe sañkhāra,
puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena viññāṇañ
ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena, tena vata re
vattabbe “ Aññamī viññāṇamī añño puggalo ti.”

Yanī tattha vadesi “ Vattabbe kno ‘ viññāṇamī upa-
labbhati—pe—sañkhārā ca upalabbhanti saccikaṭṭha-
paramaṭṭhena, aññamī viññāṇamī aññe sañkhārā, puggalo
upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena, viññāṇañ ca upa-
labbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena,’ no ca vattabbe
‘ aññamī viññāṇamī añño puggalo ti,’ ” micchā.

No ce pana vattabbe “ Aññamī viññāṇamī añño puggalo
ti,” no ca vata re vattabbe “ viññāṇamī upalabbhati—pe—
sañkhārā ca upalabbhanti saccikaṭṭhaparamaṭṭhena,
aññamī viññāṇamī aññe sañkhārā, puggalo upalabbhati
saccikaṭṭhaparamaṭṭhena, viññāṇañ ca upalabbhati sacci-
kaṭṭhaparamatthenāti.”

Yanī tattha vadesi “ Vattabbe kho ‘ viññāṇamī upa-
labbhati—pe—sañkhārā ca upalabbhanti saccikaṭṭha-
paramaṭṭhena, aññamī viññāṇamī aññe sañkhārā, puggalo
upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena, viññāṇañ ca upa-
labbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena,’ no ca vattabbe
‘ aññamī viññāṇamī anno puggalo ti,’ ” micchā.

135. Cakkhāyatanamī upalabbhati saccikaṭṭhapara-
maṭṭhena, sotāyatanañ ca upalabbhati—pe—, dhammāya-
tanañ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena—pe—
sotāyatanañ upalabbhati—pe—dhammāyatanañ upa-
labbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena, cakkhāyatanāñ ca
upalabbhati—pe—manāyatanañ ca upalabbhati sacci-
kaṭṭhaparamaṭṭhena—pe—,

Cakkhudhātu upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena,
sotadhātu ca upalabbhati—pe—dhammadhātu ca upa-
labbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena—pe—sotadhātu upa-
labbhati—pe—dhammadhātu upalabbhati saccikaṭṭha-
paramaṭṭhena, cakkhudhātu ca upalabbhati—pe—mano-
viññāṇadhātu ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena—
pe—,

Cakkhundriyam upalabbhati saccikatthaparamatthena
sotindriyañ ca upalabbhati—pe—aññatāvindriyañ ca upa-
labbhati saccikatthaparamatthena—pe—sotindriyam upa-
labbhati—pe—aññatāvindriyam upalabbhati saccikatthapara-
paramatthena, cakkhundriyañ ca upalabbhati—pe—
aññindriyañ ca upalabbhati saccikatthaparamatthena,
aññam aññatāvindriyam aññam aññindriyañ ti ?

Āmantā.

Puggalo upalabbhati saccikatthaparamatthena, aññatā-
vindriyañ ca upalabbhati saccikatthaparamatthenāti ?

Āmantā.

Aññam aññatāvindriyam añño puggalo ti ?

Na h'evam vattabbe.

Ājānāhi niggaham ; hañci aññatāvindriyam upalabbhati
saccikatthaparamatthena, aññindriyañ ca upalabbhati
saccikatthaparamatthena, aññam aññatāvindriyam aññam
aññindriyam, puggalo upalabbhati saccikatthaparamat-
thena, aññatāvindriyañ ca upalabbhati saccikatthapara-
matthena, tena vata re vattabbe “ Aññam aññatāvindriyam
añño puggalo ti.”

Yam tattha vadesi “ Vattabbe kho ‘ aññatāvindriyam
upalabbhati—pe—saccikatthaparamatthena,’ no ca vat-
tabbe ‘ annam aññatāvindriyam añño puggalo ti,’ ”
micchā.

No ce pana vattabbe “ Aññam aññatāvindriyam añño
puggalo ti,” no ca vata re vattabbe “ Annatāvindriyam
upalabbhati saccikatthaparamatthena, aññindriyañ ca
upalabbhati, aññam aññatāvindriyam aññam aññindriyam,
puggalo upalabbhati saccikatthaparamatthena, aññatā-
vindriyañ ca upalabbhati saccikatthaparamatthenāti.”

Yam tattha vadesi “ Vattabbe kho ‘ aññatāvindriyam
upalabbhati—pe—saccikatthaparamatthena,’ no ca vat-
tabbe ‘ aññam aññatāvindriyam añño puggalo ti,’ ”
micchā.

136. Rūpañ upalabbhati saccikatthaparamatthena ve-
danā ca upalabbhati saccikatthaparamatthena, aññam
rūpañ aññā vedanā ti ?

Āmantā.

Vuttam Bhagavatā—Atthi puggalo attahitāya paṭipanno, rūpañ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti ?
Āmantā.

Aññam rūpañ añño puggalo ti ?

Na h'evam vattabbe.

Ājānāhi paṭikammañ : hañci rūpañ upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena vedanā ca upalabbhati saccikaṭṭha-paramaṭṭhena, aññam rūpañ aññā vedanā, vuttam Bhagavata—Atthi puggalo attahitāya paṭipanno, rūpañ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena, tena vata re vattabbe “Aññam rūpañ añño puggalo ti.”

Yam tattha vadesi “Vattabbe kho ‘rūpañ upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena vedanā ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena, aññam rūpañ aññā vedanā, vuttam Bhagavatā—Atthi puggalo attahitāya paṭipanno rūpañ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena,’ no ca vattabbe ‘aññam rūpañ añño puggalo ti,’” micchā.

No ce pana vattabbe “Aññam rūpañ añño puggalo ti,” no ca vata re vattabbe “Rūpañ upalabbhati saccikaṭṭha-paramaṭṭhena vedanā ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena, aññam rūpañ aññā vedanā, vuttam Bhagavatā—Atthi puggalo attahitāya paṭipanno, rūpañ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti.”

Yam tattha vadesi “Vattabbe kho ‘rūpañ upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena vedanā ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena, aññam rūpañ aññā vedanā, vuttam Bhagavatā—Atthi puggalo attahitāya paṭipanno rūpañ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena,’ no ca vattabbe ‘Aññam rūpañ añño puggalo ti,’” micchā.

137. Rūpañ upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena, saññā ca upalabbhati—pe—saṃkhārā ca upalabbhanti—pe—viññānañ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena—pe—.

Vedanā upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena, saññā ca upalabbhati—pe—saṃkhārā ca upalabbhanti—pe—viññānañ ca upalabbhati—pe—rūpañ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena—pe—.

Saññā upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena, saṃkhārā

ca upalabbhanti—pe—viññāṇaÑ ca upalabbhati—pe—rūpaÑ ca upalabbhati—pe—vedanā ca upalabbhati sacci-kaṭṭhaparamaṭṭhena—pe—.

Saṅkhārā upalabbhanti saccikaṭṭhaparamaṭṭhena, viñ-ñāṇaÑ ca upalabbhati—pe—rūpaÑ ca upalabbhati—pe—vedanā ca upalabbhati—pe—saññā ca upalabbhati sacci-kaṭṭhaparamaṭṭhena—pe—.

Viññāṇam upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena, rūpaÑ ca upalabbhati—pe—vedanā ca upalabbhati—pe—saññā ca upalabbhati—pe—saṅkhārā ca upalabbhanti sacci-kaṭṭhaparamaṭṭhena—pe—.

Cakkhāyatanaṁ upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena, sotāyatanaÑ ca upalabbhati—pe—dhammāyatanaÑ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena—pe—sotāyatanaṁ upalabbhati—pe—dhammāyatanaṁ upalabbhati sacci-kaṭṭhaparamaṭṭhena, cakkhāyatanaÑ ca upalabbhati—pe—manāyatanaÑ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena—pe—.

Cakkhudhātu upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena, sotadhātu ca upalabbhati—pe—dhammadhātu ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena—pe—sotadhātū upalabbhati—pe—dhammadhātu upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena, cakkhudhātu ca upalabbhati—pe—manoviññāṇadhātu ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena—pe—.

Cakkhundriyam upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena, sotindriyaÑ ca upalabbhati—pe—aññātāvindriyaÑ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena—pe—sotindriyam upalabbhati—pe—aññātāvindriyam upalabbhati saccikaṭṭha-paramaṭṭhena, cakkhundriyaÑ ca upalabbhati—pe—aññindriyaÑ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena aññam aññātāvindriyam aññam aññindriyan ti ?

Āmantā.

Vuttam Bhagavatā—Atthi puggalo attahitāya paṭi-panno, aññātāvindriyaÑ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti ?

Āmantā.

Aññam aññātāvindriyam añño puggalo ti ?

Na h'evam vattabbe.

Ājānāhi niggahaṇ ; hañci aññatāvindriyam upalabbhati — pe—aññaiṇ aññindriyaiṇ, vuttaṇ Bhagavatā — pe—saccikaṭṭhaparamaṭṭhena, tena vata re vattabbe “ Aññam aññatāvindriyai añño puggalo ti.”

Yam tattha vadesi “ Vattabbe kho ‘ aññatāvindriyam upalabbhati — pe—aññaiṇ aññindriyaiṇ, vuttaṇ Bhagavatā — pe—saccikaṭṭhaparamaṭṭhena,’ no ca vattabbe ‘ aññaiṇ aññatāvindriyai añño puggalo ti,’ ” micchā.

No ce pana vattabbe “ Aññam aññatāvindriyai añño puggalo ti,” no ca vata re vattabbe “ Aññatāvindriyam upalabbhati — pe—aññaiṇ aññindriyaiṇ, vuttaṇ Bhagavatā — pe—saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti.”

Yam tattha vadesi “ Vattabbe kho ‘ aññatāvindriyam upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena — pe—aññaiṇ aññindriyaiṇ, vuttaṇ Bhagavatā — pe—saccikaṭṭhaparamaṭṭhena,’ no ca vattabbe ‘ aññaiṇ aññatāvindriyam añño puggalo ti,’ ” micchā.

O p a m m a - s a ḥ i s a n d a n a iṇ .

138. Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti ?
Āmantā.

Rūpaṇ puggalo ti ?

Na h'evaiṇ vattabbe.

Ājānāhi niggahaṇ ; hañci puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena, tena vata re vattabbe “ Rūpaṇ puggalo ti.” Yam tattha vadesi “ Vattabbe kho ‘ puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena,’ no ca vattabbe ‘ rūpaṇ puggalo ti,’ ” micchā.

No ce pana vattabbe “ Rūpaṇ puggalo ti,” no ca vata re vattabbe “ Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti.” Yam tattha vadesi “ Vattabbe kho ‘ puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena,’ no ca vattabbe ‘ rūpaṇ puggalo ti,’ ” micchā.

139. Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti ?
Āmantā.

Rūpasmiṇ puggalo — pe—aññatra rūpā puggalo — pe—puggalasmīṇ rūpan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe.

Ājānāhi niggahaṇī; hañci puggalo upalabbhati sacci-
kaṭṭhaparamaṭṭhena, tena vata re vattabbe “Puggalasmiṇ
rūpan ti.” Yañ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo
upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena,’ no ca vattabbe
'puggalasmiṇ rūpan ti,'” micchā.

No ce pana vattabbe “Puggalasmiṇ rūpan ti,” no ca vata
re vattabbe “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭ-
thenāti.” Yañ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo
upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena,’ no ca vattabbe
'puggalasmiṇ rūpan ti,'” micchā.

140. Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti ?
Āmantā.

Vedanā puggalo—pe—vedanāya puggalo—pe—aññatra
vedanāya puggalo—pe—puggalasmiṇ vedanā—pe—

Saññā puggalo—pe—saññāya puggalo—pe—aññatra
saññāya puggalo—pe—puggalasmiṇ saññā—pe—

Saṅkhārā puggalo—pe—saṅkhāresu puggalo—pe—
aññatra saṅkhārehi puggalo—pe—puggalasmiṇ saṅkhārā
—pe—

Viññāṇam̄ puggalo—pe—viññāṇasmiṇ puggalo—pe—
aññatra viññāṇā puggalo—pe—puggalasmiṇ viññāṇan ti?

Na h'evam̄ vattabbe.

Ājānāhi niggahaṇī; hañci puggalo upalabbhati sacci-
kaṭṭhaparamaṭṭhena, tena vata re vattabbe “Puggalasmiṇ
viññāṇan ti.” Yañ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo
upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena,’ no ca vattabbe
'puggalasmiṇ viññāṇan ti,'” micchā.

No ce pana vattabbe “Puggalasmiṇ viññāṇan ti,” no ca
vata re vattabbe “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhapara-
maṭṭhenāti.” Yañ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo
upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena,’ no ca vattabbe
'puggalasmiṇ viññāṇan ti,'” micchā.

141. Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti ?

Āmantā.

Cakkhāyatanaṇī puggalo—pe—cakkhāyatanaṇasmiṇ pug-
galo—pe—aññatra cakkhāyatanaṇā puggalo—pe—puggalas-
miṇ cakkhāyatanaṇī—pe—

Aññātāvindriyam puggalo—pe—aññātāvindriyasmin puggalo—pe—aññatra aññātāvindriyā puggalo—pe—puggalasmin aññātāvindriyan ti?

Na h'evam vattabbe.

Ājānāhi niggahaṇī; hañci puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena, tena vata re vattabbe “Puggalasmin aññātāvindriyan ti.” Yañ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena,’ no ca vattabbe ‘puggalasmin aññātāvindriyan ti,’” micchā.

No ce pana vattabbe “Puggalasmin aññātāvindriyan ti,” no ca vata re vattabbe “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti.” Yañ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena,’ no ca vattabbe puggalasmin aññātāvindriyan ti,” micchā.

142. Puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti?
Āmantā.

Rūpaṇī puggalo ti?

Na h'evam vattabbe.

Ājānāhi paṭikammaṇī; hañci puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena, tena vata re vattabbe “Rūpaṇī puggalo ti.” Yañ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena,’ no ca vattabbe ‘rūpaṇī puggalo ti,’” micchā.

No ce pana vattabbe “Rūpaṇī puggalo ti,” no ca vata re vattabbe “Puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti.” Yañ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena,’ no ca vattabbe ‘rūpaṇī puggalo ti,’” micchā.

143. Puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti?
Āmantā.

Rūpasminī puggalo—pe—aññatra rūpā puggalo—pe—puggalasminī rūpan ti?

Na h'evam vattabbe.

Ājānāhi paṭikammaṇī; hañci puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena, tena vata re vattabbe “Puggalasminī rūpan ti.” Yañ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena,’ no ca vattabbe ‘puggalasminī rūpan ti,’” micchā.

No ce pana vattabbe “ Puggalasmīm rūpan ti,” no ca vata re vattabbe “ Puggalo n’upalabbhati saccikat̄haparamaṭṭhenāti.” Yañ tattha vadesi “ Vattabbe kho ‘ puggalo n’upalabbhati saccikat̄haparamaṭṭhena,’ no ca vattabbe ‘ puggalasmīm rūpan ti,’ ” micchā.

144. Puggalo n’upalabbhati saccikat̄haparamaṭṭhenāti? Āmantā.

Vedanā puggalo—pe—vedanāya puggalo—pe—aññatra vedanāya puggalo—pe—puggalasmīm vedanā—pe—

Saññā puggalo—pe—saññāya puggalo—pe—aññatra saññāya puggalo—pe—puggalasmīm saññā—pe—

Saṅkhārā puggalo—pe—saṅkhāresu puggalo—pe—aññatra saṅkhārehi puggalo—pe—puggalasmīm saṅkhārā—pe—

Viññāṇam puggalo—pe—viññāṇasmīm puggalo—pe—aññatra viññāṇā puggalo—pe—puggalasmīm viññāṇan ti ?

Na h’evam vattabbe.

Ājānāhi paṭikammaṇi ; hañci puggalo n’upalabbhati saccikat̄haparamaṭṭhena, tena vata re vattabbe “ Puggalasmīm viññāṇan ti.” Yañ tattha vadesi “ Vattabbe kho ‘ puggalo n’upalabbhati saccikat̄haparamaṭṭhena,’ no ca vattabbe puggalasmīm viññāṇan ti,” micchā.

No ce pana vattabbe puggalasmīm viññāṇan ti, no ca vata re vattabbe “ Puggalo n’upalabbhati saccikat̄tha-paramaṭṭhenāti.” Yañ tattha vadesi “ Vattabbe kho ‘ puggalo n’upalabbhati saccikat̄haparamaṭṭhena,’ no ca vattabbe puggalasmīm viññāṇan ti,” micchā.

145. Puggalo n’upalabbhati saccikat̄haparamaṭṭhenāti? Āmantā.

Cakkhāyatanaṇi puggalo—pe—cakkhāyatanaṇasmīm pug-galo—pe—aññatra cakkhāyatanañ puggalo—pe—puggalasmīm cakkhāyatanaṇi—pe—

Aññātāvindriyanī puggalo—pe—aññātāvindriyasmīm puggalo—pe—aññatra aññātāvindriyā puggalo—pe—pug-galasmīm aññātāvindriyan ti ?

Na h’evam vattabbe.

Ājānāhi paṭikammaṇi ; hañci puggalo n’upalabbhati saccikat̄haparamaṭṭhena, tena vata re vattabbe “ Puggal-

mim aññātāvindriyan ti. Yañ tattha vadesi “ Vattabbe kho ‘ puggalo n’upalabbhati saccikat̄haparamaṭṭhena,’ no ca vattabbe ‘ puggalasmin̄ aññātāvindriyan ti,’ ” micchā.

No ce pana vattabbe “ Puggalasmin̄ aññātāvindriyan ti,” no ca vata re vattabbe “ Puggalo n’upalabbhati saccikat̄haparamaṭṭhenāti.” Yañ tattha vadesi “ Vattabbe kho ‘ puggalo n’upalabbhati saccikat̄haparamaṭṭhena,’ no ca vattabbe ‘ puggalasmin̄ aññātāvindriyan ti,’ ” micchā.

C a t u k k a n a y a—s a m i s a n d a n a m .

146. Puggalo upalabbhati saccikat̄haparamaṭṭhenāti ?

Āmantā.

Puggalo sappaccayo—pe—puggalo appaccayo, puggalo saṃkhato puggalo asaṃkhato, puggalo sassato, puggalo asassato, puggalo sanimitto puggalo animitto ti?

Na h’evam̄ vattabbe—pe—

147. Puggalo n’upalabbhati saccikat̄haparamaṭṭhenāti ?
Āmantā.

Vuttam̄ Bhagavatā “ Atthi puggalo attahitāya paṭipanno ti ”?

Āmantā.

Puggalo sappaccayo—pe—puggalo appaccayo, puggalo saṅkhato puggalo asaṅkhato, puggalo sassato, puggalo asassato, puggalo sanimitto puggalo animitto ti?

Na h’evam̄ vattabbe—pe—

Lakkhaṇāyuttikathā.

148. Puggalo upalabbhati, upalabbhati puggalo ti ?

Puggalo upalabbhati, upalabbhati kehici puggalo, kehici na puggalo ti.

Puggalo kehici upalabbhati, kehici na upalabbhatīti ?

Na h evam̄ vattabbe—pe—

149. Puggalo saccikat̄ho saccikat̄ho puggalo ti ?

Puggalo saccikat̄ho, saccikat̄ho kehici puggalo, kehici na puggalo ti.

Puggalo kehici saccikaṭṭho, kehici na saccikaṭṭho ti ?
 Na h'evam̄ vattabbe—pe—
 150. Puggalo vijjamāno vijjamāno puggalo ti ?
 Puggalo vijjamāno, vijjamāno kehici puggalo, kehici na puggalo ti ?
 Puggalo kehici vijjamāno, kehici na vijjamāno ti ?
 Na h'evam̄ vattabbe—pe—
 151. Puggalo samvijjamāno samvijjamāno puggalo ti ?
 Puggalo samvijjamāno, samvijjamāno kehici puggalo, kehici na puggalo ti.
 Puggalo kehici samvijjamāno, kehici na samvijjamāno ti ?
 Na h'evam̄ vattabbe—pe—
 152. Puggalo atthi atthi puggalo ti ?
 Puggalo atthi, atthi kehici puggalo, kehici na puggalo ti.
 Puggalo kehici atthi, kehici n'atthīti ?
 Na h'evam̄ vattabbe—pe—
 153. Puggalo atthi, atthi na sabbo¹ puggalo ti ?
 Āmantā.
 Puggalo n'atthi, n'atthi na sabbo puggalo ti ?
 Na h'evam̄ vattabbe—pe—

V a c a n a s o d h a n a m̄.

154. Rūpadhātuyā rūpi² puggalo ti ?
 Āmantā.
 Kāmadhātuyā kāmī puggalo ti ?
 Na h'evam̄ vattabbe—pe—
 Rūpadhātuyā rūpino sattā³ ti ?
 Āmantā.
 Kāmadhātuyā kāmino sattā ti ?
 Na h'evam̄ vattabbe—pe—
 Arūpadhātuyā arūpī puggalo ti ?
 Āmantā.

¹ sabbe, S.P.² rupi, M.³ satthā, S.

Kāmadhātuyā kāmī puggalo ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Arūpadhātuyā arūpino sattā ti ?

Āmantā.

Kāmadhātuyā kāmino sattā ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

155. Rūpadhātuyā rūpī puggalo arūpadhātuyā arūpī puggalo, atthi ca koci¹ rūpadhātuyā cuto arupadhātum² upapajjatīti ?

Āmantā.

Rūpī puggalo upacchinno³ arūpī puggalo jāto ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Rūpadhātuyā rūpino sattā, arūpadhatuyā arūpino sattā, atthi ca koci rūpadhatuyā cuto arūpadhātum⁴ upapajjatīti ?

Āmantā.

Rūpī satto upacchinno arūpī satto jāto ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

156. Kāyo ti vā sarīran ti vā⁵ sarīran ti vā kāyo ti vā kāyam⁶ appiyam karitvā, esese ekaṭṭhe same samabhāge⁶ tajjāte ti ?

eK

Āmantā.

Puggalo ti vā jīvo ti vā jīvo ti vā puggalo ti vā puggalam⁷ appiyam karitvā esese ekaṭṭhe same samabhāge tajjāte ti ?

Āmantā.

Añño kāyo añño puggalo ti ?

Āmantā.

Aññam⁸ jīvam⁹ aññam⁸ sarīran ti ?

Na h'evam vattabbe.

Ājānāhi niggaham : hañci kāyo ti vā sarīran ti vā sarīran ti vā kayo ti vā kāyam appiyam karitvā esese ekaṭṭhe same samabhāge tajjāte, puggalo ti vā jīvo ti vā jīvo ti vā puggalo ti vā puggalam appiyam karitvā esese

¹ keci, S.

² S. °tuyā ; P. °tu.

³ ucchinno, S.P.

⁴ vā omit S.

⁵ ayan, P.

⁶ sabhāge, P.

ekaṭṭhe same samabhāge tajjāte, añño kāyo añño puggalo, tena vata re vattabbe “Aññam jīvam aññam sarīrañ ti.”

Yam tattha vadesi “Vattabbe kho ‘kāyo ti vā sarīrañ ti vā sarīrañ ti vā kāyo ti vā kāyam appiyam karitvā esese ekaṭṭhe same samabhāge tajjāte, puggalo ti vā jīvo ti vā jīvo ti vā puggalo ti vā puggalañ appiyam karitvā esese ekaṭṭhe same samabhāge tajjāte, añño kāyo añño puggalo,’ no ca vattabbe ‘aññam jīvam aññam sarīrañ ti,’ ” micchā.

No ce pana vattabbe “Aññam jīvam aññam sarīrañ ti,” no ca vata re vattabbe “Kāyo ti vā sarīrañ ti vā sarīrañ ti vā kāyo ti vā kāyam appiyam karitvā esese ekaṭṭhe same samabhāge tajjāte, puggalo ti vā jīvo ti vā jīvo ti vā puggalo ti vā puggalañ appiyam karitvā esese ekaṭṭhe same samabhāge tajjāte, añño kāyo añño puggalo ti.”

Yam tattha vadesi “Vattabbe kho ‘kāyo ti vā sarīrañ ti vā sarīrañ ti vā kāyo ti vā kāyam appiyam karitvā esese ekaṭṭhe same samabhāge tajjāte, puggalo ti vā jīvo ti vā jīvo ti vā puggalo ti vā puggalañ appiyam karitvā esese ekaṭṭhe same samabhāge tajjāte, añño kāyo añño puggalo,’ no ca vattabbe ‘aññam jīvam aññam sarīrañ ti,’ ” micchā.

157. Kāyo ti vā sarīrañ ti vā sarīrañ ti vā kāyo ti vā kāyam appiyam karitvā esese ekaṭṭhe same samabhāge tajjāte ti?

Āmantā.

Vuttam Bhagavatā “Atthi puggalo attahitāya paṭipanno ti?”

Āmantā.

Añño kāyo añño puggalo ti?

Na h'evam vattabbe.

Ājānāhi paṭikannam: hañci kāyo ti vā sarīrañ ti vā sarīrañ ti vā kāyo ti vā kāyam appiyam karitvā esese ekaṭṭhe same samabhāge tajjāte, vuttam Bhagavatā “Atthi puggalo attahitāya paṭipanno,” tena vata re vattabbe “Añño kāyo añño puggalo ti.”

Yam tattha vadesi “Vattabbe kho ‘kāyo ti vā sarīrañ ti vā sarīrañ ti vā kāyo ti vā kāyam appiyam karitvā esese ekaṭṭhe same samabhāge tajjāte, vuttam Bhagavatā—

Atthi puggalo attahitāya paṭipanno' no ca vattabbe 'añño kāyo añño puggalo ti,' micchā.

No ce pana vattabbe "Añño kāyo añño puggalo ti," no ca vata re vattabbe "Kāyo ti vā sarīran ti vā sarīran ti vā kāyo ti vā kāyaṇ appiyaṇ karitvā esese ekaṭṭhe same samabhāge tajjāte, vuttaṇ Bhagavatā Atthi puggalo attahitāya paṭipanno ti."

Yanī tattha vadesi "Vattabbe kho 'kāyo ti vā sarīran ti vā sarīran ti vā kāyo ti vā kāyaṇ appiyaṇ karitvā esese ekaṭṭhe same samabhāge tajjāte, vuttaṇ Bhagavatā -- Atthi puggalo attahitāya paṭipanno' no ca vattabbe 'añño kāyo añño puggalo ti,'" micchā.

Paññattānuyogo.

158. Puggalo sandhāvati asmā lokā paraṇ lokanū parasmā lokā imaiṇ lokan ti?

Āmantā.

So puggalo sandhāvati asmā lokā paraṇ lokanū parasmā lokā imaiṇ lokan ti?

Na h'evaṇ vattabbe—pe—

Puggalo sandhāvati asmā lokā paraṇ lokanū parasmā lokā imaiṇ lokan ti?

Āmantā.

Añño puggalo sandhāvati asmā lokā paraṇ lokanū parasmā lokā imaiṇ lokan ti?

Na h'evaṇ vattabbe—pe.

Puggalo sandhāvati asmā lokā paraṇ lokanū parasmā lokā imaiṇ lokan ti?

Āmantā.

So ca añño ca sandhāvati asmā lokā paraṇ lokanū parasmā lokā imaiṇ lokan ti?

Na h'evaṇ vattabbe—pe—

Puggalo sandhāvati asmā lokā paraṇ lokanū parasmā lokā imaiṇ lokan ti?

Āmantā.

N'eva so sandhāvati na añño sandhāvati asmā lokā paraṇ lokanū parasmā lokā imaiṇ lokan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Puggalo sandhāvati asmā lokā param̄ lokam̄ parasmā lokā imam̄ lokan ti?

Āmantā.

So puggalo sandhāvati, añño puggalo sandhāvati, so ca añño ca sandhāvati, n'eva so sandhāvati na añño sandhāvati asmā lokā param̄ lokam̄ parasmā lokā imam̄ lokan ti?

Na h'evam̄ vattabbe.

159. Na vattabbañ “Puggalo sandhāvati asmā lokā param̄ lokam̄ parasmā lokā imam̄ lokan ti”? Āmantā.

Nanu vuttañ Bhagavatā—

“Sa¹ sattakkhattuparamañ sandhāvitvāna puggalo Dukkhassantakaro hoti sabbasaññojanakkhayā ti.”

Atth'eva puttanto ti? Āmantā.

Tena hi puggalo sandhāvati asmā lokā param̄ lokam̄ parasmā lokā imam̄ lokan ti.

Na vattabbañ “Puggalo sandhāvati asmā lokā param̄ lokam̄ parasmā lokā imam̄ lokan ti”? Āmantā.

Nanu vuttañ Bhagavatā—“Anamataggāyañ Bhikkhave saññārō, pubbā² koti na paññāyati avijjānīvaraṇānam̄ sattānam̄ tanhāsaññojanānam̄ sandhāvatañ sañṣāratāñ³ ti.” Atth'eva puttanto ti? Āmantā.

Tena hi puggalo sandhāvati asmā lokā param̄ lokam̄ parasmā lokā imam̄ lokan ti.

160. Puggalo sandhāvati asmā lokā param̄ lokam̄ parasmā lokā imam̄ lokan ti? Āmantā.

S'eva puggalo sandhāvati asmā lokā param̄ lokam̄ parasmā lokā imam̄ lokan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

S'eva puggalo sandhāvati asmā lokā param̄ lokam̄ parasmā lokā imam̄ lokan ti?

Āmantā.

Atthi koci manusso hutvā devo hotīti?

Āmantā.

S'eva manusso so devo ti?

¹ Sa omitted in MSS. but cf. Itivuttaka III. 4.
(Windisch). ² obba, M. ³ oṣarāñ, ti S.

Na h'evam̄ vattabbe—pe—
 Sv'eva manusso so devo ti ?
 Āmantā.

Manusso hutvā devo hoti, devo hutvā manusso ¹ hoti
 manussabhūto, añño devo añño manussabhūto, sv'evāyam̄
 sandhāvatīti, micchā—pe—

Sace hi sandhāvati sv'eva puggalo ito cuto param̄ lokam̄ ²
 anañño, ² h'evam̄ maraṇam̄ na hehiti ² pāṇātipāto n'upalab-
 bhati, kammaṇi atthi, kammavipāko atthi, katānam̄ kam-
 mānam vipāko atthi, kusalākusale vipaccamāne sv'evāyam̄
 sandhāvatīti, micchā.

161. Sv'eva puggalo sandhāvati asmā lokā param̄ lokam̄
 parasmā lokā imam̄ lokan ti ?

Āmantā.

Atthi koci manusso hutvā yakkho hoti, peto hoti,
 nerayiko hoti, tiracchānagato hoti, ottho hoti, gono hoti,
 gadrabhho hoti, sūkaro hoti, mahiso ³ hotīti ?

Āmantā.

Sv'eva manusso so mahiso ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sv'eva manusso so mahiso ti ?

Āmantā.

Manusso hutvā mahiso hoti, mahiso hutvā manusso
 hoti manussabhūto, añño mahiso añño manussabhūto, sv'
 evāyam̄ sandhāvatīti, micchā—pe—

Sace hi sandhāvati sv'eva puggalo ito cuto param̄
 lokam̄ anañño, h'evam̄ maraṇam̄ na hehiti pāṇātipāto
 n'upalabbhati, kammaṇi atthi, kammavipāko atthi, katā-
 nam̄ kammānam̄ vipāko atthi, kusalākusale vipaccamāne
 sv'evāyam̄ sandhāvatīti, micchā.

162. Sv'eva puggalo sandhāvati asmā lokā param̄ lokam̄
 parasmā lokā imam̄ lokan ti ?

¹ K. omits manusso.

² paralokā, P. ; añño, P.S. ; hehīti, M., hotīti, P.S. ; in
 next section P. has paralokam̄, anañño, hehīti.

³ mahin̄so, M.

Āmantā.

Atthi koci Khattiyo hutvā Brāhmaṇo hotīti ?

Āmantā.

Sv'eva Khattiyo so Brāhmaṇo ti ?

Na h'evāṇi vattabbe—pe—

Atthi koci Khattiyo hutvā Vesso hoti, Suddo hotīti ?

Āmantā.

Sv'eva Khattiyo so Suddo ti ?

Na h'evāṇi vattabbe—pe—

Atthi koci Brāhmaṇo hutvā Vesso hoti Suddo hoti
Khattiyo hotīti ?

Āmantā.

Sv'eva Brāhmaṇo so Khattiyo ti ?

Na h'evāṇi vattabbe—pe—

Atthi koci Vesso hutvā Suddo hoti Khattiyo hoti
Brāhmaṇo hotīti ?

Āmantā.

Sv'eva Vesso so Brāhmaṇo ti ?

Na h'evāṇi vattabbe—pe—

Atthi koci Suddo hutvā Khattiyo hoti Brāhmaṇo hoti
Vesso hotīti ?

Āmantā.

Sv'eva Suddo so Vesso ti ?

Na h'evāṇi vattabbe—pe—

163. Sv'eva puggalo sandhāvati asmā lokā param lokaṇi
parasmā lokā imam̄ lokan ti ?

Āmantā.

Hatthacchinno hatthacchinno va hoti, pādacchinno
pādacchinno va hoti, hatthapādacchinno hatthapādac-
chinno va hoti, kaṇṇacchinno nāśacchinno kaṇṇanāśac-
chinno, aṅgulicchinno alacchinno kaṇḍaracchinno, kuṇi-
hatthako phaṇahatthako kuṭṭhiyo gandhiyo kilāsiyo
sosiyo apamāriyo oṭṭho goṇo gadrabho sūkaro mahiso
mahiso va hotīti ?

Na h'evāṇi vattabbe—pe—

164. Na vattabbam̄ “ Sv'eva puggalo sandhāvati asmā
lokā param lokaṇi parasmā lokā imam̄ lokan ti ” ?

Āmantā.

Nanu sotāpanno puggalo manussalokā cuto devalokam
upapanno tattha pi sotāpanno va hotīti ?

Āmantā.

Hañci sotāpanno puggalo manussalokā cuto devalokam
upapanno tattha pi sotāpanno va hoti, tena vata re
vattabbe “ Sv'eva puggalo sandhāvati asmā lokā param
lokam parasmā lokā imam̄ lokan ti.”

Sotāpanno puggalo manussalokā cuto devalokam upa-
panno tattha pi sotāpanno va hotīti katvā tena ca kāra-
nena sv'eva puggalo sandhāvati asmā lokā param lokam
parasmā lokā imam̄ lokan ti ?

Āmantā.

Sotāpanno puggalo manussalokā cuto devalokam upa-
panno tattha pi manusso hotīti ? ¹

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

165. Sv'eva puggalo sandhāvati—pe—imam̄ lokan ti ?

Āmantā.

Anañño avigato sandhāvatīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Anañño avigato sandhāvatīti ?

Āmantā.

Hatthacchinno hatthacchinno va hoti mahiso va hotīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

166. Sv'eva puggalo sandhāvati—pe—imam̄ lokan ti ?

Āmantā.

Sarūpo sandhāvatīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sarūpo sandhāvatīti ?

Āmantā.

Tam̄ jīvam̄ tam̄ sarīran ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Savedano—pe—sasañño—pe—sasañkhāro—pe—saviñ-
ñāño sandhāvatīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Saviññāño sandhāvatīti ?

¹ M. has katvā after hotīti.

Āmantā.

Taṇ jīvaiṇ taṇ sarīran ti ?

Na h'evaiṇ vattabbe—pe—

167. Sv'eva puggalo sandhāvati asmā lokā—pe—imam̄ lokan ti ?

Āmantā.

Arūpo sandhāvatīti ?

Na h'evaiṇ vattabbe—pe—

Arūpo sandhāvatīti ?

Āmantā.

Aññaiṇ jīvaiṇ aññaiṇ sarīran ti ?

Na h'evaiṇ vattabbe—pe—

Avedano—pe—asañño—pe—asam̄khāro—pe—aviññāṇo sandhāvatīti ?

Na h'evaiṇ vattabbe—pe—

Aviññāṇo sandhāvatīti ?

Āmantā.

Aññaiṇ jīvaiṇ aññaiṇ sarīran ti ?

Na h'evaiṇ vattabbe—pe—

168. Sv'eva puggalo sandhāvati asmā lokā—pe—imam̄ lokan ti ?

Āmantā.

Rūpaṇ sandhāvatīti ?

Na h'evaiṇ vattabbe—pe—

Rūpaṇ sandhāvatīti ?

Āmantā.

Taṇ jīvaiṇ taṇ sarīran ti ?

Na h'evaiṇ vattabbe—pe—

Vedanā—pe—saññā—pe—sam̄khārā—pe—viññāṇam̄ sandhāvatīti ?

Na h'evaiṇ vattabbe.

Viññāṇam̄ sandhāvatīti ? Āmantā.

Taṇ jīvaiṇ taṇ sarīran ti ?

Na h'evaiṇ vattabbe—pe—

169. Sv'eva puggalo sandhāvati—pe—imam̄ lokan ti ?

Āmantā.

Rūpaṇ na sandhāvatīti ? Na h'evaiṇ vattabbe—pe—

Rūpaṇ na sandhāvatīti ? Āmantā.

Aññam jīvam aññaiṇi sarīran ti? Na h'evam vattabbe—pe—

Vedanā—pe—saññā—pe—sañkhārā—pe—viññāṇam na sandhāvatīti? Na h'evam vattabbe—pe—

Viññāṇam na sandhāvatīti? Āmantā.

Aññam jīvam aññaiṇi sarīran ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

170. Khandhesu bhijjamānesu¹ so ce bhijjati puggalo

Ucchedā bhavati² diṭṭhi yā Buddhena vivajjita.

Khandhesu bhijjamānesu no ce bhijjati puggalo

Puggalo sassato hoti nibbānena samasamo³ ti.

171. Rūpaṇi upādāya puggalassa paññattīti?

Āmantā.

Rūpaṇi aniccam sañkhataṇi paṭiccasamuppannaṇi kha-yadhammaṇi vayadhammaṇi virāgadhammaṇi nirodhadhammaṇi vipariṇāmadhamman ti?

Āmantā.

Puggalo pi anicco sañkhato paṭiccasamuppanno khaya-dhammo vayadhammo virāgadhammo nirodhadhammo vipariṇāmadhammo ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

172. Vedanaṇi upādāya—pe—saññaiṇi upādāya—pe—sañkhāre upādāya—pe—viññāṇam upādāya puggalassa paññattīti?

Āmantā.

Viññāṇam aniccam—pe—vipariṇāmadhamman ti?

Āmantā.

Puggalo pi anicco—pe—vipariṇāmadhammo ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

173. Rūpaṇi upādāya puggalassa paññattīti?

Āmantā.

Nilaṇi rūpaṇi upādāya nīlakassa puggalassa paññattīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

¹ vijjō, P.

² tava, P.

³ samasamā, P.

Pītam rūpañ upādāya,
 Lohitam rūpañ upādāya,
 Odātañ rūpañ upādāya,
 Sanidassanañ rūpañ upādāya,
 Anidassanañ rūpañ upādāya,
 Sappaṭighañ rūpañ upādāya,
 Appaṭighañ rūpañ upādāya appaṭighassa pugalassa
 paññatīti ?

Na h'evañ vattabbe—pe—

174. Vedanam upādāya puggalassa paññattīti ?

Āmantā.

Kusalañ vedanam upādāya kusalassa puggalassa paññattīti ?

Na h'evañ vattabbe—pe—

Kusalañ vedanam upādāya kusalassa puggalassa paññattīti ?

Āmantā.

Kusalā vedanā saphalā savipākā iṭṭhaphalā kantaphalā manuññaphalā asecanakaphalā¹ sukhudrayā² sukhavipākāti ?

Āmantā.

Kusalo pi puggalo saphalo savipāko iṭṭhaphalo kantaphalo manuññaphalo asecanakaphalo sukhudrayo sukhavipākāti ?

Na h'evañ vattabbe—pe—

175. Vedanam upādāya puggalassa paññattīti ?

Āmantā.

Akusalam vedanam upādāya akusalassa puggalassa paññattīti ?

Na h'evañ vattabbe—pe—

Akusalam vedanam upādāya akusalassa puggalassa paññattīti ?

Āmantā.

Akusalā vedanā saphalā savipākā aniṭṭhaphalā akanta-

¹ asecanaphalā, P.S.

² sukhindriyā, P.S. S₂ always.

phalā amanuññaphalā secanakaphalā dukkhudrayā dukkhavipākā ti ?

Āmantā.

Akusalo pi puggalo saphalo savipāko anīṭhaphalo akantaphalo amanuññaphalo secanakaphalo dukkhudrayo dukkhavipako ti ?

Na h'evaiṇ vattabbe—pe—

176. Vedanaiṇ upādāya puggalassa paññattīti ?

Āmantā.

Abyākataiṇ vedanaiṇ upādāya abyākatassa puggalassa paññattīti ?

Na h'evaiṇ vattabbe—pe—

Abyākataiṇ vedanaiṇ upādāya abyākatassa puggalassa paññattīti ?

Āmantā.

Abyākatā vedanā anicca sañkhatā paṭiccasamuppannā khayadhammā vayadhammā virāgadhammanirodhadhammā vipariññāmadhammā ti ?

Āmantā.

Abyākato pi puggalo anicco sañkhato—pe—vipariññāmadhammo ti ?

Na h'evaiṇ vattabbe—pe—

177. Saññaiṇ upādāya, sañkhāre upādāya, viññāṇaiṇ upādāya puggalassa paññattīti ?

Āmantā.

Kusalaiṇ viññāṇaiṇ upādāya kusalassa puggalassa paññattīti ?

Na h'evaiṇ vattabbe.

Kusalaiṇ viññāṇaiṇ saphalaīṇ savipākaīṇ iṭṭhaphalaīṇ, kantaphalaīṇ manuññaphalaīṇ asecanakaphalaīṇ sukhuḍrayaiṇ sukhwipākan ti ?

Āmantā.

Kusalo pi puggalo saphalo savipāko iṭṭhaphalo kantaphalo manuññaphalo asecanakaphalo sukhuḍrayo sukhwipāko ti ?

Na h'evaiṇ vattabbe—pe—

178. Viññāṇaiṇ upādāya puggalassa paññattīti ?

Āmantā.

Akusalam̄ viññānam̄ upādāya akusalassa puggalassa paññattīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Akusalam̄ viññānam̄ upādāya akusalassa puggalassa paññattīti ?

Āmantā.

Akusalam̄ viññānam̄ saphalam̄ savipākam̄ aniṭṭhaphalam̄ akantaphalam̄ amanuññaphalam̄ secanakaphalam̄ dukkhudrayam̄ dukkhavipākan ti ?

Āmantā.

Akusalo pi puggalo saphalo savipāko aniṭṭhaphalo akantaphalo amanuññaphalo secanakaphalo dukkhudrayo dukkhavipako ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

179. Viññānam̄ upādāya puggalassa paññattīti ?

Āmantā.

Abyākatain̄ viññānam̄ upādāya abyākatassa puggalassa paññattīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Abyākatain̄ viññānam̄ upādāya abyākatassa puggalassa paññattīti ?

Āmantā.

Abyākatain̄ viññānam̄ aniccain̄ saṃkhatain̄ paṭiccasamuppannam̄ khayadhammam̄ vayadhammam̄ virāgadhammam̄ nirodhadhammam̄ vipariññāmadhamman ti ?

Āmantā.

Abyākato pi puggalo anicco saṃkhato—pe—vipariññāmadhammo ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe---

180. Cakkhum̄ upādāya cakkhumā puggalo ti vattabbo ti ?

Āmantā.

Cakkhumhi niruddhe cakkhumā puggalo niruddho ti vattabbo ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sotain̄ upādāya

ghānain̄ upādāya

jīvhaṇin̄ upādāya

kāyam̄ upādāya

manam̄ upādāya manavā puggalo ti vattabbo ti?

Āmantā.

Manamhi niruddhe manavā puggalo niruddho ti vattabbo ti?

Na h'evam̄ vattabbe.

181. Micchādiṭṭhim̄ upādāya micchādiṭṭhiyo puggalo ti vattabbo ti?

Āmantā.

Micchādiṭṭhiyā niruddhāya micchādiṭṭhiyo puggalo niruddho ti vattabbo ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Micchāsaṅkappam̄ upādāya,

Micchāvācām̄ upādāya,

Micchākammantam̄ upādāya,

Micchā-ājīvam̄ upādāya,

Micchāvāyāmam̄ upādāya,

Micchāsatim̄ upādāya,

Micchāsamādhim̄ upādāya micchāsamādhiyo puggalo ti vattabbo ti?

Āmantā.

Micchāsamādhimhi niruddhe micchāsamādhiyo puggalo niruddho ti vattabbo ti?

Na h'evam̄ vattabbe.

182. Sammādiṭṭhim̄ upādāya sammādiṭṭhiyo puggalo ti vattabbo ti?

Āmantā.

Sammādiṭṭhiyā niruddhāya sammādiṭṭhiyo puggalo niruddho ti vattabbo ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sammāsaṅkappam̄ upādāya,

Sammāvācām̄ upādāya,

Sammākammantam̄ upādāya,

Sammā-ājīvam̄ upādāya,

Sammāvāyāmam̄ upādāya,

Sammāsatim̄ upādāya,

Sammāsamādhim̄ upādāya sammāsamādhiyo puggalo ti vattabbo ti?

Āmantā.

Sammāsamādhiṁhi niruddhe sammāsamādhiyo puggalo
niruddho ti vattabbo ti ?

Na h'evaṁ vattabbe—pe—

183. Rūpaṁ upādāya vedanāṁ upādāya puggalassa
paññattīti ?

Āmantā.

Dvinnām khandānam upādāya dvinnām puggalānam
paññattīti ?

Na h'evaṁ vattabbe.

Rūpaṁ upādāya,
vedanām upādāya,
saññām upādāya,
saṅkhare upādāya,
viññāṇām upādāya puggalassa paññattīti ?

Āmantā.

Pañcannām khandānam upādāya pañcannām pug-
galānam paññattīti ?

Na h'evaṁ vattabbe—pe—

184. Cakkhāyatanaṁ upādāya, sotāyatanaṁ upādāya
puggalassa paññatīti ?

Āmantā.

Dvinnām āyatanaṁ upādāya dvinnām puggalānam
paññattīti ?

Na h'evaṁ vattabbe—pe—

Cakkhāyatanaṁ upādāya, sotāyatanaṁ upādāya—pe—
dhāmmāyatanaṁ upādāya puggalassa paññattīti ?

Āmantā.

Dvādasannaṁ āyatanaṁ upādāya dvādasannām pug-
galānam paññattīti ?

Na h'evaṁ vattabbe—pe—

185. Cakkhudhātūm upādāya sotadhātūm upādāya
puggalassa paññattīti ?

Āmantā.

Dvinnām dhātūnaṁ upādāya dvinnām puggalānam
paññattīti ?

Na h'evaṁ vattabbe—pe—

Cakkhudhātūm upādāya sotadhātūm upādāya—pe—
dhāmmadhātūm upādāya puggalassa paññattīti ?

Āmantā.

Atṭhārasannam̄ dhātūnam̄ upādāya atṭhārasannam̄
puggalānam̄ paññattīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

186. Cakkhundriyam̄ upādāya sotindriyam̄ upādāya
puggalassa paññattīti ?

Āmantā.

Dvinnam̄ indriyānam̄ upādāya dvinnam̄ puggalānam̄
paññattīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Cakkhundriyam̄ upādāya sotindriyam̄ upādāya—pe—
aññatāvindriyam̄ upādāya puggalassa paññattīti ?

Āmantā.

Bāvīsatīnam̄ indriyānam̄ upādāya bāvīsatīnam̄ pugga-
lānam̄ paññattīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

187. Ekavokārabhavam̄ upādāya ekassa puggalassa
paññattīti ?

Āmantā.

Catuvokārabhavam̄ upādāya catunnam̄ puggalānam̄
paññattīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Ekavokārabhavam̄ upādāya ekassa puggalassa pañ-
ñattīti ?

Āmantā.

Pañcavokārabhavam̄ upādāya pañcannam̄ puggalānam̄
paññattīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

188. Ekavokārabhave eko va puggalo ti ?

Āmantā.

Catuvokārabhave cattāro va puggalā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Ekavokārabhave eko va puggalo ti ?

Āmantā.

Pañcavokārabhave pañc'eva puggalā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

189. Yathā rukkhamū upādāya chāyāya paññatti, evamēva rūpaṁ upādāya puggalassa paññattīti, yathā rukkhamū upādāya chāyāya paññatti, rukkho pi anicco chāyā pi aniccā, evamēva rūpaṁ upādāya puggalassa paññatti rūpaṁ aniccaṁ puggalo pi anicco ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Yathā rukkhamū upādāya chāyāya paññatti añño rukkho aññā chāyā, evamēva rupaṁ upādāya puggalassa paññattīti, añnam̄ rūpaṁ añño puggalo ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

190. Yathā gāmaṇi upādāya gāmikassa paññatti, evam̄ eva rūpaṁ upādāya puggalassa paññattīti, yathā gāmaṇi upādāya gāmikassa paññatti, añño gāmo añño gāmiko, evamēva rūpaṁ upādāya puggalassa paññatti, añnam̄ rūpaṁ añño puggalo ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

191. Yathā raṭṭhamū upādāya rañño paññatti, evam̄ eva rūpa upādāya puggalassa paññattīti, yathā raṭṭhamū upādāya rañño paññatti, añño raṭṭho añño rājā, evamēva rūpaṇi upādāya puggalassa paññatti, añnam̄ rūpaṁ añño puggalo ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

192. Yathā na nigalo negaļiko, yassa nigalo so negaļiko, evamēva na rūpaṇi rūpavā, yassa rūpaṁ so rūpavā ti, yathā na nigalo negaļiko yassa nigalo so negaļiko, añño nigalo añño negaļiko, evam̄ evam̄ na rūpaṇi rūpavā yassa rūpaṁ so rūpavā, añnam̄ rūpaṇi añño rūpavā ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

193. Citte citte puggalassa paññattīti?

Āmantā.

Citte citte puggalo jāyati jiyyati ¹ miyyati ² cavati uppajjatīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

194. Dutiye citte uppanne na vattabbam̄ “So ti vā añño ti vā ti”?

¹ jiy°, P.

² P. and S. omit.

Āmantā.

Dutiye citte uppanne na vattabbam “ Kumārako ti vā kumārikā ti vā ti ” ? Vattabbam.

Ājānāhi niggahaṇ: hañci dutiye citte uppanne na vattabbam “ So ti vā añño ti vā,” tena vata re vattabbe “ Dutiye citte uppanne na vattabbam kumārako ti vā kumārikā ti vā ti.”

Yam tattha vadesi “ Vattabbe kho ‘dutiye citte uppanne na vattabbam so ti vā añño ti vā,’ ‘dutiye citte uppanne vattabbam kumārako ti vā kumārikā ti vā ti,’ ” micchā.

Hañci vā pana dutiye citte uppanne vattabbam “ Kumārako ti vā kumārikā ti vā,” tena vata re vattabbe “ Dutiye citte uppanne na vattabbam so ti vā añño ti vā ti.”

Yam tattha vadesi “ Vattabbe kho ‘dutiye citte uppanne na vattabbam so ti vā añño ti vā,’ ‘dutiye citte uppanne vattabbam kumārako ti vā kumārikā ti vā ti,’ ” micchā.

195. Dutiye citte uppanne na vattabbam “ So ti vā añño ti vā ti ” ?

Āmantā.

Dutiye citte uppanne na vattabbam “ Itthīti vā puriso ti vā, gahaṭho ti vā pabbajito ti vā, devo ti vā manusso ti vā ti ” ? Vattabbam.

Ājānāhi niggahaṇ: hañci dutiye citte uppanne na vattabbam “ So ti vā añño ti vā,” tena vata re vattabbe “ Dutiye citte uppanne na vattabbam devo ti vā manusso ti vā ti.”

Yam tattha vadesi “ Vattabbe kho ‘dutiye citte uppanne na vattabbam so ti vā añño ti vā,’ ‘dutiye citte uppanne vattabbam kumārako ti vā kumārikā ti vā ti,’ ” micchā.

Hañci vā pana dutiye citte uppanne vattabbam “ Devo ti vā manusso ti vā ti,” tena vata re vattabbe “ Dutiye citte uppanne na vattabbam so ti vā añño ti vā ti.”

Yam tattha vadesi “ Vattabbe kho ‘dutiye citte uppanne na vattabbam so ti vā añño ti vā,’ ‘dutiye citte uppanne vattabbam devo ti vā manusso ti vā ti,’ ” micchā.

196. Na vattabbam “ Puggalo upalabbhati saccikaṭṭha-parauṇaṭṭhenāti ” ?

Āmantā.

Nanu yo passati yañ passati yena passati, so passati
tañ passati tena passatī?

Āmantā.

Hañci yo passati yañ passati yena passati, so passati
tañ passati tena passati, tena vata re vattabbe “Puggalo
upalabbhati saccikat̄haparamat̄thenāti.”

Na vattabbam “Puggalo upalabbhati saccikat̄hapara-
mat̄thenāti”?

Āmantā.

Nanu yo sunāti, yo ghāyati, yo sāyati, yo phusati,¹ yo
vijānāti, yañ vijānāti, yena vijānāti, so vijānāti, tañ
vijānāti, tena vijānātī?

Āmantā.

Hañci yo vijānāti, yañ vijānāti, yena vijānāti, so
vijānāti, tañ vijānāti, tena vijānāttī, tena vata re
vattabbe, “Puggalo upalabbhati saccikat̄haparamat̄thenā-
ti.”

197. Puggalo upalabbhati saccikat̄haparamat̄thenāti ?

Āmantā.

Nanu yo na passati, yañ na passati, yena na passati,
so na passati, tañ na passati, tena na passatī?

Āmantā.

Hañci yo na passati, yañ na passati, yena na passati,
so na passati, tañ na passati, tena na passati, no ca vata
re vattabbe “Puggalo upalabbhati saccikat̄haparamat̄-
thenāti.”

Puggalo upalabbhati saccikat̄haparamat̄thenāti?

Āmantā.

Nanu yo na sunāti yo na ghāyati yo na sāyati yo na
phusati yo na vijānāti, yañ na vijānāti, yena na vijānāti
so na vijānāti, tañ na vijānāti, tena na vijānātī?

Āmantā.

Hañci yo na vijānāti, yañ na vijānāti, yena na vijānāti,
so na vijānāti tañ na vijānāti tena na vijānāti, no ca vata

re vattabbe “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti.”

198. Na vattabbaṇi “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭha-paramaṭṭhenāti”? Āmantā.

Nanu vuttaṇi Bhagavatā—“Passām’ ahaṇi Bhikkave dibbena cakkhunā visuddhena atikkantamānusakena satte cavamāne uppajjamāne hīne paṇīte suvaiṇye dubbaṇye sugate duggate yathākammūpage satte pajānāmīti.” Atth’eva puttanto ti?

Āmantā.

Tena hi Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti.

199. Vuttaṇi Bhagavatā “Passām’ ahaṇi Bhikkave dibbena cakkhunā visuddhena atikkantamānusakena satte cavamāne uppajjamāne hīne paṇīte suvaiṇye dubbaṇye sugate duggate yathākammūpage satte pajānāmīti” katvā, ten’eva kāraṇena puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti?

Āmantā.

Bhagavā dibbena cakkhunā visuddhena atikkantamānusakena rūpaṇi passati puggalaṇi passatīti, rūpaṇi passati, rūpaṇi puggalo, rūpaṇi cavati, rūpaṇi uppajjati, rūpaṇi yathākammūpagan ti?

Na h’evāṇi vattabbe.

Bhagavā dibbena cakkhunā visuddhena atikkantamānusakena rūpaṇi passati puggalaṇi passatīti, puggalaṇi passati, puggalo rūpaṇi rūpāyatanaṇi rūpadhātu nīlāṇi pītakāṇi lohitakāṇi odātāṇi cakkhuvīññeyyāṇi cakkhusīmī¹ paṭīhaññāti cakkhussa āpātham² āgacchatīti?

Na h’evāṇi vattabbe.

Bhagavā dibbena cakkhunā visuddhena atikkantamānusakena rūpaṇi passati puggalaṇi passatīti, ubho passati, ubho rūpaṇi rūpāyatanaṇi rūpadhātu, ubho nīlā, ubho pītakā, ubho lohitakā, ubho odātā, ubho cakkhuvīññeyyā,

¹ cakkhumhi, S.S₂.

² ābādham, S.; āpāṭam, M.

ubho cakkhusmiñ paṭīhaññanti, ubho cakkhussa āpāthañ
āgacchanti, ubho cavanti, ubho uppajjanti, ubho yathā-
kamīñpagā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe.

Upādāpaññattānuyo yo.

200.¹ Kalyāṇapāpakāni kammāni upalabbhantīti ?

Āmantā.

Kalyāṇapāpakānañ kammānañ kattā kāretā upalab-
bhantīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

201. Kalyāṇapāpakāni kammāni upalabbhantīti kalyā-
ṇapāpakānañ kammānañ kattā kāretā upalabbhatīti ?

Āmantā.

Tassa kattā kāretā upalabbhatīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Tassa kattā kāretā upalabbhatīti ?

Āmantā.

Tassa tass'eva n'atthi dukkhassa antakiriyā n'atthi
vaṭṭupacchedo n'atthi anupādāparimibbānan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Kalyāṇapāpakāni kammāni upalabbhanti kalyāṇapāpa-
kānañ kammānañ kattā kāretā upalabbhatīti ?

Āmantā.

Puggalo upalabbhatīti, puggalassa kattā kāretā upalab-
bhantīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Kalyāṇapāpakāni kammāni upalabbhanti kalyāṇapāpa-
kānañ kammānañ kattā kāretā upalabbhatīti ?

Āmantā.

Nibbānañ upalabbhatīti, nibbānassa kattā kāretā upa-
labbhantīti ?

¹ P. and S. omit sec. 200.

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Kalyāṇapāpakāni kammāni—pe—kāretā upalabbhatīti ?
Āmantā.

Mahāpathavī upalabbhatīti, mahāpathaviyā kattā kāretā
upalabbhatīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Kalyāṇapāpakāni kammāni—pe—kāretā upalabbhatīti ?
Āmantā.

Mahāsamuddo upalabbhatīti, mahāsamuddassa kattā
kāretā upalabbhatīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Kalyāṇapāpakāni kammāni—pe—kāretā upalabbhatīti ?
Āmantā.

Sineru pabbatarājā upalabbhatīti, Sinerussa pabbata-
rañño kattā kāretā upalabbhatīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Kalyāṇapāpakāni kammāni—pe—kāretā upalabbhatīti ?
Āmantā.

Apo upalabbhatīti, āpassa kattā kāretā upalabbhatīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Kalyāṇapāpakāni kammāni—pe—kāretā upalabbhatīti ?
Āmantā.

Tejo upalabbhatīti, tejassa kattā kāretā upalabbhatīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Kalyāṇapāpakāni kammāni—pe—kāretā upalabbhatīti ?
Āmantā.

Vāyo upalabbhatīti vāyassa kattā kāretā upalabbhatīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Kalyāṇapāpakāni kammāni—kāretā upalabbhatīti ?
Āmantā.

Tinakatṭhavanappatiyo upalabbhanti, tinakatṭhavanap-
patīnaṁ kattā kāretā upalabbhatīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Kalyāṇapāpakāni kamīmāni—pe—kāretā upalabbhatīti ?
Āmantā.

Aññā kalyāṇapāpakāni kamīmāni añño kalyāṇapāpa-
kānam̄ kamīmānam̄ kattā kāretā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

202. Kalyāṇapāpakānaṁ kammānaṁ vipāko upalabbhatī?

Āmantā.

Kalyāṇapāpakānaṁ kammānaṁ vipākapaṭisaṁvedī¹ upalabbhatī?

Na h'evam vattabbe—pe—

203. Kalyāṇapāpakānaṁ kammānaṁ vipāko upalabbhatī, kalyāṇapāpakānaṁ kammānaṁ vipākapaṭisaṁvedī upalabbhatī?

Āmantā.

Tassa paṭisaṁvedī upalabbhatī?

Na h'evam vattabbe—pe—

Tassa paṭisaṁvedī upalabbhatī?

Āmantā.

Tassa tass'eva n'atthi dukkhassa antakiriyā n'atthi vaṭṭupacchedo n'atthi anupādāparinibbānan ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Kalyāṇapāpakānaṁ kammānaṁ vipāko—pe—vipākapaṭisaṁvedī upalabbhatī?

Āmantā.

Puggalo upalabbhatī puggalassa paṭisaṁvedī upalabbhatī?

Na h'evam vattabbe—pe—

Kalyāṇapāpakānaṁ kammānaṁ vipāko upalabbhatī, kalyāṇapāpakānaṁ kammānaṁ vipākapaṭisaṁvedī upalabbhatī?

Āmantā.

Nibbānam upalabbhatī nibbānassa paṭisaṁvedī upalabbhatī?

Na h'evam vattabbe—pe—

Kalyāṇapāpakānaṁ kammānaṁ—pe—vipākapaṭisaṁvedī upalabbhatī?

Āmantā.

Mahāpathavī upalabbhatī, mahāsamuddo upalabbhatī, Sineru pabbatarājā upalabbhatī, āpo upalabbhatī,

tejo upalabbhatīti, vāyo upalabbhatīti, tiṇakaṭṭhavanappa-
tiyo upalabbhantīti, tiṇakaṭṭhavanappatīnamū paṭisamvēdī¹
upalabbhatīti ?

Na h'evaṇī vattabbe—pe—

Kalyāṇapāpakānāmū kammānāmū—pe—vipākapaṭisamvē-
vedī upalabbhatīti ?

Āmantā.

Añño kalyāṇapāpakānāmū kammānāmū vipāko, añño
kalyāṇapāpakānāmū kammānāmū vipākapaṭisamvēdīti ?

Na h'evaṇī vattabbe—pe—

204. Dibbaṇī sukhāṇī upalabbhatīti ?

Āmantā.

Dibbassa sukhassa paṭisamvēdī upalabbhatīti ?

Na h'evaṇī vattabbe—pe—

205. Dibbaṇī sukhāṇī upalabbhatīti dibbassa sukhassa
paṭisamvēdī upalabbhatīti ?

Āmantā.

Tassa paṭisamvēdī upalabbhatīti ?

Na h'evaṇī vattabbe.

Tassa paṭisamvēdī upalabbhatīti ?

Āmantā.

Tassa tass'eva n'atthi dukkhassa antakiriyā n'atthi
vatṭupacchedo n'atthi anupādāparinibbānan ti ?

Na h'evaṇī vattabbe—pe—

Dibbaṇī sukhāṇī upalabbhatīti, dibbassa sukhassa paṭi-
samvēdī upalabbhatīti ?

Āmantā.

Puggalo upalabbhatīti puggalassa paṭisamvēdī upalab-
bhatīti ?

Na h'evaṇī vattabbe—pe—

Dibbaṇī sukhāṇī upalabbhatīti, dibbassa sukhassa paṭi-
samvēdī upalabbhatīti ?

Āmantā.

Nibbānamū upalabbhatīti nibbānassa paṭisamvēdī upalab-
bhatīti ?

Na h'evaṇī vattabbe—pe—

Dibbaṇī sukhāṇī upalabbhatīti, dibbassa sukhassa paṭi-
samvēdī upalabbhatīti ?

Āmantā.

Mahāpathavī upalabbhatīti, mahāsaṁuddo upalabbhatīti, Sineru pabbatarājā upalabbhatīti, āpo upalabbhatīti, tejo upalabbhatīti, vāyo upalabbhatīti, tiṇakaṭṭhavanappaṭiyo upalabbhantīti, tiṇakaṭṭhavanappatīnam paṭisamvēdī upalabbhatīti? Na h'evanū vattabbe—pe—

Dibbañ sukhāñ upalabbhatīti, dibbassa sukhassa paṭisamvēdī upalabbhatīti?

Āmantā.

Aññāñ dibbañ sukhāñ añño dibbassa sukhassa paṭisamvēdīti?

Na h'evanū vattabbe—pe—

206. Mānusakāñ sukhāñ upalabbhatīti?

Āmantā.

Mānusakassa sukhassa paṭisamvēdī upalabbhatīti?

Na h'evanū vattabbe—pe—

207. Mānusakāñ sukhāñ upalabbhatīti mānusakassa sukhassa paṭisamvēdī upalabbhatīti?

Āmantā.

Tassa paṭisamvēdī upalabbhatīti?

Na h'evanū vattabbe.

Tassa paṭisamvēdī upalabbhatīti?

Āmantā.

Tassa tass'eva n'atthi dukkhassa antakiriyā n'atthi vaṭṭupacchedo n'atthi anupādāparinibbānan ti?

Na h'evanū vattabbe—pe—

Mānusakāñ sukhāñ upalabbhatīti, mānusakassa sukhassa paṭisamvēdī upalabbhatīti?

Āmantā.

Puggalo upalabbhatīti puggalassa paṭisamvēdī upalabbhatīti?

Na h'evanū vattabbe—pe—

Mānusakāñ sukhāñ upalabbhatīti, mānusakassa sukhassa paṭisamvēdī upalabbhatīti?

Āmantā.

Nibbānañ upalabbhatīti nibbānassa paṭisamvēdī upalabbhatīti?

Na h'evanū vattabbe—pe.

Mānusakaiṇi sukhami upalabbhatīti, mānusakassa sukhassa paṭisamvēdī upalabbhatīti ?

Āmantā.

Mahāpathavī upalabbhatīti, mahāsamuddo upalabbhatīti, Sineru pabbatarājā upalabbhatīti, āpo upalabbhatīti, tejo upalabbhatīti, vāyo upalabbhatīti, tiṇakaṭṭhavanappatiyo upalabbhantīti, tiṇakaṭṭhavanappatīnam paṭisamvēdī upalabbhatīti ? Na h'evam vattabbe—pe—

Mānusakaiṇi sukhami upalabbhatīti, mānusakassa sukhassa paṭisamvēdī upalabbhatīti ?

Āmantā.

Aññaiṇi mānusakaiṇi sukhami añño mānusakassa sukhassa paṭisamvēdīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

208. Āpāyikaiṇi dukkham upalabbhatīti ?

Āmantā.

Āpāyikassa dukkhassa paṭisamvēdī upalabbhatīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

209. Āpāyikaiṇi dukkham upalabbhatīti āpāyikassa dukkhassa paṭisamvēdī upalabbhatīti ?

Āmantā.

Tassa paṭisamvēdī upalabbhatīti ?

Na h'evam vattabbe.

Tassa paṭisamvēdī upalabbhatīti ?

Āmantā.

Tassa tass'eva n'atthi dukkhassa antakiriyā n'atthi vaṭṭupacchedo n'atthi anupādāparinibbānan ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Āpāyikaiṇi dukkhami upalabbhatīti, āpāyikassa dukkhassa paṭisamvēdī upalabbhatīti ?

Āmantā.

Puggalo upalabbhatīti pugglassa paṭisamvēdī upalabbhatīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Āpāyikaiṇi dukkhami upalabbhatīti, āpāyikassa dukkhassa paṭisamvēdī upalabbhatīti ?

Āmantā.

Nibbānami upalabbhatīti nibbānassa paṭisamvēdī upalabbhatīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe.

Āpāyikam̄ dukkham̄ upalabbhatīti, āpāyikassa dukkhassa paṭisam̄vedī upalabbhatīti?

Āmantā.

Mahāpathavī upalabbhatīti, mahāsamuddo upalabbhatīti, Sineru pabbatarājā upalabbhatīti, āpo upalabbhatīti, tejo upalabbhatīti, vāyo upalabbhatīti, tiṇakaṭṭhavanappatiyo upalabbhantīti, tiṇakaṭṭhavanappatīnañ paṭisam̄vedī upalabbhatīti? Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Āpāyikam̄ dukkham̄ upalabbhatīti, āpāyikassa dukkhassa paṭisam̄vedī upalabbhatīti?

Āmantā.

Aññam̄ āpāyikam̄ dukkham̄ añño āpāyikassa dukkhassa paṭisam̄veditī?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

210. Nerayikam̄ dukkham̄ upalabbhatīti?

Āmantā.

Nerayikassa dukkhassa paṭisam̄vedī upalabbhatīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

211. Nerayikam̄ dukkham̄ upalabbhatīti nerayikassa dukkhassa paṭisam̄vedī upalabbhatīti?

Āmantā.

Tassa paṭisam̄vedī upalabbhatīti?

Na h'evam̄ vattabbe.

Tassa paṭisam̄vedī upalabbhatīti?

Āmantā.

Tassa tass'eva n'atthi dukkhassa antakiriyā n'atthi vatṭupacchedo n'atthi anupādāparinibbānan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Nerayikam̄ dukkham̄ upalabbhatīti, nerayikassa dukkhassa paṭisam̄vedī upalabbhatīti?

Āmantā.

Puggalo upalabbhatīti puggalassa paṭisam̄vedī upalabbhatīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Nerayikam̄ dukkham̄ upalabbhatīti, nerayikassa dukkhassa paṭisam̄vedī upalabbhatīti?

Āmantā.

Nibbānaṇi upalabbhatīti nibbānassa paṭisaiṇvedī upalabbhatīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe.

Nerayikam̄ dukkham̄ upalabbhatīti, nerayikassa dukkhassa paṭisaiṇvedī upalabbhatīti?

Āmantā.

Mahāpathavī upalabbhatīti, mahāsamuddo upalabbhatīti, Sineru pabbatarājā upalabbhatīti, āpo upalabbhatīti, tejo upalabbhatīti, vāyo upalabbhatīti, tiṇakatṭhavanappatiyo upalabbhantīti, tiṇakatṭhavanappatiṇam̄ paṭisaiṇvedī upalabbhatīti? Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Nerayikam̄ dukkham̄ upalabbhatīti, nerayikassa dukkhassa paṭisaiṇvedī upalabbhatīti?

Āmantā.

Aññaiṇ nerayikam̄ dukkham̄ añño nerayikassa dukkhassa paṭisaiṇvedeti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

212. Kalyāṇapāpakāni kammāni upalabbhantīti, kalyāṇapāpakānam̄ kammānam̄ kattā kāretā vipākapaṭisaiṇvedī upalabbhatīti?

Āmantā.

So karoti so paṭisaiṇvedetīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

So karoti so paṭisaiṇvedetīti?

Āmantā.

Sayaṇi kataṇi sukhadukkhan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Kalyāṇapāpakāni kammāni — pe — vipākapaṭisaiṇvedī upalabbhatīti?

Āmantā.

Añño karoti añño paṭisaiṇvedetīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Añño karoti añño paṭisaiṇvedetīti?

Āmantā.

Paraṇi kataṇi sukhadukkhan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Kalyāṇapāpakāni kammāni — pe — vipākapaṭisaiṇvedī upalabbhatīti?

Āmantā.

So ca añño ca karonti, so ca añño ca paṭisamvedentīti ?
Na h'evaṇ̄ vattabbe—pe—

So ca añño ca karonti, so ca añño ca paṭisamvvedentīti ?
Āmantā.

Sayaṇ̄ katañ̄ ca paraṇ̄ katañ̄ ca sukhadukkhan ti ?
Na h'evaṇ̄ vattabbe—pe.

Kalyāṇapāpakāni kammāni — pe — vipākapaṭisamvvedī upalabbhatīti ?

Āmantā.

N'eva so karoti na so paṭisamvvedeti, na añño karoti na añño paṭisamvvedetīti ?

Na h'evaṇ̄ vattabbe—pe—

N'eva so karoti na so paṭisamvvedeti, na añño karoti na añño paṭisamvvedetīti ?

Āmantā.

Asayaṇ̄ kāraṇ̄ aparaṇ̄ kāraṇ̄ adhiccasamuppannam sukhadukkhan ti ?

Na h'evaṇ̄ vattabbe—pe—

Kalyāṇapāpakāni kammāni — pe — vipākapaṭisamvvedī upalabbhatīti ?

Āmantā.

So karoti so paṭisamvvedeti, añño karoti añño paṭisamvvedeti, so ca añño ca karonti, so ca añño ca paṭisamvvedenti, n'eva so karoti na so paṭisamvvedeti, na añño karoti na añño paṭisamvvedetīti ?

Na h'evaṇ̄ vattabbe—pe—

So karoti so paṭisamvvedeti, añño karoti añño paṭisamvvedeti, so ca añño ca karonti, so ca añño ca paṭisamvvedenti, n'eva so karoti na so paṭisamvvedeti, na añño karoti na añño paṭisamvvedetīti ?

Āmantā.

Sayaṇ̄ kataṇ̄ sukhadukkhaṇ̄, paraṇ̄ kataṇ̄ sukhadukkhaṇ̄, sayaṇ̄ katañ̄ ca paraṇ̄ katañ̄ ca sukhadukkhaṇ̄, asayaṇ̄ kāraṇ̄ aparaṇ̄ kāraṇ̄ adhiccasamuppannam sukhadukkhan ti ?

Na h'evaṇ̄ vattabbe—pe—

213. Kammaṇ̄ atthīti ?

Āmantā.

Kammakārako atthīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

214. Kammaṇi atthīti kammakārako atthīti ?

Āmantā.

Tassa kārako atthīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Tassa kārako atthīti ?

Āmantā.

Tassa tass'eva n'atthi dukkhassa antakiriyā n'atthi
vatṭupacchedo n'atthi anupādāparinibbānan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Kammaṇi atthīti kammakārako atthīti ?

Āmantā.

Puggalo atthīti, puggalassa kārako atthīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Kammaṇi atthīti kammakārako atthīti ?

Āmantā.

Nibbānaṇi atthīti, nibbānassa kārako atthīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Kammaṇi atthīti kammakārako atthīti ?

Āmantā.

Mahāpathavī atthīti—pe—mahāsamuddo atthīti—

Sineru pabbatarājā atthīti—pe—āpo atthīti—tejo atthīti
—pe—vāyo atthīti—tiṇakaṭṭhavanappatiyo atthīti, tiṇa-
katṭhavanappatīnam̄ kārako atthīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Kammaṇi atthīti kammakārako atthīti ?

Āmantā.

Aññāni kammaṇi añño kammakārako ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

215. Vipāko atthīti ?

Āmantā.

Vipākapaṭisam̄vedī atthīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

216. Vipāko atthīti vipākapaṭisam̄vedī atthīti ?

Āmantā.

Tassa paṭisam̄vedī atthīti ?

Na h'evam̄i vattabbe.

Tassa paṭisanīvedī atthīti ?

Āmantā.

Tassa tass'eva n'atthi dukkhassa antakiriyā n'atthi
vatṭupacchedo n'atthi anupādāparinibbānan ti ?

Na h'evam̄i vattabbe—pe—

Vipāko atthīti vipākapaṭisamīvedī atthīti ?

Āmantā.

Puggalo atthīti paggalassa paṭisamīvedī atthīti ?

Na h'evam̄i vattabbe—pe—

Vipāko atthīti vipākapaṭisamīvedī atthīti ?

Āmantā.

Nibbānaṇi atthīti nibbānassa paṭisamīvedī atthīti ?

Na h'evam̄i vattabbe—pe—

Vipāko atthīti vipākapaṭisamīvedī atthīti ?

Āmantā.

Mahāpathavī atthīti—pe—mahāsamaddo atthīti—pe—

Sineru pabbatarājā atthīti—pe—āpo atthīti—pe—tejo
atthīti—pe—vāyo atthīti—pe—tiṇakaṭṭhavanappatiyo
atthīti, tiṇakaṭṭhavanappatīnaṇi paṭisamīvedī atthīti ?

Na h'evam̄i vattabbe—pe—

Vipāko atthīti vipākapaṭisamīvedī atthīti ?

Āmantā.

Añño vipāko añño vipākapaṭisamīvedīti ?

Na h'evam̄i vattabbe—pe—

K a l y ā ḥ a v a g g o p a ṭ h a m o.

217. Na vattabbam̄ “ Puggalo upalabbhati saccikatṭhaparamatṭhenāti ? ”

Āmantā.

Nanu atthi koci iddhivikubbatīti ? ¹

Āmantā.

Hañci atthi koci iddhivikubbatīti, tena vata re vattabbe
“ Puggalo upalabbhati saccikatṭhaparamatṭhenāti.”

¹ iddhim̄ vikuppati, M. ; iddhim̄ vikubbatīti, K.

Na vattabbam “ Puggalo upalabbhati saccikatthaparamaṭṭhenāti ? ”

Āmantā.

Nanu atthi koci dibbāya sotadhātuyā saddam sunāti—pe—paracittam jānāti, pubbenivāsam anussarati, dibbena cakkhunā rūpam passati, āsavānam khayam saccikarotī?

Āmantā.

Hañci atthi koci āsavānam khayam saccikaroti, tena vata re vattabbe “ Puggalo upalabbhati saccikatthaparamaṭṭhenāti.”

218. Atthi koci iddhivikubbatī katvā tena ca kāraṇena puggalo upalabbhati saccikatthaparamaṭṭhenāti ?

Āmantā.

Yo iddhivikubbatī sv'eva puggalo, yo iddhi¹ na vikubbatī na so puggalo ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Yo dibbāya sotadhātuyā saddam sunāti—pe—yo paracittam jānāti, yo pubbenivāsam anussarati, yo dibbena cakkhunā rūpam passati, yo āsavānam khayam saccikaroti sv'eva puggalo, yo āsavānam khayam na saccikaroti na so puggalo ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

A b h i ñ ñ ā n u y o g o.

219. Na vattabbam “ Puggalo upalabbhati saccikatthaparamaṭṭhenāti ? ”

Āmantā.

Nanu mātā atthīti ?

Āmantā.

Hañci mātā atthi, tena vata re vattabbe “ Puggalo upalabbhati saccikatthaparamaṭṭhenāti.”

Na vattabbam “ Puggalo upalabbhati saccikatthaparamaṭṭhenāti ? ”

Āmantā.

¹ iddhi, P.S₂.

Nanu pitā atthi—pe—bhātā atthi, bhaginī atthi, Khattiyo atthi, Brāhmaṇo atthi, Vesso atthi, Suddo atthi, gahaṭṭho atthi, pabbajito atthi, devo atthi, manusso atthīti ?

Āmantā.

Hañci manusso atthi, tena vata re vattabbe “ Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti.”

220. Mātā atthīti katvā tena ca kāraṇena puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti ?

Āmantā.

Atthi koci na mātā hutvā mātā hotīti ?

Āmantā.

Atthi koci na puggalo hutvā puggalo hotīti ?

Na h'evañ vattabbe—pe—

Atthi koci na pitā hutvā—pe—na bhātā hutvā—na bhaginī hutvā, na Khattiyo hutvā, na Brāhmaṇo hutvā, na Vesso hutvā, na Suddo hutvā, na gahaṭṭho hutvā, na pabbajito hutvā, na devo hutvā, na manusso hutvā manusso hotīti ?

Āmantā.

Atthi koci na puggalo hutvā puggalo hotīti ?

Na h'evañ vattabbe—pe—

Mātā atthīti katvā tena cā kāraṇena puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti ?

Āmantā.

Atthi koci mātā hutvā na mātā hotīti ?

Āmantā.

Atthi koci puggalo hutvā na puggalo hotīti ?

Na h'evañ vattabbe —pe—

Atthi koci pitā hutvā, bhātā hutvā, bhaginī hutvā, Khattiyo hutvā, Brāhmaṇo hutvā, Vesso hutvā, Suddo hutvā, gahaṭṭho hutvā, pabbajito hutvā, devo hutvā, manusso hutvā na manusso hotīti ?

Āmantā.

Atthi koci puggalo hutvā na puggalo hotīti ?

Na h'evañ vattabbe —pe—

221. Na vattabbaṇ “ Puggalo upalabbhati saccikatṭha-paramaṭṭhenāti ” ?

Āmantā.

Nanu sotāpanno atthīti ?

Āmantā.

Hañci sotāpanno atthi, tena vata re vattabbe “ Puggalo upalabbhati saccikatṭhaparamaṭṭhenāti.”

Na vattabbaṇ “ Puggalo upalabbhati saccikatṭhaparamaṭṭhenāti ” ?

Āmantā.

Namu sakadāgāmī atthi, anāgāmī atthi, Arahañ atthi, ubhatobhāgavimutto atthi, paññāvimutto atthi, kāyasakkhī atthi, ditthippatto atthi, saddhāvimutto atthi, dhammānusārī atthi, saddhānusārī atthīti ?

Āmantā.

Hañci saddhānusārī atthi tena vata re vattabbe “ Puggalo upalabbhati saccikatṭhaparamaṭṭhenāti.”

222. Sotāpanno atthīti katvā tena ca kāraṇena puggalo upalabbhati saccikatṭhaparamaṭṭhenāti ?

Āmantā.

Atthi koci na sotāpanno hutvā sotāpanno hotīti ?

Āmantā.

Atthi koci na puggalo hutvā puggalo hotīti ?

Na h'evāṇi vattabbe—pe—

Atthi koci na sakadāgāmī hutvā—pe—na anāgāmī hutvā, na Arahañ hutvā, na ubhatobhāgavimutto hutvā, na paññāvimutto hutvā, na kāyasakkhī hutvā, na ditthippatto hutvā, na saddhāvimutto hutvā, na dhammānusārī hutvā, na saddhānusārī hutvā saddhānusārī hotīti ?

Āmantā.

Atthi koci na puggalo hutvā puggalo hotīti ?

Na h'evāṇi vattabbe—pe—

Sotāpanno atthīti katvā tena ca kāraṇena puggalo upalabbhati saccikatṭhaparamaṭṭhenāti ?

Āmantā.

Atthi koci sotāpanno hutvā na sotāpanno hotīti ?

Āmantā.

Atthi koci puggalo hutvā na puggalo hotīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Atthi koci sakadāgāmī hutvā anāgāmī hutvā na anāgāmī hotīti ?

Āmantā.

Atthi koci puggalo hutvā na puggalo hotīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

223. Na vattabbañ “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭha-paramaṭṭhenāti ” ?

Āmantā.

Nanu cattāro purisayugā atṭha purisapuggalā atthīti ?

Āmantā.

Hañci cattāro purisayugā atṭha purisapuggalā atthi, tena vata re vattabbe “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭha-paramaṭṭhenāti.”

224. Cattāro purisayugā atṭha purisapuggalā atthīti katvā tena ca kāraṇena puggalo upalabbhati saccikaṭṭha-paramaṭṭhenāti ?

Āmantā.

Cattāro purisayugā atṭha purisapuggalā Buddhapātubhāvā pātubhavatīti ?

Āmantā.

Puggalo Buddhapātubhāvā pātubhavatīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Puggalo Buddhapātubhāvā pātubhavatīti ?

Āmantā.

Buddhassa Bhagavato parinibbute ucchinno puggalo, n'atthi puggalo ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

225. Puggalo upalabbhati saccikaṭṭha-paramaṭṭhenāti ?

Āmantā.

Puggalo sañkhato ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Puggalo asañkhato ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Puggalo n'eva sañkhato nāsañkhato ti ?

Na h'evam̄ vattabbe.

Puggalo n'eva sañkhato nāsañkhato ti ?

Āmantā.

Saṃkhatañ ca asaṃkhatañ ca ṭhapetvā atth'aññā tatiyā koṭīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Saṃkhatañ ca asaṃkhatañ ca ṭhapetvā atth'aññā tatiyā koṭīti ?

Āmantā.

Namu vuttaṇī Bhagavatā—“ Dve'mā Bhikkave dhātuyo, katamā dve ? Saṃkhatā ca dhātu asaṃkhatā ca dhātu. Imā kho Bhikkave dve dhātuyo ti.” Atth' eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam̄ “ Saṃkhatañ ca asaṃkhatañ ca ṭhapetvā atth' aññā tatiyā koṭīti.”

226. Puggalo n'eva saṃkhato nāsaṃkhato ti ?

Āmantā.

Aññām̄ saṃkhatañ aññām̄ asaṃkhatañ añño puggalo ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Khandhā saṃkhatā nibbānam̄ asaṃkhatam̄ puggalo n'eva saṃkhato nāsaṃkhato ti ?

Āmantā.

Aññe khandhā aññām̄ nibbānam̄ añño puggalo ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Rūpañ saṃkhatam̄ nibbānam̄ asaṃkhatañ puggalo n'eva saṃkhato nāsaṃkhato ti ?

Āmantā.

Aññām̄ rūpañ aññām̄ nibbānam̄ añño puggalo ti ?

Na h'evam̄ vattabbe.

Vedanā saññā saṃkhārā viññānam̄ saṃkhatam̄ nibbānam̄ asaṃkhatam̄ puggalo n'eva saṃkhato nāsaṃkhato ti ?

Āmantā.

Aññām̄ viññānam̄ aññām̄ nibbānam̄ añño puggalo ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

227. Puggalassa uppādo paññāyatī vayo paññāyatī ṭhitassa aññathattam̄¹ paññāyatīti ?

Āmantā.

Puggalo saṃkhato ti ?

¹ aññattam̄ S.

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Vuttaṇī Bhagavatā—“Tīṇimāni Bhikkave saṃkhatassa saṃkhatālakkhaṇāni; saṃkhatānām̄ Bhikkave dhammānam̄ uppādo paññāyati vayo paññāyati ṭhitānām̄ aññathattam̄ paññāyatīti,” puggalassa uppādo paññāyati vayo paññāyati ṭhitassa aññathattam̄ paññāyati, tena hi puggalo saṃkhato ti.

Puggalassa na uppādo paññāyati na vayo paññāyati na ṭhitassa aññathattam̄ paññāyatīti ?

Āmantā.

Puggalo asaṃkhato ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Vuttaṇī Bhagavatā—“Tīṇimāni Bhikkave asaṃkhatassa asaṃkhatālakkhaṇāni, asaṃkhatānām̄ Bhikkave dhammānam̄ na uppādo paññāyati na vayo paññāyati na ṭhitānām̄ aññathattam̄ paññāyatīti,” puggalassa na uppādo paññāyati na vayo paññāyati na ṭhitassa aññathattam̄ paññāyati, tena hi puggalo asaṃkhato ti.

228. Parinibbuto puggalo atthatthamhi natthatthamhi? Atthatthamhi? *In case of existence*

Parinibbuto puggalo sassato ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Natthatthamhi? parinibbuto puggalo uccinno ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Puggalo kiṁ nissāya titthatīti ? Bhavaṇī nissāya titthatīti.

Bhavo anicco saṃkhato paṭiccasamuppanno khayadhammo vayadhammo virāgadhammo nirodhadhammo vipariṇāmadhammo ti ?

Āmantā.

Puggalo pi anicco saṃkhato paṭiccasamuppanno khayadhammo vayadhammo virāgadhammo nirodhadhammo vipariṇāmadhammo ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

229. Na vattabbaṇī “Puggalo upalabbhati saecikatṭhapaṇamaṭṭhenāti” ?

Āmantā.

Nanu atthi koci sukhaṇī vedanām̄ vediyamāno sukhaṇī vedanām̄ vediyāmīti pajānātīti ?

Āmantā.

Hañci atthi koci sukhañ vedanam̄ vediyamāno sukhañ vedanam̄ vediyāmīti pajānāti, tena vata re vattabbe “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti.”

Na vattabban̄ “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti”?

Āmantā.

Nanu atthi koci dukkhañ vedanam̄ vediyamāno—pe—adukkhamasukhañ vedanam̄ vediyamāno adukkhamasukhañ vedanam̄ vediyāmīti pajānātīti?

Āmantā.

Hañci atthi koci adukkhamasukhañ vedanam̄ vediyamāno adukkhamasukhañ vedanam̄ vediyāmīti pajānāti, tena vata re vattabbe “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti.”

230. Atthi koci sukhañ vedanam̄ vediyamāno sukhañ vedanam̄ vediyāmīti pajānātīti katvā, tena ca kāraṇena puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti?

Āmantā.

Yo sukhañ vedanam̄ vediyamāno sukhañ vedanam̄ vediyāmīti pajānāti sv'eva puggalo, yo sukhañ vedanam̄ vediyamāno sukhañ vedanam̄ vediyāmīti na pajānāti na so puggalo ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Yo dukkhañ vedanam̄ vediyamāno—pe—yo adukkhamasukhañ vedanam̄ vediyamāno adukkhamasukhañ vedanam̄ vediyāmīti pajānāti sv'eva puggalo, yo adukkhamasukhañ vedanam̄ vediyamāno adukkhamasukhañ vedanam̄ vediyāmīti na pajānāti, na so puggalo ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Atthi koci sukhañ vedanam̄ vediyamāno sukhañ vedanam̄ vediyāmīti pajānātīti katvā tena ca kāraṇena puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti?

Āmantā.

Aññā sukhā vedanā, añño sukhañ vedanam̄ vediyamāno sukhañ vedanam̄ vediyamāno sukhañ vedanam̄ vediyāmīti pajānātīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Aññā dukkhīā vedanā—pe—aññā adukkhamasukhā vedanā, añño adukkhamasukham̄ vedanam̄ vediyamāno adukkhamasukham̄ vedanam̄ vediyam̄tī pajānātīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

231. Na vattabbam̄ “ Puggalo upalabbhati saccikattha-paramaṭṭhenāti ” ?

Āmantā.

Nanu atthi koci kāye kāyānupassī viharatīti ?

Āmantā.

Hañci atthi koci kāye kāyānupassī viharati, tena vata re vattabbe “ Puggalo upalabbhati saccikatthaparamaṭṭhenāti.”

Na vattabbam̄ “ Puggalo upalabbhati saccikatthaparamaṭṭhenāti ” ?

Āmantā.

Nanu atthi koci vedanāsu—pe—citte—pe—dhammesu dhammānupassī viharatīti ?

Āmantā.

Hañci atthi koci dhammesu dhammānupassī viharati, tena vata re vattabbe “ Puggalo upalabbhati sacchikatthaparamaṭṭhanāti.”

232. Atthi koci kāye kāyānupassī viharatīti katvā tena ca kāraṇena puggalo upalabbhati sacchikatthaparamaṭṭhenāti ?

Āmantā.

Yo kāye kāyānupassī viharati sv'eva puggalo, yo na kāye kāyānupassī viharati na so puggalo ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Yo vedanāsu—pe—citte—pe—dhammesu dhammānupassī viharati sv'eva puggalo, yo na dhammesu dhammānupassī viharati na so puggalo ti ?

Na h' evam̄ vattabbe—pe—

233. Atthi koci kāye kāyānupassī viharatīti katvā tena ca kāraṇena puggalo upalabbhati sacchikatthaparamaṭṭhenāti ?

Āmantā.

Añño kāyo añño kāye kāyānupassī viharatīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Aññā vedanā aññamū cittañ cittañ aññe dhammā añño¹ dhammesu dhammānupassī vīharatīti?

Na h'evañ vattabbe—pe—

234. Puggalo upalabbhati sacchikat̄haparamat̄henāti?
Āmantā.

Namu vuttañ Bhagavatā—

“ Suññato lokañ avekkhassu
Mogharāja sadā² sato
Attānuddit̄hiñ ūhaeca³
Evañ maceutaro siyā.
Evañ lokañ avekkhantam
Maceurājā na passatīti.” Atth' eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “ Puggalo upalabbhati sacchikat̄haparamat̄henāti.”

235. Puggalo avekkhatīti?

Āmantā.

Saha rūpena avekkhati vinā rūpena avekkhatīti? Saha rūpena avekkhatīti.

Tam jīvañ tam sarīran ti?

Na h'evañ vattabbe—pe—

Vinā rūpena avekkhatīti, aññamū jīvañ aññamū sarīran ti?

Na h'evañ vattabbe—pe—

Puggalo avekkhatīti?

Āmantā.

Abbhantaragato avekkhati bahiddhā nikhamitvā avekkhatīti? Abbhantaragato avekkhatīti.

Tam jīvañ tam sarīran ti?

Na h'evañ vattabbe—pe—

Bahiddhā nikhamitvā avekkhatīti aññamū jīvañ aññamū sarīran ti?

Na h'evañ vattabbe—pe—

¹ aññesu, P.S.

² saddhā, S₂.P.

³ ūhaeca, M.; ahicea, S.; ohacea, K.

236. Na vattabbañ “ Puggalo upalabbhati saccikaṭṭha-paramatthenāti ”?

Āmantā.

Nanu Bhagavā saccavādī kālavādī bhūtavādī tathavādī avitathavādī anaññathavādīti ?¹

Āmantā.

Vuttam Bhagavatā “ Atthi puggalo attahitāya paṭipanno ti.” Atth’ eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti.

237. Na vattabbañ “ Puggalo upalabbhati saccikaṭṭha-paramaṭṭhenāti ”?

Āinantā.

Nanu Bhagavā saccavādī kālavādī bhūtavādī tathavādī avitathavādī anaññathavādīti ?

Āmantā.

Vuttam Bhagavatā—“ Ekapuggalo Bhikkhave loke uppajjamāno uppajjati bahujanahitāya bahujanasukhāya lokānukampāya atthāya hitāya sukhāya devamanussānaati.”

Atth’ eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti.

238. Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti ?

Āmantā.

Nanu Bhagavā saccavādī—pe—anaññathavādīti ?

Āinantā.

Vuttam Bhagavatā “ Sabbe dhaininā anattā ti ”; atth’ evā suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbañ “ Puggalo upalabbhati saccikaṭṭha-paramaṭṭhenāti.”

239. Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti ?

Āmantā.

¹ anaññataṭhavādi, P.

Nanu Bhagavā saccavādī—pe—anaññathavādīti ?
Āmantā.

Vuttam Bhagavatā “Dukkham eva uppajjamānam uppajjati, dukkham eva nirujjhāmānam nirujjhātīti na kañkhati na vicikicchatī, aparappaccayaññānam ev'assa ettha hotī, ettāvata kho Kaccāna sammādiṭṭhi hotīti;” atth'eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “Puggalo upalabbhati saccikatṭhaparamaṭṭhenāti.”

240. Puggalo upalabbhati saccikatṭhaparamaṭṭhenāti ?
Āmantā.

Nanu Vajirā Bhikkhunī Māraṇ pāpimantam etad avoca—

“Kin nu satto ti¹ paccesi
Māra diṭṭhigataṇ nu te
suddhasaṃkharapuñjo² yaṇ³
nayidha sattūpalabbhati.⁴
Yathā pi aṅgasambhārā⁵
hoti saddo⁶ ratho⁷ iti,
evam khandhesu santesu
hoti satto ti sammuti.
Dukkham eva hi sambhoti
dukkham tiṭṭhati veti ca
nāññatra⁸ dukkhā sambhoti
nāññām⁹ dukkhā nirujjhātīti.”

Atth' eva suttanto ti ? Āmantā.

Tena hi na vattabbam “Puggalo upalabbhati saccikatṭhaparamaṭṭhenāti.”

241. Puggalo upalabbhati saccikatṭhaparamaṭṭhenāti ?
Āmantā.

Nanu ayasmā Ānando Bhagavantam etad avoca—

¹ Kan na sapposi, S. ; kan nu, P. ² puñño, S.

³ saṃ, P.S.S₂. ⁴ satthupalabbhati, M. ; tattha, P.S₂.

⁵ °bhāro, S. ⁶ satto, P.S.S₂. ⁷ rato, S₂.

⁸ aññatra, S. ⁹ añño, S. ; na aññā, P. : na aññaiṇ, S₂.

“ Suñño loko suñño loko ti bhante vuccati. Kittāvatā nu kho bhante suñño loko ti vuccatīti ? ” “ Yañmā kho Ānanda suññam attena vā attaniyena vā, tasmā suñño loko ti vuccati. Kiñ c’ Ānanda suññam attena vā attaniyena vā ? Cakkhu kho Ānanda suññam attena vā attaniyena vā, rūpā suññā—pe—cakkhuviññāṇam suññam, cakkhusamphasso suñño yañ p’ idam cakkhusamphassapaccayā uppajjati vedayitam sukham vā dukkham vā adukkhama-sukham vā, tam pi suññam attena vā attaniyena vā, sotam suññam—pe—saddā suññā, ghānam suññam, gandhā suññā, jivhā suññā, rasā suññā, kāyo suñño, phoṭṭhabbā suññā, mano suñño, dhammā suññā, manoviññāṇam suññam, manosamphasso suñño, yañ p’ idam manosamphassapaccayā uppajjati vedayitam sukham vā dukkham vā adukkhama-sukham vā, tam pi suññam attena vā attaniyena vā ; yasmā kho Ānanda suññam attena vā attaniyena vā, tasmā suñño loko ti vuccatīti.” Atth’ eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “ Puggalo upalabbhati saccikat-ṭhaparamaṭṭhenāti.”

242. Puggalo upalabbhati saccikat-ṭhaparamaṭṭhenāti ?

Āmantā.

Nanu Bhagavā saccavādī kālavādī bhūtavādī tathavādī avitathavādī anaññathavādīti ?

Āmantā.

Vuttam Bhagavatā—“ Attani vā Bhikkave sati attaniyam me ti assāti.” “ Evañ bhante.” “ Attaniye vā Bhikkave sati attā me ti assāti.” “ Evañ bhante.” “ Attani ca Bhikkave attaniye ca saccato thetato anupalabbhiyamāne yañ p’ idam diṭṭhiṭhānam so loko so attā so pecca bhavissāmi, nicco dhuvo sassato avipariññāmadhammo sassati samañ tath’ eva ṭhassāmīti. Nanvāyañ Bhikkave kevalo pari-pūro bāladhammo ti.” “ Kiñci no siyā bhante kevalo hi bhante paripūro bāladhammo ti.” Atth’ eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “ Puggalo upalabbhati saccikat-ṭhaparamaṭṭhenāti.”

243. Puggalo upalabbhati saccikatṭhaparamatthenāti ?
Āmantā.

Nanu Bhagavā saccavādī kālavādī bhūtavādī tathavādī avitathavādī anaññathavādīti ?

Āmantā.

Vuttam̄ Bhagavatā “Tayo' me Seniya satthāro santo saṃvijjamānā lokasmin̄. Katame tayo? Idha Seniya ekacco satthā diṭṭh' eva dhamme attānam̄ saccato theta to paññāpeti, abhisamparāyañ ca attānam̄ saccato theta to paññāpeti; idha pana Seniya ekacco satthā diṭṭh' eva hi kho dhamme attānam̄ saccato theta to paññāpeti, no ca kho abhisamparāyam̄ attānam̄ saccato theta to paññāpeti; idha pana Seniya ekacco satthā diṭṭhe c'eva dhamme attānam̄ saccato theta to na paññāpeti, abhisamparāyañ ca attānam̄ saccato theta to na paññāpeti. Tatra Seniya yvāyam̄ satthā diṭṭhe c'eva dhamme attānam̄ saccato theta to paññāpeti, abhisamparāyañ ca attānam̄ saccato theta to paññāpeti, ayan̄ vuccati Seniya satthā sassatavādo. Tatra Seniya yvāyam̄ diṭṭh' eva hi kho dhamme attānam̄ saccato theta to paññāpeti, no ca kho abhisamparāyam̄ attānam̄ saccato theta to paññāpeti, ayan̄ vuccati Seniya satthā ucchedavādo. Tatra Seniya yvāyam̄ satthā diṭṭhe c'eva dhamme attānam̄ saccato theta to na paññāpeti, abhisamparāyañ ca attānam̄ saccato theta to na paññāpeti, ayan̄ vuccati Seniya satthā sammāsambuddho. Ime kho Seniya tayo satthāro santo samvijjamānā lokasmin̄ ti.” Atth' eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabbañ “Puggalo upalabbhati saccikatṭhaparamatthenāti.”

244. Puggalo upalabbhati saccikatṭhaparamatthenāti ?

Āmantā.

Nanu Bhagavā saccavādī kālavādī bhūtavādī tathavādī avitathavādī anaññathavādīti ?

Āmantā.

Vuttam̄ Bhagavatā “Sappikumbho ti” ?¹

¹ Sabbi, M.

Āmantā.

Atthi koci sappissa kumbhaṇ karotīti ?

Na h' evam vattabbe—pe—

Tena hi na vattabbaṇ “ Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti.”

245. Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti ?

Āmantā.

Nanu Bhagavā saccavādī kālavādī bhūtavādī tathavādī avitathavādī anaññathavadīti ?

Āmantā.

Vuttaṇi Bhagavatā “ Telakumbho, madhukumbho, phāṇitakumbho, khīrakumbho, udakakumbho, pāniyathālakaṇi, pāniyakosakaṇi, pāniyasarāvakaṇi, niccabhattaṇi, dhuvayāgūti ” ?

Āmantā.

Atthi koci yāgu niccā dhuvā sassatā avipariṇāmadhammāti ?

Na h' evam vattabbe—pe—

Tena hi na vattabbaṇ “ Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti.” Saṅkhittam.

Atṭhakaniggahapeyyāla.¹ Sandhāvanīyā upādāya, cittena pañcamāṇi kalyāṇaiṇi, iddhi. Suttāhārena atṭhamāṇi.

P u g g a l a k a t h ā.

I. 2.

1. Parihāyati Arahā arahattā ti ?

Āmantā.

Sabbattha Arahā arahattā parihāyatīti ?

Na h' evam vattabbe—pe—

Sabbattha Arahā arahattā parihāyatīti ?

Āmantā.

Sabbattha Arahato parihānīti ?

Na h' evam vattabbe—pe—

2. Parihāyati Arahā arahattā ti ?

¹ peyyālā, M.K. ; tā, M.

Āmantā.

Sabbadā Arahā arahattā parihāyatīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sabbadā Arahā arahattā parihāyatīti ?

Āmantā.

Sabbadā Arahato parihānīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

3. Parihāyati Arahā arahattā ti ?

Āmantā.

Sabbe 'va Arahanto arahattā parihāyantīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sabbe 'va Arahanto arahattā parihayantīti ?

Āmantā.

Sabbesañ ñeva Arahantānam̄ parihānīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

4. Parihāyati Arahā arahattā ti ?

Āmantā.

Arahā arahattā parihāyamāno catūhi phalehi parihāyatīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Catūhi satasahassemi setṭhī setṭhittam̄ kārento satasa-hasse parihīne¹ setṭhittā parihīno hotīti ?

Āmantā.

Sabbasāpateyyā parihīno hotīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

5. Catūhi satasahassemi setṭhī setṭhittam̄ kārento satasa-hasse parihīne bhabbo² sabbasāpateyyā³ parihāyitun-ti ?

Āmantā.

Arahā arahattā parihāyamāno bhabbo catūhi phalehi parihāyitun ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

6. Parihāyati Arahā arahattā ti ?

Āmantā.

Parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti ?

¹ P.S.S₂, omit the next 5 lines.

² anibho, S.; catabbo, P.S.₂. ³ pateyo, P.S.₂.

Na h'evam̄ vattabbe—pe—
 Parihāyati Arahā arahattā ti ?
 Āmantā.
 Parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti ?
 Na h'evam̄ vattabbe—pe—
 Parihāyati Arahā arahattā ti ?
 Āmantā.
 Parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti ?
 Na h'evam̄ vattabbe—pe—
 Parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti ?
 Āmantā.
 Parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti ?
 Na h'evam̄ vattabbe—pe—
 Parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti ?
 Āmantā.
 Parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti ?
 Na h'evam̄ vattabbe—pe—
 Parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti ?
 Āmantā.
 Parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti ?
 Na h'evam̄ vattabbe—pe—
 Na parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti ?
 Āmantā.
 Na parihāyati Arahā arahattā ti ?
 Na h'evam̄ vattabbe—pe—
 Na parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti ?
 Āmantā.
 Na parihāyati Arahā arahattā ti ?
 Na h'evam̄ vattabbe—pe—
 Na parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti ?
 Āmantā.
 Na parihāyati Arahā arahattā ti ?
 Na h'evam̄ vattabbe—pe—
 Na parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti ?
 Āmantā.
 Na parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti ?
 Na h'evam̄ vattabbe—pe—
 Na parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti ?

Āmantā.

Na parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Na parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti?

Āmantā.

Na parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

7. Parihāyati Araha arahattā ti?

Āmantā.

Araha arahattā parihāyamāno kattha sañṭhātīti? ¹

Anāgāmiphale ti.

Anāgāmī anāgāmiphalā parihāyamāno kattha sañṭhātīti?

Sakadāgāmiphale ti.

Sakadāgāmī sakadāgāmiphale parihāyamāno kattha sañṭhātīti?

Sotāpattiphale ti.

Sotāpanno sotāpattiphale parihāyamāno puthujjanabhūmiyam̄ sañṭhātīti?

Na h'evam̄ vattabbe.

Ājanahi niggaham̄ : hañci Araha arahattā parihāyamāno anāgāmiphale sañṭhāti, anāgāmī anāgāmiphalā parihāyamāno sakadāgāmiphale sañṭhāti, sakadāgāmī sakadāgāmiphalā parihāyamāno sotāpattiphale sañṭhāti, tena vata re vattabbe “Sotāpanno sotāpattiphalā parihāyamāno puthujjanabhūmiyam̄ sañṭhātīti.”

Araha arahattā parihāyamāno sotāpattiphale sañṭhātīti?

Āmantā.

Sotāpattiphalassa anantarā arahattañ ñeva saccikaroti ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

8. Parihāyati Araha arahattā ti?

Āmantā.

Parihāyati sotāpattiphalā ti?

Na h'evam̄ vattabbe.

¹ sañṭhāhatīti, P.S₂.

Kassa bahutarā kilesā pahīnā Arahato vā sotāpannassa vā ti ?

Arahato.

Hañci Arahato bahutarā kilesā pahīnā parihāyati Arahañ arahattā, tena vata re vattabbe “ Parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti.”

9. Parihāyati Arahañ arahattā ti ?

Āmantā.

Parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti ?

Na h'evañ vattabbe—pe—

Kassa bahutarā kilesā pahīnā Arahato vā sakadāgāmissa vā ti ?

Arahato.

Hañci Arahato bahutarā kilesā pahīnā, parihāyati Arahañ arahattā, tena vata re vattabbe “ Parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti.”

10. Parihāyati Arahañ arahattā ti ?

Āmantā.

Parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti ?

Na h'evañ vattabbe—pe—

Kassa bahutarā kilesā pahīnā Arahato vā anāgāmissa vā ti ?

Arahato.

Hañci Ārahato bahutarā kilesā pahīnā, parihāyati Arahañ arahattā, tena vata re vattabbe “ Parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti.”

11. Parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti ?

Āmantā.

Parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti ?

Na h'evañ vattabbe—pe—

Kassa bahutarā kilesā pahīnā anāgāmissa vā sotāpannassa vā ti ?

Anāgāmissa.

Hañci anāgāmissa bahutarā kilesā pahīnā parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā, tena vata re vattabbe “ Parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti.”

12. Parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti ?

Āmantā.

Parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Kassa bahutarā kilesā pahīnā anāgāmissa vā sakadāgāmissa vā ti ?

Anāgāmissa.

Hañci anāgāmissa bahutarā kilesā pahīnā parihāyati anāgāmī anāgamiphalā, tena vata re vattabbe “ Parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti.”

13. Parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti ?

Āmantā.

Parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Kassa bahutarā kilesā sakadāgāmissa vā sotāpannassa vā ti ?

Sakadāgāmissa.

Hañci sakadāgāmissa bahutarā kilesā pahīnā parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā, tena vata re vattabbe “ Parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti.”

14. Parihāyati Arahā arahattā ti ?

Āmantā.

Parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe.

Kassa adhimattā maggabhāvanā Arahato vā sotāpannassa vā ti ?

Arahato.

Hañci Arahato adhimattā maggabhāvanā parihāyati Arahā arahattā, tena vata re vattabbe “ Parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti.”

15. Parihāyati Arahā arahattā ti ?

Āmantā.

Parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Kassa adhimattā satipatṭhānabhāvanā, sammappadhānabhāvanā, iddhipādabhāvanā, indriyabhāvanā, balabhāvanā, bojjhaṅgabhāvanā Arahato vā sotāpannassa vā ti ?

Arahato.

Hañci Arahato adhimattā bojjhaṅgabhāvanā parihāyati Arahā arahattā, tena vata re vattabbe “ Parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti.”

16. Parihāyati Arahā arahattā ti ?

Āmantā.

Parihāyati sakadāgamī sakadāgāmiphalā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe.

Kassa adhimattā maggabhāvanā—pe—bojjhaṅgabhāvanā Arahato vā sakadāgāmissa vā ti ?

Arahato.

Hañci Arahato adhimattā bojjhaṅgabhāvanā parihāyati Arahā arahattā, tena vata re vattabbe “ Parihāyati saka-dāgāmī sakadāgāmiphalā ti.”

17. Parihāyati Arahā arahattā ti ?

Āmantā.

Parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe.

Kassa adhimattā maggabhāvanā—pe—bojjhaṅgabhāvanā Arahato vā anāgāmissa vā ti ?

Arahato.

Hañci Arahato adhimattā bojjhaṅgabhāvanā parihāyati Arahā arahattā, tena vata re vattabbe “ Parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti.”

18. Parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti ?

Āmantā.

Parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Kassa adhimattā maggabhāvanā—pe—bojjhaṅgabhāvanā anāgāmissa vā sotāpannassa vā ti ?

Anāgāmissa.

Hañci anāgāmissa adhimattā bojjhaṅgabhāvanā parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā, tena vata re vattabbe “ Parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti.”

19. Parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti ?

Āmantā.

Parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Kassa adhimattā maggabhāvanā—pe—bojjhaṅgabhāvanā anāgāmissa vā sakadāgāmissa vā ti ?

Anāgāmissa.

Hañci anāgāmissa adhimattā bojjhaṅgabhāvanā parihā-

yati anāgāmī anāgāmiphalā, tena vata re vattabbe “ Parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti.”

20. Parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti ?
Āmantā.

Parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti ?
Na h'evam̄ vattabbe.

Kassa adhimattā maggabhāvanā—pe—bojjhaṅgabhāvanā sakadāgāmissa vā sotāpannassa vā ti ?

Sakadāgāmissa.

Hañci sakadāgāmissa adhimattā bojjhangabhāvanā pari-
hāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā, tena vata re vattabbe
“ Parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti.”

21. Arahatā dukkham̄ diṭṭham̄ parihāyati Arahañ arahattā ti ?

Āmantā.

Sotāpannena dukkham̄ diṭṭham̄ parihāyati sotāpanno
sotāpattiphalā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Arahatā samudayo diṭṭho parihāyati Arahañ Arahattā ti ?
Āmantā.

Sotāpannena samudayo diṭṭho parihāyati sotāpanno
sotāpattiphalā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Arahatā nirodho diṭṭho parihāyati Arahañ arahattā ti ?
Āmantā.

Sotāpannena nirodho diṭṭho parihāyati sotāpanno sotā-
pattiphalā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Arahatā maggo diṭṭho parihāyati Arahañ arahattā ti ?
Āmantā.

Sotāpannena maggo diṭṭho parihāyati sotāpanno sotā-
pattiphalā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Arahatā cattāri saccāni diṭṭhāni parihāyati Arahañ
arahattā ti ?

Āmantā.

Sotāpannena cattāri saccāni diṭṭhāni parihāyati sotā-
panno sotāpattiphalā ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

22. Arahatā dukkham diṭṭham pariḥāyati Arahaṁ arahattā ti?

Āmantā.

Sakadāgāminā dukkham diṭṭham pariḥāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Arahatā samudayo diṭṭho, nirodho diṭṭho, maggo diṭṭho, cattari saccāni diṭṭhāni pariḥāyati Arahaṁ arahattā ti?

Āmantā.

Sakadāgāminā cattāri saccāni diṭṭhāni pariḥāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

23. Arahatā dukkham diṭṭham pariḥāyati Arahaṁ arahattā ti?

Āmantā.

Anāgāminā dukkham diṭṭham pariḥāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Arahatā samudayo diṭṭho, nirodho diṭṭho, maggo diṭṭho, cattāri saccāni diṭṭhāni pariḥāyati Arahaṁ arahattā ti?

Āmantā.

Anāgāminā cattāri saccāni diṭṭhāni pariḥāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

24. Anāgāminā dukkham diṭṭham pariḥāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti?

Āmantā.

Sotāpannena dukkham diṭṭham pariḥāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Anāgāminā samudayo diṭṭho, nirodho diṭṭho, maggo diṭṭho, cattāri saccāni diṭṭhāni pariḥayāti anāgāmī anāgāmiphalā ti?

Āmantā.

Sotāpannena cattāri saccāni diṭṭhāni pariḥāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

25. Anāgāminā dukkham̄ diṭṭhaṇ̄ pariḥāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti?

Āmantā.

Sakadāgāminā dukkham̄ diṭṭhaṇ̄ pariḥāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Anāgāminā samudayo diṭṭho, nirodho diṭṭho, maggo diṭṭho, cattāri saccāni diṭṭhāni pariḥāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti?

Āmantā.

Sakadāgāminā cattāri saccāni diṭṭhāni pariḥāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

26. Sakadāgāminā dukkham̄ diṭṭhaṇ̄ pariḥāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti?

Āmantā.

Sotāpannena dukkham̄ diṭṭhaṇ̄ pariḥāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sakadāgāminā samudayo diṭṭho, nirodho diṭṭho, maggo diṭṭho, cattāri saccāni diṭṭhāni pariḥāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti?

Āmantā.

Sotāpannena cattāri saccāni diṭṭhāni pariḥāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

27. Sotāpannena dukkham̄ diṭṭhaṇ̄ na pariḥāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti?

Āmantā.

Arahatā dukkham̄ diṭṭhaṇ̄ na pariḥāyati Araḥā arahattā ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sotāpannena samudayo diṭṭho, nirodho diṭṭho, maggo diṭṭho, cattāri saccāni diṭṭhāni na pariḥāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti?

Āmantā.

Arahatā cattāri saccāni diṭṭhāni na pariḥāyati Araḥā arahattā ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

28. Sakadāgāminā dukkhaṇi ditthaṇi—pe—cattāri saccāni ditṭhāni na parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalāti?

Āmantā.

Arahatā cattāri saccāni ditṭhāni na parihāyati Araha arahattā ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

29. Anāgāminā dukkhaṇi ditṭham—pe—cattāri saccāni ditṭhāni na parihāyati anāgāmī anāgāmiphalāti?

Āmantā.

Arahatā cattāri saccāni ditṭhāni na parihāyati Araha arahattā ti?

Na h'evam vattabbe.

30. Sotāpannena dukkhaṇi ditṭham—pe—cattāri saccāni ditṭhāni na parihāyati sotāpanno sotāpattiphalāti?

Āmantā.

Anāgāminā dukkhaṇi ditṭham—pe—cattāri saccāni ditṭhāni na parihāyati anāgāmī anāgāmiphalāti?

Na h'evam vattabbe.

31. Sakadāgāminā dukkhaṇi ditṭham—pe—cattāri saccāni ditṭhāni na parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalāti?

Āmantā.

Anāgāminā dukkhaṇi ditṭham—pe—cattāri saccāni ditṭhāni na parihāyati anāgāmī anāgāmiphalāti?

Na h'evam vattabbe—pe—

32. Sotāpannena dukkhaṇi ditṭham—pe—cattāri saccāni ditṭhāni na parihāyati sotāpanno sotāpattiphalāti?

Āmantā.

Sakadāgāminā dukkhaṇi ditṭham—pe—cattāri saccāni ditṭhāni na parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalāti?

Na h'evam vattabbe—pe—

33. Arahato rāgo pahīno parihāyati Araha arahattā ti?

Āmantā.

Sotāpannassa sakkāyadiṭṭhi pahīnā parihāyati sotāpanno sotāpattiphalāti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Arahato rāgo pahīno parihāyati Arahā arahattā ti ?

Āmantā.

Sotāpannassa vicikicchā pahīnā—pe—sīlabbataparāmāso pahīno—pe—apāyagamanīyo¹ rāgo pahīno—pe—apāyagamanīyo doso pahīno—pe—apāyagamanīyo moho pahīno parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Arahato doso pahīno—pe—moho pahīno—pe—māno pahīno—pe—dīṭṭhi pahīnā, vicikicchā pahīnā, thīnaṃ pahīnam, uddhaccam, pahīnam, ahirikam, pahīnam, anottappam pahīnam parihāyati Arahā arahattā ti ?

Āmantā.

Sotāpannassa sakkāyadiṭṭhi pahīnā parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Arahato anottappaṃ pahīnam parihāyati Arahā arahattā ti ?

Āmantā.

Sotāpannassa vicikicchā pahīnā—pe—sīlabbataparāmāso pahīno—pe—apāyagamanīyo rāgo pahīno—pe—apāyagamanīyo doso pahīno—apāyagamanīyo moho pahīno parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

34. Arahato rāgo pahīno parihāyati Arahā arahattā ti ?

Āmantā.

Sakadāgāmissa sakkāyadiṭṭhi pahīnā parihāyati sakadāgāmī sakadāgamiphalā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Arahato rāgo pahīno parihāyati Arahā arahattā ti ?

Āmantā.

Sakadāgāmissa vicikicchā pahīnā—pe—sīlabbataparāmāso pahīno—pe—olāriko kāmarāgo pahīno, olāriko byāpādo pahīno, parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

¹ niyo, M.

Arahato doso pahīno—pe—anottappam pahīnam parihibāyati Arahā arahattā ti ?

Āmantā.

Sakadāgāmissa sakkāyadiṭṭhi pahīnā — pe — oḷāriko byāpādo pahīno parihibāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalāti ?

Na h'evāṇi vattabbe—pe—

35. Arahato rāgo pahīno parihibāyati Arahā arahattā ti ?

Āmantā.

Anāgāmissa sakkāyadiṭṭhi pahīnā parihibāyati anāgāmī anāgāmiphalāti ?

Na h'evāṇi vattabbe—pe—

Arahato rāgo pahīno parihibāyati Arahā arahattā ti ?

Āmantā.

Anāgāmissa vicikicchā pahīnā—pe—sīlabbataparāmāso pahīno, aṇusahagato kāmarāgo pahīno, aṇusahagato byāpādo pahīno parihibāyati anāgāmī anāgāmiphalāti ?

Na h'evāṇi vattabbe.

Arahato doso pahīno—pe—anottappam pahīnam parihibāyati Arahā arahattā ti ?

Āmantā.

Anāgāmissa sakkāyadiṭṭhi pahīnā—pe—aṇusahagato byāpādo pahīno parihibāyati anāgāmī anāgāmiphalāti ?

Na h'evāṇi vattabbe—pe—

36. Anāgāmissa sakkāyadiṭṭhi pahīnā parihibāyati anāgāmī anāgāmiphalāti ?

Āmantā.

Sotāpannassa sakkāyadiṭṭhi pahīnā parihibāyati sotāpanno sotāpattiphalāti ?

Na h'evāṇi vattabbe.

Anāgāmissa sakkāyadiṭṭhi pahīnā parihibāyati anāgāmī anāgāmiphalāti ?

Āmantā.

Sotāpannassa vicikicchā pahīnā—pe—apāyagamanīyo moho pahīno parihibāyati sotāpanno sotāpattiphalāti ?

Na h'evāṇi vattabbe.

Anāgāmissa vicikicchā pahīnā—pe—aṇusahagato byāpādo pahīno parihibāyati anāgāmī anāgāmiphalāti ?

Āmantā.

Sotāpannassa sakkāyadiṭṭhi pahīnā—pe—apāyagamanīyo moho pahīno parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe.

37. Anāgāmissa sakkāyadiṭṭhi pahīnā parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti ?

Āmantā.

Sakadāgāmissa sakkāyadiṭṭhi pahīnā parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe.

Anāgāmissa sakkāyadiṭṭhi pahīnā parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti ?

Āmantā.

Sakadāgāmissa vicikicchā pahīnā—pe—sīlabbataparāmāso pahīno—pe—olāriko kāmarāgo pahīno—pe—olāriko byāpādo pahīno parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe.

Anāgāmissa vicikicchā pahīnā—pe—anusahagato byāpādo pahīno parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti ?

Āmantā.

Sakadāgāmissa sakkāyadiṭṭhi pahīnā—pe—olāriko byāpādo pahīno parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe.

38. Sakadāgāmissa sakkāyadiṭṭhi pahīnā parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti ?

Āmantā.

Sotāpannassa sakkāyadiṭṭhi pahīnā parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe.

Sakadāgāmissa sakkāyadiṭṭhi pahīnā parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti ?

Āmantā.

Sotāpannassa vicikicchā pahīnā—pe—apāyagamanīyo moho pahīno parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sakadāgāmissa vicikicchā pahīnā—pe—olāriko kāmarāgo pahīno olāriko byāpādo pahīno parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti ?

Āmantā.

Sotāpannassa sakkāyadiṭṭhi pahīnā—pe—apāyagama-nīyo moho pahīno parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti ?

Na h'evanū vattabbe.

39. Sotāpannassa sakkāyadiṭṭhi pahīnā na parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti ?

Āmantā.

Arahato rāgo pahīno na parihāyati Araha arahattā ti ?

Na h'evanū vattabbe.

Sotāpannassa sakkāyadiṭṭhi pahīnā na parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti ?

Āmantā.

Arahato doso pahīno—pe—anottappaṇū pahīnaṇū na parihāyati Araha arahattā ti ?

Na h'evanū vattabbe.

Sotāpannassa vicikicchā pahīnā—pe—apāyagamanīyo moho pahīno na parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti ?

Āmantā.

Arahato rāgo pahīno—pe—anottappaṇū pahīnaṇū na parihāyati Araha arahattā ti ?

Na h'evanū vattabbe.

40. Sakadāgāmissa sakkāyadiṭṭhi pahīnā na parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti ?

Āmantā.

Arahato rāgo pahīno—pe—anottappaṇū pahīnaṇū na parihāyati Araha arahattā ti ?

Na h'evanū vattabbe.

Sakadāgāmissa vicikicchā pahīnā—pe—olāriko byāpādo pahīno na parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti ?

Āmantā.

Arahato rāgo pahīno—pe—anottappaṇū pahīnaṇū na parihāyati Araha arahattā ti ?

Na h'evanū vattabbe.

41. Anāgāmissa sakkāyadiṭṭhi pahīnā na parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti ?

Āmantā.

Arahato rāgo pahīno—pe—anottappaṇū pahīnaṇū na parihāyati Araha arahattā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe.

Anāgāmissa vicikicchā pahīnā—pe—aṇusahagato byāpādo pahīno na parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti?

Āmantā.

Arahato rāgo pahīnā—pe—anottappaṇī pahīnaṇī na parihāyati Arahaṇa arahattā ti?

Na h'evam̄ vattabbe.

42. Sotāpannassa sakkāyadiṭṭhi pahīnā na parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti?

Āmantā.

Anāgāmissa sakkāyadiṭṭhi pahīnā aṇusahagato byāpādo pahīno na parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti?

Na h'evam̄ vattabbe.

Sotāpannassa vicikicchā pahīnā—pe—apāyagamanīyo moho pahīno na parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti?

Āmantā.

Anāgāmissa sakkāyadiṭṭhi pahīnā aṇusahagato byāpādo pahīno na parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti?

Na h'evam̄ vattabbe.

43. Sakadāgāmissa sakkāyadiṭṭhi pahīnā na parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti?

Āmantā.

Anāgāmissa sakkāyadiṭṭhi pahīnā—pe—aṇusahagato byāpādo pahīno na parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti?

Na h'evam̄ vattabbe.

Sakadāgāmissa vicikicchā pahīnā—pe—olāriko byāpādo pahīno na parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti?

Āmantā.

Anāgāmissa sakkāyadiṭṭhi pahīnā—pe—aṇusahagato byāpādo pahīno na parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti?

Na h'evam̄ vattabbe.

44. Sotāpannassa sakkāyadiṭṭhi pahīnā na parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti?

Āmantā.

Sakadāgāmissa sakkāyadiṭṭhi pahīnā—pe—olāriko byāpādo pahīno na parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti?

Na h'evam̄ vattabbe.

Sotāpannassa vicikicchā pahīnā—pe—apāyagamanīyo

moho pahīno na parihāyati sotāpanno sotāpattiphalāti?

Āmantā.

Sakadāgāmissa sakkāyadiṭṭhi pahīnā—pe—oḷāriko byāpādo pahīno na parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalāti?

Na h'evam vattabbe.

45. Parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Nanu Arahato rāgo pahīno uechinnamūlo tālāvatthukato anabhāvamkato āyatim anuppādadhammo ti?

Āmantā.

Hañci Arahato rāgo pahīno uechinnamūlo tālāvatthukato anabhāvamkato āyatim anuppādadhammo, no vata re vattabbe “Parihāyati Arahā arahattā ti.”

Parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Nanu Arahato doso pahīno—pe—moho pahīno, māno pahīno, diṭṭhi pahīnā, vicikicchā pahīnā, thīnam pahīnam uddhaccam pahīnam, alirikam pahīnam, anottappam pahīnam uechinnamūlam tālāvatthukataṁ anabhāvamkataṁ āyatim anuppādadhamman ti?

Āmantā.

Hañci Arahato anottappam pahīnam uechinnamūlam tālāvatthukataṁ anabhāvamkataṁ āyatim anuppādadhamman, no vata re vattabbe “Parihāyati Arahā arahattā ti.”

46. Parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Nanu Arahato rāgapahānāya maggo bhāvito ti?

Āmantā.

Hañci Arahato rāgapahānāya maggo bhāvito, no vata re vattabbe “Parihāyati Arahā arahattā ti.”

Parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Nanu Arahato rāgapahānāya satipaṭṭhānā bhāvitā—pe—sammappadhānā bhāvitā idhipādā bhāvitā indriyā bhāvitā balā bhāvitā bojjhaṅgā bhāvitā ti?

Āmantā.

Hañci Arahato rāgapahānāya bojjhaṅgā bhāvitā, no vata re vattabbe “Parihāyati Arahañ arahattā ti.”

Parihāyati Arahañ arahattā ti?

Āmantā.

Namu Arahato dosappahānāya—pe—anottappappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā ti?

Āmantā.

Hañci Arahato anottappappahānāya bojjhaṅgā bhāvitā, no vata re vattabbe “Parihāyati Arahañ arahattā ti.”

47. Parihāyati Arahañ arahattā ti?

Āmantā.

Namu Arahañ vītarāgo vītadoso vītamoho katakaraṇīyo ohitabhāro anuppattasadattho¹ parikkhiṇabhadavasaññojano saṁmadaññā vimutto ukkhittapaligho sañkiṇṇaparikho² abbulhesiko³ niraggalo ariyo pannaddhajo pannabhāro visaññutto suvijitavijayo, dukkham tassa pariññātañ, samudayo pahīno, nirodho sacchikato, maggo bhāvito, abhiñneyyañ abhiññātañ, pariññeyyañ pariññātañ, pahātabbañ pahīnañ, bhāvetabbañ bhāvitañ, sacchikātabbañ sacchikatan ti?

Āmantā.

Hañci Arahañ vītarāgo vītadoso—pe—sacchikātabbam sacchikatañ, no vata re vattabbe “Parihāyati Arahañ arahattā ti.”

48. Parihāyati Arahañ arahattā ti?

Samayavimutto Arahañ arahattā parihāyati, asamaya-vimutto Arahañ arahattā na parihāyatīti.

Samayavimutto Arahañ arahattā parihāyatīti?

Āmantā.

Asamayavimutto Arahañ arahattā parihāyatīti?

Na h'evam vattabbe.

Asamayavimutto Arahañ arahattā na parihāyatīti?

Āmantā.

Samayavimutto Arahañ arahattā na parihāyatīti?

Na h'evam vattabbe.

¹ o sadatto, M.

² okkho, P.S.

³ abyūlhesiko, P. ; abbuñesiko, M.S.

49. Samayavimuttassa Arahato rāgo pahīno, pariḥāyati samayavimutto Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Asamayavimuttassa Arahato rāgo pahīno, pariḥāyati asamayavimutto Arahā arahattā ti?

Na h'evāṇī vattabbe.

Samayavimuttassa Arahato doso pahīno—pe—anottap-paṇī pahīnaṇī, pariḥāyati samayavimutto Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Asamayavimuttassa Arahato doso pahīno—pe—anottap-paṇī pahīnaṇī, pariḥāyati asamayavimutto Arahā arahattā ti?

Na h'evāṇī vattabbe.

50. Samayavimuttassa Arahato rāgappahānāya maggo bhāvito, pariḥāyati samayavimutto Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Asamayavimuttassa Arahato rāgappahānāya maggo bhāvito, pariḥāyati asamayavimutto Arahā arahattā ti?

Na h'evāṇī vattabbe.

Samayavimuttassa Arahato rāgappahānāya satipatṭhānā bhāvitā—pe—sammappadhānā bhāvitā iddhipādā bhāvitā indriyā bhāvitā balā bhāvitā bojjhaṅgā bhāvitā, pariḥāyati samayavimutto Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Asamayavimuttassa Arahato rāgappahānāya satipatṭhānā bhāvitā—pe—bojjhaṅgā bhāvitā, pariḥāyati asamayavimutto Arahā arahattā ti?

Na h'evāṇī vattabbe.

Samayavimuttassa Arahato dosappahānāya—pe—anottappappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā pariḥāyati samayavimutto Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Asamayavimuttassa Arahato anottappappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā, pariḥāyati asamayavimutto Arahā arahattā ti?

Na h'evāṇī vattabbe.

51. Samayavimutto Arahā vītarāgo vītadoso vītamoho katakaraṇīyo ohitabhāro anuppattasadattho parikkhīya-

bhavasaññojano sammadaññā vimutto ukkhittapaligho saṅkīṇaparikho abbulhesiko niraggalo ariyo pannaddhajo pannabhārō visaññutto suvijitavijayo, dukkhaṇ tassa pariññātam, samudayo pahīno, nirodho sacchikato, maggo bhāvito, abhiññeyyam abhiññātam, pariññeyyam pariññātam, pahātabbaṇ pahīnam, bhāvetabbaṇ bhāvitam, sacchikātabbaṇ sacchikataṇ, parihāyati samayavimutto Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Asamayavimutto Arahā vītarāgo vītadoso—pe—sacchikātabbaṇ sacchikataṇ, parihāyati asamayavimutto Arahā arahattā ti?

Na h'evaṇ vattabbe.

52. Asamayavimuttassa Arahato rāgo pahīno, na parihāyati asamayavimutto Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Samayavimuttassa Arahato rāgo pahīno, na parihāyati samayavimutto Arahā arahattā ti?

Na h'evaṇ vattabbe.

Asamayavimuttassa Arahato doso pahīno—pe—anottappam pahīnam, na parihāyati asamayavimutto Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Samayavimuttassa Arahato anottappam pahīnam, na parihāyati samayavimutto Arahā arahattā ti?

Na h'evaṇ vattabbe.

53. Asamayavimuttassa Arahato rāgappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā, na parihāyati asamayavimutto Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Samayavimuttassa Arahato rāgappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā, na parihāyati samayavimutto Arahā arahattā ti?

Na h'evaṇ vattabbe.

Asamayavimuttassa Arahato dosappahānāya—pe—anottappappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā, na parihāyati asamayavimutto Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Samayavimuttassa Arahato anottappappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā, na parihāyati samayavimutto Arahā arahattā ti?

Na h'evaṇu vattabbe.

54. Asamayavimutto Arahā vītarāgo vītadoso vītamoho—pe—sacchikātabbaṇu sacchikataṇu, na parihāyati asamayavimutto Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Samayavimutto Arahā vītarāgo, vītadoso—pe—sacchikātabbaṇu sacchikataṇu, na parihāyati samayavimutto Arahā arahattā ti?

Na h'evaṇu vattabbe—pe—

55. Parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Sāriputto thero¹ parihāyittha Arahattā ti?

Na h'evaṇu vattabbe.

Mahā Moggallāno thero, Mahā Kassapo thero, Mahā Kaccāyano thero, Mahā Koṭṭhiko thero, Mahā Panthako thero parihāyittha arahattā ti?

Na h'evaṇu vattabbe.

Sāriputto thero na parihāyittha arahattā ti?

Āmantā.

Hañci Sāriputto thero na parihāyittha arahattā, no vata re vattabbe “Parihāyati Arahā arahattā ti.”

Mahā Moggallāno thero, Mahā Kassapo thero, Mahā Kaccāyano thero, Mahā Koṭṭhiko thero, Mahā Panthako thero na parihāyittha arahattā ti?

Āmantā.

Hañci Mahā Moggallāno thero—pe—Mahā Panthako thero na parihāyittha arahattā, no vata re vattabbe “Parihāyati Arahā arahattā ti.”

56. Parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā—

“ Uccāvacā hi paṭipadā samanena pakāsitā

Na pāraṇu diguṇam² yanti nayidaṇu ekaguṇam mutau ti.”

¹ Ṭhero, P.

² pāradigumāṇu, P.S₂.

Atth'eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam̄. “ Parihāyati Arahā arahattā ti.”

57. Parihāyati Arahā arahattā ti ?

Āmantā.

Atthi chinnassa chediyan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe.

Atthi chinnassa chediyan ti ?

Āmantā.

Nanu vuttam̄ Bhagavatā— *

“ Vītatañho anādāno kiccañ yassa na vijjati

Chinnassa chediyan n'atthi oghapāso¹ samūhato ti.”

Atth'eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam̄ “ Atthi chinnassa chediyan ti.”

58. Parihāyati Arahā arahattā ti ?

Āmantā.

Atthi katassa paticayo² ti ?

Na h'evam̄ vattabbe.

Atthi katassa paticayo³ ti ?

Āmantā.

Nanu vuttam̄ Bhagavatā—

“ Tassa saṁmāvīmuttassa santacittassa bhikkhuno

Katassa paticayo³ n'atthi karapīyañ na vijjati.

Selo yathā ekaghano⁴ vātena na saṁirati

Evañ rūpā rasā saddā gandhā phassā ca kevalā

Itthā dhammā aniñthā ca n'appavedhentis tādino

Thitam̄ cittam̄ vippamuttañ vayañ c '⁶ assānupassatī.”

Atth'eva suttanto ti ?

Āmantā.

¹ oghā°, M. ; oghavāso, S.

² paricayo, P.S.

³ pati°, P.S.

⁴ oghaño, P.

⁵ vadenti, P. ; vedenti, S.

⁶ p'ass, P.S.₂.

Tena hi na vattabbañ “ Atthi katassa paticayo ti.”

59. Na vattabbañ “ Parihāyati Arahā arahattā ti ” ?
Āmantā.

Nanu vuttañ Bhagavatā—“ Pañc’ ime Bhikkhave dhammā samayavimuttassa bhikkhuno parihānāya sañvattanti. Katame pañca ? Kammārāmatā bhassārāmatā niddārāmatā sañgajikārāmatā yathā vimuttañ cittañ na paccavekkhati. Ime kho Bhikkhave pañca dhammā samayavimuttassa bhikkhuno parihānāya sañvattantī.” Atth’eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi parihāyati Arahā arahattā ti.

60. Atthi Arahato kammārāmatā ti ?

Na h’evam̄ vattabbe.

Atthi Arahato kammārāmatā ti ?

Āmantā.

Atthi Arahato rāgo kāmarāgo kāmarāgapariyuṭṭhānañ kāmārāgasāññojanañ kāmogho kāmayogo kāmacchanda-nīvaraṇan ti ?

Na h’evam̄ vattabbe.

Atthi Arahato bhassārāmatā atthi Arahato niddārāmatā atthi Arahato sañgajikārāmatā ti ?

Na h’evam̄ vattabbe.

Atthi Arahato sañgajikārāmatā ti ?

Āmantā.

Atthi Arahato rāgo kāmarāgo kāmarāgapariyuṭṭhānañ kāmārāgasāññojanañ kāmogho kāmayogo kāmacchanda-nīvaraṇan ti ?

Na h’evam̄ vattabbe.

61. Parihāyati Arahā arahattā ti ?

Āmantā.

Arahā arahattā parihāyamāno kiñpariyuṭṭhito pari-hāyatī ?

Rāgapariyuṭṭhito parihāyatī.

Pariyuṭṭhānam̄ kiñ pañceca uppajjatī ?

Anusayañ pañceca uppajjatī.

Atthi Arahato anusayañ ti ?

Na h’evam̄ vattabbe.

Atthi Arahato anusayā ti ?

Āmantā.

Atthi Arahato kāmarāgānusayo patighānusayo mānānu-sayo diṭṭhānusayo vicikicchānusayo bhavarāgānusayo avij-jānusayo ti ?

Na h'evam̄ vattabbe.

Dosapariyutṭhitō parihāyatīti—pe—mohapariyutṭhitō parihāyatīti.

Pariyutṭhānam̄ kiñ paṭicca uppajjatīti ?

Anusayañ paṭicca uppajjatīti.

Atthi Arahato anusayā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Atthi Arahato anusayā ti ?

Āmantā.

Atthi Arahato kāmarāgānusayo—pe—avijjānusayo ti ?

Na h'evam̄ vattabbe.

62. Parihāyati Arahañ arahattā ti ?

Āmantā.

Arahato arahattā parihāyamānassa kiñ upacayañ gacchatīti ?

Rāgo upacayañ gacchatīti.

Sakkāyadiṭṭhi upacayañ gacchatīti, vicikicchā upaca-yañ gacchatīti, sīlabbataparāmāso upacayañ gacchatīti ?

Na h'evam̄ vattabbe.

Doso upacayañ gacchatīti—pe—moho upacayañ gac-chatīti, sakkāyadiṭṭhi upacayañ gacchatīti, vicikicchā upa-cayañ gacchatīti, sīlabbataparāmāso upacayañ gacchatīti ?

Na h'evam̄ vattabbe.

61. Parihāyati Arahañ arahattā ti ?

Āmantā.

Arahañ ācinatīti ?

Na h'evam̄ vattabbe.

Arahañ apacinatīti ?

Na h'evam̄ vattabbe.

Arahañ pajahatīti ?

Na h'evam̄ vattabbe.

Arahañ upādiyatīti ?¹

Na h'evāñ vattabbe.

Arahā visinetīti ?

Na h'evam vattabbe.

Arahā ussinetīti? ¹

Na h'evāñ vattabbe.

Arahā vidhupetīti ?

Na h'evāñ vattabbe.

Arahā sandhupetīti ?

Na h'evāñ vattabbe.

Nanu Arahā n'ev' ācinati, na apacinati apacinitvā ṭhito ti?

Āmantā.

Hañci Arahā n'ev' ācinati na apacinati apacinitvā ṭhito, no vata re vattabbe “Parihāyati Arahā arahattā ti.”

Nanu Arahā n'eva pajahati na upādiyati pajahitvā ṭhito ti?

Āmantā.

Hañci Arahā n'eva pajahati na upādiyati pajahitvā ṭhito, no vata re vattabbe “Parihāyati Arahā arahattā ti.”

Nanu Arahā n'eva visineti na ussineti visinitvā ṭhito ti?

Āmantā.

Hañci Arahā n'eva visineti na ussineti visinitvā ṭhito, no vata re vattabbe “Parihāyati Arahā arahattā ti.”

Nanu Arahā n'eva vidhupeti na sandhupeti vidhupetvā ṭhito ti?

Āmantā.

Hañci Arahā n'eva vidhupeti na sandhupeti vidhupetvā ṭhito, no vata re vattabbe “Parihāyati Arahā arahattā ti.”

Parihānikathā

I. 3.

1. N'atthi devesu brahmacariyavāso ti?

Āmantā.

¹ usineti, P.

Sabbe devā jaṭā¹ eḷamūgā aviññū hatthasamvācikā na paṭibalā subhāsitadubbhāsitānaŋ attham aññatun, sabbe² devā na Buddhe pasannā na Dhamme pasannā na Saṅghe pasannā, na Buddhaŋ Bhagavantam payirūpāsanti, na Buddhaŋ Bhagavantam pañhaŋ pucchanti, na Buddhena Bhagavatā pañhe vissajjite attamanā, sabbe devā kamīnāvaraṇena samannāgatā kilesāvaraṇena samannāgatā vipākāvaraṇena samannāgatā assaddhā acchandikā duppāññā abhabbā niyāmaŋ okkamitum kusalesu dhammesu sammattam, sabbe devā mātughātakā pitughātakā arahantaghātakā ruhiruppādakā³ saṅghabhedakā, sabbe devā pāññatipātino adinnādāyino kāmesu micchācārino musāvādino pisuñāvācā pharusāvācā samphappalāpino abhijjhāluno⁴ byāpannacittā micchādiṭṭhikā ti ?

Na h'evaŋ vattabbe—pe—

2. Nanu atthi devā ajaṭā aneṭamūgā viññū na hatthasamvācikā paṭibalā subhāsitadubbhāsitānaŋ attham aññatun, atthi⁵ devā Buddhe pasannā Dhamme pasannā Saṅghe pasannā, Buddhaŋ Bhagavantam payirūpāsanti, Buddhaŋ Bhagavantam pañhaŋ pucchanti, Buddhena Bhagavatā pañhe vissajjite attamanā honti, atthi devā na kamīnāvaraṇena samannāgatā na kilesāvaraṇena samannāgatā na vipākāvaraṇena samannāgatā saddhā chandikā paññavanto bhabbā niyāmaŋ okkamitum kusalesu dhammesu sammattam, atthi devā na mātughātakā na pitughātakā na arahantaghātakā na ruhiruppādakā na saṅghabhedakā, atthi devā na pāññatipātino na adinnādāyino na kāmesu micchācārino na musāvādino na pisuñāvācā na pharusāvācā na samphappalāpino na abhijjhāluno abyāpannacittā sammādiṭṭhikāti ?

Āmantā.

Hañci atthi devā ajaṭā aneṭamugā viññū na hattha-

¹ jalā, P.S.

² P.S.S₂, omit from sabbe to visajjite attamanā.

³ rūhiruppātakā, S.; ruhituppādakā, M.

⁴ abhijjhālano, P.S.; abhijjhālano, S₂.

⁵ P.S.S₂, do not omit from atthi to attamanā.

saññvācikā paṭibalā subhāsitadubbhāsitānam atthaipi aññā-tum—pe—abyāpannacittā sammādiṭṭhikā, no vata re vattabbe “N’atthi devesu brahmacariyavāso ti.”

3. Atthi devesu brahmacariyavāso ti?

Āmantā.

Atthi tattha pabbajjā muṇḍiyam kāsāvadhāraṇā patta-dhāraṇā, devesu sammāsambuddhā uppajjanti, pacceka-sambuddhā uppajjanti, sāvakayugam uppajjatī?

Na h’evam vattabbe—pe—

4. Devesu pabbajjā n’atthīti, n’atthi devesu brahma-cariyavāso ti?

Āmantā.

Yattha atthi pabbajjā tatth’eva brahmacariyavāso, yattha n’atthi pabbajjā n’atthi tattha brahmacariyavāso ti?

Na h’evam vattabbe—pe—

Yattha atthi pabbajjā tatth’eva brahmacariyavāso, yattha n’atthi pabbajjā n’atthi tattha brahmacariyavāso ti?

Āmantā.

Yo pabbajjati tass’eva¹ brahmacariyavāso, yo na pabbajjati n’atthi tassa brahmacariyavāso ti?

Na h’evam vattabbe—pe—

5. Devesu muṇḍiyam n’atthīti, n’atthi devesu brahma-cariyavāso ti?

Āmantā.

Yattha atthi muṇḍiyam tatth’eva brahmacariyavāso, yattha n’atthi muṇḍiyam, n’atthi tattha brahmacariya-vāso ti?

Na h’evam vattabbe—pe—

Yattha atthi muṇḍiyam tatth’eva brahmacariyavāso, yattha n’atthi muṇḍiyam n’atthi tattha brahmacariya-vāso ti?

Āmantā.

Yo muṇḍo hoti tass’eva brahmacariyavāso, yo muṇḍo na hoti n’atthi tassa brahmacariyavāso ti?

¹ tatth’eva, P.

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

6. Devesu kāsāvadhāraṇā n'atthīti, n'atthi devesu brahmacariyavāso ti?

Āmantā.

Yattha atthi kāsāvadhāraṇā tatth'eva brahmacariyavāso, yattha n'atthi kāsāvadhāraṇā n'atthi tattha brahmacariyavāso ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Yattha atthi kāsāvadhāraṇā tatth'eva brahmacariyavāso, yattha n'atthi kāsāvadhāraṇā n'atthi tattha brahmacariyavāso ti?

Āmantā.

Yo kāsāvam̄ dhāreti tass'eva brahmacariyavāso, yo kāsāvam̄ na dhāreti n'atthi tassa brahmacariyavāso ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

7. Devesu pattadhāraṇā n'atthīti, n'atthi devesu brahmacariyavāso ti?

Āmantā.

Yattha atthi pattadhāraṇā tatth'eva brahmacariyavāso, yattha n'atthi pattadhāraṇā n'atthi tattha brahmacariyavāso ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Yattha atthi pattadhāraṇā tatth'eva brahmacariyavāso, yattha n'atthi pattadhāraṇā n'atthi tattha brahmacariyavāso ti?

Āmantā.

Yo pattam̄ dhāreti tass'eva brahmacariyavāso, yo pattam̄ na dhāreti n'atthi tassa brahmacariyavāso ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

8. Devesu sammāsambuddhā n'uppajjantīti, n'atthi devesu brahmacariyavāso ti?

Āmantā.

Yattha sammāsambuddhā uppajjanti tatth'eva brahmacariyavāso, yattha sammāsambuddhā n'uppajjanti n'atthi tattha brahmacariyavāso ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Yattha sammāsambuddhā uppajjanti tatth'eva brahmacariyavāso, yattha sammāsambuddhā n'uppajjanti n'atthi tattha brahmacariyavāso ti?

Āmantā.

Lumbiniyā¹ Bhagavā jāto Bodhiyā mūle abhisambuddho Bārāṇasiyām Bhagavatā dhammacakkam pavattitaṃ tatth'eva brahmacariyavāso, n'ath' aññatra brahmacariyavāso ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

9. Devesu Paccekasambuddhā n'uppajjantīti, n'atthi devesu brahmacariyavāso ti?

Āmantā.

Yattha Paccekasambuddhā uppajjanti tatth'eva brahmacariyavāso, yattha Paccekasambuddhā n'uppajjanti n'atthi tattha brahmacariyavāso ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Yattha Paccekasambuddhā uppajjanti tatth'eva brahmacariyavāso, yattha Paccekasambuddhā n'uppajjanti n'atthi tattha brahmacariyavāso ti?

Āmantā.

Majjhimesu janapadesu² Paccekasambuddhā uppajjanti tatth'eva brahmacariyavāso, n'ath' aññatra brahmacariyavāso ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

10. Devesu sāvakayugam n'uppajjatīti, n'atthi devesu brahmacariyavāso ti?

Āmantā.

Yattha sāvakayugam uppajjati tatth'eva brahmacariyavāso, yattha sāvakayugam n'uppajjati n'atthi tattha brahmacariyavāso ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Yattha sāvakayugam uppajjati tatth'eva brahmacariyavāso, yattha sāvakayugam n'uppajjati n'atthi tattha brahmacariyavāso ti?

Āmantā.

Magadhesu sāvakayugam uppannam tatth'eva brahmacariyavāso, n'ath' aññatra brahmacariyavāso ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

11. Atthi devesu brahmacariyavāso ti?

¹ Lambiniyā, P.S.

² janappadesu, M.

Āmantā.

Sabbadevesu atthi brahmacariyavāso ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Atthi manussesu brahmacariyavāso ti ?

Āmantā.

Sabbamanussesu atthi brahmacariyavāso ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Atthi devesu brahmacariyavāso ti ?

Āmantā.

Asaññasattesu devesu atthi brahmacariyavāso ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Atthi manussesu brahmacariyavāso ti ?

Āmantā.

Paccantimesu janapadesu atthi brahmacariyavāso milakkhūsu¹ aviññatāresu, yattha n'atthi gati bhikkhūnañ
bhikkhunīnañ upāsakānañ upāsikānan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe.

12. Atthi devesu brahmacariyavāso ti ?

Atthi yattha atthi,² atthi yattha n'atthīti.

Asaññasattesu devesu atthi yattha atthi, atthi yattha
n'atthi brahmacariyavāso, saññasattesu³ devesu atthi
yattha atthi, atthi yattha n'atthi brahmacariyavāso ti ?

Na h'evam̄ vattabbe.

Devesu atthi yattha atthi, atthi yattha n'atthi brahma-
cariyavāso ti ?

Āmantā.

Kattha atthi kattha n'atthīti ?

Asaññasattesu devesu n'atthi brahmacariyavāso, sañ-
ñasattesu devesu atthi brahmacariyavāso ti.

Asaññasattesu devesu n'atthi brahmacariyavāso ti ?

Āmantā.

Saññasattesu devesu n'atthi brahmacariyavāso ti ?

Na h'evam̄ vattabbe.

Saññasattesu devesu atthi brahmacariyavāso ti ?

Āmantā.

¹ milakkhesu, P.

² P.S. omit atthi.

³ saññasattesu, K. ; asaññasattesu all MSS.

Asaññasattesu devesu atthi brahmacariyavāso ti ?
Na h'evaiṇ vattabbe.

13. Atthi manussesu brahmacariyavāso ti ?
Atthi yattha atthi atthi yattha n'atthīti.

Paccantimesu janapadesu atthi yattha atthi, atthi yattha
n'atthi brahmacariyavāso milakkhūsu aviññatāresu, yattha
n'atthi gati bhikkhūnaṇ bhikkhunīnaṇ upāsakānaṇ upa-
sikānaṇ, majjhimesu janapadesu atthi yattha atthi, atthi
yattha n'atthi brahmacariyavāso ti ?

Na h'evaiṇ vattabbe.

Manussesu atthi yattha atthi, atthi yattha n'atthi brah-
macariyavāso ti ?

Āmantā.

Kattha atthi kattha n'atthīti ?

Paccantimesu janapadesu n'atthi brahmacariyavāso
milakkhūsu aviññatāresu, yattha n'atthi gati bhikkhūnaṇ
bhikkhunīnaṇ upāsakanāṇ upāsikānaṇ, majjhimesu jana-
padesu atthi brahmacariyavāso ti .

Paccantimesu janapadesu n'atthi brahmacariyavāso
milakkhūsu aviññatāresu, yattha n'atthi gati bhikkhūnaṇ
bhikkhunīnaṇ upāsakānaṇ upāsikānan ti ?

Āmantā.

Majjhimesu janapadesu n'atthi brahmacariyavāso ti ?

Na h'evaiṇ vattabbe.

Majjhimesu janapadesu atthi brahmacariyavāso ti ?

Āmantā.

Paccantimesu janapadesu atthi brahmacariyavāso
milakkhūsu aviññatāresu, yattha n'atthi gati bhikkhūnaṇ
bhikkhunīnaṇ upāsakānaṇ upāsikānan ti ?

Na h'evaiṇ vattabbe.

14. Atthi devesu brahmacariyavāso ti ?

Āmantā.

Namu vuttam Bhagavatā. “ Tīhi Bhikkhave ṭhānehi
Jambudīpakā manussā Uttarakuuke ca manusse adhigau-
hanti deve ca Tāvatinse. Katamehi tīhi ? Surā sati-
manto idha brahmacariyavāso ti.”

Atth'eva puttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi n'atthi devesu brahmacariyavāso ti.
Sāvathhiyāñ vuttañ Bhagavatā “ Idha brahmacariyavāso ti ”?

Āmantā.

Sāvathhiyañ ñeva brahmacariyavāso, n'atthi aññatra brahmacariyavāso ti ?

Na h'evaiñ vattabbe.

15. Anāgāmīssa puggalassa pañc' orambhāgiyāni saññōjanāni pabīnāni pañc' uddhambhāgiyāni saññōjanāni appahīnāni, ito cutassa tattha uppannassa kuhīñ phaluppattī? ¹

Tatth'eva.

Hañci anāgāmīssa puggalassa pañc' orambhāgiyāni saññōjanāni pahīnāni pañc' uddhambhāgiyāni saññōjanāni appahīnāni, ito cutassa tattha uppannassa tahīñ phaluppatti, no vata re vatabbe “ N'atthi devesu brahmacariyavāso ti.”

16. Anāgāmīssa puggalassa pañc' orambhāgiyāni saññōjanāni pahīnāni pañc' uddhambhāgiyāni saññōjanāni appahīnāni ito cutassa tattha uppannassa kuhīñ bhāro-harañāñ kuhīñ dukkhapariññātañ kuhīñ kilesappahānañ kuhīñ nirodhasacchikiriyā kuhīñ akuppapaṭivedho ti ?

Tatth'eva.

Hañci anāgāmīssa puggalassa pañc' orambhāgiyāni saññōjanāni pahīnāni pañc' uddhambhāgiyāni saññōjanāni appahīnāni ito cutassa tattha uppannassa tahīñ akuppapaṭivedho, no vata re vatabbe “ N'atthi devesu brahmacariyavāso ti.”

Anāgāmīssa puggalassa pañc' orambhāgiyāni saññōjanāni pahīnāni pañc' uddhambhāgiyāni saññōjanāni appahīnāni ito cutassa tattha uppannassa tahīñ phaluppatti tahīñ bhāro-harañāñ tahīñ dukkhapariññātañ tahīñ kilesappahānañ tahīñ nirodhasacchikiriyā tahīñ akuppapaṭivedho ; ken' atthēna vadesi “ n'atthi devesu brahmacariyavāso ti ? ”

Handa hi anāgāmī puggalo idha bhāvitena maggena tattha phalañ sacchikaroti.

¹ phalappatti, P.S.

17. Anāgāmī puggalo idha bhāvitena maggena tattha phalañ sacchikarotīti ?

Āmantā.

Sotāpanno puggalo tattha bhāvitena maggena idha phalañ sacchikarotīti ?

Na h'evam̄ vattabbe.

Anāgāmī puggalo idha bhāvitena maggena tattha phalañ sacchikarotīti ?

Āmantā.

Sakadāgāmī puggalo idha parinibbāyī puggalo tattha bhāvitena maggena idha phalañ sacchikarotīti ?

Na h'evam̄ vattabbe.

Sotāpanno puggalo idha bhāvitena maggena idha phalañ sacchikarotīti ?

Āmantā.

Anāgāmī puggalo tattha bhāvitena maggena tattha phalañ sacchikarotīti ?

Na h'evam̄ vattabbe.

Sakadāgāmī puggalo idha parinibbāyī puggalo idha bhāvitena maggena idha phalañ sacchikarotīti ?

Āmantā.

Anāgāmī puggalo tattha bhāvitena maggena tattha phalañ sacchikarotīti ?

Na h'evam̄ vattabbe.

18. Idha vihāyanīṭṭhassa¹ puggalassa maggo ca bhāvīyati na ca kilesā pahīyantīti ?

Āmantā.

Sotāpattiphalasacchikiriyāya paṭipannassa puggalassa maggo ca bhāvīyati na ca kilesā pahīyantīti ?

Na h'evam̄ vattabbe.

Idha vihāyanīṭṭhassa puggalassa maggo ca bhāvīyati na ca kilesā pahīyantīti ?

Āmantā.

Sakadāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipannassa puggalassa—pe—arahattasacchikiriyāya paṭipannassa puggalassa maggo ca bhāvīyati, na ca kilesā pahīyantīti ?

¹ °dīṭṭhassa, P.S.S₂.

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sotāpattiphalasacchikiriyāya paṭipannassa puggalassa apubbaṇi acarimaiṇ maggo ca bhāvīyati kilesā ca pahīyatī?

Āmantā.

Idha vihāyanīṭṭhassa puggalassa apubbaṇi acarimaiṇ maggo ca bhāvīyati kilesā ca pahīyatī?

Na h'evam̄ vattabbe.

Sakadāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipannassa puggalassa —pe—arahattasacchikiriyāya paṭipannassa puggalassa apubbaṇi acarimaiṇ maggo ca bhāvīyati kilesā ca pahīyatī?

Āmantā.

Idha vihāyanīṭṭhassa puggalassa apubbaṇi acarimaiṇ maggo ca bhāvīyati kilesā ca pahīyatī?

Na h'evam̄ vattabbe.

19. Anāgāmī puggalo katakaraṇīyo bhāvitabhāvano tattha uppajjatī?

Āmantā.

Arahā uppajjatī?

Na h'evam̄ vattabbe.

Arahā uppajjatī?

Āmantā.

Atthi Arahato punabbhavo ti?

Na h'evam̄ vattabbe.

Atthi Arahato punabbhavo ti?

Āmantā.

Arahā bhavena bhavaṇi gacchatī gatiyā gatiṇi gacchatī saṃsārena saṃsāraṇi gacchatī uppattiyā uppattiṇi gacchatī?

Na h'evam̄ vattabbe.

Anāgāmī puggalo katakaraṇīyo bhāvitabhāvano anohitabhāro¹ tattha uppajjatī?

Āmantā.

Bhāroharaṇāya puna maggaṇi bhāvetī?

Na h'evam̄ vattabbe.

¹ anohaṭabhāro, M.; anohatabhāro, S.K.

20. Anāgāmī puggalo katakaraṇīyo bhāvitabhāvano apariññātadukkho appahīnakileso asacchikatanirodho appatīviddhākuppo tattha uppajjatī ?

Āmantā.

Akuppapaṭivedhāya puna maggām bhavetīti ?

Na h'evam vattabbe.

Anāgāmī puggalo katakaraṇīyo bhāvitabhāvano anohita-bhārō tattha uppajjati, na ca bhāroharaṇāya puna maggām bhavetīti ?

Āmantā.

Anohitabhārō ca tattha parinibbāyatīti ?

Na h'evam vattabbe.

Anāgāmī puggalo katakaraṇīyo bhāvitabhāvano apariññātadukkho appahīnakileso asacchikatanirodho appatīviddhākuppo tattha uppajjati, na ca akuppapaṭivedhāya puna maggām bhavetīti ?

Āmantā.

Apaṭīviddhākuppo ca tattha parinibbāyatīti ?

Na h'evam vattabbe.

21. Yathā migo sallena viddho ¹ dūram pi gantvā kālamkaroti evam evam anāgāmī puggalo idha bhāvitena maggena tattha phalaṁ sacchikarotīti.

Yathā migo sallena viddho dūram pi gantvā sasallo ² va kālam karoti, evam evam anāgāmī puggalo idha bhāvitena maggena tattha sasallo va parinibbāyatīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Brahmācariyakathā.

I. 4.

1. Odhisodhiso ³ kilese ⁴ jahatīti ?

Āmantā.

Sotāpattiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo dukkhadassanena kiñ jahatīti ?

¹ sallaviddho, P.

² asallo, S.

³ odhiso, P.

⁴ kilesam, P.S₂.

Sakkāyadīṭṭhiṇ vicikicchām sīlabbataparāmāsaṇ tadekatṭhe ca kilese ekadese jahatīti.

Ekadesam sotāpanno, ekadesam na sotāpanno, ekadesam sotāpattiphalappatto paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā¹ viharati, ekadesam na kāyena phusitvā viharati, ekadesam sattakkhattuparamo, kolaṇḍoko, ekabījī, Buddhe aveccappasādena samannāgato, Dhamme—pe—, Saṅghe—pe—, ariyakan-tehi silehi samannāgato, ekadesam ariyakantehi silehi na samannāgato ti?

Na h'evaṇ vattabbe—pe—

2. Samudayadassanena kiṇi jahatīti?

Sakkāyadīṭṭhiṇ jahati, vicikicchām sīlabbataparāmāsaṇ tadekatṭhe ca kilese ekadese jahatīti.

Ekadesam sotāpanno, ekadesam na sotāpanno—pe— ekadesam ariyakantehi silehi na samannāgato ti?

Na h'evaṇ vattabbe—pe—

3. Nirodhadassanena kiṇi jahatīti?

Vicikicchām jahati, sīlabbataparāmāsaṇ tadekatṭhe ca kilese ekadese jahatīti.

Ekadesam sotāpanno, ekadesam na sotāpanno—pe— ekadesam ariyakantehi silehi na samannāgato ti?

Na h'evaṇ vattabbe—pe—

4. Maggadassanena kiṇi jahatīti?

Sīlabbataparāmāsaṇ tadekatṭhe ca kilese ekadese jahatīti.

Ekadesam sotāpanno, ekadesam na sotāpanno—pe— ekadesam ariyakantehi silehi na samannāgato ti?

Na h'evaṇ vattabbe—pe—

5. Sakadāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo dukkhadassanena kiṇi jahatīti?

Olārikāṇi kāmarāgaṇi jahati, olārikāṇi byāpādaṇ tadekatṭhe ca kilese ekādese jahatīti.

Ekadesam sakadāgāmī, ekadesam na sakadāgāmī, ekadesam sakadāgāmiphalappatto paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, ekadesam na kāyena phusitvā viharatīti?

¹ phussitvā, P.S₂.

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

6. Samudayadassanena kiñ jahatīti ?

Olārikam̄ kāmarāgañ jahati, olārikam̄ byāpādañ tade-kaṭṭhe ca kilese ekadese jahatīti.

Ekadesam̄ sakadagāmī ekadesam̄ na sakadāgamī eka-desam̄ sakadāgāmiphalappatto paṭiladdho adhigato sacchi-kato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, eka-desam̄ na kāyena phusitvā viharatīti ?

Na h'evam̄ vuttabbe—pe—

7. Nirodhadassanena kiñ jahatīti ?

Olārikam̄ byāpādañ jahati, tad ekaṭṭhe ca kilese eka-dese jahatīti.

Ekadesam̄ sakadagāmī ekadesam̄ na sakadāgamī eka-desam̄ sakadāgāmiphalappatto paṭiladdho adhigato sacchi-kato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, eka-desam̄ na kāyena phusitvā viharatīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

8. Maggadassanena kiñ jahatīti ?

Tadekaṭṭhe kilese jahatīti.

Ekadesam̄ sakadagāmī ekadesam̄ na sakadāgamī eka-desam̄ sakadāgāmiphalappatto paṭiladdho adhigato sacchi-kato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, eka-desam̄ na kāyena phusitvā viharatīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

9. Anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo duk-khadassanena kiñ jahatīti ?

Aṇusahagatañ kāmarāgañ jahati, aṇusahagatañ byā-pādañ tadekaṭṭhe ca kilese ekadese jahatīti.

Ekadesam̄ anāgāmī, ekadesam̄ na anāgāmī, ekadesam̄ anāgāmiphalappatto paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, ekadesam̄ na kāyena phusitvā viharati, ekadesam̄ antarāparinibbāyī, upahaccaparinibbāyī, asaṇḍkhāraparinibbāyī, sasaṇḍkhāraparinibbāyī, uddhaṁsoto akaniṭṭhagāmī, ekadesam̄ na uddhaṁsoto akaniṭṭhagāmīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

10. Samudayadassanena kiñ jahatīti ?

Anusahagatañ kāmarāgañ jahati, anusahagatañ byāpādañ tadekaṭṭhe ca kilese ekadese jahatīti.

Ekadesañ anāgāmī, ekadesañ na anāgāmī, ekadesañ anāgāmiphalappatto paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, ekadesañ na kāyena phusitvā viharati, ekadesañ antarāparinibbāyī, upahaceparinibbāyī, asaṇḍkhāraparinibbāyī, sasaṇḍkhāraparinibbāyī, uddhaṇsoto akaniṭṭhagāmī, ekadesañ na uddhaṇsoto akaniṭṭhagāmīti?

Na h'evañ vattabbe—pe—

11. Nirodhadassanena kiñ jahatīti?

Anusahagatañ byāpādañ jahati, tadekaṭṭhe ca kilese ekadese jahatīti.

Ekadesañ anāgāmī, ekadesañ na anāgāmī, ekadesañ anāgāmiphalappatto paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, ekadesañ na kāyena phusitvā viharati, ekadesañ antarāparinibbāyī, upahaceparinibbāyī, asaṇḍkhāraparinibbāyī, sasaṇḍkhāraparinibbāyī, uddhaṇsoto akaniṭṭhagāmī, ekadesañ na uddhaṇsoto akaniṭṭhagāmīti?

Na h'evañ vattabbe—pe—

12. Maggadassanena kiñ jahatīti?

Tadekaṭṭhe kilese jahatīti.

Ekadesañ anāgāmī, ekadesañ na anāgāmī, ekadesañ anāgāmiphalappatto paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, ekadesañ na kāyena phusitvā viharati, ekadesañ antarāparinibbāyī, upahaceparinibbāyī, asaṇḍkhāraparinibbāyī, sasaṇḍkhāraparinibbāyī, uddhaṇsoto akaniṭṭhagāmī, ekadesañ na uddhaṇsoto akaniṭṭhagāmīti?

Na h'evañ vattabbe—pe—

13. Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo dukkhdassanena kiñ jahatīti?

Rūparāgañ arūparāgañ mānañ uddhaccañ avijjāñ tadekaṭṭhe ca kilese ekadese jahatīti.

Ekadesañ Arahañ, ekadesañ na Arahañ, ekadesañ arahattappatto, paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, ekadesañ na kāyena

phusitvā viharati, ekadesam vītarāgo vītadoso vītamoho, katakaraṇīyo ohitabhāro anuppattasadattho, parikkhīṇabhadavasaññojano sammadaññā vimutto ukkhittapaligho saṅkīṇaparikho abbulhesiko niraggalo ariyo pannaddhajo pannabhāro visaññutto suvijitavijayo, dukkham tassa pariññātañ, samudayo pahīno, nirodho sacchikato, maggo bhāvito, abhiññeyyañ abhiññātañ, pariññeyyañ pariññātañ, pahātabbañ pahīnañ, bhāvetabbañ bhāvitāñ, sacchikātabbam sacchikatañ, ekadesam sacchikātabbam sacchikatañ, ekadesam sacchikātabbam na sacchikatan ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

14. Samudayadassanena kiñ jahatī?

Rūparāgam arūparāgam mānam uddhaccam avijjam tadekatthe ca kilese ekadese jahatī.

Ekadesam Arahā, ekadesam na Arahā, ekadesam arahat-tappatto, paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, ekadesam na kāyena phusitvā viharati, ekadesam vītarāgo vītadoso vītamoho, katakaraṇīyo ohitabhāro anuppattasadattho, parikkhīṇabhadavasaññojano sammadaññā vimutto ukkhittapaligho saṅkīṇaparikho abbulhesiko niraggalo ariyo pannaddhajo pannabhāro visaññutto suvijitavijayo, dukkham tassa pariññātañ, samudayo pahīno, nirodho sacchikato, maggo bhāvito, abhiññeyyañ abhiññātañ, pariññeyyañ pariññātañ, pahātabbañ pahīnañ, bhāvetabbañ bhāvitāñ, sacchikātabbam sacchikatañ, ekadesam sacchikātabbam sacchikatañ, ekadesam sacchikātabbam na sacchikatan ti?

Na h'evam vattabbe.

15. Nirodhadassanena kiñ jahatī?

Mānam jahati, uddhaccam avijjam tadekatthe ca kilese ekadese jahatī.

Ekadesam Arahā, ekadesam na Arahā, ekadesam arahat-tappatto, paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, ekadesam na kāyena phusitvā viharati, ekadesam vītarāgo vītadoso vītamoho, katakaraṇīyo ohitabhāro anuppattasadattho, parikkhīṇa-

bhavasaññojano sammadaññā vimutto ukkhittapaligho saṅkiṇṇaparikho abbulhesiko niraggalo ariyo pannaddhajo pannabhārō visaññutto suvijitavijayo, dukkhaṁ tassa pariññātām, samudayo pahīno, nirodho sacchikato, maggo bhāvito, abhiññeyyaṁ abhiññātām, pariññeyyaṁ pariññātām, pahātabbaṁ pahīnam, bhāvetabbam bhāvitam, sacchikātabbam sacchikatam, ekadesam sacchikātabbam sacchikataṁ, ekadesam sacchikātabbam na sacchikatan ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

16. Maggadassanena kiñ jahatī?

Uddhaccam jahati, avijjaṁ tadekaṭṭhe ca kilese ekadese jahatī.

Ekadesam Arahā, ekadesam na Arahā, ekadesam arahattappatto, paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, ekadesam na kāyena phusitvā viharati, ekadesam vītarāgo vītadoso vītamoho, katakaranīyo ohitabhārō anuppattasadattho, parikkhīṇabhadhavaññojano sammadaññā vimutto ukkhittapaligho saṅkiṇṇaparikho abbulhesiko niraggalo ariyo pannaddhajo pannabhārō visaññutto suvijitavijayo, dukkhaṁ tassa pariññātām, samudayo pahīno, nirodho sacchikato, maggo bhāvito, abhiññeyyaṁ abhiññātām, pariññeyyaṁ pariññātām, pahātabbaṁ pahīnam, bhāvetabbam bhāvitam, sacchikātabbam sacchikataṁ, ekadesam sacchikātabbam sacchikataṁ, ekadesam sacchikātabbam na sacchikatan ti?

Na h'evam vattabbe.

17. Na vattabbam—“ Odhisodhiso kilese jahatī”?

Āmantā.

Nanu vuttañ Bhagavatā.

“ Anupubbena medhāvī thokaiñ thokaiñ khaṇe khaṇe Kammāro rajatass¹ eva niddhame malam attano ti.”
Atth’ eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam—“ Odhisodhiso kilese jahatī.”

¹ rajakass’, P.S₂.

18. Odhisodhiso kilese jahatīti ?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā—

“ Sahā v’assa ¹ dassanasampadāya
Tayas su dhammā jahitā bhavanti
Sakkāyadiṭṭhi vicikiechitañ ca
Sīlabbatam vā pi yad atthi kiñci,
Catuh’ apāyehi ca vippamutto,
Cha cābhīthānāni abhabbo kātun ² ti.”

= 231

Atth’ eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabbañ—“ Odhisodhiso kilese jahatīti.”

19. Odhisodhiso kilese jahatīti ?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā—“ Yasmin̄ Bhikkhave samaye
ariyasāvakassa virajam vītamalañ dhammacakkhuñ
udapādi ‘yam kiñci samudayadhammañ, sabban tañ
nirodhadhamman ti,’ saha dassanuppādā ³ Bhikkhave
ariyasāvakassa tīpi saññōjanāni pahiyanti, sakkāyadiṭṭhi
vicikicchā sīlabbataparāmāso ti.”

Atth’ eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabbañ—“ Odhisodhiso kilese jahatīti.”

O d h i s o k a t h ā.

I. 5.

1. Jahati puthujjano kāmarāgabyāpādan ti ?

Āmantā.

Accantañ jahati, anavasesañ jahati, appatisandhiyañ
jahati, samūlañ jahati, satanhañ jahati, sānusayañ
jahati, ariyena nāñena jahati, ariyena maggena jahati,

¹ Sahā vasaddassana, M. ² abhabbakātun, M.

³ sahassānupādā, S.; sahassānupāvā, P.

akuppam paṭivijjhanto jahati, anāgāmiphalaṇ sacchikaronto jahatī?

Na h'evaṇ vattabbe—pe—

2. Vikkhambheti puthujjano kāmarāgabyāpādan ti?
Āmantā.

Accantaṇ vikkhambheti, anavasesam vikkhambheti, appaṭisandhiyam vikkhambheti, samūlam vikkhambheti, sataṇhaṇ vikkhambheti, sānusayaṇ vikkhambheti, ariyena nāṇena vikkhambheti, ariyena maggena vikkhambheti, akuppam paṭivijjhanto vikkhambheti, anāgāmiphalaṇ sacchikaronto jahatī?

Na h'evaṇ vattabbe—pe—

3. Jahati anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo kāmarāgabyāpādaṇ, so ca accantaṇ jahati, anavasesam jahati, appaṭisandhiyam jahati, samūlaṇ jahati, sataṇhaṇ jahati, sānusayaṇ jahati, ariyena nāṇena jahati, ariyena maggena jahati, akuppam paṭivijjhanto jahati, anāgāmiphalaṇ sacchikaronto jahatī?

Āmantā.

Jahati puthujjano kāmarāgabyāpādaṇ, so ca accantaṇ jahati, anavasesaṇ jahati, appaṭisandhiyam jahati, samūlaṇ jahati, sataṇhaṇ jahati, sānusayaṇ jahati, ariyena nāṇena jahati, ariyena maggena jahati, akuppam paṭivijjhanto jahati, anāgāmiphalaṇ sacchikaronto jahatī?

Na h'evaṇ vattabbe—pe—

4. Vikkhambheti anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo kāmarāgabyāpādaṇ, so ca accantaṇ vikkhambheti, anavasesaṇ vikkhambheti, appaṭisandhiyam vikkhambheti, samūlaṇ vikkhambheti, sataṇhaṇ vikkhambheti, sānusayaṇ vikkhambheti, ariyena nāṇeda vikkhambheti, ariyena maggena vikkhambheti, akuppam paṭivijjhanto vikkhambheti, anāgāmiphalaṇ sacchikaronto jahatī?

Āmantā.

Vikkhambheti puthujjano kāmarāgabyāpādaṇ, so ca accantaṇ vikkhambheti, anavasesaṇ vikkhambheti, appaṭisandhiyam vikkhambheti, samūlaṇ vikkhambheti, sataṇhaṇ vikkhambheti, sānusayaṇ vikkhambheti, ariyena

ñāṇena vikkhambheti, ariyena maggena vikkhambheti, akuppam paṭivijjhanto vikkhambheti, anāgāmiphalaṁ sacchikaronto jahatī?

Na h'evam̄ vattabbe.

5. Jahati puthujjano kāmarāgabyāpādaṁ, so ca na accantaṁ jahati, na anavasesaṁ jahati—pe—na anāgāmiphalaṁ sacchikaronto jahatī?

Āmantā.

Jahati anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo kāmarāgabyāpādaṁ, so ca na accantaṁ jahati—pe—na anāgāmiphalaṁ sacchikaronto jahatī?

Na h'evam̄ vattabbe.

6. Vikkhambheti puthujjano kāmarāgabyāpādaṁ, so ca na accantaṁ vikkhambheti, na anavasesaṁ vikkhambheti—pe—na anāgāmiphalaṁ sacchikaronto jahatī?

Āmantā.

Vikkhambheti anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo kāmarāgabyāpādaṁ, so ca na accantaṁ vikkhambheti, na anavasesaṁ vikkhambheti,—pe—na anāgāmiphalaṁ sacchikaronto vikkhambhetī?

Na h'evam̄ vattabbe.

7. Jahati puthujjano kāmarāgabyāpādan ti?

Āmantā.

Katamena maggenāti?

Rūpāvacarena¹ maggenāti.

Rūpāvacaro maggo niyyāniko khayagāmī bodhagāmī apacayagāmī anāsavo asaññojanīyo aganthanīyo anoghanīyo ayoganīyo anīvaraṇīyo aparamaṭṭho anupādāniyo asaṁkilesiyo ti?

Na h'evam̄ vattabbe.

8. Nanu rūpāvacaro maggo aniyyāniko na khayagāmī na bodhagāmī na apacayagāmī sāsavo saññojanīyo—pe—saṁkilesiyo ti?

Āmantā.

Hañci rūpāvacaro maggo aniyyāniko na khayagāmī—pe—saṁkilesiyo, no vata re vattabbe “Jahati puthujjano rūpāvacarena maggena kāmarāgabyāpādan ti.”

¹ ovacare, P.S₂.

9. Jahati anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo anāgāmimaggena kāmarāgabyāpādaṇi, so ca maggo niyyāniko khayagāmī bodhagāmī apacayagāmī anāsavo —pe— asaṅkilesiyo ti?

Āmantā.

Jahati puthujjano rūpāvacarena maggena kāmarāgabyāpādaṇi, so ca maggo niyyāniko khayagāmī bodhagāmī apacayagāmī anāsavo —pe— asaṅkilesiyo ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—.

10. Jahati puthujjano rūpāvacarena maggena kāmarāgabyāpādaṇi, so ca maggo aniyyāniko na khayagāmī na bodhagāmī na apacayagāmī sāsavo —pe— saṅkilesiyo ti?

Āmantā.

Jahati anāgāmisacchikiriyāya paṭipanno puggalo anāgāmimaggena kāmarāgabyāpādaṇi —pe— so ca maggo aniyyāniko na khayagāmī na bodhagāmī na apacayagāmī sāsavo —pe— saṅkilesiyo ti?

Na h'evam̄ vattabbe.

11. Puthujjano kānesu vītarāgo saha dhammābhisa-mayā anāgāmiphale sañṭhātīti?

Āmantā.

Arahatte sañṭhātīti?

Na h'evam̄ vattabbe.

Puthujjano kānesu vītarāgo saha dhammābhisa-mayā anāgāmiphale sañṭhātīti?

Āmantā.

Apubbaiṇi acarimaiṇi tayo magge bhāvetīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Apubbaiṇi acarimaiṇi tayo magge bhāvetīti?

Āmantā.

Apubbaiṇi acarimaiṇi tīṇi sāmaññaphalāni sacchikaroti?

Na h'evam̄ vattabbe.

Apubbaiṇi acarimaiṇi tīṇi sāmaññaphalāni sacchikaroti?

Āmantā.

Tīṇiṇaiṇi phassānaiṇi tīṇiṇaiṇi vedanānaiṇi tīṇiṇaiṇi saññānaiṇi tīṇiṇaiṇi cetanānaiṇi tīṇiṇaiṇi cittānaiṇi tīṇiṇaiṇi saddhā-

nam tiṇṇam viriyānaṁ tiṇṇam satīnam tiṇṇam samādhī-
nam tiṇṇam paññānam samodhānam hotīti ?

Na h'evam vattabbe.

12. Puthujjano kāmesu vitarāgo saha dhammābhisa-
mayā anāgāmiphale sañṭhātīti ?

Āmantā.

Sotāpattimaggenāti ?

Na h'evam vattabbe.

Sakadāgāmimaggenāti ?

Na h'evam vattabbe.

Katamena maggenāti ?

Anāgāmimaggenāti.

Anāgāmimaggena sakkāyadiṭṭhim vicikicchaṁ sīlab-
bataparāmāsaṁ jahatīti ?

Na h'evam vattabbe.

Anāgāmimaggena sakkāyadiṭṭhim vicikicchaṁ sīlab-
bataparāmāsaṁ jahatīti ?

Āmantā.

Nanu tiṇṇam saññojanānaṁ pahānā sotāpattiphalam
vuttam Bhagavatā ti ?

Āmantā.

Hañci tiṇṇam saññojanānaṁ pahānā sotāpattiphalam
vuttam Bhagavatā, no vata re vattabbe “Anāgāmimag-
gena sakkāyadiṭṭhim vicikicchaṁ sīlabbataparāmāsaṁ
jahatīti.”

13. Anāgāmimaggena olārikam kāmarāgam olārikam
byāpādaṁ jahatīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Anāgāmimaggena olārikam kāmarāgam olārikam byā-
pādaṁ jahatīti ?

Āmantā.

Nanu kāmarāgabyāpādānaṁ tanubhāvā¹ sakadāgāmi-
phalam vuttam Bhagavatā ti ?

Āmantā.

Hañci kāmarāgabyāpādānaṁ tanubhāvā sākadāgāmi-
phalam vuttam Bhagavatā, no vata re vattabbe “Anāgā-

¹ patanu°, P.S.S.₂.

mimaggena olārikaiñ kāmarāgam olārikaiñ byāpādam jahatīti.”

Puthujano kāmesu vitarāgo saha dhammābhismayā anāgāmiphale sañthātīti?

Āmantā.

Ye ¹ keci dhammañ abhisamenti sabbe te saha dhammābhismayā anāgāmiphale sañthahantīti? ²

Na h'evam vattabbe—pe—

14. Na vattabbañ “Jahati puthujano kāmarāgabyāpādan ti”? ³

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā—

“Ahesum te atītamise
 Cha Satthāro ³ yasassino, ⁴
 Nirāmagandhā ⁵ karuṇā ⁶
 Vimuttā ⁷ kāmasaññojanā ti.
 Kāmarāgam virājetvā ⁸
 Brahmañkūpagā ahu.
 Ahesum sāvakā tesam
 Anekāni satāni pi,
 Nirāmagandhā ⁹ karuṇā ¹⁰
 Vimuttā kāmasaññojanā ti.
 Kāmarāgam virājetvā ¹¹
 Brahmañkūpagā ahūti.”

Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi jahati puthujano kāmarāgabyāpādan ti.

15. Jahati puthujano kāmarāgabyāpādan ti?

Āmantā.

¹ Ye om. P.S.

² sañthapentīti, P.S₂.

³ jasakkāro, P.

⁴ yassāsino, S.

⁵ niggamma, P.S₂.; nigama, S. ⁶ karuṇo, P.S₂.

⁷ vinnuttam, P.S₂. ⁸ vibhajitvā, P.S₂.; vibbhajjvitvā, S.

⁹ P.S.S₂., have nirāmagandhā here.

¹⁰ karuṇo, P.S.

¹¹ viharitvā, S₂.

Nanu vuttam̄ Bhagavatā—“So hi nāma Bhikkhave sunetto satthā¹ evam̄ dīghāyuko samāno evam̄ ciraṭṭhitiko aparimutto ahosi jātiyā jarāya maraṇena sokehi paridevehi dukkhehi domanassehi upāyāsehi “apari-mutto dukkhasmā² ti” vadāmi. Taṁ kissa hetu? Catunnaṁ dhammānaṁ ananubodhā appaṭivedhā. Kata-mesam̄ catunnaṁ? Ariyassa sīlassa ananubodhā appaṭivedhā, ariyassa samādhissa, ariyāya paññāya, ariyāya vimuttiyā ananubodhā appaṭivedhā, tayidam̄ Bhikkhave ariyam̄ sīlam̄ anubuddham̄ paṭividdham̄, ariyo samādhi anubuddho paṭividdho, ariyā paññā anubuddhā paṭividdhā, ariyā vimutti anubuddhā paṭividdhā, uechinnā bhavataṇhā khīnā bhavanetti n'atth' idāni punabbhavo ti.

Sīlam̄ samādhi paññā ca
 Vimutti ca anuttarā,
 Anubuddhā ime dhammā
 Gotamena yasassinā.
 Iti Buddho abhiññāya
 Dhammam̄ akkhāsi bhikkhūnaṁ
 Dukkhass' antakaro Satthā
 Cakkhunā parinibbuto ti.”
 Atth'eva suttanto ti?
 Āmantā.

Tena hi na vattabbaṁ “Jahati puthujjano kāmarāgabyā-pādan ti.”

Jahatikathā.

I. 6.

1. Sabbam̄ atthīti?
- Āmantā.
- Sabbattha sabbam̄ atthīti ?
- Na h'evam̄ vattabbe.
- Sabbam̄ atthīti ?
- Āmantā.
- Sabbadā sabbam̄ atthīti ?

¹ sattā, P.S.

² dukkhamhā, P.

Na h'evam̄ vattabbe.

Sabbam̄ atthīti ?

Āmantā.

Sabbena sabbam̄ atthīti ?

Na h'evam̄ vattabbe.

Sabbam̄ atthīti ?

Āmantā.

Sabbesu sabbam̄ atthīti ?

Na h'evam̄ vattabbe.

Sabbam̄ atthīti ?

Āmantā.

Ayogan ti katvā sabbam̄ atthīti ?

Na h'evam̄ vattabbe.

Sabbam̄ atthīti ?

Āmantā.

Yam̄ pi n'atthi tam̄¹ p'atthīti ?

Na h'evam̄ vattabbe.

Sabbam̄ atthīti ?

Āmantā.

Sabbam̄ atthīti yā diṭṭhi sā diṭṭhi micchādiṭṭhīti, yā
diṭṭhi² sā diṭṭhi sammādiṭṭhīti h'evam̄ atthīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

2. Atītam̄ atthīti ?

Āmantā.

“Nanu atītam̄ niruddham̄ vigataṁ vipariṇataṁ atthaṅga-
taṁ³ abbhātthaṅgataṁ⁴ ti ?

Āmantā.

Hañci atītam̄ niruddham̄ vigataṁ vipariṇataṁ atthaṅga-
taṁ abbhātthaṅgataṁ, no vata re vattabbe “Atītam̄
atthīti.”

Anāgataṁ atthīti ?

Āmantā.

Nanu anāgataṁ ajātam̄ abhūtam̄ asañjātam̄⁵ anib-

¹ tam̄ atthīti, P.S.S.₂.

² From yā to end S. has, Yā diṭṭhīti yo ca m'atthi ;
P.S.₂, so ca m'atthi. ³ atthagataṁ, P.S.S.₂.

⁴ abbhātthakatanti, P.S.₂.

⁵ asaññātaṁ, S.

battam anabhinibattañ apātubhūtan ti ?

Āmantā.

Hañci anāgatañ ajātañ abhūtañ asañjātañ anibattañ anabhinibattañ apātubhūtam, no vata re vatatabbe “Anāgatam atthīti.”

Paccuppannam atthi, paccuppannam aniruddham avigatañ avipariñatañ na atthaigatañ na abbhatthaingatan ti ?

Āmantā.

Atītañ atthi, atītañ aniruddham avigatañ avipariñatañ na atthaigatañ na abbhatthaingatan ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Paccuppannam atthi, paccuppannam jātañ bhūtam sañjātañ nibbattañ abhinibbattañ pātubhūtan ti ?

Āmantā.

Anāgatañ atthi, anāgatañ jātañ bhūtañ sañjātañ nibbattañ abhinibbattañ pātubhūtan ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Atītañ atthi, atītañ niruddham vigatañ vipariñatañ atthaigatañ abbhatthaingatan ti ?

Āmantā.

Paccuppannam atthi, paccuppannam niruddham vigatañ vipariñatañ atthaigatañ abbhatthaingatan ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Anāgatañ atthi, anāgatañ ajātañ abhūtañ asañjātañ anibbattañ anabhinibbattañ apātubhūtan ti ?

Āmantā.

Paccuppannam atthi, paccuppannam ajātam abhūtañ asañjātañ anibbattañ anabhinibbattañ apātubhūtan ti ?

Na h'evam vattabbe.

3. Atītañ rūpañ atthīti ?

Āmantā.

Nanu atītañ rūpañ niruddham vigatañ vipariñatañ atthaigatañ abbhatthaingatan ti ?

Āmantā.

Hañci atītañ rūpañ niruddham—pe—abbhatthaingatañ, no vata re vattabbe “Atītañ rūpañ atthīti.”

Anāgatañ rūpañ atthīti ?

Āmantā.

Namu anāgataī rūpaī ajātaī abhūtaī asañjātaī anibbattaī anabhinibbattai apātubhūtan ti ?

Āmantā.

Hañci anāgataī rūpaī ajataī—pe—apātubhūtam, no vata re vattabbe “ Anāgataī rūpaī atthīti.”

Paccuppannam rūpaī atthi, paccuppannam rūpaī aniruddhaī avigataī avipariñatam na atthañgataī na abbhatthañgatan ti ?

Āmantā.

Atītaī rūpaī atthi, atītaī rūpaī aniruddhaī—pe—na abbhatthañgatan ti ?

Na h'evaī vattabbe.

Paccuppannam rūpaī atthi, paccuppannam rūpaī jātaī bhūtaī sañjātaī nibbattai abhinibbattai pātubhūtan ti ?

Āmantā.

Anāgataī rūpaī atthi, anāgataī rūpaī jātam—pe—pātubhūtan ti ?

Na h'evaī vattabbe—pe—

Atītaī rūpaī atthi, atītaī rūpaī niruddhaī vigataī vipariñatam atthañgataī abbhatthañgatan ti ?

Āmantā.

Paccuppannam rūpaī atthi, paccuppannam rūpaī niruddhaī vigataī vipariñatam atthañgataī abbhatthañgatan ti ?

Na h'evaī vattabbe—pe—

Anāgataī rūpaī atthi, anāgataī rūpaī ajātaī abhūtaī asañjātaī anibbattaī anabhinibbattai apātubhūtan ti ?

Āmantā.

Paccuppannam rūpaī atthi, paccuppannam rūpaī ajātaī abhūtaī asañjātaī anibbattaī anabhinibbattai apātubhūtan ti ?

Na h'evaī vattabbe—pe—

4. Atīta vedanā atthi, saññā atthi, sañkhārā atthi, viññānaī atthīti ?

Āmantā.

Namu atītaī viññānaī niruddhaī vigataī vipariñatam atthañgataī abbhatthañgatan ti ?

Āmantā.

Hañci atītañ viññāñam niruddham—pe—abbhatthaingatañ, no vata re vattabbe “ Atītañ viññāñam atthīti.”

Anāgatañ viññāñam atthīti ?

Āmantā.

Nanu anāgatañ viññāñam ajātañ abhūtañ asañjātañ anibbattam anabhinibbattañ apātubhūtan ti ?

Āmantā.

Hañci anāgatañ viññāñam ajātañ—pe—apātubhūtañ, no vata re vattabbe “ Anāgatañ viññāñam atthīti.”

Paccuppannam viññāñam atthi, paccuppannam viññāñam aniruddham—pe—na abbhatthaingatan ti ?

Āmantā.

Atītañ viññāñam atthi, atītañ viññāñam aniruddham—pe—na abbhatthaingatan ti ?

Na h'evam vattabbe.

Paccuppannam viññāñam atthi, paccuppannam viññāñam jātam—pe—pātubhūtan ti ?

Āmantā.

Anāgatañ viññāñam atthi, anāgatañ viññāñam jātam—pe—pātubhūtan ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Atītañ viññāñam atthi, atītañ viññāñam niruddham—pe—abbhatthaingatan ti ?

Āmantā.

Paccuppannam viññāñam atthi, paccuppannam viññāñam niruddham—pe—abbhatthaingatan ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Anāgatañ viññāñam atthi, anāgatañ viññāñam ajātam—pe—apātubhūtan ti ?

Āmantā.

Paccuppannam viññāñam atthi, paccuppannam viññāñam ajātam—pe—apātubhūtan ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

5. Paccuppannam ti vā rūpan ti vā rūpan ti vā paccuppannam ti vā paccuppannam rūpam appiyam karitvā esese ekaṭthe same sañabhāge¹ tajjāte ti ?

Āmantā.

¹ sabhāge, P. and S.

Paccuppannam rūpam nirujjhamaṇam paccuppanna-bhāvam jahatīti?

Āmantā.

Rūpabhāvam jahatīti?

Na h'evam vattabbe.

Paccuppannan ti vā rūpan ti vā rūpan ti vā paccuppannan ti vā paccuppannam rūpam appiyam karitvā esese ekaṭhe same samabhāge tajjāte ti?

Āmantā.

Paccuppannam rūpam nirujjhamaṇam rūpabhāvam na jahatīti?

Āmantā.

Paccuppannabhāvam na jahatīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

6. Odātan ti vā vatthan ti vā vatthan ti vā odātan ti vā odātam vattham appiyam karitvā esese ekaṭhe same samabhāge tajjāte ti?

Āinantā.

Odātam vattham rajamānam odātabhāvam jahatīti?

Āinantā.

Vatthabhāvam jahatīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Odātan ti vā vatthan ti vā vatthan ti vā odātan ti vā odātam vattham appiyam karitvā esese ekaṭhe same samabhāge tajjāte ti?

Āmantā.

Odātam vattham rajamānam vatthabhāvam na jahatīti?

Āinantā.

Odātabhāvam na jahatīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

7. Rūpam rūpabhāvam na jahatīti?

Āmantā.

Rūpam niccam dhuvaṇ sassataṇ avipariṇāmadhamman ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Nanu rūpam aniccam adhuvam asassataṇ vipariṇāmadhamman ti?

Āmantā.

Hañci rūpañ aniccañ—pe—vipariññāmadhammañ, no vata re vattabbe “Rūpañ rūpabhāvañ na jahatīti.”

8. Nibbānañ nibbānabhāvañ na jahatīti, nibbānañ niccañ dhuvañ sassatañ avipariññāmadhamman ti?

Āmantā.

Rūpañ rūpabhāvañ na jahatīti, rūpañ niccañ dhuvañ sassatañ avipariññāmadhamman ti?

Na h'evañ vattabbe—pe—

Rūpañ rūpabhāvañ na jahatīti, rūpañ aniccañ adhuvavam asassatañ vipariññāmadhamman ti?

Āmantā.

Nibbānañ nibbānabhāvañ na jahatīti, nibbānañ aniccañ adhuvavam asassatañ vipariññāmadhamman ti?

Na h'evañ vattabbe—pe—

9. Atītañ atthi, atītañ atītabhāvañ na jahatīti?

Āmantā.

Anāgatañ atthi, anāgatañ anāgatabhāvañ na jahatīti?

Na h'evañ vattabbe.

Atītañ atthi, atītañ atītabhāvañ na jahatīti?

Āmantā.

Paccuppannañ atthi, paccuppannañ paccuppanna-bhāvañ na jahatīti?

Na h'evañ vattabbe.

10. Anāgatañ atthi, anāgatañ anāgatabhāvañ na jahatīti?

Āmantā.

Atītañ atthi, atītañ atītabhāvañ na jahatīti?

Na h'evañ vattabbe.

Paccuppannañ atthi, paccuppannañ paccuppanna-bhāvañ na jahatīti?

Āmantā.

Atītañ atthi, atītañ atītabhāvañ na jahatīti?

Na h'evañ vattabbe.

11. Atītañ atthi, atītañ atītabhāvañ na jahatīti?

Āmantā.

Atītañ niccañ dhuvañ sassatañ avipariññāmadhamman ti?

Na h'evañ vattabbe.

Nanu atītam̄ aniccam̄ adhuvaṇ̄ asassataṇ̄ vipariṇāma-
dhamman̄ ti?

Āmantā.

Hañci atītam̄ aniccam̄ adhuvaṇ̄ asassataṇ̄ vipariṇāma-
dhamman̄, no vata re vattabbe “Atītam̄ atthi, atītam̄
atītabhāvaṇ̄ na jahatīti.”

12. Nibbānam̄ atthi, nibbānam̄ nibbānabhāvaṇ̄ na
jahatīti, nibbānam̄ niccaṇ̄ dhuvam̄ sassataṇ̄ avipariṇāma-
dhamman̄ ti?

Āmantā.

Atītam̄ atthi, atītam̄ atītabhāvaṇ̄ na jahatīti, atītām̄
niccaṇ̄ dhuvam̄ sassataṇ̄ avipariṇāmadhamman̄ ti?

Na h'evaṇ̄ vattabbe.

Atītaṇ̄ atthi, atītaṇ̄ atītabhāvaṇ̄ na jahatīti atītam̄
aniccam̄ adluvam̄ asassataṇ̄ vipariṇāmadhamman̄ ti?

Āmantā.

Nibbānam̄ atthi, nibbānam̄ nibbānabhāvaṇ̄ na jahatīti,
nibbānam̄ aniccam̄ adhuvaṇ̄ asassataṇ̄ vipariṇāmadham-
man̄ ti?

Na h'evaṇ̄ vattabbe.

13. Atītaṇ̄ rūpaṇ̄ atthi, atītaṇ̄ rūpaṇ̄ atītabhāvaṇ̄ na
jahatīti?

Āmantā.

Anāgatam̄ rūpaṇ̄ atthi, anāgataṇ̄ rūpaṇ̄ anāgatabhā-
vaṇ̄ na jahatīti?

Na h'evaṇ̄ vattabbe.

Atītaṇ̄ rūpaṇ̄ atthi, atītam̄ rūpaṇ̄ atītabhāvaṇ̄ na
jahatīti?

Āmantā.

Paccuppanaṇ̄ rūpaṇ̄ atthi, paccuppannam̄ rūpaṇ̄ pac-
cuppanabhāvaṇ̄ na jahatīti?

Na h'evaṇ̄ vattabbe.

14. Anāgataṇ̄ rūpaṇ̄ atthi, anāgataṇ̄ rūpaṇ̄ anāgata-
bhāvaṇ̄ na jahatīti?

Āmantā.

Atītaṇ̄ rūpaṇ̄ atthi, atītaṇ̄ rūpaṇ̄ atītabhāvaṇ̄ na
jahatīti?

Na h'evaṇ̄ vattabbe—pe—

Paccuppannamū rūpamū atthi, paccuppannamū rūpamū paccuppannabhāvamū na jahatīti ?

Āmantā.

Atītamū rūpamū atthi, atītamū rūpamū atītabhāvamū na jahatīti ?

Na h'evamū vattabbe—pe—

15. Atītamū rūpamū atthi, atītamū rūpamū atītabhāvamū na jahatīti ?

Āmantā.

Atītamū rūpamū niccaṇū dhuvaṇū sassataṇū avipariṇāma-dhamman ti ?

Na h'evamū vattabbe—pe—

Namu atītamū rūpamū aniccaṇū adhuvaṇū asassataṇū vipariṇāmadhamman ti ?

Āmantā.

Hañci atītamū rūpamū aniccaṇ—pe—vipariṇāmadham-mamū, no vata re vattabbe “ Atītamū rūpamū atthi, atītamū rūpamū atītabhāvamū na jahatīti.”

16. Nibbānaṇū atthi, nibbānaṇū nibbānabhāvamū na jahati, nibbānamū niccaṇū dhuvaṇū sassataṇū avipariṇāma-dhamman ti ?

Amantā.

Atītamū rūpamū atthi, atītamū rupamū atītabhāvamū na jahati, atītamū rūpamū niccaṇū dhuvaṇū sassataṇū avipariṇāmadhamman ti ?

Na h'evamū vattabbe.

Atītamū rūpamū atthi, atītamū rūpamū atītabhāvamū na jahati, atītamū rūpamū aniccaṇū adhuvaṇū asassataṇū vipariṇāmadhamman ti ?

Āmantā.

Nibbānaṇū atthi, nibbānaṇū nibbānabhāvamū na jahati, nibbānaṇū aniccaṇū adhuvaṇū asassataṇū vipariṇāmadhamman ti ?

Na h'evamū vattabbe—pe—

17. Atītā vedanā atthi, atītā saññā atthi, atītā saṅkhārā atthi, atītamū viññāṇamū atthi, atītamū viññāṇamū atītabhāvamū na jahatīti ?

Āmantā.

Anāgataṁ viññāṇam atthi, anāgataṁ viññāṇam anāgatabhāvam na jahatī?

Na h'evam vattabbe.

Atītam viññāṇam atthi, atītam viññāṇam atītabhāvam na jahatī?

Āmantā.

Paccuppannam viññāṇam atthi, paccuppannam viññāṇam paccuppannabhāvam na jahatī?

Na h'evam vattabbe.

18. Anāgataṁ viññāṇam atthi, anāgataṁ viññāṇam anāgatabhāvam na jahatī?

Āmantā.

Atītam viññāṇam atthi, atītam viññāṇam atītabhāvam na jahatī?

Na h'evam vattabbe—pe—

Paccuppannam viññāṇam atthi, paccuppannam viññāṇam paccuppannabhāvam na jahatī?

Āmantā.

Atītam viññāṇam atthi, atītam viññāṇam atītabhāvam na jahatī?

Na h'evam vattabbe—pe—

19. Atītam viññāṇam atthi, atītam viññāṇam atītabhāvam na jahatī?

Āmantā.

Atītam viññāṇam niccaṇ dhuvaṇ sassataṁ avipariṇāmadhamman ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Nanu atītam viññāṇam aniccaṇ adhuvam asassataṁ vipariṇāmadhamman ti?

Āmantā.

Hañci atītam viññāṇam aniccaṇ—pe—vipariṇāmadhamman, no vata re vattabbe “Atītam viññāṇam atthi, atītam viññāṇam atītabhāvam na jahatī.”

20. Nibbānaṁ atthi nibbānaṁ nibbānabhāvam na jahati, nibbānaṁ niccaṇ dhuvaṇ sassataṁ avipariṇāmadhamman ti?

Āmantā.

Atītam viññāṇam atthi, atītam viññāṇam viññāṇa-

bhāvam na jahati, atītam viññānam niccam dhuvam sassataṁ avipariñāmadhainman ti?

Na h'evam vattabbe.

Atītam viññānam atthi, atītam viññānam atītabhāvam na jahati, atītam viññānam aniccam adhuvam asassataṁ vipariñāmadhamman ti?

Āmantā.

Nibbānaṁ atthi, nibbānaṁ nibbānabhāvam na jahati, nibbānaṁ aniccam adhuvam asassataṁ vipariñāmadhamman ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

21. Atītam nv'atthīti?¹

Āmantā.

Hañci atītam nv'atthi,² atītam atthīti micchā, hañci vā pana atthi nvātītam,³ atthi atītan ti micchā.

Anāgataṁ nv'atthīti?

Āmantā.

Hañci anāgataṁ nv'atthi, anāgataṁ atthīti micchā, hañci vā pana atthi nvānāgataṁ,⁴ atthi anāgatan ti micchā.

22. Anāgataṁ hutvā paccuppannam hotīti?

Āmantā.

Tañ ñeva anāgataṁ tam paccuppannan ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Tañ ñeva anāgataṁ tam paccuppannan ti?

Āmantā.

Hutvā hoti hutvā hotīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Hutvā hoti hutvā hotīti?

Āmantā.

Na hutvā na hoti na hutvā na hotīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Paccuppannam hutvā atītam hotīti?

Āmantā.

Tañ ñeva paccuppannam tam atītan ti?

Na-h'evam vattabbe.

Tañ ñeva paccuppannam tam atītan ti?

¹ n'atthīti, P.S.

² n'atthi, P.

³ natthitan, P.

⁴ nanāgatam, P.

Āmantā.

Hutvā hoti hutvā hotīti ?

Na h'evam̄ vattabbe.

Hutvā hoti hutvā hotīti ?

Āmantā.

Na hutvā na hoti na hutvā na hotīti ?

Na h'evam̄ vattabbe.

Anāgataṁ hutvā paccuppannam̄ hoti, paccuppannam̄ hutvā atītam̄ hotīti ?

Āmantā.

Tañ ñeva anāgataṁ tam̄ paccuppannam̄ tam̄ atītan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe.

Tañ ñeva anāgataṁ tam̄ paccuppannam̄ tam̄ atītan ti ?

Āmantā.

Hutvā hoti hutvā hotīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Hutvā hoti hutvā hotīti ?

Āmantā.

Na hutvā na hoti na hutvā na hotīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

(23) Atītam̄ cakkhum̄ atthi rūpā¹ atthi cakkhuviññāṇam̄ atthi āloko atthi manasikāro atthīti ?

Āmantā.

Atītena cakkhunā atītam̄ rūpaṁ passatīti ?

Na h'evam̄ vattabbe.

Atītam̄ sotan̄ atthi saddā² atthi sotaviññāṇam̄ atthi ākāso atthi manasikāro atthīti ?

Āmantā.

Atītena sotena atītam̄ saddaṁ sunötīti ?

Na h'evam̄ vattabbe.

Atītaṁ ghānaṁ atthi gandhā atthi ghānaviññāṇam̄ atthi vāyo atthi manasikāro atthīti ?

Āmantā.

Atītena ghānena atītam̄ gandham̄ ghāyatīti ?

Na h'evam̄ vattabbe.

Atītā jivhā atthi rasā atthi jivhāviññāṇam̄ atthi āpo atthi manasikāro atthīti ?

¹ rūpam̄, P.

² saddo, P.

Āmantā.

Atītāya jivhāya atītaṇi rasam sāyatīti ?
Na h'evam vattabbe.

Atīto kāyo atthi phoṭṭhabbā atthi kāyaviññāṇam atthi
pathavī atthi manasikāro atthīti ?

Āmantā.

Atītena kāyena atītam phoṭṭhabbam phusatīti ?
Na h'evam vattabbe.

Atīto mano atthi dhammā atthi manoviññāṇam atthi
vatthum atthi manasikāro atthīti ?

Āmantā.

Atītena manena atītaṇi dhammaṇi vijānātīti ?
Na h'evam vattabbe.

(24) Anāgatam cakkhum atthi rūpā atthi eakkhuviññāṇam atthi āloko atthi manasikāro atthīti ?

Āmantā.

Anāgatena cakkhunā anāgatam rūpaṇi passatīti ?
Na h'evam vattabbe.

Anāgatam sotam atthi saddā atthi sotaviññāṇam atthi
ākāso atthi manasikāro atthīti ?

Āmantā.

Anāgatena sotena anāgatam saddaiṇi suṇotīti ?
Na h'evam vattabbe.

Anāgatam ghānam atthi gandhā atthi ghānaviññāṇam atthi
vāyo atthi manasikāro atthīti ?

Āmantā.

Anāgatena ghānena anāgatam gandhaiṇi ghāyatīti ?
Na h'evam vattabbe.

Atītā jivhā atthi rasā atthi jivhāviññāṇam atthi āpo atthi
manasikāro atthīti ?

Āmantā.

Anāgatāya jivhāya anāgataṇi rasam sāyatīti ?
Na h'evam vattabbe.

Anāgatō kāyo atthi phoṭṭhabbā atthi kāyaviññāṇam atthi
pathavī atthi manasikāro atthīti ?

Āmantā.

Anāgatena kāyena anāgataṇi phoṭṭhabbam phusatīti ?
Na h'evam vattabbe.

Anāgato mano atthi dhammā atthi manoviññāṇam atthi vatthuṇ atthi manasikāro atthīti?

Āmantā.

Anāgatena manena anāgatam dhammam vijānātīti?

Na h'evaṇu vattabbe.

25. Paccuppannaṇu cakkhuṇ atthi rūpā atthi cakkhu-viññāṇam atthi āloko atthi manasikāro atthi, paccuppannaṇu cakkhuṇā paccuppannaṇu rūpaṇ passatīti?

Āmantā.

Atītaṇ cakkhuṇ atthi rūpā atthi cakkhuviññāṇam atthi āloko atthi manasikāro atthi, atītena cakkhuṇā atītaṇ rūpaṇ passatīti?

Na h'evaṇu vattabbe.

Paccuppannam sotam atthi ghānam atthi jivhā atthi kāyo atthi mano atthi dhammā atthi manoviññāṇam atthi vatthuṇ atthi manasikāro atthi, paccuppannaṇena manena paccuppannaṇu dhammaṇ vijānātīti?

Āmantā.

Atīto mano atthi dhammā atthi manoviññāṇam atthi vatthuṇ atthi manasikāro atthi, atītena manena atītaṇ dhammaṇ vijānātīti?

Na h'evaṇu vattabbe—pe—

26. Paccuppannaṇu cakkhuṇ atthi rūpā atthi cakkhu-viññāṇam atthi āloko atthi manasikāro atthi, paccuppannaṇena cakkhuṇā paccuppannaṇu rūpaṇ passatīti?

Āmantā.

Anāgataṇ cakkhuṇ atthi rūpā atthi cakkhuviññāṇam atthi āloko atthi manasikāro atthi, anāgatena cakkhuṇā anāgataṇ rūpaṇ passatīti?

Na h'evaṇu vattabbe.

Paccuppannaṇu sotam atthi ghānam atthi jivhā atthi kāyo atthi mano atthi dhammā atthi manoviññāṇam atthi vatthuṇ atthi manasikāro atthi, paccuppannaṇena manena paccuppannaṇu dhammaṇ vijānātīti?

Āmantā.

Atīto mano atthi dhammā atthi manoviññāṇam atthi vatthuṇ atthi manasikāro atthi, anāgatena manena anāgataṇ dhammaṇ vijānātīti?

Na h'evaṇi vattabbe—pe—

27. Atītaṇi cakkhuṇi atthi rūpā atthi cakkhuviññāṇam
atthi āloko atthi manasikāro atthi, na ca atītena cakkhunā
atītaṇi rūpaṇi passatīti ?

Āmantā.

Paccuppannaiṇi cakkhuṇi atthi rūpā atthi cakkhuviññāṇam
atthi āloko atthi manasikāro atthi, na ca paccuppanna
cakkhunā paccuppannaiṇi rūpaṇi passatīti ?

Na h'evaṇi vattabbe.

Atītaṇi sotaṇi atthi ghānaṇi atthi jivhā atthi kāyo
atthi mano atthi dhammā atthi manoviññāṇam
atthi vatthuṇi atthi manasikāro atthi, na ca atītena manena
atītaṇi dhammaṇi vijānātīti ?

Āmantā.

Paccuppanno mano atthi dhammā atthi manoviññāṇam
atthi vatthuṇi atthi manasikāro atthi, na ca paccuppanna
manena paccuppannaiṇi dhammaṇi vijānātīti ?

Na h'evaṇi vattabbe—pe—

28. Anāgataṇi cakkhuṇi atthi rūpā atthi cakkhuviññāṇam
atthi āloko atthi manasikāro atthi, na ca anāgatena
cakkhunā anāgataṇi rūpaṇi passatīti ?

Āmantā.

Paccuppannaiṇi cakkhuṇi atthi rūpā atthi cakkhuviññāṇam
atthi āloko atthi manasikāro atthi, na ca paccuppanna
cakkhunā paccuppannaiṇi rūpaṇi passatīti ?

Na h'evaṇi vattabbe.

Anāgataṇi sotaṇi atthi ghānaṇi atthi jivhā atthi kāyo
atthi mano atthi dhammā atthi manoviññāṇam
atthi vatthuṇi atthi manasikāro atthi, na ca anāgatena manena
anāgataṇi dhammaṇi vijānātīti ?

Āmantā.

Paccuppanno mano atthi dhammā atthi manoviññāṇam
atthi vatthuṇi atthi manasikāro atthi, na ca paccuppanna
manena paccuppannaiṇi dhammaṇi vijānātīti ?

Na h'evaṇi vattabbe—pe—

29. Atītaṇi ñāṇam atthīti ?

Āmantā.

Tena ñāṇena ñāṇakaraṇiyaiṇi karotīti ?

Na h'evām vattabbe.

Tena nāñena nāñakaraṇīyam karotīti ?

Āmantā.

Tena nāñena dukkham pariñānāti samudayaṁ pajahati
nirodhami sacchikaroti maggām bhāvetīti ?

Na h'evām vattabbe.

30. Anāgataṁ nāñam atthīti ?

Āmantā.

Tena nāñena nāñakaraṇīyam karotīti ?

Na h'evām vattabbe.

Tena nāñena nāñakaraṇīyam karotīti ?

Āmantā.

Tena nāñena dukkham pariñānāti samudayaṁ pajahati
nirodhami sacchikaroti maggām bhāvetīti ?

Na h'evām vattabbe.

31. Paccuppannami nāñam atthi, tena nāñena nāñakaraṇīyam
karotīti ?

Āmantā.

Atītaṁ nāñam atthi, tena nāñena nāñakaraṇīyam
karotīti ?

Na h'evām vattabbe—pe—

Paccuppannami nāñam atthi, tena nāñena dukkham
parijānāti samudayaṁ pajahati nirodhami sacchikaroti
maggām bhāvetīti ?

Āmantā.

Atītaṁ nāñam atthi, tena nāñena dukkham pariñānāti
samudayaṁ pajahati nirodhami sacchikaroti maggām
bhāvetīti ?

Na h'evām vattabbe—pe—

32. Paccuppannami nāñam atthi, tena nāñena nāñakaraṇīyam
karotīti ?

Āmantā.

Anāgataṁ nāñam atthi, tena nāñena nāñakaraṇīyam
karotīti ?

Na h'evām vattabbe—pe—

Paccuppannami nāñam atthi, tena nāñena dukkham
parijānāti samudayaṁ pajahati nirodhami sacchikaroti
maggām bhāvetīti ?

Āmantā.

Anāgatañ ñāṇam atthi, tena ñāṇena dukkham pariñānāti samudayañ pajahati nirodham sacchikaroti maggam bhavetīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

33. Atītam ñāṇam atthi, na ca tena ñāṇena ñāṇakaraṇīyañ karotīti ?

Āmantā.

Paccuppannam ñāṇam atthi, na ca tena ñāṇena ñāṇakaraṇīyañ karotīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Atītam ñāṇam atthi, na ca tena ñāṇena dukkham pariñānāti samudayañ pajahati nirodham sacchikaroti maggam bhavetīti ?

Āmantā.

Paccuppannam ñāṇam atthi, na ca tena ñāṇena dukkham pariñānāti samudayañ pajahati nirodham sacchikaroti maggam bhavetīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

34. Anāgatañ ñāṇam atthi, na ca tena ñāṇena ñāṇakaraṇīyañ karotīti ?

Āmantā.

Paccuppannam ñāṇam atthi, na ca tena ñāṇena ñāṇakaraṇīyañ karotīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Anāgatañ ñāṇam atthi, na ca tena ñāṇena dukkham pariñānāti samudayañ pajahati nirodham sacchikaroti maggam bhavetīti ?

Āmantā.

Paccuppannam ñāṇam atthi, na ca tena ñāṇena dukkham pariñānāti samudayañ pajahati nirodham sacchikaroti maggam bhavetīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

35. Arahato atīto rāgo atthīti ?

Āmantā.

Arahā tena rāgena sarāgo ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Arahato atīto doso atthīti ?

Āmantā.

Arahā tena dōsena sadoso ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Arahato atīto moho atthīti?

Āmantā.

Arahā tena mohena samoho ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Arahato atīto māno atthīti?

Āmantā.

Arahā tena mānena samāno ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Arahato atītā diṭṭhi atthīti?

Āmantā.

Arahā tāya diṭṭhiyā sadiṭṭhiko ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Arahato atītā vicikicchā atthīti?

Āmantā.

Arahā tāya vicikicchāya savicchikicchā ti?

Na h'evam̄ vattabbe.

Arahato atītam̄ thīnam̄ atthīti?

Āmantā.

Arahā tena thīnena sathīno ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Arahato atītam̄ uddhaccam̄ atthīti?

Āmantā.

Arahā tena uddhaccena sa-uddhaccako¹ ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Arahato atītam̄ ahirikam̄ atthīti?

Āmantā.

Arahā tena ahirikena sa-ahiriko ti?

Na h'evam̄ vattabbe.

Arahato atītam̄ anottappam̄ atthīti?

Āmantā.

Arahā tena anottappena sa-anottāpī ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

36. Anāgāmīssa atītā sakkāyadiṭṭhi atthīti?

¹ S. has Arahato tena uddhaccena uddhaccam̄ hoti.

Āmantā.

Anāgāmī tāya diṭṭhiyā sadiṭṭhiko ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Anāgāmissa atītā vicikicchā atthi, atīto sīlabbataparā-māso atthi, atīto anusahagato kāmarāgo atthi, atīto anusahagato byāpādo atthīti ?

Āmantā.

Anāgāmī tena byāpādena byāpannacitto ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

37. Sakadāgāmissa atītā sakkāyadiṭṭhi atthīti ?

Āmantā.

Sakadāgāmī tāya diṭṭhiyā sadiṭṭhiko ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sakadāgāmissa atītā vicikicchā atthi, atīto sīlabbatapa-rāmāso atthi, atīto olāriko kāmarāgo atthi, atīto olāriko byāpādo atthīti ?

Āmantā.

Sakadāgāmī tena byāpādena byāpannacitto ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

38. Sotāpannassa atītā sakkāyadiṭṭhi atthīti ?

Āmantā.

Sotāpanno tāya diṭṭhiyā sadiṭṭhiko ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sotāpannassa atītā vicikicchā atthi, atīto sīlabbatapa-rāmāso atthi atīto apāyagamanīyo rāgo atthi, atīto apāy-agamanīyo doso atthi, atīto apāyagamanīyo moho atthīti ?

Āmantā.

Sotāpanno teñā mohena samoho ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

39. Puthujjanassa atīto rāgo atthi, puthujjano tena rāgena sarāgo ti ?

Āmantā.

Arahato atīto rāgo atthi Arahā tena rāgena sarāgo ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Puthujjanassa atīto doso atthi—pe—atītam̄ anottappam̄ atthi, puthujjano tena anottappena anottāpī ti ?

Āmantā.

Arahato atītam̄ anottappam̄ atthi, Arahā tena anottappena anottāpī ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

40. Puthujjanassa atītā sakkāyadiṭṭhi atthi, puthujjano tāya diṭṭhiyā sadiṭṭhiko ti ?

Āmantā.

Anāgāmissa atītā sakkāyadiṭṭhi atthi, anāgāmī tāya diṭṭhiyā sadiṭṭhiko ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Puthujjanassa atītā vicikicchā atthi—pe—atīto aṇusahagato byāpādo atthi, puthujjano tena byāpādena byāpannacitto ti ?

Āmantā.

Anāgāmissa atīto aṇusahagato byāpādo atthi, anāgāmī tena byāpādena byāpannacitto ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

41. Puthujjanassa atītā sakkāyadiṭṭhi atthi, puthujjano tāya diṭṭhiyā sadiṭṭhiko ti ?

Āmantā.

Sakadāgāmissa atītā sakkāyadiṭṭhi atthi, sakadāgāmī tāya diṭṭhiyā sadiṭṭhiko ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Puthujjanassa atītā vicikicchā atthi—pe—atīto olāriko byāpādo atthi, puthujjano tena byāpādena byāpannacitto ti ?

Āmantā.

Sakadāgāmissa atīto olāriko byāpādo atthi, sakadāgāmī tena byāpādena byāpannacitto ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

42. Puthujjanassa atītā sakkāyadiṭṭhi atthi, puthujjano tāya diṭṭhiyā sadiṭṭhiko ti ?

Āmantā.

Sotāpannassa atītā sakkāyadiṭṭhi atthi, sotāpanno tāya diṭṭhiyā sadiṭṭhiko ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Puthujjanassa atītā vicikicchā atthi—pe—atīto apāyagamanīyo moho atthi, puthujjano tena mohena samoho ti ?

Āmantā.

Sotāpannassa atīto apāyagamanīyo moho atthi, sotāpanno tena mohena samoho ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

43. Arahato atīto rāgo atthi, na ca Arahā tena rāgena sarāgo ti ?

Āmantā.

Puthujjanassa atīto rāgo atthi, na ca puthujjano tena rāgena sarāgo ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Arahato atīto doso atthi—pe—atītañ anottappam̄ atthi, na ca Arahā tena anottappena anottāpī ti ?

Āmantā.

Puthujjanassa atītañ anottappañ atthi, na ca puthujjano tena anottappena anottāpī ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

44. Anāgāmissa atītā sakkāyadiṭṭhi atthi, na ca anāgāmī tāya diṭṭhiyā sadiṭṭhiko ti ?

Āmantā.

Puthujjanassa atītā sakkāyadiṭṭhi atthi, na ca puthujjano tāya diṭṭhiyā sadiṭṭhiko ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Anāgāmissa atītā vicikicchā atthi—pe—atīto aṇusahagato byāpādo atthi, na ca anāgāmī tena byāpādena byāpannacitto ti ?

Āmantā.

Puthujjanassa atīto aṇusahagato byāpādo atthi, na ca puthujjano tena byāpādena byāpannacitto ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

45. Sakadāgāmissa atītā sakkayadiṭṭhi atthi, na ca sakadāgāmī tāya diṭṭhiyā sadiṭṭhiko ti ?

Āmantā.

Puthujjanassā atītā sakkāyadiṭṭhi atthi, na ca puthujjano tāya diṭṭhiyā sadiṭṭhiko ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sakadāgāmissa atītā vicikicchā atthi—pe—atīto olāriko byāpādo atthi, na ca sakadāgāmī tena byāpādena byāpannacitto ti ?

Āmantā.

Puthujjanassa atīto olāriko byāpādo atthi, na ca puthujjano tena byāpādena byāpannacitto ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

46. Sotāpannassa atītā sakkāyadiṭṭhi atthi, na ca sotāpanno tāya diṭṭhiyā sadiṭṭhiko ti ?

Āmantā.

Puthujjanassa atītā sakkāyadiṭṭhi atthi, na ca puthujjano tāya diṭṭhiyā sadiṭṭhiko ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sotāpannassa atītā vicikicchā atthi—pe—atīto apāyagamanīyo moho atthi, na ca sotāpanno tena mohena samoho ti ?

Āmantā.

Puthujjanassa atīto apāyagamanīyo moho atthi, na ca puthujjano tena mohena samoho ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

47. Atītā hatthā atthīti ?

Āmantā.

Atītesu hatthesu sati ādānanikkhepanam̄ ¹ paññāyatīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Atītā pādā atthīti ?

Āmantā.

Atītesu pādesu sati abhikkamapaṭikkamo paññāyatīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Atītā pabbā atthīti ?

Āmantā.

Atītesu pabbesu sati samiñjaṇapasāraṇam̄ paññāyatīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Atīto kucchi atthīti ?

Āmantā.

Atītasmiṇū kucchismiṇū sati jighacchāpīpāsā paññāyatīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

48. Atīto kāyo atthīti ?

Āmantā.

Atīto kāyo paggahaniggahūpago ² chedanabhedenūpago kākehi gjijbehi kulalehi sādhāraṇo ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

¹ ādīnaṇ P. and S.; nikkhāmanam̄ (P. only).

² pagganha^o, P.

Atīte kāye visam̄ kameyya, sattham̄ kameyya, aggi kameyyati ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Labbhā atīto kāyo anubandhanena¹ bandhitum̄ raju-bandhanena bandhitum̄ saṅkhali kabandhanena bandhitum̄ gāmabandhanena bandhitum̄ nigamabandhanena bandhitum̄ nagarabandhanena bandhitum̄ janapadabandhanena bandhitum̄ kaṇṭhapañcamehi² bandanehi bandhitum̄ ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

49. Atīto āpo atthīti ?

Āmantā.

Tena āpena āpakaraṇīyam̄ karotīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Atīto tejo atthīti ?

Āmantā.

Tena tejena tejakaraṇīyam̄ karotīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Atīto vāyo atliti ?

Āmantā.

Tena vāyena vāyakaraṇīyaiṇ karotīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

50. Atīto rūpakkhando atthi, anāgato rūpakkhando atthi, paccuppanno rūpakkhando atthīti ?

Āmantā.

Tayo rūpakkhandā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Atītā pañcakkhandā atthi, anāgatā pañcakkhandā atthi, paccuppannā pañcakkhandā atthīti ?

Āmantā.

Pannarasakkhandā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

51. Atītam̄ cakkhāyatanaṇ atthi, anāgataṇ cakkhāyatanaṇ atthi, paccuppannaṇ cakkhāyatanaṇ atthīti ?

Āmantā.

Tīṇi cakkhāyatanaṇānīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

¹ addubandh°, M. K.

² kaṇḍa, M.; kaṇha, P.S.

Atītāni dvādas'āyatanañi atthi, anāgatāni dvādas'āyatañi atthi, paccuppannāni dvādas'āyatanañi atthiti?

Āmantā.

Chattims'āyatañanīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

52. Atītā cakkhudhātu atthi, anāgatā cakkhudhātu atthi, paccuppannā cakkhudhātu atthiti?

Āmantā.

Tisso cakkhudhātuyo ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Atītā aṭṭhārasa dhātuyo atthi, anāgatā aṭṭhārasa dhātuyo atthi, paccuppannā aṭṭhārasa dhātuyo atthiti?

Āmantā.

Catupaññāsa dhātuyo ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

53. Atītañ cakkhundriyanī atthi, anāgatañ cakkhundriyanī atthi, paccuppannañ cakkhundriyanī atthiti?

Āmantā.

Tīṇi cakkhundriyānīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Atītā bāvīsat' indriyāni atthi, anāgatāni bāvīsat' indriyāni atthi, paccuppannāni bāvīsat' indriyāni atthiti?

Āmantā.

Chasaṭṭh' indriyānīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

54. Atīto rājā cakkavattī atthi, anāgato rājā cakkavattī atthi, paccuppanno rājā cakkavattī atthiti?

Āmantā.

Tīṇiñnañ rājānañ cakkavattīnañ sammukhībhāvo hotiti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Atīto Sammāsambuddho atthi, anāgato Sammāsambuddho atthi, paccuppanno Sammāsambuddho atthiti?

Āmantā.

Tīṇiñnañ Sammāsambuddhānañ sammukhībhāvo hotiti?

Na h'evam vattabbe—pe—

55. Atītañ atthiti?

Āmantā.

Atthi atītan ti ?

Atthi siyā atītaṇi siyā nvātītan ti.

Ājānāhi niggahaṇi—hañci atītaṇi atthi, atthi siyā atītaṇi siyā nvātītaṇi, tenātītaṇi nvātītaṇi nvātītaṇi atītan ti. Yamū tattha vadesi, “Vattabbe kho—Atītaṇi atthi, atthi siyā atītaṇi siyā nvātītan ti, tenātītaṇi nvātītaṇi nvātītaṇi atītan ti,” micchā. No ce pana atītaṇi nvātītaṇi nvātītaṇi atītan ti, no vata re vattabbe “Atītaṇi atthi, atthi siyā atītaṇi siyā nvātītan ti.” Yamū tattha vadesi, “Vattabbe kho—Atītaṇi atthi, atthi siyā atītaṇi siyā nvātītaṇi, tenātītaṇi nvātītaṇi nvātītaṇi atītan ti,” micchā.

56. Anāgatanū atthīti ?

Āmantā.

Atthi anāgatan ti ?

Atthi siyā anāgataṇi siyā nvānāgatan ti.

Ājānāhi niggahaṇi—hañci anāgataṇi atthi, atthi siyā anāgataṇi siyā nvānāgataṇi, tenānāgataṇi nvānāgataṇi nvānāgataṇi anāgatan ti. Yamū tattha vadesi, “Vattabbe kho—Anāgataṇi atthi, atthi siyā anāgataṇi siyā nvānāgatan ti, tenānāgataṇi nvānāgataṇi nvānāgataṇi anāgatan ti,” micchā. No ce pana anāgataṇi nvānāgataṇi nvānāgataṇi anāgatan ti, no vata re vattabbe “Anāgataṇi atthi, atthi siyā anāgataṇi siyā nvānāgatan ti.” Yamū tattha vadesi, “Vattabbe kho—Anāgataṇi atthi, atthi siyā anāgataṇi siyā nvānāgataṇi, tenānāgataṇi nvānāgataṇi nvānāgataṇi anāgatan ti,” micchā.

57. Paccuppannaṇi atthīti ?

Āmantā.

Atthi paccuppannan ti ?

Atthi siyā paccuppannaṇi siyā no paccuppannan ti.

Ājānāhi niggahaṇi—hañci paccuppannaṇi atthi, atthi siyā paccuppannaṇi siyā no paccuppannaṇi, tena paccuppannaṇi no paccuppannaṇi no paccuppannaṇi paccuppannan ti. Yamū tattha vadesi, “Vattabbe kho—Paccuppannaṇi atthi, atthi siyā paccuppannaṇi siyā no paccuppannan ti, tena paccuppannaṇi no paccuppannaṇi no paccuppannaṇi paccuppannan ti,” micchā. No ce pana paccuppan-

nañ no paccuppannam no paccuppannam no paccuppannam
ti, no vata re vattabbe “Paccuppannam atthi, atthi
siyā paccuppannam siyā no paccuppannam ti.” Yañ tattha
vadesi, “Vattabbe kho—Paccuppannam atthi, atthi siyā
paccuppannam siyā no paccuppannam, tena paccuppannam
no paccuppannam no paccuppannam paccuppannam ti,”
micchā.

58. Nibbānam atthīti?

Āmantā.

Atthi atītan ti?

Atthi siyā nibbānam siyā no nibbānan ti.

Ājānāhi niggaham—hañci nibbānam atthi, atthi siyā
nibbānam siyā no nibbānam, tena nibbānam no nibbānam
no nibbānam nibbānan ti. Yañ tattha vadesi, “Vattabbe
kho—Nibbānam atthi, atthi siyā nibbānam siyā no nibbānam
no nibbānam ti, tena nibbānam no nibbānam no nibbānam nibbānan
ti,” micchā. No ce pana nibbānam no nibbānam
no nibbānam nibbānan ti, no vata re vattabbe “Nibbānam
atthi, atthi siyā nibbānam siyā no nibbānan ti.”
Yañ tattha vadesi, “Vattabbe kho—Nibbānam atthi, atthi
siyā nibbānam siyā no nibbānan ti, tena nibbānam no
nibbānam no nibbānam nibbānan ti,” micchā.

59. Na vattabbañ “Atītam atthi anāgatañ athīti?”

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā—“Yañ kiñci Bhikkhave
rūpañ atītānāgatapaccuppannam ajjhattam vā bahiddhā
vā olārikam vā sukhunam vā hīnam vā paññitam vā yañ
dūre santike vā, ayan vuccati rūpakkhandho, yā kāci
vedanā, yā kāci saññā, ye keci saññhārā, yañ kiñci viññā-
nam atītānāgatapaccuppannam ajjhattam vā bahiddhā vā
olārikam vā sukhunam vā hīnam vā paññitam vā yañ dure
santike vā, ayan vuccati viññānakkhandho ti.” Atth’eva
suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi atītam atthi anāgatañ athīti.

60. Atītam atthi anāgatañ athīti?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā—“Tayo’mē Bhikkhave nirut-

Ch. 3

tipathā adhivacanapathā paññattipathā asaṅkīṇī asaṅkīṇapubbā na saṅkīyanti na saṅkīyissanti appatikutṭhā¹ samañehi brahmañehi viññūhi. Kata me tayo? Yam Bhikkhave rūpaṃ atītaṃ niruddham vigataṃ vipariṇataṃ, ahosīti tassa saiñkhā, ahosīti tassa samaññā, ahosīti tassa paññatti, na tassa saiñkhā atthīti na tassa saiñkhā bhavissatīti, yā vedanā—pe, yā saññā—pe—ye saṅkhārā—pe—yam viññāṇam atītaṃ niruddham vigataṃ vipariṇataṃ, ahosīti tassa saiñkhā, ahosīti tassa samaññā, ahosīti tassa paññatti, na tassa saiñkhā atthīti na tassa saiñkhā ahosīti. Yam Bhikkhave rūpaṃ ajātaṃ apātubhūtaṃ, bhavissatīti tassa saiñkhā, bhavissatīti tassa samaññā, bhavissatīti tassa paññatti, na tassa saiñkhā atthīti na tassa saiñkhā ahosīti, yā vedanā—pe—yā saññā—ye saṅkhārā—pe—yam viññāṇam ajātaṃ apātubhūtaṃ, bhavissatīti tassa saiñkhā, bhavissatīti tassa samaññā, bhavissatīti tassa paññatti, na tassa saiñkhā atthīti na tassa saiñkhā ahosīti. Yam Bhikkhave rūpaṃ jātaṃ pātubhūtaṃ, atthīti tassa saiñkhā, atthīti tassa samaññā, atthīti tassa paññatti, na tassa saiñkhā ahosīti na tassa saiñkhā bhavissatīti, yā vedanā—pe—yā saññā—pe—ye saṅkhārā—pe—yam viññāṇam jātaṃ pātubhūtaṃ, atthīti tassa saiñkhā, atthīti tassa samaññā, atthīti tassa paññatti, na tassa saiñkhā ahosīti na tassa saiñkhā bhavissatīti. Ime kho Bhikkhave tayo niruttipathā adhivacanapathā paññattipathā asaṅkīṇā asaṅkīṇapubbā na saṅkīyanti na saṅkīyissanti appatikutṭhā samañehi brahmañehi viññūhi. Ye pi te Bhikkhave ahesuṃ ukkalavassabhaññā² ahetukavādā akiriya-vādā n'atthikavādā te pi'me tayo niruttipathe adhivacanapathe paññattipathena garahitabbam na paṭikkositabbam amaññimsu. Tam kissa hetu? Nindābyārosanā-upāram-bhabhayā³ ti." Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam "Atītaṃ atthi anāgataṃ atthīti."

¹ appatikuto, P.

² ukkaññā, P; ukkanavassabhaññā, S.S₂.

³ upārabbbha, M.

61. Atītañ atthīti ?

Āmantā.

Nanu āyasmā Phagguṇo¹ Bhagavantañ etad avoca ; “Atthi nu kho tam bhante cakkhum yena cakkhunā atīte Buddhe parinibbute chinnapapañce chinnavaṭume² pariyoññavatte sabbadukkhavītivatte paññāpayamāno paññāpeyyāti, atthi nu kho sā bhante jivhā—pe— atthi nu kho so bhante mano yena manena atīte Buddhe parinibbute chinnapapañce chinnavaṭume pariyoññavatte sabbadukkhavītivatte paññāpayamāno paññāpeyyāti ?”

“N’atthi kho tañ Phagguṇa cakkhum yena cakkhunā atīte Buddhe parinibbute chinnapapañce chinnavaṭume pariyoññavatte sabbadukkhavītivatte paññāpayamāno paññāpeyyāti, n’atthi kho sā Phagguṇa jivhā—pe—n’atthi kho so Phagguṇa mano yena manena atīte Buddhe parinibbute chinnapapañce chinnavaṭume pariyoññavatte sabbadukkhavītivatte paññāpayamāno paññāpeyyāti.” Atth’eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabbañ “Atītañ atthīti.”

62. Atītañ atthīti ?

Āmantā.

Nanu āyasmā Nandako etad avoca “Ahu pubbe lobho tad ahu akusalam so etarahi n’atthi icc’etañ kusalam, ahu pubbe doso, ahu pubbe moho tad ahu akusalam so etarahi n’atthi icc’etañ kusalan ti.” Atth’eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabbañ “Atītañ atthīti.”

63. Na vattabbañ “Anāgatañ atthīti” ?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā—“Kabalimkāre³ ce Bhikkhave āhāre atthi rāgo atthi nandi atthi tañhā, patiññhitam tattha viññānañ virūlhañ, yattha patiññhitam viññānañ virūlhañ, atthi tattha nāmarūpassa avakkanti, yattha atthi

¹ Anaño, S.

² vathume, P.; vattame, S.

³ Kabalikāo, M.

nāmarūpassa avakkanti atthi tattha saṃkhārānaṇ buddhi, yattha atthi saṃkhārānaṇ buddhi atthi tattha āyatīṇ punabbhavābhinibbatti, yattha atthi āyatīṇ punabbhavābhinibbatti atthi tattha āyatīṇ jātijarāmaraṇam, yattha atthi āyatīṇ jātijarāmaraṇam sasokan ti Bhikkhave sarajam sa-upāyāsan ti vadāmi, phasse ce Bhikkhave āhāre, manoṣañcetanāya ce Bhikkhave āhāre, viññāpe ce Bhikkhave āhāre atthi rāgo atthi nandi—pe—sarajam sa-upāyāsan ti vadāmīti.” Atth’eva puttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “Anāgataṇ atthīti.”

64. Anāgataṇ atthīti?

Āmantā.

Nanu vuttaṇ Bhagavatā—“Kabaliṇkāre ce Bhikkhave āhāre n’atthi rāgo n’atthi nandi n’atthi taṇhā appatiṭṭhitam tattha viññāṇam avirūlhāṇ, yattha appatiṭṭhitam viññāṇam avirūlhāṇ n’atthi tattha nāmarūpassa avakkanti, yattha n’atthi nāmarūpassa avakkanti n’atthi tattha saṃkhārānaṇ buddhi, yattha n’atthi saṃkhārānaṇ buddhi n’atthi tattha āyatīṇ punabbhavābhinibbatti, yattha n’atthi āyatīṇ punabbhavābhinibbatti n’atthi tattha āyatīṇ jātijarāmaraṇam, yattha n’atthi ayatīṇ jātijarāmaraṇam asokanti Bhikkhave arajam anupāyāsan ti vadāmi, phasse ce Bhikkhave āhāre, manoṣañcetanāya ce Bhikkhave āhāre, viññāpe ce Bhikkhave āhāre n’atthi rāgo n’atthi nandi—pe—arajam anupāyāsan ti vadāmīti.” Atth’eva puttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “Anāgataṇ atthīti.”

S a b b a m a t t h i t i k a t h ā .

I. 7.

1. Atītaṇ kandhā ti ?

Āmantā.

Atītaṇ atthīti ?

Na h’evaṇ vattabbe—pe—

Atītam̄ āyatanan ti ?

Āmantā.

Atītam̄ atthīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Atītam̄ dhātūti ?

Āmantā.

Atītam̄ atthīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Atītam̄ khandhādhātuāyatanan ti ?

Āmantā.

Atītam̄ atthīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

2. Anāgatam̄ khandhā ti ?

Āmantā.

Anāgatam̄ atthīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Anāgatam̄ āyatanan ti ?

Āmantā.

Anāgatam̄ atthīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Anāgatam̄ dhātūti ?

Āmantā.

Anāgatam̄ atthīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Anāgatam̄ khandhādhātuāyatanan ti ?

Āmantā.

Anāgatam̄ atthīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

3. Paccuppannam̄ khandhā paccuppannam̄ atthīti ?

Āmantā.

Atītam̄ khandhā atītam̄ atthīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Paccuppannam̄ āyatanaṁ paccuppannam̄ atthīti ?

Āmantā.

Atītam̄ āyatanaṁ atītam̄ atthīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Paccuppannam̄ dhātu paccuppannam̄ atthīti ?

Āmantā.

Atītañ dhātu atītañ atthīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Paccuppannam khandhādhātuāyatanam paccuppannam atthīti ?

Āmantā.

Atītañ khandhādhātuāyatanam attītañ atthīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

4. Paccuppannam khandhā paccuppannam atthīti ?

Āmantā.

Anāgatañ khandhā anāgatañ atthīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Paccuppannam āyatanam paccuppannam atthīti ?

Āmantā.

Anāgatañ āyatanam anāgatañ atthīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Paccuppannam dhātu paccuppannam atthīti ?

Āmantā.

Anāgatañ dhātu anāgatañ atthīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Paccuppannam khandhādhātuāyatanam paccuppannam atthīti ?

Āmantā.

Anāgatañ khandhādhātuāyatanam anāgatañ atthīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

5. Atītañ khandhā atītañ n'atthīti ?

Āmantā.

Paccuppannam khandhā paccuppannam n'atthīti ?

Na h'evam vattabbe.

Atītañ āyatanam atītañ n'atthīti ?

Āmantā.

Paccuppannam āyatanam paccuppannam n'atthīti ?

Na h'evam vattabbe.

Atītañ dhātu atītañ n'atthīti ?

Āmantā.

Paccuppannam dhātu paccuppannam n'atthīti ?

Āmantā.

Atītañ khandhādhātuāyatanam atītañ n'atthīti ?

Āmantā.

Paccuppannamū khandhādhātuāyatanamū paccuppannamū n'atthīti ?

Na h'evanū vattabbe—pe—

6. Anāgatamū khandhā anāgatamū n'atthīti ?

Āmantā.

Paccuppannamū khandhā paccuppannamū n'atthīti ?

Na h'evanū vattabbe.

Anāgatamū āyatanamū anāgatamū n'atthīti ?

Āmantā.

Paccuppannamū āyatanamū paccuppannamū n'atthīti ?

Na h'evanū vattabbe.

Anāgatamū dhātu anāgatamū n'atthīti ?

Āmantā.

Paccuppannamū dhātu paccuppannamū n'atthīti ?

Āmantā.

Anāgatamū khandhādhātuāyatanamū anāgatamū n'atthīti ?

Āmantā.

Paccuppannamū khandhādhātuāyatanamū paccuppannamū n'atthīti ?

Na h'evanū vattabbe—pe—

7. Atītañ rūpamū khandho ti ?

Āmantā.

Atītañ rūpamū atthīti ?

Na h'evanū vattabbe—pe—

Atītañ rūpamū āyatanan ti ?

Āmantā.

Atītañ rūpamū atthīti ?

Na h'evanū vattabbe—pe—

Atītañ rūpamū dhatūti ?

Āmantā.

Atītañ rūpamū atthīti ?

Na h'evanū vattabbe—pe—

Atītañ rūpamū khandhādhātuāyatanan ti ?

Āmantā.

Atītañ rūpamū atthīti ?

Na h'evanū vattabbe—pe—

8. Anāgatañ rūpamū khandho ti ?

Āmantā.

Anāgatañ rūpañ atthīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Anāgatañ rūpañ āyatanañ ti ?

Āmantā.

Anāgatañ rūpañ atthīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Anāgatañ rūpañ dhatūti ?

Āmantā.

Anāgatañ rūpañ atthīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Anāgatañ rūpañ kandhādhātuāyatanañ ti ?

Āmantā.

Anāgatañ rūpañ atthīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

9. Paccuppannañ rūpañ kandho, paccuppannañ rūpañ atthīti ?

Āmantā.

Atītañ rūpañ kandho, atītañ rūpañ atthīti ?

Na h'evam vattabbe.

Paccuppannañ rūpañ āyatanañ—pe—paccuppannañ rūpañ dhātu—pe—paccuppannañ rūpañ kandhādhātuāyatanañ, paccuppannañ rūpañ atthīti ?

Āmantā.

Atītañ rūpañ kandhādhātuāyatanañ, atītañ rūpañ atthīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

10. Paccuppannañ rūpañ kandho, paccuppannañ rūpañ atthīti ?

Āmantā.

Anāgatañ rūpañ kandho, anāgatañ rūpañ atthīti ?

Na h'evam vattabbe.

Paccuppannañ rūpañ āyatanañ—pe—paccuppannañ rūpañ dhātu—pe—paccuppannañ rūpañ kandhādhātuāyatanañ, paccuppannañ rūpañ atthīti ?

Āmantā.

Anāgatañ rūpañ kandhādhātuāyatanañ, anāgatañ rūpañ atthīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

11. Atītañ rūpañ khandho, atītañ rūpañ n'atthīti ?
Āmantā.

Paccuppannañ rūpañ khandho, paccuppannañ rūpañ
n'atthīti ?

Na h'evan̄ vattabbe—pe—

Atītañ rūpañ āyatanañ—pe—atītañ rūpañ dhātu—
pe—atītañ rūpañ kandhādhātuāyatanañ, atītañ rūpañ
n'atthīti ?

Āmantā.

Paccuppannañ rūpañ kandhādhātuāyatanañ, paccup-
pannañ rūpañ n'atthīti ?

Na h'evan̄ vattabbe—pe—

12. Anāgatañ rūpañ khandho, anāgatañ rūpañ
n'atthīti ?

Āmantā.

Paccuppannañ rūpañ khandho, paccuppannañ rūpañ
n'atthīti ?

Na h'evan̄ vattabbe—pe—

Anāgatañ rūpañ āyatanañ—pe—anāgatañ rūpañ
dhātu—pe—anāgatañ rūpañ kandhādhātuāyatanañ,
anāgatañ rūpañ n'atthīti ?

Āmantā.

Paccuppannañ rūpañ kandhādhātuāyatanañ, paccup-
pannañ rūpañ n'atthīti ?

Na h'evan̄ vattabbe—pe—

13. Atītā vedanā, atītā saññā, atītā saṃkhārā, atītañ
viññāṇañ khandho ti ?

Āmantā.

Atītañ viññāṇañ atthīti ?

Na h'evan̄ vattabbe—pe—

Atītañ viññāṇañ āyatanañ — pe — atītañ viññāṇañ
dhātu—pe—atītañ viññāṇañ kandhādhātuāyatanañ ti ?

Āmantā.

Atītañ viññāṇañ atthīti ?

Na h'evan̄ vattabbe—pe—

14. Anāgatā vedanā, anāgatā saññā, anāgatā saṃkhārā,
anāgatañ viññāṇañ khandho ti ?

Āmantā.

Anāgataṁ viññāṇam atthīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Anāgataṁ viññāṇam āyatanaṁ—pe—anāgataṁ viññāṇam dhātu—pe—anāgataṁ viññāṇam khandhādhātuāyatanan ti ?

Āmantā.

Anāgataṁ viññāṇam atthīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

15. Paccuppannam viññāṇam khandho paccuppannam viññāṇam atthīti ?

Amantā.

Atītaṁ viññāṇam khandho atītaṁ viññāṇam atthīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Paccuppannam viññāṇam āyatanaṁ—pe—paccuppannam viññāṇam dhātu—pe—paccuppannam viññāṇam khandhādhātuāyatanam paccuppannam viññāṇam atthīti ?

Āmantā.

Atītaṁ viññāṇam khandhādhātuāyatanam atītaṁ viññāṇam atthīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

16. Paccuppannam viññāṇam khandho, paccuppannam viññāṇam atthīti ?

Āmantā.

Anāgataṁ viññāṇam khandho, anāgataṁ viññāṇam atthīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Paccuppannam viññāṇam āyatanaṁ—pe—paccuppannam viññāṇam dhātu—pe—paccuppannam viññāṇam khandhādhātuāyatanam paccuppannam viññāṇam atthīti ?

Āmantā.

Anāgataṁ viññāṇam khandhādhātuāyatanam, anāgataṁ viññāṇam atthīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

17. Atītaṁ viññāṇam khandho, atītaṁ viññāṇam n'atthīti ?

Āmantā.

Paccuppannam viññāṇam khandho, paccuppannam viññāṇam n'atthīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Atītaṇī viññāṇam̄ āyatanaṇam̄—pe—atītaṇī viññāṇam̄ dhātu—pe—atītaṇī viññāṇam̄ khandhādhātuāyatanam̄, atītaṇī viññāṇam̄ n'atthīti ?

Āmantā.

Paccuppannaṇī viññāṇam̄ khandhādhātuāyataṇam̄, paccuppannaṇī viññāṇam̄ n'atthīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

18. Anāgataṇī viññāṇam̄ khandho, anāgataṇī viññāṇam̄ n'atthīti ?

Āmantā.

Paccuppannaṇī viññāṇam̄ khandho, paccuppannaṇī viññāṇam̄ n'atthīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Anāgataṇī viññāṇam̄ āyatanaṇam̄—pe—anāgataṇī viññāṇam̄ dhātu—pe—anāgataṇī viññāṇam̄ khandhādhātuāyatanam̄, anāgataṇī viññāṇam̄ n'atthīti ?

Āmantā.

Paccuppannaṇī viññāṇam̄ khandhādhātuāyatanam̄, paccuppannaṇī viññāṇam̄ n'atthīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

19. Na vattabbam̄ “Atītānāgatā khandhādhātuāyatanam̄ n'atthi c'ete ti” ?

Āmantā.

Nanu vuttaṇī Bhagavatā “Tayo'me Bhikkhave niruttipathā adhivacanapathā paññattipathā—pe—viññūhīti.” Atth'eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam̄ “Atītānāgatā khandhādhātuāyatanam̄ n'atthi c'ete ti.”

20. Atītānāgatā khandhādhātuāyatanam̄ n'atthi c'ete ti ?

Āmantā.

Nanu vuttaṇī Bhagavatā—“Yam kiñci Bhikkhave rūpam̄ atītānāgata paccuppannaṇī ajjhattam̄ vā bahiddhā vā olārikam̄ vā sukhumaṇī vā hīnaṇī vā pañītam̄ vā yaṇī dure santike vā, ayam vuccati rūpakkhandho, yā kāci vedanā, yā kāci saññā, ye keci saññkhārā, yaṇī kiñci viññāṇam̄ atītānāgata paccuppannaṇī ajjhattam̄ vā

bahiddhā vā olārikaṇī vā sukhumāṇī vā hīnaṇī vā paṇī-
taṇī vā yanī dure santike vā, ayāṇī vuccati viññāṇak-
khandho ti.” Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “Atītānāgatā khandhādhātu-
āyatanaṇī n’atthi c’ete ti.”

Atītam khandhā ti kathā.

I. 8.

1. Atītaṇī atthīti?

Ekaccaṇī atthi ekaccaṇī n’atthīti.

Ekaccaṇī niruddhaṇī ekaccaṇī na niruddhaṇī, ekac-
caṇī vigataṇī ekaccaṇī na vigataṇī, ekaccaṇī atthaṅga-
taṇī ekaccaṇī na atthaṅgataṇī, ekaccaṇī abbhatthaṅgataṇī
ekaccaṇī na abbhatthaṅgatan ti?

Na h’evam vattabbe—pe—

2. Atītaṇī ekaccaṇī atthi ekaccaṇī n’atthīti?

Āmantā.

Atītā avipakkavipākā dhammā ekacce atthi ekacce
n’atthīti?

Na h’evam vattabbe—pe—

Atītaṇī ekaccaṇī atthi ekaccaṇī n’atthīti?

Āmantā.

Atītā vipakkavipākā dhammā ekacce atthi ekacce
n’atthīti?

Na h’evam vattabbe—pe—

Atītaṇī ekaccaṇī atthi ekaccaṇī n’atthīti?

Āmantā.

Atītā avipākā dhammā ekacce atthi ekacce n’atthīti?

Na h’evam vattabbe—pe—

3. Atītaṇī ekaccaṇī atthi ekaccaṇī n’atthīti?

Āmantā.

Kinī atthi kinī n’atthīti?

Atītā avipakkavipākā dhammā te atthi, atītā vipakkavi-
pākā dhammā te n’ atthīti.

Atītā avipakkavipākā dhammā te atthīti?

Āmantā.

Atītā vipakkavipākā dhammā te atthīti ?

Na h'evam vattabbe.

Atītā avipakkavipākā dhammā te atthīti ?

Āmantā.

Atītā avipākā dhammā te atthīti ?

Na h'evam vattabbe.

Atītā vipakkavipākā dhammā te n'atthīti ?

Āmantā.

Atītā avipakkavipākā dhammā te n'atthīti ?

Na h'evam vattabbe.

Atītā vipakkavipākā dhammā te n'atthīti ?

Āmantā.

Atītā avipākā dhammā te n'atthīti ?

Na h'evam vattabbe.

Atītā avipakkavipākā dhammā te atthīti ?

Āmantā.

Nanu atītā avipakkavipākā dhammā niruddhā ti ?

Āmantā.

Hañci atītā avipakkavipākā dhammā niruddhā, no vata
re vattabbe “ Atītā avipakkavipākā dhammā te atthīti.”

4. Atītā avipakkavipākā dhammā niruddhā te atthīti ?
Āmantā.

Atītā vipakkavipākā dhammā niruddhā te atthīti ?

Na h'evam vattabbe.

Atītā avipakkavipākā dhammā niruddhā te atthīti ?

Āmantā.

Atītā avipākā dhammā niruddhā te atthīti ?

Na h'evam vattabbe.

Atītā vipakkavipākā dhammā niruddhā te n'atthīti ?

Āmantā.

Atītā avipakkavipākā dhammā niruddhā te n'atthīti ?

Na h'evam vattabbe.

Atītā vipakkavipākā dhammā niruddhā te n'atthīti ?

Āmantā.

Atītā avipākā dhammā niruddhā te n'atthīti ?

Na h'evam vattabbe.

Atītā avipakkavipākā dhammā niruddhā te atthīti ?

Āmantā.

Atītā vipakkavipākā dhammā niruddhā te n'atthīti ?

Āmantā.

Atītā ekadesam vipakkavipākā dhammā ekadesam avipakkavipākā dhammā niruddhā te ekacce atthi ekacce n'atthīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

5. Na vattabbam “Atītā avipakkavipākā dhammā te atthīti ”?

Āmantā.

Nanu atītā avipakkavipākā dhammā vipaccissantīti ?

Āmantā.

Hañci atītā avipakkavipākā dhammā vipaccissanti, tena vata re vattabbe “Atītā avipakkavipākā dhammā te atthīti.”

Atītā avipakkavipākā dhammā vipaccissantīti katvā te atthīti ?

- Āmantā.

Vipaccissantīti katvā paccuppannā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Vipaccissantīti katvā paccuppannā ti ?

Āmantā.

Paccuppannā dhammā nirujjhissantīti katvā te n'atthīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

6. Anāgatañ atthīti ?

Ekaccañ atthi ekaccañ n'atthīti.

Ekaccañ jātañ ekaccañ ajātañ, ekaccañ sañjātañ ekaccañ asañjātañ, ekaccañ nibbattañ ekaccañ anibbattañ, ekaccañ pātubhūtañ ekaccañ apātubhūtañ ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Anāgatañ ekaccañ atthi ekaccañ n'atthīti ?

Āmantā.

Anāgata uppādino dhammā ekacce atthi ekacce n'atthīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Anāgatañ ekaccañ atthi ekaccañ n'atthīti ?

Āmantā.

Anāgata anuppādino dhammā ekacce atthi ekacce n'atthīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

7. Anāgataṃ ekaccam̄ atthi ekaccam̄ n'atthīti ?

Āmantā.

Kiṇi atthi kiṇi n'atthīti ?

Anāgatā uppādino dhammā te atthi, anāgatā anuppādino dhammā te n'atthīti.

Anāgatā uppādino dhammā te atthīti ?

Āmantā.

Anāgatā anuppādino dhammā te atthīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Anāgatā anuppādino dhammā te n'atthīti ?

Āmantā.

Anāgatā uppādino dhammā te n'atthīti ?

Na h'evam̄ vattabbe.

Anāgatā uppādino dhammā te atthīti ?

Āmantā.

Nanu anāgatā uppādino dhammā ajātā ti ?

Āmantā.

Hañci anāgatā uppādino dhammā ajātā, no vata re vattabbe “ Anāgatā uppādino dhammā te atthīti.”

8. Anāgatā uppādino dhammā ajātā te atthīti ?

Āmantā.

Anāgatā anuppādino dhammā ajātā te atthīti ?

Na h'evam̄ vattabbé—pe—

Anāgatā anuppādino dhammā ajātā te n'atthīti ?

Āmantā.

Anāgatā uppādino dhammā ajātā te n'atthīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

9. Na vattabbaṇi “ Anāgatā uppādino dhammā te atthīti ” ?

Āmantā.

Nanu anāgatā uppādino dhammā uppajjissantīti ?

Āmantā.

Hañci anāgatā uppādino dhammā uppajjissanti, tena vata re vattabbe “ Anāgatā uppādino dhammā te atthīti.”

10. Anāgatā uppādino dhammā uppajjissantīti katvā te atthīti ?

Āmantā.

Uppajjissantīti katvā paccuppannā ti ?
 Na h'evam̄ vattabbe—pe—
 Uppajjissantīti katvā paccuppannā ti ?
 Āmantā.
 Paccuppannā dhammā nirujjhissantīti katvā te n'atthīti ?
 Na h'evam̄ vattabbe—pe—

E k a c c a m̄ a t t h ī t i k a t h ā .

I. 9.

1. Sabbe dhammā satipatṭhānā ¹ ti ?
 Āmantā.

Sabbe dhammā sati satindriyam̄ satibalam̄ sammāsati satibojjhāṅgo, ekāyanainaggo khayagāmī bodhagāmī apacayagāmī, anāsavā asaññojanīyā aganthanīyā anoghanīyā ayoganīyā anīvaraṇīyā aparāmaṭṭhā anuppādāniyā asaṅkilesikā; sabbe dhammā buddhānussati dhammānussati saṅghānussati sīlānussati cāgānussati devatānussati ānāpānasati ² marañānussati kāyagatāsati ³ upasamānussatītī ?

Na h'evam̄ vattabbe.

2. Sabbe dhammā satipatṭhānā ¹ ti ?
 Āmantā.

Cakkhāyatanaṁ satipatṭhānan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Cakkhāyatanaṁ satipatṭhānan ti ?
 Āmantā.

Cakkhāyatanaṁ sati satindriyam̄ satibalam̄ sammāsati satibojjhāṅgo ekāyanainaggo khayagāmī bodhagāmī apacayagāmī, anāsavam̄ asaññojanīyam̄ aganthanīyam̄ anoghanīyam̄ ayoganīyam̄ anīvaraṇīyam̄ aparāmaṭṭham̄ anuppādāniyam̄ asaṅkilesikam̄, cakkhāyatanaṁ buddhānussati dhammānussati saṅghānussati sīlānussati cāgānussati devatānussati ānāpānasati marañānussati kāyagatāsati upasamānussatītī ?

¹ opaṭhānā, M. always. ² ānāpānānussati, P. and S.

³ kāyagatāmussati, P. and S.

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

3. Sotāyatanañ ghānāyatanañ jivhāyatanañ kāyāyatanañ rūpāyatanañ saddāyatanañ gandhāyatanañ rasāyatanañ phoṭṭhabbāyatanañ, rāgo doso moho māno diṭṭhi vieickeychā thīnañ uddhaccañ ahirikam̄ anottappam̄ satipaṭṭhānan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Anottappam̄ satipaṭṭhānan ti?

Āmantā.

Anottappam̄ sati satindriyañ satibalañ sammāsatī satibojjhāingo ekāyanamaggo khayagāmī bodhagāmī apacayagāmī anāsavam̄ asaññojanīyam̄ aganthanīyam̄ anoghamīyam̄ ayoganīyam̄ anīvaraṇīyam̄ aparāmaṭṭhañ anupādāniyam̄ asamkilesikam̄, anottappam̄ buddhānussati dhammānussati sañghānussati sīlānussati cāgānussati devatānussati ānāpānasati marapānussati kāyagatāsatī upasamānussatī?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

4. Sati satipaṭṭhānā sā ca satīti?

Āmantā.

Cakkhāyatanañ satipaṭṭhānañ tañ ca satīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sati satipaṭṭhānā sā ca satīti?

Āmantā.

Sotāyatanañ ghānāyatanañ jivhāyatanañ kāyāyatanañ rūpāyatanañ saddāyatanañ gandhāyatanañ rasāyatanañ phoṭṭhabbāyatanañ, rāgo doso moho māno diṭṭhi vieickeychā thīnañ uddhaccañ ahirikam̄ anottappam̄ satipaṭṭhānañ tañ ca satīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Cakkhāyatanañ satipaṭṭhānañ tañ ca na satīti?

Āmantā.

Sati satipaṭṭhānā sā ca na satīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sotāyatanañ ghānāyatanañ — pe — anottappam̄ satipaṭṭhānañ tañ ca na satīti?

Āmantā.

Sati satipatṭhānā sā ca na satīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

5. Na vattabbañ “ Sabbe dhammā satipatṭhānā ti ? ”

Āmantā.

Namu sabbe dhainme ārabbha sati santiṭṭhatīti ?

Āmantā.

Hañci sabbe dhainme ārabbha sati santiṭṭhati,¹ tena
vata re vattabbe “ Sabbe dhammā satipatṭhānā ti.”

Sabbam̄ dhammañ ārabbha sati santiṭṭhatīti, sabbe
dhammā satipatṭhānā ti ?

Āmantā.

Sabbam̄ dhammañ ārabbha phasso santiṭṭhatīti, sabbe
dhammā phassapaṭṭhānā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sabbam̄ dhammañ ārabbha sati santiṭṭhatīti, sabbe
dhammā satipatṭhānā ti ?

Āmantā.

Sabbam̄ dhammañ ārabbha vedanā santiṭṭhati, saññā
santiṭṭhati, cetanā santiṭṭhati, cittam̄ santiṭṭhatīti, sabbe
dhammā cittapaṭṭhānā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

6. Sabbe dhammā satipatṭhānā ti ?

Āmantā.

Sabbe sattā upatṭhitasatino satiyā samannāgatā satiyā
samohitā sabbesam̄ sattānam̄ sati paccupaṭṭhitā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sabbe dhammā satipatṭhānā ti ?

Āmantā.

Namu vuttañ Bhagavatā “ Amatan te Bhikkhave na
paribhuñjanti ye kāyagatam̄ satim̄ na paribhuñjanti,
amatān te Bhikkhave paribhuñjanti ye kāyagatañ satim̄
paribhuñjantīti.” Atth'eva suttanto ti ?

Āmantā.

Sabbe sattā kāyagatañ satim̄ paribhuñjanti paṭilabhanti
āsevanti bhāventi bahulīkarontīti ?

¹ santiṭṭhatīti, M.

Na h'evam vattabbe—pe—

7. Sabbe dhammā satipaṭṭhānā ti?

Āmantā.

Nanu vuttañ Bhagavatā—“Ekāyano ayam Bhikkhave maggo sattānañ visuddhiyā sokaparidevānam samatik-kamāya dukkhadomanassānam aṭṭhaingamāya nāyassa adhigamāya nibbānassa sacchikiriyāya yadidañ cattāro satipaṭṭhānā ti.” Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Sabbe dhammā ekāyanamaggo ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

8. Sabbe dhammā satipaṭṭhānā ti?

Āmantā.

Nanu vuttañ Bhagavatā “Rañño Bhikkhave Cakkavattissa pātubhāvā¹ sattannam ratanānam pātubhāvo hoti. Kataimesañ sattannam? Cakkaratanañ pātubhāvo hoti, hatthiratanassa pātubhāvo hoti, assaratanassa, maṇiratanassa, itthiratanassa, gahapatiratanassa, pariṇāyakaratanassa pātubhāvo hoti, rañño Bhikkhave Cakkavattissa pātubhāvā imesañ sattannam ratanānam pātubhāvo hoti. Tathāgatassa Bhikkhave pātubhāvā Arahato Sammāsambuddhassa sattannam bojjhaṅgaratanānam pātubhāvo hoti. Katamesañ sattannam? Satisañbojjhaṅgaratanassa pātubhāvo hoti, dhamma-vicayasambojjhaṅgaratanassa pātubhāvo hoti, viriya-sambojjhaṅgaratanassa pātubhāvo hoti, pītisambojjhaṅgaratanassa pātubhāvo hoti, passaddhisambojjhaṅgaratanassa pātubhāvo hoti, samādhisambojjhaṅgaratanassa pātubhāvo hoti, upekkhāsambojjhaṅgaratanassa pātubhāvo hoti, Tathāgatassa Bhikkhave Arahato Sammāsambuddhassa imesañ sattannam bojjhaṅgaratanānam pātubhāvo hotīti.” Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tathāgatassa pātubhāvā sammāsambuddhassa sabbe dhammā satisambojjhaṅgaratanā va hontīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

¹ bhāvāya (but vā afterwards) P.

9. Sabbe dhammā satipaṭṭhānā ti?

Āmantā.

Sabbe dhammā sammappadhhānā, iddhipādā, indriyā, balā, bojjhaṅgā ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

S a t i p a ṭ ṭ h ā n a k a th ā.

— — —
I. 10.

1. Atītaṇ atthīti?

H'ev'atthi h'eva n'atthīti.

S'ev'atthi s'eva n'atthīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

S'ev'atthi s'eva n'atthīti?

Āmantā.

Atthaṭṭho n'atthaṭṭho n'atthaṭṭho atthaṭṭho, atthibhāvo n'atthibhāvo n'atthibhāvo atthibhāvo, atthīti vā n'atthīti vā n'atthīti vā atthīti vā, esese ekaṭṭhe same samabhāge tajjāte ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

2. Anāgataṇ atthīti?

H'ev'atthi h'eva n'atthīti.

S'ev'atthi s'eva n'atthīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

S'ev'atthi s'eva n'atthīti?

Āmantā.

Atthaṭṭho n'atthaṭṭho n'atthaṭṭho atthaṭṭho, atthibhāvo n'atthibhāvo n'atthibhāvo atthibhāvo, atthīti vā n'atthīti vā n'atthīti vā atthīti vā, esese ekaṭṭhe same samabhāge tajjāte ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

3. Paccuppannaṇ atthīti?

H'ev'atthi h'eva n'atthīti.

S'ev'atthi s'eva n'atthīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

S'ev'atthi s'eva n'atthīti?

Āmantā.

Atthaṭṭho n'atthaṭṭho n'atthaṭṭho atthaṭṭho, atthibhāvo n'atthibhāvo n'atthibhāvo atthibhāvo, atthīti vā n'atthīti vā n'atthīti vā atthīti vā, esese ekaṭṭhe same samabhāge tajjāte ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

4. Atītam̄ h'ev'atthi h'eva n'atthīti ?

Āmantā.

Kint'atthi kinti n'atthīti ?

Atītam̄ atītan ti h'ev'atthi, atītam̄ anāgatan ti h'eva n'atthi, atītam̄ paccuppannan ti h'eva n'atthīti.

S'ev'atthi s'eva n'atthīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

S'ev'atthi s'eva n'atthīti ?

Āmantā.

Atthaṭṭho n'atthaṭṭho n'atthaṭṭho atthaṭṭho, atthibhāvo n'atthibhāvo n'atthibhāvo atthibhāvo, atthīti vā n'atthīti vā n'atthīti vā atthīti vā, esese ekaṭṭhe same samabhāge tajjāte ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

5. Anāgataṇam̄ h'ev'atthi h'eva n'atthīti ?

Āmantā.

Kint'atthi kinti n'atthīti ?

Anāgataṇam̄ anāgatan ti h'ev'atthi, anāgataṇam̄ atītan ti h'eva n'atthi, anāgataṇam̄ paccuppannan ti h'eva n'atthīti.

S'ev'atthi s'eva n'atthīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

S'ev'atthi s'eva n'atthīti ?

Āmantā.

Atthaṭṭho n'atthaṭṭho n'atthaṭṭho atthaṭṭho, atthibhāvo n'atthibhāvo n'atthibhāvo atthibhāvo, atthīti vā n'atthīti vā n'atthīti vā atthīti vā, esese ekaṭṭhe same samabhāge tajjāte ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

6. Paccuppannam̄ h'ev'atthi h'eva n'atthīti ?

Āmantā.

Kint'atthi kinti n'atthīti ?

Paccuppannam̄ paccuppannan ti h'ev'atthi, paccuppan-

nañ atītan ti h'eva n'atthi, paccuppannañ anāgatan ti h'eva n'atthīti.

S'ev'atthi s'eva n'atthīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

S'ev'atthi s'eva n'atthīti ?

Āmantā.

Atthaṭho n'atthaṭho n'atthaṭho atthaṭho, atthibhāvo n'atthibhāvo n'atthibhāvo atthibhāvo, atthīti vā n'atthīti vā n'atthīti vā atthīti vā, esese ekaṭthe same samabhāge tajjāte ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

7. Na vattabbam “ Atītam h'ev¹ atthi h'eva n'atthi, anāgatañ h'ev'atthi h'eva n'atthi, paccuppannañ h'ev' atthi h'eva n'atthīti ” ?

Āmantā.

Atītañ anāgatan ti h'ev'atthi, atītañ paccuppannan ti h'ev'atthi, anāgatañ atītan ti h'ev'atthi, anāgatañ pac-cuppannan ti h'ev'atthi, paccuppannañ atītan ti h'ev'atthi, paccuppannañ anāgatan ti h'ev' atthīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Tena hi atītañ h'ev'atthi h'eva n'atthi, anāgatañ h'ev'atthi h'eva n'atthi, paccuppannañ h'ev'atthi h'eva n'atthīti.

8. Rūpañ atthīti ?

H'ev'atthi h'eva n'atthīti.

S'ev'atthi s'eva n'atthīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

S'ev'atthi s'eva n'atthīti ?

Āmantā.

Atthaṭho n'atthaṭho n'atthaṭho atthaṭho, atthibhāvo n'atthibhāvo n'atthibhāvo atthibhāvo, atthīti vā n'atthīti vā n'atthīti vā atthīti vā, esese ekaṭthe same samabhāge tajjāte ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

9. Vedanā, saññā, sañkhārā, viññāṇam atthīti ?

H'ev'atthi h'eva n'atthīti.

¹ So'va, P.

S'ev'atthi s'eva n'atthīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

S'ev'atthi s'eva n'atthīti ?

Āmantā.

Atthaṭṭho n'atthaṭṭho n'atthaṭṭho atthaṭṭho, atthibhāvo n'atthibhāvo n'atthibhāvo atthibhāvo, atthīti vā n'atthīti vā n'atthīti vā atthīti vā, esese ekaṭṭhe same samabhāge tajjāte ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

10. Rūpam̄ h'ev'atthi h'eva n'atthīti ?

Āmantā.

Kint'atthi kinti n'atthīti ?

Rūpam̄ rūpan ti h'ev'atthi, rūpam̄ vedanā ti h'eva n'atthi—pe—rūpam̄ saññā ti h'eva n'atthi—pe—rūpam̄ sañkhārā ti h'eva n'atthi, rūpam̄ viññāṇam̄ ti h'eva n'atthīti.

S'ev'atthi s'eva n'atthīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

S'ev'atthi s'eva n'atthīti ?

Āmantā.

Atthaṭṭho n'atthaṭṭho n'atthaṭṭho atthaṭṭho, atthibhāvo n'atthibhāvo n'atthibhāvo atthibhāvo, atthīti vā n'atthīti vā n'atthīti vā atthīti vā, esese ekaṭṭhe same samabhāge tajjāte ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

11. Vedanā, saññā, sañkhārā, viññāṇam̄ h'ev'atthi h'eva n'atthīti ?

Āmantā.

Kint'atthi kinti n'atthīti ?

Viññāṇam̄ viññāṇam̄ ti h'ev'atthi, viññāṇam̄ rūpan ti h'eva n'atthi—pe—viññāṇam̄ vedanā ti h'eva n'atthi—pe—viññāṇam̄ saññā ti h'eva n'atthi—pe—viññāṇam̄ sañkhārā ti h'eva n'atthīti.

S'ev'atthi s'eva n'atthīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

S'ev'atthi s'eva n'atthīti ?

Āmantā.

Atthaṭṭho n'atthaṭṭho—pe—tajjāte i? ?

Na h'evaṇ̄ vattabbe—pe—

12. Na vattabbam “Rūpaṇ̄ h'ev'atthi h'eva n'atthīti, vedanā h'ev'atthi h'eva n'atthīti, saññā h'ev' atthi h'eva n'atthīti, saṃkhārā h'ev'atthi h'eva n'atthīti, viññāṇam h'ev'atthi h'eva n'atthīti ?”

Āmantā.

Rūpaṇ̄ vedanā ti h'ev'atthi—pe—rūpaṇ̄ saññā ti h'ev' atthi—pe—rūpaṇ̄ saṃkhārā ti h'ev' atthi—pe—rūpaṇ̄ viññāṇam ti h'ev'atthi—pe—vedanā, saññā, saṃkhārā, viññāṇam rūpan ti h'ev'atthi—pe—viññāṇam vedanā ti h'ev'atthi—pe—viññāṇam saññā ti h'ev'atthi—pe—viññāṇam saṃkhārā ti h'ev'atthīti ?

Na h'evaṇ̄ vattabbe—pe—

Tena hi rūpaṇ̄ h'ev'atthi h'eva n'atthi, vedanā h'ev' atthi h'eva n'atthi, saññā h'ev'atthi h'eva n'atthi, saṃkhārā h'ev'atthi h'eva n'atthi, viññāṇam h'ev'atthi h'eva n'atthīti.

H'ev'atthikathā.

Tassa uddānam

Upalabbho, Parihāṇam, Brahmacariyavāso,
Odhiso,
Pariññakāmarāgapphahānam, Sabbatthi-
vādo, Āyatanaṇ̄,
Atītānāgatesu bhāgo,¹ Sabbe dhammā sati-
paṭṭhānā,
H'ev'atthi h'eva n'atthīti.

Mahāvaggo.

II. 1.

1. Atthi Arahato asucisukkavisaṭṭhīti ?
Amantā.

¹ anāgatesu rāgo, P.S₂.

Atthi Arahato rāgo kāmarāgo kāmarāgapariyutṭhānam
kāmaragasaññojanam kāmogho kāmayogo kāmacchan-
danīvaraṇan ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

N'atthi Arahato rāgo kāmarāgo kāmarāgapariyutṭhānam
kāmaragasaññojanam kāmogho kāmayogo kāmacchan-
danīvaraṇan ti?

Āmantā.

Hañci n'atthi Arahato rāgo kāmarāgo kāmarāgapari-
yuṭṭhānam kāmaragasaññojanam kāmogho kāmayogo
kāmacchandanīvaraṇam, no vata re vattabbe “Atthi
Arahato asucisukkavisaṭṭhīti.”

2. Atthi puthujjanassa asucisukkavisaṭṭhi, atthi tassa
rāgo kāmarāgo kāmarāgapariyutṭhānam kāmaragasaññ-
janam kāmogho kāmayogo kāmacchandanīvaraṇan ti?

Āmantā.

Atthi Arahato asucisukkavisaṭṭhi, atthi tassa rāgo
kāmarāgo kāmarāgapariyutṭhānam—pe—kāmacchandanī-
varaṇan ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Atthi Arahato asucisukkavisaṭṭhi, n'atthi tassa rāgo
kāmarāgo kāmarāgapariyutṭhānam—pe—kāmacchandanī-
varaṇan ti?

Āmantā.

Atthi puthujjanassa asucisukkavisaṭṭhi, n'atthi tassa
rāgo kāmarāgo kāmarāgapariyutṭhānam—pe—kāmacchandanī-
varaṇan ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

3. Atthi Arahato asucisukkavisaṭṭhīti?

Āmantā.

Ken'atthenāti? ¹ Handa hi Mārakāyikā devatā Arahato
asucisukkavisaṭṭhim ² upasam̄harantīti.

Mārakāyikā devatā Arahato asucisukkavisaṭṭhim upa-
sam̄harantīti?

Āmantā.

Atthi Mārakāyikānam devatānam asucisukkavisaṭṭhīti?

¹ atṭhō, P.S₂.

² asuciṇī, M.

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

N'atthi Mārakāyikānam̄ devatānam̄ asucisukkavisaṭṭhi-ti?

Āmantā.

Hañci n'atthi Mārakāyikānam̄ devatānam̄ asucisukkavisaṭṭhi, no vata re vattabbe “Mārakāyikānam̄ devatānam̄ Arahato asucisukkavisaṭṭhim̄ upasam̄harantī.”

4. Mārakāyikā devatā Arahato asucisukkavisaṭṭhim̄ upasam̄harantī?

Āmantā.

Mārakāyikā devatā attano asucisukkavisaṭṭhim̄ upasam̄haranti, aññesañ asucisukkavisaṭṭhim̄ upasam̄haranti, tassa asucisukkavisaṭṭhim̄ upasam̄harantī?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Mārakāyikā devatā n'ev'attano na aññesañ na tassa asucisukkavisaṭṭhim̄ upasam̄harantī?

Āmantā.

Hañci Mārakāyikā devatā n'ev'¹ attano na aññesañ na tassa asucisukkavisaṭṭhim̄ upasam̄haranti, no vata re vattabbe “Mārakāyikā devatā Arahato asucisukkavisaṭṭhim̄ upasam̄harantī.”

5. Mārakāyikā devatā Arahato asucisukkavisaṭṭhim̄ upasam̄harantī?

Āmantā.

Lomakupehi upasam̄harantī?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Mārakāyikā devatā Arahato asucisukkavisaṭṭhim̄ upasam̄harantī?

Āmantā.

Kiñkāraṇā ti? Handa hi vimatiñ gāhayissāmāti.²

Atthi Arahato vimatī?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Atthi Arahato vimatī?

Āmantā.

Atthi Arahato Satthari vimati, Dhamme vimati, Saṅghe vimati, sikkhāya vimati, pubbante vimati, aparante

¹ n'eva attano, P.

² viñmatigahissāmāti, P.S₂.

vimati, pubbautāparante vimati, idappaceayatāpaṭicecasamuppannesu dhammesu vimatī?

Na h'evāṇī vattabbe—pe—

N'atthi Arahato Satthari vimati, Dhamme vimati, Saṅghe vimati, sikkhāya vimati, pubbante vimati, aparante vimati, pubbautāparante vimati, idappaceayatāpaṭiceasamuppannesu dhammesu vimatī?

Āmantā.

Hañei n'atthi Arahato Satthari vimati—pe—idappaceayatāpaṭiceasamuppannesu dhammesu vimati, no vata re vattabbe “Atthi Arahato vimatī.”

6. Atthi puthujjanassa vimati, atthi tassa Satthari vimati—pe—idappaceayatāpaṭiceasamuppannesu dhammesu vimatī?

Āmantā.

Atthi Arahato vimati, atthi tassa Satthari vimati—pe—idappaceayatāpaṭiceasamuppannesu dhammesu vimatī?

Na h'evāṇī vattabbe—pe—

Atthi Arahato vimati, n'atthi tassa Satthari vimati—pe—idappaceayatāpaṭiceasamuppannesu dhammesu vimatī?

Āmantā.

Atthi puthujjanassa vimati, n'atthi tassa Satthari vimati—pe—idappaceayatāpaṭiceasamuppannesu dhammesu vimatī?

Na h'evāṇī vattabbe—pe—

7. Atthi Arahato asueisukkavisaṭṭhīti?

Āmantā.

Arahato asueisukkavisaṭṭhi kissa nissando ti? Asitapitakhāyitasāyitassa nissando ti.

Arahato asueisukkavisaṭṭhi asitapitakhāyitasāyitassa¹ nissando ti?

Āmantā.

Ye keci asanti, pivanti, khāyanti, sāyanti, sabbesañ ñeva atthi asueisukkavisaṭṭhīti?

¹ asītapiṭa°, P.S.S₂.

Na hīevāpi vattabbe—pe—

Ye keci asanti, pivanti, khāyanti, sāyanti, labboeñā
ñeva atthi asuci-ukkaviseñhi?

Āmantā.

Dārakā asanti, pivanti, khāyanti, sāyanti, atthi dāra-
kānam auciñukkaviseñhi?

Na hīevāpi vattabbe—pe—

Paññakā asanti, pivanti, khāyanti, sāyanti, atthi pañña-
kānam auciñukkaviseñhi?

Na hīevāpi vattabbe—pe—

Devā asanti, pivanti, khāyanti, sāyanti, atthi devatānam
auciñukkaviseñhi?

Na hīevāpi vattabbe—pe—

8. Arahato auciñukkaviseñhi asitapitakhāvitasāyitassa
nissando ti?

Āmantā.

Atthi tassa āsayo ti?

Na hīevāpi vattabbe—pe—

Arahato uccārapaññāvo asitapitakhāvitasāyitassa nis-
sando, atthi tassa āsayo ti?

Āmantā.

Arahato auciñukkaviseñhi asitapitakhāvitasāyitassa
nissando, atthi tassa āsayo ti?

Na hīevāpi vattabbe—pe—

Arahato auciñukkaviseñhi asitapitakhāvitasāyitassa
nissando, n'atthi tassa āsayo ti?

Āmantā.

Arahato uccārapaññāvo asitapitakhāvitasāyitassa nis-
sando, n'atthi tassa āsayo ti?

Na hīevāpi vattabbe—pe—

9. Atthi Arahato auciñukkaviseñhi?

Āmantā.

Arañā methunam dhammañā pañisevyya, methunam
dhammañā uppadeyya, pittasambādhavaranam cūjhāva-
seyya, kāskacandanañā paccañubhavyya, mālāgandha-
vilepanam dnāreyya, jātarūparajatañā sādiyevyyati?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Atthi puthujjanassa asucisukkavisaṭṭhi, puthujjano methunam̄ dhammam̄ paṭiseveyya, methunam̄ dhammam̄ uppādeyya—pe—jātarūparajataṇ sādiyeyyāti ?

Āmantā.

Atthi Arahato asucisukkavisaṭṭhi, Araha methunam̄ dhammam̄ paṭiseveyya, methunam̄ dhammam̄ uppādeyya—pe—jātarūparajataṇ sādiyeyyāti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Atthi Arahato asucisukkavisaṭṭhi, na ca Araha methunam̄ dhammam̄ paṭiseveyya, methunam̄ dhammam̄ uppādeyya—pe—jātarūparajataṇ sādiyeyyāti ?

Āmantā.

Atthi puthujjanassa asucisukkavisaṭṭhi, na ca puthujjano methunam̄ dhammam̄ paṭiseveyya, methunam̄ dhammam̄ uppādeyya, puttambādhasyanam̄ ajjhāvaseyya, kāsi-kacandanaṇ paccanubhavyeyya, mālāgandhavilepanam̄ dhāreyya, jātarūparajataṇ sādiyeyyāti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

10. Atthi Arahato asucisukkavisaṭṭhīti ?

Āmantā.

Nanu Arahato rāgo pahīno uccinnamūlo tālāvatthukato anabhāvam̄kato āyatīn anuppādadhammo ti ?

Āmantā.

Hañci Arahato rāgo pahīno uccinnamūlo tālāvatthukato¹ anabhāvam̄kato āyatīn anuppādadhammo, no vata re vattabbe “ Atthi Arahato asucisukkavisaṭṭhīti.”

Atthi Arahato asucisukkavisaṭṭhīti ?

Āmantā.

Nanu Arahato doso pahīno—pe—moho pahīno, māno pahīno, ditṭhi pahīnā, vicikicchā pahīnā, thīnam̄ pahīnam̄, uddhaccam̄ pahīnam̄, ahirikam̄ pahīnam̄—pe—anottappaṇ pahīnam̄ uccinnamūlam̄ tālāvatthukataṇ anabhāvam̄kataṇ āyatīn anuppādadhamman ti ?

Āmantā.

Hañci Arahato anottappaṇ pahīnam̄ uccinnamūlam̄

¹ tālāvatthukato, P.

tālāvatthukataṁ anabhāvam̄kataṁ āyatim̄ anuppāda-dhammaṁ, no vata re vattabbe “Atthi Arahato asuci-sukkavisat̄thīti.”

11. Atthi Arahato asucisukkavisat̄thīti?

Āmantā.

Nanu Arahato rāgappahānāya maggo bhāvito ti?

Āmantā.

Hañci Arahato rāgappahānāya maggo bhāvito, no vata re vattabbe “Atthi Arahato asucisukkavisat̄thīti.”

Atthi Arahato asucisukkavisat̄thīti?

Āmantā.

Nanu Arahato rāgappahānāya satipaṭṭhānā bhāvitā—pe—sammappadhānā bhāvitā, iddhipādā bhāvitā, indriyā bhāvitā, balā bhāvitā—pe—bojjhaṅgā bhāvitā ti?

Āmantā.

Hañci Arahato rāgappahānāya bojjhaṅgā bhāvitā, no vata re vattabbe “Atthi Arahato asucisukkavisat̄thīti.”

12. Atthi Arahato asucisukkavisat̄thīti?

Āmantā.

Nanu Arahato dosappahānāya—pe—mohappahānāya—pe—anottappappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā ti?

Āmantā.

Hañci Arahato anottappappahānāya bojjhaṅgā bhāvitā, no vata re vattabbe “Atthi Arahato asucisukkavisat̄thīti.”

13. Atthi Arahato asucisukkavisat̄thīti?

Āmantā.

Nanu Arahañ vitarāgo¹ vitadoso vitamoho katakaranīyo ohitabhāro anuppattasadattho parikkhīñabhadavasaññojano sammadaññā vimutto ukkhittapaligho saññikīñaparikho abbulhesiko² niraggañgo³ ariyo pannaddhajo pannabhāro visaññutto suvijitavijayo, dukkham̄ tassa⁴ pariññātām̄, saññudayo pahīmo, nirodho sacchikato, maggo bhāvito, abhiññeyyañ abhiññātām̄, pariññeyyañ pariññātām̄,

¹ vita°, M.

² abbulhesito, M.

³ niggalo, P.S.₂.

⁴ dukkhantassa, P.S.S.₂.

pahātabbam̄ pahīnam̄, bhāvetabbam̄ bhāvitaṇ̄, sacchikātabbam̄ sacchikatan̄ ti?

Āmantā.

Hañci Araha vītarāgo vītadoso vītamoho katakaranīyo—pe—sacchikātabbam̄ sacchikataṇ̄, no vata re vattabbe “Atthi Arahato asucisukkavisaṭṭhīti.”

14. Atthi Arahato asucisukkavisaṭṭhīti? Sadhammakuśalassa Arahato atthi asucisukkavisaṭṭhīti, paradhammakuśalassa Arahato n’atthi asucisukkavisaṭṭhīti.

Sadhammakuśalassa Arahato atthi asucisukkavisaṭṭhīti?

Āmantā.

Paradhammakuśalassa Arahato atthi asucisukkavisaṭṭhīti?

Na h’evam̄ vattabbe—pe—

Paradhammakuśalassa Arahato n’atthi asucisukkavisaṭṭhīti?

Āmantā.

Sadhammakuśalassa Arahato n’atthi asucisukkavisaṭṭhīti?

Na h’evam̄ vattabbe—pe—

15. Sadhammakuśalassa Arahato rāgo pahīno, atthi tassa asucisukkavisaṭṭhīti?

Āmantā.

Paradhammakuśalassa Arahato rāgo pahīno, atthi tassa asucisukkavisaṭṭhīti?

Na h’evam̄ vattabbe—pe—

Sadhammakuśalassa Arahato doso pahīno, moho pahīno—pe—anottappam̄ pahīnaṇ̄, atthi tassa asucisukkavisaṭṭhīti?

Āmantā.

Paradhammakuśalassa Arahato anottappam̄ pahīnaṇ̄, atthi tassa asucisukkavisaṭṭhīti?

Na h’evam̄ vattabbe—pe—

16. Sadhammakuśalassa Arahato rāgapahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā—pe—dosappahānāya—pe—mohappahānāya—pe—anottappappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā, atthi tassa asucisukkavisaṭṭhīti?

Āmantā.

Paradhāmmakusalassa Arahato anottappappahānāya bojjhaṅgā bhāvitā, atthi tassa asucisukkavisaṭṭhīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

17. Sadhammānakusalo Araha vītarāgo vītadoso—pe—sacchikātabbam̄ sacchikataṁ, atthi tassa asucisukkavisaṭṭhīti ?

Āmantā.

Paradhammānakusalo Araha vītarāgo vītadoso—pe—sacchikātabbam̄ sacchikataṁ, atthi tassa asucisukkavisaṭṭhīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

18. Paradhammānakusala Arahato rāgo pahīno, n'atthi tassa asucisukkavisaṭṭhīti ?

Āmantā.

Sadhammānakusala Arahato rāgo pahīno, n'atthi tassa asucisukkavisaṭṭhīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Paradhammānakusala Arahato doso pahīno—pe—moho pahīno—pe—anottappaṁ pahīnam̄, n'atthi tassa asucisukkavisaṭṭhīti ?

Āmantā.

Sadhammānakusala Arahato anottappaṁ pahīnam̄, n'atthi tassa asucisukkavisaṭṭhīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

19. Paradhammānakusala Arahato rāgapappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā—pe—dosappahānāya—pe—mohappahānāya—pe—anottappappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā, n'atthi tassa asucisukkavisaṭṭhīti ?

Āmantā.

Sadhammānakusala Arahato anottappappahānāya bojjhaṅgā bhāvitā, n'atthi tassa asucisukkavisaṭṭhīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

20. Paradhammānakusalo Araha vītarāgo vītadoso vīta-moho—pe—sacchikātabbam̄ sacchikataṁ, n'atthi tassa asucisukkavisaṭṭhīti ?

Āmantā.

Sadhammakusalo Arahā vītarāgo vītadoso vītamoho—
pe—sacchikātabbaṇi sacchikataṇi, n'atthi tassa asuci-
sukkavisaṭṭhīti?

Na h'evam̄i vattabbe—pe—

21. Atthi Arahato asucisukkavisaṭṭhīti?

Āmantā.

Nanu vuttam̄i Bhagavatā—“Ye te Bhikkhave bhikkhū puthujjanā sīlasampam̄nā satisampajñānā¹ niddam̄ okka-
manti, tesam̄ asuci na muccati. Ye pi te Bhikkhave bāhirakā² isayo kāmesu vītarāgā, tesam̄ pi asuci na
muccati. Aṭṭhānam̄ etaṇi Bhikkhave anavakāso, yaṇ³
Arahato asuci mucceyyāti.” Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam̄ “Atthi Arahato asucisukkavi-
saṭṭhīti.”

22. Na vattabbam̄ “Atthi Arahato asucisukkavi-
saṭṭhīti”?

Āmantā.

Nanu Arahato cīvarapiṇḍapātasenāsanagilānapaccaya-
bhesajjaparikkhāraṇi pare upasam̄phareyyun ti?

Āmantā.

Hañci Arahato cīvarapiṇḍapātasenāsanagilānapaccaya-
bhesajjaparikkhāram̄ pare upasam̄phareyyun, tena vata re
vattabbe “Atthi Arahato asucisukkavisaṭṭhīti.”

23. Arahato cīvarapiṇḍapātasenāsanagilānapaccaya-
bhesajjaparikkhāraṇi pare upasam̄phareyyun ti, atthi
Arahato parūpahāro ti?

Āmantā.

Arahato sotāpattiphalani vā sakadāgāmiphalaṇi vā anā-
gāmiphalaṇi vā arahattam̄ vā pare upasam̄phareyyun ti?

Na h'evam̄i vattabbe—pe—

Parūpahārakathā.

¹ satā°, M.

² bāhirakā, M.

³ P. and S. omit yaṇi.

II. 2.

1. Atthi Arahato aññāṇan ti?

Āmantā.

Atthi Arahato avijjā avijjogho avijjāyogo avijjānusayo avijjāpariyutṭhānaṁ avijjāsaññojanam̄ avijjānīvaraṇam̄ ti?

Na h'evaiṇ vattabbe—pe—

N'atthi Arahato avijjā avijjogho avijjāyogo avijjānusayo avijjāpariyutṭhānaṁ avijjāsaññojanam̄ avijjānīvaraṇam̄ ti?

Āmantā.

Hañci n'atthi Arahato avijjā—pe—avijjānīvaraṇam̄, no vata re vattabbe “Atthi Arahato aññāṇan ti.”

2. Atthi puthujjanassa aññāṇam̄, atthi tassa avijjā avijjogho avijjāyogo avijjānusayo avijjāpariyutṭhānaṁ avijjāsaññojanam̄ avijjānīvaraṇam̄ ti?

Āmantā.

Atthi Arahato aññāṇam̄, atthi tassa avijjā avijjogho avijjāyogo avijjānusayo avijjāpariyutṭhānaṁ avijjāsaññojanam̄ avijjānīvaraṇam̄ ti?

Na h'evaiṇ vattabbe—pe—

3. Atthi Arahato aññāṇam̄, n'atthi tassa avijjā—pe—avijjānīvaraṇam̄ ti?

Āmantā.

Atthi puthujjanassa aññāṇam̄, n'atthi tassa avijjā—pe—avijjānīvaraṇam̄ ti?

Na h'evaiṇ vattabbe—pe—

4. Atthi Arahato aññāṇan ti?

Āmantā.

Arahā aññāṇapakato pāṇam̄ haneyya, adinnam̄ ādiyeyya, musā bhaṇeyya, pisuṇam̄ bhaṇeyya, pharusaṁ bhaneyya, samphappalapeyya, sandhiṇ chindeyya, nillopam̄ hareyya, ekagārikam̄¹ kareyya, paripanthe titheyya, paradāraṇam̄ gaccheyya, gāmaghātaṇ kareyya, nigamaghātaṇ kareyyāti?

Na h'evaiṇ vattabbe—pe—

Atthi puthujjanassa aññāṇam̄, puthujjano aññāṇapakato

¹ ekagāriyam̄, M.

pāṇam̄ haneyya, adinnam̄ ādiyeyya—pe—nigamaghātām̄ kareyyāti?

Āmantā.

Atthi Arahato aññāṇam̄, Araha aññāṇapakato pāṇam̄ haneyya, adinnam̄ ādiyeyya—pe—nigamaghātām̄ kareyyāti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

5. Atthi Arahato aññāṇam̄, na ca Araha aññāṇapakato pāṇam̄ haneyya, adinnam̄ ādiyeyya—pe—nigamaghātām̄ kareyyāti?

Āmantā.

Atthi puthujjanassa aññāṇam̄, na ca puthujjano aññāṇapakato pāṇam̄ haneyya, adinnam̄ ādiyeyya—pe—nigamaghātām̄ kareyyāti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

6. Atthi Arahato aññāṇan ti?

Āmantā.

Atthi Arahato Satthari aññāṇam̄, Dhamme aññāṇam̄, Saṅghe aññāṇam̄, sikkhāya aññāṇam̄, pubbante aññāṇam̄, aparante aññāṇam̄, pubbantāparante aññāṇam̄, idappaccayatāpaṭiccasamuppannesu dhammesu aññāṇan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

N'atthi Arahato Satthari aññāṇam̄, Dhamme aññāṇam̄, Saṅghe aññāṇam̄, sikkhāya aññāṇam̄, pubbante aññāṇam̄, aparante aññāṇam̄, pubbantāparante aññāṇam̄, idappaccayatāpaṭiccasamuppannesu dhammesu aññāṇan ti?

Āmantā.

Hañci n'atthi Arahato Satthari aññāṇam̄, Dhamme aññāṇam̄, Saṅghe aññāṇam̄—pe—idappaccayatāpaṭiccasamuppannesu dhammesu aññāṇam̄, no vata re vattabbe “Atthi Arahato aññāṇan ti.”

7. Atthi puthujjanassa aññāṇam̄, atthi tassa Satthari aññāṇam̄, Dhamme aññāṇam̄, Saṅghe aññāṇam̄—pe—idappaccayatāpaṭiccasamuppannesu dhammesu aññāṇan ti?

Āmantā.

Atthi Arahato aññāṇam̄, atthi tassa Satthari aññāṇam̄, Dhamme aññāṇam̄, Saṅghe aññāṇam̄—pe—idappaccayatāpaṭiccasamuppannesu dhammesu aññāṇan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Atthi Arahato aññāṇam̄, n'atthi tassa Satthari aññāṇam̄, Dhamme aññāṇam̄, Saṅghe aññāṇam̄—pe—idappaccayatāpaṭiccasamuppannesu dhammesu aññāṇan ti?

Āmantā.

Atthi puthujjanassa aññāṇam̄, n'atthi tassa Satthari aññāṇam̄, Dhamme aññāṇam̄, Saṅghe aññāṇam̄—pe—idappaccayatāpaṭiccasamuppunesu dhammesu aññāṇan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

8. Atthi Arahato aññāṇan ti?

Āmantā.

Nanu Arahato rāgo pahīno uechinnamūlo tālāvatthukato anabhāvampkato āyatiṇi anuppādadhanno ti?

Āmantā.

Hañci Arahato rāgo pahīno uechinnamūlo tālāvatthukato anabhāvampkato āyatiṇi anuppādadhanno, no vata re vattabbe “Atthi Arahato aññāṇan ti.”

Nanu Arahato doso pahīno—pe—moho pahīno—pe—anottappam̄ pahīnam̄ uechinnamūlam̄ tālāvatthukataṇ anabhāvampkataṇ āyatiṇi anuppādadhannan ti?

Āmantā.

Hañci Arahato anottappam̄ pahīnam̄ uechinnamūlam̄ tālāvatthukataṇ anabhāvampkataṇ āyatiṇi anuppādadhannan, no vata re vattabbe “Atthi Arahato aññāṇan ti.”

9. Atthi Arahato aññāṇan ti?

Āmantā.

Nanu Arahato rāgapahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā ti?

Āmantā.

Hañci Arahato rāgapahānāya bojjhaṅgā bhāvitā, no vata re vattabbe “Atthi Arahato aññāṇan ti.”

Atthi Arahato aññāṇan ti?

Āmantā.

Nanu Arahato dosappahānāya—pe—anottappappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā ti?

Āmantā.

Hañci anottappappahānāya bojjhaṅgā bhāvitā, no vata re vattabbe “ Atthi Arahato aññāṇan ti.”

10. Atthi Arahato aññāṇan ti ?

Āmantā.

Namu Arahā vītarāgo vītadoso vītamoho—pe—sacchikātabbam̄ sacchikatan ti?

Āmantā.

Hañci Arahā vītarāgo—pe—sacchikātabbam̄ sacchikatan, no vata re vattabbe “ Atthi Arahato aññāṇan ti.”

11. Atthi Arahato aññāṇan ti ? Sadhammakusalassa Arahato atthi aññāṇam̄, paradhammakusalassa Arahato n’atthi aññāṇan ti.

Sadhammakusalassa Arahato atthi aññāṇan ti ?

Āmantā.

Paradhammakusalassa Arahato atthi aññāṇan ti ?

Na h’evam vattabbe—pe—

Paradhammakusalassa Arahato n’atthi aññāṇan ti?

Āmantā.

Sadhammakusalassa Arahato n’atthi aññāṇan ti?

Na h’evam vattabbe—pe—

12. Sadhammakusalassa Arahato rāgo pahīno, atthi tassa aññāṇan ti ?

Āmantā.

Paradhammakusalassa Arahato rāgo pahīno, atthi tassa aññāṇan ti ?

Na h’evam vattabbe—pe—

Sadhammakusalassa Arahato doso pahīno, moho pahīno—pe—anottappam̄ pahīnam̄, atthi tassa aññāṇan ti ?

Āmantā.

Paradhammakusalassa Arahato anottappaṇ̄ pahīnam̄, atthi tassa aññāṇan ti ?

Na h’evam vattabbe—pe—

13. Sadhammakusalassa Arahato rāgapappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā, atthi tassa aññāṇan ti ?

Āmantā.

Paradhammakusalassa Arahato rāgapappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā, atthi tassa aññāṇan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sadhammakusalassa Arahato dosappahānāya—pe—
anottappappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhā-
vitā, atthi tassa aññāṇan ti ?

Āmantā.

Paradhammakusalassa Arahato anottappappahānāya
bojjhaṅgā bhāvitā, atthi tassa aññāṇan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

14. Sadhammakusalo Arahā vītarāgo vītadoso vītamoho
—pe— sacchikātabbaṇi sacchikataṇi, atthi tassa aññāṇan
ti ?

Āmantā.

Paradhammakusalo Arahā vītarāgo —pe—sacchikā-
tabbam̄i sacchikataṇi, atthi tassa aññāṇan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

15. Paradhammakusalassa Arahato rāgo pahīno, n'atthi
tassa aññāṇan ti ?

Āmantā.

Sadhammakusalassa Arahato rāgo pahīno, n'atthi tassa
aññāṇan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Paradhammakusalassa Arahato doso pahīno—pe—
anottappam̄i pahīnam̄, n'atthi tassa aññāṇan ti ?

Āmantā.

Sadhammakusalassa Arahato doso pahīno—pe—anot-
tappam̄i pahīnam̄, n'atthi tassa aññāṇan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

16. Paradhammakusalassa Arahato rāgappahānāya
maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā—pe—anottappa-
ppahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā, n'atthi
tassa aññāṇan ti ?

Āmantā.

Sadhammakusalassa Arahato anottappappahānāya boj-
jhaṅgā bhāvitā, n'atthi tassa aññāṇan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Paradhammakusalo Arahā vītarāgo vītadoso vītamoho
—pe—sacchikātabbaṇi sacchikataṇi, n'atthi tassa aññāṇan
ti ?

Āmantā.

Sadhammakkusalo Arahā vītarāgo—pe—sacchikātabbam
sacchikataṇ, n'atthi tassa aññāṇan ti ?

Na h'evaṇi vattabbe—pe—

17. Atthi Arahato aññāṇan ti ?

Āmantā.

Nanu vuttaṇi Bhagavatā—“ Jānatvāhaṇi¹ Bhikkhave passato āsavānaṇ khayaṇ vadāmi, no ajānato no apassato. Kiñ ca² Bhikkhave jānato kiñ passato āsavānaṇ khayo hoti ? Iti rūpaṇi, iti rūpassa samudayo, iti rūpassa atthaṅgamo³; iti vedanā —pe— iti saññā —pe— iti saṃkhārā —pe— iti viññāṇam, iti viññāṇassa samudayo, iti viññāṇassa atthaṅgamo ti. Evam kho Bhikkhave jānato evam passato āsavānaṇ khayo hotīti.” Atth'eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṇ “ Atthi Arahato aññāṇan ti.”

18. Atthi Arahato aññāṇan ti ?

Āmantā.

Nanu vuttaṇi Bhagavatā—“ Jānatvāhaṇi Bhikkhave passato āsavānaṇ khayaṇ vadāmi, no ajānato no apassato. Kiñ ca Bhikkhave jānato kiñ passato āsavānaṇ khayo hoti ? Idam dukkhan ti Bhikkhave jānato passato āsavānaṇ khayo hoti, ayaṇ dukkhasamudayo ti jānato passato āsavānaṇ khayo hoti, ayaṇ dukkhanirodho ti jānato passato āsavānaṇ khayo hoti, ayaṇ dukkhanirodhagāminīpatipadā ti jānato passato āsavānaṇ khayo hoti. Evam kho Bhikkhave jānato evam passato āsavānaṇ khayo hotīti.” Atth'eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṇ “ Atthi Arahato aññāṇan ti.”

19. Atthi Arahato aññāṇan ti ?

Āmantā.

Nanu vuttaṇi Bhagavatā—“ Sabbam Bhikkhave ana-bhijānaṇ aparijānaṇ avirājayaṇ appajahaṇ abhabbo dukkhakkhāyāya. Sabbañ ca kho Bhikkhave abhijānaṇ

¹ Jānatāhaṇi, M.

² ci, P.

³ atthagamo, P.S.

parijānaṇu virājayaṇu pajahaṇu bhabbo dukkhakkhāyāyāti.”
Atth’eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “ Atthi Arahato aññāṇan ti.”

20. Atthi Arahato aññāṇan ti ?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā—

“ Sahā v’assa dassanasampadāya ¹
Tayas su² dhammā jahitā bhavanti
Sakkāyadiṭṭhi vicikicchitañ ca
Sīlabbatam vāpi yad atthi kiñci,
Catūh’ apāyehi ca vippamutto
Cha cābhīṭhānāni ^{= p log} ³ abhabbo kātun ti.”

Atth’eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “ Atthi Arahato aññāṇan ti.”

21. Atthi Arahato aññāṇan ti ?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā—“ Yasmiṇi Bhikkhave samaye
ariyasāvakassa virajam vītamalaṇ dhammacakkhum
udapādi, ‘yam kiñci samudayadhammaṇ sabban taṇ niro-
dhadhamman ti,’ saha dassanuppādā Bhikkhave ariyasā-
vakassa tīṇi saññojaṇāni pahīyanti, sakkāyadiṭṭhi vicikicchā
sīlabbataparāmāso ti.” Atth’eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “ Atthi Arahato aññāṇan ti.”

22. Na vattabbam “ Atthi Arahato aññāṇan ti ” ?

Āmantā.

Nanu Araha itṭhipurisānam + nāmagottam na jāneyya,
maggāmaggāṇ na jāneyya, tīṇakaṭṭhavanappatīnam ⁵
nāmaṇ na jāneyyāti ?

Āmantā.

Hañci Araha itṭhipurisānam nāmagottam na jāneyya,

¹ Sahāva saddassana, M.; Sahavassa dassana, P.; Sahā yassa, S₂. ² Tassa su, P.

³ Chaccābbi^o, M.; chachābbi^o, S₂. ⁴ itthi^o, P.S.S₂.

⁵ °pahīnam, P.

maggāmaggam na jāneyya, tiṇakatṭhavanappatīnam nāmam na jāneyya, tena vata re vattabbe “Atthi Arahato aññānan ti.”

23. Arahā itṭhipurisānaip nāmagottam na jāneyya, maggāmaggam na jāneyya, tiṇakatṭhavanappatīnam nāmam na jāneyyāti, atthi Arahato aññānan ti?

Āmantā.

Arahā sotāpattiphalam vā sakadāgāmiphalam vā anāgāmiphalam vā arahattam vā na jāneyyāti?

Na h'evaip vattabbe—pe—

A ñ ñ ā ḥ a k a t h ā .

II. 3.

1. Atthi Arahato kañkhā ti?

Āmantā.

Atthi Arahato vicikicchā vicikicchāpariyuṭṭhānam vicikicchāsaññojanam vicikicchānīvaraṇan ti?

Na h'evaip vattabbe—pe—

N'atthi Arahato vicikicchā vicikicchāpariyuṭṭhānam vicikicchāsaññojanam vicikicchānīvaraṇan ti?

Āmantā.

Hañci n'atthi Arahato vicikicchā vicikicchāpariyuṭṭhānam vicikicchāsaññojanam vicikicchānīvaraṇam, no vata re vattabbe “Atthi Arahato kañkhā ti.”

2. Atthi puthujjanassa kañkhā, atthi tassa vicikicchā vicikicchāpariyuṭṭhānam vicikicchāsaññojanam vicikicchānīvaraṇan ti?

Āmantā.

Atthi Arahato kañkhā, atthi tassa vicikicchā vicikicchāpariyuṭṭhānam vicikicchāsaññojanam vicikicchānīvaraṇan ti?

Na h'evaip vattabbe—pe—

3. Atthi Arahato kañkhā, n'atthi tassa vicikicchā vicikicchāpariyuṭṭhānam vicikicchāsaññojanam vicikicchānīvaraṇan ti?

Āmantā.

Atthi puthujjanassa kañkhā, n'atthi tassa vicikicchā vicikicchāpariyuṭṭhānañū vicikicchāsaññojanamū vicikicchā-nīvaraṇam ti?

Na h'evamū vattabbe—pe—

4. Atthi Arahato kañkhā ti?

Āmantā.

Atthi Arahato Satthari kañkhā, Dhamme kañkhā, Saṅghe kañkhā, sikkhāya kañkhā, pubbante kañkhā, aparante kañkhā, pubbantāparante kañkhā, idappaccaya-tāpaṭiccasamuppannesu dhammesu kañkhā ti?

Na h'evamū vattabbe—pe—

N'atthi Arahato Satthari kañkhā, Dhamme kañkhā, Saṅghe kañkhā, sikkhāya kañkhā, pubbante kañkhā, aparante kañkhā, pubbantāparante kañkhā, idappaccayatāpaṭiccasamuppannesu dhammesu kañkhā ti?

Āmantā.

Hañci n'atthi Arahato Satthari kañkhā, Dhamme kañkhā Saṅghe kañkhā—pe—idappaccayatāpaṭiccasamuppannesu dhammesu kañkhā, no vata re vattabbe “Atthi Arahato kañkhā ti.”

5. Atthi puthujjanassa kañkhā, atthi tassa Satthari kañkhā, Dhamme kañkhā, Saṅghe kañkhā—pe—idappaccayatāpaṭiccasamuppannesu dhammesu kañkhā ti?

Āmantā.

Atthi Arahato kañkhā, atthi tassa Satthari kañkhā, Dhamme kañkhā, Saṅghe kañkhā—pe—idappaccayatāpaṭiccasamuppannesu dhammesu kañkhā ti?

Na h'evamū vattabbe —pe—

Atthi Arahato kañkhā, n'atthi tassa Satthari kañkhā, Dhamme kañkhā, Saṅghe kañkhā—pe—idappaccayatāpaṭiccasamuppannesu dhammesu kañkhā ti?

Āmantā.

Atthi puthujjanassa kañkhā, n'atthi tassa Satthari kañkhā, Dhamme kañkhā, Saṅghe kañkhā—pe—idappaccayatāpaṭiccasamuppannesu dhammesu kañkhā ti?

Na h'evamū vattabbe—pe—

6. Atthi Arahato kañkhā ti?

Āmantā.

Nanu Arahato rāgo pahīno uccinnamūlo tālāvatthukato anabhāvam̄kato āyatim̄ anuppādadhammo ti ?

Āmantā.

Hañci Arahato rāgo pahīno uccinnamūlo tālāvatthukato anabhāvam̄kato āyatim̄ anuppādadhammo, no vata re vattabbe “ Atthi Arahato kañkhā ti.”

Nanu Arahato doso pahīno—pe—moho pahīno—pe—anottappam̄ pahīnam̄ uccinnamūlam̄ tālāvatthukatam̄ anabhāvam̄katam̄ āyatim̄ anuppādadhamman ti ?

Āmantā.

Hañci Arahato anottappam̄ pahīnam̄ uccinnamūlam̄ tālāvatthukatam̄ anabhāvam̄katam̄ āyatim̄ anuppādadhammam̄, no vata re vattabbe “ Atthi Arahato kañkhā ti.”

7. Atthi Arahato kañkhā ti ?

Āmantā.

Nanu Arahato rāgappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā ti ?

Āmantā.

Hañci Arahato rāgappahānāya bojjhaṅgā bhāvitā, no vata re vattabbe “ Atthi Arahato kañkhā ti.”

Atthi Arahato kañkhā ti ?

Āmantā.

Nanu Arahato dosappahānāya—pe—anottappappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā ti ?

Āmantā.

Hañci anottappappahānāya bojjhaṅgā bhāvitā, no vata re vattabbe “ Atthi Arahato kañkhā ti.”

8. Atthi Arahato kañkhā ti ?

Āmantā.

Nanu Arahā vītarāgo vītadoso vītamoho—pe—sacchikātabbam̄ sacchikatan ti ?

Āmantā.

Hañci Arahā vītarāgo—pe—sacchikātabbam̄ sacchikatan, no vata re vattabbe “ Atthi Arahato kañkhā ti.”

9. Atthi Arahato kañkhā ti ? Sadhammakusalassa

Arahato atthi kañkhā, paradhammakusalassa Arahato n'atthi kañkhā ti.

Sadhammakusalassa Arahato atthi kañkhā ti ?
Āmantā.

Paradhammakusalassa Arahato atthi kañkhā ti ?
Na h'evam vattabbe—pe—

Paradhammakusalassa Arahato n'atthi kañkhā ti ?
Āmantā.

Sadhammakusalassa Arahato n'atthi kañkhā ti ?
Na h'evam vattabbe—pe—

10. Sadhammakusalassa Arahato rāgo pahīno, atthi tassa kañkhā ti ?

Āmantā.

Paradhammakusalassa Arahato rāgo pahīno, atthi tassa kañkhā ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Sadhammakusalassa Arahato doso pahīno, moho pahīno — pe—anottappaṇ pahīnaṇ, atthi tassa kañkhā ti ?

Āmantā.

Paradhammakusalassa Arahato anottappaṇ pahīnaṇ atthi tassa kañkhā ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

11. Sadhammakusalassa Arahato rāgappahānāya maggo bhāvito — pe — bojjhaṅgā bhāvitā, atthi tassa kañkhā ti ?

Āmantā.

Paradhammakusalassa Arahato rāgappahānāya maggo bhāvito — pe — bojjhaṅgā bhāvitā, atthi tassa kañkhā ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Sadhammakusalassa Arahato dosappahānāya — pe — anottappappahānāya maggo bhāvito — pe — bojjhaṅgā bhāvitā, atthi tassa kañkhā ti ?

Āmantā.

Paradhammakusalassa Arahato anottappappahānāya bojjhaṅgā bhāvitā, atthi tassa kañkhā ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

12. Sadhammakusalo Arahā vītarāgo vītadoso vītamoho

—pe—sacchikātabbam̄ sacchikataṁ, atthi tassa kañkhā ti ?

Āmantā.

Paradhammakusalō Arahaṁ vītarāgo—pe—sacchikātabbam̄ sacchikataṁ, atthi tassa kañkhā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

13. Paradhammakusalassa Arahato rāgo pahīno, n'atthi tassa kañkhā ti ?

Āmantā.

Sadhammakusalassa Arahato rāgo pahīno, n'atthi tassa kañkhā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Paradhammakusalassa Arahato doso pahīno—pe—anottappam̄ pahīnam̄, n'atthi tassa kañkhā ti ?

Āmantā.

Sadhammakusalassa Arahato doso pahīno—pe—anottappam̄ pahīnam̄, n'atthi tassa kañkhā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

14. Paradhammakusalassa Arahato rāgapappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā—pe—anottappappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā, n'atthi tassa kañkhā ti ?

Āmantā.

Sadhammakusalassa Arahato anottappappahānāya bojjhaṅgā bhāvitā, n'atthi tassa kañkhā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Paradhammakusalō Arahaṁ vītarāgo vītadoso vītamoho—pe—sacchikātabbam̄ sacchikataṁ, n'atthi tassa kañkhā ti ?

Āmantā.

Sadhammakusalō Arahaṁ vītarāgo—pe—sacchikātabbam̄ sacchikataṁ, n'atthi tassa kañkhā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

15. Atthi Arahato kañkhā ti ?

Āmantā.

Nanu vuttaṇ Ḟagavatā — “ Jānatvāhaṁ Bhikkhave passato āsavānam̄ khayam̄ vadāmi, no ajānato no apassato. Kiñ ca Bhikkhave jānato kiṁ passato āsavānam̄ khayo

hoti? Iti rūpaṇ, iti rūpassa samudayo, iti rūpassa atthaṅgamo; iti vedanā—pe—iti saññā—pe—iti sañ-khārā—pe—iti viññāṇaṇ, iti viññāṇassa samudayo, iti viññāṇassa atthaṅgamo ti. Evam kho Bhikkhave jānato evam passato āsavānaṇ khayo hotīti.” Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “Atthi Arahato kañkhā ti.”

16. Atthi Arahato kañkhā ti?

Āmantā.

Nanu vuttaṇ Bhagavatā—“Jānatvāham Bhikkhave passato āsavānaṇ khayo vadāmi, no ajānato no apassato. Kiñ ca Bhikkhave jānato kiṇ passato āsavānaṇ khayo hotī? Idam dukkhan ti Bhikkhave jānato passato āsavānaṇ khayo hoti, ayaṇ dukkhasamudayo ti jānato passato āsavānaṇ khayo hoti, ayaṇ dukkhanirodho ti jānato passato āsavānaṇ khayo hoti, ayaṇ dukkhanirodhagāminīpaṭipadā ti jānato passato āsavānaṇ khayo hoti. Evam kho Bhikkhave jānato evam passato āsavānaṇ khayo hotīti.” Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “Atthi Arahato kañkhā ti.”

17. Atthi Arahato kañkhā ti?

Āmantā.

Nanu vuttaṇ Bhagavatā—“Sabbaṇ Bhikkhave ana-bhijānaṇ aparijānaṇ avirājayāṇ appajahaṇ abhabbo dukkhakkhāyāya. Sabbañ ca kho Bhikkhave abhijānaṇ pari-jānaṇ virājayāṇ pajahaṇ bhabbo dukkhakkhāyāyāti.” Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “Atthi Arahato kañkhā ti.”

18. Atthi Arahato kañkhā ti?

Āmantā.

Nanu vuttaṇ Bhagavatā—

Sahā v’assa dassanasampadāya
Tayas su dhammā jahitā bhavanti
Sakkāyadiṭṭhi vicikicchitañ ca
Sīlabbataṇ vāpi yad atthi kiñci,

Catūh'apāyehi ca vippamutto
Cha cābhīthānāni abhabbo kātun " ti.

Atth'eva puttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbañ " Atthi Arahato kañkhā ti."

19. Atthi Arahato kañkhā ti?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā—" Yasmin Bhikkhave samaye
ariyasāvakassa virajai vītamalañ dhammacakkhuñ uda-
pādi, ' yañi kiñci sainudayadhammam sabban taj nirodha-
dhamman ti, saha dassanuppādā Bhikkhave ariyasāvakassa
tīpi saññojanāni pahiyanti, sakkāyaditthi vicikicchā sīlab-
bataparāmāso ti.' " Atth'eva puttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbañ " Atthi Arahato kañkhā ti."

20. Atthi Arahato kañkhā ti?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā—

" Yadā have pātubhavanti dhammā
Ātāpino jhāyato brāhmaṇassa,
Ath'assa kañkhā vapayanti sabbā
Yato pajānāti sahetudhamman ti.
Yadā have pātubhavanti dhammā
Ātāpino jhāyato brāhmaṇassa,
Ath'assa kañkhā vapayanti sabbā
Yato khayañ paccayānam avedīti.
Yadā have pātubhavanti dhammā
Ātāpino jhāyato brāhmaṇassa
Vidhūpayam¹ tiṭṭhati Mārasenam
Suriyo² va obhāsayañ antalikkhan ti.
Yā kāci kañkhā idha vā huram vā
Sakavediyā³ vā paravediyā vā,
Jhāyino⁴ tā pajahanti⁵ sabbā

¹ avidhūpayam, S. ² Sūriyo, M. ³ veriyā, P.S.S₂.

⁴ jāyan no, S. ⁵ pajahantī, P.

Ātāpino brahmacariyaiṇ carantā ti.”
 “ Ye kañkhā samatikkantā ¹ kañkhābhūtesu pāṇisu
 Asamsayā visamiyuttā ² tesu dinnam̄ mahapphalan ti.”
 “ Etādisī ³ dhammapakāsaneththa ⁴
 Kin nu tattha ⁵ kañkhati koci sāvako,
 Nitinna-ogham̄ ⁶ vicikiechachinnam̄ ⁷
 Buddham̄ namassāma ⁸ jinam̄ janindā ti.”
 Atth’eva suttanto ti ?
 Āmantā.

Tena hi na vattabbaṇ “ Atthi Arahato kañkhā ti.”
 21. Na vattabbaṇ “ Atthi Arahato kañkhā ti ” ?
 Āmantā.

Nanu Arahā itṭhipurisānam̄ nāmagotte kañkheyya,
 maggāmagge kañkheyya, tiṇakaṭṭhavanappatīnam̄ nāme
 kañkheyyāti ?

Āmantā.
 Hañci Arahā itṭhipurisānam̄ nāmagotte—pe—tiṇakaṭṭhavanappatīnam̄ nāme kañkheyya, tena vata re vattabbe
 “ Atthi Arahato kañkhā ti.”

22. Arahā itṭhipurisānam̄ nāmagotte—pe—tiṇakaṭṭhavanappatīnam̄ nāme kañkheyya, atthi Arahato kañkhā ti ?
 Āmantā.

Arahā sotāpattiphale vā sakadāgāmiphale vā anāgāmiphale vā arahatte vā kañkheyyāti ?

Na h’evaiṇ vattabbe—pe—

K a ñ k h ā k a t h ā.

II. 4.

1. Atthi Arahato paravitāraṇā ⁹ ti ?

¹ saha°, S. ² o-yutto, S.

³ ekādisi, P.S₂. ; kocisi, S. ⁴ pakāsanetta, S.

⁵ na tattha kin̄, M. ; kin̄ kañkhāti, P.S.S₂.

⁶ titinna°, P. ; nattimma°, S. ⁷ vicikiechānami, P.

⁸ passāma, S. ⁹ pari°, P.

Āmantā.

Arahā paraneyyo parapattiyo parapaccayo parapaṭibaddhabhū¹ na jānāti, na passati, sammulho² asampajāno ti ?

Na h'evaŋ vattabbe—pe—

Nanu Arahā na paraneyyo, na parapattiyo, na parapaccayo, na parapaṭibaddhabhū jānāti, passati, asammulho sampajāno ti ?

Āmantā.

Hañci Arahā na paraneyyo, na parapattiyo, na parapaccayo, na parapaṭibaddhabhū jānāti, passati, asammulho sampajāno, no vata re vattabbe “Atthi Arahato paravitāraṇā ti.”

2. Atthi puthujjanassa paravitāraṇā, so ca paraneyyo parapattiyo parapaccayo parapaṭibaddhabhū na jānāti, na passati, asammulho sampajāno ti ?

Āmantā.

Atthi Arahato paravitāraṇā, so ca paraneyyo parapattiyo parapaccayo parapaṭibaddhabhū na jānāti, na passati, asammulho sampajāno ti ?

Na h'evaŋ vattabbe—pe—

3. Atthi Arahato paravitāraṇā, so ca na paraneyyo na parapattiyo na parapaccayo na parapaṭibaddhabhū jānāti, passati, asammulho sampajāno ti ?

Āmantā.

Atthi puthujjanassa paravitāraṇā, so ca na paraneyyo na parapattiyo na parapaccayo na parapaṭibaddhabhū jānāti, passati, asammulho sampajāno ti ?

Na h'evaŋ vattabbe—pe—

4. Atthi Arahato paravitāraṇā ti ?

Āmantā.

Atthi Arahato Satthari paravitāraṇā, Dhamme paravitaṇā, Saṅghe paravitaṇā, sikkhāya paravitaṇā, pubbante paravitaṇā, aparante paravitaṇā, pubbantā-parante paravitaṇā, idappaccayatāpaṭiccasamuppannesu dhammesu paravitaṇā ti ?

¹ paraparibuddhābu, P.

² samulho, P.S.

Na h'evaiṇ vattabbe—pe—

N'atthi Arahato Satthari paravitāraṇā, Dhamme paravitāraṇā, Saṅghe paravitāraṇā, sikkhāya paravitāraṇā, pubbante paravitāraṇā, aparante paravitāraṇā, pubbantā-parante paravitāraṇā, idappaccayatāpaṭiccasamuppannesu dhammesu paravitāraṇā ti ?

Āmantā.

Hañci n'atthi Arahato Satthari paravitāraṇā, Dhamme paravitāraṇā, Saṅghe paravitāraṇā—pe—idappaccayatāpaṭiccasamuppannesu dhammesu paravitāraṇā, no vata re vattabbe “ Atthi Arahato paravitāraṇā ti.”

5. Atthi puthujjanassa paravitāraṇā, atthi tassa Satthari paravitāraṇā, Dhamme paravitāraṇā, Saṅghe paravitāraṇā—pe—idappaccayatāpaṭiccasamuppannesu dhammesu paravitāraṇā ti ?

Āmantā.

Atthi Arahato paravitāraṇā, atthi tassa Satthari paravitāraṇā, Dhamme paravitāraṇā, Saṅghe paravitāraṇā—pe—idappaccayatāpaṭiccasamuppannesu dhammesu paravitāraṇā ti ?

Na h'evaiṇ vattabbe—pe—

Atthi Arahato paravitāraṇā, n'atthi tassa Satthari paravitāraṇā, Dhamme paravitāraṇā, Saṅghe paravitāraṇā—pe—idappaccayatāpaṭiccasamuppannesu dhammesu paravitāraṇā ti ?

Āmantā.

Atthi puthujjanassa paravitāraṇā, n'atthi tassa Satthari paravitāraṇā, Dhamme paravitāraṇā, Saṅghe paravitāraṇā—pe—idappaccayatāpaṭiccasamuppannesu dhammesu paravitāraṇā ti ?

Na h'evaiṇ vattabbe—pe—

6. Atthi Arahato paravitāraṇā ti ?

Āmantā.

Nanu Arahato rāgo pahīno uechinnamūlo tālāvatthu-kato anabhāvanīkato āyatīṇ anuppādadhammo ti ?

Āmantā.

Hañci Arahato rāgo pahīno uechinnamūlo tālāvatthu-kato anabhāvanīkato āyatīṇ anuppādadhammo, no vata re vattabbe “ Atthi Arahato paravitāraṇā ti.”

Namu Arahato doso pahīno—pe—moho pahīno—pe—
anottappam pahīnam uccinnamūlam tālāvatthukataṁ
anabhāvam̄kataṁ āyatim anuppādadhamman ti?

Āmantā.

Hañci Arahato anottappam pahīnam uccinnamūlam
tālāvatthukataṁ anabhāvam̄kataṁ āyatim anuppāda-
dhamman, no vata re vattabbe “Atthi Arahato paravitā-
raṇā ti.”

7. Atthi Arahato paravitāraṇā ti?

Āmantā.

Namu Arahato rāgappahānāya maggo bhāvito—pe—boj-
jhaṅgā bhāvitā ti?

Āmantā.

Hañci Arahato rāgappahānāya bojjhaṅgā bhāvitā, no
vata re vattabbe “Atthi Arahato paravitāraṇā ti.”

Atthi Arahato paravitāraṇā ti?

Āmantā.

Namu Arahato dosappahānāya—pe—anottappappahā-
nāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā ti?

Āmantā.

Hañci anottappappahānāya bojjhaṅgā bhāvitā, no vata
re vattabbe “Atthi Arahato paravitāraṇā ti.”

8. Atthi Arahato paravitāraṇā ti?

Āmantā.

Namu Arahā vītarāgo vītadoso vītamoho—pe—sacchi-
kātabbam̄ sacchikatan ti?

Āmantā.

Hañci Arahā vītarāgo—pe—sacchikātabbam̄ sacchika-
tam̄, no vata re vattabbe “Atthi Arahato paravitāraṇā
ti.”

9. Atthi Arahato paravitāraṇā ti? Sadhammakusa-
lassa Arahato atthi paravitāraṇā, paradhammakusalassa
Arahato n’atthi paravitāraṇā ti.

Sadhammakusalassa Arahato atthi paravitāraṇā ti?

Āmantā.

Paradhammakusalassa Arahato atthi paravitāraṇā ti?

Na h’evaṇ vattabbe—pe—

Paradhammakusalassa Arahato n’atthi paravitāraṇā ti?

Āmantā.

Sadhammakusalassa Arahato n'atthi paravitāraṇā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

10. Sadhammakusalassa Arahato rāgo pahīno, atthi tassa paravitāraṇā ti ?

Āmantā.

Paradhammakusalassa Arahato rāgo pahīno, atthi tassa paravitāraṇā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sadhammakusalassa Arahato doso pahīno, moho pahīno—pe—anottappam̄ pahīnam̄, atthi tassa paravitāraṇā ti ?

Āmantā.

Paradhammakusalassa Arahato anottappam̄ pahīnam̄, atthi tassa paravitāraṇā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

11. Sadhammakusalassa Arahato rāgappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā, atthi tassa paravitāraṇā ti ?

Āmantā.

Paradhammakusalassa Arahato rāgappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā, atthi tassa paravitāraṇā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sadhammakusalassa Arahato dosappahānāya—pe—anottappappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā, atthi tassa paravitāraṇā ti ?

Āmantā.

Paradhammakusalassa Arahato anottappappahānāya bojjhaṅgā bhāvitā, atthi tassa paravitāraṇā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

12. Sadhammakusalo Arahā vītarāgo vītadoso vīta-moho—pe—sacchikātabbam̄ sacchikataṁ, atthi tassa paravitāraṇā ti ?

Āmantā.

Paradhammakusalo Arahā vītarāgo—pe—sacchikātabbam̄ sacchikataṁ, atthi tassa paravitāraṇā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

13. Paradhammakusalassa Arahato rāgo pahīno, n'atthi tassa paravitāraṇā ti?

Āmantā.

Sadhammakusalassa Arahato rāgo pahīno, n'atthi tassa paravitāraṇā ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Paradhammakusalassa Arahato doso pahīno—pe—anottappam pahīnam, n'atthi tassa paravitāraṇā ti?

Āmantā.

Sadhammakusalassa Arahato doso pahīno—pe—anottappam pahīnam, n'atthi tassa paravitāraṇā ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

14. Paradhammakusalassa Arahato rāgappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā—pe—anottappapahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā, n'atthi tassa paravitāraṇā ti?

Āmantā.

Sadhammakusalassa Arahato anottappappahānāya bojjhaṅgā bhāvitā, n'atthi tassa paravitāraṇā ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Paradhammakusalo Arahā vītarāgo vītadoso vītamoho—pe—sacchikātabbam sacchikataṇ, n'atthi tassa paravitāraṇā ti?

Āmantā.

Sadhammakusalo Arahā vītarāgo—pe—sacchikātabbam sacchikataṇ, n'atthi tassa paravitāraṇā ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

15. Atthi Arahato paravitāraṇā ti?

Āmantā.

Namu vuttaṇ Bhagavatā—“Jānatvāham Bhikkhave passato āsavānam khayaṇ vadāmi, no ajānato no apassato. Kiñ ca Bhikkhave jānato kiṇ passato āsavānam khayo hoti? Iti rūpam, iti rūpassa samudayo, iti rūpassa atthaṅgamo; iti vedanā—pe—iti saññā—pe—iti saṃkhārā—pe—iti viññāṇam, iti viññāṇassa samudayo, iti viññāṇassa atthaṅgamo ti. Evaṇ kho Bhikkhave jānato evam passato āsavānam khayo hotīti.” Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṇ “ Atthi Arahato paravitāraṇā ti.”

16. Atthi Arahato paravitāraṇā ti.

Āmantā.

Nanu vuttaṇ Bhagavatā—“ Jānatvāhaṇ Bhikkhave passato āsavānaṇ khayaṇ vadāmi, no ajānato no apassato. Kiñ ca Bhikkhave jānato kiṇ passato āsavānaṇ khayo hoti? Idam dukkhan ti Bhikkhave jānato passato āsavānaṇ khayo hoti, ayaṇ dukkhasamudayo ti jānato passato āsavānaṇ khayo hoti, ayaṇ dukkhanirodha-gāminīpaṭipadā ti jānato passato āsavānaṇ khayo hoti. Evaṇi kho Bhikkhave jānato evaṇ passato āsavānaṇ khayo hotīti.” Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṇ “ Atthi Arahato paravitāraṇā ti.”

17. Atthi Arahato paravitāraṇā ti ?

Āmantā.

Nanu vuttaṇ Bhagavatā—“ Sabbaṇ Bhikkhave ana-bhijānaṇ aparijānaṇ avirājayaṇ appajahaṇ abhabbo duk-khakkhāyāya. Sabbañ ca kho Bhikkhave abhijānaṇ parijsānaṇ virājayam pajahaṇ bhabbo dukkhakkhāyāyāti.” Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṇ “ Atthi Arahato paravitāraṇā ti.”

18. Atthi Arahato paravitāraṇā ti ?

Āmantā.

Nanu vuttaṇ Bhagavatā—

Sahā v’assa dassanasampadāya
 Tayas su dhammā jahitā bhavanti
 Sakkāyadiṭṭhi vicikicchitañ ca
 Sīlabbataṇ vāpi yad atthi kiñci.
 Catūh’ apāyehi ca vippamutto
 Cha cābhīthānāni abhabbo kātun ti.”

Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “Atthi Arahato paravitāraṇāti.”

19. Atthi Arahato paravitāraṇā ti ?

Āmantā.

Nanu vuttaṇi Bhagavatā—“Yasminī Bhikkhave samaye ariyasāvakassa virajam vītamalaṇi dhammacakkhuṇi udapādi, ‘yanī kiñci samudayadhammam sabban taṇi nirodhadhamman ti,’ saha dassanuppādā Bhikkhave ariyasāvakassa tīṇi saññojanāni pahiyanti, sakkāyadiṭṭhi vicikicchā sīlabbataparāmāso ti.” Atth’eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “Atthi Arahato paravitāraṇāti.”

20. Atthi Arahato paravitāraṇā ti ?

Āmantā.

Nanu vuttaṇi Bhagavatā—

“Nāham¹ gamissāmi pamocanāya²
Katham³kathim Dhotaka kañci³ loke,
Dhammañ ca setṭham⁴ abhijānamāno
Evam tuvam⁴ ogham⁴ imam⁴ taresīti.”

Atth’eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “Atthi Arahato paravitāraṇāti.”

21. Na vattabbam “Atthi Arahato paravitāraṇā ti” ?

Āmantā.

Nanu Arahato itṭhipurisānaṇi nāmagottam pare vitāreyyum, maggāmaggam pare vitāreyyum, tiṇakaṭṭhava-nappatīnaṇi nāmaṇi pare vitāreyyun ti ?

Āmantā.

Hañci Arahato itṭhipurisānaṇi nāmagottam pare vitāreyyum, maggāmaggam pare vitāreyyum, tiṇakaṭṭhava-

¹ nā paraṇi, P.S.S₂.

² pamojanāya, P.S.₂.

³ Katham⁴ kathī kenaka kiñci, M.

⁴ duvam⁴, S₂ : dhuvaṇi, P.

nappatīnañ nāmañ pare vitāreyyūñ, tena vata re vattabbe
“Atthi Arahato paravitārañā ti.”

22. Arahato iṭhipurisānañ nāmagottāñ pare vitāreyyūñ, maggāmaggāñ pare vitāreyyūñ, tiṇakatṭhavanappa-tīnañ nāmañ pare vitāreyyūñ, atthi Arahato paravitārañā ti?

Āmantā.

Arahato sotāpattiphalañ vā sakadāgāmiphalañ vā anā-gāmiphalañ vā arahattam vā pare vitāreyyūñ ti?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Paravitārañakathā

II. 5.

1. Samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Sabbattha¹ samāpannānañ atthi vacībhedo ti?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Sabbadā samāpannānañ atthi vacībhedo ti?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Sabbesam̄ samāpannānañ atthi vacībhedo ti?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Sabbasamāpattīsu atthi vacībhedo ti?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

2. Samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Samāpannassa atthi kāyabhedo ti?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

¹ Sabbatta, P.

Samāpannassa n'atthi kāyabhedo ti ?

Āmantā.

Samāpannassa n'atthi vacībhedo ti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

3. Samāpannassa atthi vācā, atthi vacībhedo ti ?

Āmantā.

Samāpannassa atthi kāyo, atthi kāyabhedo ti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Samāpannassa atthi kāyo, n'atthi kāyabhedo ti ?

Āmantā.

Samāpannassa atthi vācā, n'atthi vacībhedo ti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

4. Dukkhan ti jānanto dukkhan ti vācañ bhāsatīti ?

Āmantā.

Samudayo ti jānanto samudayo ti vācañ bhāsatīti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Dukkhan ti jānanto dukkhan ti vācañ bhāsatīti ?

Āmantā.

Nirodho ti jānanto nirodho ti vācañ bhāsatīti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Dukkhan ti jānanto dukkhan ti vācañ bhāsatīti ?

Āmantā.

Maggo ti jānanto maggo ti vācañ bhāsatīti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

5. Samudayo ti jānanto na ca samudayo ti vācañ bhāsatīti ?

Āmantā.

Dukkhan ti jānanto na ca dukkhan ti vācañ bhāsatīti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Nirodho ti jānanto na ca nirodho ti vācañ bhāsatīti ?

Āmantā.

Dukkhan ti jānanto na ca dukkhan ti vācañ bhāsatīti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Maggo ti jānanto na ca maggo ti vācañ bhāsatīti ?

Āmantā.

Dukkhan ti jānanto na ca dukkhan ti vācañ bhāsatīti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

6. Samāpannassa atthi vacībhedo ti ?

Āmantā.

Ñāṇamū kiñgocaran ti ?

Ñāṇamū saccagocaran ti.

Sotamū saccagocaran ti ?

Na h'evamū vattabbe—pe—

Samāpannassa atthi vacībhedo ti ?

Āmantā.

Sotamū kiñgocaran ti ?

Sotamū saddagocaran ti.

Ñāṇamū saddagocaran ti ?

Na h'evamū vattabbe—pe—

7. Samāpannassa atthi vacībhedo, ñāṇamū saccagocaraṇū, sotamū saddagocaran ti ?

Āmantā.

Hañci ñāṇamū saccagocaraṇū, sotamū saddagocaraṇū, no vata re vattabbe “ Samāpannassa atthi vacībhedo ti.”

Samāpannassa atthi vacībhedo, ñāṇamū saccagocaraṇū, sotamū saddagocaran ti ?

Āmantā.

Dvinnamū phassānamū dvinnamū vedanānamū dvinnamū saññānamū dvinnamū cetanānamū dvinnamū cittānamū samodhānamū hotīti ?

Na h'evamū vattabbe—pe—

8. Samāpannassa atthi vacībhedo ti ?

Āmantā.

Pathavikasiṇamū samāpatti¹ samāpannassa atthi vacībhedo ti ?

Na h'evamū vattabbe—pe—

Samāpannassa atthi vacībhedo ti ?

Āmantā.

Āpokasiṇamū—pe—tejokasiṇamū, vāyokasiṇamū, nīlakasiṇamū, pītakasiṇamū, lohitakasiṇamū, odātakasiṇamū samāpatti¹—pe—ākāsānañcāyatanaṇamū, viññāṇañcāyatanaṇamū, ākiñcaññāyatanaṇamū — pe — nevasaññānāsaññāyatanaṇamū samāpannassa atthi vacībhedo ti ?

Na h'evamū vattabbe—pe—

¹ Pathavikasinasamāpatti, P.S₂.

9. Paṭhavīkasiṇam samāpattim samāpannassa n'atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Hañci paṭhavīkasiṇam samāpattim samāpannassa n'atthi vacībhedo, no vata re vattabbe “Samāpannassa atthi vacībhedo ti.”

Āpokasiṇam—pe—odātakasiṇam samāpattim—pe—ākāsañāñcāyatanaṇam, viññāñāñcāyatanaṇam, ākiñcaññāyatanaṇam—pe—nevasaññānāsaññāyatanaṇam samāpannassa n'atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Hañci nevasaññānāsaññāyatanaṇam samāpannassa n'atthi vacībhedo, no vata re vattabbe “Samāpannassa atthi vacībhedo ti.”

10. Samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Lokiyaṇ samāpattim samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Lokiyaṇ paṭhamaiṇ jhānaṇ samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Lokiyaṇ dutiyaṇ jhānaṇ—pe—tatiyaṇ jhānaṇ—pe—catutthaṇ jhānaṇ samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

11. Lokiyaṇ samāpattim samāpannassa n'atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Hañci lokiyaṇ samāpattim samāpannassa n'atthi vacībhedo, no vata re vattabbe “Samāpannassa atthi vacībhedo ti.”

Lokiyaṇ paṭhamaiṇ jhānaṇ¹ samāpannassa n'atthi vacībhedo ti?

¹ paṭhamajjhānaṇ, P.S.S.₂.

Āmantā.

Hañci lokiyañ pañhamanñ jhānam samāpannassa n'atthi vacībhedo, no vata re vattabbe “Samāpannassa atthi vacībhedo ti.”

Lokiyañ dutiyañ—pe—catutthañ jhānam samāpannassa n'atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Hañci lokiyañ dutiyañ—pe—catutthañ jhānam samāpannassa n'atthi vacībhedo, no vata re vattabbe “Samāpannassa atthi vacībhedo ti.”

12. Lokuttarañ pañhamanñ jhānam samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Lokiyañ pañhamanñ jhānam samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Lokuttarañ pañhamanñ jhānam samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Lokiyañ dutiyañ—pe—tatiyañ—pe—catutthañ jhānam samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Lokiyañ pañhamanñ jhānam samāpannassa n'atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Lokuttarañ pañhamanñ jhānam samāpannassa n'atthi vacībhedo ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Lokiyañ dutiyañ—pe—catutthañ jhānam samāpannassa n'atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Lokuttarañ pañhamanñ jhānam samāpannassa n'atthi vacībhedo ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

13. Lokuttarañ pañhamanñ jhānam samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Lokuttarañ dutiyañ jhānam samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Lokuttaram̄ paṭhamaiṇ jhānam̄ samāpannassa atthi vacībhedo ti ?

Āmantā.

Lokuttaram̄ tatiyam̄—pe—catuttham̄ jhānam̄ samāpannassa atthi vacībhedo ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Lokuttaram̄ dutiyam̄ jhānam̄ samāpannassa n'atthi vacībhedo ti ?

Āmantā.

Lokuttaram̄ paṭhamaiṇ jhānam̄ samāpannassa n'atthi vacībhedo ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Lokuttaram̄ tatiyam̄—pe—catuttham̄ jhānam̄ samāpannassa n'atthi vacībhedo ti ?

Āmantā.

Lokuttaram̄ paṭhamaiṇ jhānam̄ samāpannassa n'atthi vacībhedo ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

14. Na vattabbam̄ “Samāpannassa atthi vacībhedo ti”?

Āmantā.

Nanu vitakkavicārā vacīsaṅkhārā vuttā Bhagavatā, paṭhamaiṇ jhānam̄ samāpannassa atthi vitakkavicārā ti ?

Āmantā.

Hañci vitakkavicārā vacīsaṅkhārā vuttā Bhagavatā, paṭhamaiṇ jhānam̄ samāpannassa atthi vitakkavicārā, tena vata re vattabbe “Samāpannassa atthi vacībhedo ti.”

15. Vitakkavicārā vacīsaṅkhārā vuttā Bhagavatā, paṭhamaiṇ jhānam̄ samāpannassa atthi vitakkavicārā, atthi tassa vacībhedo ti ?

Āmantā.

Paṭhavīkasiṇam̄ paṭhamaiṇ jhānam̄ samāpannassa atthi vitakkavicārā, atthi tassa vacībhedo ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Vitakkavicārā vacīsaṅkhārā vuttā Bhagavatā, paṭhamaiṇ jhānam̄ samāpannassa atthi vitakkavicārā, atthi tassa vacībhedo ti ?

Āmantā.

Āpokasiṇam—pe—tejokasiṇam, vāyokasiṇam, nīla-kasiṇam, pītakasiṇam, lohitakasiṇam—pe—odātakasiṇam paṭhamam jhānam samāpannassa atthi vitakkavicārā, atthi tassa vacībhedo ti?

Na h'evaṇū vattabbe—pe—

16. Na vattabbam “ Samāpannassa atthi vacībhedo ti ”? Āmantā.

Nanu vitakkasamuṭṭhānā¹ vācā vuttā Bhagavatā, paṭhamam jhānam samāpannassa atthi vitakkavicārā ti? Āmantā.

Hañci vitakkasamuṭṭhānā vācā vuttā Bhagavatā, paṭhamam jhānam samāpannassa atthi vitakkavicārā, tena vata re vattabbe “ Samāpannassa atthi vacībhedo ti.”

17. Vitakkasamuṭṭhānā vācā vuttā Bhagavatā, paṭhamam jhānam samāpannassa atthi vitakkavicārā, atthi tassa vacībhedo ti?

Āmantā.

Saññāsamuṭṭhānā vācā vuttā Bhagavatā, dutiyaṇū jhānam samāpannassa atthi saññā, atthi tassa vitakkavicārā ti?

Na h'evaṇū vattabbe—pe—

Vitakkasamuṭṭhānā vācā vuttā Bhagavatā, paṭhamam jhānam samāpannassa atthi vitakkavicārā, atthi tassa vacībhedo ti?

Āmantā.

Saññāsamuṭṭhānā vācā vuttā Bhagavatā, tatiyaṇū jhānam—pe—catuttham jhānam, ākāsaññācāyatanaṇū, viññāṇaññācāyatanaṇū, ākiñcaññācāyatanaṇū samāpannassa atthi saññā, atthi tassa vitakkavicārā ti?

Na h'evaṇū vattabbe—pe—

18. Samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Nanu “ paṭhamam jhānam samāpannassa vācā niruddhā hotīti,” atth’eva suttanto ti?

¹ °samuṭṭhāṇā, P.S.

Āmantā.

Hañci “pañhamaiñ jhānañ samāpannassa vācā niruddhā hotīti,” atth’eva suttanto, no vata re vattabbe “Samāpannassa atthi vacibhedo ti.”

19. “Pañhamaiñ jhānañ samāpannassa vācā niruddhā hotīti,” atth’eva suttanto ti, atthi tassa vacibhedo ti?

Āmantā.

“Dutiyaiñ jhānañ samāpannassa vitakkavicārā niruddhā hontīti,” atth’eva suttanto ti, atthi tassa vitakkavicārā ti?

Na h’evam vattabbe—pe—

“Pañhamaiñ jhānañ samāpannassa vācā niruddhā hotīti,” atth’eva suttanto ti, atthi tassa vacibhedo ti?

Āmantā.

“Tatiyaiñ jhānañ samāpannassa pīti¹ niruddhā hoti—pe—catutthañ jhānañ samāpannassa assāsapassāsā niruddhā honti, ākāsānañcāyatanañ samāpannassa rūpasāññā niruddhā hoti, viññānañcāyatanañ samāpannassa ākāsānañcāyatanañ sāññā niruddhā hoti, ākiñcaññāyatanañ samāpannassa viññānañcāyatanañ sāññā niruddhā hoti—pe—nevasaññānāsaññāyatanañ samāpannassa ākiñcaññāyatanañ sāññā niruddhā hoti, saññāvedayitamirodhaiñ samāpannassa saññā ca vedanā ca niruddhā hontīti,” atth’eva suttanto ti, atthi tassa saññā ca vedanā cāti?

Na h’evam vattabbe—pe—

20. Na vattabbañ “Samāpannassa atthi vacibhedo ti”?

Āmantā.

Nanu pañhamassa jhānassa saddo kanṭhako² vutto Bhagavatā ti?

Āmantā.

Hañci pañhamassa jhānassa saddo kanṭhako vutto Bhagavatā, tena vata re vattabbe “Samāpannassa atthi vacibhedo ti.”

21. Pañhamassa jhānassa saddo kanṭhako vutto Bhagavatā ti, samāpannassa atthi vacibhedo ti?

Āmantā.

¹ piti, M.

² kanṭhako, P.; kandako, S₂.

Dutiyassa jhānassa vitakkavicārā kanṭhako vuttā Bhagavatā—pe—tatiyassa jhānassa pīti kanṭhako vuttā Bhagavatā—pe—catuthassa jhānassa assāsapassāsā kanṭhako vuttā Bhagavatā, ākāsānañcāyatanañ samāpannassa rūpasaññā kanṭhako vuttā Bhagavatā, viññāṇañcāyatanañ samāpannassa ākāsānañcāyatanañ samāsaññā kanṭhako vuttā Bhagavatā, ākiñcaññāyatanañ samāpannassa viññāṇañcāyatanañ samāsaññā kanṭhako vuttā Bhagavatā, nevasaññānañsaññāyatanañ samāpannassa ākiñcaññāyatanañ samāsaññā kanṭhako vuttā Bhagavatā—pe—saññāvedayitanirodhañ samāpannassa saññā ca vedanā ca kanṭhako vuttā Bhagavatā, atthi tassa saññā ca vedanā cāti?

Na h'evañ vattabbe—pe—

22. Na vattabbañ “Samāpannassa atthi vacībhedo ti”?

Āmantā.

Nanu vuttañ Bhagavatā—“Sikhissa Ānanda Bhagavato Arahato Sammāsambuddhassa abhibhū nāma sāvako brahmañloke ḥito sahassilokadhātum¹ sarena viññāpesi.

Ārabbhatha nikamatha
Yuñjatha² Buddhasāsane,
Dhunātha maccuno senañ
Nañgārañ³ va kuñjaro.
Yo imasmiñ dhammavinaye
Appamatto viharissati,
Pahāya⁴ jātisañsārañ
Dukkhass'antañ karissatī.”

Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi samāpannassa atthi vacībhedo ti.

Vacībheda kathā.

II. 6.

1. Dukkhāhāro maggañgañ⁵ maggapariyāpannan ti?

¹ dasasahassi^o, M.

² yuñcatha, P.

³ nālagārañ, P.S.

⁴ pahāti, P.S.

⁵ maggāñ, P.

Āmantā.

Ye keci “dukkhan ti” vācaṇī bhāsanti, sabbe te maggaṇī bhāventīti?

Na h’evaṇī vattabbe—pe—

Ye keci “dukkhan ti” vācaṇī bhāsanti, sabbe te maggaṇī bhāventīti?

Āmantā.

Bālaputhujjanā “dukkhan ti” vācaṇī bhāsanti, bālaputhujjanā maggaṇī bhāventīti?

Na h’evaṇī vattabbe—pe—

Mātughātakā — pe — pitughātakā, arahantaghātakā, rūhiruppādakā¹ — pe — saṃghabhedakā “dukkhan ti” vācaṇī bhāsanti, saṃghabhedakā maggaṇī bhāventīti?

Na h’evaṇī vattabbe—pe—

D u k k h ā h ā r a k a t h ā.

II. 7.

1. Ekaṇī cittam̄ divasam̄ tiṭṭhatīti?

Āmantā.

Upaḍḍhadivaso uppādakkhaṇo,² upaḍḍhadivaso vayakkhaṇo ti?

Na h’evaṇī vattabbe—pe—

Ekaṇī cittam̄ dve divase tiṭṭhatīti?

Āmantā.

Divaso uppādakkhaṇo, divaso vayakkhaṇo ti?

Na h’evaṇī vattabbe—pe—

Ekaṇī cittam̄ cattāro divase tiṭṭhati—pe—atṭha divase tiṭṭhati, dasa divase tiṭṭhati, vīsatī divase tiṭṭhati, māsaṇī tiṭṭhati, dve māse tiṭṭhati, cattāro māse tiṭṭhati, atṭha māse tiṭṭhati, dasa māse tiṭṭhati, saṃvacecharaṇī tiṭṭhati, dve vassāni tiṭṭhati, cattāri vassāni tiṭṭhati, atṭha vassāni tiṭṭhati, dasa vassāni tiṭṭhati, vīsatī vassāni tiṭṭhati, tīṇīsa vassāni tiṭṭhati, cattārīsa vassāni tiṭṭhati, paññāsa vassāni tiṭṭhati, vassasataṇī tiṭṭhati, dve vassa-

¹ lohituppādakā, M.

² okhaṇe, P.

satāni tiṭṭhati, cattāri vassasatāni tiṭṭhati, pañca vassasatāni tiṭṭhati, vassasahassām tiṭṭhati, dve vassasahassāni tiṭṭhati, cattāri vassasahassāni tiṭṭhati, aṭṭha vassasahassāni tiṭṭhati, soṭasa vassasahassāni tiṭṭhati, kappam tiṭṭhati, dve kappe tiṭṭhati, aṭṭha kappe tiṭṭhati, soṭasa kappe tiṭṭhati, battimṣa kappe tiṭṭhati, catusaṭṭhī kappe tiṭṭhati, pañca kappasatāni tiṭṭhati, kappasahassām tiṭṭhati, dve kappasahassāni tiṭṭhati, aṭṭha kappasahassāni tiṭṭhati, soṭasa kappasahassāni tiṭṭhati, vīsatī kappasahassāni tiṭṭhati, cattārīsa kappasahassāni tiṭṭhati, saṭṭhikappasahassāni tiṭṭhati,—pe—caturāśīti vassaahassāni tiṭṭhatī?

Āmantā.

Dve cattārīsa kappasahassāni uppādakkhaṇo, dve cattārīsa kappasahassāni vayakkhaṇo ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

2. Ekaṇū cittam divasam tiṭṭhatīti?

Āmantā.

Atth'aññe dhammā ekāhaṇ bahu pi¹ uppajjitvā nirujjhantī?

Āmantā.

Te dhammā cittena lahuparivattā ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Te dhammā cittena lahuparivattā ti?

Āmantā.

Nanu vuttaṇi Bhagavatā—“Nāhaṇ Bhikkhave aññaiṇ ekaṇū dhammaṇ pi samanupassām evamū lahuparivattaṇ yathayidaṇ² cittam. Yāvañ c'idaṇ Bhikkhave upamā pi na sukarā yāva lahuparivattaṇ cittan ti.” Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṇ “Te dhammā cittena lahuparivattā ti.”

3. Te dhammā cittena lahuparivattā ti?

Āmantā.

Nanu vuttaṇi Bhagavatā—“Seyyathāpi Bhikkhave

¹ bahuppi, M. ² M. inserts bhikkhave after yathayidaṇ.

makkaṭo¹ araññē pavane caramāno sākhaṇī gaṇhāti, tam muñcivtā aññāṇī gaṇhāti, tam muñcivtā aññāṇī gaṇhāti, evameva kho Bhikkhave yadidaṇī vuccati “cittāṇī iti pi,” “mano iti pi,” “viññāṇāṇī iti pi,” tam rattiyā ca divasassa ca aññad eva uppajjati, aññāṇī mirujjhatīti.” Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “Te dhammā cittena lahupari-vattā ti.”

4. Ekaṇī cittāṇī divasāṇī tiṭṭhatīti?

Āmantā.

Cakkhuviññāṇāṇī divasāṇī tiṭṭhatīti?

Na h’evam vattabbe—pe—

Sotaviññāṇāṇī—pe—ghānaviññāṇāṇī, jīvhāviññāṇāṇī, kāyaviññāṇāṇī, akusalāṇī cittāṇī, rāgasahagataṇī dosasa-hagataṇī mohasahagataṇī mānasahagataṇī diṭṭhisahaga-tāṇī vicikicchāsahagataṇī thīnasahagataṇī uddhaccasa-hagataṇī ahirikasahagataṇī anottappasahagataṇī cittāṇī divasāṇī tiṭṭhatīti?

Na h’evam vattabbe—pe—

5. Ekaṇī cittāṇī divasāṇī tiṭṭhatīti?

Āmantā.

Yen’eva cittena cakkhunā rūpaṇī passati, ten’eva cittena sotena saddāṇī sunāti—pe—ghānena gandhaṇī ghāyati, jīvhāya rasaṇī sāyati, kāyena phoṭṭhabbam phusati—pe—manasā dhammaṇī vijānāti—pe—yen’eva cittena manasā dhammaṇī vijānāti, ten’eva cittema cakkhunā rūpaṇī passati—pe—sotena saddāṇī sunāti, ghānena gandhaṇī ghāyati, jīvhāya rasaṇī sāyati, kāyena phoṭṭhabbam phusatīti?

Na h’evam vattabbe—pe—

6. Ekaṇī cittāṇī divasāṇī tiṭṭhatīti?

Āmantā.

Yen’eva cittena abhikkamati ten’eva cittena paṭikkamati, yen’eva cittena paṭikkamati ten’eva cittena abhikkamati, yen’eva cittena āloketi ten’eva cittena viloketi,

yen'eva cittena viloketi ten'eva cittena āloketi, yen'eva cittena sammiñjeti¹ ten'eva cittena pasāreti, yen'eva cittena pasāreti ten'eva cittena sammiñjetīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

7. Ākāsānañcāyatanūpagānam̄ devānam̄ ekam̄ cittam̄ yāvatāyukam̄ tiṭṭhatīti?

Āmantā.

Manussānam̄ ekam̄ cittam̄ yāvatāyukam̄ tiṭṭhatīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Ākāsānañcāyatanūpagānam̄ devānam̄ ekam̄ cittam̄ yāvatāyukam̄ tiṭṭhatīti?

Āmantā.

Cātummahārājikānam̄ devānam̄—pe—Tāvatiṁsānam̄ devānam̄, Yāmānam̄ devānam̄, Tusitānam̄ devānam̄, Nimmānaratīnam̄ devānam̄, Paranimmitavasavattīnam̄ devānam̄, Brahmāpārisajjānam̄ devānam̄, Brahmāparohitānam̄ devānam̄, Mahābrahmānam̄ devānam̄, Parittābhānam̄ devānam̄, Appamāṇābhānam̄ devānam̄, Ābhassārānam̄ devānam̄, Parittasubbhānam̄ devānam̄, Appamāṇasubbhānam̄ devānam̄, Subhakiṇṇānam̄ devānam̄, Vehapphalānam̄ devānam̄, Avihānam̄ devānam̄, Atappānam̄ devānam̄, Sudassānam̄ devānam̄, Sudassīnam̄ devānam̄—pe—Akaniṭṭhānam̄ devānam̄ ekam̄ cittam̄ yāvatāyukam̄ tiṭṭhatīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

8. Ākāsānañcāyatanūpagānam̄ devānam̄ vīsatī kappasahassāni āyuppamāṇam̄, ākāsānañcāyatanūpagānam̄ devānam̄ ekam̄ cittam̄ vīsatī kappasahassāni tiṭṭhatīti?

Āmantā.

Manussānam̄ vassasataṇi āyuppamāṇam̄, manussānam̄ ekam̄ cittam̄ vassasataṇi tiṭṭhatīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Ākāsānañcāyatanūpagānam̄ devānam̄ vīsatī kappasahassāni āyuppamāṇam̄, ākāsānañcāyatanūpagānam̄ devānam̄ ekam̄ cittam̄ vīsatī kappasahassāni tiṭṭhatīti?

Āmantā.

¹ āsamiñjeti, P.

Cātummahārājikānañ devānañ pañca vassasatāni āyuppamānañ, cātummahārājikānañ devānañ ekañ cittam pañca vassasatāni tiṭṭhati—pe—vassasahassānañ tiṭṭhati, dve vassasahassāni tiṭṭhati, cattāri vassasahassāni tiṭṭhati, aṭṭha vassasahassāni tiṭṭhati, soñasa vassasahassāni tiṭṭhati, kappassa tatiyabhāgañ tiṭṭhati, upadḍhakappanī tiṭṭhati, ekañ kappanī tiṭṭhati, dve kappe tiṭṭhati, cattāro kappe tiṭṭhati, aṭṭha kappe tiṭṭhati, soñasa kappe tiṭṭhati, battimsa kappe tiṭṭhati, catusatthī kappe tiṭṭhati, pañca kappasatāni tiṭṭhati, kappasahassānañ tiṭṭhati, dve kappa-sahassāni tiṭṭhati, cattāri kappasahassāni tiṭṭhati, aṭṭha kappasahassāni tiṭṭhati—pe—Akaniṭṭhagānañ devānañ soñasa kappasahassāni āyuppamānañ, Akaniṭṭhagānañ devānañ ekañ cittam soñasa kappasahassāni tiṭṭhatī?

Na h'evānañ vattabbe—pe—

9. Ākāsānañcāyatānūpagānañ devānañ cittam muhuttañ muhuttañ uppajjati, muhuttañ muhuttañ nirujjhati?

Āmantā.

Ākāsānañcāyatānūpagā devā muhuttañ muhuttañ cavanti, muhuttañ muhuttañ uppajjantī?

Na h'evānañ vattabbe—pe—

10. Ākāsānañcāyatānūpagānañ devānañ ekañ cittam yāvatāyukānañ tiṭṭhatī?

Āmantā.

Ākāsānañcāyatānūpagā devā yen'eva cittena uppajjanti, ten'eva cittena cavantī?

Na h'evānañ vattabbe—pe—

Cittatṭhikathā.

II. 8.

1. Sabbe saññkhārā anodhikatvā¹ kukkuṭā ti?

Āmantā.

Nanu atthi sukhā vedanā, kāyikanī sukhānañ, cetasikanī

¹ anodhiñ katvā, M.

sukham, dibbañ sukhām, mānusakañ sukhām, lābhā-sukham, sakkārasukham, yānasukham, sayanasukham, issariyasukham, adhipaccasukham, gīlisukham, sāmaññā-sukham, sāsavam sukhām, anāsavam sukhām, upadhi-sukham, nirupadhisukham, sāmisam sukhām, nisāmisam sukhām, sappitikam sukhām, nippitikam sukhām, jhāna-sukham, vimuttasukham, kāmasukham, nekkhammasu-kham, pavivekasukham, upasamasukham, sambodhisu-khan ti?

Āmantā.

Hañci atthi sukhā vedanā—pe—sambodhisukham, no vata re vattabbe “ Sabbe sañkhārā anodhikatvā kukkulā ti.”

2. Na vattabbañ “ Sabbe sañkhārā anodhikatvā kukkulā ti ”?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā—“ Sabbam Bhikkhave ādittam. Kiñ ca Bhikkhave sabbam ādittañ? Cakkhum Bhikkhave ādittam, rūpā ādittā, cakkhuviññānam ādittam, cakkhusamphasso āditto, yan p'idañ¹ cakkhusamphasapaccayaā uppajjati vedayitam sukhām vā dukkham vā adukkhamasukham vā, tam pi ādittam. Kena ādittam?² Rāgagginā dosagginā mohagginā ādittam, jātiyā jarāmarañena, sokehi paridevehi dukkhehi domanassehi upāyāsehi ādittan ti vadāmi. Sotam ādittam, saddā ādittā—pe—ghānam ādittam, gandhā ādittā—pe—jivhā ādittā, rasā ādittā—pe—kāyo āditto, phoṭhabbā ādittā—pe—mano āditto, dharmā ādittā, manoviññānam ādittam, manosamphasso āditto, yan p'idañ manosamphassapaccayaā uppajjati vedayitam sukhām vā dukkham vā adukkhamasukham vā, tam pi ādittam. Kena ādittam? Rāgagginā dosagginā mohagginā ādittam, jātiyā jarāmarañena, sokehi paridevehi dukkhehi domanassehi upāyāsehi ādittan ti vadāmīti.”

Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

¹ yan idam, M.

² P.S.S.₂ omit Kena ādittam.

Tena hi sabbe saṃkhārā anodhikatvā kukkuṭā ti.

3. Sabbe saṃkhārā anodhikatvā kukkuṭā ti?

Āmantā.

Nanu vuttaṇī Bhagavatā—“Pañc’ime Bhikkhave kāmaguṇā. Kataime pañca? Cakkhuviññeyyā rūpā iṭṭhā kantā manāpā piyarūpā kāmūpasamūhitā rajaṇīyā, sotaviññeyyā saddā—pe—ghānaviññeyyā gandhā—pe—jivhāviññeyyā rasā—pe—kāyaviññeyyā phoṭṭhabbā iṭṭhā kantā manāpā piyarūpā kāmūpasamūhitā rajaṇīyā: īme kho Bhikkhave pañca kāmaguṇā ti.” Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṇī “Sabbe saṃkhārā anodhikatvā kukkuṭā ti.”

4. Na vattabbaṇī “Sabbe saṃkhārā anodhikatvā kukkuṭā ti”?

Āmantā.

Nanu vuttaṇī Bhagavatā—“Lābhā vo¹ Bhikkhave, suladdhami vo² Bhikkhave, khaṇo vo paṭividdho brahma-cariyavāsāya. Diṭṭhā mayā Bhikkhave eha phassāyatani kā nāma nirayā, tattha yaṇi kiñci cakkhunā rūpāni passati, aniṭṭharūpañ ñeva passati, no iṭṭharūpaṇi; akantarūpañ ñeva passati, no kantarūpaṇi; amanāparūpañ ñeva passati, no manāparūpaṇi: yaṇi kiñci sotena sad-damī suṇāti—pe—ghānena gandhami ghāyati—pe—jivhāya rasāni sāyati—pe—kāyena phoṭṭhabbāni phusati—pe—manasā dhammaṇī vijānāti, aniṭṭharūpañ ñeva vijānāti, no iṭṭharūpaṇi; akantarūpañ ñeva vijānāti, no kantarūpaṇi; amanāparūpañ ñeva vijānāti, no manāparūpan ti.” Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi sabbe saṃkhārā anodhikatvā kukkuṭā ti.

5. Sabbe saṃkhārā anodhikatvā kukkuṭā ti?

Āmantā.

Nānu vuttaṇī Bhagavatā—“Lābhā vo Bhikkhave, suladdhami vo Bhikkhave, khaṇo vo paṭividdho brahma-cariyavāsāya. Diṭṭhā mayā Bhikkhave eha phassāya-

¹ te, P.S₂.

² suladdhan to, P.

tanikā nāma saggā, tattha yañ kiñci eakkhunā rūpañ passati, iṭṭharūpañ ñeva passati, no aniṭṭharūpañ; kanta-rūpañ ñeva passati, no akantarūpañ; manāparūpañ ñeva passati, no amanāparūpañ: yañ kiñci sotena saddam̄ sunāti—pe—ghānena gandhañ ghāyati—pe—jivhāya rasaiñ sāyati—pe—kāyena phottabbam̄ phusati—pe—manasā dhammañ vijānāti, iṭṭharūpañ ñeva vijānāti, no aniṭṭharūpañ; kantarūpañ ñeva passati, no akantarū-pañ; manāparūpañ ñeva passati, no amanāparūpan ti.” Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam̄ “Sabbe sañkhārā anodhikatvā kukkuṭā ti.”

6. Na vattabbam̄ “Sabbe sañkhārā anodhikatvā kukkuṭā ti”?

Āmantā.

Nanu yad aniccañ tañ dukkhañ vuttam̄ Bhagavatā, sabbe sañkhārā aniccā ti?

Āmantā.

Hañci yad aniccañ tañ dukkhañ vuttam̄ Bhagavatā, sabbe sañkhārā aniccā, tena vata re vattabbe “Sabbe sañkhārā anodhikatvā kukkuṭā ti.”

7. Sabbe sañkhārā anodhikatvā kukkuṭā ti?

Āmantā.

Dānañ anīṭṭhaphalañ akantaphalañ amanuññaphalañ secanakaphalañ dukkhindriyan̄¹ dukkhavipākan ti?

Na h’evam̄ vattabbe—pe—

Sīlam̄—pe—uposatho—pe—bhāvanā—pe—brahma-cariyan̄ anīṭṭhaphalañ akantaphalañ amanuññaphalañ secanakaphalañ dukkhindriyan̄ dukkhavipākan ti?

Na h’evam̄ vattabbe—pe—

Nanu dānañ iṭṭhaphalañ kantaphalañ manuññaphalañ asecanakaphalañ sukhindriyan̄ sukhavipākan ti?

Āmantā.

Hañci dānañ iṭṭhaphalañ kantaphalañ manuññaphalañ asecanakaphalañ sukhindriyan̄ sukhavipākañ,

¹ dukkhudrayan̄, M. always.

no vata re vattabbe “ Sabbe sañkhārā anodhikatvā kukkuṭā ti.”

Nanu sīlaṇ—pe—uposatho—pe—bhāvanā—pe—brahma-cariyāṇ itṭhaphalāṇ kantaphalāṇ manuññaphalāṇ asecanakaphalāṇ sukhindriyāṇ sukhavipākan ti?

Āmantā.

Hañci brahma-cariyāṇ itṭhaphalāṇ kantaphalāṇ manuññaphalāṇ asecanakaphalāṇ sukhindriyāṇ sukhavipākaṇ, no vata re vattabbe “ Sabbe sañkhārā anodhikatvā kukkuṭā ti.”

8. Sabbe sañkhārā anodhikatvā kukkuṭā ti?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā—

“ Sukho viveko ¹ tuṭṭhassa
Sutadhammamassa passato
Abyāpajjhaṇ sukhaṇ loke
Pānabhūtesu saññaimo.
Sukhā virāgatā loke
Kāmānaṇ samatikkamo
Asminnānassa yo vinayo
Etaṇ ve paramaṇ sukhaṇ.
Taṇ sukhena sukhaṇ pattaṇ
Accantam sukhaṇ eva tam
Tisso vijjā anuppattā
Etaṇ ve ² paramaṇ sukhan ti.”

Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “ Sabbe sañkhārā anodhikatvā kukkuṭā ti.”

K u k k u ṭ a k a t h ā.

II. 9.

1. Anupubbābhismayo ti?

Āmantā.

¹ vipāko, P.

² ee, P.

Anupubbena sotāpattimaggam bhāvetīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Anupubbena sotāpattimaggam bhāvetīti ?

Āmantā.

Anupubbena sotāpattiphalam sacchikarotīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

2. Anupubbābhisaṁayo ti ?

Āmantā.

Anupubbena sakadāgāmīnaggam bhāvetīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Anupubbena sakadāgāmīnaggam bhāvetīti ?

Āmantā.

Anupubbena sakadāgāmīphalam sacchikarotīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

3. Anupubbābhisaṁayo ti ?

Āmantā.

Anupubbena anāgāmīnaggam bhāvetīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Anupubbena anāgāmīnaggam bhāvetīti ?

Āmantā.

Anupubbena anāgāmīphalam sacchikarotīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

4. Anupubbābhisaṁayo ti ?

Āmantā.

Anupubbena arahattamaggam bhāvetīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Anupubbena arahattamaggam bhāvetīti ?

Āmantā.

Anupubbena arahattaphalam sacchikarotīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

5. Sotāpattiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo duk-khadassanena kiṇi jahatīti ?

Sakkāyadiṭṭhiṇ vicikicchaṇ sīlabbataparāmāsaṇ tade-kaṭṭhe ca kilese catubhāgaṇ jahatīti.

Catubhāgaṇ sotāpanno, catubhāgaṇ na sotāpanno ; catubhāgaṇ sotāpattiphalappatto paṭiladdho adhigato¹

¹ avikato, P.S₂.

sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā¹ viharati, catubhāgaṇ na kāyena phusitvā viharati; catubhāgaṇ sattakkhattuparamo, kolāṇkolo, ekabījī,² Buddhe aveccappasādena samannāgato, Dhamme—pe—Saṅghe—pe—ariyakantehi sīlehi samannāgato, catubhāgaṇ na ariyakantehi sīlehi samannāgato ti?

Na h'evāṇi vattabbe—pe—

6. Samudayadassanena—pe—nirodhadassanena—pe—maggadassanena kiṇi jahatīti?

Sakkāyadiṭṭhiṇ vicikicchaṇ sīlabbataparāmāsaṇ tadekaṭṭhe ca kilese catubhāgaṇ jahatīti.

Catubhāgaṇ sotāpanno, catubhāgaṇ na sotāpanno; catubhāgaṇ sotāpattiphalappatto paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, catubhāgaṇ na kāyena phusitvā viharati; catubhāgaṇ sattakkhattuparamo, kolāṇkolo, ekabījī, Buddhe aveccappasādena samannāgato, Dhamme—pe—Saṅghe—pe—ariyakantehi sīlehi samannāgato, catubhāgaṇ na ariyakantehi sīlehi samannāgato ti?

Na h'evāṇi vattabbe—pe—

7. Sakadāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo dukkhadassanena kiṇi jahatīti?

Oḷārikaiṇ kāmarāgam oḷārikaiṇ byāpādaṇ tadekaṭṭhe ca kilese catubhāgaṇ jahatīti.

Catubhāgaṇ sakadāgāmī, catubhāgaṇ na sakadāgāmī; catubhāgaṇ sakadāgāmiphalappatto paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, catubhāgaṇ na kāyena phusitvā viharatīti?

Na h'evāṇi vattabbe—pe—

Samudayadassanena — pe — nirodhadassanena — pe — maggadassanena kiṇi jahatīti?

Oḷārikaiṇ kāmarāgam oḷārikaiṇ byāpādaṇ tad ekaṭṭhe ca kilese catubhāgaṇ jahatīti.

Catubhāgaṇ sakadāgāmī, catubhāgaṇ na sakadāgāmī; catubhāgaṇ sakadāgāmiphalappatto paṭiladdho adhigato

¹ phusitvā, P.S.S₂.

² ekabījī, P.S.₂.

sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, catubhāgamū na kāyena phusitvā viharatīti?

Na h'evam̄ vattabbe — pe —

8. Anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo dukkhadassanena kiñj jahatīti?

Añusahagatañj kāmarāgamū añusahagatañj byāpādañj tadekaṭṭhe ca kilese catubhāgamū jahatīti.

Catubhāgamū anāgāmī, catubhāgamū na anāgāmī; catubhāgamū anāgāmiphalappatto paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, catubhāgamū na kāyena phusitvā viharati; catubhāgamū antarāparinibbāyī¹ — pe — upahaccaparinibbāyī — pe — asam̄khāraparinibbāyī — pe — sasaṃkhāraparinibbāyī — pe — uddhaṃsoto akaniṭṭhagāmī, catubhāgamū na uddhaṃsoto na akaniṭṭhagāmī ti?

Na h'evam̄ vattabbe — pe —

Samudayadassanena — pe — nirodhadassanena — pe — maggadassanena kiñj jahatīti?

Añusahagatañj kāmarāgamū añusahagatañj byāpādañj tadekaṭṭhe ca kilese catubhāgamū jahatīti.

Catubhāgamū anāgāmī, catubhāgamū na anāgāmī; catubhāgamū anāgāmiphalappatto paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, catubhāgamū na kāyena phusitvā viharati; catubhāgamū antarāparinibbāyī — pe — upahaccaparinibbāyī — pe — asam̄khāraparinibbāyī — pe — sasaṃkhāraparinibbāyī — pe — uddhaṃsoto akaniṭṭhagāmī, catubhāgamū na uddhaṃsoto na akaniṭṭhagāmī ti?

Na h'evam̄ vattabbe — pe —

9. Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo dukkhadassanena kiñj jahatīti?

Rūparāgamū arūparāgamū mānāmū uddhaṃcāmū avijjāmū tadekaṭṭhe ca kilese catubhāgamū jahatīti.

Catubhāgamū Araha, catubhāgamū na Araha; catubhāgamū arahattappatto paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, catubhāgamū na

¹ °parinibbāyi, P.S.S₂.

kāyena phusitvā viharati ; catubhāgaṇī vītarāgo vītadoso vītamoho katakaraṇīyo ohitabhāro anuppattasadattho parikkhīṇabhaṭṭavaṣaṇījojano sammadaṇīnā vimutto ukkhitapaligho saṇkiṇṇaparikho abbulhesiko niraggalo ariyo pannaddhajo pannabhaṭṭāro visaṇīutto suvijitavijayo, dukkhan tassa pariṇīnātaṇī, samudayo pahīno, nirodho sacchikato, maggo bhāvito, abhiṇṇeyyaṇī abhiṇṇātaṇī, pariṇṇeyyaṇī pariṇīnātaṇī, pahātabbaṇī pahīnaṇī, bhāvetabbaṇī bhāvitaṇī — pe — sacchikātabbaṇī sacchikataṇī, catubhāgaṇī sacchikātabbaṇī na sacchikatan ti ?

Na h'evamī vattabbe—pe—

Samudayadassanena — pe — nirodhadassanena — pe — maggadassanena kiṇī jahatīti ?

Rūparāgāṇī arūparāgāṇī mānaṇī uddhaccāṇī avijjāṇī tadekaṭṭhe ca kilese catubhāgaṇī jahatīti.

Catubhāgaṇī Arahaṭ, catubhāgaṇī na Arahaṭ ; catubhāgaṇī arahattappatto paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, catubhāgaṇī na kāyena phusitvā viharati ; catubhāgaṇī vītarāgo vītadoso vītamoho katakaraṇīyo ohitabhāro anuppattasadattho parikkhīṇabhaṭṭavaṣaṇījojano sammadaṇīnā vimutto ukkhitapaligho saṇkiṇṇaparikho abbulhesiko niraggalo ariyo pannaddhajo pannabhaṭṭāro visaṇīutto suvijitavijayo, dukkhan tassa pariṇīnātaṇī, samudayo pahīno, nirodho sacchikato, maggo bhāvito, abhiṇṇeyyaṇī abhiṇṇātaṇī, pariṇṇeyyaṇī pariṇīnātaṇī, pahātabbaṇī pahīnaṇī, bhāvetabbaṇī bhāvitaṇī — pe — sacchikātabbaṇī sacchikataṇī, catubhāgaṇī sacchikātabbaṇī na sacchikatan ti ?

Na h'evamī vattabbe—pe—

10. Sotāpattiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo dukkhaṇī dakkhanto “paṭipannako ti” vattabbo ti¹?

Āmantā.

Dukkhe diṭṭhe “phale ṭhito ti” vattabbo ti ?

Na h'evamī vattabbe—pe—

Samudayaṇī dakkhanto — pe — nirodhaṇī dakkhanto “paṭipannako ti” vattabbo ti ?

¹ vattabbako ti, P.

Āmantā.

Nirodhe diṭṭhe “phale ṭhito ti” vattabbo ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

11. Sotāpattiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo maggaṇī dakkhanto “paṭipannako ti” vattabbo, magge diṭṭhe “phale ṭhito ti” vattabbo ti?

Āmantā.

Dukkhaṇī dakkhanto “paṭipannako ti” vattabbo, dukkhe diṭṭhe “phale ṭhito ti” vattabbo ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Maggāṇī dakkhanto “paṭipannako ti” vattabbo, magge diṭṭhe “phale ṭhito ti” vattabbo ti?

Āmantā.

Samudayaṇī dakkhanto — pe — nirodhaṇī dakkhanto “paṭipannako ti” vattabbo, nirodhe diṭṭhe “phale ṭhito ti” vattabbo ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

12. Sotāpattiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo dukkhaṇī dakkhanto “paṭipannako ti” vattabbo, dukkhe diṭṭhe na vattabbaṇī “phale ṭhito ti” vattabbo ti?

Āmantā.

Maggāṇī dakkhanto “paṭipannako ti” vattabbo, magge diṭṭhe na vattabbaṇī “phale ṭhito ti” vattabbo ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Samudayaṇī dakkhanto — pe — nirodhaṇī dakkhanto “paṭipannako ti” vattabbo, nirodhe diṭṭhe na vattabbaṇī “phale ṭhito ti” vattabbo ti?

Āmantā.

Maggāṇī dakkhanto “paṭipannako ti” vattabbo, magge diṭṭhe na vattabbaṇī “phale ṭhito ti” vattabbo ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

13. Sotāpattiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo dukkhaṇī dakkhanto “paṭipannako ti” vattabbo dukkhe diṭṭhe na vattabbaṇī “phale ṭhito ti” vattabbo ti?

Āmantā.

Niratthiyaṇī¹ dukkhadassanan ti?

¹ nidattiyanī, M.; niratthiyam, P.S₂.

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Samudayañ dakkhanto — pe — nirodhañ dakkhanto
“paṭipannako ti” vattabbo nirodhe diṭṭhe na vattabbam̄
“phale ṭhito ti” vattabbo ti?

Āmantā.

Niratthiyañ nirodhadassanan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

14. Dukkhe diṭṭhe cattāri saccāni diṭṭhāni hontīti?

Āmantā.

Dukkhasaccañ cattāri saccānīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Rūpakhandhe aniccato diṭṭhe pañcakkhandhā aniccato
diṭṭhā hontīti?

Āmantā.

Rūpakhandho pañcakkhandhā ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

15. Cakkhāyatane aniccato diṭṭhe dvādasāyatanāni
aniccato diṭṭhāni hontīti?

Āmantā.

Cakkhāyatanañ dvādasāyatanānīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Cakkhudhātuyā aniccato diṭṭhāya aṭṭhārasa dhātuyo
aniccato diṭṭhā hontīti?

Āmantā.

Cakkhudhātu aṭṭhārasa dhātuyo ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Cakkhundriye aniccato diṭṭhe bāvīsatindriyāni aniccato
diṭṭhāni hontīti?

Āmantā.

Cakkhundriyañ bāvīsatindriyānīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

16. Catūhi ñāṇehi ¹ sotāpattiphalāñ sacchikarotīti?

Āmantā.

Cattāri sotāpattiphalānīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Aṭṭhahi ñāṇehi sotāpattiphalāñ sacchikarotīti?

¹ viññāṇahi, P.

Āmantā.

Aṭṭha sotāpattiphalānīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pē—

Dvādasahi nāñehi sotāpattiphalam̄ sacchikarotīti ?

Āmantā.

Dvādasa sotāpattiphalānīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Catucattārīsāya nāñehi sotāpattiphalam̄ sacchikarotīti ?

Āmantā.

Catucattārīsa sotāpattiphalānīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sattasattatiyā nāñehi sotāpattiphalam̄ sacchikarotīti ?

Āmantā.

Sattasattati sotāpattiphalānīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

17. Na vattabbañ “Anupubbābhisaṁyoti” ?

Āmantā.

Nanu vuttañ Bhagavatā — “Seyyathāpi Bhikkhave mahāsamuddo anupubbaninno anupubbapoño anupubbapabbhāro na¹ āyataken’ eva pātō,² evameva kho Bhikkhave imasmīni Dhammavinaye anupabbasikkhā anupubbakiriyā anupubbapaṭipadā na āyataken’ eva aññāpaṭivedito ti.” Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi anupubbābhisaṁyoti ti.

18. Na vattabbañ “Anupubbābhisaṁyoti” ?

Āmantā.

Nanu vuttañ Bhagavatā —

“Anupubbena medhāvī

Thokaiñ thokaiñ³ khañe khañe

Kaumāro rajatass⁴ eva

Niddhame maluñ attano ti.”

Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi anupubbābhisaṁyoti ti.

¹ P. omits na.

² pātō, P.

³ thokathokam, P.S.S₂.

⁴ rajakass’eva, P.S₂.

19. Anupubbābhīsamayo १ ti ?

Āmantā.

Nanvāyasmā Gavampatī therō bhikkhū² etad avoca—“Sammukhā me taṇi āvuso Bhagavato sutāṇi, saṃmukhā paṭiggahītaṇi—‘Yo Bhikkhave dukkhaṇi passati, dukkhasamudayaṇi pi so passati, dukkhanirodhaṇi pi passati, dukkhanirodhagaminipatipadaṇi pi passati. Yo dukkhasamudayaṇi passati, dukkhaṇi pi so passati, dukkhanirodhaṇi pi passati, dukkhanirodhagaminipatipadaṇi pi passati. Yo dukkhamirodhaṇi passati, dukkhaṇi pi so passati, dukkhasamudayaṇi pi passati, dukkhanirodhaṇi pi passatīti.’” Atth’eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam, “Anupubbābhīsamayo ti.”

20. Anupubbābhīsamayo ti ?

Āmantā.

Nanu vuttaṇi Bhagavatā—

“Sahā v’assa dassanasampadāya —pe— cha cābhīṭhā-nāni abhabbo kātum ti.” Atth’eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “Anupubbābhīsamayo ti.”

21. Anupubbābhīsamayo ti ?

Āmantā.

Nanu vuttaṇi Bhagavatā—“Yasminī Bhikkhave samaye ariyasāvakassa virajam vītamalam dhammacakkhum udapādi, ‘yanpi kiñci samudayadhammanam, sabban tam nirodhadhamman ti,’ saha dassanuppādā Bhikkhave ariyasāvakassa tīṇi saññojanāni pahīyanti, sakkāyatiditthi, vicikicchā, sīlabbataparāmāso ti.” Atth’eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “Anupubbābhīsamayo ti.”

Anupubbābhīsamaya kathā.

¹ M. K. insert na vattabbam.

² bhikkhu, P.

II. 10.

1. Buddhassa bhagavato vohāro lokuttaro ti ?

Āmantā.

Lokuttare sote paṭīhaññati no lokiye, lokuttarena viññāṇena paṭivijānanti no lokiye, sāvakā paṭivijānanti no puthujjanā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Nanu Buddhassa bhagavato vohāro lokiye sote paṭīhaññatī ?

Āmantā.

Hañci Buddhassa bhagavato vohāro lokiye sote paṭīhaññati, no vata re vattabbe “Buddhassa bhagavato vohāro lokuttaro ti.”

Nanu Buddhassa bhagavato vohāraṇ̄ lokiye viññāṇena paṭivijānanti ?

Āmantā.

Hañci Buddhassa bhagavato vohāraṇ̄ lokiye viññāṇena paṭivijānanti, no vata re vattabbe “Buddhassa bhagavato vohāro lokuttaro ti.”

Nanu Buddhassa bhagavato vohāraṇ̄ puthujjanā paṭivijānanti ?

Āmantā.

Hañci Buddhassa bhagavato vohāraṇ̄ puthujjanā paṭivijānanti, no vata re vattabbe “Buddhassa bhagavato vohāro lokuttaro ti.”

2. Buddhassa bhagavato vohāro lokuttaro ti ?

Āmantā.

Maggio, phalaṇ̄, nibbānaṇ̄, sotāpattimaggo, sotāpatti-phalaṇ̄, sakadāgāmīmaggo, sakadāgāmīphalaṇ̄, anāgāmī-maggo, anāgāmīphalaṇ̄, arahattamaggo, arahattaphalaṇ̄, saṭipāṭṭhānaṇ̄, sammapadhānaṇ̄, idhipādā, indriyaṇ̄, balāṇ̄, bojjhaṅgo ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

3. Buddhassa bhagavato vohāro lokuttaro ti ?

Āmantā.

Atthi keci Buddhassa bhagavato vohāraṇ̄ suṇantī ?

Āmantā.

Lokuttaro dhammo sotaviññeyyo, sotasmīnū paṭīhaññati, sotassa āpātham¹ āgacchatīti?

Na h'evāṇī vattabbe—pe—

Nanu lokuttaro dhammo na sotaviññeyyo, na sotasmīnū paṭīhaññati, na sotassa āpātham¹ āgacchatīti?

Āmantā.

Hañci lokuttaro dhammo na sotaviññeyyo, na sotasmīnū paṭīhaññati, na sotassa āpātham¹ āgacchati, no vata re vattabbe “Buddhassa bhagavato vohāro lokuttaro ti.”

4. Buddhassa bhagavato vohāro lokuttaro ti?

Āmantā.

Atthi keci Buddhassa bhagavato vohāre rajjeyyun² ti?

Āmantā.

Lokuttaro dhammo rāgaṭṭhānīyo, rajañīyo, kamañīyo, madanīyo, bandhanīyo, mucchanīyo ti?

Na h'evāṇī vattabbe—pe—

Nanu lokuttaro dhammo na rāgaṭṭhānīyo, na rajañīyo, na kamañīyo, na madanīyo, na bandhanīyo, na mucchanīyo ti?

Āmantā.

Hañci lokuttaro dhammo na rāgaṭṭhānīyo, na rajañīyo, na kamañīyo, na madanīyo, na bandhanīyo, na mucchanīyo, no vata re vattabbe “Buddhassa bhagavato vohāro lokuttaro ti.”

5. Buddhassa bhagavato vohāro lokuttaro ti?

Āmantā.

Atthi keci Buddhassa bhagavato vohāraṇī dusseyyun ti?

Āmantā.

Lokuttaro dhammo dosaṭṭhānīyo, kopaṭṭhānīyo, paṭi-ghaṭṭhānīyo ti?

Na h'evāṇī vattabbe—pe—

Nanu lokuttaro dhammo na dosaṭṭhānīyo, na kopaṭṭhānīyo, na paṭi-ghaṭṭhānīyo ti?

Āmantā.

Hañci lokuttaro dhammo na dosaṭṭhānīyo, na kopaṭṭhā-

¹ ābādhaṇī, P.S₂.

² dajjō, P.

nīyo, na paṭighaṭṭhānīyo, no vata re vattabbe “Buddhassa bhagavato voḥāro lokuttaro ti.”

6. Buddhassa bhagavato voḥāro lokuttaro ti?

Āmantā.

Atthi keci Buddhassa bhagavato voḥāre muyheyyun¹ ti?

Āmantā.

Lokuttaro dhammo mohaṭṭhānīyo, aññānakaraṇo, acakkhukaraṇo, paññānirodhiko, vighātapakkhiko, anibbāna-saṁvattaniko ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Nanu lokuttaro dhammo na mohaṭṭhānīyo, na aññāna-karaṇo, na acakkhukaraṇo, paññāvuddhiko,² avighāta-pakkhiko, nibbāna-saṁvattaniko ti?

Āmantā.

Hañci lokuttaro dhammo na mohaṭṭhānīyo, na aññāna-karaṇo, na acakkhukaraṇo, paññāvuddhiko, avighāta-pakkhiko, nibbāna-saṁvattaniko, no vata re vattabbe “Buddhassa bhagavato voḥāro lokuttaro ti.”

7. Buddhassa bhagavato voḥāro lokuttaro ti?

Āmantā.

Ye keci Buddhassa bhagavato voḥāraṇ suṇanti, sabbe te maggāṇ bhāventīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Ye keci Buddhassa bhagavato voḥāraṇ suṇanti, sabbe te maggāṇ bhāventīti?

Āmantā.

Bālaputhujjanā Buddhassa bhagavato voḥāraṇ suṇanti, bālaputhujjanā maggāṇ bhāventīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Mātughātakā — pe — pitughātakā, arahantaghātakā, rūhiruppādakā³ — pe — saṅghabhedakā Buddhassa bhagavato voḥāraṇ suṇanti, saṅghabhedakā maggāṇ bhāventīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

¹ muyhantīti, P.S.S₂.

² buddhiko, P.S.₂.

³ lohituppādakā, P.S₂.

8. Labbhā sovanṇayāya¹ laṭṭhiyā dhaññapuñjo pi suvanṇapuñjo pi ācikkhitun ti?

Āmantā.

Evaíneva Bhagavā lokuttarena vohārena lokiyañ pi lokuttarañ pi dharmmañ voharatīti.

Labbhā elanḍiyāya² laṭṭhiyā dhaññapuñjo pi suvanṇapuñjo pi ācikkhitun ti?

Āmantā.

Evaímeva Bhagavā lokiyeña vohārena lokiyañ pi lokuttarañ pi dharmmañ voharatīti.

9. Buddhassa bhāgavato vohāro lokiyañ voharantassa lokiyo hoti, lokuttarañ voharantassa lokuttaro hotīti?

Āmantā.

Lokiyañ voharantassa so lokiye sote paṭīhaññati, lokuttarañ voharantassa lokuttare sote paṭīhaññati; lokiyañ voharantassa lokiyeña viññāñena paṭivijānanti, lokuttarañ voharantassa lokuttarena viññāñena paṭivijānanti; lokiyañ voharantassa puthujjanā paṭivijānanti lokuttarañ voharantassa sāvakā paṭivijānanti?

Na h'evañ vattabbe—pe—

10. Na vattabbañ “Buddhassa bhagavato vohāro lokiyañ voharantassa lokiyo hoti, lokuttarañ voharantassa lokuttaro hotīti”?

Āmantā.

Nanu Bhagavā lokiyañ pi lokuttarañ pi dharmmañ voharatīti?

Āmantā.

Hañci Bhagavā lokiyañ pi lokuttarañ pi dharmmañ voharati, tena vata re vattabbe “Buddhassa bhagavato vohāro lokiyañ voharantassa lokiyo hoti, lokuttarañ voharantassa lokuttaro hotīti.”

11. Buddhassa bhagavato vohāro lokiyañ voharantassa lokiyo hoti, lokuttarañ voharantassa lokuttaro hotīti?

Āmantā.

Maggāñ voharantassa maggo hoti, amaggāñ voharan-

¹ sovanṇaimayāya, M.K.

² elanḍhatiyāya, P.; elanḍhayāya, S₂.

tassa amaggo hoti; phalam̄ voharantassa phalam̄ hoti, aphalam̄ voharantassa aphalam̄ hoti; nibbānam̄ voharantassa nibbānam̄ hoti, anibbānam̄ voharantassa anibbānam̄ hoti; sañkhataṁ voharantassa sañkhatam̄ hoti, asañkhataṁ voharantassa asañkhataṁ hoti; rūpam̄ voharantassa rūpam̄ hoti, arūpam̄ voharantassa arūpam̄ hoti; vedanam̄ voharantassa vedanā hoti, avedanam̄ voharantassa avedanā hoti; saññam̄ voharantassa saññā hoti, asaññam̄ voharantassa asaññā hoti; sañkhāre voharantassa sañkhārā honti, asañkhāre voharantassa asañkhārā honti; viññānam̄ voharantassa viññānam̄ hoti, aviññānam̄ voharantassa aviññānam̄ hotī?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Vohārakathā.

II. 11.

1. Dve nirodhā ti?

Āmantā.

Dve¹ dukkhanirodhā ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Dve dukkhanirodhā ti?

Āmantā.

Dve nirodhasaccānīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Dve nirodhasaccānīti?

Āmantā.

Dve dukkhasaccānīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Dve nirodhasaccānīti?

Āmantā.

Dve samudayasaccānīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Dve nirodhasaccānīti?

Āmantā.

¹ P.S.S., omit dve.

Dve maggasaccānīti ?

Na h'evaṇi vattabbe—pe—

Dve nirodhasaccānīti ?

Āmantā.

Dve tāṇāni¹—pe—dve leṇāni, dve saraṇāni, dve parāyanāni, dve acutāni,² dve amatāni—pe—, dve nibbānānīti ?

Na h'evaṇi vattabbe—pe—

Dve nibbānānīti ?

Āmantā.

Atthi dvinnam nibbānānam uccanīcatā hīnapaṇītatā ukkamsāvakaṇiso sīmā vā bhedo vā rājī vā antarīkā³ vā ti ?

Na h'evaṇi vattabbe—pe—

2. Dve nirodhā ti ?

Āmantā.

Nanu appaṭisamkhāniruddhe⁴ saṃkhāre paṭisamkhā nirodhentīti ?

Āmantā.

Hañci appaṭisamkhāniruddhe saṃkhāre paṭisamkhā nirodhenti, no vata re vattabbe “Dve nirodhā ti.”

3. Na vattabbaṇi “Dve nirodhā ti” ?

Āmantā.

Nanu appaṭisamkhāniruddhā saṃkhārā accantabhaggā, paṭisamkhāniruddhā saṃkhārā accantabhaggā ti ?

Āmantā.

Hañci appaṭisamkhāniruddhā saṃkhārā accantabhaggā, paṭisamkhāniruddhā saṃkhārā accantabhaggā, tena vata re vattabbe “Dve nirodhā ti.”

4. Dve nirodhā ti ?

Āmantā.

Paṭisamkhāniruddhā saṃkhārā ariyamaggam āgama⁵ niruddhā ti ?

Āmantā.

¹ tāṇāni, P.

² accuttāni, P.

³ anantarīkā, P.; anantarikā, S₂.

⁴ oḍḍhā, P.

⁵ āramma, P.S₂.

Appaṭisaṅkhāniruddhā saṅkhārā ariyamaggam āgammā
niruddhā ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

5. Dve nirodhā ti ?

Āmantā.

Paṭisaṅkhāniruddhā saṅkhārā na puna uppajjantī ?

Āmantā.

Appaṭisaṅkhāniruddhā saṅkhārā na puna uppajjantī ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Tena hi na vattabbam “Dve nirodhā ti.”

Nirodhakathā

Tassa uddānam

Parūpahāro, Aññāṇam, Kaiṇkhā, Paravitāraṇā,
Vacībhedo, Dukkhāhāro, Thiti, Kukkulā, Saṅkhārā,
Eko abhisamayo, Eko vohāro, Eko nirodho ti.

Dutiyo Vaggo.

III. 1.

1. Tathāgatabalañ sāvakasādhāraṇan ti ?

Āmantā.

Tathāgatabalañ sāvakabalam, sāvakabalañ Tathāgata-balani¹ ti ?

Na h'evanī vattabbe—pe—

Tathāgatabalañ sāvakasādhāraṇan ti ?

Āmantā.

Tañ ñeva Tathāgatabalañ tañ sāvakabalañ, tañ sāvakabalañ tañ Tathāgatabalañ ti ?

Na h'evanī vattabbe—pe—

Tathāgatabalañ sāvakasādhāraṇan ti ?

Āmantā.

Yādisam Tathāgatabalañ, tādisam sāvakabalañ ; yādisam sāvakabalañ, tādisam Tathāgatabalañ ti ?

Na h'evanī vattabbe—pe—

Tathāgatabalañ sāvakasādhāraṇan ti ?

Āmantā.

Yādiso Tathāgatassa pubbayogo pubbacariyā, dhammakkhānañ dhammadesanā, tādiso sāvakassa pubbayogo pubbacariyā, dhammakkhānañ dhammadesanā ti ?

Na h'evanī vattabbe—pe—

2. Tathāgatabalañ sāvakasādhāraṇan ti ?

Āmantā.

Tathāgato Jino Satthā Sammāsambuddho Sabbaññū Sabbadassāvī² Dhammasāmī Dhammapatiśaraṇo ti ?

Āmantā.

Sāvako Jino Satthā Sammāsambuddho Sabbaññū Sabbadassāvī Dhammasāmī Dhammapatiśaraṇo ti ?

Na h'evanī vattabbe—pe—

Tathāgatabalañ sāvakasādhāraṇan ti ?

Āmantā.

Tathāgato anuppannassa maggassa uppādetā asañjātassa

¹ P.S.S.₂ omit Tathāgatabalañ ti.

² °dayāvi, P.

maggassa sañjanetā anakkhātassa maggassa akkhātā
maggaññū maggavidū maggakovidō¹ ti?

Āmantā.

Sāvako anuppannassa maggassa uppādetā asañjātassa
maggassa sañjanetā anakkhātassa maggassa akkhātā
maggaññū maggavidū maggakovidō ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

3. Indriyaparopariyattam yathābhūtam nānam Tathā-
gatabalam sāvakasādhāraṇan ti?

Āmantā.

Sāvako sabbaññū sabbadassāvī ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

4. Sāvako thānāthānam jānātīti?

Āmantā.

Hañci sāvako thānāthānam jānāti, tena vata re vattabbe
“Thānāthānam yathābhūtam nānam Tathāgatabalam
sāvakasādhāraṇan ti.”

5. Sāvako atitānāgatapaccuppannānam kammasamā-
dānānam thānaso hetuso vipākam jānātīti?

Āmantā.

Hañci sāvako atitānāgatapaccuppannānam kamma-
samādānānam thānaso hetuso vipākam jānāti, tena vata
re vattabbe “Atitānāgatapaccuppannānam kammasamā-
dānānam thānaso hetuso vipākam yathābhūtam nānam
Tathāgatabalam sāvakasādhāraṇan ti.”

6. Sāvako sabbatthagāminipaṭipadaṇ jānātīti?

Āmantā.

Hañci sāvako sabbatthagāminipaṭipadaṇ jānāti, tena
vata re vattabbe “Sabbatthagāminipaṭipadaṇ yathā-
bhūtam nānam Tathāgatabalam sāvakasādhāraṇan ti.”

7. Sāvako anekadhātuṇ nānādhātuṇ lokam jānātīti?

Āmantā.

Hañci sāvako anekadhātuṇ nānādhātuṇ lokam jānāti,
tena vata re vattabbe “Anekadhātuṇ nānādhātuṇ lokam
yathābhūtam nānam Tathāgatabalam sāvakasādhāraṇan
ti.”

8. Sāvako sattānaṁ nānādhimuttikataṁ jānātīti ?

Āmantā.

Hañci sāvako sattānaṁ nānādhimuttikataṁ jānāti, tena vata re vattabbe “Sattānaṁ nānādhimuttikataṁ yathābhūtaṁ nānām Tathāgatabalaṁ sāvakasādhāraṇan ti.”

9. Sāvako jhānavimokkhasamādhisamāpattīnaṁ¹ sam-kilesam̄ voḥānaṁ vuṭṭhānaṁ jānātīti ?

Āmantā.

Hañci sāvako jhānavimokkhasamādhisamāpattīnaṁ sam-kilesam̄ voḥānaṁ vuṭṭhānaṁ jānāti, tena vata re vattabbe “Jhānavimokkhasamādhisamāpattīnaṁ sam-kilesam̄ voḥānaṁ vuṭṭhānaṁ yathābhūtaṁ nānām Tathāgatabalaṁ sāvakasādhāraṇan ti.”

10. Sāvako pubbenivāsānussatiṁ jānātīti ?

Āmantā.

Hañci sāvako pubbenivāsānussatiṁ jānāti, tena vata re vattabbe “Pubbenivāsānussatiṁ yathābhūtaṁ nānām Tathāgatabalaṁ sāvakasādhāraṇan ti.”

11. Sāvako sattānaṁ cutūpapātaṁ jānātīti ?

Āmantā.

Hañci sāvako sattānaṁ cutūpapātaṁ jānāti, tena vata re vattabbe “Sattānaṁ cutūpapātaṁ yathābhūtaṁ nānām Tathāgatabalaṁ sāvakasādhāraṇan ti.”

12. Nanu Tathāgatassāpi² āsavā khīṇā, sāvakassāpi āsavā khīṇā ti ?

Āmantā.

Atthi kiñci nānākaraṇam̄ Tathāgatassa vā sāvakassa vā āsavakkhayena vā āsavakkhayam̄ vimuttiyā vā vimuttīti ?

N'atthi.

Hañci n'atthi kiñci nānākaraṇam̄ Tathāgatassa vā sāvakassa vā āsavakkhayena vā āsavakkhayam̄ vimuttiyā vā vimutti, tena vata re vattabbe “Āsavānaṁ khaye yathābhūtaṁ nānām Tathāgatabalaṁ sāvakasādhāraṇan ti.”

13. Āsavānaṁ khaye yathābhūtaṁ nānām Tathāgatabalaṁ sāvakasādhāraṇan ti ?

¹ vimokha^o, P.S₂.

² Tathāgatassāti, P.S₂.

Āmantā.

Thānāṭhāne yathābhūtaṇi nāṇam Tathāgatabalam
sāvakasādhāraṇan ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Āsavānam khaye yathābhūtaṇi nāṇam Tathāgatabalam
sāvakasādhāraṇan ti?

Āmantā.

Sattānam cutūpapātē yathābhūtaṇi nāṇam Tathāgata-
balaṇi sāvakasādhāraṇan ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

14. Thānāṭhāne yathābhūtaṇi nāṇam Tathāgatabalam
sāvaka-asādhāraṇan ti?

Āmantā.

Āsavānam khaye yathābhūtaṇi nāṇam Tathāgatabalam
sāvaka-asādhāraṇan ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Sattānam cutūpapātē yathābhūtaṇi nāṇam Tathāgata-
balaṇi sāvaka-asādhāraṇan ti?

Āmantā.

Āsavānam khaye yathābhūtaṇi nāṇam Tathāgatabalam
sāvaka-asādhāraṇan ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

15. Indriyaparopariyattam yathābhūtaṇi nāṇam Tathā-
gatabalam sāvaka-asādhāraṇan ti?

Āmantā.

Thānāṭhāne yathābhūtaṇi nāṇam Tathāgatabalam
sāvaka-asādhāraṇan ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Indriyaparopariyattam yathābhūtaṇi nāṇam Tathā-
gatabalam sāvaka-asādhāraṇan ti?

Āmantā.

Āsavānam khaye yathābhūtaṇi nāṇam Tathāgatabalam
sāvaka-asādhāraṇan ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

16. Thānāṭhāne yathābhūtaṇi nāṇam Tathāgatabalam
sāvakasādhāraṇan ti?

Āmantā.

Indriyaparopariyattam yathābhūtaṇi nāṇam Tathāgata-
balam sāvakasādhāraṇan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Āsavānam̄ khaye yathābhūtaṇi nāṇam̄ Tathāgatabalaṇi
sāvakasādhāraṇan ti?

Āmantā.

Indriyaparopariyattam̄ yathābhūtaṇi nāṇam̄ Tathāgata-
balam̄ sāvakasādhāraṇan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Balakathā.

III. 2.

1. Thānāṭhāne yathābhūtaṇi nāṇam̄ Tathāgatabalaṇi
ariyan ti?

Āmantā.

Maggo phalaṇi nibbānaṇi sotāpattimaggo sotāpat-
tiphalāṇi sakadāgāmīmaggo sakadāgāmiphalaṇi anāgāmī-
maggo anāgāmiphalaṇi arahattamaggo arahattaphalaṇi
saṭipatṭhānaṇi sammappadhānaṇi iddhipādā indriyanī
balāṇi bojjhaṇgo ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

2. Thānāṭhāne yathābhūtaṇi nāṇam̄ Tathāgatabalaṇi
ariyan ti?

Āmantā.

Suññatārammaṇan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Suññatārammaṇan ti?

Āmantā.

Thānāṭhānañ ca manasikaroti, suññatañ ca manasi-
karotiti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Thānāṭhānañ ca manasikaroti, suññatañ ca manasi-
karotiti?

Āmantā.

Dvinnam̄ phassānaṇi dvinnam̄ cittānaṇi samodhānaṇi
hotīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

3. Thānāṭhāne yathābhūtaṇi nāṇam̄ Tathāgatabalaṇi
ariyan ti?

Āmantā.

Animittārammaṇam̄—pe—appāṇihitārammaṇan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Appāṇihitārammaṇan ti?

Āmantā.

Thānāṭhānañ ca manasikaroti, appāṇihitañ ca manasi-
karotīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Thānāṭhānañ ca manasikaroti, appāṇihitañ ca manasi-
karotīti?

Āmantā.

Dvinnam̄ phassānam̄ dvinnaiṇi cittānaṇi samodhānam̄
hotīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

4. Satipaṭṭhānā ariyā suññatārammaṇā ti?

Āmantā.

Thānāṭhāne yathābhūtaṇi nāṇam̄ Tathāgatabalaṇi
ariyan suññatārammaṇan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Satipaṭṭhānā ariyā animittārammaṇā—pe—appāṇihitā-
rammaṇā ti?

Āmantā.

Thānāṭhāne yathābhūtaṇi nāṇam̄ Tathāgatabalaṇi
ariyan appāṇihitārammaṇan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

5. Sammappadhānā, iddhipādā,¹ indriyā, balā, bojjhaṅgā
ariyā suññatārammaṇā ti?

Āmantā.

Thānāṭhāne yathābhūtaṇi nāṇam̄ Tathāgatabalaṇi
ariyan suññatārammaṇan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Bojjhaṅgā ariyā animittārammaṇā—pe—appāṇihitā-
rammaṇā ti?

¹ iddhipādā, P.S.

Āmantā.

Thānāṭhāne yathābhūtaṇi nāṇam Tathāgatabalaṇi
ariyam appaṇihitārammaṇan ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

6. Thānāṭhāne yathābhūtaṇi nāṇam Tathāgatabalaṇi
ariyam, na vattabbaṇi “suññatārammaṇan ti”?

Āmantā.

Satipaṭṭhānā ariyā, na vattabbā “suññatārammaṇā
ti”?

Na h'evam vattabbe—pe—

Thānāṭhāne yathābhūtaṇi nāṇam Tathāgatabalaṇi
ariyam, na vattabbaṇi “animittārammaṇam—pe—
appaṇihitārammaṇan ti”?

Āmantā.

Satipaṭṭhānā ariyā, na vattabbā “appaṇihitārammaṇā
ti”?

Na h'evam vattabbe—pe—

Thānāṭhāne yathābhūtaṇi nāṇam Tathāgatabalaṇi
ariyam, na vattabbaṇi “suññatārammaṇam—pe—
animittārammaṇam—pe—appaṇihitārammaṇan ti”?

Āmantā.

Saṁmappadhānā—pe—bojjhaṅgā ariyā, na vattabbā
“appaṇihitārammaṇā ti”?

Na h'evam vattabbe—pe—

7. Sattānaṇi cutūpapāte yathābhūtaṇi nāṇam Tathā-
gatabalaṇi ariyan ti?

Āmantā.

Maggo phalaṇi nibbānaṇi sotāpattiṇaggo sotāpatti-
phalaṇi sakadāgāmīmaggo sakadāgāmiphalaṇi anāgāmī-
maggo anāgāmiphalaṇi arahattamaggo arahattaphalaṇi
saṭipatṭhānaṇi saṁmappadhānaṇi idhipādā indriyaṇi
balāṇi bojjhaṅgo ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

8. Sattānaṇi cutūpapāte yathābhūtaṇi nāṇam Tathā-
gatabalaṇi ariyan ti?

Āmantā.

Suññatārammaṇan ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Suññatārammaṇan ti?

Āmantā.

Sattānaṁ cutūpapātañ ca manasikaroti, suññatañ ca manasikarotīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sattānaṁ cutūpapātañ ca manasikaroti, suññatañ ca manasikarotīti?

Āmantā.

Dvinnaṁ phassānam̄ dvinnaṁ cittānam̄ samodhānaiṁ hotīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

9. Sattānaṁ cutūpapāte yathābhūtaṁ nānām̄ Tathāgata-balām̄ ariyan ti?

Āmantā.

Animittārammaṇam—pe—appañihitārammaṇan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Appañihitārammaṇan ti?

Āmantā.

Sattānaṁ cutūpapātañ ca manasikaroti, appañihitañ ca manasikarotīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sattānaṁ cutūpapātañ ca manasikaroti, appañihitañ ca manasikarotīti?

Āmantā.

Dvinnaṁ phassānam̄ dvinnaṁ cittānam̄ samodhānaiṁ hotīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

10. Satipaṭṭhānā ariyā suññatārammaṇā ti?

Āmantā.

Sattānaṁ cutūpapāte yathābhūtaṁ nānām̄ Tathāgata-balām̄ ariyaṁ suññatārammaṇan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Satipaṭṭhānā ariyā animittārammaṇā—pe—appañihitārammaṇā ti?

Āmantā.

Sattānaṁ cutūpapāte yathābhūtaṁ nānām̄ Tathāgata-balām̄ ariyaṁ appañihitārammaṇan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

11. Sammappadhānā, iddhipādā, indriyā, balā, bojjhaṅgā ariyā suññatārammaṇā ti?

Āmantā.

Sattānam cutūpapātē yathābhūtaṁ nāṇam Tathāgata-balā ariyam suññatārammaṇan ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Bojjhaṅgā ariyā animittārammaṇā—pe—appañihitārammaṇā ti?

Āmantā.

Sattānam cutūpapātē yathābhūtaṁ nāṇam Tathāgata-balā ariyam appañihitārammaṇan ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

12. Sattānam cutūpapātē yathābhūtaṁ nāṇam Tathāgata-balā ariyam, na vattabbam “suññatārammaṇan ti”?

Āmantā.

Satipaṭṭhānā ariyā, na vattabbā “suññatārammaṇā ti”?

Na h'evam vattabbe—pe—

Sattānam cutūpapātē yathābhūtaṁ nāṇam Tathāgata-balā ariyam, na vattabbam “animittārammaṇam—pe—appañihitārammaṇan ti”?

Āmantā.

Satipaṭṭhānā ariyā, na vattabbā “appañihitārammaṇā ti”?

Na h'evam vattabbe—pe—

Sattānam cutūpapātē yathābhūtaṁ nāṇam Tathāgata-balā ariyam, na vattabbam “suññatārammaṇam—pe—animittārammaṇam—pe—appañihitārammaṇan ti”?

Āmantā.

Sammappadhānā—pe—bojjhaṅgā ariyā, na vattabbā “appañihitārammaṇā ti”?

Na h'evam vattabbe—pe—

13. Āsavānam khaye yathābhūtaṁ nāṇam Tathāgata-balā ariyān ti?

Āmantā.

Thānāṭhāne yathābhūtaṁ nāṇam Tathāgata-balā ariyān ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Āsavānam̄ khaye yathābhūtam̄ nāṇam̄ Tathāgatabalañ ariyan ti?

Āmantā.

Sattānam̄ cutūpapāte yathābhūtam̄ nāṇam̄ Tathāgatabalañ ariyan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

14. Thānāthāne yathābhūtañ nāṇam̄ Tathāgatabalañ na vattabbam̄ “ariyan ti”?

Āmantā.

Āsavānam̄ khaye yathābhūtam̄ nāṇam̄ Tathāgatabalañ na vattabbam̄ “ariyan ti”?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sattānam̄ cutūpapāte yathābhūtam̄ nāṇam̄ Tathāgatabalañ na vattabbam̄ “ariyan ti”?

Āmantā.

Āsavānam̄ khaye yathābhūtam̄ nāṇam̄ Tathāgatabalañ na vattabbam̄ “ariyan ti”?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

15. Āsavānam̄ khaye yathābhūtañ nāṇam̄ Tathāgatabalañ ariyan suññatārammañan ti?

Āmantā.

Thānāthāne yathābhūtañ nāṇam̄ Tathāgatabalañ ariyan suññatārammañan ti?

Āmantā.

Āsavānam̄ khaye yathābhūtañ nāṇam̄ Tathāgatabalañ ariyan animittārammañam—pe—appañihitārammañan ti?

Āmantā.

Thānāthāne yathābhūtañ nāṇam̄ Tathāgatabalañ ariyan appañihitārammañan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Āsavānam̄ khaye yathābhūtañ nāṇam̄ Tathāgatabalañ ariyan suññatārammañam—pe—animittārammañam—pe—appañihitārammañan ti?

Āmantā.

Sattānam̄ cutūpapāte yathābhūtañ nāṇam̄ Tathāgatabalañ ariyan appañihitārammañan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

16. Thānāthāne yathābhūtam ñāñam Tathāgatabalam
ariyam na vattabbam “suññatārammañan ti”?

Āmantā.

Āsavānam khaye yathābhūtam ñāñam Tathāgatabalam
ariyam na vattabbam “suññatārammañan ti”?

Na h'evam vattabbe—pe—

Thānāthāne yathābhūtam ñāñam Tathāgatabalam
ariyam na vattabbam “animittārammañam —pe— appani-
hitārammañan ti”?

Āmantā.

Āsavānam khaye yathābhūtam ñāñam Tathāgatabalam
ariyam na vattabbam “appañihitārammañan ti”?

Na h'evam vattabbe—pe—

Sattānam cutūpapātē yathābhūtam ñāñam Tathāgata-
balam ariyam na vattabbam “suññatārammañam —pe—
animittārammañam —pe— appañihitārammañan ti”?

Āmantā.

Āsavānam khaye yathābhūtam ñāñam Tathāgatabalam
ariyam na vattabbam “appañihitārammañan ti”?

Na h'evam vattabbe—pe—

A r i y a n t i k a t h ā .

III. 3.

1. Sarāgam cittañ vimuccatī?

Āmantā.

Rāgasahagatam rāgasahajātam rāgasamṣaṭṭhami¹ rāga-
sampayuttam rāgasahabhū rāgānuparivatti akusalam¹
lokiyan sāsavañ saññojanīyan ganthanīyan oghanīyan
yoganiyan nīvaraṇīyan parāmatṭhami upadāniyan sam-
kilesikan² cittam vimuccatī?

Na h'evam vattabbe—pe—

2. Saphassam cittañ vimuccati, phasso ca cittañ ca
ubho vimuccantī?

Āmantā.

¹ kusalam, P.

² samkilesiyam, P.S.₂.

Sarāgañ cittañ vimuccati, rāgo ca cittañ ca ubho vimuccantīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Savedanam—pe—sasaññam—pe—sacetanañ—pe—sa-paññam cittañ vimuccati, paññā ca cittañ ca ubho vimuccantīti ?

Āmantā.

Sarāgañ cittañ vimuccati, rāgo ca cittañ ca ubho vimuccantīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

3. Saphassam̄ sarāgañ cittañ vimuccati, phasso ca cittañ ca ubho vimuccantīti ?

Āmantā.

Rāgo ca cittañ ca ubho vimuccantīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Savedanam̄ sarāgam—pe—sasaññam̄ sarāgañ—pe—sacetanañ sarāgañ—pe—sapaññam̄ sarāgañ cittañ vimuccati, paññā ca cittañ ca ubho vimuccantīti ?

Āmantā.

Rāgo ca cittañ ca ubho vimuccantīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

4. Sadosam cittañ vimuccatīti ?

Āmantā.

Dosasahagatañ dosasahajātañ dosasam̄saṭṭhañ dosa-sampayuttam̄ dosasahabhū dosānuparivatti akusalam̄ lokiyan̄ sāsavam̄ saññojanīyan̄ ganthanīyan̄ oghanīyan̄ yoganīyan̄ nīvaraṇīyan̄ parāmatṭham̄ upādāniyam̄ sam-kilesikam cittañ vimuccatīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

5. Saphassam̄ cittañ vimuccati, phasso ca cittañ ca ubho vimuccantīti ?

Āmantā.

Sadosam cittañ vimuccati, doso ca cittañ ca ubho vimuccantīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Savedanam—pe—sasaññam—pe—sacetanañ—pe—sa-paññam cittañ vimuccati, paññā ca cittañ ca ubho vimuccantīti ?

Āmantā.

Sadosam cittañ vimuccati, doso ca cittañ ca ubho vimuccantīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

6. Saphassam̄ sadosam cittañ vimuccati, phasso ca cittañ ca ubho vimuccantīti ?

Āmantā.

Doso ca cittañ ca ubho vimuccantīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Savedanam̄ sadosam—pe—sasaññam̄ sadosam—pe—
sacetanam̄ sadosam—pe—sapaññam̄ sadosam cittañ vimuccati, paññā ca cittañ ca ubho vimuccantīti ?

Āmantā.

Doso ca cittañ ca ubho vimuccantīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

7. Samohañ cittañ vimuccatīti ?

Āmantā.

Mohasahagatañ mohasahajātañ mohasaiṣṭhañ mohasampayuttam̄ mohasahabhū mohānuparivatti akusalam̄ lokiyañ sāsavam̄ saññojanīyañ ganthanīyañ oghaniyañ yoganīyañ nīvaraṇīyañ parāmatṭham̄ upādāniyañ saṅkilesikañ cittañ vimuccatīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

8. Saphassam̄ cittañ vimuccati, phasso ca cittañ ca ubho vimuccantīti ?

Āmantā.

Samohañ cittañ vimuccati, moho ca cittañ ca ubho vimuccantīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Savedanam—pe—sasaññam—pe—sacetanam—pe—sa-
paññam̄ cittañ vimuccati, paññā ca cittañ ca ubho vimuccantīti ?

Āmantā.

Samohañ cittañ vimuccati, moho ca cittañ ca ubho vimuccantīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

9. Saphassam̄ samohañ cittañ vimuccati, phasso ca cittañ ca ubho vimuccantīti ?

Āmantā.

Moho ca cittañ ca ubho vimuccantīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Savedanam̄ samoham̄—pe—sasaññam̄ samoham̄—pe—
sacetanam̄ samoham̄—pe—sapaññam̄ samoham̄ cittañ
vimuccati, paññā ca cittañ ca ubho vimuccantīti ?

Āmantā.

Moho ca cittañ ca ubho vimuccantīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

10. Na vattabbam̄ “ Sarāgañ sadosam̄ samoham̄ cittañ
vimuccatīti ” ?

Āmantā.

Vītarāgam vītadosam̄ vītamoham̄ nikkilesam̄ cittañ
vimuccatīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Tena hi sarāgañ sadosam̄ samoham̄ cittañ vimuccatīti.

Vimuttikathā.

III. 4.

1. Vimuttañ vimuccamānān ti ?

Āmantā.

Ekadesam̄ vimuttañ, ekadesam̄ avimuttan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Ekadesam̄ vimuttañ, ekadesam̄ avimuttan ti ?

Āmantā.

Ekadesam̄ sotāpanno, ekadesam̄ na sotāpanno ; eka-
desam̄ sotāpattiphalappatто paṭiladdho adhigato sacchi-
kato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati,
ekadesam̄ na kāyena phusitvā viharati ; ekadesam̄ sattak-
khattuparamo, kolainkolo, ekabījī ; Buddhe aveccappasā-
dena saññāgato, Dhamme—pe—Sañghe—pe—ariya-
kantehi silehi saññāgato, ekadesam̄ ariyakantehi silehi
na saññāgato ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

2. Ekadesam̄ vimuttañ, ekadesam̄ avimuttan ti ?

Āmantā.

Ekadesaṇī sakadāgāmī, ekadesaṇī na sakadāgāmī; ekadesaṇī sakadāgāmiphalappatto paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, ekadesaṇī na kāyena phusitvā viharatī?

Na h'evaṇī vattabbe—pe—

3. Ekadesaṇī vimuttaṇī, ekadesaṇī avimuttan ti?

Āmantā.

Ekadesaṇī anāgāmī, ekadesaṇī na anāgāmī; ekadesaṇī anāgāmiphalappatto paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, ekadesaṇī na kāyena phusitvā viharati; ekadesaṇī antarāparinibbāyī, upahaccaparinibbāyī, asaṇukhāraparinibbāyī, sasaṇukhāraparinibbāyī, uddhamṣoto akaniṭṭhagāmī, ekadesaṇī na uddhamṣoto na akaniṭṭhagāmī?

Na h'evaṇī vattabbe—pe—

4. Ekadesaṇī vimuttam, ekadesaṇī avimuttan ti?

Āmantā.

Ekadesaṇī Arahaṇī, ekadesaṇī na Arahaṇī; ekadesaṇī arahattappatto paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, ekadesaṇī kāyena na phusitvā viharati; ekadesaṇī vītarāgo vītadoso vītamoho—pe—ekadesaṇī sacchikātabbam, sacchikatam, ekadesaṇī sacchikātabbam na sacchikatan ti?

Na h'evaṇī vattabbe—pe—

5. Vimuttam vimuccamānan ti?

Āmantā.

Uppādakkhaṇe vimuttam, vayakkhaṇe¹ vimuccamānan ti?

Na h'evaṇī vattabbe—pe—

6. Na vattabbam “Vimuttam vimuccamānan ti”?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā—“Tassa evam jānato evam passato kāmāsavā pi cittam vimuccati, bhavāsavā pi cittam vimuccati, avijjāsavā pi cittam vimuccatīti.” Atth'eva suttanto ti?

¹ bhaṅgakkhaṇe, M.

Āmantā.

Tena hi vimuttam̄ vimuccamānan ti.

7. Vimuttam̄ vimuccamānan ti ?

Āmantā.

Nanu vuttam̄ Bhagavatā—“So evam̄ samāhite citte parisuddhe pariyodāte anaīganē vigatūpakkilese mudubhūte kammanīye ṭhite āneñjappatte āsavānam̄ khayañānāya cittam̄ abhininnāmetīti.” Atth’eva puttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabbañ “ Vimuttam̄ vimuccamānan ti.”

8. Atthi cittam̄ vimuccamānan ti ?

Āmantā.

Atthi cittam̄ rajjamānam̄ dussamānam̄ muyhamānam̄ kilissainānan ti ?

Na h’evam̄ vattabbe—pe—

Nanu rattañ c’eva arattañ ca, duṭṭhañ c’eva aduṭṭhañ ca, muļhañ c’eva amuļhañ ca, chinnañ c’eva achinnañ ca, bhinnañ c’eva abhinnañ ca, katañ c’eva akatañ cāti ?

Āmantā.

Hañci rattañ c’eva arattañ ca, duṭṭhañ c’eva aduṭṭhañ ca, muļhañ c’eva amuļhañ ca, chinnañ c’eva achinnañ ca, bhinnañ c’eva abhinnañ ca, katañ c’eva akatañ ca, no vata re vattabbe “ Atthi cittam̄ vimuccamānan ti.”

V i m u c c a m ā n a k a t h ā .

III. 5.

1. Aṭṭhamakassa puggalassa ditthipariyuṭṭhānam̄ pahīnan ti ?

Āmantā.

Aṭṭhamako puggalo sotāpanno sotāpattiphalappatto paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharatīti ?

Na h’evam̄ vattabbe—pe—

Aṭṭhamakassa puggalassa vicikicchāpariyuṭṭhānam̄ pahīnan ti ?

Āmantā.

Āṭṭhamako puggalo sotāpanno sotāpattiphalappatto—
pe—kāyena phusitvā viharatīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

2. Āṭṭhamakassa puggalassa ditṭhipariyuṭṭhānam̄ pahīnan ti?

Āmantā.

Āṭṭhamakassa puggalassa ditṭhānusayo pahīno ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Āṭṭhamakassa puggalassa ditṭhipariyuṭṭhānam̄ pahīnan ti?

Āmantā.

Āṭṭhamakassa puggalassa vicikicchānusayo—pe—sīlabataparāmāso pahīno ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

3. Āṭṭhamakassa puggalassa vicikicchāpariyuṭṭhānam̄ pahīnan ti?

Āmantā.

Āṭṭhamakassa puggalassa vicikicchānusayo pahīno ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Āṭṭhamakassa puggalassa vicikicchāpariyuṭṭhānam̄ pahīnan ti?

Āmantā.

Āṭṭhamakassa puggalassa ditṭhānusayo—pe—sīlabbataparāmāso pahīno ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

4. Āṭṭhamakassa puggalassa ditṭhānusayo appahīno ti?

Āmantā.

Āṭṭhamakassa puggalassa ditṭhipariyuṭṭhānam̄ appahīnan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Āṭṭhamakassa puggalassa ditṭhānusayo appahīno ti?

Āmantā.

Āṭṭhamakassa puggalassa vicikicchāpariyuṭṭhānam̄ appahīnan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Āṭṭhamakassa puggalassa vicikicchānusayo—pe—sīlabataparāmāso appahīno ti?

Āmantā.

Atṭhamakassa puggalassa diṭṭhipariyuṭṭhānaṇ appahīnan ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Atṭhamakassa puggalassa sīlabbataparāmāso appahīno ti?

Āmantā.

Atṭhaṇakassa puggalassa vicikicchāpariyuṭṭhānam appahīnan ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

5. Atṭhaṇakassa puggalassa diṭṭhipariyuṭṭhānaṇ pahīnan ti?

Āmantā.

Atṭhamakassa puggalassa diṭṭhipariyuṭṭhānappahānāya maggo bhāvito ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Atṭhamakassa puggalassa diṭṭhipariyuṭṭhānaṇ pahīnan ti?

Āmantā.

Atṭhaṇakassa puggalassa diṭṭhipariyuṭṭhānappahānāya satipaṭṭhānā bhāvitā — pe — saminappadhānā — pe — bojjhaṅgā bhāvitā ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Atṭhamakassa puggalassa vicikicchāpariyuṭṭhānaṇ pahīnan ti?

Āmantā.

Atṭhamakassa puggalassa vicikicchāpariyuṭṭhānappahānāya maggo bhāvito — pe — bojjhaṅgā bhāvitā ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

6. Atṭhaṇakassa puggalassa diṭṭhipariyuṭṭhānappahānāya maggo abhāvito ti?

Āmantā.

Amaggena pahīnaṇ lokiyyena sāsavena — pe — saṃkilesikenāti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Atṭhamakassa puggalassa diṭṭhipariyuṭṭhānappahānāya satipaṭṭhānā — pe — bojjhaṅgā abhāvitā ti?

Āmantā.

Amaggena pahīnaṇ lokiyyena sāsavena — pe — saṃkilesikenāti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Aṭṭhamakassa puggalassa vicikicchāpariyuṭṭhānapahānāya maggo abhāvito—pe—bojjhaṅgā abhāvitāti?

Āmantā.

Amaggena pahīnam̄ lokiyyena sāsavena—pe—saṃkilesikenāti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

7. Na vattabbam̄ “Aṭṭhamakassa puggalassa diṭṭhipariyuṭṭhānaiṇ pahīnan ti”?

Āmantā.

Uppajjissatī? N'uppajjissatī.

Hañci n'uppajjissati, tena vata re vattabbe “Aṭṭhamakassa puggalassa diṭṭhipariyuṭṭhānam̄ pahīnan ti.”

8. Na vattabbam̄ “Aṭṭhamakassa puggalassa vicikicchāpariyuṭṭhānam̄ pahīnan ti”?

Āmantā.

Uppajjissatī? N'uppajjissatī.

Hañci n'uppajjissati, tena vata re vattabbe “Aṭṭhamakassa puggalassa vicikicchāpariyuṭṭhānam̄ pahīnan ti.”

9. Aṭṭhamakassa puggalassa diṭṭhipariyuṭṭhānaiṇ n'uppajjissatī katvā, pahīnan ti?

Āmantā.

Aṭṭhamakassa puggalassa diṭṭhānusayo n'uppajjissatī katvā, pahīno ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Aṭṭhamakassa puggalassa diṭṭhipariyuṭṭhānam̄ n'uppajjissatī katvā, pahīnan ti?

Āmantā.

Aṭṭhamakassa puggalassa vicikicchānusayo—pe—sīlabataparāmāso n'uppajjissatī katvā, pahīno ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

10. Aṭṭhamakassa puggalassa vicikicchāpariyuṭṭhānam̄ n'uppajjissatī katvā, pahīnan ti?

Āmantā.

Aṭṭhamakassa puggalassa vicikicchānusayo—pe—sīlabataparāmāso n'uppajjissatī katvā, pahīno ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

11. Atṭhamakassa puggalassa dīṭhipariyutṭhānam̄ n'uppajjissatīti katvā, pahīnan ti?

Āmantā.

Gotrabhuno puggalassa dīṭhipariyutṭhānam̄ n'uppajjissatīti katvā, pahīnan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Atṭhamakassa puggalassa vicikiechāpariyutṭhānam̄ n'uppajjissatīti katvā, pahīnan ti?

Āmantā.

Gotrabhuno puggalassa vicikiechāpariyutṭhānam̄ n'uppajjissatīti katvā, pahīnan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

A tṭha m a k a k a t hā .

III. 6.

1. Atṭhamakassa puggalassa n'atthi saddhindriyan ti?
Āmantā.

Atṭhamakassa puggalassa n'atthi saddhā ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Atṭhamakassa puggalassa n'atthi viriyindriyan—pe—n'atthi satindriyan—pe—n'atthi samādhindriyan—pe—n'atthi paññindriyan ti?

Āmantā.

Atṭhamakassa puggalassa n'atthi paññā ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

2. Atṭhamakassa puggalassa atthi saddhā ti?

Āmantā.

Atṭhamakassa puggalassa atthi saddhindriyan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Atṭhamakassa puggalassa atthi viriya—pe—atthi sati, atthi samādhi, atthi paññā ti?

Āmantā.

Atṭhamakassa puggalassa atthi paññindriyan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

3. Atṭhamakassa puggalassa atthi mano, atthi manindriyan ti?

Āmantā.

Atṭhamakassa puggalassa atthi saddhā, atthi saddhindriyan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Atṭhamakassa puggalassa atthi mano, atthi manindriyan ti?

Āmantā.

Atṭhamakassa puggalassa atthi paññā, atthi paññindriyan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

4. Atṭhamakassa puggalassa atthi somanassaiṇ, atthi somanassindriyaiṇ—pe—atthi jīvitaiṇ, atthi jīvitindriyan ti?

Āmantā.

Atṭhamakassa puggalassa atthi saddhā, atthi saddhindriyan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Atṭhamakassa puggalassa atthi jīvitaiṇ, atthi jīvitindriyan ti?

Āmantā.

Atṭhamakassa puggalassa atthi viriyaīṇ—pe—atthi paññā, atthi paññindriyan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

5. Atṭhamakassa puggalassa atthi saddhā, n'atthi saddhindriyan ti?

Āmantā.

Atṭhamakassa puggalassa atthi mano, n'atthi manindriyan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Atṭhamakassa puggalassa atthi saddhā, n'atthi saddhindriyan ti?

Āmantā.

Atṭhamakassa puggalassa atthi somanassaiṇ, n'atthi somanassindriyaiṇ—pe—atthi jīvitaiṇ, n'atthi jīvitindriyan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

6. Aṭṭhamakassa puggalassa atthi paññā, n'atthi paññindriyan ti ?

Āmantā.

Aṭṭhamakassa puggalassa atthi mano, n'atthi manindriyam—pe—atthi somanassam̄ n'atthi somanassindriyam—pe—atthi jīvitam̄, n'atthi jīvitindriyan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

7. Aṭṭhamakassa puggalassa n'atthi saddhindriyan ti ?

Āmantā.

Aṭṭhamako puggalo asaddho ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Aṭṭhamakassa puggalassa n'atthi viriyindriyan ti ?

Āmantā.

Aṭṭhamako puggalo kusīto hīnaviriyo ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Aṭṭhamakassa puggalassa n'atthi satindriyan ti ?

Āmantā.

Aṭṭhamako puggalo muṭṭhassati asampajāno ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Aṭṭhamakassa puggalassa n'atthi samādhindriyan ti ?

Āmantā.

Aṭṭhamako puggalo asamāhito vibbhantacitto ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Aṭṭhamakassa puggalassa n'atthi paññindriyan ti ?

Āmantā.

Aṭṭhamako puggalo duppañño eḷamūgo ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

8. Aṭṭhamakassa puggalassa atthi saddhā, sā ca saddhā niyyānikā ti ?

Āmantā.

Hañci aṭṭhamakassa puggalassa atthi saddhā, sā ca saddhā niyyānikā, no vata re vattabbe “Aṭṭhamakassa puggalassa n'atthi saddhindriyan ti.”

Aṭṭhamakassa puggalassa atthi viriyam̄, tañ ca viriyam̄ niyyānikam—pe—atthi sati, sā ca sati niyyānikā—pe—atthi samādhi, so ca samādhi niyyāniko—pe—atthi paññā, sā ca paññā niyyānikā ti ?

Āmantā.

Hañci aṭṭhamakassa puggalassa atthi paññā, sā ca paññā niyyānikā, no vata re vattabbe “Aṭṭhamakassa puggalassa atthi paññindriyan ti.”

9. Sakadāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipannassa puggalassa atthi saddhā, atthi saddhindriyan ti?

Āmantā.

Aṭṭhamakassa puggalassa atthi saddhā, atthi saddhindriyan ti?

Na h'evāŋ vattabbe—pe—

Sakadāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipannassa puggalassa atthi paññā, atthi paññindriyan ti?

Āmantā.

Aṭṭhamakassa puggalassa atthi paññā, atthi paññindriyan ti?

Na h'evāŋ vattabbe—pe—

10. Anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipannassa puggalassa—pe—arahattasaechikiriyāya paṭipannassa puggalassa atthi saddhā, atthi saddhindriyan—pe—atthi paññā, atthi paññindriyan ti?

Āmantā.

Aṭṭhamakassa puggalassa atthi paññā, atthi paññindriyan ti?

Na h'evāŋ vattabbe—pe—

11. Aṭṭhamakassa puggalassa atthi saddhā, n'atthi saddhindriyan ti?

Āmantā.

Sakadāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipannassa puggalassa atthi saddhā, n'atthi saddhindriyan ti?

Na h'evāŋ vattabbe—pe—

Aṭṭhamakassa puggalassa atthi paññā, n'atthi paññindriyan ti?

Āmantā.

Sakadāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipannassa puggalassa atthi paññā, n'atthi paññindriyan ti?

Na h'evāŋ vattabbe—pe—

12. Aṭṭhamakassa puggalassa atthi saddhā, n'atthi saddhindriyan—pe—atthi paññā, n'atthi paññindriyan ti?

Āmantā.

Anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipannassa puggalassa—
pe—arahattasacchikiriyāya paṭipannassa puggalassa atthi
paññā, n'atthi paññindriyan ti ?

Na h'evam̄i vattabbe—pe—

13. Aṭṭhamakassa puggalassa n'atthi pañc'indriyānīti ?
Āmantā.

Namu vuttam̄ Bhagavatā—“ Pañc'īmāni Bhikkhave
indriyāni. Katamāni pañca? Saddhindriyam̄, viriyin-
driyam̄, satindriyam̄, samādhindriyam̄, paññindriyam̄.
Imāni kho Bhikkhave pañc'indriyāni. Imesañ kho
Bhikkhave pañcannam̄ indriyānañ samattā paripūrattā ¹
Arahā hoti. Tato mudutarehi arahattasacchikiriyāya
paṭipanno hoti; tato mudutarehi anāgāmī hoti; tato
mudutarehi anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno hoti;
tato mudutarehi sakadāgāmī hoti; tato mudutarehi saka-
dāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno hoti; tato mudu-
tarehi sotāpanno hoti; tato mudutarehi sotāpattiphala-
sacchikiriyāya paṭipanno hoti. Yassa kho Bhikkhave
imāni pañc'indriyāni sabbena sabbam̄ sabbathā sabbam̄
n'atthi, tam ahāñ ‘ bāhiro puthujjanapakkhe ² ṭhito ti ’
vadāmīti.” Atth'eva suttanto ti ?

Āmantā.

Aṭṭhamako puggalo bāhiro puthujjanapakkhe ṭhito ti ?

Na h'evam̄i vattabbe—pe—

Tena hi aṭṭhamakassapuggalassa atthi pañc'indriyānīti.

Aṭṭhamakassa indriyakathā.

III. 7.

1. Mañsaçakkhuñ dhammupatthaddham dibbacak-
khuñ hotīti ?

Āinantā.

Mañsaçakkhuñ dibbacakkhuñ, dibbacakkhuñ man-
saçakkhuñ ti ?

¹ paripurato, P.S₂.

² pakkho, P.S₂.

Na h'evāñ vattabbe—pe—
Mañsaçakkhuñ dhammupatthaddhañ dibbacakkhuñ hotīti ?

Āmantā.

Yādisañ mañsaçakkhuñ, tādisañ dibbacakkhuñ ;
yādisañ dibbacakkhuñ, tādisañ mañsaçakkhuñ ti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Mañsaçakkhuñ dhammupatthaddhañ dibbacakkhuñ hotīti ?

Āmantā.

Tañ ñeva mañsaçakkhuñ tam¹ dibbacakkhuñ, tam
dibbacakkhuñ tam mañsaçakkhuñ ti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Mañsaçakkhuñ dhammupatthaddhañ dibbacakkhuñ hotīti ?

Āmantā.

Yādiso mañsaçakkhussa visayo ānubhāvo gocaro, tādiso
dibbassa cakkhussa visayo ānubhāvo gocaro ti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

2. Mañsaçakkhuñ dhammupatthaddhañ dibbacakkhuñ hotīti ?

Āmantā.

Upādinnaiñ hutvā anupādinnaiñ hotīti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Upādinnaiñ hutvā anupādinnaiñ hotīti ?

Āmantā.

Kāmāvacaram hutvā rūpāvacaram hotīti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Kāmāvacaram hutvā rūpāvacaram hotīti ?

Āmantā.

Rūpāvacaram hutvā arūpāvacaram hotīti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Rūpāvacaram hutvā arūpāvacaram hotīti ?

Āmantā.

Pariyāpannañ hutvā apariyāpannañ hotīti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

3. Maṇṣacakkhuṇ dhammupatthaddhaṇ dibbacakkhuṇ hotīti ?

Āmantā.

Dibbacakkhuṇ dhammupatthaddhaṇ maṇṣacakkhuṇ hotīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Maṇṣacakkhuṇ dhammupatthaddhaṇ dibbacakkhuṇ hotīti ?

Āmantā.

Dibbacakkhuṇ dhammupatthaddhaṇ paññācakkhuṇ hotīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Maṇṣacakkhuṇ dhammupatthaddhaṇ dibbacakkhuṇ hotīti ?

Āmantā.

Dibbacakkhuṇ dhammupatthaddhaṇ maṇṣacakkhuṇ hotīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

4. Maṇṣacakkhuṇ dhammupatthaddhaṇ dibbacakkhuṇ hotīti ?

Āmantā.

Dve'va cakkhūnīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Dve'va cakkhūnīti ?

Āmantā.

Nanu tīṇi cakkhūni vuttāni Bhagavatā, maṇṣacakkhuṇ, dibbacakkhuṇ, paññācakkhuṇ ti ?

Āmantā.

Hañci tīṇi cakkhūni vuttāni Bhagavatā, maṇṣacakkhuṇ, dibbacakkhuṇ, paññācakkhuṇ, no vata re vattabbe “Dve'va cakkhūnīti” ?

Dve'va cakkhūnīti ?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā “Tīṇimāni Bhikkhave cakkhūni. Katamāni tīṇi ? Maṇṣacakkhuṇ, dibbacakkhuṇ, paññācakkhuṇ. Imāni kho Bhikkhave tīṇi cakkhūnīti.”

“ Manūsacakkhuṇi dibbacakkhuṇi
 Paññācakkhuṇi anuttaraṇi,
 Etāni tīni cakkhūni
 Akkhāsi purisattamo.
 Maṇūsacakkhussa uppādo
 Maggo dibbassa cakkhuno,
 Yathā ca nāṇaṇi udapādi
 Paññācakkhuṇi anuttaraṇi.
 Tassa cakkhussa paṭilābhā
 Sabbadukkhā pamuccatīti.”

Atth'eva puttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “ Dve'va cakkhūnīti.”

D i b b a c a k k h u k a t h ā .

III. 8.

1. Maṇūsasotaṇi dhammupatthaddhami dibbasotaṇi hotīti ?

Āmantā.

Maṇūsasotaṇi dibbasotaṇi, dibbasotaṇi maṇūsasotan ti ?
 Na h'evam vattabbe—pe—

Maṇūsasotaṇi dhammupatthaddhami dibbasotaṇi hotīti ?
 Āmantā.

Yādisam maṇūsasotaṇi, tādisam dibbasotaṇi : yādisam dibbasotaṇi, tādisam maṇūsasotan ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Maṇūsasotaṇi dhammupatthaddhami dibbasotaṇi hotīti ?
 Āmantā.

Tañ n̄eva maṇūsasotaṇi tam dibbasotaṇi, tam dibbasotaṇi tam maṇūsasotan ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Maṇūsasotaṇi dhammupatthaddhami dibbasotaṇi hotīti ?
 Āmantā.

Yādiso maṇūsacakkhussa visayo ānubhāvo gocaro, tādiso dibbassa cakkhussa visayo ānubhāvo gocaro ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

2. Maṇasotam̄ dhammupatthaddham̄ dibbasotam̄ hotīti?

Āmantā.

Upādinnam̄ hutvā anupādinnam̄ hotīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Upādinnam̄ hutvā anupādinnam̄ hotīti?

Āmantā.

Kāmāvacaram̄ hutvā rūpāvacaram̄ hotīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Kāmāvacaram̄ hutvā rūpāvacaram̄ hotīti?

Āmantā.

Rūpāvacaram̄ hutvā arūpāvacaram̄ hotīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Rūpāvacaram̄ hutvā arūpāvacaram̄ hotīti?

Āmantā.

Pariyāpannam̄ hutvā apariyāpannam̄ hotīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

3. Maṇasotam̄ dhammupatthaddham̄ dibbasotam̄ hotīti?

Āmantā.

Dibbasotam̄ dhammupatthaddham̄ maṇasotam̄ hotīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Maṇasotam̄ dhammupatthaddham̄ dibbasotam̄ hotīti?

Āmantā.

Ekañ ñeva¹ sotan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Ekañ ñeva sotan ti?

Āmantā.

Nanu dve sotāni vuttāni Bhagavatā, maṇasotam̄ dibbasotan ti?

Āmantā.

Hañci dve sotāni vuttāni Bhagavatā, maṇasotam̄ dibbasotam̄, no vata re vattabbe “Ekañ ñeva sotan ti.”

Dibbasotakathā.

¹ Ekañ yeva, P.S.S₂.

III. 9.

1. Yathākammūpagatañ ñāṇam dibbacakkun ti ?
Āmantā.

Yathākammūpagatañ ca manasikaroti, dibbena cakkunā rūpam passatīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Yathākammūpagatañ ca manasikaroti, dibbena cakkunā rūpam passatīti ?

Āmantā.

Dvinnam phassānam dvinnam cittānam samodhānam hotīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

2. Yathākammūpagatañ ñāṇam dibbacakkun ti ?

Āmantā.

Ime vata ¹ bhonto sattā ti ca manasikaroti, kāyaducaritena ² samannāgatā ti ca manasikaroti, vacīducaritena samannāgatā ti ca manasikaroti, manoduccaritena samannāgatā ti ca manasikaroti, ariyānam upavādakā ti ca manasikaroti, micchādiṭṭhikā ti ca manasikaroti, micchādiṭṭhikammasamādānā ti ca manasikaroti, te kāyassa bhedā param marañā apāyam duggatim vini-pātam nirayam upapannā ti ca manasikaroti, ime vā pama bhonto sattā ti ca manasikaroti, kāyasucaritena ³ samannāgatā ti ca manasikaroti, vacīsucaritena samannāgatā ti ca manasikaroti, manosucaritena samannāgatā ti ca manasikaroti, ariyānam anupavādakā ti ca manasikaroti, sammādiṭṭhikā ti ca manasikaroti, sammādiṭṭhikamma-samādānā ti ca manasikaroti, te kāyassa bhedā param marañā sugatim saggam lokam upapannā ti ca manasikaroti, dibbena cakkunā rūpam passatīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Yathākammūpagatañ ñāṇam dibbacakkun ti ?

Āmantā.

Ime vata bhonto sattā ti ca manasikaroti,—pe—, te

¹ tam, P.

² ocarite, P.S.

³ oduccaritena, P.

kāyassa bhedā param maraṇā sugatiṇ saggam lokam upapannā ti ca manasikaroti, dibbenā cakkunā rūpam pasatī?

Āmantā.

Dvinnam phassānaīn dvinnam cittānam samodhañam hotī?

Na h'evam vattabbe—pe—

3. Yathākammūpagataī nāñam dubbacakkun ti?

Āmantā.

Atthi koci adubbacakkhuco dubbacakkhuṇ appati'laddho¹ anadhigato asacchikato yathākammūpagataī jānātī?

Āmantā.

Hañci atthi koci adubbacakkhuco dubbacakkhuṇ appati'laddho anadhigato asacchikato yathākammūpagataī jānātī, no vata re vattabbe “Yathākammūpagataī nāñam dubbacakkun ti.”

4. Yathākammūpagataī nāñam dubbacakkun ti?

Āmantā.

Āyasmā Sāriputto yathākammūpagataī jānātī?

Āmantā.

Hañci āyasmā Sāriputto yathākammūpagataī jānātī, no vata re vattabbe “Yathākammūpagataī nāñam dibbacakkun ti.”

5. Āyasmā Sāriputto yathākammūpagataī jānātī?

Āmantā.

Atth'āyasmato Sāriputtassa dubbacakkun ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Atth'āyasmato Sāriputtassa dubbacakkun ti?

Āmantā.

Nanu ayasmā Sāriputto etad avoca—

“ N'eva pubbenivāsāya
Nāpi dibbassa cakkhuno
Cetopariyāya iddhiyā
Sotadhātuvisuddhiyā
Cutiyā upapattiyyā
Pañidhī me na vijitatī.”

Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbañ “ Yathākammūpagatam̄ nāñam̄ dibbacakkun̄ ti.”

Y a t h ā k a m m ū p a g a t a ñ ā ñ a k a t h ā .

III. 10.

1. Atthi devesu sañvaro ti?

Āmantā.

Atthi devesu asamvaro ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

N'atthi devesu asamvaro ti?

Āmantā.

N'atthi devesu samvaro ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

2. Nanu asamvarā samvaro sīlam̄, atthi devesu samvaro ti?

Āmantā.

Atthi devesu asamvaro, yamhā asamvarā¹ samvaro sīlan ti?

Na h'evam̄ vattabbe.

Ājānāhi niggahanū: hañci asamvarā samvaro sīlam̄, atthi devesu samvaro, tena vata re vattabbe “ Atthi devesu asamvaro, yamhā asamvarā samvaro sīlan ti.”

Yam̄ tattha vadesi “ Vattabbe kho ‘asamvarā samvaro sīlam̄, atthi devesu samvaro,’ no ca vattabbe ‘atthi devesu asamvaro yamhā asamvarā samvaro sīlan ti,’ ” micchā.

No ce pana vattabbe “ Atthi devesu asamvaro yamhā asamvarā samvaro sīlan ti,” no vata re vattabbe “ Asamvarā samvaro sīlam̄, atthi devesu samvaro ti.”

Yam̄ tattha vadesi “ Vattabbe kho ‘asamvarā samvaro sīlam̄, atthi devesu samvaro,’ no ca vattabbe ‘atthi devesu asamvaro yamhā asamvarā samvaro sīlan ti,’ ” micchā.

¹ asamvaro, P.

- 3. Atthi manussesu sañvaro, atthi tattha asañvaro ti ?
Āmantā.
Atthi devesu sañvaro, atthi tattha asañvaro ti ?
Na h'evam vattabbe—pe—
Atthi devesu sañvaro, n'atthi tattha asañvaro ti ?
Āmantā.
Atthi manussesu sañvaro, n'atthi tattha asañvaro ti ?
Na h'evam vattabbe—pe—
- 4. Atthi devesu pāñātipātā veramañīti ?
Āmantā.
Atthi devesu pāñātipāto ti ?
Na h'evam vattabbe—pe—
Atthi devesu surāmerayamajjapamādaṭṭhānā veramañīti ?
Āmantā.
Atthi devesu surāmerayamajjapamādaṭṭhānan ti ?
Na h'evam vattabbe—pe—
- 5. N'atthi devesu pāñātipāto ti ?
Āmantā.
N'atthi devesu pāñātipātā veramañīti ?
Na h'evam vattabbe—pe—
N'atthi devesu surāmerayamajjapamādaṭṭhānan ti ?
Āmantā.
N'atthi devesu surāmerayamajjapamādaṭṭhānā veramañīti ?
Na h'evam vattabbe—pe—
- 6. Atthi manussesu pāñātipātā veramañī, atthi tattha pāñātipāto ti ?
Āmantā.
Atthi devesu pāñātipātā veramañī, atthi tattha pāñātipāto ti ?
Na h'evam vattabbe—pe—
Atthi manussesu surāmerayamajjapamādaṭṭhānā veramañī, atthi tattha surāmerayamajjapamādaṭṭhānan ti ?
Āmantā.
Atthi devesu surāmerayamajjapamādaṭṭhānā veramañī, atthi tattha surāmerayamajjapamādaṭṭhānan ti ?
Na h'evam vattabbe—pe—

7. Atthi devesu pāṇātipātā veramanī, n'atthi tattha pāṇātipāto ti?

Āmantā.

Atthi manussesu pāṇātipātā veramanī, n'atthi tattha pāṇātipāto ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Atthi devesu surāmerayamajjapamādaṭṭhānā veramanī, n'atthi tattha surāmerayamajjapamādaṭṭhānan ti?

Āmantā.

Atthi manussesu surāmerayamajjapamādaṭṭhānā vera-
manī, n'atthi tattha surāmerayamajjapamādaṭṭhānan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

8. N'atthi devesu sañvaro ti?

Āmantā.

Sabbe devā pāṇātipātino adimnādāyimo kāmesu micchā-
cārino musāvādino surāmerayamajjapamādaṭṭhāyino ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Tena hi atthi devesu sañvaro ti.

S a ñ v a r a k a t h ā .

III. 11.

1. Asaññasattesu saññā atthīti?

Āmantā.

Saññabhavo¹ saññagati saññasattāvāso saññasaiñśāro
saññayoni saññattabhāvapaṭilābho² ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Nanu asaññabhavo asaññagati asaññasattāvāso asaññia-
saiñśāro asaññayoni asaññattabhāvapaṭilābho ti?

Āmantā.

Hañci asaññabhavo asaññagati asaññasattāvāso asaññia-
saiñśāro asaññayoni asaññattabhāvapaṭilābho, no vata re
vattabbe “Asaññasattesu saññā atthīti.”

2. Asaññasattesu saññā atthīti?

¹ saññāsavo, P.

² °attatāvapaṭilābho, P.S.₂.

Āmantā.

Pañcavokārabhavo gati sattāvāso saṃsāro yoni attabhāvapaṭilābho ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Nanu ekavokārabhavo gati sattāvāso saṃsāro yoni attabhāvapaṭilābho ti?

Āmantā.

Hañci ekavokārabhavo gati sattāvāso saṃsāro yoni attabhāvapaṭilābho, no vata re vattabbe “Asaññasattesu saññā atthīti.”

3. Asaññasattesu saññā atthīti?

Āmantā.

Tāya saññāya saññākaraṇīyam̄ karotīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Manussesu saññā atthi, so ca saññabhavo saññagati saññasattāvāso saññasaiṃsāro saññayoni saññattabhāvapaṭilābho ti?

Āmantā.

Asaññasattesu saññā atthi, so ca saññabhavo saññagati saññasattāvāso saññasaiṃsāro saññayoni saññattabhāvapaṭilābho ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Manussesu saññā atthi, so ca pañcavokārabhavo gati sattāvāso saṃsāro yoni attabhāvapaṭilābho ti?

Āmantā.

Asaññasattesu saññā atthi, so ca pañcavokārabhavo gati sattāvāso saṃsāro yoni attabhāvapaṭilābho ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Manussesu saññā atthi, tāya saññāya saññākaraṇīyam̄ karotīti?

Āmantā.

Asaññasattesu saññā atthi, tāya saññāya saññākaraṇīyam̄ karotīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

4. Asaññasattesu saññā atthi, so ca asaññabhavo asaññagati asaññasattāvāso asaññasaiṃsāro asaññayoni asaññattabhāvapaṭilābho ti?

Āmantā.

Manussesu saññā atthi, so ca asaññabhavo—pe—asaññattabhāvapatiṭilābho ti?

Na h'evaŋ vattabbe—pe—

Asaññasattesu saññā atthi, so ca ekavokārabhavo gati—pe—attabhāvapatiṭilābho ti?

Āmantā.

Manussesu saññā atthi, so ca ekavokārabhavo gati—pe—attabhāvapatiṭilābho ti?

Na h'evaŋ vattabbe—pe—

Asaññasattesu saññā atthi, na ca tāya saññāya saññākaraṇīyam karotīti?

Āmantā.

Manussesu saññā atthi, na ca tāya saññāya saññākaraṇīyam karotīti?

Na h'evaŋ vattabbe—pe—

5. Na vuttaŋ “ Asaññasattesu saññā atthīti ”?

Āmantā.

Nanu vuttaŋ Bhagavatā—“ Santi Bhikkhave Asaññasattā nāma devā, saññuppādā ca pana te devā tamhā kāyā cavantīti.” Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi Asaññasattesu saññā atthīti.

6. Asaññasattesu saññā atthīti?

Kañci kāle atthi kañci kāle n'atthīti.

Kañci kāle saññasattā, kañci kāle asaññasattā; kañci kāle saññabhavo, kañci kāle asaññabhavo; kañci kāle pañcavokārabhavo, kañci kāle ekavokārabhavo ti?

Na h'evaŋ vattabbe—pe—

7. Asaññasattesu saññā kañci kāle atthi, kañci kāle n'atthīti?

Āmantā.

Kaŋ kālaŋ atthi, kaŋ kālaŋ n'atthīti?

Cutikāle uppattikāle atthi, ṭhitikāle n'atthīti.

Cutikāle ca uppattikāle saññasattā, ṭhitikāle asaññasattā; cutikāle uppattikāle saññabhavo, ṭhitikāle asaññabhavo; cutikāle uppattikāle pañcavokārabhavo, ṭhitikāle ekavokārabhavo ti?

Na h'evam̄i vattabbe—pe—

A s a ñ ñ a k a t h ā .

III. 12.

1. Nevasaññānāsaññāyatane na vattabbañi “ Saññā atthīti ”?

Āmantā.

Asaññabhavo asaññagati asaññasattāvāso asaññasamīsāro asaññayoni asaññattabhāvapaṭilābho ti?

Āmantā.

Hañci asaññabhavo asaññagati—pe—asaññattabhāvapaṭilābho, no vata re vattabbe “ Nevasaññānāsaññāyatane na vattabbañi ‘ Saññā atthīti.’ ”

2. Nevasaññānāsaññāyatane na vattabbañi “ Saññā atthīti ”?

Āmantā.

Ekavokārabhavo gati—pe—attabhāvapaṭilābho ti?

Na h'evam̄i vattabbe—pe—

Nanu catuvokārabhavo gati—pe—attabhāvapaṭilābho ti?

Āmantā.

Hañci catuvokārabhavo gati—pe—attabhāvapaṭilābho, no vata re vattabbe “ Nevasaññānāsaññāyatane na vattabbañi ‘ Saññā atthīti.’ ”

3. Asaññasattesu na vattabbañi “ Saññā atthi,” so ca asaññabhavo asaññagati asaññasattāvāso asaññasamīsāro asaññayoni asaññattabhāvapaṭilābho ti?

Āmantā.

Nevasaññānāsaññāyatane na vattabbañi “ Saññā atthi,” so ca asaññabhavo asaññagati asaññasattāvāso asaññasamīsāro asaññayoni asaññattabhāvapaṭilābho ti?

Na h'evam̄i vattabbe—pe—

Asaññasattesu na vattabbañi “ Saññā atthi,” so ca ekavokārabhavo gati—pe—attabhāvapaṭilābho ti?

Āmantā.

Nevasaññānāsaññāyatane na vattabbam “ Saññā atthi,” so ca ekavokārabhavo gati—pe—attabhāvapaṭilābho ti?

Na h'evaŋ vattabbe—pe—

4. Nevasaññānāsaññāyatane na vattabbam “ Saññā atthi,” so ca saññābhavo saññagati—pe—saññattabhāvapaṭilābho ti?

Āmantā.

Asaññasattesu na vattabbam “ Saññā atthi,” so ca saññābhavo saññagati—pe—saññattabhāvapaṭilābho ti?

Na h'evaŋ vattabbe—pe—

Nevasaññānāsaññāyatane na vattabbam “ Saññā atthi,” so ca catuvokārabhavo gati—pe—attabhāvapaṭilābho ti?

Āmantā.

Asaññasattesu na vattabbam “ Saññā atthi,” so ca catuvokārabhavo gati—pe—attabhāvapaṭilābho ti?

Na h'evaŋ vattabbe—pe—

5. Nevasaññānāsaññāyatane na vattabbam “ Saññā atthīti?”

Āmantā.

Nanu nevasaññānāsaññāyatanaŋ catuvokārabhavo ti?

Āmantā.

Hañci nevasaññānāsaññāyatanaŋ catuvokārabhavo, no vata re vattabbe “ Nevasaññānāsaññāyatane na vattabbam ‘ Saññā atthīti.’ ”

6. Nevasaññānāsaññāyatanaŋ catuvokārabhavo, nevasaññānāsaññāyatane na vattabbam “ Saññā atthīti?”

Āmantā.

Ākāsānañcāyatanaŋ catuvokārabhavo, ākāsānañcāyatane na vattabbam “ Saññā atthīti?”

Na h'evaŋ vattabbe—pe—

Nevasaññānāsaññāyatanaŋ catuvokārabhavo, nevasaññānāsaññāyatane na vattabbam “ Saññā atthīti?”

Āmantā.

Viññāṇañcāyatanaŋ—pe—ākiñcaññāyatanaŋ catuvokārabhavo, ākiñcaññāyatane na vattabbam “ Saññā atthīti?”

Na h'evaŋ vattabbe—pe—

7. Ākāsānañcāyatanañ catuvokārabhavo, atthi tattha saññā ti ?

Āmantā.

Nevasaññānāsaññāyatanañ catuvokārabhavo, atthi tattha saññā ti ?

Na h'evaññ vattabbe—pe—

Viññāṇañcāyatanañ—pe—ākiñcaññāyatanañ catuvokārabhavo, atthi tattha saññā ti ?

Āmantā.

Nevasaññānāsaññāyatanañ catuvokārabhavo, atthi tattha saññā ti ?

Na h'evaññ vattabbe—pe—

8. Nevasaññānāsaññāyatane na vattabbam “ Saññā atthīti vā n'atthīti vā ti ”?

Āmantā.

Nanu nevasaññānāsaññāyatanañ catuvokārabhavo ti ?

Āmantā.

Hañci nevasaññānāsaññāyatanañ catuvokārabhavo, no vata re vattabbe “ Nevasaññānāsaññāyatane na vattabbam ‘ Saññā atthīti vā n'atthīti vā ti.’ ”

9. Nevasaññānāsaññāyatanañ catuvokārabhavo, nevaññānāsaññāyatane na vattabbam “ Saññā atthīti vā n'atthīti vā ti ”?

Āmantā.

Ākāsānañcāyatanañ—pe—viññāṇañcāyatanañ—pe—ākiñcaññāyatanañ catuvokārabhavo, ākiñcaññāyatane na vattabbam “ Saññā atthīti vā n'atthīti vā ti.”

10. Ākāsānañcāyatanañ catuvokārabhavo, atthi tattha saññā ti ?

Āmantā.

Nevasaññānāsaññāyatanañ catuvokārabhavo, atthi tattha saññā ti ?

Na h'evaññ vattabbe—pe—

Viññāṇañcāyatanañ—pe—ākiñcaññāyatanañ catuvokārabhavo, atthi tattha saññā ti ?

Āmantā.

Nevasaññānāsaññāyatanañ catuvokārabhavo, atthi tattha saññā ti ?

Na h'evaṇi vattabbe—pe—

11. Nevasaññānāsaññāyatane na vattabbam “ Saññā atthīti vā n'atthīti vā ti ” ?

Āmantā.

Nanu nevasaññānāsaññāyatanan ti ?

Āmantā.

Hañci nevasaññānāsaññāyatanaṇi, tena vata re vattabbe “ Nevasaññānāsaññāyatane na vattabbam ‘ Saññā atthīti vā n'atthīti vā ti.’ ”

12. Nevasaññānāsaññāyatanan ti katvā, nevasaññānāsaññāyatane na vattabbam “ Saññā atthīti vā n'atthīti vā ti ” ?

Āmantā.

Adukkhamasukhā vedanā ti katvā, adukkhamasukhāya¹ vedanāya² na vattabbam “ Vedanā ti vā, avedanā ti vā ti ” ?

Na h'evaṇi vattabbe—pe—

N e v a s a ñ ñ ā n ā s a ñ ñ ā y a t a n a k a t h ā .

Tatiyo Vaggo.

Balaṇi sādhāraṇai, Ariyai, Sarāgam cittaṇi vimuccati,
Vimuttaṇi vimuccamānaṇi, Atthi cittaṇi vimuccamānam,

Atṭhamakassa puggalassa diṭṭhipariyuṭṭhānaṇi pahī-
nam,

Atṭhamakassa puggalassa n'atthi pañcindriyāni,
Cakkhuṇi, Sotaiṇi dhammupatthaddhaṇi, Yathākammū-
pagataññai,

Devesu sañivaro, Asaññasattesu saññā, evameva bha-
vaggan ti.

¹ sukhā, P.K.

² vedanā, P.S.

IV. 1.

1. Gihi¹'ssa Araha ti ?

Āmantā.

Atthi Arahato gihisaññojanan ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

N'atthi Arahato gihisaññojanan ti ?

Āmantā.

Hañci n'atthi Arahato gihisaññojanam no vata re vat-tabbe “ Gihi¹'ssa Araha ti.”

2. Gihi¹'ssa Araha ti ?

Āmantā.

Nanu Arahato gihisaññojanam pahīnam uchinnamū-lam tālāvatthukatam anabhāvam katañ āyatim anuppā-dadhamman ti ?

Āmantā.

Hañci Arahato gihisaññojanam pahīnam uchinnamū-lam tālāvatthukatam anabhāvam katañ āyatim anuppā-dadhamman, no vata re vattabbe “ Gihi¹'ssa Araha ti.”

3. Gihi¹'ssa Araha ti ?

Āmantā.

Atthi koci gihi gihisaññojanam appahāya dīṭh'eva dhamme dukkhass'antam karotīti ?

N'atthi.

Hañci n'atthi koci gihi gihisaññojanam appahāya dīṭh'eva dhamme dukkhass'antam karotīti, no vata re vattabbe “ Gihi¹'ssa Araha ti.”

4. Gihi¹'ssa Araha ti ?

Āmantā.

Nanu Vacchagotto paribbājako Bhagavantañ etad avoca—“ Atthi nu kho bho Gotama koci gihi gihisaññojanam appahāya kāyassa bhedā dukkhass'antam karotīti ”? “ N'atthi kho Vaccha koci gihi gihisaññojanam appahāya kāyassa bhedā dukkhass'antam karotīti.” Atth'eva sut-tanto ti ?

¹ Gihi, P.S.

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “ Gihi'ssa Arahā ti.”

5. Gihi'ssa Arahā ti?

Āmantā.

Arahā methunam dhammam paṭiseveyya, methunam dhammam uppādeyya, puttasaṃbādhasayanaṃ ajjhāvaseyya, kāsikacandanaṃ paccanubhaveyya, mālāgandhavilepanam dhāreyya, jātarūparajataṃ sādiyeyya, ajeḷakam paṭīgaṇheyya, kukkuṭasūkaraṃ paṭīgaṇheyya, hatthigavasavaļavam paṭīgaṇheyya, tittiravaṭṭakamorakapiñjalam¹ paṭīgaṇheyya, pitavaṇṭavālamolikam² dhāreyya, odātāni vatthāni dīghadasāni dhāreyya, yāvajīvaṃ agāriyabhūto assāti?

Na h'evam vattabbe—pe—

6. Na vattabbam “ Gihi'ssa Arahā ti ”?

Āmantā.

Nanu Yaso kulaputto, Uttiyo gahapati, Setu mānavo gihissa byañjanena arahattam pāttā ti?

Āmantā.

Hañci Yaso kulaputto, Uttiyo gahapati, Setu mānavo gihissa byañjanena arahattam pāttā, tena vata re vattabbe “ Gihi'ssa Arahā ti.”

G i h i ' s s a A r a h ā t i k a t h ā .

IV. 2.

1. Saha uppattiya Arahā ti ?

Āmantā.

Saha uppattiya sotāpanno hotīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Saha uppattiya Arahā ti ?

¹ piñjaraṃ, M.

² cittavaṭṭandhavālamoli, P ; cittavaṇḍavālamoliṃ, M.

Āmantā.

Saha uppattiyā sakadāgāmī hotīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Saha uppattiyā Arahañ ti ?

Āmantā.

Saha uppattiyā anāgāmī hotīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—.

2. Saha uppattiyā sotāpanno na hotīti ?

Āmantā.

Hañci saha uppattiyā sotāpanno na hoti, no vata re vattabbe “ Saha uppattiyā Arahañ ti.”

Saha uppattiyā sakadāgāmī na hotīti ?

Āmantā.

Hañci saha uppattiyā sakadāgāmī na hoti, no vata re vattabbe “ Saha uppattiyā Arahañ ti.”

Saha uppattiyā anāgāmī na hotīti ?

Āmantā.

Hañci saha uppattiyā anāgāmī na hoti, no vata re vattabbe “ Saha uppattiyā Arahañ ti.”

3. Saha uppattiyā Arahañ ti ?

Āmantā.

Sāriputto therō saha uppattiyā Arahañ ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Mahā Moggallāno therō—pe—Mahā Kassapo therō—pe—Mahā Kaccāyano therō—pe—Mahā Koṭṭhiko therō—pe—Mahā Panthako¹ therō saha uppattiyā Arahañ ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

4. Sāriputto therō na saha uppattiyā Arahañ ti ?

Āmantā.

Hañci Sāriputto therō na saha uppattiyā Arahañ, no vata re vattabbe “ Saha uppattiyā Arahañ ti.”

Mahā Moggallāno therō—pe—Mahā Kassapo therō, Mahā Kaccāyano therō, Mahā Koṭṭhiko therō—pe—Mahā Panthako therō na saha uppattiyā Arahañ ti ?

Āmantā.

¹ Mahābandhiko, P.

Hañci Mahā Pañṭhako therō na saha upapattiyā Arahañ,
no vata re vattabbe “ Saha uppattiyā Arahañ ti.”

5. Saha uppattiyā Arahañ ti?

Āmantā.

Uppattesiyañ cittañ arahattam̄ sacchikaroti lokiyena
sāsavena—pe—samkilesikenatī?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Saha uppattiyā Arahañ ti?

Āmantā.

Uppattesiyañ cittam̄ niyyānikam̄ khayagāmī bodhagāmī¹
apacayagāmī anāsavam̄—pe—asañkilesikan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Nanu uppattesiyañ cittañ aniyyānikam̄, na khaya-
gāmī, na bodhagāmī, na apacayagāmī, sāsavam̄—pe—
samkilesikan ti?

Āmantā.

Hañci uppattesiyañ cittam̄ aniyyānikam̄, na khaya-
gāmī, na bodhagāmī, na apacayagāmī, sāsavam̄—pe—
sañkilesikan, no vata re vattabbe “ Saha uppattiyā Arahañ ti.”

6. Saha uppattiyā Arahañ ti?

Āmantā.

Uppattesiyañ cittañ rāgañ pajahati, dosañ pajahati,
mohañ pajahati,—pe—anottappam̄ pajahatī?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Saha uppattiyā Arahañ ti?

Āmantā.

Uppattesiyañ cittam̄ maggo—pe—satipaṭṭhānam̄ sam-
mappadhānam̄ iddhipādo indriyan̄ balam̄—pe—bojjhaṅgo
ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Saha uppattiyā Arahañ ti?

Āmantā.

Uppattesiyañ cittañ dukkham̄ parijānāti, samudayam̄
pajahati, nirodham̄ sacchikaroti, maggam̄ bhāvetīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Saha uppattiyā Arahañ ti?

Āmantā.

Cuticittam, maggacittam, uppattesiyan cittañ, phalacittan ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

U p p a t t i k a t h ā .

I V. 3.

1. Arahato sabbe dhammā anāsavā ti?

Āmantā.

Maggio phalam nibbānam sotāpattimaggo sotāpattiphalam sakadāgāmimaggo sakadāgāmiphalam anāgāmimaggo anāgāmiphalam arahattamaggo arahataphalam satipaṭṭhānam sammappadhānam iddhipādo indriyan balam bojjhaingo ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

2. Arahato sabbe dhammā anāsavā ti?

Āmantā.

Arahato cakkhum anāsavan ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Arahato cakkhum anāsavan ti?

Āmantā.

Maggio phalam nibbānam—pe—bojjhaingo ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Arahato sotam—pe—Arahato ghānam—pe—Arahato jivhā—pe—Arahato kāyo anāsavo ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Arahato kāyo anāsavo ti?

Āmantā.

Maggio phalam—pe—bojjhaingo ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

3. Arahato kāyo anāsavo ti?

Āmantā.

Arahato kāyo paggahaniggahūpago¹ chedanabhedanū-pago kākehi gjjhеhi kulalehi sādhāraṇo ti?

Āmantā.

¹ °ūpako, P.

Anāsavo dhammo paggahaniggahūpago chedanabhedanūpago kākehi gjijhehi kūlalehi sādhāraṇo ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

4. Arahato kāye visam̄ kameyya, sattham̄ kameyya aggi kameyyāti?

Āmantā.

Anāsave dhamme visam̄ kameyya, sattham̄ kameyya, aggi kameyyāti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Labbhā¹ Arahato kāyo addubandhanena bandhitum, rajjubandhanena bandhitum, saṃkhalikabandhanena bandhitum, gāmabandhanena bandhitum, nigamabandhanena bandhitum, nagarabandhanena bandhitum, janapada-bandhanena bandhitum, kaṇṭhapañcamehi² bandhanehi bandhitun ti?

Āmantā.

Labbhā anāsavo dhammo addubandhanena bandhitum, rajjubandhanena bandhitum, saṃkhalikabandhanena bandhitum, gāmabandhanena bandhitum, nigamabandhanena bandhitum, nagarabandhanena bandhitum, janapadaban-dhanena bandhitum, kaṇṭhapañcamehi bandhanehi bandhitun ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

5. Yadi Arahā puthujjanassa cīvaraṇ deti, anāsavam̄ hutvā sāsavaṇ hotīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Anāsavaṇ hutvā sāsavaṇ hotīti?

Āmantā.

Tañ ūeva anāsavaṇ, tam̄ sāsavan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Tañ ūeva anāsavaṇ, tam̄ sāsavan ti?

Āmantā.

Maggo anāsavo hutvā sāsavo hotīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Phalaṇ, satipaṭṭhānaṇ, saṃmappadhānaṇ, iddhipādo, indriyaṇ, balaṇ, bojjhaṅgo anāsavo hutvā sāsavo hotīti?

¹ Laddho, P.

² kaṇṭhapañcamehi, K.

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

6. Yadi Arahā puthujjanassa piṇḍapātam̄ deti, senāsanam̄ deti, gilānapaccayabhesajjaparikkhāram̄ deti, anāsavō hutvā sāsavo hotīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Anāsavo hutvā sāsavo hotīti ?

Āmantā.

Tañ ñeva anāsavam̄, tam̄ sāsavan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Tañ ñeva anāsavam̄, tam̄ sāsavan ti ?

Āmantā.

Maggio anāsavo hutvā sāsavo hotīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Phalam̄, sattipaṭṭhānaṇ, sammappadhānam̄, iddhipādo, indriyam̄, balam̄, bojjhaingo anāsavo hutvā sāsavo hotīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

7. Yadi ¹ puthujjano Arahato cīvaraṇ deti, sāsavam̄ hutvā anāsavam̄ hotīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sāsavam̄ hutvā anāsavam̄ hotīti ?

Āmantā.

Tañ ñeva sāsavam̄, tam̄ anāsavan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Tañ ñeva sāsavam̄, tam̄ anāsavan ti ?

Āmantā.

Rāgo sāsavo hutvā anāsavo hotīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Doso—pe—moho—pe—anottappaṇ sāsavam̄ hutvā anāsavam̄ hotīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

8. Yadi puthujjano Arahato piṇḍapātam̄ deti, senāsanam̄ deti, gilānapaccayabhesajjaparikkhāram̄ deti, sāsavo hutvā anāsavo hotīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sāsavo hutvā anāsavo hotīti ?

Āmantā.

¹ Nanu, P.S.₂.

Tañ ñeva sāsavam, tañ anāsavan ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Tañ ñeva sāsavam, tañ anāsavan ti ?

Āmantā.

Rāgo sāsavo hutvā anāsavo hotīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Doso—pe—moho—pe—anottappañ sāsavam hutvā anāsavan hotīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

9. Na vattabbam “Arahato sabbe dhammā anāsavāti” ?

Āmantā.

Nanu Arahā anāsavo ti ?

Āmantā.

Hañci Arahā anāsavo, tena vata re vattabbe “Arahato sabbe dhammā anāsavāti.”

A n ā s a v a k a t h ā.

IV. 4.

1. Arahā catūhi phalehi samannāgato ti ?

Āmantā.

Arahā catūhi phassehi catūhi vedanāhi catūhi saññāhi catūhi cetanāhi catūhi cittehi catūhi saddhāhi catūhi viriyehi catūhi satihī catūhi samādhīhi catūhi paññāhi samannāgato ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

2. Anāgāmī tīhi phalehi samannāgato ti ?

Āmantā.

Anāgāmī tīhi phassehi—pe—tīhi paññāhi samannāgato ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Sakadāgāmī dvīhi phalehi samannāgato ti ?

Āmantā.

Sakadāgāmī dvīhi phassehi—pe—dvīhi paññāhi samannāgato ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

3. Arahā sotāpattiphalena samannāgato ti ?

Āmantā.

Arahā sotāpanno sattakkhattuparamo, kolam̄kolo, ekabijī ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Arahā sakadāgāmiphale samannāgato ti ?

Āmantā.

Arahā sakadāgāmī ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Arahā anāgāmiphalena samannāgato ti ?

Āmantā.

Arahā anāgāmī antarāparinibbāyī, upahaccaparinibbāyī, asam̄khāraparinibbāyī, sasam̄khāraparinibbāyī, ud-dham̄soto akaniṭṭhagāmī ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

4. Anāgāmī sotāpattiphalena samannāgato ti ?

Āmantā.

Anāgāmī sotāpanno sattakkhattuparamo, kolam̄kolo, ekabijī ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Anāgāmī sakadāgāmiphalena samannāgato ti ?

Āmantā.

Anāgāmī sakadāgāmī ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sakadāgāmī sotāpattiphalena samannāgato ti ?

Āmantā.

Sakadāgāmī sotāpanno sattakkhattuparamo, kolam̄kolo, ekabijī ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

5. Sotāpattiphalena samannāgato “ sotāpanno ti ” vat-tabbo ti ?

Āmantā.

Arahā sotāpattiphalena samannāgato ti ?

Āmantā.

Sve'va Arahā so sotāpanno ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sakadāgāmiphalena samannāgato, “ sakadāgāmī ti ” vattabbo ti ?

Āmantā.

Arahā sakadāgāmiphalena samannāgato ti ?

Āmantā.

Sve'va Arahā so sakadāgāmī ti ?

Na h'evanū vattabbe—pe—

Anāgāmiphalena samannāgato “anāgāmī ti” vattabbo ti?

Āmantā.

Arahā anāgāmiphalena samannāgato ti ?

Āmantā.

Sve'va Arahā so anāgāmī ti ?

Na h'evanū vattabbe—pe—

6. Sotāpattiphalena samannāgato “sotāpanno ti” vattabbo ti ?

Āmantā.

Anāgāmī sotāpattiphalena samannāgato ti ?

Āmantā.

Sve'va Anāgāmī so sotāpanno ti ?

Na h'evanū vattabbe—pe—

Sakadāgāmiphalena samannāgato “sakadāgāmī ti” vattabbo ti ?

Āmantā.

Anāgāmī sakadāgāmiphalena samannāgato ti ?

Āmantā.

Sotāpattiphalena samannāgato “sotāpanno ti” vattabbo ti ?

Āmantā.

Sakadāgāmī sotapattiphalena samannāgato ti ?

Āmantā.

Sve'va sakadāgāmī so sotāpanno ti ?

Na h'evanū vattabbe—pe—

k. Arahā sotāpattiphalena samannāgato ti ?

Āmantā.

Nanu Arahā sotāpattiphalam vītivatto ti ?

Āmantā.

Hañci Arahā sotāpattiphalam vītivatto, no vata re vattabbe “Arahā sotāpattiphalena samannāgato ti.”

8. Arahā sotāpattiphalam vitivatto, tena samannāgato ti?

Āmantā.

Arahā sotāpattimaggam vītivatto, sakkāyadiṭṭhiṇi vici-kiechaṇi sīlabbataparāmāsaṇi apāyagamanīyaṇi rāgam apāyagamanīyaṇi dosaṇi apāyagamanīyaṇi mohaṇi vītivatto, tena samannāgato ti?

Na h'evaṇi vattabbe—pe—

9. Arahā sakadāgāmiphalena samannāgato ti?

Āmantā.

Nanu Arahā sakadāgāmiphalaṇi vītivatto ti?

Āmantā.

Hañci Arahā sakadāgāmiphalaṇi vītivatto, no vata re vattabbe “Arahā sakadāgāmiphalena samannāgato ti.”

10. Arahā sakadāgāmiphalaṇi vītivatto, tena samannāgato ti?

Āmantā.

Arahā sakadāgāmimaggam vītivatto, olārikaṇi kāmarāgam olārikaṇi byāpādaṇi vītivatto, tena samannāgato ti?

Na h'evaṇi vattabbe—pe—

11. Arahā anāgāmiphalena samannāgato ti?

Āmantā.

Nanu Arahā anāgāmiphalaṇi vītivatto ti?

Āmantā.

Hañci Arahā anāgāmiphalaṇi vītivatto, no vata re vattabbe “Arahā anāgāmiphalena samannāgato ti.”

12. Arahā anāgāmiphalaṇi vītivatto, tena samannāgato ti?

Āmantā.

Arahā anāgāmimaggam vītivatto, aṇusahagataṇi kāmarāgam aṇusahagataṇi byāpādaṇi vītivatto, tena samannāgato ti?

Na h'evaṇi vattabbe—pe—

13. Anāgāmī sotāpattiphalena samannāgato ti?

Āmantā.

Nanu anāgāmī sotāpattiphalani vītivatto ti?

Āmantā.

Hañci anāgāmī sotāpattiphalani vītivatto, no vata re vattabbe “Anāgāmī sotāpattiphalena samannāgato ti.”

14. Anāgāmī sotāpattiphalani vītivatto, tena samannāgato ti?

Āmantā.

Anāgāmī sotāpattimaggamū vītivatto, sakkāyaditṭhim
vicikicchaṇi sīlabbataparāmāsaṇi apāyagamanīyaṇi rāgam
apāyagamanīyaṇi dosaṇi apāyagamanīyaṇi mohamū vīti-
vatto, tena samannāgato ti ?

Na h'evamū vattabbe—pe—

15. Anāgāmī sakadāgāmiphalena samannāgato ti ?

Āmantā.

Nanu anāgāmī sakadāgāmiphalaṇi vītivatto ti ?

Āmantā.

Hañci anāgāmī sakadāgāmiphalaṇi vītivatto, no vata re
vattabbe “ Anāgāmī sakadāgāmiphalena samannāgato ti.”

16. Anāgāmī sakadāgāmiphalaṇi vītivatto, tena saman-
nāgato ti ?

Āmantā.

Anāgāmī sakadāgāmimaggamū vītivatto, olārikaiṇi kāma-
rāgaṇi olārikaiṇi byāpādaṇi vītivatto, tena samannāgato
ti ?

Na h'evamū vattabbe—pe—

17. Sakadāgāmī sotāpattiphalena samannāgato ti ?

Āmantā.

Nanu sakadāgāmī sotāpattiphalaṇi vītivatto ti ?

Āmantā.

Hañci sakadāgāmī sotāpattiphalaṇi vītivatto, no vata re
vattabbe “ Sakadāgāmī sotāpattiphalena samannāgato ti.”

18. Sakadāgāmī sotāpattiphalaṇi vītivatto, tena saman-
nāgato ti ?

Āmantā.

Sakadāgāmī sotāpattimaggamū vītivatto, sakkāyaditṭhim
vicikicchaṇi sīlabbataparāmāsaṇi apāyagamanīyaṇi rāgam
apāyagamanīyaṇi dosaṇi apāyagananīyaṇi mohamū vītivatto,
tena samannāgato ti ?

Na h'evamū vattabbe—pe—

19. Na vattabbam “ Arahā catūhi phalehi samannāgato
ti ” ?

Āmantā.

Nanu Arahatā cattāri phalāni paṭiladdhāni, tehi ca
aparihīno ti ?

Āmantā.

Hañci Arahatā cattāri phalāni pañiladdhāni, tehi ca aparīhīno, tena vata re vattabbe “Arahā catūhi phalehi samannāgato ti.”

20. Na vattabbañ “Anāgāmī tīhi phalehi samannāgato ti”?

Āmantā.

Nanu anāgāminā tīni phalāni pañiladdhāni, tehi ca aparīhīno ti?

Āmantā.

Hañci anāgāminā tīni phalāni pañiladdhāni, tehi ca aparīhīno, tena vata re vattabbe “Anāgāmī tīhi phalehi samannāgato ti.”

21. Na vattabbañ “Sakadāgāmī dvīhi phalehi samannāgato ti”?

Āmantā.

Nanu sakadāgāminā dve phalāni pañiladdhāni, tehi ca aparīhīno ti?

Āmantā.

Hañci sakadāgāminā dve phalāni pañiladdhāni, tehi ca aparīhīno, tena vata re vattabbe “Sakadāgāmī dvīhi phalehi samannāgato ti.”

22. Arahatā cattāri phalāni pañiladdhāni, tehi ca aparīhīno ti, Arahā catūhi phalehi samannāgato ti?

Āmantā.

Arahatā cattāro maggā pañiladdhā, tehi ca parīhīno ti, Arahā catūhi maggehi samannāgato ti?

Na h'evañ vattabbe—pe—

23. Anāgāminā tīni phalāni pañiladdhāni, tehi ca aparīhīno ti, anāgāmī tīhi phalehi samannāgato ti?

Āmantā.

Anāgāminā tayo maggā pañiladdhā, tehi ca aparīhīno ti, anāgāmī tīhi maggehi samannāgato ti?

Na h'evañ vattabbe—pe—

24. Sakadāgāminā dve phalāni pañiladdhāni, dvīhi ca aparīhīno ti, sakadāgāmī dvīhi phalehi samannāgato ti?

Āmantā.

Sakadāgāminā dve maggā paṭiladdhā, dvīhi ca apari-hino ti, sakadāgāmī dvīhi maggehi samannāgato ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

S a m a n n ā g a t a k a t h ā .

IV. 5.

1. Arahā chahi upekkhāhi samannāgato ti ?

Āmantā.

Arahā chahi phassehi chahi vedanāhi—pe—chahi pañ-nāhi samannāgato ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

2. Arahā chahi upekkhāhi samannāgato ti ?

Āmantā.

Arahā cakkhunā rūpaṇū passanto sotena saddam̄ sunāti, ghānena gandham̄ ghāyati, jivhāya rasam̄ sāyati, kāyena phoṭṭhabbam̄ phusati, manasā dhammanām̄ vijānāti—pe—manasā dhammanām̄ vijānanto cakkhunā rūpaṇū passati, sotena saddam̄ sunāti, ghānena gandham̄ ghāyati, jivhāya rasam̄ sāyati, kāyena phoṭṭhabbam̄ phusatī ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

3. Arahā chahi upekkhāhi samannāgato ti ?

Āmantā.

Satataṇū samitam̄ abbokiṇṇam̄ chahi upekkhāhi samannāgato samāhito, cha upekkhāyo paccupaṭṭhitā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

4. Na vattabbam̄ “Arahā chahi upekkhāhi samannāgato ti” ?

Āmantā.

Nanu Arahā chalupekkho¹ ti ?

Āmantā.

Hañci Arahā chalupekkho, tena vata re vattabbe “Arahā chahi upekkhāhi samannāgato ti.”

U p e k k h ā s a m a n n ā g a t a k a t h ā .

¹ chalupekkhā, P.S₂.; chalaṅgupekkhā, M.

IV. 6.

1. Bodhiyā buddho ti ?

Āmantā.

Bodhiyā niruddhāya vigatāya paṭipassaddhāya abuddho hotīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

2. Bodhiyā buddho ti ?

Āmantā.

Atītāya bodhiyā buddho ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Atītāya bodhiyā buddho ti ?

Āmantā.

Tāya bodhiyā bodhikaraṇīyam karotīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Tāya bodhiyā bodhikaraṇīyam karotīti ?

Āmantā.

Tāya bodhiyā dukkham parijānāti, samudayaṁ pajahati, nirodham sacchikaroti, maggam bhāvetīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

3. Bodhiyā buddho ti ?

Āmantā.

Anāgatāya bodhiyā buddho ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Anāgatāya bodhiyā buddho ti ?

Āmantā.

Tāya bodhiyā bodhikaraṇīyam karotīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Tāya bodhiyā bodhikaraṇīyam karotīti ?

Āmantā.

Tayā bodhiyā dukkham parijānāti, samudayaṁ pajahati, nirodham sacchikaroti, maggam bhāvetīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

4. Pacceuppannāya bodhiyā buddho, tāya bodhiyā bodhikaraṇīyam karotīti ?

Āmantā.

Atītāya bodhiyā buddho, tāya bodhiyā bodhikaraṇīyam karotīti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Paccuppannāya bodhiyā buddho, tāya bodhiyā dukkham parijānāti, samudayañ pajahati, nirodhañ sacchikaroti, maggañ bhāvetīti ?

Āmantā.

Atītāya bodhiyā buddho, tāya bodhiyā dukkham parijānāti—pe—maggam bhāvetīti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

5. Paccuppannāya bodhiyā buddho, tāya bodhiyā bodhikarañyāñ karotīti ?

Āmantā.

Anāgatāya bodhiyā buddho, tāya bodhiyā bodhikarañyāñ karotīti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Paccuppannāya bodhiyā buddho, tāya bodhiyā dukkham parijānāti, samudayañ pajahati, nirodhañ sacchikaroti, maggañ bhāvetīti ?

Āmantā.

Anāgatāya bodhiyā buddho, tāya bodhiyā dukkham parijānāti—pe—maggam bhāvetīti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

6. Atītāya bodhiyā buddho, na ca tāya bodhiyā bodhikarañyāñ karotīti ?

Āmantā.

Paccuppannāya bodhiyā buddho, na ca tāya bodhiyā bodhikarañyāñ karotīti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Atītāya bodhiyā buddho, na ca tāya bodhiyā dukkham parijānāti—pe—maggam bhāvetīti ?

Āmantā.

Paccuppannāya bodhiyā buddho, na ca tāya bodhiyā dukkham parijānāti—pe—maggam bhāvetīti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

7. Anāgatāya bodhiyā buddho, na ca tāya bodhiyā bodhikarañyāñ karotīti ?

Āmantā.

Paccuppannāya bodhiyā buddho, na ca tāya bodhiyā bodhikarañyāñ karotīti ?

Na h'evāṇī vattabbe—pe—

Anāgatāya bodhiyā buddho, na ca tāya bodhiyā dukkhaṇī parijānāti—pe—maggam bhāvetīti?

Āmantā.

Paccuppannāya bodhiyā buddho, na ca tāya bodhiyā dukkhaṇī parijānāti—pe—maggam bhāvetīti?

Na h'evāṇī vattabbe—pe—

8. Atītāya bodhiyā buddho, anāgatāya bodhiyā buddho, paccuppannāya bodhiyā buddho ti?

Āmantā.

Tīhi bodhīhi buddho ti?

Na h'evāṇī vattabbe—pe—

Tīhi bodhīhi buddho ti?

Āmantā.

Satataṇī samitaṇī abbokiṇṇī tīhi bodhīhi samannāgato samāhito, tisso bodhiyo paccuppaṭhitā ti?

Na h'evāṇī vattabbe—pe—

9. Na vattabbaṇī “Bodhiyā buddho ti”?

Āmantā.

Namu bodhipaṭilābhā buddho ti?

Āmantā.

Hañci bodhipaṭilābhā buddho, tena vata re vattabbe “Bodhiyā buddho ti.”

10. Bodhipaṭilābhā buddho ti, bodhiyā buddho ti?

Āmantā.

Bodhipaṭilābhā bodhī ti?

Na h'evāṇī vattabbe—pe—

Bodhiyā buddho ti kathā.

IV. 7.

1. Lakkhaṇasamannāgato Bodhisatto ti?

Āmantā.

Padesalakkhaṇehi samannāgato padesabodhisatto ti?

Na h'evāṇī vattabbe—pe—

Lakkhaṇasamannāgato Bodhisatto ti?

Āmantā.

Tibhāgalakkhaṇehi samannāgato tibhāgabodhisatto ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Lakkhaṇasamannāgato Bodhisatto ti?

Āmantā.

Upaḍḍhalakkhaṇehi samannāgato upaḍḍhabodhisatto ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

2. Lakkhaṇasamannāgato Bodhisatto ti?

Āmantā.

Cakkavattisatto lakkhaṇasamannāgato Cakkavattisatto Bodhisatto ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Cakkavattisatto lakkhaṇasamannāgato Cakkavattisatto Bodhisatto ti?

Āmantā.

Yādiso Bodhisattassa pubbayogo pubbacariyā, dhammakkhānām̄ dhammadesanā, tādiso Cakkavattisattassa pubbayogo pubbacariyā, dhammakkhānām̄ dhammadesanā ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Yathā Bodhisattassa jāyamānassa devā paṭhamām̄ paṭiggāṇhanti, pacchā manussā; evameva Cakkavattisattassa jāyamānassa devā paṭhamām̄ paṭiggāṇhanti, pacchā manussā ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

3. Yathā Bodhisattassa jāyamānassa cattāro devaputtā paṭiggahetvā mātu purato ṭhapenti, “Attamanā devī hohi,¹ mahesakkho tava putto uppanno ti”; evameva Cakkavattisattassa jāyamānassa cattāro devaputtā paṭiggahetvā mātu purato ṭhapenti, “Attamanā devī hohi, mahesakkho tava putto uppanno ti”?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Yathā Bodhisattassa jāyamānassa dve udakassa dhārā antalikkhā pātubhavanti, ekā sītassa, ekā uṇhassa, yena Bodhisattassa udakakiccaṇ̄ karonti, mātu ca; evameva

Cakkavattisattassa jāyamānassa dve udakassa dhārā antalikkhā pātubhavanti, ekā sītassa, ekā uṇhassa, yena Bodhisattassa udakakiccaṇi karonti, mātu cāti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

4. Yathā sampatijāto Bodhisatto samehi pādehi paṭiṭṭhahitvā uttarena abhimukho¹ satta padavītihāre gacchati setamhi chatte anudhāriyamāne,² sabbā ca disā viloketi, āsabhiñ ca³ vācaṇi bhāsatī, “Aggo’ haṇi asmi lokassa, jetṭho’haṇi asmi lokassa, setṭho’haṇi asmi lokassa, ayaṇi antimā jāti, n’atth’idāni punabbhavo ti”; evameva sampatijāto Cakkavattisatto samehi pādehi paṭiṭṭhahitvā uttarena abhimukho satta padavītihāre gacchati setamhi chatte anudhāriyamāne, sabbā ca disā viloketi, āsabhiñ ca vācaṇi bhāsatī, “Aggo’haṇi asmi lokassa, jetṭho’haṇi asmi lokassa, setṭho’haṇi asmi lokassa, ayaṇi antimā jāti, n’atth’idāni punabbhavo ti”?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

5. Yathā Bodhisattassa jāyamānassa mahato ālokassa mahato obhāsassa mahato bhūmicālassa pātubhāvo hoti, evameva Cakkavattisattassa jāyamānassa mahato ālokassa mahato obhāsassa mahato bhūmicālassa pātubhāvo hotī?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Yathā Bodhisatto pakatikāyo samantā byāmaṇi obhāsatī, evameva Cakkavattisattassa pakatikāyo samantā byāmaṇi obhāsatī?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Yathā Bodhisatto mahāsupinam̄ passi,⁴ evameva Cakkavattisatto mahāsupinam̄ passatī?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

6. Na vattabbaṇi “Lakkhaṇasamannāgato Bodhisatto ti”?

Āmantā.

Namu vuttaṇi Bhagavatā—“Dvattim̄ imāni Bhikkhave mahāpurisassa mahāpurisalakkhanāni, yehi samannāga-

¹ mukho, P.S.K.

² auubhiramāne, P.

³ asambhiñ ca, P.

⁴ passati, M.

tassa mahāpurisassa dve'va gatiyo bhavanti, anaññā¹; sace agāraṇī ajjhāvasati, rājā hoti Cakkavattī dharmmiko dhammarājā cāturanto vijitāvī janapadatthāvariyyappatto² sattaratanaśamannāgato; tass'īmāni satta ratanāni bhavanti, seyyathāpīdaṁ—cakkaratanām̄ hatthiratanām̄ assaratanām̄ maṇiratanām̄ itthiratanām̄ gahapatiratanām̄ parināyakaratanaṁ eva sattamaṁ, parosahassamaṁ kho pan' assa puttā bhavanti sūrvīraṅgarūpā parasenappamaddanā, so imānī paṭhavīnī sāgarapariyantaṁ adāḍhena³ asatthena dhammena abhivijīya ajjhāvasati, sace pana kho agārasimā anāgāriyām̄ pabbajjati, Arahaṁ hoti sammāsambuddho loke vivatṭacchado ti." Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi lakkhaṇasamannāgato Bodhisatto ti.

L a k k h aṇ a k a t h ā .

IV. 8.

1. Bodhisatto Kassapassa bhagavato pāvacane okkantaniyāmo caritabrahmacariyo ti?

Āmantā.

Bodhisatto Kassapassa bhagavato sāvako ti?

Na h'evāṇī vattabbe—pe—

Bodhisatto Kassapassa bhagavato sāvako ti?

Āmantā.

Sāvako hutvā buddho hotīti?

Na h'evāṇī vattabbe—pe—

Sāvako hutvā buddho hotīti?

Āmantā.

Anussaviyo ti?

Na h'evāṇī vattabbe—pe—

¹ na aññā, M.

² janapadatthāvariyyappatto, P.

³ adaddhena, P.

Anussaviyo ti ?

Āmantā.

Nanu Bhagavā sayambhū ti ?

Āmantā.

Hañci Bhagavā sayambhū, no vata re vattabbe
“Anussaviyo ti.”

2. Bodhisatto Kassapassa bhagavato pāvacane okkanta-
niyāmo caritabrahmacariyo ti ?

Āmantā.

Bhagavatā Bodhiyā mūle tīṇ'eva sāmaññaphalāni abhi-
sambuddhānīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Nanu Bhagavatā Bodhiyā mūle cattāri sāmaññaphalāni
abhisambuddhānīti ?

Āmantā.

Hañci Bhagavatā Bodhiyā mūle cattāri sāmaññaphalāni
abhisambuddhānī, no vata re vattabbe “Bodhisatto Kassapassa
bhagavato pāvacane okkantaniyāmo caritabrahmacariyo ti.”

3. Bodhisatto Kassapassa bhagavato pāvacane okkanta-
niyāmo caritabrahmacariyo ti ?

Āmantā.

Bodhisatto dukkarakārikaṇi akāsīti ?

Āmantā.

Dassanasampanno puggalo dukkaram̄ kāriyaṇi kareyyāti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Bodhisatto aparantapaṇi akāsi, aññāṇi satthāraṇi
addisīti ?

Āmantā.

Dassanasampanno puggalo aññāṇi satthāraṇi uddiseyyā-
ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

4. Āyasmā Ānando bhagavato pāvacane okkantaniyāmo
caritabrahmacariyo, āyasmā Ānando bhagavato sāvako ti ?

Āmantā.

Bodhisatto Kassapassa bhagavato pāvacane okkantani-
yāmo caritabrahmacariyo, Bodhisatto Kassapassa bhaga-
vato sāvako ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Citto gahapati, Hathako ālavako Bhagavato pāvacane okkantaniyāmo caritabrahmacariyo, Citto gahapati Hatthako ālavako bhagavato sāvako ti ?

Āmantā.

Bodhisatto Kassapassa bhagavato pāvacane okkantaniyāmo caritabrahmacariyo, Bodhisatto Kassapassa bhagavato sāvako ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

5. Bodhisatto Kassapassa bhagavato pāvacane okkantaniyāmo caritabrahmacariyo, na ca Kassapassa bhagavato sāvako ti ?

Āmantā.

Āyasmā Ānando bhagavato pāvacane okkantaniyāmo caritabrahmacariyo, na ca bhagavato sāvako ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Bodhisatto Kassapassa bhagavato pāvacane okkantaniyāmo caritabrahmacariyo, na ca Kassapassa bhagavato sāvako ti ?

Āmantā.

Citto gahapati, Hatthako ālavako bhagavato pāvacane okkantaniyāmo caritabrahmacariyo, na ca bhagavato sāvako ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Bodhisatto Kassapassa bhagavato pāvacane okkantaniyāmo caritabrahmacariyo, na ca Kassapassa bhagavato sāvako ti ?

Āmantā.

Sāvako jātivitivatto asāvako hotīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

6. Na vattabbam̄ “ Bodhisatto Kassapassa bhagavato pāvacane okkantaniyāmo caritabrahmacariyo ti ” ?

Āmantā.

Nanu vuttaṇu Bhagavatā—“ Kassape ahaṇu Ānanda bhagavati brahmacariyaṇu acariṇu ¹ āyatīṇu sambodhāyāti.” Atth'eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi Bodhisatto Kassapassa bhagavato pāvacane okkantaniyāmo caritabrahmacariyo ti.

7. Bodhisatto Kassapassa bhagavato pāvacane okkantaniyāmo caritabrahmacariyo ti ?

Āmantā.

Nanu vuttañ Bhagavatā—

“ Sabbābhībhū sabbavidū’ham asmi
 Sabbesu dhammesu anupalitto
 Sabbañjaho tañhakkhayे¹ vimutto,
 Sayañ abhiññāya kañ uddiseyyam.
 Na me ācariyo atthi,
 Sadiso me na vijjati,
 Sadevakasminñ lokasminñ
 N’atthi me pañipuggalo.
 Ahañ hi² arahā loke,
 Ahañ satthā anuttaro,
 Eko’mhi sammāsambuddho,
 Sītibhūto’smi nibbuto.
 Dhammacakkhañ pavattetum
 Gacchāmi kāsināñ purañ
 Andhabhūtasminñ³ lokasminñ
 Āhañ hi amatadudrabhin⁴ ti.”

“ Yathā kho tvam̄ āvuso pañijānāsi arahā’si⁵ anantajino⁶ ti.”

“ Mādisā⁷ ve jinā⁸ honti
 Ye pattā āsavakkhayam̄,
 Jitā me pāpakā dhammā
 Tasmā’ham Upaka jino ti.”

Atth’eva puttanto ti ?

Āmantā.

¹ tañhakkhayo, P.S₂. ² ahañ ci, P. ³ antabhūtasmi, P.

⁴ ahaññiñ amatadudrabhin ti, K.; ahañci amantadu
drabhin ti, S₂; āhañji amatadudrabhin ti, S.

⁵ arahasi, P.S₂; arahā, S.

⁶ Ānanda jino, P.

⁷ mādiso, P.; mādissa, S.

⁸ vedajinā, S.P.

Tena hi na vattabbam “ Bodhisatto Kassapassa bhagavato pāvacane okkantaniyāmo caritabrahmacariyo ti.”

8. Bodhisatto Kassapassa bhagavato pāvacane okkantiyāmo caritabrahmacariyo ti ?

Āmantā.

Namu vuttaṇ Bhagavatā—“ Idam dukkham ariyasaccan ti me Bhikkhave pubbe ananussutesu dhammesu cakkhum udapādi, nāṇam udapādi, paññā udapādi, vijjā udapādi, āloko udapādi; tam kho pan’idam dukkham ariyasaccam pariññeyyan ti me Bhikkhave—pe—pariññātan ti me Bhikkhave pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṇ udapādi—pe—āloko udapādi; idam dukkhasainudayaṇ ariyasaccan ti me Bhikkhave—pe—tam kho pan’idam dukkhasamudayaṇ ariyasaccam pahātabban ti me Bhikkhave—pe—pahīnan ti me Bhikkhave—pe—: idam dukkhanirodhāṇ ariyasaccan ti me Bhikkhave—pe—tam kho pan’idam dukkhanirodhāṇ sacchikātabban ti me Bhikkhave—pe—sacchikatan ti me Bhikkhave—pe—idam dukkhanirodhagāminī paṭipadā ariyasaccan ti me Bhikkhave—pe—tam kho pan’idam dukkhanirodhagāminī paṭipadā ariyasaccam bhāvetabban ti me Bhikkhave—pe—bhāvitān ti me Bhikkhave pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṇ udapādi, nāṇam udapādi, paññā udapādi, vijjā udapādi, āloko udapāditi.”

Atth’eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “ Bodhisatto Kassapassa bhagavato pāvacane okkantaniyāmo caritabrahmacariyo ti.”

N i yā m o k k a n t i k a t hā.

IV. 9.

1. Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo tīhi phalehi samannāgato ti ?

Āmantā.

Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo catūhi phas-

sehi catūhi vedanāhi catūhi saññāhi catūhi cetanāhi catūhi
cittehi catūhi saddhāhi catūhi viriyehi catūhi satīhi catūhi
samādhīhi catūhi paññāhi samannāgato ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

2. Anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo dvīhi
phalehi samannāgato ti ?

Āmantā.

Anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo tīhi
phassehi tīhi vedanāhi—pe—tīhi paññāhi samannāgato ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sakadāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotā-
pattiphalena samannāgato ti ?

Āmantā.

Sakadāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo dvīhi
phassehi—pe—dvīhi paññāhi samannāgato ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

3. Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotāpatti-
phalena samannāgato ti ?

Āmantā.

Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotāpanno
sattakkhattuparamo, kolam̄kolo, ekabījī ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sakadāgāmi-
phalena samannāgato ti ?

Āmantā.

Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sakadāgā-
mī ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo anāgāmī-
phalena samannāgato ti ?

Āmantā.

Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo anāgāmī
antarāparinibbāyī, upahaccaparinibbāyī, asaṇukharapari-
nibbāyī, sasaṇukharaparinibbāyī, uddhanisoto akanīṭha-
gāmī ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

4. Anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotā-
pattiphalena samannāgato ti ?

Āmantā.

Anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotāpanno sattakkhattuparamo, kolamkolo, ekabījī ti?

Na h'evāṇi vattabbe—pe—

Anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sakadāgāmiphalena samannāgato ti?

Āmantā.

Anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sakadāgāmī ti?

Na h'evāṇi vattabbe—pe—

Sakadāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotāpattiphalena samannāgato ti?

Āmantā.

Sakadāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotāpanno sattakkhattuparamo, kolamkolo, ekabījī ti?

Na h'evāṇi vattabbe—pe—

5. Sotāpattiphalena samannāgato “sotāpanno ti” vattabbo ti?

Āmantā.

Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotāpattiphalena samannāgato ti?

Āmantā.

Sv'eva arahattasacchikiriyāya paṭipanno, so sotāpanno ti?

Na h'evāṇi vattabbe—pe—

Sakadāgāmiphalena samannāgato “sakadāgāmī ti” vattabbo ti?

Āmantā.

Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sakadāgāmiphalena samannāgato ti?

Āmantā.

Sv'eva arahattasacchikiriyāya paṭipanno, so sakadāgāmī ti?

Na h'evāṇi vattabbe—pe—

Anāgāmiphalena samannāgato “anāgāmī ti” vattabbo ti?

Āmantā.

Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo anāgāmiphalena samannāgato ti?

Amantā.

S'eva arahattasacchikiriyāya paṭipanno, so anāgāmī ti ?
Na h'evam vattabbe—pe—

6. Sotāpattiphalena samannāgato “ sotāpanno ti ” vattabbo ti ?

Āmantā.

Anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotāpattiphalena samannāgato ti ?

Āmantā.

S'eva anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno, so sotāpanno ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Sakadāgāmiphalena samannāgato “ sakadāgāmī ti ” vattabbo ti ?

Āmantā.

Anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sakadāgāmiphalena samannāgato ti ?

Āmantā.

S'eva anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno, so sakadāgāmī ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Sotāpattiphalena samannāgato “ sotāpanno ti ” vattabbo ti ?

Āmantā.

Sakadāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotāpattiphalena samannāgato ti ?

Āmantā.

S'eva sakadāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno, so sotāpanno ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

7. Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotāpattiphalena samannāgato ti ?

Āmantā.

Nanu arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotāpattiphalaṁ vītivatto ti ?

Amantā.

Hañci arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotāpattiphalaṁ vītivatto, no vata re vattabbe, “ Arahatta-

sacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotāpattiphalena samannāgato ti.”

8. Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotāpattiphalaṇī vītivatto, tena samannāgato ti?

Āmantā.

Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotāpattiphalaṇī vītivatto, sakkāyadīṭṭhim vicikicchaṇī sīlabbataparāmāsaṇī apāyagamanīyaṇī rāgaṇī apāyagamanīyaṇī dosaṇī apāyagamanīyaṇī mohaṇī vītivatto, tena samannāgato ti?

Na h'evamī vattabbe—pe—

9. Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sakadāgāmiphalena samannāgato ti?

Āmantā.

Nanu arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sakadāgāmiphalaṇī vītivatto ti?

Āmantā.

Hañci arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sakadāgāmiphalaṇī vītivatto, no vata re vattabbe “Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sakadāgāmiphalena samannāgato ti.”

10. Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sakadāgāmiphalaṇī vītivatto, tena samannāgato ti?

Āmantā.

Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sakadāgāmiphalaṇī vītivatto, olārikamī kāmarāgaṇī olārikamī byāpādaṇī vītivatto, tena samannāgato ti?

Na h'evamī vattabbe—pe—

11. Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo anāgāmiphalena samannāgato ti?

Āmantā.

Nanu arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo anāgāmiphalaṇī vītivatto ti?

Āmantā.

Hañci arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo anāgāmiphalaṇī vītivatto, no vata re vattabbe “Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo anāgāmiphalena samannāgato ti.”

12. Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo anāgāmiphalaṁ vītivatto, tena samannāgato ti ?

Āmantā.

Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo anāgāmiphalaṁ vītivatto, aṇusahagatam kāmarāgam aṇusahagatam byāpādaṁ vītivatto, tena samannāgato ti ?

Na h'evaṇi vattabbe—pe—

13. Anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotāpattiphalaṇa samannāgato ti ?

Āmantā.

Nanu anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotāpattiphalaṁ vītivatto ti ?

Āmantā.

Hañci anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotāpattiphalaṁ vītivatto, no vata re vattabbe, “Anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotāpattiphalaṇa samannāgato ti.”

14. Anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotāpattiphalaṁ vītivatto, tena samannāgato ti ?

Āmantā.

Anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotāpattiphalaṁ vītivatto, sakkāyadūṭhiṁ vicikicchaṇi sīlabataparāmāsaṁ apāyagamanīyaṁ rāgaṁ apāyagamanīyaṁ dosaṁ apāyagamanīyaṁ mohaṁ vītivatto, tena samannāgato ti ?

Na h'evaṇi vattabbe—pe—

15. Anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sakadāgāmiphalaṇa samannāgato ti ?

Āmantā.

Nanu anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sakadāgāmiphalaṁ vītivatto ti ?

Āmantā.

Hañci anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sakadāgāmiphalaṁ vītivatto, no vata re vattabbe “Anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sakadāgāmiphalaṇa samannāgato ti.”

16. Anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sakadāgāmiphalaṁ vītivatto, tena samannāgato ti ?

Āmantā.

Anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sakadā-gāmiphalaṇi vītivatto, olārikaṇi kāmarāgaṇi olārikaṇi byāpādaṇi vītivatto, tena samannāgato ti ?

Na h'evam̄i vattabbe—pe—

17. Sakadāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotāpattiphalena samannāgato ti ?

Āmantā.

Nanu sakadāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotāpattiphalani vītivatto ti ?

Āmantā.

Hañci sakadāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotāpattiphalani vītivatto, no vata re vattabbe “ Sakadāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotāpattiphalena samannāgato ti.”

18. Sakadāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotāpattiphalani vītivatto, tena samannāgato ti ?

Āmantā.

Sakadāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotāpattiphalani vītivatto, sakkāyadiṭṭhim̄ vicikicchaṇi sīlabataparāmāsaṇi apāyagamanīyaṇi rāgaṇi apāyagamanīyaṇi dosaṇi apāyagamanīyaṇi mohani vītivatto, tena samannāgato ti ?

Na h'evam̄i vattabbe—pe—

19. Na vattabbam̄i “ Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo tīhi phalehi samannāgato ti ” ?

Āmantā.

Nanu arahattasacchikiriyāya paṭipannena puggalena tīni phalāni paṭiladdhāni, tehi ca aparīhīno, tena vata re vattabbe “ Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo tīhi phalehi samannāgato ti ?

Āmantā.

Hañci arahattasacchikiriyāya paṭipannena puggalena tīni phalāni paṭiladdhāni, tehi ca aparīhīno, tena vata re vattabbe “ Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo tīhi phalehi samannāgato ti.”

20. Na vattabbam̄i “ Anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo dvīhi phalehi samannāgato ti ” ?

Āmantā.

Nanu anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipannena pug-

galena dve phalāni paṭiladdhāni, tehi ca aparihīno ti ?

Āmantā.

Hañci anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipannena puggalena dve phalāni paṭiladdhāni, tehi ca aparihīno, tena vata re vattabbe “Anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo dvīhi phalehi samannāgato ti.”

21. Na vattabbam “Sakadāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotāpattiphalena samannāgato ti”?

Āmantā.

Nanu sotāpattiphalasacchikiriyāya paṭipannena puggalena sotāpattiphalam paṭiladdham, tena ca aparihīno ti ?

Āmantā.

Hañci sotāpattiphalasacchikiriyāya paṭipannena puggalena sotāpattiphalam paṭiladdham, tena ca aparihīno, tena vata re vattabbe “Sakadāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotāpattiphalena samannāgato ti.”

22. Arahattasacchikiriyāya paṭipannena puggalena tīṇi phalāni paṭiladdhāni, tehi ca aparihīno ti; arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo tīhi phalehi samannāgato ti ?

Āmantā.

Arahattasacchikiriyāya paṭipannena puggalena cattāro maggā paṭiladdhā, tehi ca aparihīno ti; arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo catūhi maggehi samannāgato ti ?

Na h'evaṁ vattabbe—pe—

23. Anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipannena puggalena dve phalāni paṭiladdhāni, tehi ca aparihīno ti; anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo dvīhi phalehi samannāgato ti ?

Āmantā.

Anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipannena puggalena tayo maggā paṭiladdhā, tehi ca aparihīno ti; anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo tīhi maggehi samannāgato ti ?

Na h'evaṁ vattabbe—pe—

24. Sakadāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipannena puggalena sotāpattiphalam paṭiladdham, tena ca aparihīno ti;

sakadāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotāpattiphalena samannāgato ti ?

Āmantā.

Sakadāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipannena puggalena dve maggā patiladdhā, tehi ca aparihīno ti ; sakadāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo dvīhi maggehi samannāgato ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Aparāpi samannāgata kathā.

IV. 10.

1. Sabbasaññojanānam̄ pahānam̄ arahattan ti ?

Āmantā.

Arahattamaggena sabbe saññojanā pahīyantīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Arahattamaggena sabbe saññojanā pahīyantīti ?

Āmantā.

Arahattamaggena sakkāyadiṭṭhim̄ vicikiccham̄ sīlabbata-parāmāsaṇī pajahatīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Arahattamaggena sakkāyadiṭṭhim̄ vicikicchaṇī sīlabbata-parāmāsaṇī pajahatīti ?

Āmantā.

Nanu tīṇṇam̄ saññojanānam̄ pahānam̄ sotāpattiphalam̄ vuttaṇī Bhagavatā ti ?

Āmantā.

Hañci tīṇṇam̄ saññojanānam̄ pahānam̄ sotāpattiphalam̄ vuttaṇī Bhagavatā, no vata re vattabbe “Arahattamaggena sabbe saññojanā pahīyantīti.”

2. Arahattamaggena sabbe saññojanā pahīyantīti ?

Āmantā.

Arahattamaggena oḷārikaṇī kāmarāgam̄ oḷārikam̄ byāpādam̄ pajahatīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Arahattamaggena olārikaṇī kāmarāgaṇī olārikāṇī byāpādaṇī pajahatī?

Āmantā.

Nanu kāmarāgabyāpādānaṇī tanubhāvam¹ sakadāgāmiphalaṇī vuttaṇī Bhagavatā ti?

Āmantā.

Hañci kāmarāgabyāpādānaṇī tanubhāvam sakadāgāmiphalaṇī vuttaṇī Bhagavatā, no vata re vattabbe “Arahattamaggena sabbe saññojanā pahīyantīti.”

3. Arahattamaggena sabbe saññojanā pahīyantīti?

Āmantā.

Arahattamaggena aṇusahagataṇī kāmarāgaṇī aṇusahagataṇī byāpādaṇī pajahatī?

Na h'evam vattabbe—pe—

Arahattamaggena aṇusahagataṇī kāmarāgaṇī aṇusahagataṇī byāpādaṇī pajahatī?

Āmantā.

Nanu kāmarāgabyāpādānaṇī anavasesappahānaṇī anāgāmiphalaṇī vuttaṇī Bhagavatā ti?

Āmantā.

Hañci kāmarāgabyāpādānaṇī anavasesappahānaṇī anāgāmiphalaṇī vuttaṇī Bhagavatā, no vata re vattabbe “Arahattamaggena sabbe saññojanā pahīyantīti.”

4. Arahattamaggena sabbe saññojanā pahīyantīti?

Āmantā.

Nanu rūparāga-arūparāga-māna-uddhacca-avijjāya anavasesappahānaṇī arahattāṇī vuttaṇī Bhagavatā ti?

Āmantā.

Hañci rūparāga-arūparāga-māna-uddhacca-avijjāya anavasesappahānam arahattāṇī vuttaṇī Bhagavatā, no vata re vattabbe “Arahattamaggena sabbe saññojanā pahīyantīti.”

5. Na vattabbaṇī “Sabbasaññojanānaṇī pahānaṇī arahattā ti”?

Āmantā.

Nanu Arahato sabbe saññojanā pahīnā ti?

¹ patanubhāvam, P.

Amantā.

Hañci Arahato sabbe saññojanā pahīnā, tena vata re vattabbe “ Sabbasaññojanānaṁ pahānaṁ arahattan ti.”

S a ñ ñ o j a n a p p a h ā n a k a t h ā .

Gihī’ssa Arahā, Saha uppattiyā Arahā, Arahato sabbe dhammā anāsavā, Arahā catūhi phalehi samannāgato, evameva chahi upekkhāhi, Bodhiyā buddho, Lakkhaṇasamannāgato Bodhisatto, Bodhisatto okkantaniyāmo caritabrahmacariyo, Paṭipannako phalena samannāgato, Sabbasaññojanānaṁ pahānaṁ Arahattan ti.

C a t u t t h o V a g g o .

V. 1.

1. Vimuttiñāṇam̄ vimuttan ti ?

Āmantā.

Yam kiñci vimuttiñāṇam̄ sabban tam¹ vimuttan ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Vimuttiñāṇam̄ vimuttan ti ?

Āmantā.

Paccavekkhanañāṇam̄ vimuttan ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Vimuttiñāṇam̄ vimuttan ti ?

Āmantā.

Gotrabhuno puggalassa vimuttiñāṇam̄ vimuttan ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

2. Sotāpattiphalasacchikiriyāya paṭipannassa puggalassa vimuttiñāṇam̄ vimuttan ti ?

Āmantā.

Sotāpannassa nāṇam̄ sotāpattiphalaiṇ pattassa paṭiladdhassa adhigatassa sacchikatassa nāṇan ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Sakadāgāmiphalasacchikiriyāya patipannassa puggalassa vimuttiñāṇam̄ vimuttan ti ?

Āmantā.

Sakadāgāmissa nāṇam̄ sakadāgāmiphalaṇ pattassa paṭiladdhassa adhigatassa sacchikatassa nāṇan ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipannassa puggalassa vimuttiñāṇam̄ vimuttan ti ?

Āmantā.

Anāgāmissa nāṇam̄ anāgāmiphalaṇ pattassa paṭiladdhassa adhigatassa sacchikatassa nāṇan ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Arahattasacchikiriyāya paṭipannassa puggalassa vimuttiñāṇam̄ vimuttan ti ?

Āmantā.

¹ sabbantā, P.

Arahato ñāṇaṁ arahattam pattassa paṭiladdhassa adhigatassa sacchikatassa ñāṇan ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

3. Sotāpattiphalasamaṅgissa puggalassa vimuttiñāṇam vimuttan ti ?

Āmantā.

Sotāpattiphalasacchikiriyāya paṭipannassa puggalassa vimuttiñāṇam vimuttan ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Sakadāgāmisaṅgissa puggalassa vimuttiñāṇam vimuttan ti ?

Āmantā.

Sakadāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipannassa puggalassa vimuttiñāṇam vimuttan ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Anāgāmiphalasamaṅgissa puggalassa vimuttiñāṇam vimuttan ti ?

Āmantā.

Anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipannassa puggalassa vimuttiñāṇam vimuttan ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Arahattaphalasamaṅgissa puggalassa vimuttiñāṇam vimuttan ti ?

Āmantā.

Arahattasacchikiriyāya paṭipannassa puggalassa vimuttiñāṇam vimuttan ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

4. Sotāpattiphalasamaṅgissa puggalassa vimuttiñāṇam vimuttaṁ, tañ ca ¹ phalaṁ pattassa ñāṇan ti ?

Āmantā.

Sotāpattiphalasacchikiriyāya paṭipannassa puggalassa vimuttiñāṇam vimuttaṁ, tañ ca phalaṁ pattassa ñāṇan ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Sakadāgāmiphalasamaṅgissa puggalassa vimuttiñāṇam vimuttam, tañ ca phalaṁ pattassa ñāṇan ti ?

¹ vimuttantam ca, M.; vimuttañ ca, P.; vimuttam ca, S.S₂.

Āmantā.

Sakadāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipannassa puggalassa vimuttiñāṇaiṇ vimuttaṇ, tañ ca phalaṇ pattassa ñāṇan ti ?

Na h'evaiṇ vattabbe—pe—

Anāgāmiphalasamaṅgissa puggalassa vimuttiñāṇam vimuttaṇ, tañ ca phalaṇ pattassa ñāṇan ti ?

Āmantā.

Anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipannassa puggalassa vimuttiñāṇaiṇ vimuttaṇ, tañ ca phalaṇ pattassa ñāṇan ti ?

Na h'evaiṇ vattabbe—pe—

Arahattaphalasamaṅgissa puggalassa vimuttiñāṇaiṇ vimuttaṇ, tañ ca phalaṇ pattassa ñāṇan ti ?

Āmantā.

Arahattasacchikiriyāya paṭipannassa puggalassa vimuttiñāṇaiṇ vimuttaṇ, tañ ca phalaṇ pattassa ñāṇan ti ?

Na h'evaiṇ vattabbe—pe—

Vimuttikathā.

V. 2.

1. Sekhassa asekhaṇi¹ ñāṇaiṇ atthīti ?

Āmantā.

Sekho asekhaṇi dhammaṇai jānāti passati, diṭṭhaṇ viditaṇ sacchikataṇ upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharatīti ?

Na h'evaiṇ vattabbe—pe—

Nanu sekho asekhaṇi dhammaṇai na jānāti, na passati, adiṭṭhaṇ aviditaṇ asacchikataṇ na upasampajja viharati, na kāyena phusitvā viharatīti ?

Āmantā.

Hañci sekho asekhaṇi dhammaṇai na jānāti, na passati, adiṭṭhaṇ aviditaṇ asacchikataṇ na upasampajja viharati, na kāyena phusitvā viharati, no vata re vattabbe “Sekhassa asekhaṇi ñāṇaiṇ atthīti.”

¹ asekhañāṇaiṇ, P.

2. Asekhaṇī ñāṇam atthi, asekho asekhaṇī dhammaṇī jānāti passati, diṭṭham viditaṇī sacchikataṇī upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharatīti ?

Āmantā.

Sekhassa asekhaṇī ñāṇam atthi, sekho asekhaṇī dhammaṇī jānāti passati, diṭṭham viditaṇī sacchikataṇī upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharatīti ?

Āmantā.

Sekhassa asekhaṇī ñāṇam atthi, sekho asekhaṇī dhammaṇī na jānāti na passati, adiṭṭham aviditaṇī asacchikataṇī na upasampajja viharati, na kāyena phusitvā viharatīti ?

Āmantā.

Asekhaṇī ñāṇam atthi, asekho asekhaṇī dhammaṇī na jānāti na passati, adiṭṭham aviditaṇī asacchikataṇī na upasampajja viharati, na kāyena phusitvā viharatīti ?

Āmantā.

3. Sekhassa ¹ asekhaṇī ñāṇam atthīti ?

Āmantā.

Gotrabhuno puggalassa sotāpattimagge ñāṇam atthīti ?

Na h'evāṇi vattabbe—pe—

Sotāpatti phala sacchikiriyāya paṭipannassa puggalassa sotāpattiphale ñāṇam atthīti ?

Āmantā.

Sakadāgāmiphala sacchikiriyāya — pe — anāgāmiphala sacchikiriyāya — pe — arahatta sacchikiriyāya paṭipannassa puggalassa arahatte ñāṇam atthīti ?

Na h'evāṇi vattabbe—pe—

4. Na vattabbam “ Sekhassa asekhaṇī ñāṇam atthīti ” ?

Āmantā.

Nanu āyasmā Ānando sekho “ Bhagavā uṭāro ti ” jānāti, “ Sāriputto therō, Mahā Moggallāno therō uṭāro ti ” jānātīti ?

Āmantā.

Hañci āyasmā Ānando sekho “ Bhagavā uṭāro ti ” jānāti,

¹ Asekhaṇī, P.K.

“Sāriputto therō, Mahā Moggallāno therō uṭāro ti” jānāti, tena vata re vattabbe “Sekhassa asekhamī nāñaiñ atthīti.”

A s e k h a ñ āñ a k a t h ā .

V. 3.

1. Paṭhavīkasiñasamāpattiñ samāpannassa viparīte nāñan ti?

Āmantā.

Anicce niccan ti vipariyeso ti?

Na h'evañ vattabbe—pe—

Dukkhe sukhan ti—pe—anattani attā ti—pe—asubhe subhan ti vipariyeso ti?

Na h'evañ vattabbe—pe—

2. Paṭhavīkasiñasamāpattiñ samāpannassa viparīte nāñan ti?

Āmantā.

Akusalan ti?

Na h'evañ vattabbe—pe—

Nanu kusalan ti?

Āmantā.

Hañci kusalaiñ, no vata re vattabbe “Paṭhavīkasiñasamāpattiñ samāpannassa viparīte nāñan ti.”

3. Anicce niccan ti vipariyeso, so ca akusalo ti?

Āmantā.

Paṭhavīkasiñasamāpattiñ samāpannassa viparīte nāñaiñ, tañ ca akusalan ti?

Na h'evañ vattabbe—pe—

Dukkhe sukhan ti—pe—anattani attā ti—pe—asubhe subhan ti vipariyeso, so ca akusalo ti?

Āmantā.

Paṭhavīkasiñasamāpattiñ samāpannassa viparīte nāñaiñ, tañ ca akusalan ti?

Na h'evañ vattabbe—pe—

4. Paṭhavīkasiṇasamāpattiṇ samāpannassa viparīte
ñāṇam, tañ ca kusalan ti?

Āmantā.

Anicce niccañ tivipariyeso, so ca kusalo ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Paṭhavīkasiṇasamāpattiṇ samāpannassa viparīte
ñāṇam, tañ ca kusalan ti?

Āmantā.

Dukkhe sukhan ti—pe—anattani attā ti—pe—asubhe
subhan tivipariyeso, so ca kusalo ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

5. Paṭhavīkasiṇasamāpattiṇ samāpannassa viparīte
ñāṇan ti?

Āmantā.

Arahā paṭhavīkasiṇasamāpattiṇ samāpajjeyyāti?

Āmantā.

Hañci Arahā paṭhavīkasiṇasamāpattiṇ samāpajjeyya,
no vata re vattabbe “Paṭhavīkasiṇasamāpattiṇ samā-
pannassa viparīte ñāṇan ti.”

6. Paṭhavīkasiṇasamāpattiṇ samāpannassa viparīte
ñāṇam, Arahā paṭhavīkasiṇasamāpattiṇ samāpajjeyyāti?

Āmantā.

Atthi Arahato vipariyeso ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Atthi Arahato vipariyeso ti?

Āmantā.

Atthi Arahato saññāvipariyeso, cittavipariyeso, ditṭhi-
vipariyeso ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

N'atthi Arahato saññāvipariyeso, cittavipariyeso, ditṭhi-
vipariyeso ti?

Āmantā.

Hañci n'atthi Arahato saññāvipariyeso, cittavipariyeso,
ditṭhivipariyeso, no vata re vattabbe “Atthi Arahato
vipariyeso ti.”

7. Na vattabbañ “Paṭhavīkasiṇasamāpattiṇ samā-
pannassa viparīte ñāṇan ti?

Āmantā.

Paṭhavīti samāpajjantassa ¹ sabb'eva paṭhavī hotīti? ²

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Tena hi paṭhavīkasiṇasamāpattim̄ samāpannassa
viparīte nāṇan ti.

8. Paṭhavīkasiṇasamāpattim̄ samāpannassa viparīte
nāṇan ti?

Āmantā.

Nanu paṭhavī atthi, atthi ca koci paṭhavim̄ paṭhavito
samāpajjatī?

Āmantā.

Hañci paṭhavī atthi, atthi ca koci paṭhavim̄ paṭhavito
samāpajjati, no vata re vattabbe “Paṭhavīkasiṇasamāpattim̄
samāpannassa viparīte nāṇan ti.”

Paṭhavī atthi, paṭhavim̄ paṭhavito samāpajjantassa
viparītam̄ hotīti?

Āmantā.

Nibbānam̄ atthi, nibbānam̄ nibbānato samāpajjantassa
viparītam̄ hotīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Tena hi na vattabban̄ “Paṭhavīkasiṇasamāpattim̄
samāpannassa viparīte nāṇan ti.”

Viparītakathā.

V. 4.

1. Aniyatassa niyāmagamanāya atthi nāṇan ti?

Āmantā.

Niyatassa aniyāmagamanāya atthi nāṇan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Niyatassa aniyāmagamanāya n'atthi nāṇan ti?

Āmantā.

Aniyatassa niyāmagamanāya n'atthi nāṇan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

2. Aniyatassa niyāmagamanāya atthi nāṇan ti?

¹ samāpannassa, P.

² pathavīti, P.S.M.

Āmantā.

Niyatassa niyāmagamanāya atthi ñāṇan ti?

Na h'evaṇi vattabbe—pe—

Niyatassa niyāmagamanāya n'atthi ñāṇan ti?

Āmantā.

Aniyatassa niyāmagamanāya n'atthi ñāṇan ti?

Na h'evaṇi vattabbe—pe—

3. Aniyatassa niyāmagamanāya atthi ñāṇan ti?

Āmantā.

Aniyatassa aniyāmagamanāya atthi ñāṇan ti?

Na h'evaṇi vattabbe—pe—

Aniyatassa aniyāmagamanāya n'atthi ñāṇan ti?

Āmantā.

Aniyatassa aniyāmagamanāya n'atthi ñāṇan ti?

Na h'evaṇi vattabbe—pe—

4. Aniyatassa niyāmagamanāya atthi ñāṇan ti?

Āmantā.

Aniyatassa niyāmagamanāya atthi niyāmo ti?

Na h'evaṇi vattabbe—pe—

Aniyatassa niyāmagamanāya atthi ñāṇan ti?

Āmantā.

Aniyatassa niyāmagamanāya atthi satipaṭṭhānā—pe—
sammappadhbānā, iddhipādā, indriyā, balā, bojjhaṅgā
ti?

Na h'evaṇi vattabbe—pe—

5. Aniyatassa niyāmagamanāya n'atthi niyāmo ti?

Āmantā.

Hañci aniyatassa niyāmagamanāya n'atthi niyāmo, no
vata re vattabbe “Aniyatassa niyāmagamanāya atthi
ñāṇan ti.”

Aniyatassa niyāmagamanāya n'atthi satipaṭṭhānā—pe—
bojjhaṅgā ti?

Āmantā.

Hañci aniyatassa niyāmagamanāya n'atthi bojjhaṅgā,
no vata re vattabbe “Aniyatassa niyāmagamanāya atthi
ñāṇan ti.”

6. Aniyatassa niyāmagamanāya atthi ñāṇan ti?

Āmantā.

Gotrabhuno puggalassa sotāpattimagge ñāṇam atthīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Sotāpattiphalasacchikiriyāya paṭipannassa puggalassa sotāpattiphale ñāṇam atthīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Sakadāgāmiphalasacchikiriyāya — pe — anāgāmiphala-sacchikiriyāya—pe—arahattasacchikiriyāya paṭipannassa puggalassa arahatte ñāṇam atthīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

7. Na vattabbam “Aniyatassa niyāmagamanāya atthi ñāṇan ti”?

Nanu Bhagavā jānāti “Ayaṁ puggalo sammattani-yāmaṁ okkamissati, bhabbo ayam puggalo dhammaṁ abhisametuṁ”?

Āmantā.

Hañci Bhagavā jānāti “Ayam puggalo sammattani-yāmaṁ okkamissati, bhabbo ayam puggalo dhammaṁ abhisametuṁ,” tena vata re vattabbe “Aniyatassa niyāmagamanāya atthi ñāṇan ti.”

N i y ā m a k a t h ā .

V. 5.

1. Sabbam ñāṇam paṭisambhidā ti ?

Āmantā.

Sammutiñāṇam paṭisambhidā ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Sammutiñāṇam paṭisambhidā ti ?

Āmantā.

Ye keci sammutim jānanti, sabbe te paṭisambhidapattā ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Sabbam ñāṇam paṭisambhidā ti ?

Āmantā.

Cetopariyāye ñāṇam paṭisambhidā ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Cetopariyāye nāṇam paṭisambhidā ti?

Āmantā.

Ye keci paracittaṇi jānanti, sabbe te paṭisambhidapattā ti?

Na h'evāṇi vattabbe—pe—

2. Sabbam nāṇam paṭisambhidā ti?

Āmantā.

~ Sabbā paññā paṭisambhidā ti?

Na h'evāṇi vattabbe—pe—

Sabbā paññā paṭisambhidā ti?

Āmantā.

Paṭhavīkasiṇasamāpattiṇi saṁpānnassa atthi paññā, sā paññā paṭisambhidā ti?

Na h'evāṇi vattabbe—pe—

Āpokasiṇam—pe—tejokasiṇam—pe—vāyokasiṇam—pe—nīlakasiṇam—pe—pītakasiṇam—pe—lohitakasiṇam—pe—odātakasiṇam—pe—ākāsānañcāyatanaṇam—pe—viññāṇañcāyatanaṇam—pe—ākiñcaññāyatanaṇam—pe—nevasaññānāsaññāyatanaṇam samāpānnassa—pe—dānaṇi dadantassa—pe—cīvaraṇi dadantassa—pe—piṇḍapātaṇi dadantassa—pe—senāsanaiṇi dadantassa—pe—gilānapaccayabhesaj-japarikkhāraṇi dadantassa attli paññā, sā paññā paṭisambhidā ti?

Na h'evāṇi vattabbe—pe—

3. Na vattabbaṇi “Sabbam nāṇam paṭisambhidā ti”?

Āmantā.

Atthi lokuttarā paññā, sā na paṭisambhidā ti?

Na h'evāṇi vattabbe—pe—

Tena hi sabbeṇi nāṇam paṭisambhidā ti.

P a ṭ i s a m b h i d a k a t h ā .

V. 6.

1. Na vattabbaṇi “Sammutiññam saccārammaṇañ neva na aññārammaṇaṇi ti”?

Āmantā.

Nanu pathavīkasiṇasamāpattim̄ samāpannassa atthi
ñāṇam̄, paṭhavīkasiṇañ ca sammutisaccamhīti?

Āmantā.

Hañci paṭhavīkasiṇasamāpattim̄ samāpannassa atthi
ñāṇam̄, paṭhavīkasiṇañ ca sammutisaccamhi, tena vata
re vattabbe “Sammutiñāṇam̄ saccārammaṇañ ñeva na
aññārammaṇan ti.”

2. Na vattabbam̄ “Sammutiñāṇam̄ saccārammaṇañ
ñeva na aññārammaṇan ti”?

Āmantā.

Nanu āpokasiṇam̄—pe—tejokasiṇam̄—pe—gilānapac-
cayabhesajjaparikkhāram̄ dadantassa atthi ñāṇam̄, gilāna-
paccayabhesajjaparikkhāro ca sammutisaccamhīti?

Āmantā.

Hañci gilānapaccayabhesajjaparikkhāram̄ dadantassa
atthi ñāṇam̄, gilānapaccayabhesajjaparikkhāro ca sammu-
tisaccamhi, tena vata re vattabbe “Sammutiñāṇam̄ saccā-
rammaṇañ ñeva na aññārammaṇan ti.”

3. Sammutiñāṇam̄ saccārammaṇañ ñeva na aññāram-
maṇan ti?

Āmantā.

Tena ñāṇena dukkhaṇi pari�ānāti, samudayaṇi pajahati,
nirodhaṇi sacchikaroti, maggaṇi bhāvetīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

S a m m u t i ñ ā ḥ a k a t h ā .

V. 7.

1. Cetopariyāye ñāṇam̄ cittārammaṇañ ñeva na aññā-
rammaṇan ti?

Āmantā.

Nanu atthi koci sarāgaṇi cittam̄ “sarāgaṇi cittan ti”
pajānātīti?

Āmantā.

Hañci atthi koci sarāgaṇi cittam̄ “sarāgaṇi cittan ti”
pajānātīti, no vata re vattabbe “Cetopariyāye ñāṇam̄ cittā-
rammaṇañ ñeva na aññārammaṇan ti.”

Nanu atthi koci vitarāgañ cittañ “vitarāgañ cittañ ti”—pe—sadosañ cittañ—pe—vītadosañ cittañ—pe—samohañ cittañ—pe—vītamohañ cittañ, saṅkhittañ cittañ, vikkhittañ cittañ, mahaggatañ cittañ, amahaggatañ cittañ, sa-uttarañ cittañ, anuttarañ cittañ, samāhitañ cittañ, asamāhitañ cittañ, vimuttañ cittañ—pe—avimuttañ cittañ “avimuttañ cittañ ti” pajānātī?

Āmantā.

Hañci atthi koci avimuttañ cittañ “avimuttañ cittañ ti” pajānāti, no vata re vattabbe “Cetopariyāye nāñam cittarammaṇañ neva na aññārammaṇan ti.”

2. Phassārammaṇe nāñam vattabbam cetopariyāye nāñan ti?

Āmantā.

Hañci phassārammaṇe nāñam vattabbam cetopariyāye nāñam, no vata re vattabbe “Cetopariyāye nāñam cittarammaṇañ neva na aññārammaṇan ti.”

Vedanārammaṇe nāñam, saññārammaṇe nāñam, cetanārammaṇe nāñam, cittārammaṇe nāñam, saddhārammaṇe nāñam, viriyārammaṇe nāñam, satārammaṇe nāñam, samādhārammaṇe nāñam, paññārammaṇe nāñam—pe—rāgārammaṇe nāñam—pe—dosārammaṇe nāñam—pe—anottappārammaṇe nāñam vattabbam cetopariyāye nāñan ti?

Āmantā.

Hañci anottappārammaṇe nāñam vattabbam cetopariyāye nāñam, no vata re vattabbe “Cetopariyāye nāñam cittarammaṇañ neva na aññārammaṇan ti.”

3. Phassārammaṇe nāñam na vattabbam cetopariyāye nāñan ti?

Āmantā.

Phassapariyāye nāñan ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Vedanārammaṇe nāñam—pe—saññārammaṇe nāñam—pe—anottappārammaṇe nāñam na vattabbam cetopariyāye nāñan ti?

Āmantā.

Anottappapariyāye nāñan ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

4. Na vattabbañ “Cetopariyāye ñāñam cittārammaṇañ ñeva na aññārammaṇan ti”?

Āmantā.

Nanu cetopariyāye ñāñan ti?

Āmantā.

Hañci cetopariyāye ñāñam, tena vata re vattabbe “Cetopariyāye ñāñam cittārammaṇañ ñeva na aññārammaṇan ti.”

C i t t ā r a m m a ñ a k a t h ā .

V. 8.

1. Anāgate ñāñam atthīti?

Āmantā.

Anāgatañ mūlato jānāti, hetuto¹ jānāti, niñānato jānāti, saññbhavato jānāti, pabhavato jānāti, saññutṭhānato jānāti, āhārato jānāti, ārammaṇato jānāti, paccayato jānāti, samudayato jānātīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

2. Anāgate ñāñam atthīti?

Āmantā.

Anāgatañ hetupaccayatañ jānāti, ārammaṇapaccayatañ jānāti, adhipatipaccayatañ jānāti, anantarapaccayatañ jānāti, samanantarapaccayatañ jānātīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

3. Anāgate ñāñam atthīti?

Āmantā.

Gotrabhuno puggalassa sotāpattimagge ñāñam atthīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Sotāpattiphalasacchikiriyāya pañipannassa puggalassa sotāpattiphale ñāñam hotīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Sakadāgāmiphalasacchikiriyāya pañipannassa puggalassa—pe—anāgāmiphalasacchikiriyāya pañipannassa pug-

¹ hetuño, P.S.

galassa—pe—arahattasacchikiriyāya paṭipannassa puggalassa arahatte ñāṇaiṇi atthīti ?

Na h'evaiṇi vattabbe—pe—

4. Na vattabbaṇi “ Anāgate ñāṇam atthīti ” ?

Āmantā.

Namu vuttam Bhagavatā—“ Pātaliputtassa kho Ānanda tayo antarāyā bhavissanti, aggro vā udakato vā mithubhedā vā ti.” Atth'eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi anāgate ñāṇam atthīti.

A n ā g a t a ñ ā ḥ a k a t h ā .

V. 9.

1. Paceuppanne ñāṇaiṇi atthīti ?

Āmantā.

Tena ñāṇena taṇi ñāṇam jānātīti ?

Na h'evaiṇi vattabbe—pe—

Tena ñāṇena taṇi ñāṇaiṇi jānātīti ?

Āmantā.

Tena ñāṇena taṇi ñāṇaiṇi ñāṇan ti jānātīti ?

Na h'evaiṇi vattabbe—pe—

Tena ñāṇena taṇi ñāṇaiṇi ñāṇan ti jānātīti ?

Āmantā.

Taṇi ñāṇaiṇi tassa ñāṇassa ārammaṇan ti ?

Na h'evaiṇi vattabbe—pe—

Taṇi ñāṇaiṇi tassa ñāṇassa ārammaṇan ti ?

Āmantā.

Tena phassena taṇi phassaiṇi phusati, tāya vedanāya taṇi vedanaiṇi vedeti, tāya saññāya taṇi saññaiṇi sañjānāti, tāya cetanāya taṇi cetanaiṇi ceteti, tena cittena taṇi cittaiṇi cinteti, tena vitakkena taṇi vitakkaiṇi vitakketi, tena vicārena taṇi vicāraiṇi vicāreti, tāya pītiyā taṇi pītiṇi pīyāyati, tāya satiyā taṇi satiṇi sarati, tāya paññāya taṇi paññaiṇi pajānāti, tena khaggenna taṇi khaggaiṇi chindati, tena pha-

rasunā tam pharusañ tacchatī, tāya kuṭhāriyā¹ tam
kuṭhāriñ tacchatī, tāya vāsiyā tam vāsim tacchatī, tāya
sūciyā tam sūciñ sibbetī, tena aṅgulaggena tam aṅgulag-
gam parāmasati, tena nāsikaggena tam nāsikaggam parā-
masati, tena matthakena tam matthakam parāmasati, tena
gūthena tam gūtham dhovati, tena muttena tam muttañ
dhovati, tena khelena tam kheļam dhovati, tena pubbena
tam pubbam dhovati, tena lohitena tam lohitam dhovatī?

Na h'evam vattabbe—pe—

2. Na vattabbam “ Paccuppanne nāṇam atthīti ”?

Āmantā.

Nanu sabbe sañkhāre aniccato ditthe tam pi nāṇam
aniccato dittham hotīti?

Āmantā.

Hañci sabbe sañkhāre aniccato ditthe tam pi nāṇam
aniccato dittham hoti, tena vata re vattabbe “ Paccup-
panne nāṇam atthīti.”

P a c c u p p a n n a n ā n a k a t h ā .

V. 10.

1. Sāvakassa phale nāṇam atthīti?

Āmantā.

Sāvako phalassa katañ paññāpetīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Sāvakassa phale nāṇam paññāpetīti?

Āmantā.

Atthi sāvakassa phalaparopariyatti,² indriyaparopari-
yatti, puggalaparopariyattīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

2. Sāvakassa phale nāṇam atthīti?

Āmantā.

Atthi sāvakassa khandhapaññatti, āyatanapaññatti,

¹ kuṭhāriyā, P., kudhāriya, M.K., kuṭāriyā, S.

² pariyattam, P.

dhātupaññatti, saccapaññatti, indriyapaññatti, puggala-paññattī?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

3. Sāvakassa phale nāñam̄ atthīti?

Āmantā.

Sāvako jino satthā sammāsambuddho sabbaññū sabba-dassāvī dhammasāmī dhammapaṭisaraṇo ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

4. Sāvakassa phale nāñam̄ atthīti?

Āmantā.

Sāvako anuppannassa maggassa uppādetā asañjātassa maggassa sañjanetā anakkhātassa maggassa akkhātā mag-gaññū maggavidū maggakovido ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

5. Na vattabbaṇ “Sāvakassa phale nāñam̄ atthīti”?

Āmantā.

Sāvako aññāñī ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Tena hi sāvakassa phale nāñam̄ atthīti.

Phalañāñakathā.

Vimuttiñāñam̄ vimuttaṇ, Sekhassa asekhaṇ nāñam̄,
 Viparīte nāñam̄, Aniyatassa niyāmagamanāya atthi nāñam̄,
 Sabbam̄ nāñam̄ paṭisambhidā ti, Sammutiñāñam̄,
 Cetopariyāye nāñam̄, Anāgate nāñam̄,
 Paccuppanne nāñam̄, Sāvakassa phale nāñan ti.

Pañcamo Vaggo.

Mahāpaññāsako.

KATHĀVATTHU.

Pāli Text Society.

KATHĀVATTHU.

EDITED BY

ARNOLD C. TAYLOR, B.A.

VOL. II.

LONDON :
PUBLISHED FOR THE PĀLI TEXT SOCIETY.
BY HENRY FROWDE,
OXFORD UNIVERSITY PRESS WAREHOUSE, AMEN CORNER, E.C.
—
1897.

INDEX OF QUESTIONS DISCUSSED IN THE KATHĀVATTHU.

CONTENTS OF VOL. II.

C h a t t h o V a g g o .

No.	PAGE
1. Niyāmo asaṅkhato ti?	317
2. Paṭiccasamuppādo asaṅkhato ti?	319
3. Cattārī saccāni asaṅkhatānīti?	322
4. Ākāsānañcāyatanañ asaṅkhatan ti? ...	325
5. Nirodhasamāpatti asaṅkhata ti?	327
6. Ākāso saṅkhato ti?	328
7. Ākāso sanidassano ti?	330
8. Pathavīdhātu sanidassanā ti?	331

S a t t a m o V a g g o .

1. N'atthi keci dhammā kehici dhammehi saṅga-hitā ti?	335
2. N'atthi keci dhammā kehici dhammehi saṅgap-yuttā ti?	337
3. N'atthi cetasiko dhammo ti?	338
4. Cetasiko dhammo dānan ti?	339
5. Paribhogamayañ puññāñ saṅvadḍhatīti? ...	343

No.		PAGE
6.	Ito dinnena tattha yāpentīti? 347
7.	Paṭhavī kammasvipāko ti? 349
8.	Jarāmarañam vipāko ti? 353
9.	N'atthi ariyadhammavipāko ti? 355
10.	Vipāko vipākadhhammadhammo ti?	... 357

A tṭhamo Vaggo.

1.	Cha gatiyo ti? 360
2.	Atthi antarābhavo ti? 361
3.	Pañc'eva kāmaguṇā kāmadhātūti? 366
4.	Pañc'ev' āyatanā kāmā ti? 369
5.	Rūpino dhammā rūpadhātūti? 370
6.	Arūpino dhammā arūpadhātūti? 372
7.	Salāyataniko attabhāvo rūpadhātuyā ti? 374
8.	Atthi rūpañ arūpesūti? 378
9.	Kusalena cittena samuṭṭhitam kāyakammañ rūpañ kusalan ti? 380
10.	N'atthi rūpajīvitindriyan ti? 394
11.	Kammahetu Araha arahattā parihāyatīti? 398

Navamo Vaggo.

1.	Ānisaiñasadassāvissa saññojanāñam pahānan ti? ...	400
2.	Amatārammañam saññojanan ti? 401
3.	Rūpañ sārammañan ti? 404
4.	Anusayā anārammañā ti? 405
5.	Ñānam anārammañan ti? 409
6.	Atitārammañam cittam anārammañan ti? 410
7.	Sabbam cittañ vitakkānupatitan ti? 411
8.	Sabbaso vitakkayato vicārayato vitukkavipphāro saddo ti? 413

No.		PAGE
9.	Na yathā cittassa vācā ti? 414
10.	Na yathā cittassa kāyakamman ti?	... 416
11.	Atītena samannāgato ti? 417

Dasamo Vaggo.

1.	Uppattesiye pañcakkhandhe aniruddhe kiriyā pañca khandhā uppajjantī? 421
2.	Maggasamañgissa rūpañ maggo ti? 422
3.	Pañcavīññānasamañgissa atthi maggabhāvanā ti? ...	424
4.	Pañca viññānā kusalā pi akusalā pīti? 427
5.	Pañca viññānā sābhogā ti? 429
6.	Maggasamañgī dvīhi silehi samannāgato ti? ...	431
7.	Silāñ acetasikan ti? 433
8.	Silāñ na cittānuparivattīti? 437
9.	Samādānahetukāñ silāñ vadḍhatīti? 439
10.	Viññatti silāñ ti? 440
11.	Aviññatti dussīlyan ti? 441

Ekādasamo Vaggo.

1.	Anusayā abyākatā ahetukā cittavippayuttā ti? ...	444
2.	Aññāne vigate ñānavippayutte citte vattamāne na vattabbañ ñāpī ti? 450
3.	Ñānam cttavippayuttan ti? 451
4.	Idāñ dukkhan ti vācañ bhāsato idāñ dukkhan ti ñāmañ pavattatīti? 453
5.	Iddhibalena samannāgato kappañ tiṭṭheyāti? ...	456
6.	Cittasantati samādhīti? 458
7.	Dhammatṭhitatā parinipphannā ti? 459
8.	Aniccatā parinipphannā ti? 460

Dvādasamo Vaggo.

No.	PAGE
1. Sañvaro kamman ti?	463
2. Sabbam̄ kammanam̄ savipākan ti?	464
3. Saddo vipāko ti?	466
4. Sañayatanam̄ vipāko ti?	467
5. Sattakkhattuparamo puggalo sattakkhattuparamatā niyato ti?	469
6. Na vattabbam̄ “Kolam̄kolo puggalo kolam̄kolatā niyato ti”?	471
Na vattabbam̄ “Ekabijī puggalo ekabijitā niyato ti”?	471
7. Diṭhisampanno puggalo sañcicca pāṇam̄ jīvitā voropeyyāti?	471
8. Diṭhisampannassa pugalassa pahīnā duggatīti? ...	473
9. Na vattabbam̄ “Sattamabhavikassa pugalassa pahīnā duggatīti”?	475

Terasamo Vaggo.

1. Kappaṭho kappam̄ tiṭṭheyāti?	476
2. Kappaṭho kusalam̄ cittaṭ na paṭilabheyyāti? ...	477
3. Anantarapayutto puggalo sammattaniyāmam̄ okkammeyyāti?	478
4. Niyato niyāmam̄ okkamatīti?	480
5. Nivuto nīvaraṇam̄ jahatīti?	480
6. Sammukhibhūto saññojanam̄ jahatīti? ...	482
7. Samāpanno assādeti, jhānanikanti jhānārammamāna ti?	483
8. Atthi asātarāgo ti?	485
9. Dhamminatañhā abyākatā ti?	486
10. Dhammatañhā na dukkhasamudayo ti? ...	488

Cuddasmo Vaggo.

No.	PAGE
1. Akusalamūlam paṭisandahati kusalamūlan ti? ...	491
2. Salāyatanaṇi apubbaṇi acarimaiṇi mātu kucchisi- miṇi sañthātīti?	493
3. Cakkhuviññāṇassa anantaraṇa sotaviññāṇam uppaj- jatīti?	495
4. Ariyarūpaṇi mahābhūtānaṇi upādāyāti?	498
5. Añño kāmarāgānusayo, aññaiṇi kāmarāgapariyut- thānan ti?	499
6. Pariyutthānaṇi cittavippayuttan ti?	501
7. Rūparāgo rūpadhātum anuseti, rūpadhātupariyā- panno ti?	502
8. Dīṭṭhigataṇi abyākatan ti?	504
9. Dīṭṭhigataṇi apariyāpannan ti?	507

Paṇṇarasamo Vaggo.

1. Paccayatā vavatthitā ti?	508
2. Avijjāpacceyā saṅkhārā, na vattabbam “saṅkhā- rapaccayā pi avijjā ti”?	510
3. Addhā parinipphanno ti?	511
4. Khaṇo parinipphanno, layo parinipphanno, mu- huttaṇi parinipphannan ti?	514
5. Cattāro āsavā anāsavā ti?	514
6. Lokuttarānaṇi dhammānaṇi jarāmaraṇaṇi lokut- taran ti?	515
7. Saññāvedayitanirodhasamāpatti lokuttarā ti? ...	516
8. Saññāvedayitanirodhasamāpatti lokiyyā ti? ...	516
9. Saññāvedayitanirodhaṇi saññāpanno kālaṇi karey- yāti?	517
10. Saññāvedayitanirodhasamāpatti asaññāsattūpikā ti?	518
11. Aññaiṇi kamīmaṇi, añño kamīmūpacayo ti? ...	520

S o l a s a m o V a g g o.

No.		PAGE
1.	Paro parassa cittam nigganhātīti ? ...	524
2.	Paro parassa cittam pagganhātīti ? ...	525
3.	Paro parassa sukham anuppādetīti ? ...	527
4.	Adhigayha manasikarotīti ? ...	528
5.	Rūpam hetūtī ?	532
6.	Rūpam sahetukan ti ?	533
7.	Rūpam kusalan ti ?	534
8.	Rūpam vipāko ti ?	536
9.	Atthi rūpam rūpāvacaran ti ? ...	538
10.	Rūparāgo rūpadhātupariyāpanno ti ? ...	539

S a t t a r a s a m o V a g g o.

1.	Atthi Arahato puññūpacayo ti ? ...	542
2.	N'atthi Arahato akālamaccūti ? ...	543
3.	Sabban idam kammato ti ? ...	545
4.	Indriyabaddhañ ñeva dukkhan ti ? ...	546
5.	Thapetvā ariyamaggam avasesā samkhārā dukkhā ti ?	548
6.	Na vattabbam " Saṅgho dakkhiṇam paṭiggānha-tīti " ?	549
7.	Na vattabbam " Saṅgho dakkhiṇam visodhetīti " ?	551
8.	Na vattabbam " Saṅgho bhuñjati, pivati, khādati, sāyatīti " ?	552
9.	Na vattabbam " Saṅghassa dinnam mahapphalan ti " ?	553
10.	Na vattabbam " Buddhassa dinnam mahapphalan ti " ?	555
11.	Dāyakato va dānam visujjhati, na paṭiggāhakato ti ?	556

A t t h ā r a s a m o V a g g o.

No.	PAGE
1. Na vattabbam “ Buddho Bhagavā manussaloke atṭhāsiti ”?	559
2. Na vattabbam “ Buddhena Bhagavatā dhammo desito ti ”?	560
3. N’atthi Buddhassa Bhagavato karuṇā ti ? ...	561
4. Buddhassa Bhagavato uccārapassāvo ativiya aññe gandhajāte adhiggaṇhātīti?	563
5. Ekena ariyamaggena cattāri sāmaññaphalāni sac- chikarotīti ?	563
6. Jhānā jhānam saṃkamatī ?	565
7. Atthi jhānantarikā ti ?	569
8. Samāpanno saddam̄ sunyatīti ?	572
9. Cakkhunā rūpam̄ passatīti ?	573

E k ū n a v ī s a t i m o V a g g o.

1. Atite kilese jahatīti ?...	576
2. Suñnatā saṅkhārakkhandhapariyāpannā ti ? ...	578
3. Sāmaññaphalaṇi asaṃkhatan ti ?	579
4. Patti asaṃkhatā ti ?	581
5. Sabbadhammānaṇi tathatā asaṃkhatā ti ? ...	583
6. Nibbānadhadūtu kusalā ti ?	585
7. Atthi puthujjanassa aecantaniyāmatā ti ? ...	586
8. N’atthi lokiyanī saddhindriyan ti ?... ...	589

V ī s a t i m o V a g g o.

1. Asañcicca mātaram̄ jīvitā voropetvā ānantariko hotīti ?	593
2. N’atthi puthujjanassa ñāṇan ti ?	595
3. N’atthi nirayesu nirayapālā ti ?	596
4. Atthi devesu tiracchānagatā ti ?	598
5. Pañcaūgiko maggo ti ?	599
6. Dvādasavatthukāṇi ñāṇan lokuttaran ti ? ...	602

E kavīsatimō Vaggo.

No.		PAGE
1.	Sāsanam navakatan ti?	604
2.	Puthujjano tedhātukehi dhammehi avivitto ti? ...	605
3.	Atthi kiñci saññojanam appahāya arahattappat-tūti?	606
4.	Atthi adhippāya-iddhi Buddhānam vā sāvakānam vā ti?	606
5.	Atthi Buddhānam Buddhehi hīnatirekatā ti? ...	608
6.	Sabbā disā Buddhā ti?	608
7.	Sabbe dhammā niyatā ti?	609
8.	Sabbe kammā niyatā ti?	611

Bāvīsatimō Vaggo.

1.	Atthi kiñci saññojanam appahāya parinibbānan ti?	613
2.	Arahā kusalacitto parinibbāyatīti? ...	613
3.	Arahā āneñje ṭhito parinibbāyatīti? ...	615
4.	Atthi gabbhaseyyāya dhammābhisa-mayo ti? ...	616
5.	Atthi gabbhaseyyāya arahattappatti? ...	616
6.	Sabbam supinagatassa cittañ abyākatan ti? ...	617
7.	N'atthi kāci āsevanapaccayatā ti? ...	618
8.	Ekacittakkhaṇikā sabbe dhammā ti? ...	620

Tevīsatimō Vaggo.

1.	Ekādhippayena methuno dhammo paṭisevitabbo ti?	622
2.	Arahantānam vāññena amanussā methunam dhammañ paṭisevantiti?	622
3.	Bodhisatto issariyakāmakārikāhetu vimipātañ gacchatīti?	623

No.		PAGE
4. Atthi na rāgo rāgapatiñūpako ti ? 625
5. Rūpam aparinippahannan ti ? 626

INDICES.

I. Index of Proper Names	631
II. Index of Passages from the Sutta Piṭaka quoted in the Kathāvatthu	633

VI. 1.

1. Niyāmo asaṅkhato ti ?

Āmantā.

Nibbānaṁ tāṇam̄ lepām̄ saraṇam̄ parāyanam̄ accutām̄¹ amatañi ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Niyāmo asaṅkhato, nibbānaṁ asaṅkhatan ti ?

Āmantā.

Dve asaṅkhatānīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Dve asaṅkhatānīti ?

Āmantā.

Dve tāṇāni, dve leṇāni, dve saraṇāni, dve parāyanāni, dve accutāni, dve amatāni, dve nibbānānīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Dve nibbānānīti ?

Āmantā.

Atthi dvinnam̄ nibbānānam̄ uccanīcatā, hīnappaṇītatā, ukkaṇīsāvakaṇīso, sīmā vā bhedo vā rājī vā antarīkā vā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

2. Niyāmo asaṅkhato ti ?

Āmantā.

Atthi keci niyāmañi okkamanti paṭilabbanti, uppādenti samuppādenti, utṭhāpenti samutṭhāpenti, nibbattenti abhinibbattenti, janenti sañjanentīti ?

Āmantā.

Atthi keci asaṅkhatañi okkamanti paṭilabbanti, uppādenti samuppādenti, utṭhāpenti samutṭhāpenti, nibbattenti abhinibbattenti, janenti sañjanentīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

3. Niyāmo asaṅkhato ti ?

Āmantā.

Maggio asaṅkhato ti ?

¹ abbhutām̄, P.

Na h'evam̄ vattabbe—pe—
 Maggo sañkhato ti ?
 Āmantā.
 Niyāmo sañkhato ti ?
 Na h'evam̄ vattabbe—pe—
 Sotāpattiniyāmo asañkhato ti ?
 Āmantā.
 Sotāpattimaggo asañkhato ti ?
 Na h'evam̄ vattabbe—pe—
 Sotāpattimaggo sañkhato ti ?
 Āmantā.
 Sotāpattiniyāmo sañkhato ti ?
 Na h'evam̄ vattabbe—pe—
 Sakadāgāminiyāmo — pe — anāgāminiyāmo — pe — arahattaniyāmo asañkhato ti ?
 Āmantā.
 Arahattamaggo asañkhato ti ?
 Na h'evam̄ vattabbe—pe—
 Arahattamaggo sañkhato ti ?
 Āmantā.
 Arahattaniyāmo sañkhato ti ?
 Na h'evam̄ vattabbe—pe—
 4. Sotāpattiniyāmo asañkhato — pe — arahattaniyāmo asañkhato, nibbānaṁ asañkhatan ti ?
 Āmantā.
 Pañca asañkhatānīti ?
 Na h'evam̄ vattabbe—pe—
 Pañca asañkhatānīti ?
 Āmantā.
 Pañca tāṇāni—pe—antarikā vā ti ?
 Na h'evam̄ vattabbe—pe—
 5. Niyāmo asañkhato ti ?
 Āmantā.
 Micchattaniyāmo asañkhato ti ?
 Na h'evam̄ vattabbe—pe—
 Micchattaniyāmo sañkhato ti ?
 Āmantā.
 Sammattaniyāmo sañkhato ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—
 6. Na vattabbam̄ “ Niyāmo asaṅkhato ti ” ?
 Āmantā.
 Niyāme uppajja niruddhe aniyato hotīti ?
 Na h'evam̄ vattabbe—pe—
 Tena hi niyāmo asaṅkhato ti.
 Micchattaniyāme uppajja niruddhe aniyato hotīti ?
 Na h'evam̄ vattabbe—pe—
 Tena hi micchattaniyāmo asaṅkhato ti.

N i y ā m a k a t h ā .

VI. 2.

1. Paṭiccasamuppādo asaṅkhato ti ?
 Āmantā.
 Nibbānam̄ tāṇam̄ leṇam̄ saraṇam̄ parāyanam̄ accutām̄ ¹
 amatan ti ?
 Na h'evam̄ vattabbe—pe—
 Paṭiccasamuppādo asaṅkhato, nibbānam̄ asaṅkhatan
 ti ?
 Āmantā.
 Dve asaṅkhataññiti ?
 Na h'evam̄ vattabbe—pe—
 Dve asaṅkhataññiti ?
 Āmantā.
 Dve tāṇāni, dve leṇāni, dve saraṇāni, dve parāyanāni,
 dve accutāni, dve amatāni, dve nibbānāññiti ?
 Na h'evam̄ vattabbe—pe—
 Dve nibbānāññiti ?
 Āmantā.
 Atthi dvinnam̄ nibbānānam̄ uccanīcatā, hīnappaññitatā,
 ukkaṇṣāvakaṇuso, sīmā vā bhedo vā rājī vā antarīkā
 vā ti ?
 Na h'evam̄ vattabbe—pe—

¹ abbhutañ, P.

2. Paṭiccasamuppādo asaṅkhato ti ?

Āmantā.

Avijjā asaṅkhatā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Avijjā saṅkhatā ti ?

Āmantā.

Paṭiccasamuppādo saṅkhatō ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Paṭiccasamuppādo asaṅkhatō ti ?

Āmantā.

Avijjāpaccayā saṅkhārā asaṅkhatā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Avijjāpaccayā saṅkhārā saṅkhatā ti ?

Āmantā.

Paṭiccasamuppādo saṅkhatō ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

3. Paṭiccasamuppādo asaṅkhatō ti ?

Āmantā.

Saṅkhārapaccayā viññāṇam̄ asaṅkhathan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Saṅkhārapaccayā viññāṇam̄ saṅkhathan ti ?

Āmantā.

Paṭiccasamuppādo saṅkhatō ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Paṭiccasamuppādo asaṅkhatō ti ?

Āmantā.

Viññāṇapaccayā nāmarūpaṇam̄ asaṅkhathan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Viññāṇapaccayā nāmarūpaṇam̄ saṅkhathan ti ?

Āmantā.

Paṭiccasamuppādo saṅkhatō ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Paṭiccasamuppādo asaṅkhatō ti ?

Āmantā.

Jātipaccayā jarāmaraṇam̄ asaṅkhathan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Jātipaccayā jarāmaraṇam̄ saṅkhathan ti ?

Āmantā.

Paṭiccasamuppādo saṃkhato ti?

Na h'evaṇi vattabbe—pe—

4. Na vattabbiṇi “Paṭiccasamuppādo asaṃkhato ti”?

Āmantā.

Nanu vuttamī Bhagavatā—“Jātipaccayā Bhikkhave jarāmarañamī, uppādā vā Tathāgatānamī anuppādā vā Tathāgatānamī ṭhitā¹ sā dhātu dhammaṭhitatā dhammaniyāmatā idappaccayatā; taṇi Tathāgato abhisambujjhati, abhisameti; abhisambujjhītvā abhisametvā ācikkhati deseti, paññāpeti paṭṭhapeti, vivarati vibhajati uttānikaroti; passathāti c'āha jātipaccayā Bhikkhave jarāmarañamī, bhavapaccayā Bhikkhave jāti—pe—avijjāpaccayā Bhikkhave saṃkhārā uppādā vā Tathāgatānamī anuppādā vā Tathāgatānamī ṭhitā¹ sā dhātu—pe—passathāti c'āha avijjāpaccayā Bhikkhave saṃkhārā, iti kho Bhikkhave yā tatra tathatā² avitathatā anaññatathatā³ idappacayatā, ayam vuccati Bhikkhave paṭiccasamuppādo ti.”

Atth'eva puttanto ti?

Āmantā.

Tena hi paṭiccasamuppādo asaṃkhato ti.

5. “Avijjāpaccayā saṃkhārā ti” yā tattha dhammaṭhitatā dhammaniyāmatā asaṃkhatā, nibbānamī asaṃkhatan ti?

Āmantā.

Dve asaṃkhatānīti?

Na h'evaṇi vattabbe—pe—

Dve asaṃkhatānīti?

Āmantā.

Dve tāṇāni—pe—antarikā vā ti?

Na h'evaṇi vattabbe—pe—

6. “Avijjāpaccayā saṃkhārā ti” yā tattha dhammaṭhitatā dhammaniyāmatā asaṃkhatā, “saṃkhārapaccayā viññāṇan ti” yā tattha dhammaṭhitatā dhammaniyāmatā asaṃkhatā, nibbānamī asaṃkhatan ti?

Na h'evaṇi vattabbe—pe—

Tīṇi asaṃkhatānīti?

¹ P. omits va.

² tathāgatā, P.

³ aññatathā, P.

Na h'evan̄i vattabbe—pe—

Tīṇi asaṅkhatānīti ?

Āmantā.

Tīṇi tāṇāni—pe—antarīkā vā ti ?

Na h'evan̄i vattabbe—pe—

7. “Avijjāpaccayā samkhārā ti” yā tattha dhammaṭhitatā dhammaniyāmatā asaṅkhatā, “saṅkhārapaccayā viññāṇan ti” yā tattha dhammaṭhitatā dhammaniyāmatā asaṅkhatā —pe—, “jātipaccayā jarāmaraṇan ti” yā tattha dhammaṭhitatā dhammaniyāmatā asaṅkhatā, nibbānam asaṅkhatan ti ?

Āmantā.

Dvādasa asaṅkhatānīti ?

Na h'evan̄i vattabbe—pe—

Dvādasa asaṅkhatānīti ?

Āmantā.

Dvādasa tāṇāni—pe—dvādasa leṇāni—pe—antarīkā vā ti ?

Na h'evan̄i vattabbe—pe—

Paṭiccasamuppādakathā.

VI. 3.

1. Cattāri saccāni asaṅkhatānīti ?

Āmantā.

Cattāri tāṇāni, cattāri leṇāni, cattāri sarapāni, cattāri parāyanāni, cattāri accutāni, cattāri amatāni, cattāri nibbānānīti ?

Na h'evan̄i vattabbe—pe—

Cattāri nibbānānīti ?

Āmantā.

Atthi cattunnaṇu nibbānānaṇ uccanīcatā, hīnappaṇītatā, ukkamisāvakaṇiso, sīmā vā bhedo vā rājī vā antarīkā vā ti ?

Na h'evan̄i vattabbe—pe—

2. Dukkhasaccaṇ asaṅkhatan ti ?

Āmantā.

Dukkhañ asañkhatan ti ?

Na h'evañ vattabbe—pe—

Dukkhasaccañ asañkhatan ti ?

Āmantā.

Kāyikañ dukkhañ, cetasikañ dukkhañ, sokaparideva-
dukkhadomanassūpāyāsā asañkhatañ ti ?

Na h'evañ vattabbe—pe—

Samudayasaccañ asañkhatan ti ?

Āmantā.

Samudayo asañkhato ti ?

Na h'evañ vattabbe—pe—

Samudayasaccañ asañkhatan ti ?

Āmantā.

Kāmatañhā bhavatañhā vibhavatañhā asañkhatañ ti ?

Na h'evañ vattabbe—pe—

Maggasaccañ asañkhatan ti ?

Āmantā.

Maggo asañkhato ti ?

Na h'evañ vattabbe—pe—

Maggasaccañ asañkhatan ti ?

Āmantā.

Sammāditīhi—pe—sammāsamādhi asañkhato ti ?

Na h'evañ vattabbe—pe—

3. Dukkhañ sañkhatan ti ?

Āmantā.

Dukkhasaccañ sañkhatan ti ?

Na h'evañ vattabbe—pe—

Kāyikañ dukkhañ, cetasikañ dukkhañ, sokaparideva-
dukkhadomanassūpāyāsā sañkhatañ ti ?

Āmantā.

Dukkhasaccañ asañkhatan ti ?

Na h'evañ vattabbe—pe—

Sainudayo sañkhato ti ?

Āmantā.

Sainudayasaccañ sañkhatan ti ?

Na h'evañ vattabbe—pe—

Kāmatañhā bhavatañhā vibhavatañhā sañkhatañ ti ?

Āmantā.

Samudayasaccāñ sañkhatan ti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Maggo sañkhato ti ?

Āmantā.

Maggasaccāñ sañkhatan ti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Sammādiṭṭhi—pe—sammāsamādhi sañkhato ti ?

Āmantā.

Maggasaccāñ sañkhatan ti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

4. Nirodhasaccāñ asañkhatañ, nirodho asañkhato ti ?

Āmantā.

Dukkhasaccāñ asañkhatañ, dukkhañ asañkhatan ti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Nirodhasaccāñ asañkhatañ, nirodho asañkhato ti ?

Āmantā.

Samudayasaccāñ asañkhatañ, samudayo asañkhato ti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Nirodhasaccāñ asañkhatañ, nirodho asañkhato ti ?

Āmantā.

Maggasaccāñ asañkhatañ, maggo asañkhato ti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

5. Dukkhasaccāñ asañkhatañ, dukkhañ sañkhatan ti ?

Āmantā.

Nirodhasaccāñ asañkhatañ, nirodho sañkhato ti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Samudayasaccāñ asañkhatañ, samudayo sañkhato ti ?

Āmantā.

Nirodhasaccāñ asañkhatañ, nirodho sañkhato ti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Maggasaccāñ asañkhatañ, maggo sañkhato ti ?

Āmantā.

Nirodhasaccāñ asañkhatañ, nirodho sañkhato ti ?

Na h'evāñ vattibbe—pe—

6. Na vattabāñ “Cattāri saccāñ asañkhatāñti” ?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā—“Cattār’imāni Bhikkhave tathāni avitathāni anaññathāni. Katamāni cattāri? Idam dukkhan ti Bhikkhave tatham etam avitatham etam anaññathai etam —pe—ayañ dukkhasamudayo ti —pe—ayañ dukkhanirodho ti—pe—ayañ dukkhanirodhagāminī paṭipadā ti tatham etam avitathai etam anaññathai etam: imāni kho Bhikkhave cattāri tathāni avitathāni anaññathānīti.”

Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi cattāri saccāni asaṅkhatānīti.

S a c c a k a t h ā .

VI. 4.

1. Ākāsānañcāyatanañ asaṅkhatan ti?

Āmantā.

Nibbānañ tāññai lenaiñ saranaiñ parāyanaiñ accutam amatan ti?

Na h’evam vattabbe—pe—

Ākāsānañcāyatanañ asaṅkhataiñ, nibbānañ asaṅkhatan ti?

Āmantā.

Dve asaṅkhatānīti?

Na h’evam vattabbe—pe—

Dve asaṅkhatānīti?

Āmantā.

Dve tāññi—pe—antarikā vā ti?

Na h’evam vattabbe—pe—

2. Ākāsānañcāyatanañ asaṅkhatan ti?

Āmantā.

Ākāsānañcāyatanañ bhavo gati sattāvāso saṃsāro yoni viññānaṭṭhihi attabhāvapaṭilābho ti?

Āmantā.

Asaṅkhatām bhavo gati sattāvāso saṅsāro yoni viññāṇaṭhitī attabhāvapaṭilābbo ti ?

Na h'evaṇi vattabbe—pe—

Atthi ākāsānañcāyatānūpagaṇi kamman ti ?

Āmantā.

Atthi asaṅkhatūpagaṇi kamman ti ?

Na h'evaṇi vattabbe—pe—

Atthi ākāsānañcāyatānūpagaṇā sattā ti ?

Āmantā.

Atthi asaṅkhatūpagaṇā sattā ti ?

Na h'evaṇi vattabbe—pe—

3. Ākāsānañcāyatane sattā jāyanti jīyanti mīyanti cavanti uppajjantīti ?

Āmantā.

Asaṅkhatē sattā jāyanti jīyanti mīyanti cavanti uppajjantīti ?

Na h'evaṇi vattabbe—pe—

Ākāsānañcāyatane atthi vedanā saññā saṅkhārā viññāṇan ti ?

Āmantā.

Asaṅkhatē atthi vedanā saññā saṅkhārā viññāṇan ti ?

Na h'evaṇi vattabbe—pe—

Ākāsānañcāyatanaṇi catuvokārabhavo ti ?

Āmantā.

Asaṅkhatām catuvokārabhavo ti ?

Na h'evaṇi vattabbe—pe—

4. Na vattabbaṇi “ Cattāro āruppā asaṅkhatā ti ” ?

Āmantā.

Nanu cattāro āruppā anejā¹ vuttā Bhagavatā ti ?

Āmantā.

Hañci cattāro āruppā anejā vuttā Bhagavatā, tena vata re vattabbe “ Cattāro āruppā asaṅkhatā ti.”

Ārappakathā.

¹ aneñjā, K.

VI. 5.

1. Nirodhasamāpatti asaṃkhatā ti ?

Āmantā.

Nibbānaṃ tāṇaṃ leṇaṃ saraṇaṃ parāyananāṃ accutānām amatan ti ?

Na h'evāṇi vattabbe—pe—

Nirodhasamāpatti asaṃkhatā, nibbānaṃ asaṃkhatan ti ?

Āmantā.

Dve asaṃkhatānīti ?

Na h'evāṇi vattabbe—pe—

Dve asaṃkhatānīti ?

Āmantā.

Dve tāṇāni—pe—antarīkā vā ti ?

Na h'evāṇi vattabbe—pe—

2. Atthi keci nirodhaṃ samāpajjanti paṭilabhanti, uppādenti samuppādenti, uṭṭhāpenti samuṭṭhāpenti, nibbattenti abhinibbattenti, janenti sañjanentīti ?

Āmantā.

Atthi keci asaṃkhatānāṃ samāpajjanti paṭilabhanti, uppādenti samuppādenti, uṭṭhāpenti samuṭṭhāpenti, nibbattenti abhinibbattenti, janenti sañjanentīti ?

Na h'evāṇi vattabbe—pe—

3. Nirodhā vodānaṃ vutṭhānaṃ paññāyatīti ?

Āmantā.

Asaṃkhatā vodānaṃ vutṭhānaṃ paññāyatīti ?

Na h'evāṇi vattabbe—pe—

Nirodhaṃ samāpajjantassa paṭhamanāṃ nirujjhati vacīsaṃkhāro, tato kāyasamaṃkhāro, tato cittasaṃkhāro ti ?

Āmantā.

Asaṃkhatānāṃ samāpajjantassa paṭhamanāṃ nirujjhati vacīsaṃkhāro, tato kāyasamaṃkhāro, tato cittasaṃkhāro ti ?

Na h'evāṇi vattabbe—pe—

Nirodhā vutṭhahantassa paṭhamanāṃ uppajjati cittasaṃkhāro, tato kāyasamaṃkhāro, tato vacīsaṃkhāro ti ?

Āmantā.

Asaṅkhatā vuṭṭhahantassa paṭhamam uppajjati citta-
saṅkhāro, tato kāyasaaṅkhāro, tato vacīsaṅkhāro ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

4. Nirodhā vuṭṭhitam tayo phassā phusanti, suññato
phasso, animitto phasso, appaṇihito phasso ti ?

Āmantā.

Asaṅkhatā vuṭṭhitam tayo phassā phusanti, suññato
phasso, animitto phasso, appaṇihito phasso ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Nirodhā vuṭṭhitassa vivekaninnam cittam hoti
vivekapoṇam vivekapabbhāran ti ?

Āmantā.

Asaṅkhatā vuṭṭhitassa vivekaninnam cittam hoti
vivekoponam vivekapabbhāran ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

5. Na vattabbam “Nirodhasamāpatti asaṅkhatā ti” ?

Āmantā.

Saṅkhatā ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Tena hi nirodhasamāpatti asaṅkhatā ti.

Nirodhasamāpattikathā.

VI. 6.

1. Ākāso asaṅkhato ti ?

Āmantā.

Nibbānam tāṇam lenam saranam parāyanam accutam
amatati ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Ākāso asaṅkhato, nibbānam asaṅkhathan ti ?

Āmantā.

Dve asamkhatānīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Dve asamkhatānīti ?

Āmantā.

Dve tāṇāni—pe—antarīkā vā ti ?

Na h'evaṇ̄ vattabbe—pe—

2. Ākāso asaṇ̄khato ti ?

Āmantā.

Atthi keci anākāsaṇ̄ ākāsaṇ̄ karontīti ?

Āmantā.

Atthi keci saṇ̄khataṇ̄ asaṇ̄khataṇ̄ karontīti ?

Na h'evaṇ̄ vattabbe—pe—

Atthi keci ākāsaṇ̄ anākāsaṇ̄ karontīti ?

Āmantā.

Atthi keci asaṇ̄khataṇ̄ sāmkhataṇ̄ karontīti ?

Na h'evaṇ̄ vattabbe—pe—

3. Ākāse pakkhiyo gacchanti, cāndimasuriyā gacchanti, tārakarūpāni gacchanti, iddhīṇ̄ vikubbanti, bāhuṇ̄ cālenti, pāṇiṇ̄ cālenti, leḍḍum khipanti, laguḷaṇ̄ khipanti, iddhīṇ̄ khipanti, usūṇ̄ khipantīti ?

Āmantā.

Asaṇ̄khate pakkhiyo gacchanti, candimasuriyā gacchanti, tārakarūpāni gacchanti, iddhīṇ̄ vikubbanti, bāhuṇ̄ cālenti, pāṇiṇ̄ cālenti, leḍḍum khipanti, laguḷaṇ̄ khipanti, iddhīṇ̄ khipanti, usūṇ̄ khipantīti ?

Na h'evaṇ̄ vattabbe—pe—

4. Ākāsaṇ̄ parivāretvā gharāni karonti, koṭṭhāni karon-tīti ?

Āmantā.

Asaṇ̄khataṇ̄ parivāretvā gharāni karonti, koṭṭhāni karontīti ?

Na h'evaṇ̄ vattabbe—pe—

Udapāne khaññamāne¹ anākāso ākāso hotīti ?

Āmantā.

Saṇ̄khataṇ̄ asaṇ̄khataṇ̄ hotīti ?

Na h'evaṇ̄ vattabbe—pe—

Tuccha-udapāne pūriyamāne, tucchakoṭṭhe pūriyamāne, tucchakumbhiyā pūriyamānāya, ākāso antaradhāyatīti ?

Āmantā.

¹ khajamāne, P.

Asam̄khatañ antaradhāyatīti ?

Na h'evaiñ vattabbe—pe—

5. Na vattabbañ “ Ākāso asam̄khato ti ” ?

Āmantā.

Ākāso sam̄khato ti ?

Na h'evaiñ vattabbe—pe—

Tena hi ākāso asam̄khato ti.

Ā kā s a k a t hā .

VI. 7.

1. Ākāso sanidassano ti ?

Āmantā.

Rūpañ rūpāyatanañ rūpadhātu nīlam pītakam lohitakam odātam cakkhuviññeyyam cakkhusmiñ paṭihaññati cakkhussa āpātham¹ āgacchatīti ?

Na h'evaiñ vattabbe—pe—

2. Ākāso sanidassano ti ?

Āmantā.

Cakkhuñ ca paṭicca ākāsañ ca uppajjati cakkhuviññāṇan ti ?

Na h'evaiñ vattabbe—pe—

Cakkhuñ ca paṭicca ākāsañ ca uppajjati cakkhuviññāṇan ti ?

Āmantā.

“ Cakkhuñ ca paṭicca ākāsañ ca uppajjati cakkhuviññāṇan ti.” Atth'eva suttanto ti ?

N'attihi.

“ Cakkhuñ ca paṭicca rūpe ca uppajjati cakkhuviññāṇan ti.” Atth'eva suttanto ti ?

Āmantā.

Hañci “ Cakkhuñ ca paṭicca rūpe ca uppajjati cakkhuviññāṇan ti,” atth'eva suttanto, no vata re vattabbe

¹ āpātham, M.; ābādhām, S.S₂.

“Cakkhuñ ca paṭicca ākāsañ ca uppajjati cakkhuviññāṇan
ti.”

3. Na vattabbañ “Ākāso sanidassano ti”?

Āmantā.

Nanu passati dvinnam rukkhānam antaram, dvinnam thambhānam¹ antaraiñ, tālacchiddam, vātapānacchiddam ti?

Āmantā.

Hañci passati dvinnam rukkhānam antaraiñ, dvinnam thambhānam antaraiñ, tālacchiddam, vātapānacchiddam, tena vata re vattabbe “Ākāso sanidassano ti.”

Ākāso sanidassano ti kathā.

VI. 8.

1. Paṭhavīdhātu sanidassanā ti?

Āmantā.

Rūpam rūpāyatanañ rūpadhātu nīlañ pītakam lohitakam odātam cakkhuviññeyyam cakkhusmiñ paṭīhaññati cakkhussa āpāthañ āgacchatīti?

Na h'evañ vattabbe—pe—

2. Paṭhavīdhātu sanidassanā ti?

Āmantā.

Cakkhuñ ca paṭicca paṭhavīdhātuñ ca uppajjati cakkhuviññāṇan ti?

Na h'evañ vattabbe—pe—

Cakkhuñ ca paṭicca paṭhavīdhātuñ ca uppajjati cakkhuviññāṇan ti?

Āmantā.

“Cakkhuñ ca paṭicca paṭhavīdhātuñ ca uppajjati cakkhuviññāṇan ti.” Atth'eva suttanto ti?

N'atthi.

“Cakkhuñ ca paṭicca rūpe ca uppajjati cakkhuviññāṇan ti.” Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

¹ dhammānam, P.

Hañci “ Cakkhuñ ca pañicea rūpe ca uppajjati cakkhuviññāñan ti,” atth’eva suttanto, no vata re vattabbe “ Cakkhuñ ca pañicea pañhavīdhātuñ ca uppajjati cakkhuviññāñan ti ?

3. Na vattabbañ “ Pañhavīdhātu sanidassanā ti ” ?

Āmantā.

Namu passati bhūminī pāsāñamī pabbatan ti ?

Āmantā.

Hañci passati bhūminī pāsāñamī pabbatañ, tena vata re vattabbe “ Pañhavīdhātu sanidassanā ti.”

Na vattabbañ “ Āpodhātu sanidassanā ti ” ?

Āmantā.

Namu passati udakan ti ?

Āmantā.

Hañci passati udakan, tena vata re vattabbe “ Āpodhātu sanidassanā ti.”

Na vattabbañ “ Tejodhātu sanidassanā ti ” ?

Āmantā.

Namu passati aggiñ jalantan ti ?

Āmantā.

Hañci passati aggiñ jalantañ, tena vata re vattabbe “ Tejodhātu sanidassanā ti.”

Na vattabbañ “ Vāyodhātu sanidassanā ti ” ?

Āmantā.

Namu passati vātena rukkhe sañcāliyamāne ti ?

Āmantā.

Hañci passati vātena rukkhe sañcāliyamāne, tena vata re vattabbe “ Vāyodhātu sanidassanā ti.”

4. Cakkhundriyam sanidassanan ti ?

Āmantā.

Rūpam rūpāyatanañ rūpadhātu nīlamī pītakamī lohitakamī odātañ cakkhuviññeyyañ cakkhusmiñ pañhaññati cakkhussa āpāthamī āgacchatīti ?

Na h’evañ vattabbe—pe—

5. Cakkhundriyamī sanidassanan ti ?

Āmantā.

Cakkhuñ ca pañicea cakkhundriyañ ca uppajjati cakkhuviññāñan ti ?

Na h'evañ vattabbe—pe—

Cakkhuñ ca paṭicca cakkhundriyañ ca uppajjati cakkhu-viññāṇan ti?

Āmantā.

“Cakkhuñ ca paṭicca cakkhundriyañ ca uppajjati cakkhuviññāṇan ti.” Atth'eva suttanto ti?

N'atthi.

“Cakkhuñ ca paṭicca rūpe ca uppajjati cakkhuviññāṇan ti.” Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Hañci “Cakkhuñ ca paṭicca rūpe ca uppajjati cakkhuviññāṇan ti,” atth'eva suttanto, no vata re vattabbe “Cakkhuñ ca paṭicca cakkhundriyañ ca uppajjati cakkhuviññāṇan ti.”

6. Na vattabbañ “Pañc'indriyāni sanidassanānīti”?

Āmantā.

Nanu passati cakkhuñ sotāñ ghānañ jīvhañ kāyan ti?

Āmantā.

Hañci passati cakkhuñ sotāñ ghānañ jīvhañ kāyañ, tena vata re vattabbe “Pañc'indriyāni sanidassanānīti.”

7. Kāyakammanñ sanidassanan ti?

Āmantā.

Rūpañ rūpāyatanañ rūpadhātu nīlam pītakañ lohitakām odātañ cakkhuviññeyyañ eakkhusmim paṭihaññati cakkhussa āpāthanñ āgacchatīti?

Na h'evañ vattabbe—pe—

8. Kāyakammanñ sanidassanan ti?

Āmantā.

Cakkhuñ ca paṭicca kāyakammañ ca uppajjati cakkhuviññāṇan ti?

Na h'evañ vattabbe—pe—

Cakkhuñ ca paṭicca kāyakammañ ca uppajjati cakkhuviññāṇan ti?

Āmantā.

“Cakkhuñ ca paṭicca kāyakammañ ca uppajjati cakkhuviññāṇan ti.” Atth'eva suttanto ti?

N'atthi.

“ Cakkhuñ ca paṭicca rūpe ca uppajjati cakkhuvīññāṇan
ti.” Atth’eva suttanto ti ?

Āmantā.

Hañci “ Cakkhuñ ca paṭicca rūpe ca uppajjati cakkhuvīññāṇan
ti,” atth’eva suttanto, no vata re vattabbe
“ Cakkuñ ca paṭicca kāyakamīnañ ca uppajjati cakkhuvīñ-
ñāṇan ti.”

9. Na vattabbañ “ Kāyakamīmañ sanidassanan ti ” ?

Āmantā.

Nanu passati abhikkamantam¹ paṭikkamantam¹ āloken-
tañ vilokentam¹ samiñjeñtam¹ pasārentan ti ?

Āmantā.

Hañci passati abhikkamantam¹ paṭikkamantam¹ āloken-
tañ vilokentam¹ samiñjeñtam¹ pasārentam, tena vata re
vattabbe “ Kāyakamīmañ sanidassanan ti.”

P a ṭ h a v ī d h ā t u s a n i d a s s a n ā t i ā d i k a t h ā ,
k ā y a k a m m a m a ñ s a n i d a s s a n a n t i p ā r i y o -
s ā n a k a t h ā .

C h a t t h o V a g g o .

Niyāmo asaṅkhato, Paṭiccasamuppādo asaṅkhato,
Cattāri saccāni asaṅkhatāni, Cattāro āruppā asaṅkhatā,
Nirodhasamāpatti asaṅkhatā, Ākāso asaṅkhato, Ākāso
sanidassano,
Cattāro mahābhūtā, Pañc’indriyāni, tatth’eva Kāyakam-
man ti.

¹ atikkamantam¹, P.

VII. 1.

1. N'atthi keci dhammā kehici dhammehi saṅgahītā ti ?
Āmantā.

Nanu atthi keci dhammā kehici dhammehi gananam
gacchanti, uddesam gacchanti, pariyāpannā ti ?
Āmantā.

Hañci atthi keci dhammā kehici dhammehi gananam
gacchanti, uddesam gacchanti, pariyāpannā, no vata re
vattabbe “N'atthi keci dhammā kehici dhammehi saṅga-
hītā ti.”

2. Cakkhāyatanañ katamañ khandhagananam gaccha-
tīti ?

Rūpakkhandhagananam gacchatīti.

Hañci rūpakkhandhagananam gacchati, tena vata re
vattabbe “Cakkhāyatanañ rūpakkhandhena saṅgahītan ti.”

Sotāyatanañ—pe—ghānāyatanañ—pe—jivhāyatanañ
—pe—kāyāyatanañ katamañ khandhagananam gaccha-
tīti ?

Rūpakkhandhagananam gacchatīti.

Hañci kāyāyatanañ rūpakkhandhagananam gacchati,
tena vata re vattabbe “Kāyāyatanañ rūpakkhandhena
saṅgahītan ti.”

3. Rūpāyatanañ—pe—saddāyatanañ—pe—gandhāya-
tanam—pe—rasāyatanañ—pe—phoṭṭhabbāyatanañ kata-
mañ khandhagananam gacchatīti ?

Rūpakkhandhagananam gacchatīti.

Hañci phoṭṭhabbāyatanañ rūpakkhandhagananam gac-
chati, tena vata re vattabbe “ Phoṭṭhabbāyatanañ rūpakk-
handhena saṅgahītan ti.”

4. Sukhā vedanā katamañ khandhagananam gacchatīti ?
Vedanākkhandhagananam gacchatīti.

Hañci sukhā vedanā vedanākkhandhagananam gacchati,
tena vata re vattabbe “Sukhā vedanā vedanākkhandhena
saṅgahītā ti.”

Dukkhā vedanā—pe—adukkhamasukhā vedanā kata-
mañ khandhagananam gacchatīti ?

Vedanākkhandhagaṇanam gacchatīti.

Hañci adukkhamasukhā vedanā vedanākkandhagaṇanam gacchati, tena vata re vattabbe “Adukkhamasukhā vedanā vedanākkhandhena saṅgahītā ti.”

5. Cakkhusamphassajā saññā katamañ khandhagaṇanam gacchatīti?

Saññākkhandhagaṇanam gacchatīti.

Hañci cakkhusamphassajā saññā saññākkhandhagaṇanam gacchati, tena vata re vattabbe “Cakkhusamphassajā saññā saññākkhandhena saṅgahītā ti.”

Sotasaṃphassajā saññā—pe—manosamphassajā saññā katamañ khandhagaṇanam gacchatīti?

Saññākkhandhagaṇanam gacchatīti.

Hañci manosamphassajā saññā saññākkhandhagaṇanam gacchati, tena vata re vattabbe “Manosamphassajā saññā saññākkhandhena saṅgahītā ti.”

6. Cakkhusamphassajā cetanā—pe—manosamphassajā cetanā katamañ khandhagaṇanam gacchatīti?

Saṅkhārakkhandhagaṇanam gacchatīti.

Hañci manosamphassajā cetanā saṅkhārakkhandhagaṇanam gacchati, tena vata re vattabbe “Manosamphassajā cetanā saṅkhārakkhandhena saṅgahītā ti.”

7. Cakkhuviññāṇam—pe—manoviññāṇam katamañ khandhagaṇanam gacchatīti?

Viññāṇakkhandhagaṇanam gacchatīti.

Hañci manoviññāṇam viññāṇakkhandhagaṇanam gacchati, tena vata re vattabbe “Manoviññāṇam viññāṇakkhandhena saṅgahītan ti.”

8. Yathā dāmena vā yottena vā dve balibaddā¹ saṅgahītā, sikkāya piṇḍapāto saṅgahīto, sā gaddulena² saṅgahīto; evameva te dharmā tehi dhainmehi saṅgahītā ti?

Āmantā.

Hañci dāmena vā yottena vā dve balibaddā saṅgahītā,

¹ palibathā, P. S₂. ; balibadā, S.

² gamalena, S. ; kaṭulena, P. S₂.

sikkāya piṇḍapāto saṃgahīto, sā gaddulena saṃgahīto, tena vata re vattabbe “Atthi keci dhammā kehici dhammehi saṃgahītā ti.”

S a m g a h ī t a k a t h ā .

VII. 2.

1. N'atthi keci dhammā kehici dhammehi sampayuttā ti?

Āmantā.

Nanu atthi keci dhammā kehici dhammehi sahagatā sahajātā saṃsaṭṭhā ekuppādā ekanirodhā ekavatthukā¹ ekārammaṇā ti?

Āmantā.

Hañci atthi keci dhammā kehici dhammehi sahagatā sahajātā saṃsaṭṭhā ekuppādā ekanirodhā ekavatthukā ekārammaṇā, no vata re vattabbe “N'atthi keci dhammā kehici dhammehi sampayuttā ti.”

2. Vedanākkhandho saññākkhandhena sahajāto ti?

Āmantā.

Hañci vedanākkhandho saññākkhandhena sahajāto, tena vata re vattabbe “Vedanākkhandho saññākkhandhena sampayutto ti.”

Vedanākkhandho sañkhārakkhandhena viññāṇakkhandhena sahajāto ti?

Āmantā.

Hañci vedanākkhandho viññāṇakkhandhena sahajāto, tena vata re vattabbe “Vedanākkhandho viññāṇakkhandhena sampayutto ti.”

Saññākkhandho, sañkhārakkhandho, viññāṇakkhandho vedanākkhandhena, saññākkhandhena, sañkhārakkhandhena sahajāto ti?

Āmantā.

Hañci viññāṇakkhandho sañkhārakkhandhena saha-

¹ ekavattukā, P.

jāto, tena vata re vattabbe “Viññāṇakkhandho sam-khārakkhandhena sampayutto ti.”

Yathā tilamhi¹ telamp anugatamp anupaviṭṭham, uc-chumhi raso anugato anupaviṭṭho, evameva te dhammā tehi dhammehi anugatā anupaviṭṭhā ti?

Na h'evamp vattabbe—pe—

S a m p a y u t t a k a t h ā .

VII. 3.

1. N'atthi cetasiko dhammo ti?

Āmantā.

Nanu atthi keci dhammā cittena sahagatā sahajātā saṃsaṭṭhā sampayuttā ekuppādā ekanirodhā ekavatthukā ekārammaṇā ti?

Āmantā.

Hañci atthi keci dhammā cittena sahagatā sahajātā saṃsaṭṭhā sampayuttā ekuppādā ekanirodhā ekavatthukā ekārammaṇā, no vata re vattabbe “N'atthi cetasiko dhammo ti.”

2. Phasso cittena sahajāto ti?

Āmantā.

Hañci phasso cittena sahajāto, tena vata re vattabbe “Phasso cetasiko ti.”

Vedanā—pe—saññā, cetanā—pe—saddhā viriyaṃ sati samādhi paññā rāgo doso moho—pe—anottappam cittena sahajātan ti?

Āmantā.

Hañci anottappam cittena sahajātaṃ, tena vata re vattabbe “Anottappam cetasikan ti.”

3. Cittena sahajātā ti katvā cetasikā ti?

Āmantā.

Phassena sahajātā ti katvā phassikā ti?

Āmantā.

Cittena sahajātā ti katvā cetasikā ti?

¹ sīlamhi, P.S.₂.

Āmantā.

Vedanāya—pe—saññāya cetanāya saddhāya viriyena satiyā samādhiyā paññāya rāgena dosena mohena—pe—anottappena sahajātā ti katvā anottappāsikā¹ ti?

Āmantā.

4. N'atthi cetasiko dhammo ti?

Āmantā.

Nanu vuttaṇī Bhagavatā—

“Cittāñ h'idañ cetasikā ca dhaminā
Anattato samviditassa honti.
Hinappanītañ tadubhyaye viditvā
Sammaddaso² vedi³ palokadhamman⁴ ti.”

Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi atthi cetasiko dhammo ti.

5. N'atthi cetasiko dhammo ti?

Āmantā.

Nanu vuttaṇī Bhagavatā—“Idha Kevatṭa⁵ bhikkhu parasattānam parapuggalānañ cittāñ pi ādisati, cetasikāñ pi ādisati, vitakkitañ pi ādisati, vicāritañ pi ādisati ‘Evāñ pi te mano, itthañ⁶ pi te mano, iti pi te cittān ti,’” Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi atthi cetasiko dhammo ti.

C e t a s i k a k a t h ā .

VII. 4.

1. Cetasiko dhammo dānan ti?

Āmantā.

¹ anottappañ siyā ti, P.S.S₂.

² samphattaso, P.; sampayuttaso, S. ³ veri, P.S.S₂.

⁴ phaloka°, P.

⁵ Kevatṭa all MSS. See Dīgha xi., note 2, p. 211.

⁶ ittañ, P.

Labbhā cetasiko dhammo paresaṇī dātun ti ?

Na h'evaṇī vattabbe—pe—

Labbhā cetasiko dhammo paresaṇī dātun ti ?

Āmantā.

Labbhā phasso paresaṇī dātun ti ?

Na h'evaṇī vattabbe—pe—

Labbhā vedanā—pe—saññā cetanā saddhā viriyaṇī sati
samādhi—pe—paññā paresaṇī dātun ti ?

Na h'evaṇī vattabbe—pe—

2. Na vattabbaṇī “ Cetasiko dhammo dānan ti ” ?

Āmantā.

Dānaṇī iṭṭhaphalāṇī akantaphalāṇī amanuññaphalāṇī
secanakaphalāṇī dukkhindriyāṇī dukkhavipākan ti ?

Nanu dānaṇī iṭṭhaphalāṇī kantaphalāṇī manuññaphalāṇī
asecanakaphalāṇī sukhindriyāṇī sukhavipākan ti ?

Āmantā.

Hañci dānaṇī iṭṭhaphalāṇī kantaphalāṇī manuññaphalāṇī
asecanakaphalāṇī sukhindriyāṇī sukhavipākanī,
tena vata re vattabbe “ Cetasiko dhammo dānan ti.”

3. Dānaṇī iṭṭhaphalāṇī vuttaṇī Bhāgavatā, cīvaraṇī
dānan ti ?

Āmantā.

Cīvaraṇī iṭṭhaphalāṇī kantaphalāṇī manuññaphalāṇī
asecanakaphalāṇī sukhindriyāṇī sukhavipākan ti ?

Na h'evaṇī vattabbe—pe—

Dānaṇī iṭṭhaphalāṇī vuttaṇī Bhagavatā, piṇḍapāto,
senāsanāṇī, gilānapaccayabhesajjaparikkhāro dānan ti ?

Āmantā.

Gilānapaccayabhesajjaparikkhāro iṭṭaphalo kantaphalo
manuññaphalo asecanakaphalo sukhindriyo sukhavipāko
ti ?

Na h'evaṇī vattabbe—pe—

4. Na vattabbaṇī “ Cetasiko dhammo dānan ti ” ?

Āmantā.

Nanu vuttaṇī Bhagavatā—

¹ dukkhudrayāṇī, M.K.

“ Saddhā hiriyañ ¹ kusalañ ca dānañ
 Dhammā ete sappurisānuyātā
 Etañ hi maggañ diviyañ vadanti ²
 Etena hi gacchati devalokan ti.”

Atth'eva suttanto ti?

Āmantā,

Tena hi cetasiko dhammo dānan ti.

5. Na vattabbam “Cetasiko dhammo dānan ti”?

Āmantā,

Nanu vuttañ Bhagavatā—“ Pañc’imāni Bhikkhave dānāni mahādānāni aggaññāni rattaññāni vaṇisaññāni porāñāni asaṅkīññāni asaṅkīññapubbāni na saṅkīyanti, na saṅkīyissanti, appaṭikuṭṭhāni samanehi brāhmaṇehi viññūhi. Kataññāni pañca? Idha Bhikkhave ariyasāvako pāññatipātām pahāya pāññatipātā paṭivirato hoti, pāññatipātā paṭivirato Bhikkhave ariyasāvako aparimāññānam sattānam abhayañ deti, averañ deti, abyāpajjhāñ deti, aparimāññānam sattānam abhayañ datvā, averañ datvā, abyāpajjhāñ datvā aparimāññassa abhayassa averassa abyāpajjhassa bhāgī hoti: idam Bhikkhave paṭhamāñ dānam mahādānam aggaññāñ rattaññāñ vaṇisaññāñ porāñāñ asaṅkīññāñ asaṅkīññapubbāñ na saṅkīyati, na saṅkīyissati, appaṭikuṭṭhāñ samanehi brāhmaṇehi viññūhi. Puna ca param Bhikkhave ariyasāvako adinnādāyañ pahāya—pe—kāmesu micchācārañ pahāya—pe—musāvādañ pahāya — pe — surāmerayamajjapamādaṭṭhānam pahāya surāmerayamajjapamādaṭṭhāñ paṭivirato hoti, surāmerayamajjapamādaṭṭhāñ paṭivirato Bhikkhave ariyasāvako aparimāññānam sattānam abhayañ deti, averañ deti, abyāpajjhāñ deti, aparimāññānam sattānam abhayañ datvā, averañ datvā, abyāpajjhāñ datvā aparimāññassa abhayassa averassa abyāpajjhassa bliāgī hoti: idam Bhikkhave

viriyam, P.S₂.

² dibbañ caranti, P.S.S₂; dibbañ c'ayam vadanti, M.; diviyam vadanti, K.

khave pañcañnam dānañ māhādānañ aggaññam rattaññam vamisaññam porānam asañkīññam asañkīññapubbam na sañkīyati, na sañkīyissati, appañkuṭṭhami samañehi brāhmañehi viññūhi. Imāni kho Bhikkhave pañca dānāni mahādānāni aggaññāni rattaññāni vamisaññāni porāññāni asañkīññāni asañkīññapubbāni na sañkīyanti, na sañkīyissanti, appañkuṭṭhāni samañehi brāhmañehi viññuhīti.”

Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi cetasiko dhammo dānan ti.

6. Na vattabbañ “Deyyadhammo dānan ti”?

Āmantā.

Namu vuttañ Bhagavatā—“Idh'ekacco annañ deti, pānañ deti, vatthañ deti, yānañ deti, mālañ deti, gandhañ deti, vilepanañ deti, seyyañ deti, āvasathāñ deti, padīpeyyañ detīti.”

Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi deyyadhammo dānan ti.

7. Deyyadhammo dānan ti?

Āmantā.

Deyyadhammo iṭṭaphalo kantaphalo manuññaphalo asecanakaphalo sukhindriyo sukhavipāko ti?

Na h'evañ vattabbe—pe—

Dānañ iṭṭaphalañ vuttañ Bhagavatā, cīvarañ dānan ti?

Āmantā.

Cīvarañ iṭṭaphalañ kantaphalañ manuññaphalañ asecanakaphalañ sukhindriyañ sukhavipākan ti?

Na h'evañ vattabbe—pe—

Dānañ iṭṭaphalañ vuttañ Bhagavatā, piñḍapāto dānañ, senāsanam dānañ, gilānapaccayabhesajjaparikkhāro dānan ti?

Āmantā.

Gilānapaccayabhesajjaparikkhāro iṭṭaphalo kantaphalo manuññaphalo asecanakaphalo sukhindriyo sukhavipāko ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—
Tena hi na vattabbañ “Deyyadhammo dānan ti.”

Dānakathā.

VII. 5.

1. Paribhogamayañ puññam̄ vadḍhatīti ¹?
Āmantā.

Paribhogamayo phasso vadḍhati, vedanā vadḍhati,
saññā vadḍhati, cetanā vadḍhati, cittam̄ vadḍhati, saddhā
vadḍhati, viriyam̄ vadḍhati, sati vadḍhati, samādhi vad-
ḍhati, paññā vadḍhatīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—
Paribhogamayañ puññam̄ vaddhatīti ?
Āmantā.

Latā viya vadḍhati, māluvā viya vadḍhati, rukkho viya
vadḍhati, tiṇam̄ viya vadḍhati, puñjapuñjo viya vadḍha-
tīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—
2. Paribhogamayañ puññam̄ vadḍhatīti ?
Āmantā.

Dāyako dānañ datvā na samannāharati, hoti puññan
ti ?

Āmantā.
Anāvaṭṭantassa ² hoti, anābhogassa hoti, asamannā-
harantassa hoti, amanasikarontassa hoti, acetayantassa
hoti, apatthayantassa hoti, apaṇidahantassa hotīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—
Nanu āvaṭṭantassa hoti, ābhogassa hoti, samannā-
harantassa hoti, manasikarontassa hoti, cetayantassa hoti,
patthayantassa hoti, paṇidahantassa hotīti ?

Āmantā.

¹ saññavadḍhati, P.S.

² anāvajjantassa, K.; Atṭhakathā gives both vajj° and
vatṭ°.

Hañci āvañtantassa hoti, ābhogassa hoti, samannāharantassa hoti, manasikarontassa hoti, cetayantassa hoti, patthayantassa hoti, pañidahantassa hoti, no vata re vattabbe “ Paribhogañayanū puññanū vadḍhatīti.”

3. Paribhogañayanū puññanū vadḍhatīti ?

Āmantā.

Dāyako dānañ datvā kāmavitakkañ vitakketi, byāpādavitakkañ vitakketi, vihiñsāvitakkañ vitakketi, hoti puññan ti ?

Āmantā.

Dvinnañ phassānam¹—pe—dvinnañ cittānam samodhānañ hotīti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Dvinnañ phassānam—pe—dvinnañ cittānam samodhānañ hotīti ?

Āmantā.

Kusalākusalā sāvajjānavajjā hīnappañitā kañhasukkasappañibhāgā dhammā sammukhībhāvam āgacchantīti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Kusalākusalā² sāvajjānavajjā hīnappañitā kañhasukkasappañibhāgā dhammā sammukhībhāvam āgacchantīti ?

Āmantā.

Namu vuttañ Bhagavatā—“ Cattār’imāni Bhikkhave suvidūravidūrāni. Katamāni cattāri ? Nabhañ ca Bhikkhave pañhavī ca idañ pañhamañ suvidūravidūrañ ; orimañ ca Bhikkhave tīrañ sañuddassa pārimañ ca tīrañ idañ dutiyam suvidūravidūrañ ; yato ca Bhikkhave verocano abbhudeti yattha ca atthameti, idañ tatiyañ suvidūravidūrañ, satañ ca Bhikkhave dhammo³ asatañ ca dhammo, idañ catuttham suvidūravidūrañ : imāni kho Bhikkhave cattāri suvidūravidūrāni.

Nabhañ ca dūre pañhavī ca dūre,
Pārañ sañuddassa tadāhu dūre,

¹ phalānam, P.S.S.₂. ; P.S.S.₂. omit the next two lines down to hīnappañitā.

² P.S.S₂ omit this question.

³ dhammā, K.

Yato ca verocano abbhudeti
 Pabhañkaro yattha ca atthameti,
 Tato h'eva dūratarañ vadanti
 Satañ ca dhammañ asatañ ca dhammañ ;
 Abyāyiko hoti satañ samāgamo
 Yāvam pi tiṭṭheyya tath'eva hoti
 Khippañ haveti¹ asatañ samāgamo
 Tasnā satañ dhammo asabbhi ārakā ti.”

Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “ Kusalākusalā sāvajjānavajjā hīnappañītā kauñhasukkasappañibhāgā dhammā sammu-khībhāvam āgacchantīti.”

4. Na vattabbam “ Paribhogamayañ puññam vaddhatīti”?

Āmantā.

Nanu vuttañ Bhagavatā—

“ Ārāmaropā vanaropā
 Ye janā setukārakā
 Papañ ca udapānañ ca
 Ye dadanti upassayam,²
 Tesañ divā ca ratto ca
 Sadā puññam pavaḍḍhati,
 Dhainmatṭhā sīlasanipannā
 Te janā saggagāmino ti.”

Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi paribhogamayañ puññam vaddhatīti.

5. Na vattabbam “ Paribhogamayañ puññam vaddhatīti”?

Āmantā.

Nanu vuttañ Bhagavatā—“ Cattāro'me Bhikkhave

¹ haveti, M.K. ; hi veti, Morris, Ang. iv. 47.

² upāsayam, P.

puññābhīsandā kusalābhīsandā sukhass'āhārā sovaggikā sukhavipākā saggasaiñvatttanikā iṭṭhāya kantāya manāpāya hitāya sukhāya sañvattanti. Katame cattāro? Yassa Bhikkhave bhikkhu cīvarañ paribhuñjamāno appamāṇam cetosamādhīm upasampajja viharati, appamāṇo tassa puññābhīsando kusalābhīsando sukhass'āhāro sovaggiko sukhavipāko saggasaiñvattaniko iṭṭhāya kantāya manāpāya hitāya sukhāya sañvattati; yassa Bhikkhave bhikkhu piñḍapātañ paribhuñjamāno—pe—senāsanam paribhuñjamāno—pe—gilānapaccayabhesajjaparikkhārañ paribhuñjamāno appamāṇam cetosamādhīm upasampajja viharati, appamāṇo tassa puññābhīsando kusalābhīsando sukhass'āhāro sovaggiko sukhavipāko saggasaiñvattaniko iṭṭhāya kantāya manāpāya hitāya sukhāya sañvattati. Ime kho Bhikkhave cattāro puññābhīsandā kusalābhīsandā sukhass'āhārā sovaggikā sukhavipākā saggasaiñvattanikā iṭṭhāya kantāya manāpāya hitāya sukhāya sañvattanti.”

Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi paribhogamayañ puññam vaḍḍhatīti.

6. Paribhogamayañ puññam vaḍḍhatīti?

Āmantā.

Dāyako dānañ deti, paṭiggāhako paṭiggahetvā na paribhuñjati chaḍdeti vissajjeti, hoti puññan ti?

Āmantā.

Hañci dāyako dānañ deti, paṭiggāhako patiggahetvā na paribhuñjati chaḍdeti vissajjeti, hoti puññam, no vata re vattabbe “Paribhogamayañ puññam vaḍḍhatīti.”

7. Paribhogamayañ puññam vaḍḍhatīti?

Āmantā.

Dāyako dānañ deti, paṭiggāhake paṭiggahīte rājāno vā haranti, corā vā haranti, aggi vā ḫahati, udakam vā vahati, appiyā vā dāyādā haranti, hoti puññan ti?

Āmantā.

Hañci dāyako dānañ deti, paṭiggāhake paṭiggahīte rājāno vā haranti, corā vā haranti, aggi vā ḫahati, udakam vā vahati, appiyā vā dāyādā haranti, hoti puññam, no

vata re vattabbe “Paribhogamayañ puññamū vaḍḍhatīti.”

Paribhogamayañ puññakathā.

VII. 6.

1. Ito dinnena tattha yāpentīti ?

Āmantā.

Ito cīvarañ denti, tam cīvarañ tattha paribhuñjantīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Ito piñḍapātañ denti, ito senāsanamū denti, ito gilāna-paccayabhesajjaparikkhārañ denti, ito khādanīyañ denti, ito bhojanīyañ denti, ito pānīyañ denti, tattha paribhuñjantīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Ito dinnena tattha yāpentīti ?

Āmantā.

Añño aññassa kārako, parakatañ sukhadukkhamū añño karoti, añño paṭisamñvedetīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

2. Na vattabbañ “Ito dinnena tattha yāpentīti” ?

Āmantā.

Nanu petā attano atthāya dānañ dentalañ anumodenti, cittam pasādenti, pītiñ uppādenti, somanassam paṭilabbhantīti ?

Āmantā.

Hañci petā attano atthāya dānañ dentalañ anumodenti, cittam pasādenti, pītiñ uppādenti, somanassam paṭilabbhanti, tena vata re vattabbe “Ito dinnena tattha yāpentīti.”

3. Na vattabbañ “Ito dinnena tattha yāpentīti” ?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā—

“ Unname¹ udakañ vutthañ
Yathā ninnamū pavattati,

¹ ummate, K.

Evameva ito dinnam
 Petānam upakappati.
 Yathā vārivahā pūrā
 Paripūrenti sāgaranu,
 Evameva ito dinnam
 Petānam upakappati.
 Na hi tattha kasī atthi
 Gorakkhi'ettha¹ na vijjati,
 Vanijjā² tādisī n'atthi
 Hiraññena kayakkayañu,
 Ito dinnena yāpentī
 Petā kālakatā tāhin ti."

Atth'eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi ito dinnena tattha yāpentīti.

4. Na vattabbam " Ito dinnena tattha yāpentīti " ?

Āmantā.

Nanu vuttañu Bhagavatā—" Pañcimāni Bhikkhave
 thāñāni sampassantā mātāpitaro puttañu icchanti kule
 jāyamānānu. Katamāni pañca? Bhaṭo vā no bharissati,³
 kiccamu vā no karissati, kulavañuso+cirāñu thassati, dayājjam
 patipajjati,⁵ atha vā pana petānam kālakatānam dakkhi
 ñam anuppadassati⁶: imāni kho Bhikkhave pañca thāñāni
 sampassantā mātāpitaro puttañu icchanti kule jāyamānan
 ti.

Pañca thāñāni sampassam
 Puttañu icchanti pañditā
 Bhato vā no bharissati,
 Kiccamu vā no karissati,
 Kulavañuso cirāñu⁷ titthe
 Dāyajjam paṭipajjati,⁸

¹ ettañu, P.; etta, M.

² vānijjā, M.

³ kirissati, P.; karissati, S.

⁴ kusalamp vā so, P.

⁵ me paṭipajjissati, M.

⁶ anupatissa, P.S₂.

⁷ cīvare, S.; cīre, P.

⁸ patipajjinati, M.

Atha vā pana petānam
 Dakkhinām anuppadassati,¹
 Thānān'etāni sampassam
 Puttam icchanti paṇḍitā.
 Tasmā santo sappurisā
 Kataññū katavedino
 Bharanti² mātāpitaro
 Pubbe kataññ anussaram,
 Karonti tesam kiccāni
 Yathā tam pubbakārinam,³
Ovādakārī bhaṭaposi⁴
 Kulavamīsañ ahāpayam
 Saddho sīlena sampanno
 Putto hoti pasainsiyo⁵ ti.”

Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi ito dinnena tattha yāpentīti.

I t o d i n n a k a t h ā .

VII. 7.

1. Paṭhavī kamīnavipāko ti?

Āmantā.

Sukhavedanīyā dukkhavedanīyā adukkhamasukhavedanīyā sukhāya vedanāya sampayuttā dukkhāya vedanāya sampayuttā adukkhamasukhāya vedanāya sampayuttā phassena sampayuttā vedanāya sampayuttā saññāya sampayuttā cetanāya sampayuttā cittena sampayuttā sārammañā, atthi tāya āvaṭṭanā⁶ ābhogo samannāhāro manasikāro cetanā patthanā paṇḍihūti?

¹ anupatissati, P.S₂; anupatipassati, S. ² aranti, S.

³ pubbatādinañ, P.S.S₂. ⁴ athaposi, S.

⁵ samphassiyo, P.; sampassibho, S.; sampassiyo, S₂.

⁶ āvajjanā, K.

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Nanu na sukhavedanīyā na dukkhavedanīyā na adukkhamasukhavedanīyā na sukhāya vedanāya sampayuttā na dukkhāya vedanāya sampayuttā na adukkhamasukhāya vedanāya sampayuttā na phassena sampayuttā na vedanāya sampayuttā na saññāya sampayuttā na cetanāya sampayuttā na cittena sampayuttā, anārammaṇā, n'atthi tāya āvatṭanā ābhogo samannāhāro manasikāro cetanā patthanā pañidhīti ?

Āmantā.

Hañci na sukhavedanīyā—pe—anārammaṇā, n'atthi tāya āvatṭanā ābhogo samannāhāro manasikāro cetanā patthanā pañidhi, no vata re vattabbe “Paṭhavī kammavipāko ti.”

2. Phasso kammavipāko phasso sukhavedanīyo dukkhavedanīyo adukkhamasukhavedanīyo, sukhāya vedanāya sampayutto, dukkhāya—pe—adukkhamasukhāya vedanāya sampayutto, phassena sampayutto, vedanāya sampayutto, saññāya sampayutto, cetanāya sampayutto, cittena sampayutto, sārammaṇā, atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti ?

Āmantā.

Paṭhavī kammavipāko paṭhavī sukhavedanīyā dukkhavedanīyā adukkhamasukhavedanīyā, sukhāya vedanāya sampayuttā, dukkhāya—pe—adukkhamasukhāya vedanāya sampayuttā, phassena sampayuttā, vedanāya sampayuttā, saññāya sampayuttā, cetanāya sampayuttā, cittena sampayuttā, sārammaṇā, atthi tāya āvatṭanā—pe—pañidhīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Paṭhavī kammavipāko, paṭhavī na sukhavedanīyā, na dukkhavedanīyā—pe—anārammaṇā, n'atthi tāya āvatṭanā—pe—pañidhīti ?

Āmantā.

Phasso kammavipāko, phasso na sukhavedanīyo, na dukkhavedanīyo—pe—anārammaṇo, n'atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti ?

3. Paṭhavī kammavipāko ti ?

Āmantā.

Paṭhavī paggahaniggahūpagā chedanabhedanūpagā ti ?

Āmantā.

Kammavipāko paggahaniggahūpago chedanabhedenū-pago ti ?

Na h'evaiṇ vattabbe—pe—

Labbhā paṭhavī ketuṇ viketuṇ¹ āṭhapetuṇ ocinituṇ vicinituṇ ti ?

Āmantā.

Labbhā kammavipāko ketuṇ viketuṇ āṭhapetuṇ ocini-tuṇ vicinituṇ ti ?

Na h'evaiṇ vattabbe—pe—

Paṭhavī paresaiṇ sādhāraṇā ti ?

Āmantā.

Kammavipāko paresaiṇ sādhāraṇo ti ?

Na h'evaiṇ vattabbe—pe—

Kammavipāko paresaiṇ sādhāraṇo ti ?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā—

“Asādhāraṇam aññesam
Acoraharaṇo² nidhi,
Kayirātha macco³ puññāni
Sace sucaritam caret.”

Atth'eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṇ “Kammavipāko paresaiṇ sādhā-raṇo ti.”

4. Paṭhavī kammavipāko ti ?

Āmantā.

Paṭhamaiṇ paṭhavī sañṭhāti,⁴ pacchā sattā uppajjantīti?

Āmantā.

Paṭhamaiṇ vipāko uppajjati, pacchā vipākapaṭilābhāya kaininaiṇ karontīti?

Na h'evaiṇ vattabbe—pe—

5. Paṭhavī sabbasattānaiṇ kammavipāko ti ?

¹ vikketum, M.

² atha corāharāṇo, P.

³ kayirathamimacco, P.

⁴ sandhāti, P.

Āmantā.

Sabbe sattā paṭhavim paribhuñjantīti?

Na h'evanī vattabbe—pe—

Sabbe sattā paṭhavim paribhuñjantīti?

Āmantā.

Atthi keci paṭhavinū aparibhuñjitvā¹ parinibbāyantīti?²

Āmantā.

Atthi keci kammavipākanī akhepetvā parinibbāyantīti?

Na h'evanī vattabbe—pe—

6. Paṭhavī Cakkavattisattassa kammavipāko ti?

Āmantā.

Aññe sattā paṭhavim paribhuñjantīti?

Āmantā.

Cakkavattisattassa kammavipākanī aññe sattā paribhuñjantīti?

Na h'evanī vattabbe—pe—

Cakkavattisattassa kammavipākanī aññe sattā paribhuñjantīti?

Āmantā.

Cakkavattisattassa phassanī vedanaiṇī saññaiṇī cetanaṇī cittaiṇī saddhaṇī viriyaiṇī satiṇī samādhīṇī paññaiṇī aññe sattā paribhuñjantīti?

Na h'evanī vattabbe—pe—

7. Na vattabbaṇī “Paṭhavī kammavipāko ti”?

Āmantā.

Nanu atthi issariyasaiṇivattanikaiṇī³ kammaṇī, adhipaccasaiṇivattanikaiṇī kammaṇī, tena vata re vattabbe “Paṭhavī kammavipāko ti.”

Āmantā.

Hañci atthi issariyasaiṇivattanikaiṇī kammaṇī, adhipaccasaiṇivattanikaiṇī kammaṇī, tena vata re vattabbe “Paṭhavī kammavipāko ti.”

P a ṭ h a v ī k a m m a v i p ā k a k a t h ā.

¹ pariō, K.

² apariō, P.

³ °yam, M.K.

VII. 8.

1. Jarāmaraṇam vipāko ti ?

Āmantā.

Sukhavedanīyaṃ dukkhavedanīyaṃ adukkhamasukhavedanīyaṃ sukhāya vedanāya sampayuttam̄ dukkhāya vedanāya sampayuttam̄ adukkhamasukhāya vedanāya sampayuttam̄ phassena sampayuttam̄ vedanāya sampayuttam̄ saññāya sampayuttam̄ cetanāya sampayuttam̄ cittena sampayuttam̄ sārammaṇam̄, atthi tassa āvatṭanā ābhogo samannāhāro manasikāro cetanā patthanā pañidhīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Nanu na sukhavedanīyaṃ—pe—anārammaṇam̄, n'atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti ?

Āmantā.

Hañci na sukhavedanīyaṃ—pe—anārammaṇam̄, n'atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhi, no vata re vattabbe “Jarāmaraṇam̄ vipāko ti.”

2. Phasso vipāko, phasso sukhavedanīyo—pe—sārammaṇo, atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti ?

Āmantā.

Jarāmaraṇam̄ vipāko, jarāmaraṇam̄ sukhavedanīyaṃ—pe—sārammaṇam̄, atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Jarāmaraṇam̄ vipāko, jarāmaraṇam̄ na sukhavedanīyaṃ—pe—anārammaṇam̄, n'atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti ?

Āmantā.

Phasso vipāko, phasso na sukhavedanīyo—pe—anārammaṇo, n'atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

3. Akusalānaṃ dhammānānam̄ jarāmaraṇam̄ akusalānaṃ dhammānānam̄ vipāko ti ?

Āmantā.

Kusalānaṃ dhammānānam̄ jarāmaraṇam̄ kusalānaṃ dhammānānam̄ vipāko ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Kusalānañ dhammānañ jarāmaraṇañ na vattabbañ
“Kusalānañ dhammānañ vipāko ti”?

Āmantā.

Akusalānañ dhammānañ jarāmaraṇañ na vattabbañ
“Akusalānañ dhammānañ vipāko ti”?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

4. Kusalānañ dhammānañ jarāmaraṇañ akusalānañ
dhammānañ vipāko ti?

Āmantā.

Akusalānañ dhammānañ jarāmaraṇañ kusalānañ
dhammānañ vipāko ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

“Kusalānañ dhammānañ vipāko ti”?

Āmantā.

Kusalānañ dhammānañ jarāmaraṇañ na vattabbañ
“Akusalānañ dhammānañ vipāko ti”?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

5. Kusalānañ ca akusalānañ ca dhammānañ jarāmara-
ṇañ akusalānañ dhammānañ vipāko ti?

Āmantā.

Kusalānañ ca akusalānañ ca dhammānañ jarāmaraṇañ
kusalānañ dhammānañ vipāko ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Kusalānañ ca akusalānañ ca dhammānañ jarāmaraṇañ
na vattabbañ “Kusalānañ dhammānañ vipāko ti”?

Āmantā.

Kusalānañ ca akusalānañ ca dhammānañ jarāmara-
ṇañ na vattabbañ “Akusalānañ dhammānañ vipāko
ti”?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

6. Na vattabbañ “Jarāmaraṇañ vipāko ti”?

Āmantā.

Nanu atthi dubbaññasamīvattanikam̄ kamnam̄, appā-
yukasamīvattanikam̄ kamman ti?

Āmantā.

Hañci atthi dubbaññasamīvattanikam̄ kammañ, appāyu-

kasainvattanikam̄ kamman̄, tena vata re vattabbe “ Jarāmaranam̄ vipāko ti.”

Jarāmaranam̄ vipāko ti kathā.

VII. 9.

1. N'atthi ariyadhammavipāko ti?

Āmantā.

Nanu mahapphalam̄ sāmaññam̄, mahapphalam̄ brahmaññan ti?

Āmantā.

Hañci mahapphalam̄ sāmaññam̄, mahapphalam̄ brahmaññam̄, no vata re vattabbe “ N'atthi ariyadhammavipāko ti.”

2. N'atthi ariyadhammavipāko ti?

Āmantā.

Nanu atthi sotāpattiphalan ti?

Āmantā.

Hañci atthi sotāpattiphalam̄, no vata re vattabbe “ N'atthi ariyadhammavipāko ti.”

Nanu atthi sakadāgāmiphalam—pe—anāgāmiphalam—pe—arahattaphalan ti?

Āmantā.

Hañci atthi arahattaphalam̄, no vata re vattabbe “ N'atthi ariyadhammavipāko ti.”

3. Sotāpattiphalam̄ na vipāko ti?

Āmantā.

Dānaphalam̄ na vipāko ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sotāpattiphalam̄ na vipāko ti?

Āmantā.

Sīlaphalam—pe—bhāvanāphalam̄ na vipāko ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sakadāgāmiphalam—pe—anāgāmiphalam—pe—arahattaphalam̄ na vipāko ti?

Āmantā.

Dānaphalam na vipāko ti ?

Na h'evanī vattabbe—pe—

Arahattaphalam na vipāko ti ?

Āmantā.

Silaphalam—pe—bhāvanāphalam na vipāko ti ?

Na h'evanī vattabbe—pe—

4. Dānaphalam vipāko ti ?

Āmantā.

Sotāpattiphalam vipāko ti ?

Na h'evanī vattabbe—pe—

Dānaphalam vipāko ti ?

Āmantā.

Sakadāgāmiphalam—pe—anāgāmiphalam—pe—arahat-taphalam vipāko ti ?

Na h'evanī vattabbe—pe—

Silaphalam—pe—bhāvanāphalam vipāko ti ?

Āmantā.

Sotāpattiphalam vipāko ti ?

Na h'evanī vattabbe—pe—

Bhāvanāphalam vipāko ti ?

Āmantā.

Sakadāgāmiphalam—pe—anāgāmiphalam—pe—arahat-taphalam vipāko ti ?

Na h'evanī vattabbe—pe—

5. Kāmāvacaraṇi kusalaṇi savipākan ti ?

Āmantā.

Lokuttaraṇi kusalaṇi savipākan ti ?

Na h'evanī vattabbe—pe—

Rūpāvacaraṇi kusalaṇi—pe—arūpāvacaraṇi kusalaṇi savipākan ti ?

Āmantā.

Lokuttaraṇi kusalaṇi savipākan ti ?

Na h'evanī vattabbe—pe—

Lokuttaraṇi kusalaṇi avipākan ti ?

Āmantā.

Kāmāvacaraṇi kusalaṇi avipākan ti ?

Na h'evanī vattabbe—pe—

Lokuttaraṇi kusalaṇi avipākan ti ?

Āmantā.

Rūpāvacaramū kusalam—pe—arūpāvacaramū kusalam
avipākan ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

6. Kāmāvacaramū kusalam savipākam ācayagāmīti ?¹

Āmantā.

Lokuttaramū kusalam savipākam ācayagāmīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Rūpāvacaramū kusalam — pe — arūpāvacaramū kusalam
savipākam ācayagāmīti ?

Āmantā.

Lokuttaramū kusalam savipākam ācayagāmīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Lokuttaramū kusalam savipākam apacayagāmīti ?

Āmantā.

Kāmāvacaramū kusalam savipākam apacayagāmīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Lokuttaramū kusalam savipākam apacayagāmīti ?

Āmantā.

Rūpāvacaramū kusalam — pe — arūpāvacaramū kusalam
savipākam apacayagāmīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

A r i y a d h a m m a v i pāk a k a t h ā.

VII. 10.

1. Vipāko vipākadhammadhammo ti ?

Āmantā.

Tassa vipāko vipākadhammadhammo ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Tassa vipāko vipākadhammadhammo ti ?

Āmantā.

Tassa tass'eva n'atthi dukkhassa antakiriyā, n'atthi
vattupacchedo, n'atthi anupādāparinibbānan ti ?

¹ °gāmin ti, M.

Na h'evāñi vattabbe—pe—

2. Vipāko vipākadhammadhammo ti?

Āmantā.

Vipāko ti vā vipākadhammadhammo ti vā, vipākadhammadhammo ti vā, vipāko ti vā, esese ekaṭṭhe same sabhāge tajjāte ti?

Na h'evāñi vattabbe—pe—

3. Vipāko vipākadhammadhammo ti?

Āmantā.

Vipāko ca vipākadhammadhammo ca, vipākadhammadhammo ca vipāko ca sahagatā sahajātā saṁsaṭṭhā saṁpayuttā ekuppādā ekanirodhā ekavatthukā ekāraimmañāti?

Na h'evāñi vattabbe—pe—

4. Vipāko vipākadhammadhammo ti?

Āmantā.

Tañ ñeva akusalaiñ so akusalassa vipāko, tañ ñeva kusalaiñ so kusalassa vipāko ti?

Na h'evāñi vattabbe—pe—

Vipāko vipākadhammadhammo ti?

Āmantā.

Yen'eva cittena pāññaiñ hanati, ten'eva cittena niraye paccati : yen'eva cittena dāññaiñ deti, ten'eva cittena sagge modatīti?

Na h'evāñi vattabbe—pe—

5. Na vattabbam “Vipāko vipākadhammadhammo ti”?

Āmantā.

Nanu vipākā cattāro khandhā arūpino¹ aññamaññapaccayā ti?

Āmantā.

Hañci vipākā cattāro khandhā arūpino aññamaññapaccayā, tena vata re vattabbe “Vipāko vipākadhammadhammo ti.”

Vipākadhammadhammo ti kathā.

¹ arūpā no, P.

S a t t a m o V a g g o.

Saṃgaho, Saṃpayutto, Cetasiko dhammo,
Cetasikam dānaṇi, Paribhogamayaṇi puññam vaddhati,
Ito dinnena tattha yāpentīti, Paṭhavī kammavipāko,
Jarāmaraṇam vipāko, N'atti ariyadhammavipāko ti,
Vipāko vipākadhammadhammo ti.

VIII. 1.

1. Cha gatiyo ti?

Āmantā.

Nanu pañca gatiyo vuttā Bhagavatā, Nirayo, Tiracchā-nayoni, Pettivisayo, Manussā, Devā ti?

Āmantā.

Hañci pañca gatiyo vuttā Bhagavatā, Nirayo, Tiracchā-nayoni, Pettivisayo, Manussā, Devā, no vata re vattabbe “Cha gatiyo ti.”

2. Cha gatiyo ti?

Āmantā.

Nanu Kālakañjakā¹ Asurā petānam samānavanñā samānabhogā samānāhārā samānāyukā petehi saha āvā-havivāham gacchantīti?

Āmantā.

Hañci Kālakañjakā Asurā petānam samānavanñā samānabhogā samānāhārā samānāyukā petehi saha āvā-havivāham gacchanti, no vata re vattabbe “Cha gatiyo ti.”

3. Cha gatiyo ti?

Āmantā.

Nanu Vepacittiparisā Devānam samānavanñā samānabhogā samānāhārā samānāyukā Devehi saha āvā-havivāham gacchantīti?

Āmantā.

Hañci Vepacittiparisā Devānam samānavanñā samānabhogā samānāhārā samānāyukā Devehi saha āvā-havivāham gacchanti, no vata re vattabbe “Cha gatiyo ti.”

4. Cha gatiyo ti?

Āmantā.

Nanu Vepacittiparisā pubbadevā ti?

Āmantā.

Hañci Vepacittiparisā pubbadevā, no vata re vattabbe “Cha gatiyo ti.”

5. Na vattabbañ “Cha gatiyo ti”?

Āmantā.

¹ kālakatā, P.

Nanu atthi asurakāyo ti ?

Āmantā.

Hañci atthi asurakāyo, tena vata re vattabbe “ Cha gatiyo ti.”

G a t i k a t h ā.

VIII. 2.

1. Atthi antarābhavo ti ?

Āmantā.

Kāmabhavo ti ?

Na h'evam̄i vattabbe—pe—

Atthi antarābhavo ti ?

Āmantā.

Rūpabhavo ti ?

Na h'evam̄i vattabbe—pe—

Atthi antarābhavo ti ?

Āmantā.

Arūpabhavo ti ?

Na h'evam̄i vattabbe—pe—

2. Atthi antarābhavo ti ?

Āmantā.

Kāmabhavassa ca rūpabhavassa ca antare atthi antarābhavo ti ?

Na h'evam̄i vattabbe—pe—

Atthi antarābhavo ti ?

Āmantā.

Rūpabhavassa ca arūpabhavassa ca antare atthi antarābhavo ti ?

Na h'evam̄i vattabbe—pe—

3. Kāmabhavassa ca rūpabhavassa ca antare n'atthi antarābhavo ti ?

Āmantā.

Hañci kāmabhavassa ca rūpabhavassa ca antare n'atthi antarābhavo, no vata re vattabbe “ Atthi antarābhavo ti.”

Rūpabhavassa ca arūpabhavassa ca antare n'atthi antarābhavo ti ?

Āmantā.

Hañci rūpabhavassa ca arūpabhavassa ca antare n'atthi antarābhavo, no vata re vattabbe “Atthi antarābhavo ti.”

4. Atthi antarābhavo ti?

Āmantā.

Pañcamī sā yoni, chaṭṭhamī sā gati, atṭhamī sā viññāṇaṭṭhitī, dasamo so sattāvāso ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Atthi antarābhavo ti?

Āmantā.

Antarābhavo bhavo gati sattāvāso saṃsāro yoni viññāṇaṭṭhitī attabhāvapaṭilābho ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Atthi antarābhavūpagaṇī kamman ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Atthi antarābhavūpagā sattā ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Antarābhavē sattā jāyanti, jīyanti, mīyanti, cavanti, uppajjantīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Antarābhavē atthi rūpaṇī vedanā saññā saṃkhārā viññāṇan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Antarābhavo pañcavokārabhavo ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

5. Atthi kāmabhavo, kāmabhavo bhavo gati sattāvāso saṃsāro yoni viññāṇaṭṭhitī attabhāvapaṭilābho ti?

Āmantā.

Atthi antarābhavo, antarābhavo bhavo gati sattāvāso saṃsāro yoni viññāṇaṭṭhitī attabhāvapaṭilābho ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Atthi kāmabhavūpagaṇī kamman ti?

Āmantā.

Atthi antarābhavūpagaṇī kamman ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Atthi kāmabhavūpagā sattā ti?

Āmantā.

Atthi antarābhavūpagā sattā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Kāmabhavo sattā jāyanti jīyanti mīyanti cavanti uppajjantīti ?

Āmantā.

Antarābhavo sattā jāyanti jīyanti mīyanti cavanti uppajjantīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Kāmabhavo atthi rūpaṁ vedanā saññā saṅkhārā viññāṇan ti ?

Āmantā.

Antarābhavo atthi rūpaṁ vedanā saññā saṅkhārā viññāṇan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Kāmabhavo pañcavokārabhavo ti ?

Āmantā.

Antarābhavo pañcavokārabhavo ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

6. Atthi rūpabhavo, rūpabhavo bhavo gati sattāvāso samsāro yoni viññāṇaṭṭhitī attabhāvapaṭilābho ti ?

Āmantā.

Atthi antarābhavo, antarābhavo bhavo gati sattāvāso samsāro yoni viññāṇaṭṭhitī attabhāvapaṭilābho ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Atthi rūpabhavūpagam̄ kamman ti ?

Āmantā.

Atthi antarābhavūpagam̄ kamman ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Atthi rūpabhavūpagā sattā ti ?

Āmantā.

Atthi antarābhavūpagā sattā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Rūpabhavo sattā jāyanti jīyanti mīyanti cavanti uppajjantīti ?

Āmantā.

Antarābhavo sattā jāyanti jīyanti mīyanti cavanti uppajjantīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Rūpabhave atthi rūpaṁ vedanā saññā saṅkhārā viññāṇan ti ?

Āmantā.

Antarābhavē atthi rūpaṁ vedanā saññā saṅkhārā viññāṇan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe —pe—

Rūpabhavo pañcavokārabhavo ti ?

Āmantā.

Antarābhavo pañcavokārabhavo ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

7. Atthi arūpabhavo, arūpabhavo bhavo gati sattāvāso saṁsāro yoni viññāṇatṭhitī attabhāvapatiṭilābho ti ?

Āmantā.

Atthi antarābhavo, antarābhavo bhavo gati sattāvāso saṁsāro yoni viññāṇatṭhitī attabhāvapatiṭilābho ti ?

Āmantā.

Atthi arūpabhavūpagaṇi kammān ti ?

Āmantā.

Atthi antarābhavūpagaṇi kammān ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Atthi arūpabhavūpagā sattā ti ?

Āmantā.

Atthi antarābhavūpagā sattā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Arūpabhave sattā jāyanti jīyanti mīyanti cavanti uppajjantīti ?

Āmantā.

Antarābhavē sattā jāyanti jīyanti mīyanti cavanti uppajjantīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Arūpabhave atthi vedanā saññā saṅkhārā viññāṇan ti ?

Āmantā.

Antarābhavē atthi vedanā saññā saṅkhārā viññāṇan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Arūpabhavo catuvokārabhavo ti ?

Āmantā.

Antarābhavo catuvokārabhavo ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

8. Atthi antarābhavo ti ?

Āmantā.

Sabbesañ ñeva sattānam̄ atthi antarābhavo ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sabbesañ ñeva sattānam̄ n'atthi antarābhavo ti ?

Āmantā.

Hañci sabbesañ ñeva sattānam̄ n'atthi antarābhavo, no
vata re vattabbe “Atthi antarābhavo ti.”

9. Atthi antarābhavo ti ?

Āmantā.

Ānantarikassa¹ puggalassa atthi antarābhavo ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Ānantarikassa puggalassa n'atthi antarābhavo ti ?

Āmantā.

Hañci ānantarikassa puggalassa n'atthi antarābhavo,
no vata re vattabbe “Atthi antarābhavo ti.”

10. Na-ānantarikassa puggalassa atthi antarābhavo ti ?

Āmantā.

Ānantarikassa puggalassa atthi antarābhavo ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Ānantarikassa puggalassa n'atthi antarābhavo ti ?

Āmantā.

Na-ānantarikassa puggalassa n'atthi antarābhavo ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Nirayūpagassa puggalassa — pe — asaññasattūpagassa
puggalassa — pe — arūpūpagassa puggalassa atthi antarā-
bhavo ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Arūpūpagassa puggalassa n'atthi antarābhavo ti ?

Āmantā.

Hañci arūpūpagassa puggalassa n'atthi antarābhavo, no
vata re vattabbe “Atthi antarābhavo ti.”

11. Na-arūpūpagassa puggalassa atthi antarābhavo ti ?

Āmantā.

¹ anantarikassa, P.S. ; ānantariyassa, M.K.

Arūpūpagassa puggalassa atthi antarābhavo ti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Arūpūpagassa puggalassa n'atthi antarābhavo ti ?

Āmantā.

Na-arūpūpagassa puggalassa n'atthi antarābhavo ti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

12. Na vattabbañ “ Atthi antarābhavo ti ”?

Āmantā.

Namu antarāparinibbāyī puggalo atthīti ?

Āmantā.

Hanci antarāparinibbāyī puggalo atthi, tena vata re vattabbe “ Atthi antarābhavo ti.”

13. Antarāparinibbāyī puggalo atthīti katvā atthi antarābhavo ti ?

Āmantā.

Upahaccaparinibbāyī puggalo atthīti katvā atthi upahac-cabhavo ti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Antarāparinibbāyī puggalo atthīti katvā atthi antarā-bhavo ti ?

Āmantā.

Asaṅkhāraparinibbāyī puggalo—pe — sasaṅkhārapari-nibbāyī puggalo atthīti katvā atthi sasaṅkhārabhavo ti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

A n t a r ā b h a v a k a t h ā .

VIII. 3.

1. Pañc'eva kāmaguṇā kāmadhātū ti ?

Āmantā.

Namu atthi tappaṭisaññutto¹ chando ti ?

Āmantā.

Hañci atthi tappaṭisaññutto chando, no vata re vattabbe “ Pañc'eva kāmaguṇā kāmadhātū ti.”

Namu atthi tappaṭisaññutto rāgo, tappaṭisaññutto

¹ tappamñtisañ°, P.

chandarāgo, tappaṭisaññutto saṃkappo, tappaṭisaññutto rāgo, tappaṭisaññutto saṃkapparāgo, tappaṭisaññuttā pīti, tappaṭisaññuttam̄ somanassam̄, tappaṭisaññuttam̄ pītisomanassan ti?

Āmantā.

Hañci atthi tappaṭisaññuttam̄ pītisomanassam̄, no vata re vattabbe “Pañc’eva kāmaguṇā kāmadhātū ti.”

2 Pañc’eva kāmaguṇā kāmadhātū ti?

Āmantā.

Manussānam̄ cakkhuṇ na kāmadhātūti?

Na h’evan̄ vattabbe—pe—

Manussānam̄ sotam̄—pe—manussānam̄ ghānam̄—pe—manussānam̄ jīvhā—pe—manussānam̄ kāyo—pe—manussānam̄ mano na kāmadhātūti?

Na h’evan̄ vattabbe—pe—

Manussānam̄ mano na kāmadhātūti?

Āmantā.

Nanu vuttaṇ Bhagavatā—

“ Pañca kāmaguṇā loke
Mano chaṭṭhā paveditā,
Ettha chandaṇ virājetvā
Evan̄ dukkhā pamuccatī.”

Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṇ “ Manussānam̄ mano na kāmadhātūti.”

3. Pañc’eva kāmaguṇā kāmadhātū ti?

Āmantā.

Kāmaguṇā bhavo gati sattāvāso saṃsāro yoni viññāṇa-ṭṭhiti attabhāvapaṭilābhō ti?

Na h’evan̄ vattabbe—pe—

Atthi kāmaguṇūpagaṇū kamman ti?

Na h’evan̄ vattabbe—pe—

Atthi kāmaguṇūpagā sattā ti?

Na h’evan̄ vattabbe—pe—

Kāmaguṇē sattā jāyanti jīyanti mīyanti cavanti uppajjantīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—
 Kāmaguṇe atthi rūpaṁ vedanā saññā saṅkhārā
 viññāṇan ti?
 Na h'evam̄ vattabbe—pe—
 Kāmaguṇā pañcavokārabhavo ti?
 Na h'evam̄ vattabbe—pe—
 Kāmaguṇe Sammāsambuddhā uppajjanti, Pacceka-saṁ-
 buddhā uppajjanti, sāvakayugam̄ uppajjatī?
 Na h'evam̄ vattabbe—pe—
 4. Kāmadhātu bhavo gati sattāvāso saṁsāro yoni
 viññāṇaṭṭhitī attabhāvapaṭilābho ti?
 Āmantā.
 Kāmaguṇā bhavo gati sattāvāso saṁsāro yoni viññāṇaṭ-
 ṭhitī attabhāvapaṭilābho ti?
 Na h'evam̄ vattabbe—pe—
 Atthi kāmadhātūpagaṇ kamman ti?
 Āmantā.
 Atthi kāmaguṇūpagaṇ kamman ti?
 Na h'evam̄ vattabbe—pe—
 Atthi kāmadhātūpagā sattā ti?
 Āmantā.
 Atthi kāmaguṇūpagaṇ sattā ti?
 Na h'evam̄ vattabbe—pe—
 Kāmadhātuyā sattā jāyanti jīyanti mīyanti cavanti
 uppajjantī?
 Āmantā.
 Kāmaguṇā sattā jāyanti jīyanti mīyanti cavanti
 uppajjantī?
 Na h'evam̄ vattabbe—pe—
 Kāmadhātuyā atthi rūpaṁ vedanā saññā saṅkhārā
 viññāṇan ti?
 Āmantā.
 Kāmaguṇā atthi rūpaṁ vedanā saññā saṅkhārā
 viññāṇan ti?
 Na h'evam̄ vattabbe—pe—
 Kāmadhātu pañcavokārabhavo ti?
 Āmantā.
 Kāmaguṇā pañcavokārabhavo ti?

Na h'evaṇi vattabbe—pe—

Kāmadhātuyā Sammāsambuddhā uppajjanti, Pacceka-sambuddhā uppajjanti, sāvakayugaṇi uppajjatī?

Āmantā.

Kāmaguṇā Sammāsambuddhā uppajjanti, Pacceka-sambuddhā uppajjanti, sāvakayugaṇi uppajjatī?

Na h'evaṇi vattabbe—pe—

5. Na vattabbaṇi “Pañc'eva kāmaguṇā kāmadhātūti”?

Āmantā.

Nanu vuttaṇi Bhagavatā—“Pañc'ime Bhikkhave kāmaguṇā. Katame pañca? Cakkhuvīññeyyā rūpā iṭṭhā kantā manāpā piyarūpā kāmūpasanīhitā rajaṇīyā, sotaviññeyyā saddā—pe—ghānaviññeyyā gandhā—pe—jivhāviññeyyā rasā—pe—kāyaviññeyyā phoṭṭhabbā iṭṭhā kantā manāpā piyarūpā kāmūpasanīhitā rajaṇīyā; ime kho Bhikkhave pañca kāmaguṇā ti.” Atth'eva puttanto ti?

Āmantā.

Tena hi pañc'eva kāmaguṇā kāmadhātūti.

Kām a g u ḡ a k a t h ā

VIII. 4.

1. Pañc'ev'āyatanaṁ kāmā ti?

Āmantā.

Nanu atthi tappaṭisaññutto chando ti?

Āmantā.

Hañci atthi tappaṭisaññutto chando, no vata re vattabbe “Pañc'ev'āyatanaṁ kāmā ti.”

Nanu atthi tappaṭisaññutto rāgo, tappaṭisaññutto chandarāgo, tappaṭisaññutto saṅkappo, tappaṭisaññutto rāgo, tappaṭisaññutto saṅkapparāgo, tappaṭisaññuttā pīti, tappaṭisaññuttaṇi somanassaiṇi, tappaṭisaññuttaṇi pītisomanassan ti?

Āmantā.

Hañci atthi tappaṭisaññuttaṇi pītisomanassaiṇi, no vata re vattabbe “Pañc'ev'āyatanaṁ kāmā ti.”

2. Na vattabbam “ Pañc’ev’āyatanā kāmā ti ” ?

Āmantā.

Nanu vuttaṇī Bhagavatā—“ Pañc’ime Bhikkhave kāma-guṇā. Katame pañca ? Cakkhuviññeyyā rūpā itṭhā kantā manāpā piyarūpā kāmūpasamphitā rajaṇīyā, sotaviññeyyā saddā—pe—ghānaviññeyyā gandhā—pe—jivhāviññeyyā rasā—pe—kāyaviññeyyā phoṭṭhabbā itṭhā kantā manāpā piyarūpā kāmūpasamphitā rajaṇīyā ; ime kho Bhikkhave pañca kāmaguṇā ti.” Atth’eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi pañc’ev’āyatanā kāmā ti.

3. Pañc’ev’āyatanā kāmā ti ?

Āmantā.

Nanu vuttaṇī Bhagavatā—“ Pañc’ime Bhikkhave kāma-guṇā. Katame pañca ? Cakkhuviññeyyā rūpā—pe—kāya-viññeyyā phoṭṭhabbā itṭhā kantā manāpā piyarūpā kāmū-pasamphitā rajaṇīyā ; ime kho Bhikkhave pañca kāmaguṇā. Api ca Bhikkhave nete kāmaguṇā nāma.¹

Te ariyassa vinaye vuccanti
Saṅkapparāgo purissassa kāmo.
Na te kāmā yāni citrāni loke
Saṅkapparāgo purisassa kāno.
Tiṭṭhanti citrāni tath’eva loke,
Ath’ettha² dhīrā vinayan ti chandan ti.”

Atth’eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “ Pañc’ev’āyatanā kāmā ti.”

Kāmakaṭhā.

VIII. 5.

1. Rūpino dhammā rūpadhātūti ?

Āmantā.

¹ nām’ ete, P.M.

² ath’etta, P.S., atth’ettha, M.

Rūpaṇū bhavo gati sattāvāso saṃsāro yoni viññāṇaṭṭhitī attabhāvapaṭilābho ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Atthi rūpūpagam kamman ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Atthi rūpūpagā sattā ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Rūpe sattā jāyanti jīyanti mīyanti cavanti uppajjantīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Rūpe atthi rūpaṇ vedanā saññā saṃkhārā viññāṇan ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Rūpaṇū pañcavokārabhavo ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

2. Rūpadhātu bhavo gati—pe—attabhāvapaṭilābho ti ?

Āmantā.

Rūpaṇū bhavo gati—pe—attabhāvapaṭilābho ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Atthi rūpadhātūpagaṇ kamman ti ?

Āmantā.

Atthi rūpūpagaṇ kamman ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Atthi rūpadhātūpagā sattā ti ?

Āmantā.

Atthi rūpūpagā sattā ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Rūpadhātuyā sattā jāyanti jīyanti mīyanti cavanti uppajjantīti ?

Āmantā.

Rūpe sattā jāyanti jīyanti mīyanti cavanti uppajjan-tīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Rūpadhātuyā atthi rūpaṇ vedanā saññā saṃkhārā viññāṇan ti ?

Āmantā.

Rūpe atthi rūpaṇ vedanā saññā saṃkhārā viññāṇan ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Rūpadhātu pañcavokārabhavo ti?

Āmantā.

Rūpañi pañcavokārabhavo ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Rūpino dhammā rūpadhātu, kāmadhātuyā atthi rūpan
ti?

Āmantā.

Sā va kāmadhātu, sā rūpadhātūti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sā va kāmadhātu, sā rūpadhātūti?

Āmantā.

Kāmabbhavena samannāgato puggalo dvīhi bhavehi sa-
mannāgato hoti kāmabbhavena ca rūpabbhavena cāti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Rūpadhātukathā.

VIII. 6.

1. Arūpino dhammā arūpadhātūti?

Āmantā.

Vedanā bhavo gati sattāvāso saṃsāro yomi viññāṇatthiti
attabhāvapaṭilābho ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Atthi vedanūpaganī kamman ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Atthi vedanūpagā sattā ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Vedanāya sattā jāyanti jīyanti mīyanti cavanti up-
pajjantīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Vedanāya atthi vedanā saññā sañkhārā viññāṇan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Vedanā catuvokārabhavo ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

2. Arūpadhātu bhavo gati—pe—attabhāvapaṭilābho ti?
Āmantā.

Vedanā bhavo gati—pe—attabhāvapaṭilābho ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Atthi arūpadhātūpagamī kamman ti?

Āmantā.

Atthi vedanūpagamī kamman ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Atthi arūpadhātūpagā sattā ti?

Āmantā.

Atthi vedanūpagā sattā ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Arūpadhātuyā sattā jāyanti jīyanti mīyanti cavanti uppajjantīti?

Āmantā.

Vedanāya sattā jāyanti jīyanti mīyanti cavanti uppajjantīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Arūpadhātuyā atthi vedanā saññā saṃkhārā viññāṇan ti?

Āmantā.

Vedanāya atthi vedanā saññā saṃkhārā viññāṇan ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Arūpadhātu catuvokārabhavo ti?

Āmantā.

Vedanā catuvokārabhavo ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Arūpino dhammā arūpadhātu, kāmadhātuyā atthi vedanā saññā saṃkhārā viññāṇan ti?

Āmantā.

Sā va kāmadhātu, sā arūpadhātūti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Sā va kāmadhātu, sā arūpadhātūti?

Āmantā.

Kāmabhavena samannāgato puggalo dvīhi bhavehi samannāgato hoti kāmabhavena ca arūpabhavena cāti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Rūpino dhammā rūpadhātu, arūpino dhammā arūpadhātu, kāmadhātuyā atthi rūpaṃ vedanā saññā saṃkhārā viññāṇan ti?

Āmantā.

Sā va kāmadhātu, sā rūpadhātu, sā arūpadhātūti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sā va kāmadhātu, sā rūpadhātu, sā arūpadhātūti ?

Āmantā.

Kāmabhavena samannāgato puggalo tīhi bhavehi samannāgato hoti kāmabhavena ca rūpabhavena ca arūpabhavena cāti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

A rūp a d hāt u k a t hā .

VIII. 7.

1. Saṭṭāyataniko attabhāvo rūpadhātuyā ti ?

Āmantā.

Atthi tattha ghānāyatanan ti ?

Āmantā.

Atthi tattha gandhāyatanan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Atthi tattha jivhāyatanan ti ?

Āmantā.

Atthi tattha rasāyatanan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Atthi tattha kāyāyatanan ti ?

Āmantā.

Atthi tattha phoṭṭhabbāyatanan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

2. N'atthi tattha gandhāyatanan ti ?

Āmantā.

N'atthi tattha ghānāyatanan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

N'atthi tattha rasāyatanan ti ?

Āmantā.

N'atthi tattha jivhāyatanan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

N'atthi tattha phoṭṭhabbāyatanan ti ?

Āmantā.

N'atthi tattha kāyāyatanañ ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

3. Atthi tattha cakkhāyatanañ, atthi rūpāyatanañ ti ?

Āmantā.

Atthi tattha ghānayatanañ, atthi gandhāyatanañ ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Atthi tattha cakkhāyatanañ, atthi rūpāyatanañ ti ?

Āmantā.

Atthi tattha jīvhāyatanañ, atthi rasāyatanañ—pe—

atthi tattha kāyāyatanañ, atthi phoṭṭhabbāyatanañ ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

4. Atthi tattha sotāyatanañ, atthi saddāyatanañ—pe—
atthi tattha manāyatanañ, atthi dhammāyatanañ ti ?

Āmantā.

Atthi tattha ghānāyatanañ, atthi gandhāyatanañ ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Atthi tattha manāyatanañ, atthi dhammāyatanañ ti ?

Āmantā.

Atthi tattha jīvhāyatanañ, atthi rasāyatanañ—pe—
atthi tattha kāyāyatanañ, atthi phoṭṭhabbāyatanañ ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

5. Atthi tattha ghānāyatanañ, n'atthi gandhāyatanañ
ti ?

Āmantā.

Atthi tattha cakkhāyatanañ, n'atthi rūpāyatanañ ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Atthi tattha ghānāyatanañ, n'atthi gandhāyatanañ ti ?

Āmantā.

Atthi tattha sotāyatanañ, n'atthi saddāyatanañ—pe—
atthi tattha manāyatanañ, n'atthi dhammāyatanañ ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

6. Atthi tattha jīvhāyatanañ, n'atthi rasāyatanañ—pe—
atthi tattha kāyāyatanañ, n'atthi phoṭṭhabbāyatanañ
ti ?

Āmantā.

Atthi tattha cakkhāyatanañ, n'atthi rūpāyatanañ ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Atthi tattha kāyāyatanaṁ, n'atthi phoṭṭhabbāyatanañ ti?
Āmantā.

Atthi tattha sotāyatanaṁ, n'atthi saddāyatanaṁ—pe—
atthi tattha manāyatanaṁ, n'atthi dhammāyatanañ ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

7. Atthi tattha cakkhāyatanaṁ, atthi rūpāyatanaṁ, tena
cakkhunā tañ rūpañ passatīti?

Āmantā.

Atthi tattha ghānāyatanaṁ, atthi gandhāyatanaṁ, tena
ghānenā tañ gandhañ ghāyatīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Atthi tattha cakkhāyatanaṁ, atthi rūpāyatanaṁ, tena
cakkhunā tañ rūpañ passatīti?

Āmantā.

Atthi tattha jivhāyatanañ, atthi rasāyatanañ, tāya
jivhāya tañ rasam̄ sāyati—pe—atthi tattha kāyāyatanaṁ,
atthi phoṭṭhabbāyatanaṁ, tena kāyena tañ phoṭṭhabbam̄
phusatīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

8. Atthi tattha sotāyatanaṁ, atthi saddāyatanaṁ—pe—
atthi tattha manāyatanaṁ, atthi dhammāyatanaṁ, tena
manena tañ dhammañ vijānātīti?

Āmantā.

Atthi tattha ghānāyatanaṁ, atthi gandhāyatanaṁ, tena
ghānenā tañ gandhañ ghāyatīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Atthi tattha manāyatanaṁ, atthi dhammāyatanaṁ, tena
manena tañ dhammañ vijānātīti?

Āmantā.

Atthi tattha jivhāyatanaṁ, atthi rasāyatanañ—pe—
atthi tattha kāyāyatanaṁ, atthi phoṭṭhabbāyatanaṁ, tena
kāyena tañ phoṭṭhabbam̄ phusatīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

9. Atthi tattha ghānāyatanaṁ, atthi gandhāyatanaṁ,
na ca tena ghānenā tañ gandhañ ghāyatīti?

Āmantā.

Atthi tattha cakkhāyatanaṁ, atthi rūpāyatanaṁ, na ca
tena cakkhunā tañ rūpañ passatīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Atthi tattha ghānāyatanaṁ, atthi gandhāyatanaṁ, na ca tena ghānena tam̄ gandhaṁ ghāyatīti ?

Āmantā.

Atthi tattha sotāyatanaṁ, atthi saddāyatanaṁ—pe—
atthi tattha manāyatanaṁ, atthi dhammāyatanaṁ, na ca tena manena tam̄ dhammaṇi vijānātīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

10. Atthi tattha jivhāyatanaṁ, atthi rasāyatanaṁ—pe—
atthi tattha kāyāyatanaṁ, atthi phoṭṭhabbāyatanaṁ, na ca tena kāyena tam̄ phoṭṭhabbaṁ phusatīti ?

Āmantā.

Atthi tattha cakkhāyatanaṁ, atthi rūpāyatanaṁ, na ca tena cakkhunā tam̄ rūpaṁ passatīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Atthi tattha kāyāyatanaṁ, atthi phoṭṭhabbāyatanaṁ,
na ca tena kāyena tam̄ phoṭṭhabbaṁ phusatīti ?

Āmantā.

Atthi tattha sotāyatanaṁ, atthi saddāyatanaṁ—pe—
atthi tattha manāyatanaṁ, atthi dhammāyatanaṁ, na ca tena manena tam̄ dhammaṇi vijānātīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

11. Atthi tattha ghānāyatanaṁ, atthi gandhāyatanaṁ,
tena ghānena tam̄ gandhaṁ ghāyatīti ?

Āmantā.

Atthi tattha mūlagandho sāragandho tacagandho patta-gandho pupphagandho phalagandho āmagandho visa-gandho ¹ sugandho duggandho ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

12. Atthi tattha jivhāyatanaṁ, atthi rasāyatanaṁ, tāya jivhāya tam̄ rasam̄ sāyatīti ?

Āmantā.

Atthi tattha mūlaraso khandharaso ² tacaraso pattaraso puppharaso phalaraso ambilaṁ madhuraṁ tittakam̄ kaṭu-kaṁ loniyam̄ khāriyam̄ laṁbilam̄ ³ kasāvo sādu asādūti ?

¹ vissagandho, P.S.S.₂.

² gandharaso, P.

³ lavanaṁ, P.S.S.₂.

Na h'evaṇi vattabbe—pe—

13. Atthi tattha kāyāyatanaṇi, atthi phoṭṭhabbāyatanaṇi, tena kāyena taṇi phoṭṭhabbam phusatīti ?

Āmantā.

Atthi tattha kakkhaṇi mudukam saṇham pharusam sukhasamphassani dukkhasamphassani garukam lahukan ti ?

Na h'evaṇi vattabbe—pe—

14. Na vattabbam “ Saṭṭayataniko attabhāvo rūpadhātuyā ti ” ?

Āmantā.

Nanu atthi tattha ghānanimittaṇi jivhānimittaṇi kāyanimittan ti ?

Āmantā.

Hañci atthi tattha ghānanimittaṇi jivhānimittaṇi kaya-nimittaṇi, tena vata re vattabbe “ Saṭṭayataniko attabhāvo rūpadhātuyā ti.”

Rūpadhātu yā āyatana kathā.

VIII 8.

1. Atthi rūpam arūpesūti ?

Āmantā.

Rūpabhavo rūpagati rūpasattāvāso rūpasamṣāro rūpayoni rūpattabhāvapaṭilābho ti ?

Na h'evaṇi vattabbe—pe—

Nanu arūpabhavo arūpagati arūpasattāvāso arūpasamṣāro arūpayoni arūpattabhāvapaṭilābho ti ?

Āmantā.

Hañci arūpabhavo arūpagati arūpasattāvāso arūpasamṣāro arūpayoni arūpattabhāvapaṭilābho, no vata re vat-tabbe “ Atthi rūpam arūpesūti.”

2. Atthi rūpam arūpesūti ?

Āmantā.

Pañcavokārabhavo gati sattāvāso saṃsāro yoni viññāṇatṭhitī attabhāvapaṭilābho ti ?

Na h'evaṇī vattabbe—pe—

Nanu catuvokārabhavo—pe—attabhāvapaṭilābho ti ?
Āmantā.

Hañci catuvokārabhavo — pe — attabhāvapaṭilābho, no
vata re vattabbe “ Atthi rūpaṇī arūpesūti.”

3. Atthi rūpaṇī rūpadhātuyā, so ca rūpabhavo rūpagati
—pe—rūpattabhāvapaṭilābho ti ?

Āmantā.

Atthi rūpaṇī arūpesu, so ca rūpabhavo rūpagati—pe—
rūpattabhāvapaṭilābho ti ?

Na h'evaṇī vattabbe—pe—

Atthi rūpaṇī rūpadhātuyā, so ca pañcavokārabhavo
gati—pe—attabhāvapaṭilābho ti ?

Āmantā.

Atthi rūpaṇī arūpesu, so ca pañcavokārabhavo gati—pe—
—attabhāvapaṭilābho ti ?

Na h'evaṇī vattabbe—pe—

4. Atthi rūpaṇī arūpesu, so ca arūpabhavo arūpagati—
—pe—arūpattabhāvapaṭilābho ti ?

Āmantā.

Atthi rūpaṇī arūpadhātuyā, so ca arūpabhavo arūpagati
—pe—arūpattabhāvapaṭilābho ti ?

Na h'evaṇī vattabbe—pe—

Atthi rūpaṇī arūpesu, so ca catuvokārabhavo gati—pe—
attabhāvapaṭilābho ti ?

Āmantā.

Atthi rūpaṇī arūpadhātuyā, so ca catuvokārabhavo gati
—pe—attabhāvapaṭilābho ti ?

Na h'evaṇī vattabbe—pe—

5. Atthi rūpaṇī arūpesūti ?

Āmantā.

Nanu rūpānaṇī nissaraṇāṇī arūpaṇī vuttaṇī Bhagavatā
ti ?

Āmantā.

Hañci rūpānaṇī nissaraṇāṇī arūpaṇī vuttaṇī Bhagavatā,
no vata re vattabbe “ Atthi rūpaṇī arūpesūti.”

6. Rūpānaṇī nissaraṇāṇī arūpaṇī vuttaṇī Bhagavatā,
atthi rūpaṇī arūpesūti ?

Āmantā.

Kāmānaṁ nissaraṇaṁ nekkhammaṁ vuttaṁ Bhagavatā,
atthi nekkhammesu kāmā, atthi anāsavesu āsavā,¹ atthi
apariyāpannesu pariyāpannā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Ā r u p p e r ū p a k a t h ā.

VIII. 9.

1. Kusalena cittena samuṭṭhitam̄ kāyakammaṁ rūpam̄
kusalan ti ?

Āmantā.

Sārammaṇaṁ, atthi tassa āvatṭanā ābhogo samannāhāro
manasikāro cetanā patthanā pañidhīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Nanu anārammaṇaṁ, n'atthi tassa āvatṭanā ābhogo
samannāhāro manasikāro cetanā patthanā pañidhīti ?

Āmantā.

Hañci anārammaṇaṁ, n'atthi tassa āvatṭanā ābhogo
samannāhāro manasikāro cetanā patthanā pañidhi, no
vata re vattabbe “Kusalena cittena samuṭṭhitam̄ kāya-
kammaṁ rūpam̄ kusalan ti.”

2. Kusalena cittena samuṭṭhito phasso kusalo sāram-
maṇo, atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti ?

Āmantā.

Kusalena cittena samuṭṭhitam̄ kāyakammaṁ rūpam̄
kusalaṁ sārammaṇaṁ, atthi tassa āvatṭanā—pe—pañi-
dhīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Kusalena cittena samuṭṭhitā vedanā—pe—saññā, cetanā,
saddhā, viriyā, sati, samādhi—pe—paññā kusalā sāram-
maṇā, atthi tāya āvatṭanā—pe—pañidhīti ?

Āmantā.

¹ P.S.S₂ omit “atthi anāsavesu āsavā.”

Kusalena cittena samuṭṭhitam kāyakammaṇī rūpaṇī kusalam sārammaṇam, atthi tassa āvaṭṭanā—pe—pañidhīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

3. Kusalena cittena samuṭṭhitam kāyakammaṇī rūpaṇī kusalam anārammaṇam, n'atthi tassa āvaṭṭanā—pe—pañidhīti?

Āmantā.

Kusalena cittena samuṭṭhitam phasso kusalo anāraṇīmaṇo, n'atthi tassa āvaṭṭanā—pe—pañidhīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Kusalena cittena samuṭṭhitam kāyakammaṇī rūpaṇī kusalam anārammaṇam, n'atthi tassa āvaṭṭanā—pe—pañidhīti?

Āmantā.

Kusalena cittena samuṭṭhitā vedanā—pe—saññā, cetanā, saddhā, viriyaṇī, sati, saṃādhi—pe—paññā kusalā anāraṇīmaṇā, n'atthi tāya āvaṭṭanā—pe—pañidhīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

4. Kusalena cittena samuṭṭhitam kāyakammaṇī rūpaṇī kusalan ti?

Āmantā.

Yañ kiñci kusalena cittena samuṭṭhitam rūpaṇī, sabban taṇī¹ kusalan ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Kusalena cittena samuṭṭhitam kāyakammaṇī rūpaṇī kusalan ti?

Āmantā.

Kusalena cittena samuṭṭhitam rūpāyatanaṇī kusalan ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Kusalena cittena samuṭṭhitam kāyakammaṇī rūpaṇī kusalan ti?

Āmantā.

Kusalena cittena samuṭṭhitam saddāyatanaṇī—pe—gandhāyatanaṇī, rasāyatanaṇī, phoṭṭhabbāyatanaṇī—pe—

¹ santamī, P.; samantamī, S.

paṭhavīdhātu, āpodhātu, tejodhātu — pe — vāyodhātu kusalā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

5. Kusalena cittena samuṭṭhitam̄ rūpāyatanaṇi abyākatan ti ?

Āmantā.

Kusalena cittena samuṭṭhitam̄ kāyakammaṇi rūpam̄ abyākatan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Kusalena cittena samuṭṭhitam̄ saddāyatanaṇi—pe—gandhāyatanaṇi, rasāyatanaṇi, phoṭṭhabbāyatanaṇi—pe—paṭhavīdhātu, āpodhātu, tejodhātu—pe—vāyodhātu abyākata ti ?

Āmantā.

Kusalena cittena samuṭṭhitam̄ kāyakammaṇi rūpam̄ abyākatan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

6. Kusalena cittena samuṭṭhitam̄ kāyakammaṇi rūpam̄ anārammaṇam̄ kusalan ti ?

Āmantā.

Kusalena cittena samuṭṭhitam̄ rūpāyatanaṇi anārammaṇam̄ kusalan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Kusalena cittena samuṭṭhitam̄ kāyakammaṇi rūpam̄ anārammaṇam̄ kusalan ti ?

Āmantā.

Kusalena cittena samuṭṭhitam̄ saddāyatanaṇi—pe—gandhāyatanaṇi, rasāyatanaṇi, phoṭṭhabbāyatanaṇi—pe—pathavīdhātu, āpodhātu, tejodhātu—pe—vāyodhātu anārammaṇā kusalā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

7. Kusalena cittena samuṭṭhitam̄ rūpāyatanaṇi anārammaṇam̄ abyākatan ti ?

Āmantā.

Kusalena cittena samuṭṭhitam̄ kāyakammaṇi rūpam̄ anārammaṇam̄ abyākatan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Kusalena cittena samuṭṭhitam̄ saddāyatanaṇi—pe—

gandhāyatanañ, rasāyatanañ, phoṭṭhabbāyatanañ—pe—paṭhavīdhātu, āpodhātu, tejodhātu—pe—vāyodhātu anārammaṇā abyākatā ti?

Āmantā.

Kusalena cittena samuṭṭhitam kāyakammañ rūpañ anārammaṇam abyākatan ti?

Na h'evañ vattabbe—pe—

8. Kusalena cittena samuṭṭhitam kāyakammañ rūpañ phassavippayuttam kusalān ti?

Āmantā.

Kusalena cittena samuṭṭhitam rūpāyatanañ phassavip-payuttam kusalān ti?

Na h'evañ vattabbe—pe—

Kusalena cittena samuṭṭhitam kāyakammañ rūpañ phassavippayuttam kusalān ti?

Āmantā.

Kusalena cittena samuṭṭhitam saddāyatanañ—pe—gandhāyatanañ, rasāyatanañ, phoṭṭhabbāyatanañ—pe—paṭhavīdhātu, āpodhātu, tejodhātu — pe — vāyodhātu phassavippayuttā kusalān ti?

Na h'evañ vattabbe—pe—

9. Kusalena cittena samuṭṭhitam rūpāyatanañ phassavippayuttam abyākatan ti?

Āmantā.

Kusalena cittena samuṭṭhitam kāyakammañ rūpañ phassavippayuttam abyākatan ti?

Na h'evañ vattabbe—pe—

Kusalena cittena samuṭṭhitam saddāyatanañ—pe—gandhāyatanañ, rasāyatanañ, phoṭṭhabbāyatanañ—pe—paṭhavīdhātu, āpodhātu, tejodhātu — pe — vāyodhātu phassavippayuttā abyākatā ti?

Āmantā.

Kusalena cittena samuṭṭhitam kāyakammañ rūpañ phassavippayuttam abyākatan ti?

Na h'evañ vattabbe—pe—

10. Kusalena cittena samuṭṭhitam kāyakammañ rūpañ anārammaṇam phassavipayuttam kusalān ti?

Āmantā.

Kusalena cittena samuṭṭhitam rūpāyatanaṇi anārammaṇam phassavippayuttam kusalan ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Kusalena cittena samuṭṭhitam kāyakammaṇi rūpam anārammaṇam phassavippayuttam kusalan ti ?

Āmantā.

Kusalena cittena samuṭṭhitam saddāyatanaṇi—pe—gandhāyatanaṇi, rasāyatanaṇi, phoṭṭhabbāyatanaṇi—pe—paṭhavīdhātu, āpodhātu, tejodhātu—pe—vāyodhātu anārammaṇā phassavippayuttā kusalā ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

11. Kusalena cittena samuṭṭhitam rūpāyatanaṇi anārammaṇam phassavippayuttam abyākatan ti ?

Āmantā.

Kusalena cittena samuṭṭhitam kāyakammaṇi rūpam anārammaṇam phassavippayuttam abyākatan ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Kusalena cittena samuṭṭhitam saddāyatanaṇi—pe—gandhāyatanaṇi, rasāyatanaṇi, phoṭṭhabbāyatanaṇi—pe—paṭhavīdhātu, āpodhātu, tejodhātu—pe—vāyodhātu anārammaṇā phassavippayuttā abyākatā ti ?

Āmantā.

Kusalena cittena samuṭṭhitam kāyakammaṇi rūpam anārammaṇam phassavippayuttam abyākatan ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

12. Kusalena cittena samuṭṭhitam vacīkammaṇi rūpam kusalan ti ?

Āmantā.

Sārammaṇam, atthi tassa āvatṭanā ābhogo samannāhāro manasikāro cetanā patthanā pañidhīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Nanu anārammaṇam, n'atthi tassa āvatṭanā ābhogo samannāhāro manasikāro cetanā patthanā pañidhīti ?

Āmantā.

Hañci anārammaṇam, n'atthi tassa āvatṭanā ābhogo samannāhāro manasikāro cetanā patthanā pañidhi, no vata re vattabbe “ Kusalena cittena samuṭṭhitam vacīkammaṇi rūpam kusalan ti.”

13. Kusalena cittena samuṭṭhitō phasso kusalo sārammaṇo, atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti?

Āmantā.

Kusalena cittena samuṭṭhitāpi vacīkamīmāpi rūpāpi kusalāpi sārammaṇāpi, atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti?

Na h'evāpi vattabbe—pe—

Kusalena cittena samuṭṭhitā vedanā—pe—saññā, cetanā, saddhā, viriyāpi, sati, samādhi—pe—paññā kusalā sārammaṇā, atthi tāya āvatṭanā—pe—pañidhīti?

Āmantā.

Kusalena cittena samuṭṭhitāpi vacīkamīmāpi rūpāpi kusalāpi sārammaṇāpi, atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti?

Na h'evāpi vattabbe—pe—

14. Kusalena cittena samuṭṭhitāpi vacīkamīmāpi rūpāpi kusalāpi anārammaṇāpi, n'atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti?

Āmantā.

Kusalena cittena samuṭṭhitō phasso kusalo anārammaṇo, n'atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti?

Na h'evāpi vattabbe—pe—

Kusalena cittena samuṭṭhitāpi vacīkamīmāpi rūpāpi kusalāpi anārammaṇāpi, n'atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti?

Āmantā.

Kusalena cittena samuṭṭhitā vedanā—pe—saññā, cetanā, saddhā, viriyāpi, sati, samādhi—pe—paññā kusalā anārammaṇā, n'atthi tāya āvatṭanā—pe—pañidhīti?

Na h'evāpi vattabbe—pe—

15. Kusalena cittena samuṭṭhitāpi vacīkamīmāpi rūpāpi kusalān ti?

Āmantā.

Yāpi kiñci kusalena cittena samuṭṭhitāpi rūpāpi, sabban taṇi kusalān ti?

Na h'evāpi vattabbe—pe—

—Yathā kāyakamīmāpi, tathā vacīkamīnān ti.—

16. Akusalena cittena samuṭṭhitāpi kāyakamīmāpi rūpāpi akusalān ti?

Āmantā.

Sarāṇīmaṇai, atthi tassa āvatṭanā ābhogo samannāhāro manasikāro cetanā patthanā pañidhīti?

Na h'evaṇi vattabbe—pe—

Namu anārammaṇai, n'atthi tassa āvatṭanā ābhogo samannāhāro manasikāro cetanā patthanā pañidhīti?

Āmantā.

Hañci anārammaṇai, n'atthi tassa āvatṭanā ābhogo samannāhāro manasikāro cetanā patthanā pañidhi, no vata re vattabbe “Akusalena cittena samuṭṭhitai kāyakamīnai rūpāni akusalai.”

17. Akusalena cittena samuṭṭhito phasso akusalo sārammaṇo, atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti?

Āmantā.

Akusalena cittena samuṭṭhitai kāyakamīnai rūpāni akusalai sārammaṇai, atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti?

Na h'evaṇi vattabbe—pe—

Akusalena cittena samuṭṭhitā vedanā—pe—saññā, cetanā, rāgo, doso, moho, māno, diṭṭhi, vicikicchā, thīnai, uddhaccāni, ahirikāni—pe—anottappāni akusalai sārammaṇai, atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti?

Āmantā.

Akusalena cittena samuṭṭhitai kāyakamīnai rūpāni akusalai sārammaṇai, atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti?

Na h'evaṇi vattabbe—pe—

18. Akusalena cittena samuṭṭhitai kāyakamīnai rūpāni akusalai anārammaṇai, n'atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti?

Āmantā.

Akusalena cittena samuṭṭhito phasso akusalo anārammaṇo, n'atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti?

Na h'evaṇi vattabbe—pe—

Akusalena cittena samuṭṭhitai kāyakamīnai rūpāni akusalai anārammaṇai, n'atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti?

Āmantā.

Akusalena cittena samuṭṭhitā vedanā—pe—saññā, cetanā, rāgo, doso, moho, māno, diṭṭhi, vicikicchā, thīmam, uddhaccam, ahirikam—pe—anottappam akusalam anā-rammaṇam, n'atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

19. Akusalena cittena samuṭṭhitam kāyakammaṇi rūpam akusalan ti ?

Āmantā.

Yaṃ kiñci akusalena cittena samuṭṭhitam rūpam, sabbam tam akusalan ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

20. Akusalena cittena samuṭṭhitam vacīkammaṇi rūpam akusalan ti ?

Āmantā.

Sārammaṇam, atthi tassa āvatṭanā ābhogo samannāhāro manasikāro cetanā patthanā pañidhīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Nanu anārammaṇam, n'atthi tassa āvatṭanā ābhogo samannāhāro manasikāro cetanā patthanā pañidhīti ?

Āmantā.

Hañci anārammaṇam, n'atthi tassa āvatṭanā ābhogo samannāhāro manasikāro cetanā patthanā pañidhi, no vata re vattabbe “Akusalena cittena samuṭṭhitam vacīkammaṇi rūpam akusalan ti.”

21. Akusalena cittena samuṭṭhito phasso akusalo sārammaṇo, atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti ?

Āmantā.

Akusalena cittena samuṭṭhitam vacīkammaṇi rūpam akusalam sārammaṇam, atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Akusalena cittena samuṭṭhitā vedanā—pe—saññā, cetanā, rāgo, doso, moho, māno, diṭṭhi, vicikicchā, thīmam, uddhaccam, ahirikam—pe—anottappam akusalam sārammaṇam, atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti ?

Āmantā.

Akusalena cittena samuṭṭhitam vacīkammaṇi rūpam akusalam sārammaṇam, atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

22. Akusalena cittena samuññhitāñ vacīkammāñ rūpañ akusalāñ anārammañāñ, n'atthi tassa āvat̄tanā—pe—panidhīti?

Āmantā.

Akulena cittena samuññhito phasso akusalo anārammañāñ, n'atthi tassa āvat̄tanā—pe—panidhīti?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Akulena cittena samuññhitāñ vacīkammāñ rūpañ akusalāñ anārammañāñ, n'atthi tassa āvat̄tanā—pe—panidhīti?

Āmantā.

Akulena cittena samuññhitā vedanā—pe—saññā, cetanā, rāgo, doso, moho, māno, diññhi, vicikicchā, thīnam, uddhaccañ, ahirikāñ—pe—anottappañ akusalāñ anārammañāñ, n'atthi tassa āvat̄tanā—pe—panidhīti?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

23. Akusalena cittena samuññhitāñ vacīkammāñ rūpañ akusalan ti?

Āmantā.

Yañ kiñci akusalena cittena samuññhitāñ rūpañ, sabban tam akusalan ti?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

24. Akusalena cittena samuññhitāñ vacīkammāñ rūpañ akusalan ti?

Āmantā.

Akulena cittena samuññhitāñ rūpāyatanañ akusalan ti?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Akulena cittena samuññhitāñ vacīkammāñ rūpañ akusalan ti?

Āmantā.

Akulena cittena samuññhitāñ saddāyatanañ—pe—gandhāyatanañ, rasāyatanañ, phoñhabbāyatanañ, pañhavīdhātu, āpodhātu, tejodhātu, vāyodhātu, asuci, assu, lohitāñ—pe—sedo akusalo ti?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

25. Akusalena cittena samuññhitāñ rūpāyatanañ abyākatan ti?

Āmantā.

Akusalena cittena samuṭṭhitam rūpaṇū abyākatan ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Akusalena cittena samuṭṭhitam saddāyatanaṇ—pe—gandhāyatanaṇ, rasāyatanaṇ, phoṭṭhabbāyatanaṇ—pe—paṭhavīdhātu, āpodhātu, tejodhātu, vāyodhātu, asuci, assu, lohitam—pe—sedo abyākato ti?

Āmantā.

Akusalena cittena samuṭṭhitam vacīkammanam rūpaṇū abyākatan ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

26. Akusalena cittena samuṭṭhitam vacīkammanam rūpaṇū anārammaṇam akusalan ti?

Āmantā.

Akusalena cittena samuṭṭhitam rūpāyatanaṇ anārammaṇam akusalan ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Akusalena cittena samuṭṭhitam vacīkammanam rūpaṇū anārammaṇam akusalan ti?

Āmantā.

Akusalena cittena samuṭṭhitam saddāyatanaṇ—pe—gandhāyatanaṇ, rasāyatanaṇ, phoṭṭhabbāyatanaṇ, paṭhavīdhātu, āpodhātu, tejodhātu, vāyodhātu, asuci, assu, lohitam—pe—sedo anārammaṇo akusalo ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

27. Akusalena samuṭṭhitam rūpāyatanaṇ anārammaṇam abyākatan ti?

Āmantā.

Akusalena cittena samuṭṭhitam vacīkammanam rūpaṇū anārammaṇam abyākatan ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Akusalena cittena samuṭṭhitam saddāyatanaṇ—pe—gandhāyatanaṇ, rasāyatanaṇ, phoṭṭhabbāyatanaṇ—pe—paṭhavīdhātu, āpodhātu, tejodhātu, vāyodhātu, asuci, assu, lohitam—pe—sedo anārammaṇo abyākato ti?

Āmantā.

Akusalena cittena samuṭṭhitam vacīkammanam rūpaṇū anārammaṇam abyākatan ti?

Na h'evāṇī vattabbe—pe—

28. Akusalena cittena samuṭṭhitam̄ vacīkammaṇī rūpam̄ phassavippayuttam̄ akusalan ti?

Āmantā.

Akusalena cittena samuṭṭhitam̄ rūpāyatanaṇī phassavippayuttam̄ akusalan ti?

Na h'evāṇī vattabbe—pe—

Akusalena cittena samuṭṭhitam̄ vacīkammaṇī rūpam̄ phassavippayuttam̄ akusalan ti?

Āmantā.

Akusalena cittena samuṭṭhitam̄ saddāyatanaṇī—pe—gandhāyatanaṇī, rasāyatanaṇī, phoṭṭhabbāyatanaṇī, pathavīdhātu, āpodhātu, tejodhātu, vāyodhātu, asuci, assu, lohitam̄—pe—sedo phassavippayutto akusalo ti?

Na h'evāṇī vattabbe—pe—

29. Akusalena cittena samuṭṭhitam̄ rūpāyatanaṇī phassavippayuttam̄ abyākatan ti?

Āmantā.

Akusalena cittena samuṭṭhitam̄ vacīkammaṇī rūpam̄ phassavippayuttam̄ abyākatan ti?

Na h'evāṇī vattabbe—pe—

Akusalena cittena samuṭṭhitam̄ saddāyatanaṇī—pe—gandhāyatanaṇī, rasāyatanaṇī, phoṭṭhabbāyatanaṇī—pe—pathavīdhātu, āpodhātu, tejodhātu, vāyodhātu, asuci, assu, lohitam̄—pe—sedo phassavippayutto abyākato ti?

Āmantā.

Akusalena cittena samuṭṭhitam̄ vacīkammaṇī rūpam̄ phassavippayuttam̄ abyākatan ti?

Na h'evāṇī vattabbe—pe—

30. Akusalena cittena samuṭṭhitam̄ vacīkammaṇī rūpam̄ anārammaṇī phassavippayuttam̄ akusalan ti?

Āmantā.

Akusalena cittena samuṭṭhitam̄ rūpāyatanaṇī anārammaṇī phassavippayuttam̄ akusalan ti?

Na h'evāṇī vattabbe—pe—

Akusalena cittena samuṭṭhitam̄ vacīkammaṇī rūpam̄ anārammaṇī phassavippayuttam̄ akusalan ti?

Āmantā.

Akusalena cittena samuṭṭhitam saddāyatanaṁ—pe—gandhāyatanaṁ, rasāyatanaṁ, phoṭṭhabbāyatanaṁ, paṭha-vīdhātu, āpodhātu, tejodhātu, vāyodhātu, asuci, assu, lohitam — pe — sedo anārammaṇo phassavippayutto akusalo ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

31. Akusalena cittena samuṭṭhitam rūpāyatanaṁ anārammaṇam phassavippayuttam abyākatan ti?

Āmantā.

Akusalena cittena samuṭṭhitam vacīkammaṇam rūpaṇam anārammaṇam phassavippayuttam abyākatan ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Akusalena cittena samuṭṭhitam saddāyatanaṁ—pe—gandhāyatanaṁ, rasāyatanaṁ, phoṭṭhabbāyatanaṁ—pe—paṭha-vīdhātu, āpodhātu, tejodhātu, vāyodhātu, asuci, assu, lohitam—pe—sedo anārammaṇo phassavippayutto abyākato ti?

Āmantā.

Akusalena cittena samuṭṭhitam vacīkammaṇam rūpaṇam anārammaṇam phassavippayuttam abyākatan ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

32. Na vattabbam “Rūpaṇ kusalam pi akusalam pīti”?

Āmantā.

Nanu kāyakammaṇam vacīkammaṇam kusalam pi akusalam pīti?

Āmantā.

Hañci kāyakammaṇam vacīkammaṇam kusalam pi akusalam pīti, tena vata re vattabbe “Rūpaṇ kusalam pi akusalam pīti.”

33. Rūpaṇ kusalam pi akusalam pīti?

Āmantā.

Cakkhāyatanaṁ kusalam pi akusalam pīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Rūpaṇ kusalam pi akusalam pīti?

Āmantā.

Sotāyatanaṁ—pe—ghānāyatanaṁ, jivhāyatanaṁ, kāy-āyatanaṁ, rūpāyatanaṁ, saddāyatanaṁ, gandhāyatanaṁ,

rasāyatanañ, phoṭṭhabbāyatanañ, paṭhavīdhātu, āpodhātu,
tejodhātu, vāyodhātu, asuci, assu, lohitāñ—pe—sedo
kusalo pi akusalo pīti?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

34. Kāyo rūpañ, kāyakammañ rūpan ti?

Āmantā.

Mano rūpañ, manokammañ rūpan ti?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Mano arūpañ, manokammañ arūpan ti?

Āmantā.

Kāyo arūpañ, kāyakammañ arūpan ti?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Kāyo rūpañ, kāyakammañ arūpan ti?

Āmantā.

Mano rūpañ, manokammañ arūpan ti?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Mano arūpañ, manokammañ arūpan ti?

Āmantā.

Kāyo arūpañ, kāyokammañ arūpan ti?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

35. Kāyo rūpan ti, kāyakammañ rūpan ti?

Āmantā.

Cakkhāyatanañ rūpan ti, cakkhuvīññāñāñ rūpan ti?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Kāyo rūpan ti, kāyakammañ rūpan ti?

Āmantā.

Sotāyatanañ rūpan ti, sotaviññāñāñ rūpan ti?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Kāyo rūpan ti, kāyakammañ rūpan ti?

Āmantā.

Ghānāyatanañ rūpan ti, ghānavīññāñāñ rūpan ti?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Kāyo rūpan ti, kāyakammañ rūpan ti?

Āmantā.

Jivhāyatanañ rūpan ti, jivhāvīññāñāñ rūpan ti?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Kāyo rūpan ti kāyakammañ rūpan ti?

Āmantā.

Kāyāyatanaṁ rūpan ti, kāyaviññānaṁ rūpan ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

36. Rūpaṇ kamman ti ?

Āmantā.

Nanu vuttaṇ Bhagavatā—“Cetanāhaṇ Bhikkhave kammaṇ vadāmi, cetayitvā kammaṇ karoti kāyena vācāya manasā ti.”

Atth'eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaiṇ “Rūpaṇ kamman ti.”

37. Rūpaṇ kamman ti ?¹

Āmantā.

Nanu vuttaṇ Bhagavatā—“Kāye vā Ānanda sati kāyasañcetanāhetu uppajjati ajjhattaiṇ sukhadukkhaṇ, vācāya vā Ānanda sati vacīsañcetanāhetu uppajjati ajjhattaiṇ sukhadukkhaṇ, mane vā Ānanda sati mano-sañcetanāhetu uppajjati ajjhattaiṇ sukhadukkhan ti.”

Atth'eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaiṇ “Rūpaṇ kamman ti.”

38. Rūpaṇ kamman ti ?

Āmantā.

Nanu vuttaṇ Bhagavatā—“Tividhā Bhikkhave kāya-sañcetanā akusalaiṇ kāyakammaṇ dukkhindriyaiṇ² dukkhavipākaṇ, catubbidhā Bhikkhave vacīsañcetanā akusalaiṇ vacīkammaṇ dukkhindriyaiṇ dukkhavipākaṇ, tividhā Bhikkhave manosañcetanā akusalaiṇ manokammaṇ dukkhindriyaiṇ dukkhavipākaṇ; tividhā Bhikkhave kāyasañcetanā kusalaiṇ kāyakammaṇ sukhindriyaiṇ sukhavipākaṇ, catubbidhā Bhikkhave vacīsañcetanā kusalaiṇ vacīkammaṇ sukhindriyaiṇ sukhavipākaṇ, tividhā Bhikkhave manosañcetanā kusalaiṇ manokammaṇ sukhindriyaiṇ sukhavipākan ti.”

Atth'eva suttanto ti ?

Āmantā.

¹ See. 37 is repeated in P.S.S₂.

² dukkhudrayaiṇ, M.K.

Tena hi na vattabbam “Rūpaṇū kamman ti.”

39. Rūpaṇū kamman ti?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā—“Sacāyam¹ Ānanda samiddhi moghapuriso Pātaliputtassa² paribbājakassa evam puttho evam byākareyya ‘Sañcetaniyam āvuso Pātaliputta kammanū katvā kāyena vācāya manasā sukhavedanīyam sukhaṇī so vedayati,³ sañcetaniyam āvuso Pātaliputta kammanū katvā kāyena vācāya manasā dukkhavedanīyam dukkhaṇī so vedayati, sañcetaniyam āvuso Pātaliputta kammanū katvā kāyena vācāya manasā adukkhamasukhavedanīyam adukkhamasukhaṇī so vedayatī,’ evam byākaramāno kho Ānanda samiddhi moghapuriso Pātaliputtassa paribbājakassa sammābyākaramāno byākareyyāti.”

Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “Rūpaṇū kamman ti.”

Rūpaṇū kamman ti kathā.

VIII. 10.

1. N’atthi rūpajīvitindriyan ti?

Āmantā.

N’atthi rūpīnam dhammānam āyuṭhitī yapanā yāpanā iriyanā vattanā pālanā ti?

Na h’evam vattabbe—pe—

Atthi rūpīnam dhammānam āyuṭhitī yapanā yāpanā iriyanā vattanā pālanā ti?

Āmantā.

Hañci atthi rūpīnam dhammānam āyuṭhitī yapanā yāpanā iriyanā vattanā pālanā, no vata re vattabbe “N’atthi jīvitindriyan ti.”

¹ sacāhaṇī, P.S.₂.

² Potaliputtassa, P.S.S₂.

³ vediyati, P.S.S₂.

2. Atthi arūpīnañ dhammānañ āyuṭhitī yapanā yāpanā iriyānā vattanā pālanā, atthi arūpajīvitindriyan ti?

Āmantā.

Atthi rūpīnañ dhammānañ āyuṭhitī yapanā yāpanā iriyānā vattanā pālanā, atthi rūpajīvitindriyan ti?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Atthi rūpīnañ dhammānañ āyuṭhitī yapanā yāpanā iriyānā vattanā pālanā, n'atthi rūpajīvitindriyan ti?

Āmantā.

Atthi arūpīnañ dhammānañ āyuṭhitī yapanā yāpanā iriyānā vattanā pālanā, n'atthi arūpajīvitindriyan ti?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

3. Arūpīnañ dhammānañ āyu arūpajīvitindriyan ti?

Āmantā.

Rūpīnañ dhammānañ āyu rūpajīvitindriyan ti?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Rūpīnañ dhammānañ āyu na vattabbañ rūpajīvitindriyan ti?

Āmantā.

Arūpīnañ dhammānañ āyu na vattabbañ arūpajīvitindriyan ti?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

4. Rūpīnañ dhammānañ āyu arūpajīvitindriyan ti?

Āmantā.

Arūpīnañ dhammānañ āyu rūpajīvitindriyan ti?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Arūpīnañ dhammānañ āyu na vattabbañ rūpajīvitindriyan ti?

Āmantā.

Rūpīnañ dhammānañ āyu na vattabbañ arūpajīvitindriyan ti?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

5. Rūpīnañ ca arūpīnañ ca dhammānañ āyu arūpajīvitindriyan ti?

Āmantā.

Rūpīnañ ca arūpīnañ ca dhammānañ āyu rūpajīvitindriyan ti?

Na h'evan̄i vattabbe—pe—

Rūpīnañ ca arūpīnañ ca dhammānañ āyu na vattabbam̄ rūpajīvitindriyan ti?

Āmantā.

Rūpīnañ ca arūpīnañ ca dhammānañ āyu na vattabbam̄ arūpajīvitindriyan ti?

Na h'evan̄i vattabbe—pe—

6. N'atthi rūpajīvitindriyan ti?

Āmantā.

Nirodhañ samāpannassa n'atthi jīvitindriyan ti?

Na h'evan̄i vattabbe—pe—

Nirodhañ samāpannassa atthi jīvitindriyan ti?

Āmantā.

Hañci nirodhañ samāpannassa atthi jīvitindriyan, no vata re vattabbe “N'atthi rūpajīvitindriyan ti.”

7. Nirodhañ samāpannassa atthi jīvitindriyan ti?

Āmantā.

Katamakkhandhapariyāpannan ti?

Saṅkhārakkhandhapariyāpannan ti.

Nirodhañ samāpannassa atthi saṅkhārakkhandho ti?

Na h'evan̄i vattabbe—pe—

Nirodhañ samāpannassa atthi saṅkhārakkhandho ti?

Āmantā.

Nirodhañ samāpannassa atthi vedanākkhandho—pe—saññākkhandho—pe—viññāṇakkhandho ti?

Na h'evan̄i vattabbe—pe—

Nirodhañ samāpannassa atthi vedanākkhandho—pe—saññākkhandho—pe—viññāṇakkhandho ti?

Āmantā.

Na nirodhasamāpanno ti?

Na h'evan̄i vattabbe—pe—

8. N'atthi rūpajīvitindriyan ti?

Āmantā.

Asaññasattānam̄ n'atthi jīvitindriyan ti?

Na h'evan̄i vattabbe—pe—

Asaññasattānam̄ atthi jīvitindriyan ti?

Āmantā.

Hañci asaññasattānam atthi jīvitindriyan, no vata re vattabbe “N’atthi rūpajīvitindriyan ti.”

9. Asaññasattānam atthi jīvitindriyan ti ?

Āmantā.

Katañkhandhapariyāpannan ti ?

Saṅkhārakkhandhapariyāpannan ti.

Asaññasattānam atthi saṅkhārakkhandho ti ?

Na h’evañ vattabbe—pe—

Asaññasattānam atthi saṅkhārakkhandho ti ?

Āmantā.

Asaññasattānam atthi vedanākkhandho—pe—saññākkhandho—pe—viññāṇakkhandho ti ?

Na h’evañ vattabbe—pe—

Asaññasattānam atthi vedanākkhandho—pe—saññākkhandho—pe—viññāṇakkhandho ti ?

Āmantā.

Pañcavokārabhavo ti ?

Na h’evañ vattabbe—pe—

10. Uppattesiya cittena samuṭṭhitam jīvitindriyan uppattesiye citte bhijjamāne ekadesam bhijjatīti ?

Āmantā.

Uppattesiya cittena samuṭṭhito phasso uppattesiye citte bhijjamāne ekadeso bhijjatīti ?

Na h’evañ vattabbe—pe—

Uppattesiya cittena samuṭṭhito phasso uppattesiye citte bhijjamāne anavaseso bhijjatīti ?

Āmantā.

Uppattesiya cittena samuṭṭhitam jīvitindriyan uppattesiye citte bhijjamāne anavasesam bhijjatīti ?

Na h’evañ vattabbe—pe—

11. Dve jīvitindriyāntī ?

Āmantā.

Dvīhi jīvitehi jīvati, dvīhi marañehi mīyatīti ?

Na h’evañ vattabbe—pe—

VIII. 11.

1. Kammahetu¹ Arahā arahattā parihāyatīti ?
Āmantā.

Kammahetu sotāpanno sotāpattiphalā parihāyatīti ?
Na h'evan̄i vattabbe—pe—
Kammahetu Arahā arahattā parihāyatīti ?
Āmantā.

Kammahetu sakadāgāmī—pe—anāgāmī anāgāmiphalā parihāyatīti ?

Na h'evan̄i vattabbe—pe—

2. Kammahetu sotāpanno sotāpattiphalā na parihāyatīti ?
Āmantā.

Kammahetu Arahā arahattā na parihāyatīti ?

Na h'evan̄i vattabbe—pe—

Kammahetu sakadāgāmī—pe—anāgāmī anāgāmiphalā na parihāyatīti ?
Āmantā.

Kammahetu Arahā arahattā na parihāyatīti ?

Na h'evan̄i vattabbe—pe—

3. Kammahetu Arahā arahattā parihāyatīti ?
Āmantā.

Pāṇatipātakammassa hetūti ?

Na h'evan̄i vattabbe—pe—
Adinnādānakammassa hetu—pe—kāmesu micchācāra-kammassa hetu, musāvādakanimassa hetu, pisuṇavācākammassa hetu, pharusavācākammassa hetu, samphappalāpakammassa hetu, mātughātakammassa hetu, pitughātakammassa hetu, arahantaghātakammassa hetu, ruhiruppādakammassa hetu, saṃghabhedakammassa hetūti ?

Na h'evan̄i vattabbe—pe—

Katamassa kammassa hetūti ?

Handa hi Arahantānaṃ abbhācikkhatīti.

¹ Kamman̄i hetu, P.S₂.

Arahantānaṃ abbhācikkhanakammassa hetu Arahañ arahattā pariḥāyatīti?

Āmantā.

Ye keci Arahantānaṃ abbhācikkhanti, sabbe te arahattānaṃ sacchikarontīti?

Na h'evaṇu vattabbe—pe—

K a m m a h e t u k a t h ā .

Cha gatiyo, Antarābhavo, Pañc'eva kāmaguṇā kāmadhātu,

Pañc'ev' āyatanā kāmā, Rūpino dharmā rūpadhātu,
Arūpino dharmā arūpadhātu, Saṭāyataniko attabhāvo
rūpadhātuyā,

Atthi rūpaṇu arūpesu, Rūpaṇu kammam, Rūpajīvitindri-
yaṇu, Kammahetu pariḥāyatīti.

A t t h a m o V a g g o .

IX. 1.

1. Ānisāñusadassāvissa saññojanānañ pahānan ti ?
Āmantā.

Nanu sañkhāre aniccato manasikaroto saññojanā pahīyantīti ?

Āmantā.

Hañci sañkhāre aniccato manasikaroto saññojanā pahīyanti, no vata re vattabbe “ Ānisāñusadassāvissa saññojanānañ pahānan ti.”

2. Nanu sañkhāre dukkhato—pe—rogato gañḍato¹ sallato aghato ābādhato parato palokato² ītito upaddavato bhayato upasaggato calato pabhaṅguto adhuvato³ atānato aleñato asarañato asarañibhūtatorieccato⁴ tucchato⁵ suññato anattato ādīnavato—pe—vipariññāmadhammato manasikaroto saññojanā pahīyantīti ?

Āmantā.

Hañci sañkhāre vipariññāmadhammato manasikaroto saññojanā pahīyanti, no vata re vattabbe “ Ānisāñusadassāvissa saññojanānañ pahānan ti.”

3. Sañkhāre ca aniccato manasikaroti, nibbāne ca ānisāñusadassāvī hotīti ?

Na h'evañ vattabbe—pe—

Sañkhāre ca aniccato manasikaroti, nibbāne ca ānisāñusadassāvī hotīti ?

Āmantā.

Dvinnañ phassānañ—pe—dvinnañ cittānañ samo-dhānañ hotīti ?

Na h'evañ vattabbe—pe—

Sañkhāre ca dukkhato—pe—rogato—pe—vipariññāmadhammato manasikaroti, nibbāne ca ānisāñusadassāvī hotīti ?

Na h'evañ vattabbe—pe—

Sañkhāre ca vipariññāmadhammato manasikaroti, nibbāne ca ānisāñusadassāvī hotīti ?

¹ gañḍhato, P.S.₂.

² parolokato, P.S.S.₂.

³ adduvato, P. ⁴ dittato, P.S.₂. ⁵ kucchato, P.

Āmantā.

Dvinnam̄ phassānam̄—pe—dvinnam̄ cittānam̄ samodhānam̄ hotīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

4. Na vattabbam̄ “Ānisam̄sadassāvissa saññojanānam̄ pahānan ti”?

Āmantā.

Nanu vuttam̄ Bhagavatā—“Idha Bhikkhave bhikkhu nibbāne sukhānupassī viharati sukhasaññī¹ sukhapaṭisam̄vedī satataṃ samitam̄ abbokiṇṇam̄² cetasā adhimuccamāno paññāya paryogāhamāno ti.” Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi ānisam̄sadassāvissa saññojanānam̄ pahānan ti.

Ānisam̄sakathā.

IX. 2.

1. Amatāramināṇam̄ saññojanan ti?

Āmantā.

Amatam̄ saññojanīyam̄ ganthanīyam̄³ oghanīyam̄ yoganīyam̄ nīvaraṇīyam̄ parāmaṭṭham̄ upādāniyam̄ saṇḍikilesikan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Nanu amataṃ asaññojanīyam̄ aganthanīyam̄—pe—asaṇḍikilesikan ti?

Āmantā.

Hañci amataṃ asaññojanīyam̄ aganthanīyam̄—pe—asaṇḍikilesikam̄, no vata re vattabbe “Amatārammāṇam̄ saññojanan ti.”

2. Amataṃ ārabbha rāgo uppajjatīti?

Āmantā.

Amataṃ rāgaṭṭhānīyam̄ rājanīyam̄ kamanīyam̄ mada-nīyam̄⁴ bandhanīyam̄ mucchanīyan ti?

¹ sukhasam̄, P.S.S₂.

² abbhokiṇṇam̄, P.S.₂.

³ gandhaniyam̄, P.S.S₂.

⁴ rammaniyam̄, P.S.₂.

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Nanu amataṇi na rāgaṭṭhānīyaṇi na rajaṇīyaṇi na kamaṇīyaṇi na madanīyaṇi na bandhanīyaṇi na mucchanīyaṇi ti?

Āmantā.

Hañci amataṇi na rāgaṭṭhānīyaṇi na rajaṇīyaṇi na kamaṇīyaṇi na madanīyaṇi na bandhanīyaṇi na mucchanīyaṇi, no vata re vattabbe “Amataṇi ārabbha rāgo uppajjatīti.”

3. Amataṇi ārabbha doso uppajjatīti?

Āmantā.

Amataṇi dosaṭṭhānīyaṇi kopaṭṭhānīyaṇi paṭīghaṭṭhānīyan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Nanu amataṇi na dosaṭṭhānīyaṇi na kopaṭṭhānīyaṇi na paṭīghaṭṭhānīyan ti?

Āmantā.

Hañci amataṇi na dosaṭṭhānīyaṇi na kopaṭṭhānīyaṇi na paṭīghaṭṭhānīyaṇi, no vata re vattabbe “Amataṇi ārabbha doso uppajjatīti.”

4. Amataṇi ārabbha moho uppajjatīti?

Āmantā.

Amataṇi mohaṭṭhānīyaṇi aññāṇakaraṇam̄ acakkhukaraṇam̄ paññānirodhiyaṇi vigātapakkhiyaṇi anibbānasam̄vattanikan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Nanu amataṇi na mohaṭṭhānīyaṇi na aññāṇakaraṇam̄ na acakkhukaraṇam̄ paññāvuduḍḍhiyaṇi¹ avigātapakkhiyaṇi nibbānasam̄vattanikan ti?

Āmantā.

Hañci amataṇi na mohaṭṭhānīyaṇi na aññāṇakaraṇam̄—pe—nibbānasam̄vattanikan, no vata re vattabbe “Amataṇi ārabbha moho uppajjatīti.”

5. Rūpaṇi ārabbha saññojanā uppajjanti, rūpaṇi saññojanīyaṇi—pe—saṃkilesikan ti?

¹ paññāratthiyam̄, P.S.S.; paññābuddhiyam̄, M.

Āmantā.

Amatañ ārabbha saññojanā uppajjanti, amatañ saññojanīyam—pe—sañkilesikan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Rūpañ ārabbha rāgo uppajjati, rūpañ rāgaṭṭhānīyam—pe—mucchanīyan ti?

Āmantā.

Amatañ ārabbha rāgo uppajjati, amatañ rāgaṭṭhānīyam—pe—mucchanīyan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Rūpañ ārabbha doso uppajjati, rūpañ dosaṭṭhānīyam—pe—paṭighaṭṭhānīyan ti?

Āmantā.

Amatañ ārabbha doso uppajjati, amatañ dosaṭṭhānīyam—pe—paṭighaṭṭhānīyan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Rūpañ ārabbha moho uppajjati, rūpañ mohaṭṭhānīyam—pe—anibbānasam̄vattanikan ti?

Āmantā.

Amatañ ārabbha moho uppajjati, amatañ mohaṭṭhānīyam—pe—anibbānasam̄vattanikan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

6. Amatañ ārabbha saññojanā uppajjanti, amatañ asaññojanīyam—aganthanīyam—anoghanīyam—ayoganīyam—anīvaranīyam—aparāmaṭṭham—anupādāniyam—asañkilesikan ti?

Āmantā.

Rūpañ ārabbha saññojanā uppajjanti, rūpañ asaññojanīyam—aganthanīyam—pe—asañkilesikan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Amatañ ārabbha rāgo uppajjati, amatañ na rāgaṭṭhānīyam—na rajañīyam—na kamañīyam—na madanīyam—na bandhanīyam—na mucchanīyan ti?

Āmantā.

Rūpañ ārabbha rāgo uppajjati, rūpañ na rāgaṭṭhānīyam—na rajañīyam—na kamañīyam—na madanīyam—na bandhanīyam—na mucchanīyan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Amataṁ ārabbha doso uppajjati, amataṁ na dosatṭhānīyaṁ na kopaṭṭhānīyaṁ na paṭighatṭhānīyan ti?

Āmantā.

Rūpaṁ ārabbha doso uppajjati, rūpaṁ na dosatṭhānīyaṁ na kopaṭṭhānīyaṁ na paṭighatṭhānīyan ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Amataṁ ārabbha moho uppajjati, amataṁ na mohaṭṭhānīyaṁ na aññāṇakaraṇaṁ—pe—nibbānasamvattanikan ti?

Āmantā.

Rūpaṁ ārabbha moho uppajjati, rūpaṁ na mohaṭṭhānīyaṁ na aññāṇakaraṇaṁ—pe—nibbānasamvattanikan ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

7. Na vattabbaṁ “ Amatārammaṇam saññojanan ti ”?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā—“ Nibbānam nibbānato sañjānāti, nibbānam nibbānato sañjānitvā nibbānam maññati, nibbānasmīm maññati, nibbānato maññati, nibbānam meti maññati, nibbānam abhinandatīti.”

Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi amatārammaṇam saññojanan ti.

A m a t ā r a m m a ḡ a k a t h ā .

IX. 3.

1. Rūpaṁ sārammaṇan ti?

Āmantā.

Atthi tassa āvaṭṭanā ābhogo samannāhāro manasikāro cetanā patthanā pañidhīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Nanu n'atthi tassa āvaṭṭanā ābhogo—pe—pañidhīti?

Āmantā.

Hañci n'atthi tassa āvaṭṭanā ābhogo—pe—pañidhi, no vata re vattabbe “ Rūpaṁ sārammaṇan ti.”

2. Phasso sārammaṇo, atthi tassa āvaṭṭanā ābhogo—pe—pañidhīti ?

Āmantā.

Rūpaṁ sārammaṇam, atthi tassa āvatṭanā ābhogo—pe—pañidhīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Vedanā—pe—saññā, cetanā, cittam, saddhā, viriyam, sati, samādhi, paññā, rāgo, doso, moho, māno, diṭṭhi, vici-kiechā, thīnaṇi, uddhaccan, ahirikam—pe—anottappam sāraimmaṇam, atthi tassa āvatṭanā ābhogo—pe—pañidhīti?

Āmantā.

Rūpaṁ sārammaṇam, atthi tassa āvatṭanā ābhogo—pe—pañidhīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

3. Rūpaṁ sārammaṇam, n'atthi tassa āvatṭanā ābhogo—pe—pañidhīti?

Āmantā.

Phasso sārammaṇo, n'atthi tassa āvatṭanā ābhogo—pe—pañidhīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Rūpaṁ sārammaṇam, n'atthi tassa āvatṭanā ābhogo—pe—pañidhīti?

Āmantā.

Vedanā, saññā—pe—anottappam sārammaṇam, n'atthi tassa āvatṭanā ābhogo—pe—pañidhīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

4. Na vattabban “Rūpaṁ sāraimmaṇan ti”?

Āmantā.

Nanu rūpam̄ sappaccayan ti?

Āmantā.

Hañci rūpam̄ sappaccayaṇ, tena vata re vattabbe “Rūpaṁ sāraimmaṇan ti.”

Rūpaṁ sāraimmaṇan ti kathā.

IX. 4.

1. Anusayā anārammaṇā ti?

Āmantā.

Rūpam̄ nibbānam̄ cakkhāyatanañ—pe—phoṭṭhabbāyatanañ ti?

Na h'evañ vattabbe—pe—

Kāmarāgānusayo anārammañō ti?

Āmantā.

Kāmarāgo kāmarāgapariyutṭhānam̄ kāmarāgasāññōjanam̄ kāmogho kāmayogo kāmacchandanīvarañam̄ anārammañan ti?

Na h'evañ vattabbe—pe—

Kāmarāgo kāmarāgapariyutṭhānam̄ kāmarāgasāññōjanam̄ kāmogho kāmayogo kāmacchandanīvarañam̄ sārammañan ti?

Āmantā.

Kāmarāgānusayo sārammañō ti?

Na h'evañ vattabbe—pe—

2. Kāmarāgānusayo anārammañō ti?

Āmantā.

Katañakkhandhapariyāpanno ti? Sañkhārakkhandhapariyāpanno ti.

Sañkhārakkhandho anārammañō ti?

Na h'evañ vattabbe—pe—

Sañkhārakkhandho anārammañō ti?

Āmantā.

Vedanākkhandho, saññākkhandho, viññānakkhandho anārammañō ti?

Na h'evañ vattabbe—pe—

3. Kāmarāgānusayo sañkhārakkhandhapariyāpanno anārammañō ti?

Āmantā.

Kāmarāgo sañkhārakkhandhapariyāpanno anārammañō ti?

Na h'evañ vattabbe—pe—

Kāmarāgo sañkhārakkhandhapariyāpanno sārammañō ti?

Āmantā.

Kāmarāgānusayo sañkhārakkhandhapariyāpanno sārammañō ti?

Na h'evañ vattabbe—pe—

4. Kāmarāgānusayo saṅkhārakkhandhapariyāpanno anārammaṇo, kāmarāgo saṅkhārakkhandhapariyāpanno sārammaṇo ti?

Āmantā.

Saṅkhārakkhandho ekadeso sārammaṇo, ekadeso anārammaṇo ti?

Na h'evaṇi vattabbe—pe—

Saṅkhārakkhandho ekadeso sārammaṇo, ekadeso anārammaṇo ti?

Āmantā.

Vedanākkhandho, saññākkhandho, viññāṇakkhandho ekadeso sārammaṇo, ekadeso anārammaṇo ti?

Na h'evaṇi vattabbe—pe—

5. Paṭighānusayo, mānānusayo, diṭṭhānusayo, vicikicchānusayo, bhavarāgānusayo, avijjānusayo anārammaṇo ti?

Āmantā.

Avijjā avijjogho avijjāyogo avijjāpariyutṭhānam avijjāsaññojanam avijjānīvaraṇam anārammaṇan ti?

Na h'evaṇi vattabbe—pe—

Avijjā avijjogho—pe—avijjānīvaraṇam sārammaṇan ti?

Āmantā.

Avijjānusayo sārammaṇo ti?

Na h'evaṇi vattabbe—pe—

6. Avijjānusayo anārammaṇo ti?

Āmantā.

Katamakkhandhapariyāpanno ti? Saṅkhārakkhandhapariyāpanno ti.

Saṅkhārakkhandho anārammaṇo ti?

Na h'evaṇi vattabbe—pe—

Saṅkhārakkhandho anārammaṇo ti?

Āmantā.

Vedanākkhandho, saññākkhandho, viññāṇakkhandho anārammaṇo ti?

Na h'evaṇi vattabbe—pe—

7. Avijjānusayo saṅkhārakkhandhapariyāpanno anārammaṇo ti?

Āmantā.

Avijjā samñkhārakkhandhapariyāpannā anārammaṇā ti ?
Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Avijjā samñkhārakkhandhapariyāpannā sārammaṇā ti ?
Āmantā.

Avijjānusayo samñkhārakkhandhapariyāpanno sārammaṇo ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

8. Avijjānusayo samñkhārakkhandhapariyāpanno anārammaṇo, avijjā samñkhārakkhandhapariyāpannā sārammaṇā ti ?

Āmantā.

Samñkhārakkhandho ekadeso sārammaṇo, ekadeso anārammaṇo ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Samñkhārakkhandho ekadeso sārammaṇo, ekadeso anārammaṇo ti ?

Āmantā.

Vedanākkhandho, saññākkhandho, viññāṇakkhandho ekadeso sārammaṇo, ekadeso anārammaṇo ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

9. Na vattabbam̄ “ Anusayā anārammaṇā ti ” ?

Āmantā.

Puthujjano kusalābyākate citte vattamāne “ sānusayo ti ” vattabbo ti ?

Āmantā.

Atthi tesaiṇ anusayānaṇ ārammaṇan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Tena hi anusayā anārammaṇā ti.

10. Puthujjano kusalābyākate citte vattamāne “ sarāgo ti ” vattabbo ti ?

Āmantā.

Atthi tassa rāgassa ārammaṇan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Tena hi rāgo anārammaṇo ti.

Anusayā anārammaṇā ti kathā.

IX. 5.

1. Ñāṇam anārammaṇan ti?

Āmantā.

Rūpam nibbānam cakkhāyatanaṁ—pe—phoṭṭhabbāya-tanan ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Ñāṇam anārammaṇan ti?

Āmantā.

Paññā, paññindriyam, paññābalam, sammāditthi, dhammavicayasaṁbojjhaingo anārammaṇo ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Paññā, paññindriyam, paññābalam, sammāditthi, dhammavicayasaṁbojjhaingo sāraṇmaṇo ti?

Āmantā.

Ñāṇam sāraṇmaṇan ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

2. Ñāṇam anāraṇmaṇan ti?

Āmantā.

Katamakkhandhapariyāpannan ti? Saṅkhārakkhandhapariyāpannan ti.

Saṅkhārakkhandho anārammaṇo ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Saṅkhārakkhandho anāraṇmaṇo ti?

Āmantā.

Vedanakkhandho, saññakkhandho, viññāṇakkhandho anāraṇmaṇo ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

3. Ñāṇam saṅkhārakkhandhapariyāpannam anāraṇmaṇan ti?

Āmantā.

Paññā saṅkhārakkhandhapariyāpannā anāraṇmaṇā ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Paññā saṅkhārakkhandhapariyāpannā sāraṇmaṇā ti?

Āmantā.

Ñāṇam saṅkhārakkhandhapariyāpannam sāraṇmaṇan ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

4. Ŋāṇam̄ saŋkhārakkhandhapariyāpannam̄ anārammaṇam̄, paññā saŋkkārakkhandhapariyāpannā sārammaṇāti?

Āmantā.

Saŋkhārakkhandho ekadeso sārammaṇo, ekadeso anārammaṇo ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Saŋkhārakkhandho ekadeso sārammaṇo, ekadeso anārammaṇo ti?

Āmantā.

Vedanākkhandho, saññākkhandho, viññānakkhandho ekadeso sārammaṇo, ekadeso anārammaṇo ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

5. Na vattabbaṇ “ Ŋāṇam̄ anārammaṇan ti ” ?

Āmantā.

Arahā cakkhuviññāṇasamaṇī “ Ŋāṇī ” vattabbo ti?

Āmantā.

Atthi tassa Ŋāṇassa ārammaṇan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Tena hi Ŋāṇam̄ anārammaṇan ti.

6. Arahā cakkhuviññāṇasamaṇī “ paññavā ti ” vattabbo ti?

Āmantā.

Atthi tāya paññāya ārammaṇan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Tena hi paññā anārammaṇāti.

Ñāṇam̄ anārammaṇan ti kathā.

IX. 6.

1. Atītārammaṇam̄ cittam̄ anārammaṇan ti?

Āmantā.

Nanu atītārammaṇan ti?

Āmantā.

Hañci atītārammaṇam̄, no vata re vattabbe “ Atītārammaṇam̄ cittam̄ anārammaṇan ti.”

Atītārammaṇaiṃ¹ anārammaṇaiṃ ti, micchā : hañci vā pana anārammaṇaiṃ, no vata re vattabbe “Atītārammaṇaiṃ ti :” anārammaṇaiṃ atītārammaṇaiṃ ti, micchā.

2. Atītārammaṇaiṃ cittaiṃ anārammaṇaiṃ² ti?

Āmantā.

Nanu atītaṃ ārabbha atthi āvaṭṭanā—pe—pañidhīti?
Āmantā.

Hañci atītaṃ ārabbha atthi āvaṭṭanā—pe—pañidhi, no vata re vattabbe “Atītārammaṇaiṃ cittaiṃ anārammaṇaiṃ ti.”

Atītārammaṇaiṃ a k a t h ā .

IX. 7.

1. Anāgatārammaṇaiṃ cittaiṃ anārammaṇaiṃ ti?

Āmantā.

Nanu anāgatārammaṇaiṃ ti?
Āmantā.

Hañci anāgatārammaṇaiṃ, no vata re vattabbe “Anāgatārammaṇaiṃ cittaiṃ anārammaṇaiṃ ti.”

Anāgatārammaṇaiṃ anārammaṇaiṃ ti, micchā : hañci vā pana anārammaṇaiṃ, no vata re vattabbe “Anāgatārammaṇaiṃ ti :” anārammaṇaiṃ anāgatārammaṇaiṃ ti, micchā.

2. Anāgatārammaṇaiṃ cittaiṃ anārammaṇaiṃ ti?

Āmantā.

Nanu anāgataṃ ārabbha atthi āvaṭṭanā—pe—pañidhīti?
Āmantā.

Hañci anāgataṃ ārabbha atthi āvaṭṭanā—pe—pañidhi, no vata re vattabbe “Anāgatārammaṇaiṃ cittaiṃ anārammaṇaiṃ ti.”

3. Paccuppannaiṃ ārabbha atthi āvaṭṭanā—pe—pañidhi, paccuppannārammaṇaiṃ cittaiṃ sārammaṇaiṃ ti?

Āmantā.

¹ M. inserts cittaiṃ after atītārammaṇaiṃ.

² P. omits sec. 2.

Atītaṇī ārabbha atthi āvāṭṭanā—pe—pañidhi, atītārammanam cittam sārammanan ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Paccuppannañ ārabba atthi āvaṭṭanā—pe—pañidhi, paccuppannārammanānam cittam sārammanānam ti?

— 11 —

Anāgataṃ ārabba atthi āvatṭanā—pe—pañidhi, anāgatārammanam cittam sārammanāti?

Na h'evam vattabbe—pe—

4. Atītañā ārabbha atthi āvaṭṭanā—pe—pañidhi, atītā-
raumānañā cittañā anāraumānañā tī?

Āmantā

Paccuppannañ ārabba atthi āvatṭanā—pe—pañidhi, paccuppannārammanām cittam apāraminanā ti?

Na h'exam vattabbe—pe—

Anāgataṃ ārabba atthi āvatṭanā—pe—pañidhi, anāgatāraṇīmānañ cittañ apārammānañ ti?

Āmantā

Paccuppannañ ārabbha atthi āvaṭṭanā—pe—pañidhi,
paccuppannārāmūpanām cittām apāramūpanām ti?

Na h'exam yattabhe—pe—

5. Na vattabbam “Atītārammanānam cittam anārammanānam ti”?

Āmantā

Nanu atītāraṇṇamanam n'atthīti?

Nānū wā
Āmantā

“Atītārammañanā n’atthi, tena vata re vattabbe
“Atītārammañanā cittam anārammañanā ti.”

Anāgatārammanakaṭhā.

IX 8

1. Sabbam cittam vitakkānupatitan ti?

Āmantā

Sabbam cittañ vicārānupatitam, pītānupatitam, su-khānupatitam, dukkhānupatitam, somanassānupatitam,

domanassānupatitañ, upekkhānupatitañ, saddhānupatitañ, viriyānupatitañ, satānupatitañ, saññādhānupatitañ, paññānupatitañ, rāgānupatitañ, dosānupatitañ — pe— anottappānupatitan ti ?

Na h'evañ vattabbe—pe—

2. Sabbam cittañ vitakkānupatitan ti ?

Āmantā.

Nanu atthi avitakko vicāramatto samādhīti ?

Āmantā.

Hañci atthi avitakko vicāramatto samādhī, no vata re vattabbe “Sabbam cittañ vitakkānupatitan ti.”

3. Sabbam cittañ vitakkānupatitan ti ?

Āmantā.

Nanu atthi avitakko avicāro samādhīti ?

Āmantā.

Hañci atthi avitakko avicāro samādhī, no vata re vat-
tabbe “Sabbam cittañ vitakkānupatitan ti.”

4. Sabbam cittañ vitakkānupatitan ti ?

Āmantā.

Nanu tayo samādhī vuttā Bhagavatā, savitakko savicāro samādhī, avitakko vicāramatto samādhī, avitakko avicāro samādhīti ?

Āmantā.

Hañci tayo samādhī vuttā Bhagavatā, savitakko savicāro samādhī, avitakko vicāramatto samādhī, avitakko avicāro samādhī, no vata re vattabbe “Sabbam cittañ vitakkānu-
patitan ti.”

Vitakkānupatita kathā.

IX. 9.

1. Sabbaso vitakkayato vicārayato vitakkavipphāro saddo
ti ?

Āmantā.

Sabbaso¹ phusayato phassavipphāro saddo, sabbaso

¹ sabbato, P.

vedayato vedanāvippahāro saddo, sabbaso sañjānato saññāvippahāro saddo, sabbaso cetayato cetanāvippahāro saddo, sabbaso cintayato cittavippahāro saddo, sabbaso sarato sativippahāro saddo, sabbaso pajānato paññāvippahāro saddo ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

2. Sabbaso vitakkayato vicārayato vitakkavippahāro saddo ti?

Āmantā.

Vitakkavippahāro saddo sotaviññeyyo, sotasmiñ paṭihaññati, sotassa āpāthañ¹ āgacchatīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Nanu vitakkavippahāro saddo na sotaviññeyyo, na sotasmiñ paṭihaññati, na sotassa āpāthañ āgacchatīti?

Āmantā.

Hañci vitakkavippahāro saddo na sotaviññeyyo, na sotasmiñ paṭihaññati, na sotassa āpāthañ āgacchati, no vata re vattabbe “Sabbaso vitakkayato vicārayato vitakkavippahāro saddo ti.”

V i t a k k a v i p p h ā r a s a d d a k a t h ā .

IX. 10.

1. Na yathā cittassa vācā ti?

Āmantā.

Aphassakassa vācā, avedanakassa vācā, asaññakassa vācā, acetanakassa vācā, acittakassa vācā ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Nanu saphassakassa vācā, savedanakassa vācā, sasaññakassa vācā, sacetanakassa vācā, sacittakassa vācā ti?

Āmantā.

Hañci saphassakassa—pe—sacittakassa vācā, no vata re vattabbe “Na yathā cittassa vācā ti.”

¹ ābādhañ, P.

2. Na yathā cittassa vācā ti?

Āmantā.

Anāvattantassa vācā, anābhogassa vācā—pe—apaṇida-hantassa vācā ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Nanu āvat̄tantassa vācā, ābhogassa vācā—pe—paṇida-hantassa vācā ti?

Āmantā.

Hañci āvat̄tantassa vācā, ābhogassa vācā—pe—paṇida-hantassa vācā, no vata re vattabbe “Na yathā cittassa vācā ti.”

3. Na yathā cittassa vācā ti?

Āmantā.

Nanu vācā cittasamuṭṭhānā cittena saha jātā cittena saha ekuppādā ti?

Āmantā.

Hañci vācā cittasamuṭṭhānā cittena saha jātā cittena saha ekuppādā, no vata re vattabbe “Na yathā cittassa vācā ti.”

4. Na yathā cittassa vācā ti?

Āmantā.

Na bhaṇitukāmo bhaṇati, na kathetukāmo katheti, na ālapitukāmo ālapati, na voharitukāmo voharatīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Nanu bhaṇitukāmo bhaṇati, kathetukāmo katheti, ālapitukāmo ālapati, voharitukāmo voharatīti?

Āmantā.

Hañci bhaṇitukāmo bhaṇati, kathetukāmo katheti, ālapitukāmo ālapati, voharitukāmo voharati, no vata re vattabbe “Na yathā cittassa vācā ti.”

5. Na vattabbaṇ “Na yathā cittassa vācā ti”?

Āmantā.

Nanu atthi koci “aññam̄ bhaṇissāmīti” aññam̄ bhaṇati, “aññam̄ kathessāmīti” aññam̄ katheti, “aññam̄ ālapassāmīti” aññam̄ ālapati, “aññam̄ voharissāmīti” aññam̄ voharatīti?

Āmantā.

Hañci atthi koci “aññam̄ bhaṇissāmīti” aññam̄ bhaṇati,

“aññam kathessāmīti” aññam katheti, “aññam ālapas-sāmīti” aññam ālapati, “aññam voharissāmīti” aññam voharati, tena vata re vattabbe “Na yathā cittassa vācā ti.”

Na yathā cittassa vācā ti kathā.

IX. 11.

1. Na yathā cittassa kāyakamman ti?

Āmantā.

Aphassakassa kāyakammanam, avedanakassa kāyakammanam, asaññakassa kāyakammanam, acetanakassa kāyakammanam, acittakassa kāyakamman ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Nanu saphassakassa kāyakammam, savedanakassa kāyakammam, sasaññakassa kāyakammam, sacetanakassa kāyakammam, sacittakassa kāyakamman ti?

Āmantā.

Hañci saphassakassa—pe—sacittakassa kāyakammam, no vata re vattabbe “Na yathā cittassa kāyakamman ti.”

2. Na yathā cittassa kāyakamman ti?

Āmantā.

Anāvatṭantassa kāyakammanam, anābhogassa kāyakammanam—pe—apañidahantassa kāyakamman ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Nanu āvatṭantassa kāyakammanam, ābhogassa kāyakammanam—pe—pañidahantassa kāyakamman ti?

Āmantā.

Hañci āvatṭantassa kāyakammanam, ābhogassa kāyakammanam—pe—pañidahantassa kāyakammanam, no vata re vattabbe “Na yathā cittassa kāyakamman ti.”

3. Na yathā cītta cākāmman ti?

Āmantā.

Nanu kāyakammanam cittasamutthānam cittena saha jātam cittena saha ekuppādan ti?

Āmantā.

Hañci kāyakammanī cittasamuñjhānī cittena saha jātānī cittena saha ekuppādānī, no vata re vattabbe “Na yathā cittassa kāyakamman ti.”

4. Na yathā cittassa kāyakamman ti ?

Āmantā.

Na abhikkamitukāmo abhikkamati, na pañikkamitukāmo pañikkamati, na āloketukāmo āloketi, na viloketukāmo viloketi, na sammiñjitukāmo sammiñjeti, na pasāretukāmo pasāretīti ?

Na h'evamī vattabbe—pe—

Nanu abhikkamitukāmo abhikkamati, pañikkamitukāmo pañikkamati, āloketukāmo āloketi, viloketukāmo viloketi, sammiñjitukāmo sammiñjeti, pasāretukāmo pasāretīti ?

Āmantā.

Hañci abhikkamitukāmo abhikkamati, pañikkamitukāmo pañikkamati, āloketukāmo āloketi, viloketukāmo viloketi, sammiñjitukāmo sammiñjeti, pasāretukāmo pasāreti, no vata re vattabbe “Na yathā cittassa kāyakamman ti.”

5. Na vattabbanī “Na yathā cittassa kāyakamman ti” ?

Āmantā.

Namu atthi koci “aññatra gacchissāmīti” aññatra gacchati—pe—“annamī pasāressāmīti” aññamī pasāretīti ?

Āmantā.

Hañci atthi koci “aññatra gacchissāmīti” aññatra gacchati—pe—“aññamī pasāressāmīti” aññamī pasāreti, tena vata re vattabbe “Na yathā cittassa kāyakamman ti.”

Na yathā cittassa kāyakamman ti kathā.

IX. 12.

1. Atītena samannāgato ti ?

Āmantā.

Nanu atītamī niruddhamī vigatañ vipariñatañ atthañ-gatañ abhhatthañgatan ti ?

Āmantā.

Hañci atītañ niruddham vigatañ vipariñatañ atthañ-gatañ abbhatthañgatañ, no vata re vattabbe “ Atītena samannāgato ti.”

2. Anāgatena samannāgato ti?

Āmantā.

Nanu anāgatañ ajātañ abhūtañ asañjātañ anibbattam anabhinibbattañ apātubhūtan ti?

Āmantā.

Hañci anāgatañ ajātañ abhūtañ asañjātañ anibbattam anabhinibbattañ apātubhūtañ, no vata re vattabbe “ Anāgatena samannāgato ti.”

3. Atītena rūpakkhandhena samannāgato, anāgatena rūpakkhandhena samannāgato, paccuppannena rūpakkhandhena samannāgato ti?

Āmantā.

Tīhi rūpakkhandhehi samannāgato ti?

Na h'evaiñ vattabbe—pe—

Atītehi pañcahi khandhehi samannāgato, anāgatehi pañcahi khandhehi samannāgato, paccuppannehi pañcahi khandhehi samannāgato ti?

Āmantā.

Paññarasahi khandhehi samannāgato ti?

Na h'evaiñ vattabbe—pe—

4. Atītena cakkhāyataneha samannāgato, anāgatena cakkhāyataneha samannāgato, paccuppannena cakkhāyataneha samannāgato ti?

Āmantā.

Tīhi cakkhāyatanehi samannāgato ti?

Na h'evaiñ vattabbe—pe—

Atītehi dvādasahi āyatanehi samannāgato, anāgatehi dvādasahi āyatanehi samannāgato, paccuppannehi dvādasahi āyatanehi samannāgato ti?

Āmantā.

Chattiñs' āyatanehi samannāgato ti?

Na h'evaiñ vattabbe—pe—

5. Atītāya cakkhudhātuyā samannāgato, anāgatāya cakkhudhātuyā samannāgato, paccuppannāya cakkhudhātuyā samannāgato ti?

Āmantā.

Tīhi cakkhudhātūhi samannāgato ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Atītāhi aṭṭhārasahi dhātūhi samannāgato, anāgatāhi aṭṭhārasahi dhātūhi samannāgato, paccuppannāhi aṭṭhārasahi dhātūhi samannāgato ti?

Āmantā.

Catupaññāsadhdātūhi samannāgato ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

6. Atītena cakkhundriyena samannāgato, anāgatena cakkhundriyena samannāgato, paccuppannena cakkhundriyena samannāgato ti?

Āmantā.

Tīhi cakkhundriyehi samannāgato ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Atītehi bāvīsat' indriyehi samannāgato, anāgatehi bāvīsat' indriyehi samannāgato, paccuppannehi bāvīsat' indriyehi samannāgato ti?

Āmantā.

Chasatṭh' indriyehi samannāgato ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

7. Na vattabbam̄ “Atītānāgatehi samannāgato ti”?

Āmantā.

Nanu atthi aṭṭhavimokkhajhāyī catunnaṁ jhānānam̄ nikāmalābhī, catunnaṁ anupubbavihārasamāpattīnam̄ lābhī ti?

Āmantā.

Hañci atthi aṭṭhavimokkhajhāyī catunnaṁ jhānānam̄ nikāmalābhī, catunnaṁ anupubbavihārasamāpattīnam̄ lābhī, tena vata re vattabbe “Atītānāgatehi samannāgato ti.”

A tītānāgata paccuppanna kathā.

Ānisampasadassāvissa saññojanānam̄ pahānam̄, Amatāramānam̄ saññojanānam̄,

Rūpañc sārammañcañ, Anusayā anārammañā, evameva
 nāñcañ,
 Atītānāgatārammañam cittam, Sabbam cittam vitakkānu-
 patitam,
 Sabbaso vitakkayato vicārayato vitakkavipphāro saddo,
 Na yathā cittassa vācā, tath'eva kāyakammañ, Atītānā-
 gatehi samannāgato ti.

N a v a m o V a g g o .

X. 1.

1. Uppattesiye pañca khandhe aniruddhe kiriyā pañca khandhā uppajjantīti?

Āmantā.

Dasannamū khandhānamū samodhānamū hoti, dasa khandhā sammukhibhāvamū āgacchantīti?

Na h'evamū vattabbe—pe—

Dasannamū khandhānamū samodhānamū hoti, dasa khandhā sammukhibhāvamū āgacchantīti?

Āmantā.

Dvinnamū phassānamū—pe—dvinnamū cittānamū samodhānamū hotīti?

Na h'evamū vattabbe—pe—

2. Uppattesiye pañca khandhe aniruddhe kiriyā cattāro khandhā uppajjantīti?

Āmantā.

Navannamū khandhānamū samodhānamū hoti, nava khandhā sammukhibhāvamū āgacchantīti?

Na h'evamū vattabbe—pe—

Navannamū khandhānamū samodhānamū hoti, nava khandhā sammukhibhāvamū āgacchantīti?

Āmantā.

Dvinnamū phassānamū—pe—dvinnamū cittānamū samodhānamū hotīti?

Na h'evamū vattabbe—pe—

3. Uppattesiye pañca khandhe aniruddhe kiriyā nāñamū uppajjatīti?

Āmantā.

Channamū khandhānamū samodhānamū hoti, cha khandhā sammukhibhāvamū āgacchantīti?

Na h'evamū vattabbe—pe—

Channamū khandhānamū samodhānamū hoti, cha khandhā sammukhibhāvamū āgacchantīti?

Āmantā.

Dvinnamū phassānamū—pe—dvinnamū cittānamū samodhānamū hotīti?

Na h'evamū vattabbe—pe—

4. Uppattesiye pañca khandhe niruddhe maggo uppaj-jatīti ?

Āmantā.

Mato maggām bhāveti, kālamkato maggām bhāvetīti ?
Na h'evam vattabbe—pe—

N i r o d h a k a t h ā .

X. 2.

1. Maggasamañgissa rūpam maggo ti ?

Āmantā.

Sārammañam, atthi tassa āvatṭanā ābhogo samannā-hāro manasikāro cetanā patthanā pañidhīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Nanu anārammañam, n'atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti ?

Āmantā.

Hañci anārammañam, n'atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhi, no vata re vattabbe “ Maggasamañgissa rūpam maggo ti.”

2. Sammāvācā maggo ti ?

Āmantā.

Sārammañā, atthi tāya āvatṭanā—pe—pañidhīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Nanu anārammañā, n'atthi tāya āvatṭanā—pe—pañidhīti ?

Āmantā.

Hañci anārammañā, n'atthi tāya āvatṭanā—pe—pañidhi, no vata re vattabbe “ Sammāvācā maggo ti.”

3. Sammākaminanto—pe—sammā-ājivo maggo ti ?

Āmantā.

Sārammaño, atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Nanu anārammaño, n'atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti ?

Āmantā.

Hañci anārammaño, n'atthi tassa āvatṭanā — pe — pañidhi, no vata re vattabbe “Sammā-ājīvo maggo ti.”

4. Sammādiññhi maggo, sā ca sārammañā, atthi tāya āvatṭanā — pe — pañidhīti ?

Āmantā.

Sammāvācā maggo, sā ca sārammañā, atthi tāya āvatṭanā — pe — pañidhīti ?

Na h'evam vattabbe — pe —

Sammādiññhi maggo, sā ca sārammañā, atthi tāya āvatṭanā — pe — pañidhīti ?

Āmantā.

Sammākammanto — pe — sammā-ājīvo maggo, so ca sārammaño, atthi tassa āvatṭanā — pe — pañidhīti ?

Na h'evam vattabbe — pe —

5. Sammāsaññkappo — pe — sammāvāyāmo — pe — sammāsatī — pe — sammāsaññādhi maggo, so ca sārammaño, atthi tassa āvatṭanā — pe — pañidhīti ?

Āmantā.

Sammāvācā maggo, sā ca sārammañā, atthi tāya āvatṭanā — pe — pañidhīti ?

Na h'evam vattabbe — pe —

Sammāsaññādhi maggo, so ca sārammaño, atthi tassa āvatṭanā — pe — pañidhīti ?

Āmantā.

Sammākammanto — pe — sammā-ājīvo maggo, so ca sārammaño, atthi tassa āvatṭanā — pe — pañidhīti ?

Na h'evam vattabbe — pe —

6. Sammāvācā maggo, sā ca anārammañā, n'atthi tāya āvatṭanā — pe — pañidhīti ?

Āmantā.

Sammādiññhi maggo, sā ca anārammañā, n'atthi tāya āvatṭanā — pe — pañidhīti ?

Na h'evam vattabbe — pe —

Sammāvācā maggo, sā ca anārammañā, n'atthi tāya āvatṭanā — pe — pañidhīti ?

Āmantā.

Samīnāsaññkappo — pe — sammāvāyāmo — pe — sammā-

sati—pe—sammāsamādhi maggo, so ca anārammaṇo,
n'atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti?

Na h'evaŋ vattabbe—pe—

7. Sammākammanto—pe—sammā-ājīvo maggo, so ca
anārammaṇo, n'atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti?

Āmantā.

Sammādiṭṭhi—pe—sammāsamūkappo, sammāvāyāmo,
sammāsatī—pe—sammāsamādhi maggo, so ca anāram-
maṇo, n'atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti?

Na h'evaŋ vattabbe—pe—

8. Na vattabbaŋ “Maggasamaṅgissa rūpam maggo
ti”?

Āmantā.

Nanu sammāvācā sammākammanto sammā-ājīvo maggo
ti?

Āmantā.

Hañci sammāvācā sammākammanto sammā - ājīvo
maggo, tena vata re vattabbe “Maggasamaṅgissa rūpam
maggo ti.”

Rūpam maggo ti kathā.

X. 3.

1. Pañcaviññāṇasamaṅgissa atthi maggabhāvanā ti?

Āmantā.

Nanu pañca viññāṇā uppannavatthukā uppannāram-
maṇā ti?

Āmantā.

Hañci pañca viññāṇā uppannavatthukā uppannāram-
maṇā, no vata re vattabbe “Pañcaviññāṇasamaṅgissa
atthi maggabhāvanā ti.”

Nanu pañca ¹ viññāṇā purejātavatthukā purejātāram-
maṇā, ajjhattikavatthukā bāhirārammaṇā, asambhinnava-
tthukā asambhinnārammaṇā, nānāvatthukā, nānāram-

manā, na aññamaññassa gocaravisa�am pacchanubhonti,¹
na asamannāhārā uppajjanti, na amanasikārā uppajjanti,
na abbokiññā² uppajjanti, na apubbam acarimai uppajjanti,
na aññamaññassa samanantarā uppajjanti—pe—
nanu pañca viññāṇā anābhogā ti?

Āmantā.

Hañci pañca viññāṇā anābhogā, no vata re vattabbe
“Pañcavīññāṇasamañgissa atthi maggabhāvanā ti.”

2. Cakkhuviññāṇasamañgissa atthi maggabhāvanā ti?
Āmantā.

Cakkhuviññāṇam suññataṃ ārabba uppajjatī?

Na h'evam vattabbe—pe—

Cakkhuviññāṇam suññataṃ ārabba uppajjatī?

Āmantā.

Cakkhuñ ca paṭicca suññatañ ca uppajjati cakkhuviññāṇan ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Cakkhuñ ca paṭicca suññatañ ca uppajjati cakkhuviññāṇan ti?

Āmantā.

“Cakkhuñ ca paṭicca suññatañ ca uppajjati cakkhuviññāṇan ti,” atth’eva suttanto ti?

N’atthi.

“Cakkhuñ ca paṭicca rūpe ca uppajjati cakkhuviññāṇan ti,” atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Hañci “cakkhuñ ca paṭicca rūpe ca uppajjati cakkhuviññāṇan ti,” atth’eva suttanto, no vata re vattabbe “Cakkhuñ ca paṭicca suññatañ ca uppajjati cakkhuviññāṇan ti.”

3. Cakkhuviññāṇasamañgissa atthi maggabhāvanā ti?

Āmantā.

Cakkhuviññāṇam atītānāgataṃ ārabba uppajjatī?

Na h'evam vattabbe—pe—

Cakkhuviññāṇasamañgissa atthi maggabhāvanā ti?

Āmantā.

¹ pacchanubhavanti, P.S.S₂.

² abbokiññā, P.S.₂.

Cakkhuvīññāṇam phassamī ārabbha vedanāmī ārabbha saññāmī ārabbha cetanāmī ārabbha cittamī ārabbha cakkhūnī ārabbha—pe—kāyaṁ ārabbha saddamī ārabbha—pe—phoṭṭhabbamī ārabbha uppajjatīti?

Na h'evamī vattabbe—pe—

Manoviññāṇasamaṅgissa atthi maggabhāvanā, manoviññāṇamī suññataṁ ārabbha uppajjatīti?

Āmantā.

Cakkhuvīññāṇasamaṅgissa atthi maggabhāvanā, cakkhuvīññāṇamī suññataṁ ārabbha uppajjatīti?

Na h'evamī vattabbe—pe—

Manoviññāṇasamaṅgissa atthi maggabhāvanā, manoviññāṇamī atītānagataṁ ārabbha uppajjatīti?

Āmantā.

Cakkhuvīññāṇasamaṅgissa atthi maggabhāvanā, cakkhuvīññāṇamī atītānāgataṁ ārabbha uppajjatīti?

Na h'evamī vattabbe—pe—

Manoviññāṇasamaṅgissa atthi maggabhāvanā, manoviññāṇamī phassamī ārabbha—pe—phoṭṭhabbamī ārabbha uppajjatīti?

Āmantā.

Cakkhuvīññāṇasamaṅgissa atthi maggabhāvanā, cakkhuvīññāṇamī phassamī ārabbha—pe—phoṭṭhabbamī ārabbha uppajjatīti?

Na h'evamī vattabbe—pe—

4. Na vattabbaṁ “Pañcaviññāṇasamaṅgissa atthi maggabhāvanā ti”?

Āmantā.

Nanu vuttaṁ Bhagavatā—“Idha Bhikkhave bhikkhu cakkhunā rūpaṁ disvā na nimittagāhī hoti nānubyañjanaggāhī—pe—sotena saddamī sutvā—pe—ghānena gandhamī ghāyitvā—pe—jivhāya rasaṁ sāyitvā—pe—kāyena phoṭṭhabbamī phusitvā na nimittaggāhī hoti nānubyañjanaggāhī ti.” Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi pañcaviññāṇasamaṅgissa atthi maggabhāvanā ti.

Pañcaviññāṇasamaṅgissa maggakathā.

X. 4.

1. Pañca viññāṇā kusalā pi akusalā pīti ?

Āmantā.

Nanu pañca viññāṇā uppannavatthukā uppannārammaṇā ti ?

Āmantā.

Hañci pañca viññāṇā uppannavatthukā uppannārammaṇā, no vata re vattabbe “Pañca viññāṇā kusalā pi akusalā pīti.”

Nanu pañca viññāṇā purejātavatthukā purejātārammaṇā, ajjhattikavatthukā bāhirārammaṇā, asambhinnavatthukā asambhinnārammaṇā, nānāvatthukā nānārammaṇā, na aññamaññassa gocaravisayaṇi paccanubhonti, na asamannāhārā uppajjanti, na amanasikārā uppajjanti, na abbokiṇṇā uppajjanti, na apubbaṇi acarimāṇi uppajjanti, na aññamaññassa samanantarā uppajjanti—pe—nanu pañca viññāṇā anābhogā ti ?

Āmantā.

Hañci pañca viññāṇā anābhogā, no vata re vattabbe “Pañca viññāṇā kusalā pi akusalā pīti.”

2. Cakkhuviññāṇaṇi kusalan ti ?

Āmantā.

Cakkhuviññāṇaṇi suññataṇi ārabha uppajjatīti ?

Na h'evāṇi vattabbe—pe—

Cakkhuviññāṇaṇi suññataṇi ārabha uppajjatīti ?

Āmantā.

Cakkhuñ ca paṭicca suññatañ ca uppajjati cakkhuviññāṇan ti ?

Na h'evāṇi vattabbe—pe—

Cakkhuñ ca paṭicca suññatañ ca uppajjati cakkhuviññāṇan ti ?

Āmantā.

“Cakkhuñ ca paṭicca suññatañ ca uppajjati cakkhuviññāṇan ti,” atth'eva suttanto ti ?

N'atthi.

“Cakkhuñ ca paṭicca rūpe ca uppajjati cakkhuviññāṇan ti,” atth'eva suttanto ti ?

Āmantā.

Hañci “cakkhuñ ca paṭicca rūpe ca uppajjati cakkhuviññāṇan ti,” atth’eva suttanto, no vata re vattabbe “Cakkhuñ ca paṭicca suññatañ ca uppajjati cakkhuviññāṇan ti.”

3. Cakkhuviññāṇam kusalam pi akusalam pīti?

Āmantā.

Cakkhuviññāṇam atītānāgatañ ārabbha uppajjatī?

Na h’evam vattabbe—pe—

Cakkhuviññāṇam kusalam pi akusalam pīti?

Āmantā.

Cakkhuviññāṇam phassam ārabbha vedanañ ārabbha saññam ārabbha cetanañ ārabbha cittam ārabbha cakkhuñ ārabbha—pe—kāyañ ārabbha saddam ārabbha—pe—phoṭṭhabbam ārabbha uppajjatī?

Na h’evam vattabbe—pe—

Manoviññāṇam kusalam pi akusalam pi, manoviññāṇam suññatañ ārabbha uppajjatī?

Āmantā.

Cakkhuviññāṇam kusalam pi akusalam pi, cakkhuviññāṇam suññatañ ārabbha uppajjatī?

Na h’evam vattabbe—pe—

Manoviññāṇam kusalam pi akusalam pi, manoviññāṇam atītānāgatañ ārabbha uppajjatī?

Āmantā.

Cakkhuviññāṇam kusalam pi akusalam pi, cakkhuviññāṇam atītānāgatañ ārabbha uppajjatī?

Na h’evam vattabbe—pe—

Manoviññāṇam kusalam pi akusalam pi, manoviññāṇam phassam ārabbha—pe—phoṭṭhabbam ārabbha uppajjatī?

Āmantā.

Cakkhuviññāṇam kusalam pi akusalam pi, cakkhuviññāṇam phassam ārabbha—pe—phoṭṭhabbam ārabbha uppajjatī?

Na h’evam vattabbe—pe—

4. Na vattabbañ “Pañca viññāṇa kusalā pi akusalā pīti”?

Āmantā.

Namu vuttam Bhagavatā—“Idha Bhikkhave bhikkhu

cakkhunā rūpaṇī disvā nimittaggāhī hoti—pe—na niimittaggāhī hoti—pe—sotena saddaṇī sutvā—pe—kāyena phoṭṭhabbaṇī phusitvā nimittaggāhī hoti—pe—na niimittaggāhī hotīti.” Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi pañca viññāṇā kusalā pī akusalā pīti.

Pañca viññāṇā kusalā pīti kathā.

X. 5.

1. Pañca viññāṇā sābhogā ti?

Āmantā.

Nanu pañca viññāṇā uppannavatthukā uppannārammaṇā ti?

Āmantā.

Hañci pañca viññāṇā uppannavatthukā uppannārammaṇā, no vata re vattabbe “ Pañca viññāṇā sābhogā ti.”

Nanu pañca viññāṇā purejātavatthukā purejātārammaṇā, ajjhattikavatthukā bāhirārammaṇā, asambhinnavatthukā asambhinnārammaṇā, nānāvatthukā nānārammaṇā, na aññamaññassa gocaravisayaṇī paccaubhonti, na asamannāhārā uppajjanti, na aīanasikārā uppajjanti, na abbokinṇā uppajjanti, na apubbaṇī acariṇīṇī uppajjanti, nanu pañca viññāṇā na aññamaññassa samanantarā uppajjantī?

Āmantā.

Hañci pañca viññāṇā na aññamaññassa samanantarā uppajjanti, no vata re vattabbe “ Pañca viññāṇā sābhogā ti.”

2. Cakkhuviññāṇam sābhogan ti?

Āmantā.

Cakkhuviññāṇam suññataṇī ārabba uppajjatī?

Na h’evam vattabbe—pe—

Cakkhuviññāṇam suññataṇī ārabba uppajjatī?

Āmantā.

Cakkhuñ ca paṭicca suññatañ ca uppajjati cakkhuviññāṇan ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Cakkhuñ ca paṭicca suññatañ ca uppajjati cakkhuviññāṇan ti ?

Āmantā.

“Cakkhuñ ca paṭicca suññatañ ca uppajjati cakkhuviññāṇan ti,” atth’eva suttanto ti ?

N’atthi.

“Cakkhuñ ca paṭicca rūpe ca uppajjati cakkhuviññāṇan ti,” atth’eva suttanto ti ?

Āmantā.

Hañci “cakkhuñ ca paṭicca rūpe ca uppajjati cakkhuviññāṇan ti,” atth’eva suttanto, no vata re vattabbe “Cakkhuñ ca paṭicca suññatañ ca uppajjati cakkhuviññāṇan ti.”

3. Cakkhuviññāṇaiñ sābhogan ti ?

Āmantā.

Cakkhuviññāṇaiñ atītānagatam ārabbha uppajjatīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Cakkhuviññāṇaiñ sābhogan ti ?

Āmantā.

Cakkhuviññāṇaiñ phassam ārabbha vedanaim ārabbha saññaiñ ārabbha cetanaim ārabbha cittaiñ ārabbha cakkhum ārabbha—pe—kāyaim ārabbha saddaiñ ārabbha—pe—photthabbaiñ ārabbha uppajjatīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Manoviññāṇaiñ sābhogam, manoviññāṇaiñ suññataim ārabbha uppajjatīti ?

Āmantā.

Cakkhuviññāṇaiñ sābhogam, cakkhuviññāṇaiñ suññataim ārabbha uppajjatīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Manoviññāṇaiñ sābhogam, manoviññāṇaiñ atītānāgatam ārabbha uppajjatīti ?

Āmantā.

Cakkhuviññāṇaiñ sābhogam, cakkhuviññāṇaiñ atītānāgataiñ ārabbha uppajjatīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Manoviññāṇam sābhogaṁ, manoviññāṇam phassam
ārabbha—pe—photṭhabbaṁ ārabbha uppajjatī?

Āmantā.

Cakkhuviññāṇam sābhogaṁ, cakkhuviññāṇam phassam
ārabbha—pe—photṭhabbaṁ ārabbha uppajjatī?

Na h'evam vattabbe—pe—

4. Na vattabbam “Pañca viññāṇā sābhogā ti”?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā—“Idha Bhikkhave bhikkhu cakkhunā rūpaṁ disvā nimittaggāhī hoti—pe—na nimittaggāhī hoti—pe—sotena saddanī sutvā—pe—kāyena photṭhabbaṁ phusitvā nimittaggāhī hoti—pe—na nimittaggāhī hotīti.” Atth'eva puttanto ti?

Āmantā.

Tena hi pañca viññāṇā sābhogā ti.

Sābhogakatha.

X. 6.

1. Maggasamaṅgī dvīhi silehi samannāgato ti?

Āmantā.

Maggasamaṅgī dvīhi phassehi dvīhi vedanāhi dvīhi saññāhi dvīhi cetanāhi dvīhi cittehi dvīhi saddhāhi dvīhi viriyehi dvīhi satīhi dvīhi saññādhīhi dvīhi paññāhi samannāgato ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

2. Maggasamaṅgī lokiyyena sileha samannāgato ti?

Āmantā.

Maggasamaṅgī lokiyyena phassena lokiyyāya vedanāya lokiyyāya saññāya lokiyyāya cetanāya lokiyyena cittena lokiyyāya saddhāya lokiyyena viriyena lokiyyāya satiyā lokiyyena saññādhinā lokiyyāya paññāya samannāgato ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

3. Maggasamaṅgī lokiyyena ca lokuttarena ca sileha samannāgato ti?

Āmantā.

Maggasamaṅgī lokiyyena ca lokuttarena ca phassena samannāgato—pe—lokiyāya ca lokuttarāya ca paññāya samannāgato ti?

Na h'evāṇī vattabbe—pe—

Maggasamaṅgī lokiyyena sīlēna samannāgato ti?

Āmantā.

Maggasamaṅgī puthujjano ti?

Na h'evāṇī vattabbe—pe—

4. Maggasamaṅgī lokiyāya sammāvācāya samannāgato ti?

Āmantā.

Maggasamaṅgī lokiyāya sammādiṭṭhiyā samannāgato ti?

Na h'evāṇī vattabbe—pe—

Maggasamaṅgī lokiyāya sammāvācāya samannāgato ti?

Āmantā.

Maggasamaṅgī lokiyyena sammāsaṅkappena — pe — lokiyyena sammāvāyāmena—pe—lokiyāya sammāsatiyā—pe—lokiyyena sammāsamādhinā samannāgato ti?

Na h'evāṇī vattabbe—pe—

Maggasamaṅgī lokiyyena sammākammantena — pe — lokiyyena sammā-ājīvena samannāgato ti?

Āmantā.

Maggasamaṅgī lokiyāya sammādiṭṭhiyā—pe—lokiyyena sammāsamādhinā samannāgato ti?

Na h'evāṇī vattabbe—pe—

5. Maggasamaṅgī lokiyāya ca lokuttarāya ca sammāvācāya samannāgato ti?

Āmantā.

Maggasamaṅgī lokiyāya ca lokuttarāya ca sammādiṭṭhiyā samannāgato ti?

Na h'evāṇī vattabbe—pe—

Maggasamaṅgī lokiyāya ca lokuttarāya ca sammāvācāya samannāgato ti?

Āmantā.

Maggasamaṅgī lokiyyena ca lokuttarena ca sammāsaṅkappena—pe—lokiyyena ca lokuttarena ca sammāvāyā-

mena—pe—lokiyāya ca lokuttarāya ca sammāsatiyā—pe—lokiyena ca lokuttarena ca samīnāsamādhinā samannāgato ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

6. Maggasamaṅgī lokiyena ca lokuttarena ca sammākammantena—pe—maggasamaṅgī lokiyena ca lokuttarena ca sammā-ājīvena samannāgato ti ?

Āmantā.

Maggasamaṅgī lokiyāya ca lokuttāraya ca sammādīṭhiyā samannāgato ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Maggasamaṅgī lokiyena ca lokuttarena ca sammā-ājīvena samannāgato ti ?

Āmantā.

Maggasamaṅgī lokiyena ca lokuttarena ca sammāsaṇḍappenna—pe—lokiyena ca lokuttarena ca sammāsamādhinā samannāgato ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

7. Na vattabbam̄ “Maggasamaṅgī dvīhi sīlehi samannāgato ti.”?

Āmantā.

Lokiye sīle niruddhe maggo uppajjatīti ?

Āmantā.

Dussilo¹ khaṇḍasilo chinnasilo maggaiṇ bhāvetīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Tena hi maggasamaṅgī dvīhi sīlehi samannāgato ti.

Dvīhi sīlehīti kathā.

X. 7.

1. Sīlam̄ acetasikan ti ?

Āmantā.

Rūpaṇ nibbānam̄ cakkhāyatanaṇ—pe—kāyāyatanaṇ—pe—rūpāyatanaṇ—pe—phoṭṭhabbāyatanaṇ ti ?

¹ dussalo, M.

Na h'evan̄ vattabbe—pe—

Sīlam̄ acetasikan ti ?

Āmantā.

Phasso acetasiko ti ?

Na h'evan̄ vattabbe—pe—

Sīlam̄ acetasikan ti ?

Āmantā.

Vedanā—pe—saññā—pe—cetanā—pe—saddhā—pe—
viriyam̄—pe—sati—pe—samādhi—pe—paññā acetasikā
ti ?

Na h'evan̄ vattabbe—pe—

2. Phasso cetasiko ti ?

Āmantā.

Sīlam̄ cetasikan ti ?

Na h'evan̄ vattabbe—pe—

Vedanā—pe—saññā—pe—cetanā—pe—saddhā—pe—
viriyam̄—pe—sati—pe—samādhi—pe—paññā cetasikā ti ?
Āmantā.

Sīlam̄ cetasikan ti ?

Na h'evan̄ vattabbe—pe—

3. Sīlam̄ acetasikan ti ?

Āmantā.

Anīṭṭhaphalan ti ?

Na h'evan̄ vattabbe—pe—

Namu iṭṭhaphalan ti ?

Āmantā.

Hañci iṭṭhaphalai, no vata re vattabbe “Sīlam̄ acetasikan ti.”

4. Saddhā iṭṭhaphalā, saddhā cetasikā ti ?

Āmantā.

Sīlam̄ iṭṭhaphalai, sīlam̄ cetasikan ti ?

Na h'evan̄ vattabbe—pe—

Viriyam̄, sati, samādhi—pe—paññā iṭṭhaphalā, paññā
cetasikā ti ?

Āmantā.

Sīlam̄ iṭṭhaphalai, sīlam̄ cetasikan ti ?

Na h'evan̄ vattabbe—pe—

5. Sīlam̄ iṭṭhaphalai, sīlam̄ acetasikan ti ?

Āmantā.

Saddhā itṭhaphalā, saddhā acetasikā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sīlam̄ itṭhaphalam̄, sīlam̄ acetasikan ti ?

Āmantā.

Viriyam̄, sati, samādhi—pe—paññā itṭhaphalā, paññā acetasikā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

6. Sīlam̄ acetasikan ti ?

Āmantā.

Aphalaṇi avipākan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Nanu saphalaṇi savipākan ti ?

Āmantā.

Hañci saphalam̄ savipākam̄, no vata re vattabbe “ Sīlam̄ acetasikan ti .”

7. Cakkhāyatanaṇi acetasikam̄ avipākan ti ?

Āmantā.

Sīlam̄ acetasikam̄ avipākan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sotāyatanaṇi—pe—kāyāyatanaṇi—pe—rūpāyatanaṇi—pe—photthabbāyatanaṇi acetasikam̄ avipākan ti ?

Āmantā.

Sīlam̄ acetasikam̄ avipākan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

8. Sīlam̄ acetasikam̄ savipākan ti ?

Āmantā.

Cakkhāyatanaṇi acetasikam̄ savipākan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sīlam̄ acetasikam̄ savipākan ti ?

Āmantā.

Sotāyatanaṇi—pe—kāyāyatanaṇi—pe—rūpāyatanaṇi—pe—photthabbāyatanaṇi acetasikam̄ savipākan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

9. Sammāvācā acetasikā ti ?

Āmantā.

Sammādiṭṭhi acetasikā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sammāvācā acetasikā ti ?

Āmantā.

Sammāsam̄kappo—pe—sammāvāyāmo—pe—sammā-sati—pe—sammāsamādhi acetasiko ti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Sammākammanto—pe—sammā-ājīvo acetasiko ti ?

Āmantā.

Sammādiṭṭhi acetasikā ti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Sammā-ājīvo acetasiko ti ?

Āmantā.

Sammāsam̄kappo—pe—sammāvāyāmo—pe—sammā-sati—pe—sammāsamādhi acetasiko ti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

10. Sammādiṭṭhi cetasikā ti ?

Āmantā.

Sammāvācā cetasikā ti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Sammādiṭṭhi cetasikā ti ?

Āmantā.

Sammākammanto—pe—sammā-ājīvo cetasiko ti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Sammāsam̄kappo—pe—sammāvāyāmo—pe—sammā-sati—pe—sammāsamādhi cetasiko ti ?

Āmantā.

Sammāvācā cetasikā ti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Sammāsamādhi cetasiko ti ?

Āmantā.

Sammākammanto—pe—sammā-ājīvo cetasiko ti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

11. Na vattabbāñ “Sīlam̄ acetasikan ti” ?

Āmantā.

Sīle uppajjivā niruddhe duśīlo¹ hotīti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Tena hi sīlam̄ acetasikan ti.

Sīlam̄ acetasikan ti kathā.

¹ asīlo, P.S.S₂.

X. 8.

1. Sīlam̄ na cittānuparivattīti ?

Āmantā.

Rūpañ nibbānam cakkhāyatanañ—pe—kāyāyatanañ—pe—rūpāyatanañ—pe—phoṭṭhabbāyatanañ ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sīlam̄ na cittānuparivattīti ?

Āmantā.

Phasso na cittānuparivattīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sīlam̄ na cittānuparivattīti ?

Āmantā.

Vedanā—pe—saññā—pe—cetanā—pe—saddhā—pe—viriyam̄—pe—sati—pe—samādhi—pe—paññā na cittānu-parivattīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

2. Phasso cittānuparivattīti ?

Āmantā.

Sīlam̄ cittānuparivattīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Vedanā—pe—saññā—pe—cetanā—pe—saddhā—pe—viriyam̄—pe—sati—pe—samādhi—pe—paññā cittānu-parivattīti ?

Āmantā.

Sīlam̄ cittānuparivattīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

3. Sammāvācā na cittānuparivattīti ?

Āmantā.

Sammādiṭṭhi na cittānuparivattīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sammāvācā na cittānuparivattīti ?

Āmantā.

Sammāsañikappo — pe — sammāvāyāmo — pe — sammā-sati—pe—sammāsamādhi na cittānuparivattīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sammākammanto—pe—sammā-ājīvo na cittānupari-vattīti ?

Āmantā.

Sammādiṭṭhi na cittānuparivattīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sammā-ājīvo na cittānuparivattīti ?

Āmantā.

Sammāsaṇḍkappo—pe—sammāvāyāmo—pe—sammā-sati—pe—sammāsamādhi na cittānuparivattīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

4. Sammādiṭṭhi cittānuparivattīti ?

Āmantā.

Sammāvācā cittānuparivattīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sammādiṭṭhi cittānuparivattīti ?

Āmantā.

Sammākammanto—pe—sammā-ājīvo cittānuparivat-tīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sammāsaṇḍkappo—pe—sammāvāyāmo—pe—sammā-sati—pe—sammāsamādhi cittānuparivattīti ?

Āmantā.

Sammāvācā cittānuparivattīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sammāsamādhi cittānuparivattīti ?

Āmantā.

Sammākammanto—pe—sammā-ājīvo cittānuparivat-tīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

5. Na vattabbaṇ “ Sīlam̄ na cittānuparivattīti ” ?

Āmantā.

Sīle uppajjītvā niruddhe dussīlo ¹ hotīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Tena hi sīlam̄ na cittānuparivattīti.

Sīlam̄ na cittānuparivattīti kathā.

¹ asīlo, P.S.S₂.

X. 9.

1. Samādānahetukam̄ sīlam̄ vadḍhatīti ?

Āmantā.

Samādānahetuko phasso vadḍhati, vedanā vadḍhati, saññā vadḍhati, cetanā vadḍhati, cittam̄ vadḍhati, saddhā vadḍhati, viriyam̄ vadḍhati, sati vadḍhati, samādhi vadḍhati, paññā vadḍhatīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

2. Samādānahetukam̄ sīlam̄ vadḍhatīti ?

Āmantā.

Latā viya vadḍhati, māluvā viya vadḍhati, rukkho viya vadḍhati, tīmām̄ viya vadḍhati, muñjapuñjo viya vadḍhatīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

3. Samādānahetukam̄ sīlam̄ vadḍhatīti ?

Āmantā.

Sīlam̄ samādiyitvā kāmavitakkam̄ vitakkentassa byā-pādavitakkam̄ vitakkentassa vihimsāvitakkam̄ vitakkentassa sīlam̄ vadḍhatīti ?

Āmantā.

Dvinnam̄ phassānam̄—pe—dvinnam̄ cittānam̄ samo-dhānam̄ hotīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Dvinnam̄ phassānam̄—pe—dvinnam̄ cittānam̄ samo-dhānam̄ hotīti ?

Āmantā.

Kusalākusalā sāvajjānavajjā hīnappañītā kañhasukka-sappañibhāgā dhammā sammukhībhāvam̄ āgacchantīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Kusalākusalā sāvajjānavajjā hīnappañītā kañhasukka-sappañibhāgā dhammā sammukhībhāvam̄ āgacchantīti ?

Āmantā.

Nann̄ vuttam̄ Bhagavatā—“ Cattār' imāni Bhikkhave suvidūravidūrāni. Katamāni cattāri ? Labhañ ca Bhikkhave pañhabhāvī ca, idam̄ pañhabhām̄ suvidūravidūram̄—pe—tasmā satam̄ dhammo asabbhi ārakā ti.” Atth'eva sut-tanto ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṇi “ Kusalākusalā sāvajjānavajjā hīnappanītā kāṇhasukkasappaṭibhāgā dhammā sammu-khībhāvaiṇi āgacchantī.”

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

4. Na vattabbaṇi “ Samādānahetukam̄ sīlam̄ vadḍhatītī”?

Āmantā.

Nanu vuttaṇi Bhagavatā—

“ Ārāmaropā vanaropā—pe—
Dhammaṭṭhā sīlasampannā
Te janā saggagāmino ti.”

Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi samādānahetukam̄ sīlam̄ vadḍhatītī.

S a m ā d ā n a h e t u k a k a t h ā .

X. 10.

1. Viññatti sīlan ti?

Āmantā.

Pāṇātipātā veramaṇīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Adinnādānā veramaṇīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Kāmesu micchācārā veramaṇīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Musāvādā veramaṇīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Surāmerayainnajapamādaṭṭhānā veramaṇīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Abhivādanaiṇi sīlam̄, paccupatṭhānaiṇi¹ sīlam̄, añjalikam̄aiṇi sīlam̄, sāmīcikam̄aiṇi sīlam̄, āsanābhīhāro sīlam̄, seyyābhīhāro sīlam̄, pādodakābhīhāro sīlam̄, pādakathāliyābhīhāro sīlam̄, nahāne² piṭṭhiparikam̄aiṇi sīlan ti?

¹ paccupatṭhānaiṇi, P.M.

² nhāne, M.K.

Āmantā.

Pāṇātipātā veramañīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Surāmerayainnajapamādaṭṭhānā veramañīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

2. Na vattabbam̄ “ Viññatti sīlan ti.”

Dussīlyan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Tena hi viññatti sīlan ti.

Viññatti sīlan ti kathā.

X. 11.

1. Aviññatti dussīlyan ti ?

Āmantā.

Pāṇātipāto ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Adinnādānan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Kāmesu micchācāro ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Musāvādo ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Surāmerayamajjapamādaṭṭhānan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

2. Pāpakammaṇi samādiyitvā dānaṇi dadantassa puññañ ca apuññañ ca ubho vadḍhantīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Puññañ ca apuññañ ca ubho vadḍhantīti ?

Āmantā.

Dvinnaṇi phassānaṇi—pe—dvinnaṇi cittānaṇi samo-dhānaṇi hotīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Dvinnaṇi phassānaṇi—pe—dvinnaṇi cittānaṇi samo-dhānaṇi hotīti ?

Āmantā.

Kusalākusalā sāvajjānavajjā hīnappaṇītā kaṇhasukka-sappaṭibhāgā dhammā sammukhībhāvam āgacchantīti ?

Na h'evaiṇ vattabbe—pe—

Kusalākusalā sāvajjānavajjā hīnappaṇītā kaṇhasukka-sappaṭibhāgā dhammā sammukhībhāvam āgacchantīti ?

Āmantā.

Namu vuttaṇ Bhagavatā—“ Cattār’imāni Bhikkhave suviḍūravidūrāni. Katamāni cattāri ? Labhañ ca Bhikkhave paṭhavī ca, idam paṭhamam suviḍūravidūraṇ—pe —tasmā sataṇ dhanmo asabbhi ārakā ti.” Atth’eva sut-tanto ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “ Kusalākusalā sāvajjānavajjā hīnappaṇītā kaṇhasukkasappaṭibhāgā dhammā sammukhībhāvam āgacchantīti.”

3. Pāpakammaṇi samādiyitvā cīvaraṇi dadantassa, piṇḍapātaṇi dadantassa, senāsanaiṇi dadantassa, gilā-napaccayabhesajjaparikkhāraṇi dadantassa, abhivāda-nārahassa abhivādentassa, pacceṭṭhānārahassa pacceṭṭhentassa, añjalikammārahassa añjalikammīmaiṇ karontassa, sammīcikammārahassa sammīcikammaṇi karontassa, āsanārahassa āsanaiṇ dadantassa, maggārahassa maggam dadantassa puññañ ca apuññañ ca ubho vadḍlhantīti ?

Na h'evaiṇ vattabbe—pe—

Puññañ ca apuññañ ca ubho vadḍlhantīti ?

Āmantā.

Dvinnaiṇ phassānaṇi—pe—dvinnam cittānaṇi samo-dhānaṇi hotīti ?

Na h'evaiṇ vattabbe—pe—

Dvinnaiṇ phassānaṇi—pe—dvinnaiṇ cittānaṇi samo-dhānam hotīti ?

Āmantā.

Kusalākusalā sāvajjānavajjā hīnappaṇītā kaṇhasukkasappaṭibhāgā dhammā sammukhībhāvam āgacchantīti ?

Na h'evaiṇ vattabbe—pe—

Kusalākusalā sāvajjānavajjā hīnappaṇītā kaṇhasukkasappaṭibhāgā dhammā sammukhībhāvam āgacchantīti ?

Āmantā.

Nanu vuttañpi Bhagavatā—“Cattār’imāni Bhikkhave suvidūravidūrāni. Katamāni cattāri? Labhañ ca Bhikkhave pañhavī ca, idam pañhamam suvidūravidūrām —pe—tasmā satam dhammo asabbhi ārakā ti.” Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbañ “Kusalākusalā sāvajjānavajjā hīnappañitā kañhasukkasappañibhāgā dhammā sammukhībhāvāñ ãgacchantī.”

4. Na vattabbañ “Aviññatti dussīlyan ti”?

Āmantā.

Nanu pāpakammanī samādinno āsīti?

Āmantā.

Hañci pāpakammanī samādinno āsi, tena, vata re vattabbe “Aviññatti dussīlyan ti.”

Aviññatti dussīlyan ti kathā.

Maggasamañgissa rūpanī maggo, Pañcavīññāñasamañgissa atthi maggabhāvanā,
Pañca viññāñā kusalā pi akusalā pi, Pañca viññāñā sābbogā,
Maggasamañgī dvīhi silehi samannāgato, Sīlam acetasikāñ,
Sīlam na cittānuparivatti, Samādānahetukam sīlam vadḍhati,
Viññatti sīlam, Aviññatti dussīlyan ti.

D a s a m o V a g g o .

D u t i y a p a ññā s a k o .

Niyāmasañgahagatānisamisatā atthi pañcavokārabhavo maggasamañgissa¹ no pañcavokārabhavo.

¹ maggasamañgī, P.S.S.₂; nirodho maggasamañgī, M.

XI. 1.

1. Anusayā abyākatā ti ?

Āmantā.

Vipākābyākatā kiriyābyākatā rūpañ nibbānañ cakkhā-yatanam—pe—photthabbāyatanan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

2. Kāmarāgānusayo abyākato ti ?

Āmantā.

Kāmarāgo kāmarāgapariyutthānam̄ kāmarāgasaañ-ñojanam̄ kāmogho kāmayogo kāmacchandanīvaraṇam̄ abyākatan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Kāmarāgo—pe—kāmacchandanīvaraṇam̄ akusalan ti ?

Āmantā.

Kāmarāgānusayo akusalo ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

3. Paṭighānusayo abyākato ti ?

Āmantā.

Paṭighām̄ paṭighapariyutthānam̄ paṭighasaññojanam̄ abyākatan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Paṭighām̄ paṭighapariyutthānam̄ paṭighasaññojanam̄ akusalan ti ?

Āmantā.

Paṭighānusayo akusalo ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

4. Mānānusayo abyākato ti ?

Āmantā.

Māno mānapariyutthānam̄ mānasaññojanam̄ abyākatan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Māno mānapariyutthānam̄ mānasaññojanam̄ akusalan ti ?

Āmantā.

Mānānusayo akusalo ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

5. Diṭṭhānusayo abyākato ti ?

Āmantā.

Diṭṭhi diṭṭhogho diṭṭhiyogo diṭṭhipariyutthānam diṭṭhi-saññojanam abyākatan ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Diṭṭhi diṭṭhogho diṭṭhiyogo diṭṭhipariyutthānam diṭṭhi-saññojanam akusalan ti ?

Āmantā.

Diṭṭhānusayo akusalo ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

6. Vicikicchānusayo abyākato ti ?

Āmantā.

Vicikicchā vicikicchāpariyutthānam vicikicchāsaññojanam vicikicchānīvaraṇam abyākatan ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Vicikicchā vicikicchāpariyutthānam vicikicchāsaññojanam vicikicchānīvaraṇam akusalan ti ?

Āmantā.

Vicikicchānusayo akusalo ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

7. Bhavarāgānusayo abyākato ti ?

Āmantā.

Bhavarāgo bhavarāgapariyutthānam bhavarāgasāññojanam abyākatan ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Bhavarāgo bhavarāgapariyutthānam bhavarāgasāññojanam akusalan ti ?

Āmantā.

Bhavarāgānusayo akusalo ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

8. Avijjānusayo abyākato ti ?

Āmantā.

Avijjā avijjogho avijjāyogo avijjāpariyutthānam avijjā-saññojanam avijjānīvaraṇam abyākatan ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Avijjā avijjogho avijjāyogo avijjāpariyutthānam avijjā-saññojanam avijjānīvaraṇam akusalan ti ?

Āmantā.

Avijjānusayo akusalo ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

9. Na vattabbam̄ “Anusayā abyākatā ti”?

Āmantā.

Puthujjano kusalābyākate citte vattamāne “sānusayo ti” vattabbo ti?

Āmantā.

Kusalākusalā dhammā sammukhībhāvam̄ āgacchantīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Tena hi anusayā abyākatā ti.

Puthujjano kusalābyākate citte vattamāne “sarāgo ti” vattabbo ti?

Āmantā.

Kusalākusalā dhammā sammukhībhāvam̄ āgacchantīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Tena hi rāgo abyākato ti.

10. Anusayā aheto kā ti?

Āmantā.

Rūpaṇi nibbānam̄ cakkhāyatanaṇi — pe — phoṭṭhab-bāyatanaṇi ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Kāmarāgānusayo aheto kā ti?

Āmantā.

Kāmarāgo kāmarāgapariyuṭṭhānaṇi kāmarāgasāññojanaṇi—pe—kāmarāganīvaraṇaṇi aheto kā ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Kāmarāgo kāmarāgapariyuṭṭhānaṇi kāmarāgasāññojanaṇi—pe—kāmarāganīvaraṇaṇi saheto kā ti?

Āmantā.

Kāmarāgānusayo saheto kā ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Paṭighānusayo—pe—mānānusayo, diṭṭhānusayo, vici-kicchānusayo, bhavarāgānusayo — pe — avijjānusayo aheto kā ti?

Āmantā.

Avijjā avijjāyogha avijjāyogo avijjāpariyuṭṭhānaṇi avijjā-sāññojanaṇi avijjānīvaraṇaṇi aheto kā ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Avijjā avijjogho—pe—avijjānīvaraṇam sahetukan ti ?
Āmantā.

Avijjānusayo sahetuko ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

11. Na vattabbam “ Anusayā ahetukā ti ” ?
Āmantā.

Puthujano kusalābyākate citte vattamāne “ sānusayo
ti ” vattabbo ti ?

Āmantā.

Anusayā tena hetunā sahetukā ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Tena hi anusayā ahetukā ti.

Puthujano kusalābyākate citte vattamāne “ sarāgo ti ”
vattabbo ti ?

Āmantā.

Rāgo tena hetunā sahetuko ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Tena hi rāgo ahetuko ti.

12. Anusayā cittavippaynttā ti ?

Āmantā.

Rūpañ nibbānam cakkhāyatanañ—pe—phoṭṭhabbāya-
tanān ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Kāmarāgānusayo cittavippayutto ti ?

Āmantā.

Kāmarāgo kāmarāgapariyutṭhānam kāmarāgasāñño-
janañ kāmogho kāmayogo kāmacchandanīvaraṇam citt-
vippayuttan ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Kāmarāgo—pe—kāmacchandanīvaraṇam cittasampa-
yuttan ti ?

Āmantā.

Kāmarāgānusayo cittasampayutto ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

13. Kāmarāgānusayo cittavippayutto ti ?

Āmantā.

Katamakkhandhapariyāpanno ti ? Saiṅkhārakkhan-
dhapariyāpanno ti.

Saṅkhārakkhandho cittavippayutto ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Saṅkhārakkhandho cittavippayutto ti?

Āmantā.

Vedanākkhandho, viññāṇakkhandho cittavippayutto ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

14. Kāmarāgānusayo saṅkhārakkhandhapariyāpanno cittavippayutto ti?

Āmantā.

Kāmarāgo saṅkhārakkhandhapariyāpanno cittavippayutto ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Kāmarāgo saṅkhārakkhandhapariyāpanno cittasampayutto ti?

Āmantā.

Kāmarāgānusayo saṅkhārakkhandhapariyāpanno cittasampayutto ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

15. Kāmarāgānusayo saṅkhārakkhandhapariyāpanno cittavippayutto, kāmarāgo saṅkhārakkhandhapariyāpanno cittasampayutto ti?

Āmantā.

Saṅkhārakkhandho ekadeso cittasampayutto ekadeso cittavippayutto ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Saṅkhārakkhandho ekadeso cittasampayutto ekadeso cittavippayutto ti?

Āmantā.

Vedanākkhandho, viññāṇakkhandho ekadeso cittasainpayutto ekadeso cittavippayutto ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

16. Paṭighānusayo, mānānusayo, dīṭhānusayo, vicikicchānusayo, bhavarāgānusayo, avijjānānusayo cittavippayutto ti?

Āmantā.

Avijjā avijjogho avijjāyogo—pe—avijjānīvaraṇam̄ cittavippayuttan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Avijjā avijjogho avijjāyogo—pe—avijjānīvaraṇam citta-sampayuttan ti?

Āmantā.

Avijjānusayo cittasampayutto ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

17. Avijjānusayo cittavippayutto ti?

Āmantā.

Katamakkhandhapariyāpanno ti? Saṅkhārakkhan-dhapariyāpanno ti.

Saṅkhārakkhandho cittavippayutto ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Saṅkhārakkhandho cittavippayutto ti?

Āmantā.

Vedanākkhandho, saññākkhandho cittavippayutto ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

18. Avijjānusayo saṅkhārakkhandhapariyāpanno cittavippayutto ti?

Āmantā.

Avijjā saṅkhārakkhandhapariyāpannā cittavippayuttā ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Avijjā saṅkhārakkhandhapariyāpannā cittasampayuttā ti?

Āmantā.

Avijjānusayo saṅkhārakkhandhapariyāpanno cittasampayutto ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

19. Avijjānusayo saṅkhārakkhandhapariyāpanno cittavippayutto, avijjā saṅkhārakkhandhapariyāpannā cittasampayuttā ti?

Āmantā.

Saṅkhārakkhandho ekadeso cittasampayutto ekadeso cittavippayutto ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Saṅkhārakkhandho ekadeso cittasampayutto ekadeso cittavippayutto ti?

Āmantā.

Vedanākkhandho, saññākkhandho ekadeso cittasampayutto ekadeso cittavippayutto ti?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

20. Na vattabbañ “Anusayā cittavippayuttā ti”?

Āmantā.

Puthujjano kusalābyākate citte vattamāne “sānusayo ti” vattabbo ti?

Āmantā.

Anusayā tena cittena sampayuttā ti?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Tena hi anusayā cittavippayuttā ti.

Puthujjano kusalābyākate citte vattamāne “sarāgo ti” vattabbo ti?

Āmantā.

Rāgo tena cittena sampayutto ti?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Tena hi rāgo cittavippayutto ti.

Tisso pi anusayakathā.

XI. 2.

1. Aññāñe vigate ñāñavippayutte citte vattamāne na vattabbañ “ñāñī ti”?

Āmantā.

Rāge vigate na vattabbañ “vītarāgo ti”?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Aññāñe vigate ñāñavippayutte citte vattamāne na vattabbañ “ñāñī ti”?

Āmantā.

Dose vigate—pe—mohe vigate—pe—kilese vigate na vattabbañ “Nikkilesō ti”?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

2. Rāge vigate vattabbañ “vītarāgo ti”?

Āmantā.

Aññāñe vigate ñāñavippayutte citte vattamāne vattabbañ “ñāñī ti”?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Dose vigate—pe—mohe vigate—pe—kilese vigate vattabbam “ nikkileso ti ”?

Āmantā.

Aññāne vigate ñāñavippayutte citte vattamāne vattabbam “ ñāñī ti ”?

Na h'evam vattabbe—pe—

3. Aññāne vigate ñāñavippayutte citte vattamāne vattabbam¹ “ ñāñī ti ”?

Āmantā.

Atītena ñāñena ñāñī, niruddhena vigatena paṭipassad-dhena ñāñena ñāñī ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Ñāñakathā.

XI. 3.

1. Ñāñam cittavippayuttan ti ?

Āmantā.

Rūpañ nibbānam cakkhāyatanam—pe—phoṭṭhabbāya-tanan ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Ñāñam cittavippayuttan ti ?

Āmantā.

Paññā paññindriyanam paññābalam sammādiṭṭhi dhamma-vicayasambojjhaṅgo cittavippayutto ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Paññā paññindriyanam paññābalam sammādiṭṭhi dhamma-vicayasambojjhaṅgo cittasampayutto ti ?

Āmantā.

Ñāñam cittasampayuttan ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

2. Ñāñam cittavippayuttan ti ?

Āmantā.

¹ na vattabbam, P.

Katamakkhandhapariyāpannan ti? Saṅkhārakkhan-dhapariyāpannan ti.

Saṅkhārakkhandho cittavippayutto ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Saṅkhārakkhandho cittavippayutto ti?

Āmantā.

Vedanākkhandho, saññākkhandho cittavippayutto ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

3. Āṇam saṅkhārakkhandhapariyāpannam cittavip-payuttan ti?

Āmantā.

Paññā saṅkhārakkhandhapariyāpannā cittavippayuttā ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Paññā saṅkhārakkhandhapariyāpannā cittasampayuttā ti?

Āmantā.

Āṇam saṅkhārakkhandhapariyāpannam cittasampa-yuttan ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

4. Āṇam saṅkhārakkhandhapariyāpannam cittavippa-yuttam, paññā saṅkhārakkhandhapariyāpannā cittasam-payuttā ti?

Āmantā.

Saṅkhārakkhandho ekadeso cittasampayutto ekadeso cittavippayutto ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Saṅkhārakkhandho ekadeso cittasampayutto ekadeso cittavippayutto ti?

Āmantā.

Vedanākkhandho, saññākkhandho ekadeso cittasampa-yutto, ekadeso cittavippayutto ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

5. Na vattabba “Āṇam cittavippayuttan ti”?

Āmantā.

Arahā cakkhuviññāṇasamaṅgī “ñāṇī ti” vattabbo ti?

Āmantā.

Āṇam tena cittena sampayuttan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—
 Tena hi ñāṇam̄ cittavippayuttan ti.
 Arahā cakkhuviññāṇasamaṅgī “paññavā ti” vattabbo
 ti?

Āmantā.

Paññā tena cittena sampayuttā ti?
 Na h'evam̄ vattabbe—pe—
 Tena hi paññā cittavippayuttā ti.

Nāṇam̄ cittavippayuttan ti kathā.

XI. 4.

1. “Idaŋ dukkhan ti” vācaŋ bhāsato “idaŋ dukkhan
 ti” ñāṇam̄ pavattatīti?

Āmantā.

“Ayam̄ samudayo ti” vācaŋ bhāsato “ayam̄ samudayo
 ti” ñāṇam̄ pavattatīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

“Idaŋ dukkhan ti” vācaŋ bhāsato “idaŋ dukkhan
 ti” ñāṇam̄ pavattatīti?

Āmantā.

“Ayam̄ nirodho ti” vācaŋ bhāsato “ayam̄ nirodho ti”
 ñāṇam̄ pavattatīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

“Idaŋ dukkhan ti” vācaŋ bhāsato “idaŋ dukkhan
 ti” ñāṇam̄ pavattatīti?

Āmantā.

“Ayam̄ maggo ti” vācaŋ bhāsato “ayam̄ maggo ti”
 ñāṇam̄ pavattatīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

2. “Ayam̄ samudayo ti” vācaŋ bhāsato na ca “ayam̄
 samudayo ti” ñāṇam̄ pavattatīti?

Āmantā.

“Idaŋ dukkhan ti” vācaŋ bhāsato na ca “idaŋ
 dukkhan ti” ñāṇam̄ pavattatīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

“Ayaṁ nirodho ti” vācam bhāsato na ca “ayam nirodho ti” nānam pavattatī?

Āmantā.

“Idam dukkhan ti” vācam bhāsato na ca “idam dukkhan ti” nānam pavattatī?

Na h'evam vattabbe—pe—

“Ayaṁ maggo ti” vācam bhāsato na ca “ayam maggo ti” nānam pavattatī?

Āmantā.

“Idam dukkhan ti” vācam bhāsato na ca “idam dukkhan ti” nānam pavattatī?

Na h'evam vattabbe—pe—

3. “Idam dukkhan ti” vācam bhāsato “idam dukkhan ti” nānam pavattatī?

Āmantā.

“Rūpam aniccan ti” vācam bhāsato “rūpam aniccan ti” nānam pavattatī?

Na h'evam vattabbe—pe—

“Idam dukkhan ti” vācam bhāsato “idam dukkhan ti” nānam pavattatī?

Āmantā.

“Vedanā—pe—saññā—pe—saṅkhārā—pe—viññānam aniccan ti” vācam bhāsato “viññānam aniccan ti” nānam pavattatī?

Na h'evam vattabbe—pe—

4. “Idam dukkhan ti” vācam bhāsato “idam dukkhan ti” nānam pavattatī?

Āmantā.

“Rūpam anattā ti” vācam bhāsato “rūpam anattā ti” nānam pavattatī?

Na h'evam vattabbe—pe—

“Idam dukkhan ti” vācam bhāsato “idam dukkhan ti” nānam pavattatī?

Āmantā.

“Vedanā—pe—saññā—pe—saṅkhārā—pe—viññānam anattā ti” vācam bhāsato “viññānam anattā ti” nānam pavattatī?

Na h'evam vattabbe—pe—

5. “Rūpañ aniccan ti” vācañ bhāsato na ca “rūpañ aniccan ti” ñāñam pavattatīti?

Āmantā.

“Idam dukkhan ti” vācañ bhāsato na ca “idam dukkhan ti” ñāñam pavattatīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

“Vedanā—pe—saññā—pe—sañkhārā—pe—viññāñam aniccan ti” vācañ bhāsato na ca “viññāñam aniccan ti” ñāñam pavattatīti?

Āmantā.

“Idam dukkhan ti” vācañ bhāsato na ca “idam dukkhan ti” ñāñam pavattatīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

6. “Rūpañ anattā ti” vācañ bhāsato na ca “rūpañ anattā ti” ñāñam pavattatīti?

Āmantā.

“Idam dukkhan ti” vācañ bhāsato na ca “idam dukkhan ti” ñāñam pavattatīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

“Vedanā—pe—saññā—pe—sañkhārā—pe—viññāñam anattā ti” vācañ bhāsato na ca “viññāñam anattā ti” ñāñam pavattatīti?

Āmantā.

“Idam dukkhan ti” vācañ bhāsato na ca “idam dukkhan ti” ñāñam pavattatīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

7. “Idam dukkhan ti” vācañ bhāsato “idam dukkhan ti” ñāñam pavattatīti?

Āmantā.

Iti¹ ca danti ca ruci² ca khanti³ ca ñāñam pavattatīti?

Āmantā.

Idam dukkhan ti kathā.

¹ iti, P.S.S₂.

² duti, M. ; dūti, K.

³ cakkhan ti, M.

XI. 5.

1. Iddhibalena samannāgato kappam tiṭṭheyyāti ?
Āmantā.

Iddhimayiko so āyu, iddhimayikā sā gati, iddhimayiko so attabhāvapatiṭilābho ti ?

Na h'evaṇi vattabbe—pe—

Iddhibalena samannāgato kappam tiṭṭheyyāti ?
Āmantā.

Atītaṇi kappam tiṭṭheyya, anāgataṇi kappam tiṭṭheyyāti ?

Na h'evaṇi vattabbe—pe—

Iddhibalena samannāgato kappam tiṭṭheyyāti ?
Āmantā.

Dve kappe tiṭṭheyya, tayo kappe tiṭṭheyya, cattāro kappe tiṭṭheyyāti ?

Na h'evaṇi vattabbe—pe—

2. Iddhibalena samannāgato kappam tiṭṭheyyāti ?
Āmantā.

Sati jīvite jīvitāvasese tiṭṭheyya, asati jīvite jīvitāvasese tiṭṭheyyāti ?

Sati jīvite jīvitāvasese tiṭṭheyyāti.

Hañci sati jīvite jīvitāvasese tiṭṭheyya, no vata re vattabbe “Iddhibalena samannāgato kappam tiṭṭheyyāti.”

Asati jīvite jīvitāvasese tiṭṭheyyāti.

Mato tiṭṭheyya, kālaṇḍkato tiṭṭheyyāti ?

Na h'evaṇi vattabbe—pe—

3. Iddhibalena samannāgato kappam tiṭṭheyyāti ?
Āmantā.

Uppanno phasso mā nirujjhiti labbhā iddhiyā pagga-hetun¹ ti ?

Na h'evaṇi vattabbe—pe—

Uppannā vedanā—pe—uppannā saññā—pe—uppannā cetanā—pe—uppannāṇi cittāṇi—pe—uppannā saddhā—pe—uppannāṇi viriyāṇi—pe—uppannā sati—pe—uppanno

¹ vagga°, P.

samādhi—pe—uppannā paññā mā nirujjhīti labbhā iddhiyā paggahetun ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

4. Iddhibalena samannāgato kappam̄ tiṭṭheyāti ?

Āmantā.

Rūpam̄ niccam̄ hotūti labbhā iddhiyā paggahetun ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Vedanā—pe—saññā—pe—sañkhārā—pe—viññānaṁ niccam̄ hotūti labbhā iddhiyā paggahetun ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

5. Iddhibalena samannāgato kappam̄ tiṭṭheyāti ?

Āmantā.

Jātidhammā sattā mā jāyim̄sūti¹ labbhā iddhiyā pagga-
hetun ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Jarādhāmmā sattā mā jirim̄su²—pe—byādhidhammā sattā mā byādhīyim̄su³—pe—marañadhammā sattā mā mīyim̄su⁴ labbhā iddhiyā paggahetun ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

6. Na vattabbam̄ “Iddhibalena samannāgato kappam̄ tiṭṭheyāti” ?

Āmantā.

Nanu vuttam̄ Bhagavatā—“Yassa cassaci Ānanda cattāro iddhipādā bhāvitā bahulīkatā yānīkatā vatthukatā anuṭṭhitā paricitā susamāraddhā, ākaṅkhamāno so Ānanda kappam̄ vā tiṭṭheyya kappāvasesam̄ vā ti.” Atth'eva sut-
tauto ti?

Āmantā.

Tena hi iddhibalena samannāgato kappam̄ tiṭṭheyāti.

7. Iddhibalena samannāgato kappam̄ tiṭṭheyāti ?

Āmantā.

Nanu vuttam̄ Bhagavatā—“Catunnam̄ Bhikkhave dhammānam̄ n'atthi koci pāṭibhogo samāno vā brāhmaṇo vā devo vā Māro vā Brahmā vā koci vā lokasmiṁ. Kata-
mesam̄ catunnam̄? Jarādhammo mā jīvīti n'atthi koci

¹ jāyisuti, P.S.S₂. ² jītisu, P.S.S₂. ; jiyimsu, M.

³ byādhīyim̄su, P.S.S₂. ⁴ mīyim̄su, P.S.

pāṭibhogo samano vā brāhmaṇo vā devo vā Māro vā Brahmā vā koci vā lokasminī, byādhiḍhammo mā byādhi-yīti—pe—marapāḍadhammo mā mīyīti—pe—. Yāni kho pana tāni pubbe katāni pāpakāni kammāni saṃkilesikāni ponobhavikāni nissārāni¹ dukkhavipākāni āyatīn jātijārāmarajiyāni, tesam̄ vipāko mā nibbattīti n'atthi koci pāṭibhogo samano vā brāhmaṇo vā devo vā Māro vā Brahmā vā koci vā lokasmin ti.” Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam̄ “Iddhibalena samannāgato kappam̄ tiṭṭheyyāti.”

I d d h i b a l a k a t h ā .

XI. 6.

1. Cittasantati samādhīti?

Āmantā.

Atītā cittasantati samādhīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Cittasantati samādhīti?

Āmantā.

Anāgatā cittasantati samādhīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Nanu atītaṇi niruddhaṇi, anāgataṇi ajātan ti?

Āmantā.

Hañci atītaṇi niruddhaṇi, anāgataṇi ajātan, no vata re vattabbe “Cittasantati samādhīti.”

2. Ekacittakkhaṇiko samādhīti?

Āmantā.

Cakkhuviññāṇasamaṇgī saṃāpanno ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sotaviññāṇasamaṇgī—pe—ghañavivññāṇasamaṇgī—pe—jivhāviññāṇasamaṇgī—pe—kāyavivññāṇasamaṇgī—pe—

¹ saraṇāni, P.S.S.₂.; nissarāni, M.; sadarāni, Morris, Aṅg. IV. 182. dukkhudrayāni, K.

akusalacittasamaṅgī—pe—rāgasahagatacittasamaṅgī—pe
— dosasahagatacittasamaṅgī — pe — mohasahagatacitta-
samaṅgī—pe—anottappasahagatacittasamaṅgī samāpanno
ti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

3. Cittasantati samādhīti ?

Āmantā.

Akusalacittasantati samādhīti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Rāgasahagatā—pe—dosasahagatā—pe—mohasahagatā
—pe—anottappasahagatā cittasantati samādhīti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

4. Na vattabbam “ Cittasantati samādhīti ” ?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā—“ Aham kho āvuso Niganha¹
pahomi aniñjamāno² kāyena abhāsamāno vācañ satta ratt-
indivāni ekantasukhapaṭisañvedī viharitun ti.” Atth’eva
suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi cittasantati samādhīti.

S a m ā d h i k a t h ā .

XI. 7.

1. Dhammatṭhitatā parinippahannā³ ti ?

Āmantā.

Tāya ṭhitatā parinippahannā ti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Tāya ṭhitatā parinippahanna ti ?

Āmantā.

Tāya tā'yeva n'atthi dukkhass' antakiriyā, n'atthi vatṭ-
ūpacchedo, n'atthi anupādāparinibbānan ti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

¹ Nigan̄ho, K.

² anicchamāno. P.

³ parinibbānā, P.S.S.₂.

2. Rūpassa ṭhitatā parinipphannā ti ?

Āmantā.

Tāya ṭhitatā parinipphannā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Tāya ṭhitatā parinipphannā ti ?

Āmantā.

Tāya tāy'eva n'atthi dukkhass'antakiriyā, n'atthi vaṭṭū-
pacchedo, n'atthi anupādāparinibbānan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

3. Vedanāya ṭhitatā—pe—saññāya ṭhitatā—pe—sam-
khārānam̄ ṭhitatā—pe—viññāṇassa ṭhitatā parinipphannā¹
ti ?

Āmantā.

Tāya ṭhitatā parinipphannā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Tāya tāy'eva n'atthi dukkhass' antakiriyā n'atthi vaṭṭū-
pacchedo n'atthi anupādāparinibbānan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Dhammatṭhitatakatā.

XI. 8.

1. Aniccatā parinipphannā ti ?

Āmantā.

Tāya aniccatāya aniccatā parinipphannā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Tāya aniccatāya aniccatā parinipphannā ti ?

Āmantā.

Tāya tāy'eva n'atthi dukkhass'antakiriyā, n'atthi vaṭṭū-
pacchedo, n'atthi anupādāparinibbānan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

2. Jarā parinipphannā² ti ?

Āmantā.

Tāya jarāya jarā parinipphannā ti ?

¹ parinibbānā, P.

² parinipphannā, P.S.S₂.

Na h'evam̄ vattabbe—pe—.

Tāya jarāya jarā parinippahannā ti ?
Āmantā.

Tāya tāy'eva n'atthi dukkhass'antakiriyā, n'atthi vatṭū-pacchedo, n'atthi anupādāparinibbānan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

3. Marañam̄ parinippahannan ti ?
Āmantā.

Tassa marañassa marañam̄ parinippahannan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Tassa marañassa marañam̄ parinippahannan ti ?
Āmantā.

Tassa tass'eva n'atthi dukkhass'antakiriyā, n'atthi vatṭū-pacchedo, n'atthi anupādāparinibbānan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

4. Rūpaṇam̄ parinippahannam̄, rūpassa aniccatā atthīti ?
Āmantā.

Aniccatā parinippahannā, aniccatāya aniccatā atthīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Rūpaṇam̄ parinippahannam̄, rūpassa jarā atthīti ?
Āmantā.

Jarā parinippahannā, jarāya jarā atthīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Rūpaṇam̄ parinippahannaiṇ, rūpassa bhedo atthi, antaradhānaiṇ atthīti ?

Āmantā.

Maraṇam̄ parinippahannaiṇ, marañassa bhedo atthi, antaradhānaiṇ atthīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

5. Vedanā—pe—saññā—pe—saṃkhārā—pe—viññāṇam̄ parinippahannaiṇ, viññāṇassa aniccatā atthīti ?

Āmantā.

Aniccatā parinippahannā, aniccatāya aniccatā atthīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Viññāṇam̄ parinippahannaiṇ, viññāṇassa jarā atthīti ?
Āmantā.

Jarā parinippahannā, jarāya jarā atthīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Viññāṇam parinipphannam, viññāṇassa bhedo atthi,
antaradhānam atthīti?

Āmantā.

Maraṇam parinipphannam, maraṇassa bhedo atthi,
antaradhānam atthīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Aniccatākathā.

Anusayā abyākatā, ahetukā, cittavippayuttā,
Aññāne vigate nāṇī, Nāṇam cittavippayuttam,
Yattha sadde nāṇam pavattati,
Iddhibalena samannāgato kappam tiṭṭheyya,
Cittasantati sainādhi, Dhammatthitata, Aniccatā ti.

Ekādasamo Vaggo.

XII. 1.

1. Sañvaro kamman ti ?

Āmantā.

Cakkhundriyasam̄varo cakkhukamman ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sotindriyasam̄varo — pe — ghānindriyasam̄varo — pe —
jivhindriyasam̄varo—pe—kāyindriyasam̄varo kāyakamman
ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Kāyindriyasam̄varo kāyakamman ti ?

Āmantā.

Cakkhundriyasam̄varo cakkhukamman ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Kāyindriyasam̄varo kāyakamman ti ?

Āmantā.

Sotindriyasam̄varo — pe — ghānindriyasam̄varo — pe —
jivhindriyasam̄varo jivhākamman ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Manindriyasam̄varo manokamman ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Manindriyasam̄varo manokamman ti ?

Āmantā.

Cakkhundriyasam̄varo cakkhukamman ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Manindriyasam̄varo manokamman ti ?

Āmantā.

Sotindriyasam̄varo — pe — ghānindriyasam̄varo — pe —
jivhindriyasam̄varo — pe — kāyindriyasam̄varo kāyakam-
man ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

2. Asam̄varo kamman ti ?

Āmantā.

Cakkhundriya-asam̄varo cakkhukamman ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sotindriya-asam̄varo—pe—ghānindriya-asam̄varo—pe—
jivhindriya-asam̄varo—pe—kāyindriya-asam̄varo kāyakam-
man ti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—
 Kāyindriya-asam̄varo kāyakamman ti ?
 Āmantā.
 Cakkhundriya-asam̄varo cakkhukamman ti ?
 Na h'evāñ vattabbe—pe—
 Kāyindriya-asam̄varo kāyakamman ti ?
 Āmantā.
 Sotindriya-asam̄varo—pe—ghānindriya-asam̄varo—pe—
 jivhindriya-asam̄varo jivhākamman ti ?
 Na h'evāñ vattabbe—pe—
 Manindriya-asam̄varo manokamman ti ?
 Na h'evāñ vattabbe—pe—
 Manindriya-asam̄varo manokamman ti ?
 Āmantā.
 Cakkhundriya-asam̄varo cakkhukamman ti ?
 Na h'evāñ vattabbe—pe—
 Manindriya-asam̄varo manokamman ti ?
 Āmantā.
 Sotindriya-asam̄varo—pe—ghānindriya-asam̄varo—pe—
 jivhindriya-asam̄varo — pe — kāyindriya-asam̄varo kāyakamman ti ?
 Na h'evāñ vattabbe—pe—
 3. Na vattabbāñ “ Sañvaro asam̄varo pi kamman ti ”?
 Āmantā.
 Nanu vuttañ Bhagavatā—“ Idha Bhikkhave bhikkhu
 cakkhunā rūpāñ disvā nimittaggāhī hoti—pe—na nimittaggāhī hoti,
 sotena saddañ sutvā—pe—manasā dhammañ
 viññāya nimittaggāhī hoti—pe—na nimittaggāhī hotīti.”
 Atth'eva suttanto ti ?
 Āmantā.
 Tena hi sañvaro asam̄varo pi kamman ti.
 Sañvaro kamman ti kathā.

XII. 2.

1. Sabbam̄ kaminañ savipākan ti ?
 Āmantā.

Sabbā cetanā savipākā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sabbā cetanā savipākā ti ?

Āmantā.

Vipākābyākatā cetanā savipākā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sabbā cetanā savipākā ti ?

Āmantā.

Kiriyābyākatā cetanā savipākā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sabbā cetanā savipākā ti ?

Āmantā.

Kāmāvacarā vipākābyākatā cetanā savipākā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sabbā cetanā savipākā ti ?

Āmantā.

Rūpāvacarā, arūpāvacarā, apariyāpannā vipākābyākatā cetanā savipākā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sabbā cetanā savipākā ti ?

Āmantā.

Kāmāvacarā kiriyābyākatā cetanā savipākā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sabbā cetanā savipākā ti ?

Āmantā.

Rūpāvacarā, arūpāvacarā kiriyābyākatā cetanā savipākā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

2. Vipākābyākatā cetanā avipākā ti ?

Āmantā.

Hañci vipākābyākatā cetanā avipākā, no vata re vattabbe
“Sabbā cetanā savipākā ti.”

Kiriyābyākatā cetanā avipākā ti ?

Āmantā.

Hañci kiriyābyākatā cetanā avipākā, no vata re vattabbe
“Sabbā cetanā savipākā ti.”

Kāmāvacarā, rūpāvacarā, arūpāvacarā, apariyāpannā
vipākābyākatā cetanā avipākā ti ?

Āmantā.

Hañci apariyāpannā vipākābyākatā cetanā avipākā, no vata re vattabbe “ Sabbā cetanā savipākā ti.”

Kāmāvacarā, rūpāvacarā, arūpāvacarā kiriyābyākatā cetanā avipākā ti ?

Āmantā.

Hañci arūpāvacarā kiriyābyākatā cetanā avipākā, no vata re vattabbe “ Sabbā cetanā savipākā ti.”

3. Na vattabbam “ Sabbam kammaṁ savipākan ti ” ?

Āmantā.

Nanu vuttañ Bhagavatā—“ Nāhañ Bhikkhave sañ-cetanikānam kammānam katānam upacitānam appati-sañveditvā byantibhāvāñ vadāmi tañ ca kho diṭṭh'eva ¹ dhainme uppajje ² vā apare vā pariyāye ti.” Atth'eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi sabbañ kammaṁ savipākan ti.

K a m m a k a t h ā .

XII. 3.

1. Saddo vipāko ti ?

Āmantā.

Sukhavedanīyo, dukkhavedanīyo, adukkhamasukhavedanīyo, sukhāya vedanāya sampayutto, dukkhāya vedanāya sampayutto, adukkhamasukhāya vedanāya sampayutto, phassena sampayutto, vedanāya sampayutto, saññāya sampayutto, cetanāya sampayutto, cittena sampayutto sāraññamaṇo, atthi tassa āvatṭanā ābhogo samannāhāro manasikāro cetanā patthanā pañidhīti ?

Āmantā.

Nanu na sukhavedanīyo, na dukkhavedanīyo—pe—anārammaṇo, n'atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti ?

Āmantā.

¹ diṭṭhe vā, P.S₂.K.

² uppajjam, P.S.S₂.

Hañci na sukhavedanīyo, na dukkhavedanīyo—pe—anārammano, n'atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhi, no vata re vattabbe “ Saddo vipāko ti.”

2. Phasso vipāko, phasso sukhavedanīyo—pe—sārammano, atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti ?

Āmantā.

Saddo vipāko, saddo sukhavedanīyo—pe—sārammano, atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Saddo vipāko, saddo na sukhavedanīyo—pe—anārammano, n'atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti ?

Āmantā.

Phasso vipāko, phasso na sukhavedanīyo—pe—anārammano, n'atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

3 Na vattabbam̄ “ Saddo vipāko ti” ?

Āmantā.

Nanu vuttañ Bhagavatā—“ So tassa kammassa katattā upacitattā ussannatā¹ vipulattā brahmassaro² hoti karavīkabhāñi ti.” Ath'eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi saddo vipāko ti.

Saddo vipāko ti kathā

XII. 4.

1. Cakkhāyatanañ vipāko ti ?

Āmantā.

Sukhavedanīyam̄, dukkhavedanīyam̄—pe—sārammam̄, atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Nanu na sukhavedanīyam̄—pe—anārammam̄, n'atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti ?

Āmantā.

¹ ussannatā, P.S₂.

² brahmاسارو, M.K.

Hañci na sukhavedanīyam—pe—anārammaṇam, n'atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhi, no vata re vattabbe “Cakkhāyatanañ vipāko ti.”

2. Phasso vipāko, phasso sukhavedanīyo—pe—sārammaṇo, atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti ?

Āmantā.

Cakkhāyatanañ vipāko, cakkhāyatanañ sukhavedanīyam—pe—sārammaṇam, atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Cakkhāyatanañ vipāko, cakkhāyatanañ na sukhavedanīyam—pe—anārammaṇam, n'atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti ?

Āmantā.

Phasso vipāko, phasso na sukhavedanīyo—pe—anārammaṇo, n'atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

3. Sotāyatanañ — pe—ghānāyatanañ — pe — jivhāyatanañ—pe—kāyāyatanañ vipāko ti ?

Āmantā.

Sukhavedanīyam, dukkhavedanīyam — pe — sārammaṇam, atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Nanu na sukhavedanīyam—pe—anārammaṇam, n'atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti ?

Āmantā.

Hañci na sukhavedanīyam—pe—anārammaṇam, n'atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhi, no vata re vattabbe “Kāyāyatanañ vipāko ti.”

Phasso vipāko, phasso sukhavedanīyo—pe—sārammaṇo, atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti ?

Āmantā.

Kāyāyatanañ vipāko, kāyāyatanañ sukhavedanīyam—pe—sārammaṇam, atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Kāyāyatanañ vipāko, kāyāyatanañ na sukhavedanīyam—pe—anārammaṇam, n'atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti ?

Āmantā.

Phasso vipāko, phasso na sukhavedanīyo—pe—anārammaṇo, n'atthi tassa āvaṭṭanā—pe—pañidhīti ?

Na h'evāṇi vattabbe—pe—

4. Na vattabbam “ Salāyatanaṇi vipāko ti ” ?

Āmantā.

Nanu salāyatanaṇi kammassa katattā uppannaṇi ti ?

Āmantā.

Hañci salāyatanaṇi kammassa katattā uppannaṇi, tena vata re vattabbe “ Salāyatanaṇi vipāko ti.”

S a l ā y a t a n a k a t h a .

XII. 5.

1. Sattakkhattuparamo puggalo sattakkhattuparamatā niyato ti ?

Āmantā.

Mātā jīvitā voropitā, pitā jīvitā voropito, Arahaṇā jīvitā voropito, duṭṭhenā cittena Tathāgatassa lohitaiṇi uppāditaṇi, Saṅgho bhinno ti ?

Na h'evāṇi vattabbe—pe—

2. Sattakkhattuparamo puggalo sattakkhattuparamatā niyato ti ?

Āmantā.

Abhabbo antarā dhammamāṇi abhisametun ti ?

Na h'evāṇi vattabbe—pe—

Abhabbo antarā dhammamāṇi abhisametun ti ?

Āmantā.

Mātā jīvitā voropitā, pitā jīvitā voropito, Arahaṇā jīvitā voropito, duṭṭhenā cittena Tathāgatassa lohitaiṇi uppāditaṇi, Saṅgho bhinno ti ?

Na h'evāṇi vattabbe—pe—

3. Sattakkhattuparamo puggalo sattakkhattuparamatā niyato ti ?

Āmantā.

Atthi so niyāmo, yena niyāmena sattakkhattuparamo puggalo sattakkhattuparamatā niyato ti ?

Na h'evāṇi vattabbe—pe—

Atthi te satipaṭṭhānā, sammappadhānā, iddhipādā, indriyā, balā, bojjhaingā, yehi bojjhaingehi sattakkhattuparamo puggalo sattakkhattuparamatā niyato ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

4. N'atthi so niyāmo, yena niyamena sattakkhattuparamo puggalo sattakkhattuparamatā niyato ti?

Amantā.

Hañci n'atthi so niyāmo, yena niyāmena sattakkhattuparamo puggalo sattakkhattuparamatā niyato, no vata re vattabbe “Sattakkhattuparamo puggalo sattakkhattuparamatā niyato ti.”

N'atthi te satipaṭṭhānā—pe—bojjhaingā, yehi bojjhaingehi sattakkhattuparamo puggalo sattakkhattuparamatā niyato ti?

Amantā.

Hañci n'atthi te bojjhaingā, yehi bojjhaingehi sattakkhattuparamo puggalo sattakkhattuparamatā niyato, no vata re vattabbe “Sattakkhattuparamo puggalo sattakkhattuparamatā niyato ti.”

5. Sattakkhattuparamo puggalo sattakkhattuparamatā niyato ti?

Āmantā.

Sakadāgāminiyāmenāti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Anāgāminiyāmenāti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Arahattaniyāmenāti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Katamena niyāmenāti ?

Sotāpattiniyāmenāti.

Sattakkhattuparamo puggalo sattakkhattuparamatā niyato ti ?

Āmantā.

Ye keci sotāpattiniyāmaṇi okkamanti, sabbe te sattakkhattuparamatā niyatā ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

6. Na vattabbam “Sattakkhattuparamo puggalo sattakkhattuparamatā niyato ti” ?

Āmantā.

Nanu so sattakkhattuparamo ti ?

Āmantā.

Hañci so sattakkhattuparamo, tena vata re vattabbe
“ Sattakkhattuparamo puggalo sattakkhattuparamatā
niyato ti.”

S a t t a k h a t t u p a r a m a k a t h ā .

XII. 6.

1. Na vattabbaiñ “ Kolam̄kolo¹ puggalo kolam̄kolatā
niyato ti ” ?

Āmantā.

Nanu so kolam̄kolo ti ?

Āmantā.

Hañci so kolam̄kolo, tena vata re vattabbe “ Kolam̄kolo
puggalo kolam̄kolatā niyato ti.”

2. Na vattabbaiñ “ Ekabījī puggalo ekabījītā niyato
ti ” ?

Āmantā.

Nanu so ekabījī ti ?

Āmantā.

Hañci so ekabījī, tena vata re vattabbe “ Ekabījī
puggalo ekabījītā niyato ti.”

XII. 7.

1. Dīṭthisampanno puggalo sañcicca pāñaiñ jīvitā
voropeyyāti ?

Āmantā.

Dīṭthisampanno puggalo sañcicca mātaraiñ jīvitā voro-
peyya—pe—pitaram̄ jīvitā voropeyya, Arahantañ jīvitā
voropeyya—pe—duṭṭhena cittena Tathāgatassa lohitaiñ
uppādeyya—pe—Saṅghaiñ bhindeyyāti ?

¹ kolo, P.S₂.

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

2. Dīṭṭhisampanno puggalo sañcicca pāṇam̄ jīvitā voropeyyāti ?

Āmantā.

Dīṭṭhisampanno puggalo Satthari agāravo ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Dhamme—pe—Saṅghe—pe—Sikkhāya agāravo ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

3. Nanu dīṭṭhisampanno puggalo Satthari sagāravo ti ?

Āmantā.

Hañci dīṭṭhisampanno puggalo Satthari sagāravo, no vata re vattabbe “Dīṭṭhisampanno puggalo sañcicca pāṇam̄ jīvitā voropeyyāti.”

Namu dīṭṭhisampanno puggalo Dhamme—pe—Saṅghe —pe—Sikkhāya sagāravo ti ?

Āmantā.

Hañci dīṭṭhisampanno puggalo Sikkhāya sagāravo, no vata re vattabbe “Dīṭṭhisampanno puggalo sañcicca pāṇam̄ jīvitā voropeyyāti.”

. Dīṭṭhisampanno puggalo Satthari agāravo ti ?

Āmantā.

4. Dīṭṭhisampanno puggalo Buddhathūpe ohaneyya,¹ omutteyya, niṭṭhubheyya,² Buddhathūpe apabyāmato³ kareyyāti ?

Na h'evam̄ vattabbe—te—

5. Dīṭṭhisampanno puggalo sañcicca pāṇam̄ jīvitā voropeyyāti ?

Āmantā.

Namu vuttam̄ Bhagavatā—“Seyyathāpi Bhikkhave mahāsamuddo thitadhammo velam̄ nātivattati, evameva kho Bhikkhave yam̄ mayā sāvakānam̄ sikkhāpadam̄ paññattam̄, tam̄ mama sāvakā jīvitahetu pi nātikkam-mantīti.” Atth'eva puttanto ti ?

¹ ohareyya, P.S.S₂.

² niṭṭhuseyyā, P.S.₂; niṭṭhupeyya, M.; niṭṭhukeyya, K.

³ asabyākato, M.; abyāto, P.S.; apabyāto, S².

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “Diṭṭhisampanno puggalo sañcicca pāṇam jīvitā voropeyyāti.”

Jīvitā voropanakathā.

XII. 8.

1. Diṭṭhisampannassa puggalassa pahīnā duggatī?

Āmantā.

Diṭṭhisampanno puggalo āpāyike rūpe rajjeyyāti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Hañci diṭṭhisampanno puggalo āpāyike rūpe rajjeyya, no vata re vattabbe “Diṭṭhisampannassa puggalassa pahīnā duggatī.”

2. Diṭṭhisampannassa puggalassa pahīnā duggatī?

Āmantā.

Diṭṭhisampanno puggalo āpāyike sadde—pe—gandhe—pe—rase—pe—photthabbe—pe—amanussitthiyā, tiracchā-nagatitthiyā, nāgakaññāya methunam dhammam paṭise-veyya, ajelakan paṭiggaṇheyya, kukkuṭasūkaraṇ paṭiggaṇheyya, hatthigavassavalavam paṭiggaṇheyya—pe—tittiravaṭṭakamorakapiñjalam¹ paṭiggaṇheyyāti?

Āmantā.

Hañci diṭṭhisampanno puggalo tittiravaṭṭakamorakapiñ-jalam paṭiggaṇheyya, no vata re vattabbe “Diṭṭhisampannassa puggalassa pahīnā duggatī.”

3. Diṭṭhisampannassa puggalassa pahīnā duggati, diṭṭhi-sampanno puggalo āpāyike rūpe rajjeyyāti?

Āmantā.

Arahato pahīnā duggati, Araha āpāyike rūpe rajjeyyāti? Na h'evam vattabbe—pe—

Diṭṭhisampannassa puggalassa pahīnā duggati, diṭṭhi-sampanno puggalo āpāyike sadde—pe—gandhe—pe—rase—pe—photthabbe—pe—tittiravaṭṭakamorakapiñjalam paṭiggaṇheyyāti?

¹ opiñjaran, M.

Āmantā.

Arahato pahīnā duggati, Araha tittiravaṭṭakamorakapiñjalam paṭiggaṇheyyāti?

Na h'evam vattabbe—pe—

4. Arahato pahīnā duggati, na ca Araha āpāyike rūpe rajjeyyāti?

Āmantā.

Ditṭhisampannassa puggalassa pahīnā duggati, na ca ditṭhisampaṇno puggalo āpāyike rūpe rajjeyyāti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Arahato pahīnā duggati, na ca Araha āpāyike sadde—pe—gandhe—pe—rase—pe—photthabbe—pe—amanus-sitthiyā, tiracchānagatithiyā, nāgakaññāya methunam dhammam paṭiseveyya, ajeṭakam paṭiggaṇheyya, kukkuṭa-sūkaram paṭiggaṇheyya, hatthigavassavalavam paṭiggaṇheyya—pe—tittiravaṭṭakamorakapiñjalam paṭiggaṇheyyāti?

Āmantā.

Ditṭhisampannassa puggalassa pahīnā duggati, na ca ditṭhisampaṇno puggalo tittiravaṭṭakamorakapiñjalam paṭiggaṇheyyāti?

Na h'evam vattabbe—pe—

5. Na vattabbaṇ “Ditṭhisampannassa puggalassa pahīnā duggatī”?

Āmantā.

Ditṭhisampaṇno puggalo nirayaṁ upapajjeyya¹—pe—tiracchānayonin upapajjeyya—pe—pittivisayaṁ upapajjeyyāti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Tena hi ditṭhisampannassa puggalassa pahīnā duggatī.

D u g g a t i k a t h ā .

¹ uppajjeyya, P.S.S₂.

XII. 9.

1. Na vattabbañ “ Sattamabhavikassa¹ puggalassa pahīnā duggatīti ” ?

Āmantā.

Sattamabhaviko² puggalo nirayañ upapajjeyya, tiracchānayoniñ upapajjeyya, pittivisayañ upapajjeyyāti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Tena hi sattamabhavikassa puggalassa pahīnā duggatīti.

S a t t a m a b h a v i k a k a t h ā .

Samvaro kammañ tath'eva asaïnvaro,
 Sabbam kammañ savipākam, Saddo vipāko, Sañayata-
 nam viñpāko,
 Sattakkhattuparamo puggalo sattakkhattuparamatā ni-
 yato,
 Kolamkolo puggalo kolamkolatā niyato, Ekabijī puggalo
 ekabijitā niyato,
 Diññhisainpanno puggalo sañcicca pāñam jīvitā voropeyya,
 Diññhisampannassa puggalassa pahīnā duggati, Tath'eva
 sattamabhavikassāti.

D v ā d a s a m o V a g g o .

¹ Sattamakassa, P.S.S₂.

² °bhaviko, P.S.S₂.

XIII. 1.

1. Kappaṭṭho kappam tiṭṭheyāti ?

Āmantā.

Kappo ca sañṭhāti ¹ Buddho ca loke uppajjatī ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Kappaṭṭho kappam tiṭṭheyāti ?

Āmantā.

Kappo ca sañṭhāti Saṅgho ca bhijjatī ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Kappaṭṭho kappam tiṭṭheyāti ?

Āmantā.

Kappo ca sañṭhāti kappaṭṭho ca kappaṭṭhiyam kammam
karotī ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Kappaṭṭho kappam tiṭṭheyāti ?

Āmantā.

Kappo ca sañṭhāti kappaṭṭho ca puggalo kālam karotī ?

Na h'evam vattabbe—pe—

(2) Kappaṭṭho kappam tiṭṭheyāti ?

Āmantā.

Atītaṃ kappam tiṭṭheyā, anāgataṃ kappam tiṭṭheyāti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Kappaṭṭho kappam tiṭṭheyāti ?

Āmantā.

Dve kappe tiṭṭheyā, tayo kappe tiṭṭheyā, cattāro
kappe tiṭṭheyāti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Kappaṭṭho kappam tiṭṭheyāti ?

Āmantā.

Kappaṭṭho kappe ḍayhante ² kattha ³ gacchatī ?

Aññaiṃ lokadhātuṃ gacchatī.

Mato gacchati, vehāsaṃ ⁴ gacchatī ? Mato gacchatī.⁵

Kappaṭṭhiyam kammam aparāpariyavepakkan ⁶ ti ?

¹ sañṭhāti, P. ; sanhāti, S. ² vayante, P. ³ tattha, P.

⁴ velāsaṃ, S. ⁵ P. omits. ⁶ aparāyadipe pakkantīti, P.S.

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Vehāsaṇ̄ gacchatī?

Āmantā.

Kappaṭṭho iddhimā ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Kappaṭṭho iddhimā ti?

Āmantā.

Kappaṭṭhena chandiddhipādo bhāvito viriyiddhipādo
bhāvito cittiddhipādo bhāvito vimāṇsiddhipādo bhāvito
ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

3. Na vattabbam̄ “ Kappaṭṭho kappam̄ tiṭṭheyāti ”?

Āmantā.

Nanu ¹ vuttam̄ Bhagavatā—

“ Āpāyiko nerayiko kappaṭṭho saṅghabhedako

Vaggarato adhammaṭṭho yogakkhemato dhamṣati

Saṅgham̄ samaggam̄ bhetvāna kappam̄ nirayamhi
paccatīti.”

Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi kappaṭṭho kappam̄ tiṭṭheyāti.

Kappaṭṭhakathā.

XIII. 2.

1. Kappaṭṭho kusalam̄ cittam̄ na paṭilabheyyāti?

Āmantā.

Kappaṭṭho dānam̄ dadeyyāti?

Āmantā.

Hañci kappaṭṭho dānam̄ dadeyya, no vata re vattabbe
“ Kappaṭṭho kusalam̄ cittam̄ na paṭilabheyyāti.”

Kappaṭṭho kusalam̄ cittam̄ na paṭilabheyyāti?

Āmantā.

Kappaṭṭho cīvaraṇ̄ dadeyya, piṇḍapāṭam̄ dadeyya,
senāsanam̄ dadeyya, gilānapaccayabhesajjaparikkhāraṇ̄

¹ P. and S. omit from here to end.

dadeyya, khādanīyam dadeyya, bhojanīyam dadeyya, pānīyam dadeyya, cetiyam vandeyya,¹ cetiye mālam āropeyya, gandham āropeyya, vilepanam āropeyya, cetiyam padakkhiṇam² kareyyāti ?

Āmantā.

Hañci kappaṭṭho cetiyam padakkhiṇam kareyya, no vata re vattabbe “Kappaṭṭho kusalam cittañ na paṭilabheyyāti.”

2. Kappaṭṭho kusalam cittañ paṭilabheyyāti ?

Āmantā.

Tato vuṭṭhānam³ kusalam cittañ paṭilabheyyāti ?

Āmantā.

Rūpāvacaram —pe— arūpāvacaram —pe— lokuttaram kusalam cittañ paṭilabheyyāti ?

Na h'evañ vattabbe—pe—

K u s a l a p a ṭ i l ā b h a k a t h ā .

XIII. 3.

1. Anantarāpayutto puggalo sammattaniyāmam okkameyyāti ?

Āmantā.

Miechattaniyāmañ ca sammattaniyāmañ ca ubho okkameyyāti ?

Na h'evañ vattabbe—pe—

Anantarāpayutto puggalo sammattaniyāmam okkameyyāti ?

Āmantā.

Nanu tañ kamman payuttañ kukkuccaiñ uppāditam⁴ vippaṭisāriyan janitan ti ?

Āmantā.

Hañci tañ kamman payuttañ kukkuccaiñ uppāditam vippaṭisāriyan janitam, no vata re vattabbe “Anantarāpayutto puggalo sammattaniyāmam okkameyyāti.”

¹ vam̄dadeyya, P.

² abhidakkh°, M. ; dakkh°, S.

³ ratṭhānam, P.S.S₂.

⁴ upparahitam, P.S. ; upadahitam, K.

2. Anantarāpayutto puggalo abhabbo sammattaniyāmam okkamitun ti?

Āmantā.

Mātā jīvitā voropitā, pitā jīvitā voropito, Araha jīvitā voropito, duṭṭhenacittena Tathāgatassa lohitam uppāditam, Saṅgho bhimo ti?

Na h'evaṇi vattabbe—pe—

Anantarāpayutto puggalo taṇi kammaṇi paṭisam̄haritvā¹ kukkuccaiṇi paṭivinodetvā vippaṭisāriyaiṇi paṭivinodetvā² abhabbo sammattaniyāmam okkamitun ti?

Āmantā.

Mātā jīvitā voropitā, pitā jīvitā voropito, Araha jīvitā voropito, duṭṭhenacittena Tathāgatassa lohitam uppāditam, Saṅgho bhinno ti?

Na h'evaṇi vattabbe—pe—

Anantarāpayutto puggalo taṇi kammaṇi paṭisam̄haritvā kukkuccaiṇi paṭivinodetvā vippaṭisāriyaiṇi paṭivinodetvā abhabbo sammattaniyāmam okkamitun ti?

Āmantā.

Nanu taṇi kammaṇi paṭisam̄hataṇi kukkuccaiṇi paṭivinoditaiṇi vippaṭisāriyaiṇi paṭivinītan ti?

Āmantā.

Hañci taṇi kammaṇi paṭisam̄hataiṇi kukkuccaiṇi paṭivinoditaiṇi vippaṭisāriyaiṇi paṭivinītaiṇi,³ no vata re vattabbe “Anantarāpayutto puggalo taṇi kammaṇi paṭisam̄haritvā kukkuccaiṇi paṭivinodetvā vippaṭisāriyaiṇi paṭivinodetvā abhabbo sammattaniyāmam okkamitun ti.”

3. Anantarāpayutto puggalo sammattaniyāmam okkameyyāti?

Āmantā.

Nanu taṇi kammaṇi payutto atthīti?

Āmantā.

Hañci taṇi kammaṇi payutto atthi, no vata re vattabbe “Anantarāpayutto puggalo sammattaniyāmam okkameyyāti.”

Anantarāpayuttakathā.

¹ paṭiharityā, P.S.S₂.

² vinetvā, P.S.S₂.

³ paṭivinoditaiṇi, P.S.S₂.

XIII. 4.

1. Niyato niyāmaṇī okkamatīti ?

Āmantā.

Micchattaniyato sammattaniyāmaṇī okkamati, samānat-taniyato micchattaniyāmaṇī okkamatīti ?

Na h'evāṇī vattabbe—pe—

Niyato niyāmaṇī okkamatīti ?

Āmantā.

Pubbe maggaṇī bhāvetvā pacchā niyāmaṇī okkamatīti ?

Na h'evāṇī vattabbe—pe—

Pubbe sotāpattimaggamī bhāvetvā pacchā sotāpattiniyā-maṇī okkamatīti ?

Na h'evāṇī vattabbe—pe—

Pubbe sakadāgāmimaggamī—pe—anāgāmimaggamī—arahattamaggamī bhāvetvā pacchā arahattaniyāmaṇī okka-matīti ?

Na h'evāṇī vattabbe—pe—

Pubbe satipaṭṭhānamī—pe—sammappadhānamī—pe—iddhipādaṇī—pe—indriyaṇī—pe—balamī—pe—bojjhaṅ-gamī bhāvetvā pacchā niyāmaṇī okkamatīti ?

Na h'evāṇī vattabbe—pe—

2. Na vattabbamī “ Niyato niyāmaṇī okkamatīti ? ”

Āmantā.

Bhabbo Bodhisatto tāya jātiyā dhammaṇī nābhisa-metu-ni ?

Na h'evāṇī vattabbe—pe—

Tena hi niyato niyāmaṇī okkamatīti.

N i y a t a s s a n i y ā m a k a t h ā .

XIII. 5.

1. Nivuto nīvaraṇamī jahatīti ?

Āmantā.

Ratto rāgaṇī jahati, duṭṭho dosaṇī jahati, mūḍho¹ mohaṇī jahati, kiliṭṭho kilese² jahatīti ?

¹ muḍo, M.

² oṣaṇī, P.

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Rāgena rāgañ jahati, dosena dosañ jahati, mohena mohañ jahati, kilesehi kilese jahatīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Rāgo cittasampayutto maggo cittasampayutto ti ?

Āmantā.

Dvinnam̄ phassānam̄—pe—dvinnam̄ cittānam̄ samodhānam̄ hotīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Rāgo akusalo maggo kusalo ti ?

Āmantā.

Kusalākusalā sāvajjānavajjā hīnappañtā kañhasukka-sappañtibhāgā dhammā sammukhībhāvam̄ āgacchantīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Kusalākusalā sāvajjānavajjā hīnappañtā kañhasukka-sappañtibhāgā dhammā sammukhībhāvam̄ āgacchantīti ?

Āmantā.

Nanu vuttam̄ Bhagavatā—“ Cattār’imāni Bhikkhave suvidūravidūrāni. Katañāni cattāri ? Nabhañ ca Bhikkhave pathavī ca idam̄ pañhamāni suvidūravidūram—pe —tasmā satañ dhammo asabbhi ārakā ti.” Ath’eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam̄ “ Kusalākusalā—pe—sammukhībhāvam̄ āgacchantīti.”

2. Nivuto nīvarañam̄ jahatīti ?

Āmantā.

Nanu vuttam̄ Bhagavatā—“ So evam̄ samāhite citte parisuddhe pariyodāte anañgajye vigatūpakkilese mudubhūte kammaniye ṭhite āneñjapatte ¹ āsavānam̄ khayañāñāya cittam̄ abhininnāmetīti.” Ath’eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam̄ “ Nivuto nīvarañam̄ jahatīti.”

3. Na vattabbam̄ “ Nivuto nīvarañam̄ jahatīti ” ?

Āmantā.

Nanu vuttam̄ Bhagavatā—“ Tassa evam̄ jānato evam̄

¹ ānañja°, P.S.; aneñca°, M.

passato kāmāsavā pi cittaṇi vimuccati—pe—avijjāsavā pi cittaṇi vimuccatīti.” Atth’eva puttanto ti?

Āmantā.

Tena hi nivuto nīvaraṇam jahatīti.

N i v u t a k a t h ā .

XIII. 6.

1. Sammukhībhūto saññojanam jahatīti?

Āmantā.

Ratto rāgaṇi jahati, duṭṭho dosaṇi jahati, mūlho moham jahati, kiliṭṭho kilese jahatīti?

Na h’evam̄ vattabbe—pe—

Rāgena rāgaṇi jahati, dosena dosaṇi jahati, mohena moham jahati, kilesehi kilese jahatīti?

Na h’evam̄ vattabbe—pe—

Rāgo cittasampayutto maggo cittasampayutto ti?

Āmantā.

Dvinnam̄ phassānam̄—pe—dvinnam̄ cittānam̄ samodhānam̄ hotīti?

Na h’evam̄ vattabbe—pe—

Rāgo akusalo maggo kusalo ti?

Āmantā.

Kusalākusalā sāvajjānavajjā hīnappapītā kaṇhasukkasappaṭibhāgā dhammā sammukhībhāvam̄ āgacchantīti?

Na h’evam̄ vattabbe—pe—

Kūsalākusalā sāvajjānavajjā hīnappapītā kaṇhasukkasappaṭibhāgā dhammā sammukhībhāvam̄ āgacchantīti?

Āmantā.

Nanu vuttam̄ Bhagavatā—“Cattār’imāni Bhikkhave suvidūravidūrāni. Kataimāni cattāri? Nabhañ ca Bhikkhave pathavī ca idam̄ paṭhamam̄ suvidūravidūram—pe —tasmā sataṇi dharmino asabbhi ārakā ti.” Atth’eva puttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṇi “Kusalākusalā—pe—sammukhībhāvam̄ āgacchantīti.”

2. Sammukhībhūto saññojanam jahatīti ?

Āmantā.

Namu vuttaṇi Bhagavatā—“ So evam samāhite citte parisuddhe pariyodāte anaṅgaṇe vigatūpakkilese mudubhūte kammaniye ṭhite āneñjapatte āsavānam jahatīti.” Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṇi “ Sammukhībhūto saññojanam jahatīti.”

3. Na vattabbaṇi “ Sammukhībhūto saññojanam jahatīti ”?

Āmantā.

Namu vuttaṇi Bhagavatā—“ Tassa evam jānato evam passato kāmāsavā pi cittam vimuccati—pe—avijjāsavā pi cittam vimuccatīti.” Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi sammukhībhūto saññojanam jahatīti.

S a m m u k h i b h u t a k a t h ā .

XIII. 7.

1. Samāpanno, assādeti jhānanikanti jhānārammaṇā ti ?
Āmantā.

Tam jhānam tassa jhānassa ārammaṇan¹ ti ?

Na h’evam vattabbe—pe—

Tam jhānam tassa jhānassa ārammaṇan ti ?
Āmantā.

Tena phassena tam phassaṇi phusati, tāya vedanāya tam vedanam vedeti,² tāya saññāya tam saññam jānati, tāya cetanāya tam cetanam ceteti, tena cittena tam cittam cinteti, tena vitakkena tam vitakkam vitakketi, tena vicārena tam vicāram vicāreti, tāya pītiyā tam pītim piyāyati, tāya satiyā tam satim sarati, tāya paññāya tam paññam pajānātīti ?

Na h’evam vattabbe—pe—

¹ anāramo, S.

² vediyati, P., vedayati, S.

2. Jhānanikanti cittasampayuttā jhānaṃ cittasampa-yuttan ti?

Āmantā.

Dvinnam phassānam—pe—dvinnam cittānam samodhānam hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Jhānanikanti akusalā jhānam kusalan ti?

Āmantā.

Kusalākusalā sāvajjānavajjā hīnappaṇītā kaphasukka-sappaṭibhāgā dhaimmā sammukhībhāvam āgacchantīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Kusalākusalā sāvajjānavajjā hīnappaṇītā kaphasukka-sappaṭibhāgā dhaimmā sammukhībhāvam āgacchantīti?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—“Cattā’imāni Bhikkhave suvidūravidūrāni. Katamāni cattāri? Nabhañ ca Bhikkhave pathavī ca idam paṭhamam suvidūravidūram—pe—tasmā satam dhaimmo asabbhi ārakā ti.” Atth’eva puttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “Kusalākusalā—pe—sammukhībhānam āgacchantīti.”

3. Na vattabbam “Samāpanno assādeti, jhānanikanti jhānārammaṇā ti”?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—“Idha Bhikkhave bhikkhu vivicceva kāmehi vivicce’ akusalehi dhammehi paṭhamam jhānam upasampajja viharati, so tam assādeti tam nikāmeti tena ca vitti¹ āpajjati, vitakkavicārānam vūpasamā—pe—dutiyam jhānam—pe—tatiyam jhānam—pe—catuttham jhānam upasampajja viharati, so tam assādeti tam nikāmeti tena ca vitti āpajjatīti”?

Āmantā.

Tena hi samāpanno assādeti, jhānanikanti jhānārammaṇā ti.

S a m ā p a n n o a s s ā d e t i k a t h ā .

¹ vitti, M.

XIII. 8.

1. Atthi asātarāgo¹ ti?

Āmantā.

Dukkhābhīnandino sattā atthi keci dukkham̄ patthenti²
pihenti³ esanti gavesanti pariyesanti dukkham̄ ajjhosāya
tiṭṭhantī?

Na h'evaṇ̄ vattabbe—pe—

Nanu sukhābhīnandino sattā atthi keci sukham̄ patthenti
pihenti esanti gavesanti pariyesanti sukham̄ ajjhosāya
tiṭṭhantī?

Āmantā.

Hañci sukhābhīnandino—pe—tiṭṭhanti, no vata re
vattabbe “Atthi asātarāgo ti.”

2. Atthi asātarāgo ti?

Āmantā.

Dukkhāya vedanāya rāgānusayo anuseti, sukhāya ve-
danāya paṭighānusayo anusetī?

Na h'evaṇ̄ vattabbe—pe—

Nanu sukhāya vedanāya rāgānusayo anuseti, dukkhāya
vedanāya paṭighānusayo anusetī?

Āmantā.

Hañci sukhāya vedanāya rāgānusayo anuseti, dukkhāya
vedanāya paṭighānusayo anuseti, no vata re vattabbe
“Atthi asātarāgo ti.”

3. Na vattabbaṇ̄ “Atthi asātarāgo ti”?

Āmantā.

Nanu vuttam̄ Bhagavatā “So evam̄ anurodhavirodham̄
samāpanno yaṇ̄ kiñci vedanāṇ̄ vediyati,⁴ sukhām̄ vā
dukkham̄ vā adukkhamasukham̄ vā, so taṇ̄ vedanāṇ̄ abhi-
nandati abhivadati⁵ ajjhosāya tiṭṭhatī.” Atth'eva sutta-
nto ti?

Āmantā.

Tena hi atthi asātarāgo ti.”

A sātarāga kathā.

¹ assō, M.

² dukkhappattenti, P.

³ pihanti, M.; pihonti, S.; vihenti, P.

⁴ vedayati, M.

⁵ omits. P.

XIII. 9.

1. Dhammatan̄hā abyākatā ti ?

Āmantā.

Vipākābyākatā kiriyābyākatā rūpañ nibbānañ cakkhāyatanam—pe—photthabbāyatanañ ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Dhammatan̄hā abyākatā ti ?

Āmantā.

Rūpatañhā abyākatā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Dhammatan̄hā abyākatā ti ?

Āmantā.

Saddatañhā—pe—gandhatañhā—pe—rasatañhā—pe—photthabbatañhā abyākatā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Rūpatañhā akusalā ti ?

Āmantā.

Dhammatan̄hā akusalā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Saddatañhā—pe—photthabbatañhā akusalā ti ?

Āmantā.

Dhammatan̄hā akusalā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

2. Dhammatan̄hā abyākatā ti ?

Āmantā.

Nanu tañhā akusalā vuttā Bhagavatā ti ?

Āmantā.

Hañci tañhā akusalā vuttā Bhagavatā, no vata re vattabbe “Dhammatan̄hā abyākatā ti.”

Dhammatan̄hā abyākatā ti ?

Āmantā.

Nanu lobho akusalo vutto Bhagavatā, dhammatan̄hā lobho ti ?

Āmantā.

Hañci lobho akusalo vutto Bhagavatā, dhammatan̄hā lobho, no vata re vattabbe “Dhammatan̄hā abyākatā ti.”

3. Dhammatan̄hā lobho abyākato ti ?

Āmantā.

Rūpataṇhā lobho abyākato ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Dhammataṇhā lobho abyākato ti ?

Āmantā.

Saddataṇhā—pe—gandhataṇhā—pe—rasataṇhā—pe—
photthabbataṇhā lobho abyākato ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Rūpataṇhā lobho akusalo ti ?

Āmantā.

Dhammataṇhā lobho akusalo ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Saddataṇhā—pe—photthabbataṇhā lobho akusalo ti ?

Āmantā.

Dhammataphā lobho akusalo ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

4. Dhammataṇhā abyākatā ti ?

Āmantā.

Nanu vuttam̄ Bhagavatā “ Yāyaiṇ taṇhā ponobhavikā ¹
nandirāgasahagatā tatrataotrābhinandinī, seyyathīdaṇ kā-
mataṇhā bhavataṇhā vibhavataṇhā ti ” Atth'eva suttanto
ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṇ “ Dhammataṇhā abyākatā ti.”

5. Na vattabbaṇ “ Dhammataṇhā abyākatā ti ” ?

Āmantā.

Nanu sā dhammataṇhā ti ?

Āmantā.

Hañci sā dhammataṇhā, tena vata re vattabbe “ Dham-
mataṇhā abyākatā ti.”

Dhammataṇhā abyākatā ti kathā.

¹ ponobbhō M.

XIII. 10.

1. Dhammatañhā na dukkhasamudayo ti ?

Āmantā.

Rūpatañhā na dukkhasamudayo ti ?

Na h'evaiñ vattabbe—pe—

Dhammatañhā na dukkhasamudayo ti ?

Āmantā.

Saddatañhā—pe—photṭhabbatañhā na dukkhasamudayo ti ?

Na h'evaiñ vattabbe—pe—

Rūpatañhā dukkhasamudayo ti ?

Āmantā.

Dhammatañhā dukkhasamudayo ti ?

Na h'evaiñ vattabbe—pe—

Saddatañhā—pe—photṭhabbatañhā dukkhasamudayo ti ?

Āmantā.

Dhammatañhā dukkhasamudayo ti ?

Na h'evaiñ vattabbe—pe—

2. Dhammatañhā na dukkhasamudayo ti ?

Āmantā.

Nanu tañhā dukkhasamudayo vutto Bhagavatā ti ?

Āmantā.

Hañci tañhā dukkhasamudayo vutto Bhagavatā, no vata re vattabbe “ Dhammatañhā na dukkhasamudayo ti.”

Dhammatañhā na dukkhasamudayo ti ?

Āmantā.

Nanu lobho dukkhasamudayo vutto Bhagavatā, dhammatañhā lobho ti ?

Āmantā.

Hañci lobho dukkhasamudayo vutto Bhagavatā, dhammatañhā lobho, no vata re vattabbe “ Dhammatañhā na dukkhasamudayo ti.”

3. Dhammatañhā lobho na dukkhasamudayo ti ?

Āmantā.

Rūpatañhā lobho na dukkhasamudayo ti ?

Na h'evaiñ vattabbe—pe—

Dhammataṇhā lobho na dukkhasamudayo ti ?

Āmantā.

Saddataṇhā—pe—phoṭṭhabbataṇhā lobho na dukkhasamudayo ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Rūpataṇhā lobho dukkhasamudayo ti ?

Āmantā.

Dhammataṇhā lobho dukkhasamudayo ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Saddataṇhā—pe—phoṭṭhabbataṇhā lobho dukkhasamudayo ti ?

Āmantā.

Dhammataṇhā lobho dukkhasamudayo ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

4. Dhammataṇhā na dukkhasamudayo ti ?

Āmantā.

Nanu vuttaṇi Bhagavatā “ Yāyaṇi taṇhā ponobhavikā¹ nandirāgasahagatā tatratrābhinandinī, seyyathīdāni kāmataṇhā bhavataṇhā vibhavataṇhā ti.” Ath’eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam̄ “ Dhammataṇhā na dukkhasamudayo ti ?

5. Na vattabbam̄ “ Dhammataṇhā na dukkhasamudayo ti ? ”

Āmantā.

Nanu sā dhammataṇhā ti ?

Āmantā.

Hañci sā dhammataṇhā, tena vata re vattabbe “ Dhammataṇhā na dukkhasamudayo ti.”

Dhammataṇhā na dukkhasamudayo ti
kathā.

¹ ponobbhō, M.

Kappaṭṭho kappaṇī tiṭṭheyya, Kappaṭṭho kusalam cittaṇī
na paṭilabheyya,
Anantarāpayutto puggalo sammattaniyāmaṇi okkameyya,
Niyato niyāmaṇi okkameyya, Nivuto nīvaraṇam jahati,
Sammukhībhūto saññojanam jahati, Jhānanikanti,
Asātarāgo
Dhammatanṭhā abyākatā, Dhammatanṭhā na dukkhasa-
mudayo ti.

Terasamo Vaggo.

XIV. 1.

1. Akusalamūlam paṭisandahati kusalamūlan ti ?

Āmantā.

Yā akusalassa uppādāya āvat̄tanā—pe—pañidhi, sā va kusalassa uppādāya āvat̄tanā—pe—pañidhīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Akusalamūlam paṭisandahati kusalamūlam, na vattabbe “ Yā akusalassa uppādāya āvat̄tanā—pe—pañidhi, sā va kusalassa uppādāya āvat̄tanā—pe—pañidhīti ” ?

Āmantā.

Kusalam anāvat̄tantassa uppajjati—pe—apanidahan-tassa uppajjatīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Kusalam āvat̄tantassa uppajjati—pe—apanidahan-tassa uppajjatīti ?

Āmantā.

Hañci kusalam āvat̄tantassa uppajjati—pe—panida-hantassa uppajjati, no vata re vattabbe “ Akusalamūlam paṭisandahati kusalamūlan ti.”

2. Akusalamūlam paṭisandahati kusalamūlan ti ?

Āmantā.

Akusalam¹ ayoniso manasikaroto uppajjatīti ?

Āmantā.

Kusalam ayoniso manasikaroto uppajjatīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Namu kusalam yoniso manasikaroto uppajjatīti ?

Āmantā.

Hañci kusalam yoniso manasikaroto uppajjati, no vata re vattabbe “ Akusalamūlam paṭisandahati kusalamūlan ti.”

3. Akusalamūlam paṭisandahati kusalamūlan ti ?

Āmantā.

Kāmasaññāya anantarā nekkhammasaññā uppajjati, byāpādasaññāya anantarā abyāpādasaññā uppajjati, vihiññāsaññāya anantarā avihiññāsaññā uppajjati, byā-

¹ kusalamūlam, P. and S.; akusalamūlam, M.

pādassa anantarā mettā uppajjati, vihiṇīsāya anantarā karuṇā uppajjati, aratiyā anantarā muditā uppajjati, paṭīghassa¹ anantarā upekkhā uppajjatī?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

4. Kusalamūlam̄ paṭisandahati akusalamūlan ti?

Āmantā.

Yā kusalassa uppādāya āvaṭṭanā—pe—pañidhi, sā va akusalassa uppādāya āvaṭṭanā—pe—pañidhī?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Kusalamūlam̄ paṭisandahati akusalamūlam̄, na vattabbe “Yā kusalassa uppādāya āvaṭṭanā—pe—pañidhi, sā va akusalassa uppādāya āvaṭṭanā—pe—pañidhī”?

Āmantā.

Akusalam̄ anāvaṭṭantassa uppajjati—pe—apañidahantassa uppajjatī?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Akusalam̄ āvaṭṭantassa uppajjati—pe—pañidahantassa uppajjatī?

Āmantā.

Hañci akusalam̄ āvaṭṭantassa uppajjati—pe—pañidahantassa uppajjati, no vata re vattabbe “Kusalamūlam̄ paṭisandahati akusalamūlan ti.”

5. Kusalamūlam̄ paṭisandahati akusalamūlan ti?

Āmantā.

Kusalam̄ yoniso manasikaroto uppajjatī?

Āmantā.

Akusalam̄ yoniso manasikaroto uppajjatī?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Nanu akusalam̄ ayoniso manasikaroto uppajjatī?

Āmantā.

Hañci akusalam̄ ayoniso manasikaroto uppajjati, no ca vata re vattabbe “Kusalamūlam̄ paṭisandahati akusalamūlan ti.”

6. Kusalamūlam̄ paṭisandahati akusalamūlan ti?

Āmantā.

Nekkhamminasaññāya anantarā kāmasaññā uppajjati,

¹ oāya, M.

abyāpādasaññāya anantarā byāpādasaññā uppajjati, avihimsāsaññāya anantarā vihimsāsaññā uppajjati, mettāya anantarā byāpādo uppajjati, karunāya anantarā vihimsā uppajjati, muditāya anantarā arati uppajjati, upekkhāya anantarā paṭighaṇi uppajjatī?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

7. Na vattabbam̄ “Akusalamūlam̄ paṭisandahati kusalamūlam̄, kusalamūlam̄ paṭisandahati akusalamūlan ti”?

Āmantā.

Nanu yasmiñ ñeva vatthusmiñ rajjati tasmiñ ñeva vatthusmiñ virajjati, yasmiñ ñeva vatthusmiñ virajjati tasmiñ ñeva vatthusmiñ rajjati?

Āmantā.

Hañci yasmiñ ñeva vatthusmiñ rajjati tasmiñ ñeva vatthusmiñ virajjati, yasmiñ ñeva vatthusmiñ virajjati tasmiñ ñeva vatthusmiñ rajjati, tena vata re vattabbe “Akusalamūlam̄ paṭisandahati kusalamūlam̄, kusalamūlam̄ paṭisandahati akusalamūlan ti.”

K u s a l ā k u s a l a p a ṭ i s a n d a h a n a k a t h ā .¹

XIV. 2.

1. Saññayatanam̄ apubbañ acarimam̄ mātukucchismiñ saññhātī?

Āmantā.

Sabbangapaccaṅgī² ahīnindriyo³ mātukucchismiñ okkamatī?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Uppattesiyena cittena cakkhāyatanañ saññhātī?

Āmantā.

Uppattesiyena cittena hatthā saññhanti, pādā saññhanti, sīsañ saññhāti, kañño saññhāti, nāsikā saññhāti, mukham̄ saññhāti, dantā saññhātī?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

¹ °sandhāra, °P. and S.; sandhāna°, Atṭh°.

°paccañi, P. and S.

³ ahirin°, P.S.S.₂.

Uppattesiyyena cittena sotāyatanaṁ—pe—ghānāyata-nam—pe—jivhāyatanam sañṭhātī?

Āmantā.

Uppattesiyyena cittena hatthā sañṭhanti, pādā sañṭhanti, sisaiṁ sañṭhāti, kaṇṇo sañṭhāti, nāsikā sañṭhāti, mukhami sañṭhāti, dantā sañṭhātī?

Na h'evam vattabbe—pe—

2. Mātukucchigatassa pacchā cakkhāyatanam uppajjatī?

Āmantā.

Mātukucchisminīm cakkhupatiṭilābhāya kammaṁ karotī?

Na h'evam vattabbe—pe—

Mātukucchigatassa pacchā sotāyatanaṁ—pe—ghānāyatanam—pe—jivhāyatanam uppajjatī?

Āmantā.

Mātukucchisminīm jivhāpaṭitabhāya kammaṁ karotī?

Na h'evam vattabbe—pe—

Mātukucchigatassa pacchā kesā lomā nakhā dantā aṭṭhī uppajjantī?

Āmantā.

Mātukucchisminīm aṭṭhipatiṭilābhāya kammaṁ karotī?

Na h'evam vattabbe—pe—

3. Na vattabbaṁ “Mātukucchigatassa pacchā kesā lomā nakhā dantā aṭṭhī uppajjantī”?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā—

“Paṭhamam kalalaṁ hoti, kalalā hoti abbudam,
Abbudā¹ jāyate pesī, pesī nibbattati ghano,
Ghanā pasākhā jāyanti kesā lomā nakhā pi ca,
Yañ c'assa bhuñjati mātā annam pānañ ca bhojanam
Tena so tattva yāpeti mātukucchigato naro ti.”

Atth'eva puttanto ti?

Āmantā.

Tena hi mātukucchigatassa pacchā kesā lomā nakhā dantā aṭṭhī uppajjantī.

Saṭāyatanu patti kathā.

¹ ambudā, P.K.

XIV. 3.

1. Cakkhuviññāṇassa anantarā sotaviññāṇam uppajjatī?

Āmantā.

Yā cakkhuviññāṇassa uppādāya āvaṭṭanā—pe—pañidhi, sā va sotaviññāṇassa uppādāya āvaṭṭanā—pe—pañidhīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Cakkhuviññāṇassa anantarā sotaviññāṇam uppajjatīti, na vattabam “Yā cakkhuviññāṇassa uppādāya āvaṭṭanā—pe—pañidhi, sā va sotaviññāṇassa uppādāya āvaṭṭanā—pe—pañidhīti”?

Āmantā.

Sotaviññāṇam anāvaṭṭantassa uppajjati, apañidahantassa uppajjatīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Nanu sotaviññāṇam āvaṭṭantassa uppajjati, pañidahantassa uppajjatīti?

Āmantā.

Hañci sotaviññāṇam āvaṭṭantassa uppajjati, pañidahantassa uppajjati, no vata re vattabbe “Cakkhuviññāṇassa anantarā sotaviññāṇam uppajjatīti.”

2. Cakkhuviññāṇassa anantarā sotaviññāṇam uppajjatī?

Āmantā.

Cakkhuviññāṇam rūpanimittam manasikaroto uppajjatīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Cakkhuviññāṇam rūpārammaṇañ ñeva na aññārammaṇan ti?

Āmantā.

Sotaviññāṇam rūpārammaṇañ ñeva na aññārammaṇan ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Cakkhuñ ca paṭicca rūpe ca uppajjati cakkhuviññāṇan ti?

Āmantā.

Cakkhuñ ca paṭicca rūpe ca uppajjati sotaviññāṇan ti?
Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Cakkhuñ ca paṭicca rūpe ca uppajjati sotaviññāṇan ti?
Āmantā.

“Cakkhuñ ca paṭicca rūpe ca uppajjati sotaviññāṇan ti,”
atth'eva suttanto ti?

N'atthi.

“Cakkhuñ ca paṭicca rūpe ca uppajjati cakkhuvīññāṇan
ti,” atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Hañci “cakkhuñ ca paṭicca rūpe ca uppajjati cakkhu-
vīññāṇan ti,” atth'eva suttanto, no vata re vattabbe

“Cakkhuñ ca paṭicca rūpe ca uppajjati sotaviññāṇan ti.”

Cakkhuvīññāṇassa anantarā sotaviññāṇam̄ uppajjatīti?
Āmantā.

Tañ ñeva cakkhuvīññāṇam̄ tañ sotaviññāṇan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

3. Sotaviññāṇassa anantarā ghānavīññāṇam̄ uppajjati,
ghānavīññāṇassa anantarā jivhāviññāṇam̄ uppajjati, jivhā-
viññāṇassa anantarā kāyaviññāṇam̄ uppajjatīti?

Āmantā.

Yā jivhāviññāṇassa uppādāya āvatṭanā—pe—pañidhi,
sā va kāyaviññāṇassa uppādāya āvatṭanā—pe—pañidhīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Jivhāviññāṇassa anantarā kāyaviññāṇam̄ uppajjatīti,
na vattabbam̄ “Yā jivhāviññāṇassa uppādāya āvatṭanā—
pe—pañidhi, sā va kāyaviññāṇassa uppādāya āvatṭanā—pe—
pañidhīti”?

Āmantā.

Kāyaviññāṇam̄ anāvatṭantassa uppajjati, apañidahan-
tassa uppajjatīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Nanu kāyaviññāṇam̄ āvatṭantassa uppajjati, pañida-
hantassa uppajjatīti?

Āmantā.

Hañci kāyaviññāṇam̄ āvatṭantassa uppajjati, pañida-
hantassa uppajjati, no vata re yattabbe “Jivhāviññāṇassa
anantarā kāyaviññāṇam̄ uppajjatīti.”

4. Jivhāviññāṇassa anantarā kāyaviññāṇam uppajjatī? Āmantā.

Jivhāviññāṇam rasaniimittaṁ manasikaroto uppajjati-ti?

Āmantā.

Kāyaviññāṇam rasaniimittaṁ manasikaroto uppajjati-ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Jivhāviññāṇam rasārammaṇaṁ ū̄eva na aññārammaṇan ti?

Āmantā.

Kāyaviññāṇam rasārammaṇaṁ ū̄eva na aññārammaṇan ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Jivhañ ca paṭicca rase ca uppajjati jivhāviññāṇan ti? Āmantā.

Jivhañ ca paṭicca rase ca uppajjati kāyaviññāṇan ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Jivhañ ca paṭicca rase ca uppajjati kāyaviññāṇan ti? Āmantā.

“Jivhañ ca paṭicca rase ca uppajjati kāyaviññāṇan ti,” atth'eva suttanto ti?

N'atthi.

“Jivhañ ca paṭicca rase ca uppajjati jivhāviññāṇan ti,” atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Hañci “jivhañ ca paṭicca rase ca uppajjati jivhāviññāṇan ti,” atth'eva suttanto, no vata re vattabbe “Jivhañ ca paṭicca rase ca uppajjati kāyaviññāṇan ti.”

Jivhāviññāṇassa anantarā kāyaviññāṇam uppajjati-ti?

Āmantā.

Tañ ū̄eva jivhāviññāṇam tam kāyaviññāṇan ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

5. Na vattabbam “Pañca viññāṇaṁ aññainaññassa samantarā uppajjantī”?

Āmantā.

Nanu atthi koci naccati gāyati vādeti, rūpañ ca passati,

saddañ ca sunāti, gandhañ ca ghāyati, rasañ ca sāyati,
phoṭṭhabbañ ca phusatīti ?¹

Āmantā.

Hañci atthi koci—pe—phusati, tena vata re vattabbe
“Pañca viññāṇā aññāmaññassa samanantarā uppajjantīti.”

Anantarapaccayakathā.

XIV. 4.

1. Ariyarūpañ mahābhūtānañ upādāyāti ?

Āmantā.

Ariyarūpañ kusalān ti ?

Āmantā.

Mahābhūtā kusalān ti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Mahābhūtā abyākatān ti ?

Āmantā.

Ariyarūpañ abyākatanān ti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

2. Ariyarūpañ mahābhūtānañ upādāyāti ?

Āmantā.

Ariyarūpañ anāsavāñ asaññojanīyañ aganthanīyañ²
anoghanīyañ ayogānīyañ anīvaraṇīyañ aparāmattham
anupādāniyañ asaṅkilesikan ti ?

Āmantā.

Mahābhūtā anāsavā—pe—asaṅkilesikān ti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Mahābhūtā sāsavā—pe—saṅkilesikān ti ?

Āmantā.

Ariyarūpañ sāsavā—pe—saṅkilesikan ti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

3. Na vattabbañ “Ariyarūpañ mahābhūtānañ upā-
dāyāti” ?

Āmantā.

¹ phussati, M.

² agandho, P.S.

Namu vuttaṇī Bhagavatā—“ Yaṇī kiñci Bhikkhave rūpaṇī cattāri mahābhūtāni catumnañ ca mahābhūtānam upādāya rūpan ti.” Atth’eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi ariyarūpaṇī mahābhūtānam upādāyāti.

Ariyarūpakaṭhā.

XIV. 5.

1. Añño kāmarāgānusayo aññaiṇī kāmarāgapariyuṭṭhānan ti ?

Āmantā.

Añño kāmarāgo aññaiṇī kāmarāgapariyuṭṭhānan ti ?

Na h’evāṇī vattabbe—pe—

Sv’eva kāmarāgo taṇī kāmarāgapariyuṭṭhānan ti ?

Āmantā.

Sv’eva kāmarāgānusayo taṇī kāmarāgapariyuṭṭhānan ti ?

Na h’evāṇī vattabbe—pe—

2. Añño paṭighānusayo aññaiṇī paṭighapariyuṭṭhānan ti ?

Āmantā.

Aññaiṇī paṭighāṇī aññaiṇī paṭighapariyuṭṭhānan ti ?

Na h’evāṇī vattabbe—pe—

Tañ ñeva paṭighāṇī taṇī paṭighapariyuṭṭhānan ti ?

Āmantā.

Sv’eva paṭighānusayo taṇī paṭighapariyuṭṭhānan ti ?

Na h’evāṇī vattabbe—pe—

3. Añño mānānusayo aññaiṇī mānapariyuṭṭhānan ti ?

Āmantā.

Añño māno aññaiṇī mānapariyuṭṭhānan ti ?

Na h’evāṇī vattabbe—pe—

Sv’eva māno taṇī mānapariyuṭṭhānan ti ?

Āmantā.

Sv’eva mānānusayo taṇī mānapariyuṭṭhānan ti ?

Na h’evāṇī vattabbe—pe—

4. Añño diṭṭhānusayo aññaiṇ diṭṭhipariyuṭṭhānan ti ?
 Āmantā.
 Aññā diṭṭhi aññaiṇ diṭṭhipariyuṭṭhānan ti ?
 Na h'evaiṇ vattabbe—pe—
 Sā va diṭṭhi taṇ diṭṭhipariyuṭṭhānan ti ?
 Āmantā.
 Sv'eva diṭṭhānusayo taṇ diṭṭhipariyuṭṭhānan ti ?
 Na h'evaiṇ vattabbe—pe—
 5. Añño vicikicchānusayo aññaiṇ vicikicchāpariyuṭṭhānan ti ?
 Āmantā.
 Aññā vicikicchā aññaiṇ vicikicchāpariyuṭṭhānam ti ?
 Na h'evaiṇ vattabbe—pe—
 Sā va vicikicchā taṇ vicikicchāpariyuṭṭhānan ti ?
 Āmantā.
 Sv'eva vicikicchānusayo taṇ vicikicchāpariyuṭṭhānan
 ti ?
 Na h'evaiṇ vattabbe—pe—
 6. Añño bhavarāgānusayo aññaiṇ bhavarāgapariyuṭṭhānan
 ti ?
 Āmantā.
 Añño bhavarāgo aññaiṇ bhavarāgapariyuṭṭhānan ti ?
 Na h'evaiṇ vattabbe—pe—
 Sv'eva bhavarāgo taṇ bhavarāgapariyuṭṭhānan ti ?
 Āmantā.
 Sv'eva bhavarāgānusayo taṇ bhavarāgapariyuṭṭhānan
 ti ?
 Na h'evaiṇ vattabbe—pe—
 7. Añño avijjānusayo aññaiṇ avijjāpariyuṭṭhānan ti ?
 Āmantā.
 Aññā avijjā aññaiṇ avijjāpariyuṭṭhānan ti ?
 Na h'evaiṇ vattabbe—pe—
 Sā va avijjā taṇ avijjāpariyuṭṭhānan ti ?
 Āmantā.
 Sv'eva avijjānusayo taṇ avijjāpariyuṭṭhānan ti ?
 Na h'evaiṇ vattabbe—pe—
 8. Na vattabbaṇ “Añño anusayo aññaiṇ pariyuṭṭhānan
 ti ?

Āmantā.

Puthujjano kusalābyākate citte vattamāne “ sānusayo ti ” vattabbo ti ?

Āmantā.

“ Pariyuṭṭhito ti ” vattabbo ti ?

Na h’evāṇī vattabbe—pe—

Tena hi añño anusayo aññāṇī pariyuṭṭhānan ti.

Puthujjano kusalābyākate citte vattamāne “ sarāgo ti ” vattabbo ti ?

Āmantā.

“ Pariyuṭṭhito ti ” vattabbo ti.

Na h’evāṇī vattabbe—pe—

Tena hi añño rāgo aññāṇī pariyuṭṭhānan ti.

A ñ ñ o a n u s a y o t i k a t h ā .

XIV. 6.

1. Pariyuṭṭhānaṇī cittavippayuttan ti ?

Āmantā,

Rūpaṇī nibbānaṇī eakkhāyatanam—pe—phoṭṭhabbāyatanañ ti ?

Na h’evāṇī vattabbe—pe—

Pariyuṭṭhānaṇī cittavippayuttan ti ?

Āmantā.

N’atthi sarāgaṇī cittam sadosaṇī cittam samohaṇī cittam—pe—akusalāṇī cittam saṅkiliṭṭhaṇī cittan ti ?

Na h’evāṇī vattabbe—pe—

Nanu atthi sarāgaṇī cittam sadosaṇī cittam samohaṇī cittam—pe—akusalāṇī cittam saṅkiliṭṭhaṇī cittan ti ?

Āmantā.

Hañci atthi sarāgaṇī cittam sadosaṇī cittam samohaṇī cittam—pe—akusalāṇī cittam saṅkiliṭṭhaṇī cittam, no vata re vattabbe “ Pariyuṭṭhānaṇī cittavippayuttan ti.”

P a r i y u ṭ ṭ h ā n a ḥ a n i p c i t t a v i p p a y u t t a n t i
k a t h ā .

XIV. 7.

1. Rūparāgo rūpadhātum anuseti rūpadhātupariyāpanno ti?

Āmantā.

Samāpattesiyo uppattesiyo diṭṭhadhammasukhavīhāro samāpattesiyyena cittena uppattesiyyena cittena diṭṭhadhammasukhavīhārena cittena sahagato sahajāto sam-saṭṭho sampayutto ekuppādo ekanirodho ekavatthuko ekārammāṇo ti?

Na h'evaṇ vattabbe—pe—

Namu na samāpattesiyo na uppattesiyo na diṭṭhadhammasukhavīhāro na samāpattesiyyena cittena na uppattesiyyena cittena na diṭṭhadhammasukhavīhārena cittena sahagato sahajāto sam-saṭṭho sampayutto ekuppādo ekanirodho ekavatthuko ekārammāṇo ti?

Āmantā.

Hañci na samāpattesiyo—pe—ekārammāṇo, no vata re vattabbe “Rūparāgo rūpadhātum anuseti rūpadhātupariyāpanno ti.”

2. Rūparāgo rūpadhātum anuseti rūpadhātupariyāpanno ti?

Āmantā.

Saddarāgo saddadhātum anuseti saddadhātupariyāpanno ti?

Na h'evaṇ vattabbe—pe—

Rūparāgo rūpadhātum anuseti rūpadhātupariyāpanno ti?

Āmantā.

Gandharāgo—pe—rasarāgo—pe—phoṭṭhabbarāgo phoṭṭhabbadhātum anuseti phoṭṭhabbadhātupariyāpanno ti?

Na h'evaṇ vattabbe—pe—

Saddarāgo saddadhātum anuseti na vattabbāṇ saddadhātupariyāpanno ti?

Āmantā.

Rūparāgo rūpadhātum anuseti na vattabbāṇ rūpadhātupariyāpanno ti?

Na h'evaṇ vattabbe—pe—

Phoṭṭhabbarāgo phoṭṭhabbadhātumī anuseti na vattab-
bam phoṭṭhabbadhātupariyāpanno ti ?

Āmantā.

Rūparāgo rūpadhātumī anuseti na vattabbam rūpadhā-
tupariyāpanno ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

3. Arūparāgo arūpadhātumī anuseti arūpadhātupariyā-
panno ti ?

Āmantā.

Samāpattesiyo uppattesiyo dīṭṭhadhammasukhavihāro
samāpattesiyyena cittena uppattesiyyena cittena dīṭṭha-
dhammasukhavihārena cittena sahagato sahajāto sa-
piṣat̄ho sampayutto ekuppādo ekanirodho ekavatthuko
ekārammaṇo ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Nanu na samāpattesiyo na uppattesiyo na dīṭṭha-
dhammasukhavihāro na samāpattesiyyena cittena na
uppattesiyyena cittena na dīṭṭhadhammasukhavihārena
cittena sahagato sahajāto samṣaṭ̄ho sampayutto ekup-
pādo ekanirodho ekavatthuko ekārammaṇo ti ?

Āmantā.

Hañci na samāpattesiyo—pe—ekārammaṇo, no vata re
vattabbe “Arūparāgo arūpadhātumī anuseti arūpadhāt-
upariyāpanno ti.”

4. Arūparāgo arūpadhātumī anuseti arūpadhātupariyā-
panno ti ?

Āmantā.

Saddarāgo saddadhātumī anuseti saddadhātupariyāpanno
ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Arūparāgo arūpadhātumī anuseti arūpadhātupariyā-
panno ti ?

Āmantā.

Gandharāgo—pe—rasarāgo—pe—phoṭṭhabbarāgo phoṭ-
ṭhabbadhātumī anuseti phoṭṭhabbadhātupariyāpanno ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Saddarāgo saddadhātumī anuseti na vattabbam̄ sadda-
dhātupariyāpanno ti ?

Āmantā.

Arūparāgo arūpadhātum anuseti na vattabbam arūpadhātupariyāpanno ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Phoṭṭhabbarāgo phoṭṭhabbadhātum anuseti na vattabbam phoṭṭhabbadhātupariyāpanno ti ?

Āmantā.

Arūparāgo arūpadhātum anuseti na vattabbam arūpadhātupariyāpanno ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

5. Na vattabbam “ Rūparāgo rūpadhātum anuseti rūpadhātupariyāpanno, arūparāgo arūpadhātum anuseti arūpadhātupariyāpanno ti ” ?

Āmantā.

Nanu kāmarāgo kāmadhātum anuseti kāmadhātupariyāpanno ti ?

Āmantā.

Hañci kāmarāgo kāmadhātum anuseti kāmadhātupariyāpanno, tena vata re vattabbe “ Rūparāgo rūpadhātum anuseti rūpadhātupariyāpanno, arūparāgo arūpadhātum anuseti arūpadhātupariyāpanno ti.”

P a r i y ā p a n n a k a t h ā .

XIV. 8.

1. Dīṭṭhigataṁ abyākatan ti ?

Āmantā.

Vipākābyākataṁ kiriyābyākataṁ rūpaṁ nibbānam cakkhāyatanaṁ—pe—phoṭṭhabbāyatanaṁ ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Dīṭṭhigataṁ abyākatan ti ?

Āmantā.

Dīṭṭhigatasampayutto phasso abyākato ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Dīṭṭhigataṁ abyākatan ti ?

Āmantā.

Ditṭhigatasampayuttā vedanā—pe—saññā—pe—cetanā—pe—cittam abyākatan ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Ditṭhigatasampayutto phasso akusalo ti ?

Āmantā.

Ditṭhigataṁ akusalan ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Ditṭhigatasampayuttā vedanā—pe—saññā—pe—cetanā—pe—cittam akusalan ti ?

Āmantā.

Ditṭhigataṁ akusalan ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

2. Ditṭhigataṁ abyākatan ti ?

Āmantā.

Aphalam avipākan ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Nanu saphalam savipākan ti ?

Āmantā.

Hañci saphalam savipākam, no vata re vattabbe “Ditṭhigataṁ abyākatan ti.”

Ditṭhigataṁ abyākatan ti ?

Āmantā.

Nanu micchāditṭhiparamāni vajjāni vuttāni Bhagavatā ti ?

Āmantā.

Hañci micchāditṭhiparamāni vajjāni vuttāni Bhagavatā, no vata re vattabbe “Ditṭhigataṁ abyākatan ti.”

3. Ditṭhigataṁ abyākatan ti ?

Āmantā.

Nanu vuttañi Bhagavatā—“Micchāditṭhi kho¹ Vaecha² akusalā, saimmāditṭhi³ kusalā + ti.” Atth'eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabbañi “Ditṭhigataṁ abyākatan ti.”

Ditṭhigataṁ abyākatan ti ?

Āmantā.

¹ ko, S.

² Vacchā, P.

³ dhammāditṭhi, M.S.S₂.

⁴ akusalā, M.

Nanu vuttañ Bhagavatā—“ Micchādiṭṭhissa¹ kho ahañ² Puṇṇa³ dvinnaiñ gatīnaiñ aññataram gatiñ vadāmi, nirayañ vā tiracchānayoniñ vā ti.” Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “ Diṭṭhigatañ abyākatan ti.”

4. Na vattabbam “ Diṭṭhigatañ abyākatan ti” ?

Āmantā.

Nanu vuttañ Bhagavatā—“ Sassato loko ti kho Vaccha abyākatañ etam, asassato loko ti kho Vaccha abyākatañ etañ, antavā loko ti kho Vaccha abyākatañ etañ, anantavā loko ti kho Vaccha—pe—tam jīvam tam sarīran ti kho Vaccha—pe—aññam jīvam aññam sarīran ti kho Vaccha—pe—hoti Tathāgato param marañā ti kho Vaccha—pe—na hoti Tathāgato param marañā ti kho Vaccha—pe—hoti ca na ca hoti Tathāgato param marañā ti kho Vaccha—pe—n’eva hoti na na hoti Tathāgato param marañā ti kho Vaccha abyākatañ etan ti.”

Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi diṭṭhigatañ abyākatan ti.

5. Diṭṭhigatañ abyākatan ti?

Āmantā.

Nanu vuttañ Bhagavatā—“ Micchādiṭṭhikassa Bhikkhave purisapuggalassa yañ c’eva kāyakammanī yathādiṭṭhisamattaiñ samādiññaiñ yañ ca vacīkammanī—pe—yañ ca manokammanī yā ca cetanā yā ca patthanā yo ca pañidhi ye ca sañkhārā, sabbe te dhammā anīṭhāya akantāya amanāpāya ahitāya dukkhāya sañvattantīti.” Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “ Diṭṭhigatañ abyākatan ti.”

A b y ā k a t a k a t h ā .

¹ micchādiṭṭhiyañ, S.; micchādiṭṭhi, P. ² ayañ, S.

³ pana, P.; so, S.

XIV. 9.

1. Dīṭṭhigataṁ apariyāpannan ti ?

Āmantā.

Maggo phalaṁ nibbānaṁ, sotāpattimaggo sotāpattiphalam, sakadāgāmimaggo sakadāgāmiphalam, anāgāmimaggo anāgāmiphalam, arahattamaggo arahattaphalam, satipaṭṭhānaiṁ sammappadhānaiṁ iddhipādo indriyaiṁ balaiṁ bojjhaṅgo ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

2. Na vattabbai “ Dīṭṭhigataṁ apariyāpannan ti ” ?

Āmantā.

Puthujjano “ kāmesu vītarāgo ti ” vattabbo ti ?

Āmantā.

“ Vigatadiṭṭhiyo ¹ ti ” vattabbo ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Tena hi dīṭṭhigataṁ apariyāpannan ti.

A p a r i y ā p a n n a k a t h ā.

V a g g o c u d d a s a m o .

Akusalamūlam paṭisandahati kusalamūlam,
Kusalamūlam paṭisandahati akusalamūlam,
Saḷayatānam, Cha viññāṇakāyā,
Ariyarūpam mahābhūtanam upādāya,
Sv'eva anusayo tam pariyoṭṭhānam,
Cittavippayuttam, Yathā dhātu tañ ñeva anuseti,
Dīṭṭhigataṁ abyākatai, Dīṭṭhigatai apariyāpannan ti.

¹ vita°, P.S.S₂.

XV. 1.

1. Paccayatā vavatthitā ti ?

Āmantā.

Namu vīmaṇsā hetu, so¹ ca adhipatīti ?

Āmantā.

Hañci vīmaṇsā hetu, so ca adhipati, tena vata re vattabbe “ Hetupaccayena paccayo, adhipatipaccayena paccayo ti.”

Namu chandādhipati sahajātānañ dhammānañ adhipatīti ?

Āmantā.

Hañci chandādhipati sahajātānañ dhammānañ adhipati, tena vata re vattabbe “ Adhipatipaccayena paccayo, sahajātāpaccayena paccayo ti.”

2. Nanu viriyādhipati sahajātānañ dhammānañ adhipatīti ?

Āmantā.

Hañci viriyādhipati sahajātānañ dhammānañ adhipati, tena vata re vattabbe “ Adhipatipaccayena paccayo, sahajātāpaccayena paccayo ti.”

Namu viriyādhipati sahajātānañ dhammānañ adhipati, tañ ca indriyan ti ?

Āmantā.

Hañci viriyādhipati sahajātānañ dhammānañ adhipati, tañ ca indriyāñ, tena vata re vattabbe “ Adhipatipaccayena paccayo, indriyapaccayena paccayo ti.”

Namu viriyādhipati sahajātānañ dhammānañ adhipati, tañ ca maggañgan ti ?

Āmantā.

Hañci viriyādhipati sahajātānañ dhammānañ adhipati, tañ ca maggañgam, tena vata re vattabbe “ Adhipatipaccayena paccayo, maggapaccayena paccayo ti.”

3. Nanu cittādhipati sahajātānañ dhammānañ adhipatīti ?

¹ yo S., P. omits the whole question.

Āmantā.

Hañci cittādhipati sahajātānañ dhammānañ adhipati, tena vata re vattabbe “Adhipatipaccayena paccayo, sahajātapaccayena paccayo ti.”

Nanu cittādhipati sahajātānañ dhammānañ adhipati, so ca āhāro ti?

Āmantā.

Hañci cittādhipati sahajātānañ dhammānañ adhipati, so ca āhāro, tena vata re vattabbe “Adhipatipaccayena paccayo, āhārapaccayena paccayo ti.”

4. Nanu cittādhipati sahajātānañ dhammānañ adhipati, tañ ca indriyan ti?

Āmantā.

Hañci cittādhipati sahajātānañ dhammānañ adhipati, tañ ca indriyam, tena vata re vattabbe “Adhipatipaccayena paccayo, indriyapaccayena paccayo ti.”

Nanu vimaiñsādhipati sahajātānañ dhammānañ adhipatī?

Āmantā.

Hañci vimaiñsādhipati sahajātānañ dhammānañ adhipati, tena vata re vattabbe “Adhipatipaccayena paccayo, sahajātapaccayena paccayo ti.”

Nanu vimaiñsādhipati sahajātānañ dhammānañ adhipati, tañ ca maggañgan ti?

Āmantā.

Hañci vimaiñsādhipati sahajātānañ dhammānañ adhipati, tañ ca maggañgan, tena vata re vattabbe “Adhipatipaccayena paccayo, maggapaccayena paccayo ti.”

Nanu ariyan dhammañ garuñ katvā uppajjati paccavekkhañā, tañ c'ārammañap, tena vata re vattabbe “Adhipatipaccayena paccayo, ārammañapaccayena paccayo ti.”

Āmantā.

Hañci ariyan dhammañ garuñ katvā uppajjati paccavekkhañā, tañ c'ārammañap, tena vata re vattabbe “Adhipatipaccayena paccayo, ārammañapaccayena paccayo ti.”

5. Nanu purimā purimā kusalā dhammā pacchimānañ pacchimānañ kusalānañ dhammānañ amantarapaccayena paccayo, sā ca āsevanā ti?

Āmantā.

Hañci purimā purimā kusalā dhammā pacchimānam
pacchimānam kusalānam dhammānam anantarapaccaya-
yena paccayo, sā ca āsevanā, tena vata re vattabbe “Anan-
tarapaccayena paccayo, āsevanapaccayena paccayo ti.”

6. Nanu purimā purimā akusalā dhammā pacchimānam
pacchimānam akusalānam dhammānam anantarapaccaya-
yena paccayo, sā ca āsevanā ti ?

Āmantā.

Hañci purimā purimā akusalā dhammā pacchimānam
pacchimānam akusalānam dhammānam anantarapaccayena
paccayo, sā ca āsevanā, tena vata re vattabbe “Anantara-
paccayo, āsevanapaccayena paccayo ti.”

7. Nanu purimā purimā kiriyābyākatā dhammā pacchi-
mānam pacchimānam kiriyābyākatānam dhammānam ananta-
rapaccayena paccayo, sā ca āsevanā ti ?

Hañci purimā purimā kiriyābyākatā dhammā pacchimā-
nam pacchimānam kiriyābyākatānam dhammānam ananta-
rapaccayena paccayo, sā ca āsevanā, tena vata re vattabbe
“Anantarpaccayena paccayo, āsevanapaccayena paccayo
ti.”

8. Na vattabbañ “Paccayatā vavatthitā ti”?

Āmantā.

Hetupaccayena paccayo hoti, ārammīnañapaccayena pac-
cayo hoti, anantarapaccayena paccayo hoti, samananta-
rapaccayena paccayo hoti ti ?

Na h'evañ vattabbe—pe—

Tena hi¹ paccayatā vavatthitā ti,

P a c c a y a k a t h ā .

XV. 2.

1. Avijjāpacceyā pi sañkhārā, na vattabbañ “sañkhā-
rapacceyā pi avijjā ti”?

Āmantā.

Namu avijjā sañkhārena sahajātā ti ?

¹ M. inserts na vattabbañ after hi.

Āmantā.

Hañci avijjā sañkhārena sahajātā, tena vata re vattabbe
“Avijjāpaccayā pi sañkhārā sañkhārapaccayā pi avijjā
ti.”

2. Tañhāpaccayā pi¹ upādānam, na vattabbam “upādā-
napaccayā pi tañhā ti”?

Āmantā.

Nanu tañhā upādānena sahajātā ti?

Āmantā.

Hañci tañhā upādānena sahajātā, tēna vata re vattabbe
“Tañhāpaccayā pi upādānam upādānapaccayā pi tañhā
ti.”

3. “Jarāmarañapaccayā Bhikkhave jāti, jātipaccayā
bhavo ti.” Atth’eva suttanto ti? N’atthi.

Tena hi avijjāpaccayā pi sañkhārā, na vattabbam
“sañkhārapaccayā pi avijjā,” tañhāpaccayā pi upādānam,
na vattabbam “upādānapaccayā pi tañhā ti.”

4. “Viññāṇapaccayā Bhikkhave nāmarūpaṇam, nāmarū-
papaccayā pi viññāṇan ti.”

Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi avijjāpaccayā pi sañkhārā sañkhārapaccayā
pi avijjā, tañhāpaccayā pi upādānam upādānapaccayā pi
tañhā ti.

Aññamaññapaccaya kathā.

XV. 3.

1. Addhā parinipphanno ti?

Āmantā.

Rūpan ti?

Na h’evam vattabbe—pe—

Vedanā—pe—saññā—pe—sañkhārā—pe—viññāṇan ti?

Na h’evam vattabbe—pe—

Atīto addhā parinipphanno ti?

¹ va K.

Rūpan ti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Vedanā—pe—saññā—pe—sañkhārā—pe—viññāñan ti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

2. Anāgato addhā parinipphanno ti ?

Āmantā.

Rūpan ti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Āmantā.

Vedanā—pe—saññā—pe—sañkhārā—pe—viññāñan ti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Paccuppanno addhā parinipphanno ti ?

Āmantā.

Rūpan ti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Vedanā—pe—saññā—pe—sañkhārā—pe—viññāñan ti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

3. Atītañ rūpañ vedanā saññā sañkhārā viññāñam,
atīto addhā ti ?

Āmantā.

Atītā pañc'addhā¹ ti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Anāgatañ rūpañ vedanā saññā sañkhārā viññāñam,
anāgato addhā ti ?

Āmantā.

Anāgatā pañc' addhā ti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Paccuppannāñ rūpañ vedanā saññā sañkhārā viññā-
ñam, paccuppanno addhā ti ?

Āmantā.

Paccuppannā pañc' addhā ti ?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

4. Atītā pañcakkhandhā atīto addhā, anāgatā pañcakk-
handhā anāgato addhā, paccuppannā pañcakkhandhā
paccuppanno addhā ti ?

Āmantā.

¹ pañcakkhandhā, P. and S. always.

Pannaras'addhā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Atītāni dvādas' āyatanāni atīto addhā, anāgatāni dvādas'
āyatanāni anāgato addhā, paccuppannāni dvādas' āyata-
nāni paccuppanno addhā ti ?

Āmantā.

Chattim̄s' addhā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

5. Atītā atīthārasa¹ dhātuyo atīto addhā, anāgatā atīthā-
rasa dhātuyo anāgato addhā, paccuppannā atīthārasa
dhātuyo paccuppanno addhā ti ?

Āmantā.

Catupaññās' addhā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Atītāni bāvīsat'indriyāni atīto addhā, anāgatāni bāvīsat'
indriyāni anāgato addhā, paccuppannāni bāvīsat'indriyāni
paccuppanno addhā ti ?

Āmantā.

Chasatīthī addhā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

6. Na vattabbam “Addhā parinipphanno ti ” ?

Āmantā.

Nanu vuttam̄ Bhagavatā—“Tīṇīmāni Bhikkhave
kathāvatthūni. Katamāni tīṇi ? Atītam̄ vā Bhikkhave
addhānaṁ ārabbha kathaṁ katheyya ‘evam̄ ahosi atītam̄
addhānan ti,’ anāgataṁ vā Bhikkhave addhānaṁ ārabbha
kathaṁ katheyya ‘evam̄ bhavissati anāgataṁ addhānan
ti,’ etarahi vā Bhikkhave paccuppannam̄ addhānaṁ
ārabbha kathaṁ katheyya ‘evam̄ hoti etarahi paccup-
pannan ti.’ Imāni kho Bhikkhave tīṇi kathāvatthūnīti.”
Atth’eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi addhā parinipphanno ti.

A d d h ā k a t h ā .

¹ atīthō, M.

XV. 4.

1. Khaṇo parinipphanno, layo parinipphanno, muhuttam parinipphannan ti?

Āmantā.

Rūpan ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Vedanā—pe—saññā—pe—saṃkhārā—pe—viññānan ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

2. Na vattabbam “Muhuttam parinipphannan ti”?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā—“Tīṇimāni Bhikkhave kathāvatthūni. Katamāni tīṇi? Atītam vā Bhikkhave addhānam ārabba kathaṇ katheyya ‘evam ahosi atītam addhānan ti,’ anāgataṇ vā Bhikkhave addhānam ārabba kathaṇ katheyya ‘evam bhavissati anāgatam addhānan ti,’ etarahi vā Bhikkhave paccuppannam addhānam ārabba kathaṇ katheyya ‘evam hoti etarahi paccuppannam ti.’ Imāni kho Bhikkhave tīṇi kathāvatthūnīti.” Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi muhuttam parinipphannan ti.

Khaṇalayam u huttakathā.

XV. 5.

1. Cattāro āsavā anāsavā ti?

Āmantā.

Maggio phalam nibbānaṇ sotāpattimaggo sotāpatti phalam—pe—bojjhaingo ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

2. Na vattabbam “Cattāro āsavā anāsavā ti”?

Āmantā.

Atth'aññ'eva āsavā¹ yehi āsavehi te āsavā sāsavā hontīti?

¹ anāsavā, P.S.M.

Na h'evam̄ vattabbe—pe—
Tena hi cattāro āsavā anāsavā ti.

Āsava kathā.

XV. 6.

1. Lokuttarānam̄ dhammānam̄ jarāmarañam̄ lokuttaran
ti?

Āmantā.

Maggo phalam̄ nibbānam̄—pe—bojjhaṅgo ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sotāpattimaggassa jarāmarañam̄ sotāpattimaggo ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sotāpattimaggassa jarāmarañam̄ sotāpattimaggo ti?

Āmantā.

Sotāpattiphalassa jarāmarañam̄ sotāpattiphalan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sakadāgāmimaggassa—pe—sakadāgāmiphalassa—pe—
anāgāmimaggassa—pe—anāgāmiphalassa—pe—arahattamaggassa jarāmarañam̄ arahattamaggo ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Arahattamaggassa jarāmarañam̄ arahattamaggo ti?

Āmantā.

Arahattaphalassa jarāmarañam̄ arahattaphalan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Satipaṭṭhānānam̄ saimmappadhānānam̄ iddhipādānam̄
indriyānam̄ balānam̄ bojjhaṅgānam̄ jarāmarañam̄ bojjhaṅgo ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

2. Na vattabbam̄ “Lokuttarānam̄ dhammānam̄ jarāmarañam̄ lokuttaran ti”?

Āmantā.

Lokiyan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Tena hi lokuttaran ti.

Jarāmarañakathā.

XV. 7.

1. Saññāvedayitanirodhasamāpatti lokuttarā ti ?
Āmantā.

Maggo phalaŋ nibbānaŋ—pe—bojjhaŋgo ti ?
Na h'evaŋ vattabbe—pe—

2. Na vattabbam “ Saññāvedayitanirodhasamāpatti
lokuttarā ti ” ?

Āmantā.

Lokiyā ti ?

Na h'evaŋ vattabbe—pe—
Tena hi lokuttarā ti.

Saññāvedayitakathā.

XV. 8.

1. Saññāvedayitanirodhasamāpatti lokiyā ti ?
Āmantā.

Rūpan ti ?

Na h'evaŋ vattabbe—pe—
Vedanā saññā samkhārā viññāṇan ti ?

Na h'evaŋ vattabbe—pe—
Kāmāvacarā ti ?

Na h'evaŋ vattabbe—pe—
Rūpāvacarā ti ?

Na h'evaŋ vattabbe—pe—
Arūpāvacarā ti ?

Na h'evaŋ vattabbe—pe—
2. Na vattabbam “ Saññāvedayitanirodhasamāpatti
lokiyā ti ” ?

Āmantā.

Lokuttarā ti ?

Na h'evaŋ vattabbe—pe—
Tena hi lokiya ti.

Dutiya saññāvedayitakathā.

XV. 9.

1. Saññāvedayitanirodhasamāpanno kālam kareyyāti ?
Āmantā.

Atthi saññāvedayitanirodhasamāpannassa maraṇantiyo¹ phasso, maraṇantiyā vedanā, maraṇantiyā saññā, maraṇantiyā cetanā, maraṇantiyām cittan ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

N'atthi saññāvedayitanirodhasamāpannassa maraṇantiyo phasso—pe—maraṇantiyām cittan ti ?

Āmantā.

Hañci n'atthi saññāvedayitanirodhasamāpannassa maraṇantiyām cittaṁ, no vata re vattabbe “Saññāvedayitanirodhasamāpanno kālam kareyyāti.”

2. Saññāvedayitanirodhasamāpanno kālam kareyyāti ?
Āmantā.

Atthi saññāvedayitanirodhasamāpannassa phasso vedanā saññā cetanā cittan ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

N'atthi saññāvedayitanirodhasamāpannassa phasso vedanā saññā cetanā cittan ti ?

Āmantā.

Aphassakassa kālakiriyā,² avedanakassa kālakiriyā—pe—acittakassa kālakiriyā ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Nanu saphassakassa kālakiriyā—pe—sacittakassa kālakiriyā ti ?

Āmantā.

Hañci saphassakassa kālakiriyā—pe—sacittakassa kālakiriyā, no vata re vattabbe “Saññāvedayitanirodhasamāpanno kālam kareyyāti.”

3. Saññāvedayitanirodhasamāpanno kālam kareyyāti ?
Āmantā.

Saññāvedayitanirodhasamāpannassa kāye visam kameyya, sattham kameyya, aggi kameyyāti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

¹ māraṇantiyo, M.K.

² kālam°, M.

Saññāvedayitanirodhasamāpannassa kāye visam̄ na kameyya, satthañ na kameyya, aggi na kameyyāti?
Āmantā.

Hañci aggi na kameyya, no vata re vattabbe “ Saññāvedayitanirodhasamāpanno kālañ kareyyāti.”

4. Saññāvedayitanirodhasamāpannassa kāye visam̄ ka-meyya, satthañ kameyya, aggi¹ kameyyāti?

Āmantā.

Na nirodhasamāpanno ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Saññāvedayitanirodhasamāpanno na² kālam̄ kareyyāti?
Āmantā.

Atthi so niyāmo yena niyāmena niyato saññāvedayita-nirodhasamāpanno na kālañ kareyyāti?

N'atthi.

Hañci n'atthi so niyāmo yena niyāmena niyato saññāvedayitanirodhasamāpanno na kālañ kareyya, no vata re vattabbe “ Saññāvedayitanirodhasamāpanno na kālañ kareyyāti.”

5. Cakkhuviññāṇasamaṅgī na kālañ kareyyāti?

Āmantā.

Atthi so niyāmo yena niyāmena niyato cakkhuviññāṇa-samaṅgī na kālañ kareyyāti?

N'atthi.

Hañci n'atthi so niyāmo yena niyāmena niyato cakkhuviññāṇasamaṅgī na kālañ kareyya, no vata re vattabbe “ Cakkhuviññāṇasamaṅgī na kālañ kareyyāti.”

Tatiya saññāvedayita kathā.

XV. 10.

1. Saññāvedayitanirodhasamāpatti asaññāsattūpikā³ ti?
Āmantā.

Atthi saññāvedayitanirodhasamāpannassa alobho kusa-

¹ aggiñ, M.

² M. omits na.

³ satthu°, P.S.

lamūlam, adoso kusalamūlam, amoho kusalamūlam,
saddhā viriyam sati samādhi paññā ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

N'atthi saññāvedayitanirodhasamāpannassa alobho ku-
salamūlam—pe—paññā ti ?

Āmantā.

Hañci n'atthi paññā, no vata re vattabbe “ Saññāve-
dayitanirodhasamāpatti asaññāsattūpikā ti.”

2. Saññāvedayitanirodhasamāpatti asaññāsattūpikā ti ?

Āmantā.

Atthi saññāvedayitanirodhasamāpannassa phasso vedanā
saññā cetanā cittan ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

N'atthi saññāvedayitanirodhasamāpannassa phasso
vedanā saññā cetanā cittan ti ?

Āmantā.

Aphassakassa maggabhāvanā, avedanakassa maggab-
bhāvanā—pe—acittakassa maggabhāvanā ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Nanu saphassakassa maggabhāvanā—pe—sacittakassa
maggabhāvanā ti ?

Āmantā.

Hañci saphassakassa maggabhāvanā—pe—sacittakassa
maggabhāvanā, no vata re vattabbe “ Saññāvedayita-
nirodhasamāpatti asaññāsattūpikā ti.”

3. Saññāvedayitanirodhasamāpatti asaññāsattūpikā ti ?

Āmantā.

Ye keci saññāvedayitanirodhañ samāpajjanti, sabbe te
asaññāsattūpikā ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

4. Na vattabbañ “ Saññāvedayitanirodhasamāpatti
asaññāsattūpikā ti ” ?

Āmantā.

Nanu idhāpi asaññī tatrāpi asaññī ti ?

Āmantā.

Hañci idhāpi asaññī tatrāpi asaññī, tena vata re vattabbe
“ Saññāvedayitanirodhasamāpatti asaññāsattūpikā ti.”

A s a ñ ñ a s a t t ū p i k a k a t h ā .

XV. 11.

1. Aññam̄ kāmmañ añño kāmmūpacayo ti ?

Āmantā.

Añño phasso añño phassūpacayo, aññā vedanā añño vedanūpacayo, aññā saññā añño saññūpacayo, aññā cetanā añño cetanūpacayo, aññam̄ cittam̄ añño cittūpacayo, aññā saddhā añño saddhūpacayo, aññam̄ viriyam̄ añño viriyūpacayo, aññā sati añño satūpacayo, añño samādhī añño samādhūpacayo, aññā paññā añño paññūpacayo, añño rāgo añño rāgūpacayo—pe—aññam̄ anottappañ añño anottappūpacayo ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

2. Aññam̄ kāmmañ añño kāmmūpacayo ti ?

Āmantā.

Kāmmūpacayo kāmmena sahajāto ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Kāmmūpacayo kāmmena sahajāto ti ?

Āmantā.

Kusalena kāmmena sahajāto kāmmūpacayo kusalo ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Kusalena kāmmena sahajāto kāmmūpacayo kusalo ti ?

Āmantā.

Sukhāya vedanāya sampayuttena kāmmena sahajāto kāmmūpacayo sukhāya vedanāya sampayutto ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Dukkhāya—pe—adukkhamasukhāya vedanāya sampayuttena kāmmena sahajāto kāmmūpacayo adukkhamasukhāya vedanāya sampayutto ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

3. Kāmmūpacayo kāmmena sahajāto ti ?

Āmantā.

Akusalena kāmmena sahajāto kāmmūpacayo akusalo ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Akusalena kāmmena sahajāto kāmmūpacayo akusalo ti ?

Āmantā.

Sukhāya vedanāya sampayuttena kammena sahajāto kammūpacayo sukhāya vedanāya sampayutto ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Dukkhāya—pe—adukkhamasukhāya vedanāya sampayuttena kammena sahajāto kammūpacayo adukkhamasukhāya vedanāya sampayutto ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

4. Kammam̄ cittena sahajātam̄, kammaṇī sārammaṇan ti?

Āmantā.

Kammūpacayo cittena sahajāto, kammūpacayo sārammaṇo ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Kammūpacayo cittena sahajāto, kammūpacayo anārammaṇo ti?

Āmantā.

Kammam̄ cittena sahajātam̄, kammaṇī anārammaṇan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Kammam̄ cittena sahajātam̄, cittam̄ bhijjamānam̄, kammaṇī bhijjatīti?

Āmantā.

Kammūpacayo cittena sahajāto, cittam̄ bhijjamānam̄ kammūpacayo bhijjatīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Kammūpacayo cittena sahajāto, cittam̄ bhijjamānam̄, kammūpacayo na bhijjatīti?

Āmantā.

Kammam̄ cittena sahajātam̄, cittam̄ bhijjamānam̄, kammaṇī na bhijjatīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

5. Kammamhi kammūpacayo ti?

Āmantā.

Tañ ñeya kammam̄, so kammūpacayo ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Kammamhi kammūpacayo, kammūpacayato vipāko nibbattatīti?

Āmantā.

Tañ ñeva kammāñ, so kammūpacayo, so kammavipāko ti?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Kammamhi kammūpacayo, kammūpacayato vipāko nibbattati, vipāko sārammañō ti?

Āmantā.

Kammūpacayo sārammañō ti?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Kammūpacayo anārammañō ti?

Āmantā.

Vipāko anārammañō ti?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

6. Aññāñ kammañ añño kammūpacayo ti?

Āmantā.

Nanu vuttañ Bhagavatā—“Idha Pumṇa¹ ekacco sabyā-pajjhāñ pi abyāpajjhāñ pi kāyasamñkhārañ abhisamñkharoti, sabyāpajjhāñ pi abyāpajjhāñ pi vacīsañkhārañ—pe—manosamñkhārañ abhisamñkharoti, so sabyāpajjhāñ pi abyāpajjhāñ pi kāyasamñkhārañ abhisamñkharitvā, sabyāpajjhāñ pi abyāpajjhāñ pi vacīsañkhārañ—pe—manosamñkhārañ abhisamñkharitvā sabyāpajjhāñ pi abyāpajjhāñ pi lokāñ upapajjati, tam enāñ sabyāpajjhāñ pi abyāpajjhāñ pi lokāñ² upapanñam samānañ sabyāpajjhāñ pi abyāpajjhāñ pi phassā phusanti; so sabyāpajjhēhi pi abyāpajjhāñ pi phassehi phutṭho samāno sabyāpajjhāñ pi abyāpajjhāñ pi vedanāñ vedeti vokiñasukhadukkham,³ seyyathāpi manussā, ekacce ca devā, ekacce ca vinipātikā; iti kho Pumṇa bhūtābhūtassa upapatti hoti, yanñ karoti, tena upapajjati; upapanñam etam phassā phusanti. Evañ pāham Pumṇa kammadāyādā sattā ti vadāmīti.” Atth’eva puttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “Aññāñ kammañ añño kammūpacayo ti.”

Kammūpacayakathā.

¹ pana, S.M.

² okā, P.

³ votinnam, P.

Vaggo paññarasamo.

Paccayatā vavatthitā, Paṭiccasamuppādo,
 Addhā ca khaṇo layo muhuttaṁ, Cattāro āsavā anāsavā,
 Lokuttarānam dhammānam jarāmaraṇam lokuttaram,¹
 Saññāvedayitanirodhasamāpatti lokuttarā,
 Saññāvedayitanirodhasamāpatti lokiyā,
 Saññāvedayitanirodhasamāpanno kālam kareyya,
 Sv'eva maggo asaññasattūpapattiyā, Aññaiṁ kammanī
 añño kammūpacayo ti.

Anusayā, Sañvaro, Kappo, Mūlam, Vavatthitā.

Tatiyo Paññāsako.

¹ orā, M.P.S.

XVI. 1.

1. Paro parassa cittaṁ niggāñhātīti ?

Āmantā.

Paro parassa cittaṁ mā rajji mā dussi mā muyhi mā kiliśīti niggāñhātīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Paro parassa cittaṁ niggāñhātīti ?

Āmantā.

Paro parassa uppanno phasso mā nirujjhīti ¹ niggāñhātīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Paro parassa uppannā vedanā—pe—uppannā saññā—pe—uppannā cetanā—pe—uppannam̄ cittaṁ—pe—uppannā saddhā—pe—uppannam̄ viriyam̄—pe—uppannā sati—pe—uppanno samādhi—pe—uppannā paññā mā nirujjhīti niggāñhātīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

2. Paro parassa cittaṁ niggāñhātīti ?

Āmantā.

Paro parassa atthāya ² rāgaṇū pajahati, dosaṇū pajahati—pe—anottappam̄ pajahatīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Paro parassa cittaṁ niggāñhātīti ?

Āmantā.

Paro parassa atthāya maggām̄ bhāveti, satipatṭhānam̄ bhāveti—pe—bojjhaṅgam̄ bhāvetīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Paro parassa cittaṁ niggāñhātīti ?

Āmantā.

Paro parassa atthāya dukkham̄ parijānāti, samudayam̄ pajahati, nirodhaṇū sacchikaroti, maggām̄ bhāvetīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Paro parassa cittaṁ niggāñhātīti ?

Āmantā.

¹ nirujjhāti, P. and S.

² attāya, P. ; vittāya, S.

Añño aññassa kārako, param kataṁ sukham dukkham
añño karoti añño patisamvedetīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

3. Paro parassa cittam niggāñhātīti ?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā—

“ Attanā va ¹ kataṁ pāpam, attanā samkilissati,
Attanā akataṁ pāpam, attanā va visujjhati,
Suddhi asuddhi paccattam ² nāñño aññam visodhaye ³
ti.”

Atth'eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “ Paro parassa cittam niggāñhā-
tīti.”

4. Na vattabbam “ Paro parassa cittam niggāñhātīti ” ?
Āmantā.

Nanu atthi balappattā ⁴ atthi vasibhūtā ti ?
Āmantā.

Hañci atthi balappattā atthi vasibhūtā, tena vata re
vattabbe “ Paro parassa cittam niggāñhātīti.”

N i g g a h a k a t h ā .

XVI. 2.

1. Paro parassa cittam paggañhātīti ?

Āmantā.

Paro parassa cittam mā rajji mā dussi mā muyhi mā
kilissiti paggañhātīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Paro parassa cittam paggañhātīti ?

Āmantā.

Paro parassa alobham kusalamūlam janeti, adosam

¹ ca, P.S₂.M. ² oantam, P. ³ odhayye, P.

⁴ pala°, S.; phala°, P.

kusalamūlam janeti, amoham kusalamūlam janeti, sad-dham janeti, viriyam janeti, satim janeti, samādhiṃ janeti, paññam janetī?

Na h'evam vattabbe—pe—

Paro parassa cittam paggaṇhātīti?

Āmantā.

Paro parassa uppanno phasso mā nirujjhīti paggaṇhātīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Paro parassa uppānā vedanā—pe—uppānā saññā—pe—uppānā cetanā—pe—uppānām cittam—pe—uppānā saddhā—pe—uppānām viriyam—pe—uppānā sati—pe—uppānno samādhi—pe—uppānā paññā mā nirujjhīti paggaṇhātīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

2. Paro parassa cittam paggaṇhātīti?

Āmantā.

Paro parassa atthāya rāgaṇ pajahati, dosam pajahati—pe—anottappam pajahatīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Paro parassa cittam paggaṇhātīti?

Āmantā.

Paro parassa atthāya maggām bhāveti, satipaṭṭhānam bhāveti—pe—bojjhaṅgam bhāvetīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Paro parassa cittam paggaṇhātīti?

Āmantā.

Paro parassa atthāya dukkham pariñānāti, samudayam pajahati, nirodham sacchikaroti, maggām bhāvetīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Paro parassa cittam paggaṇhātīti?

Āmantā.

Añño aññassa kārako, param kataṇ sukham dukkham añño karoti añño paṭisaṇvedetīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

3. Paro parassa cittam paggaṇhātīti?

Āmantā.

Nanu vuttaṇ Bhagavatā—

“ Attanā va kataṁ pāpaṁ, attanā saṅkiliſſati,
 Attanā akataṁ pāpaṁ, attanā va visujjhati,
 Suddhi asuddhi paccattam nāññō aññam visodhaye
 ti.”

Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “ Paro parassa cittam paggañhātīti.”

4. Na vattabbam “ Paro parassa cittam paggañhātīti”?
 Āmantā.

Nanu atthi balappattā atthi vasibhūtā ti?
 Āmantā.

Hañci atthi balappattā atthi vasibhūtā, tena vata re
 vattabbe “ Paro parassa cittam paggañhātīti.”

P a g g a h a k a t h ā .

XVI. 3.

1. Paro parassa sukham anuppadetīti?

Āmantā.

Paro parassa dukkham anuppadetīti?

Na h’evam vattabbe—pe—

Paro parassa dukkham na anuppadetīti?

Āmantā.

Paro parassa sukham na anuppadetīti?

Na h’evam vattabbe—pe—

2. Paro parassa sukham anuppadetīti?

Āmantā.

Paro parassa attano sukham anuppadeti, aññesaṁ
 sukham anuppadeti, tassa sukham anuppadetīti?

Na h’evam vattabbe—pe—

Paro parassa n’ev’attano na aññesaṁ na tassa sukham
 anuppadetīti?

Āmantā.

Hañci paro parassa n’ev’attano na aññesaṁ na tassa

sukhañ anuppadeti, no vata re vattabbe “ Paro parassa sukhañ anuppadetīti.”

Paro parassa sukhañ anuppadetīti ?

Āmantā.

Añño aññassa kārako, param katañ sukhañ dukkham añño karoti añño paṭisaiñvedetīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

3. Na vattabbañ “ Paro parassa sukhañ anuppadetīti ” ?

Āmantā.

I. 447
Nanu āyasmā Udāyī¹ etad avoca—“ Bahūnam vata no Bhagavā dukkhadhaminānam apahattā,² bahūnam vata no Bhagavā sukhadhammānam upahattā, bahūnam vata no Bhagavā akusalānam dhammānam apahattā, bahūnam vata no Bhagavā kusalānam dhammānam upahattā ti.”

Atth'eva puttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi paro parassa sukhañ anuppadetīti.

S u k h ā n u p p a d ā n a k a t h ā .

XVI. 4.

1. Adhigayha manasikarotīti ?

Āmantā.

Tena cittena tam cittañ pajānātīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Tena cittena tam cittañ pajānātīti ?

Āmantā.

Tena cittena tam cittañ cittan ti pajānātīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Tena cittena tam cittañ cittan ti pajānātīti ?

Āmantā.

Tam cittañ tassa cittassa āranimmañan ti ?

¹ Upadāyi, P.S. ² apahatattā, P.S.S₂, always.

Na h'evaṇi vattabbe—pe—

Taṇi cittaiṇi tassa cittassa ārammaṇan ti?

Āmantā.

Tena phassena taṇi phassaiṇi phusati, tāya vedanāya, tāya saññāya, tāya cetanāya, tena cittena, tena vitakkena, tena vicārena, tāya pītiyā, tāya satiyā, tāya paññāya taṇi paññaiṇi pajānātīti?

Na h'evaṇi vattabbe—pe—

2. Atītaṇi atītan ti manasikaronto anāgataiṇi anāgatan ti manasikarotīti?

Na h'evaṇi vattabbe—pe—

Atītaṇi atītan ti manasikaronto anāgataiṇi anāgatan ti manasikarotīti?

Āmantā.

Dvinnaiṇi phassānaṇi—pe—dvinnaiṇi cittānaṇi samodhānaṇi hotīti?

Na h'evaṇi vattabbe—pe—

Atītaṇi atītan ti manasikaronto paccuppannam paccuppannam ti manasikarotīti?

Na h'evaṇi vattabbe—pe—

Atītaṇi atītan ti manasikaronto paccuppannam paccuppannam ti manasikarotīti?

Āmantā.

Dvinnaiṇi phassānaṇi—pe—dvinnaiṇi cittānaṇi samodhānaṇi hotīti?

Na h'evaṇi vattabbe—pe—

Atītaṇi atītan ti manasikaronto anāgataiṇi anāgatan ti manasikaroti, paccuppannam paccuppannam ti manasikarotīti?

Na h'evaṇi vattabbe—pe—

Atītaṇi atītan ti manasikaronto anāgataiṇi anāgatan ti manasikaroti, paccuppannam paccuppannam ti manasikarotīti?

Āmantā.

Tiṇṇaiṇi phassānaṇi—pe—tiṇṇaiṇi cittānaṇi samodhānaṇi hotīti?

Na h'evaṇi vattabbe—pe—

3. Anāgataiṇi anāgatan ti manasikaronto atītaṇi atītan ti manasikarotīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Anāgatañ anāgatan ti manasikaronto atītañ atītan ti manasikarotīti ?

Āmantā.

Dvinnam phassānam—pe—dvinnam cittānam samodhānam hotīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Anāgatañ anāgatan ti manasikaronto paccuppannam paccuppannan ti manasikarotīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Anāgatañ anāgatan ti manasikaronto paccuppannam paccuppannan ti manasikarotīti ?

Āmantā.

Dvinnam phassānam—pe—dvinnam cittānam samodhānam hotīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Anāgatañ anāgatan ti manasikaronto atītañ atītan ti manasikaroti, paccuppannam paccuppannan ti manasikarotīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Anāgatañ anāgatan ti manasikaronto atītañ atītan ti manasikaroti, paccuppannam paccuppannan ti manasikarotīti ?

Āmantā.

Tiṇṇam phassānam—pe—tiṇṇam cittānam samodhānam hotīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

4. Paccuppannam paccuppannan ti manasikaronto atītañ atītan ti manasikarotīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Paccuppannam paccuppannan ti manasikaronto atītañ atītan ti manasikarotīti ?

Āmantā.

Dvinnam phassānam—pe—dvinnam cittānam samodhānam hotīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Paccuppannam paccuppannan ti manasikaronto anāgatañ anāgatan ti manasikarotīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Paccuppannam̄ paccuppannan ti manasikaronto anāgataṁ anāgatan ti manasikarotīti?

Āmantā.

Dvinnam̄ phassānam̄—pe—dvinnam̄ cittānam̄ samodhānam̄ hotīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Paccuppannam̄ paccuppannan ti manasikaronto atītaṁ atītan ti manasikaroti, anāgataṁ anāgatan ti manasikarotīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Paccuppannam̄ paccuppannan ti manasikaronto atītaṁ atītan ti manasikaroti, anāgataṁ anāgatan ti manasikarotīti?

Āmantā.

Tiṇṇam̄ phassānam̄—pe—tiṇṇam̄ cittānam̄ samodhānam̄ hotīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

5. Na vattabbam̄ “ Adhigayha manasikarotīti ”?

Āmantā.

Nanu yuttaṁ Bhagavatā—

“ Sabbe saṅkhārā aniccā ti ”¹ yadā paññāya passati,
Atha nibbindati dukkhe esamaggo visuddhiyā.²

‘ Sabbe saṅkhārā dukkhā ti ’ yadā paññāya passati,
Atha nibbindati dukkhe esamaggo visuddhiyā.

‘ Sabbe dhammā anattā ti ’ yadā paññāya passati,
Atha nibbindati dukkhe esamaggo visuddhiyā ti.”

Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi adhigayha manasikarotīti.

A d h i g a y h a m a n a s i k ā r a k a t h ā .

¹ ti, M. omits.

² visuddhiya, P.

XVI. 5.

1. Rūpam hetūti?

Āmantā.

Alobho hetūti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Adoso hetu—pe—amoho hetu, lobho hetu, doso hetu,
moho hetūti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Rūpam hetūti?

Āmantā.

Sārammaṇam, atthi tassa āvatṭanā—pe—panidhīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Namu anārammaṇam, n'atthi tassa āvatṭanā—pe—
panidhīti?

Āmantā.

Hañci anārammaṇam, n'atthi tassa āvatṭanā—pe—
panidhi, no vata re vattabbe “Rūpam hetūti.”

2. Alobho hetu sārammaṇo, atthi tassa āvatṭanā—pe—
panidhīti?

Āmantā.

Rūpam hetu sārammaṇam, atthi tassa āvatṭanā—pe—
panidhīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Adoso hetu, amoho hetu, lobho hetu doso hetu moho
hetu sārammaṇo, atthi tassa āvatṭanā—pe—panidhīti?

Āmantā.

Rūpam hetu sārammaṇam, atthi tassa āvatṭanā—pe—
panidhīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

3. Rūpam hetu sārammaṇam, n'atthi tassa āvatṭanā—
pe—panidhīti?

Āmantā.

Alobho hetu anārammaṇo, n'atthi tassa āvatṭanā—pe—
panidhīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Rūpam hetu anārammaṇam, n'atthi tassa āvatṭanā—
pe—panidhīti?

Āmantā.

Adoso hetu—pe—moho hetu anārammaṇo, n'atthi tassa
āvaṭṭanā—pe—pañidhīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

4. Na vattabbam “Rūpam hetūti” ?

Āmantā.

Nanu mahābhūtā upādā¹ rūpānam upādāya hetūti ?

Āmantā.

Hañci mahābhūtā upādā rūpānam upādāya hetu, tena
vata re vattabbe “Rūpam hetūti.”

Rūpam hetūti kathā.

XVI. 6.

1. Rūpam sahetukan ti ?

Āmantā.

Alobhahetunā ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Adosahetunā ti—pe—amohahetunā ti, lobhahetunā ti,
dosahetunā ti, mohahetunā ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Rūpam sahetukan ti ?

Āmantā.

Sārammaṇam, atthi tassa āvaṭṭanā—pe—pañidhīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Nanu anārammaṇam, n'atthi tassa āvaṭṭanā—pe—
pañidhīti ?

Āmantā.

Hañci anārammaṇam, n'atthi tassa āvaṭṭanā—pe—
pañidhi, no vata re vattabbe “Rūpam sahetukan ti.”

2. Alobho sahetuko sārammaṇo, atthi tassa āvaṭṭanā—
pe—pañidhīti ?

Āmantā.

Rūpam sahetukam sārammaṇam, atthi tassa āvaṭṭanā—
pe—pañidhīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

¹ upādāya, K.

Adoso sahetuko—pe—amoho saddhā viriyam sati samādhi paññā lobho doso moho māno diṭṭhi vicikicchā thīnam uddhaccaṇi ahirikanī anottappaṇi sahetukam sārammaṇai, atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti?

Āmantā.

Rūpaṇi sahetukam sārammaṇai, atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti?

Na h'evaiṇi vattabbe—pe—

3. Rūpaṇi sahetukam anārammaṇam, n'atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti?

Āmantā.

Alobho sahetuko anārammaṇo, n'atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti?

Na h'evaiṇi vattabbe—pe—

Rūpaṇi sahetukam anārammaṇai, n'atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti?

Āmantā.

Adoso sahetuko—pe—anottappaṇi sahetukam anārammaṇai, n'atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti?

Na h'evaiṇi vattabbe—pe—

4. Na vattabbaṇi “Rūpaṇi sahetukan ti”?

Āmantā.

Namu rūpaṇi sappaccayan ti?

Āmantā.

Hañci rūpaṇi sappaccayaṇi, tena vata re vattabbe “Rūpaṇi sahetukan ti.”

Rūpaṇi sahetukan ti kathā.

XVI. 7.

1. Rūpaṇi kusalan ti?

Āmantā.

Sārammaṇai, atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti?

Na h'evaiṇi vattabbe—pe—

Namu anārammaṇai, n'atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti?

Āmantā.

Hañci anārammañam, n'atthi tassa āvat̄tanā—pe—panidhi, no vata re vattabbe “Rūpam kusalān ti.”

2. Alobo kusalo sārammano, atthi tassa āvat̄tanā—pe—panidhīti?

Āmantā.

Rūpam kusalām sārammañam, atthi tassa āvat̄tanā—pe—panidhīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Adoso kusalo, amoho kusalo, saddhā viriyam sati samādhi—pe—paññā kusalā sārammañā, atthi tassa āvat̄tanā—pe—panidhīti?

Āmantā.

Rūpam kusalām sārammañam, atthi tassa āvat̄tanā—pe—panidhīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

3. Rūpam kusalām anārammañam, n'atthi tassa āvat̄tanā—pe—panidhīti?

Āmantā.

Alobo kusalo anārammano, n'atthi tassa āvat̄tanā—pe—panidhīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Rūpam kusalām anārammañam, n'atthi tassa āvat̄tanā—pe—panidhīti?

Āmantā.

Adoso kusalo, paññā kusalā anārammañā, n'atthi tassa āvat̄tanā—pe—panidhīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

4. Rūpam akusalān ti?

Āmantā.

Sārammañam, atthi tassa āvat̄tanā—pe—panidhīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Nanu anārammañam, n'atthi tassa āvat̄tanā—pe—pani llhīti?

Āmantā.

Hañci anārammañam, n'atthi tassa āvat̄tanā—pe—panidhi, no vata re vattabbe “Rūpam akusalān ti.”

5. Lobho akusalo sārammano, atthi tassa āvat̄tanā—pe—panidhīti?

Āmantā.

Rūpam akusalam sārammaṇam, atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Doso moho māno—pe—anottappam akusalam sārammaṇam, atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti?

Āmantā.

Rūpam akusalam sārammaṇam, atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

6. Rūpam akusalam anārammaṇam, n'atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti?

Āmantā.

Lobho akusalo anārammaṇo, n'atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Rūpam akusalam anārammaṇam, n'atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti?

Āmantā.

Doso, moho, anottappam akusalam anārammaṇam, n'atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

7. Na vattabbam “Rūpam kusalam pi akusalam pīti”?

Āmantā.

Nanu kāyakammam vacīkammam kusalam pi akusalam pīti?

Āmantā.

Hañci kāyakammam vacīkammam kusalam pi akusalam pi, tena vata re vattabbe “Rūpam kusalam pi akusalam pīti.”

Rūpam kusalākusalanti kathā.

XVI. 8.

1. Rūpam vipāko ti?

Āmantā.

Rūpam sukhavedanīyam dukkhavedanīyam adukkhama-

sukhavedanīyam, sukhāya vedanāya sampayuttam, dukkhāya vedanāya sampayuttam, adukkhamasukhāya vedanāya sampayuttam, phassena sampayuttam—pe—cittena sampayuttam sārammaṇam, atthi tassa āvaṭṭanā—pe—pañidhīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Nanu na sukhavedanīyam—pe—na dukkhavedanīyam—pe—anārammaṇam, n'atthi tassa āvaṭṭanā—pe—pañidhīti?

Āmantā.

Hañci na sukhavedanīyam—pe—pañidhi, no vata re vattabbe “Rūpaṁ vipāko ti.”

2. Phasso vipāko phasso sukhavedanīyo—pe—sārammaṇo, atthi tassa āvaṭṭanā—pe—pañidhīti?

Āmantā.

Rūpaṁ vipāko rūpaṁ sukhavedanīyam—pe—sārammaṇam, atthi tassa āvaṭṭanā—pe—pañidhīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Rūpaṁ vipāko rūpaṁ na sukhavedanīyam—pe—anārammaṇam, n'atthi tassa āvaṭṭanā—pe—pañidhīti?

Āmantā.

Phasso vipāko phasso na sukhavedanīyo—pe—anārammaṇo, n'atthi tassa āvaṭṭanā—pe—pañidhīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

3. Na vattabbaṁ “Rūpaṁ vipāko ti”?

Āmantā.

Nanu kammassa katattā uppannā cittacetasikā dhammā vipāko ti?

Āmantā.

Hañci kammassa katattā uppannā cittacetasikā dhammā vipāko, tena vata re vattabbe “Kammassa katattā uppannam rūpaṁ vipāko ti.”

Rūpaṁ vipāko ti kathā.

XVI. 9.

1. Atthi rūpañ rūpāvacaran ti ?

Āmantā.

Samāpattesiyañ uppattesiyañ diṭṭhadhammasukhavīhārañ samāpattesiyañ cittena uppattesiyañ cittena diṭṭhadhammasukhavīhārena cittena sahagatañ sahajātañ samisaṭṭhañ sampayuttañ ekuppādañ ekanirodhañ ekavatthukam̄ ekārammaṇan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Nanu na samāpattesiyañ na uppattesiyañ na diṭṭhadhammasukhavīhārañ na samāpattesiyañ cittena na uppattesiyañ cittena na diṭṭhadhammasukhavīhārena cittena sahagatañ—pe—ekārammaṇan ti?

Āmantā.

Hañci na samāpattesiyañ—pe—ekārammaṇaiñ, no vatre vattabbe “Atthi rūpañ rūpāvacaran ti.”

2. Atthi rūpañ arūpāvacaran ti ?

Āmantā.

Samāpattesiyañ uppattesiyañ diṭṭhadhammasukhavīhārañ samāpattesiyañ cittena uppattesiyañ cittena diṭṭhadhammasukhavīhārena cittena sahagatañ sahajātañ samisaṭṭhañ sampayuttañ ekuppādañ ekanirodhañ ekavatthukam̄ ekāranmaṇan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Nanu na samāpattesiyañ na uppattesiyañ na diṭṭhadhammasukhavīhārañ na samāpattesiyañ cittena na uppattesiyañ cittena na diṭṭhadhammasukhavīhārena cittena sahagatañ—pe—ekāranmaṇan ti?

Āmantā.

Hañci na samāpattesiyañ—pe—ekārammaṇaiñ, no vatre vattabbe “Atthi rūpañ arūpāvacaran ti.”

3. Na vattabbañ “Atthi rūpañ rūpāvacarañ, atthi rūpañ arūpāvacaran ti”?

Āmantā.

Nanu kāmāvacarakammassa katattā rūpañ kāmāvacaran ti?

Āmantā.

Hañci kāmāvacarakammassa katattā rūpañ kāmāva-

caraṇī, tena vata re vattabbe “Rūpāvacarakammasa katattā rūpaṇī rūpāvacaraṇī, arūpāvacarakammasa katattā rūpaṇī arūpāvacaran ti.”

Rūpaṇī rūpāvacarārūpāvacaran ti kathā.

XVI. 10.

1. Rūparāgo rūpadhātupariyāpanno ti?

Āmantā.

Samāpattesiyo uppattesiyo ditṭhadhammasukhavihāro samāpattesiyyena cittena uppattesiyyena cittena ditṭhadhammasukhavihārena cittena sahagato sahajāto sam-saṭṭho sampayutto ekuppādo ekanirodho ekavatthuko ekārammaṇo ti?

Na h'evaṇī vattabbe—pe—

Nanu na samāpattesiyo na uppattesiyo na ditṭhadhammasukhavihāro na samāpattesiyyena cittena na uppattesiyyena cittena na ditṭhadhammasukhavihārena cittena sahagato—pe—ekārammaṇo ti?

Āmantā.

Hañci na samāpattesiyo—pe—ekārammaṇo, no vata re vattabbe “Rūparāgo rūpadhātupariyāpanno ti.”

2. Rūparāgo rūpadhātupariyāpanno ti?

Āmantā.

Saddarāgo saddadhātupariyāpanno ti?

Na h'evaṇī vattabbe—pe—

Rūparāgo rūpadhātupariyāpanno ti?

Āmantā.

Gandharāgo — pe — rasarāgo — pe — phoṭṭhabbarāgo phoṭṭhabbadhātupariyāpanno ti?

Na h'evaṇī vattabbe—pe—

3. Saddarāgo na vattabbai “saddadhātupariyāpanno ti”?

Āmantā.

Rūparāgo na vattabbai “rūpadhātupariyāpanno ti”?

Na h'evaṇī vattabbe—pe—

Gandharāgo — pe — rasarāgo — pe — phoṭṭhabbarāgo na vattabbai “phoṭṭhabbadhātupariyāpanno ti”?

Āmantā.

Rūparāgo na vattabbañ “ rūpadhātupariyāpanno ti ” ?

Na h’evam̄ vattabbe—pe—

4. Arūparāgo arūpadhātupariyāpanno ti ?

Āmantā.

Samāpattesiyo uppattesiyo ditṭhadhammasukhavīhāro samāpattesiyyena cittena uppattesiyyena cittena ditṭhadhammasukhavīhārena cittena sahagato sahajāto saṃsaṭṭho sampayutto ekuppādo ekanirodho ekavatthuko ekārammaṇo ti ?

Na h’evam̄ vattabbe—pe—

Nanu na samāpattesiyo na uppattesiyo na ditṭhadhammasukhavīhāro na samāpattesiyyena cittena na uppattesiyyena cittena na ditṭhadhammasukhavīhārena cittena sahagato—pe—ekārammaṇo ti ?

Āmantā.

Hañci na saṃpattesiyo—pe—ekārammaṇo, no vata re vattabbe “ Arūparāgo arūpadhātupariyāpanno ti.”

5. Arūparāgo arūpadhātupariyāpanno ti ?

Āmantā.

Saddarāgo saddadhātupariyāpanno ti ?

Na h’evam̄ vattabbe—pe—

Arūparāgo arūpadhātupariyāpanno ti ?

Āmantā.

Gandharāgo—pe—rasarāgo—pe—photṭhabbarāgo photṭhabdhātupariyāpanno ti ?

Na h’evam̄ vattabbe—pe—

6. Saddarāgo na vattabbañ “ saddadhātupariyāpanno ti ” ?

Āmantā.

Arūparāgo na vattabbañ “ arūpadhātupariyāpanno ti ” ?

Na h’evam̄ vattabbe—pe—

Gandharāgo—pe—rasarāgo—pe—photṭhabbarāgo na vattabbañ “ photṭhabdhātupariyāpanno ti ” ?

Āmantā.

Arūparāgo na vattabbañ “ arūpadhātupariyāpanno ti ” ?

Na h'evam vattabbe—pe—

7. Na vattabbam “ Rūparāgo rūpadhātupariyāpanno,
arūparāgo arūpadhātupariyāpanno ti ” ?

Āmantā.

Nanu kāmarāgo kāmadhātupariyāpanno ti ?

Āmantā.

Hañci kāmarāgo kāmadhātupariyāpanno, tena vata re
vattabbe “ Rūparāgo rūpadhātupariyāpanno, arūparāgo
arūpadhātupariyāpanno ti.”

Rūparāgo rūpadhātupariyāpanno, arū-
parāgo arūpadhātupariyāpanno ti kathā.

V a g g o s o l a s a m o.

Cittaniggaho, Cittapaggaho,

Sukhānuppadānam, Adhigayha manasikāro,

Rūpam hetu, Rūpam sahetukam,

Rūpam kusalam pi akusalam pi, Rūpam vipāko,

Atthi rūpam rūpāvacaram, Atthi rūpam arūpāvacaram,

Sabbe kilesā kāmadhātupariyāpannā ti.

XVII. 1.

1. Atthi Arahato puññūpacayo ti?

Āmantā.

Atthi Arahato apuññūpacayo ti?

Na h'evaiṇ vattabbe—pe—

N'atthi Arahato apuññūpacayo ti?

Āmantā.

N'atthi Arahato puññūpacayo ti?

Na h'evaiṇ vattabbe—pe—

2. Atthi Arahato puññūpacayo ti?

Āmantā.

Arahā¹ puññābhisaṅkhāraṇ abhisam̄kharoti, āneñjābhisaṅkhāraṇ² abhisam̄kharoti, gatisam̄vattanikam̄ kammaṇ karoti, bhavasam̄vattanikam̄ kammaṇ karoti, issariyasam̄vattanikam̄ kammaṇ karoti, adhipaccasam̄vattanikam̄ kammaṇ karoti, mahābhogasam̄vattanikam̄ kammaṇ karoti, mahāparivārasam̄vattanikam̄ kammaṇ karoti, devasobhagyasaṁvattanikam̄ kammaṇ karoti, manussasobhagyasaṁvattanikam̄ kammaṇ karotīti?

Na h'evaiṇ vattabbe—pe—

3- Atthi Arahato puññūpacayo ti?

Āmantā.

Arahā ācinātīti³?

Na h'evaiṇ vattabbe—pe—

Arahā apacinātīti⁴?

Na h'evaiṇ vattabbe—pe—

Arahā pajahatīti⁵—pe—Arahā upādiyatīti⁶—pe—Arahā visinetīti⁷—pe—Arahā ussinetīti—pe—Arahā vidhūpetīti—pe—Arahā sandhūpetīti?

Na h'evaiṇ vattabbe—pe—

¹ Arahato, P.S. ² anaññābhi^o, S. ; ānañj^o, M.

³ bhāvīnatthīti, P.S.

⁴ apacīnatinti, P. ; apacinatthīti, S.

⁵ pacātīti, P.S. ⁶ na upadīyatīti, P.S. ⁷ vici^o, P.S.

Nanu Arahañ nev'ācināti na apacināti apacinitvā ṭhito ti?

Āmantā.

Hañci Arahañ nev'ācināti na apacināti apacinitvā ṭhito, no vata re vattabbe “Atthi Arahato puññūpacayo ti.”

Nanu Arahañ neva pajahati na upādiyati pajahitvā ṭhito, n'eva visineti na ussineti visinetvā ṭhito, n'eva vidhūpeti na sandhūpeti vidhūpetvā ṭhito ti?

Āmantā.

Hañci Arahañ neva vidhūpeti na sandhūpeti vidhūpetvā ṭhito, no vata re vattabbe “Atthi Arahato puññūpacayo ti.”

4. N'atthi Arahato puññūpacayo ti?

Āmantā.

Arahañ dānam dadeyyāti?

Āmantā.

Hañci Arahañ dānam dadeyya, no vata re vattabbe “N'atthi Arahato puññūpacayo ti.”

Arahañ cīvaraṇam dadeyya—pe—piñḍapātāṇam dadeyya, senāsanāṇam dadeyya, gilānapaccayabhesajjaparikkhāraṇam dadeyya, khādanīyāṇam dadeyya, bhojanīyāṇam dadeyya, pānīyāṇam dadeyya, cetiyāṇam vandeyya, cetiye mālāṇam āropeyya, gandham āropeyya, vilepanāṇam āropeyya—pe—cetiyāṇam abhidakkhiṇāṇam kareyyāti?

Āmantā.

Hanci Arahañ cetiyāṇam abhidakkhiṇāṇam kareyya, no vata re vattabbe “N'atthi Arahato puññūpacayo ti.”

Atthi Arahato puññūpacayo ti kathā.

XVII. 2.

1. N'atthi Arahato akālamaccūti?

Āmantā.

N'atthi Arahantaghātako ti?

Na h'evāṇam vattabbe—pe—

Atthi Arahantaghātako ti?

Āmantā.

Atthi Arahato akālamaccūti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

2. N'atthi Arahato akālamaccūti ?

Āmantā.

Yo Arahanṭam̄ jīvitā voropeti, sati jīvite jīvitāvasese jīvitā voropeti, asati jīvite jīvitāvasese jīvitā voropetīti¹? Sati jīvite jīvitāvasese jīvitā voropetīti.

Hañci sati jīvite jīvitāvasese jīvitā voropeti, no vata re vattabbe “N'atthi Arahato akālamaccūti.”

Asati jīvite jīvitāvasese jīvitā voropetīti, n'atthi Arahanṭaghātako ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

3. N'atthi Arahato akālamaccūti ?

Āmantā.

Arahato kāye visam̄ na kameyya, sattham̄ na kameyya, aggi na kameyyāti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Nanu Arahato kāye visam̄ kameyya, sattham̄ kameyya, aggi kameyyāti ?

Āmantā.

Hañci Arahato kāye visam̄ kameyya, sattham̄ kameyya, aggi kameyya, no vata re vattabbe “N'atthi Arahato akālamaccūti.”

4. Arahato kāye visam̄ na kameyya, sattham̄ na kameyya, aggi na kameyyāti ?

Āmantā.

N'atthi Arahanṭaghātako ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

5. Atthi Arahato akālamaccūti ?

Āmantā.

Nanu vuttañ Bhagavatā—“Nāham̄ Bhikkhave sañcetanikānañ kammānañ katānañ upacitānañ appatisam̄veditvā byantibhāvañ vadāmi, tañ ca kho ditth'eva dhamine uppajje² vā apare vā pariyyaye ti.³” Atth'eva suttanto ti?

¹ °peti, M.

² uppajjam̄, P.S.; upapajje, K.

³ pariyyehi, P.

Āmantā.

Teha hi n'atthi Arahato akālamaccūti.

N'atthi Arahato akālamaccūti kathā.

XVII. 3.

1. Sabbam idam kammato ti ?

Āmantā.

Kammaṃ pi kammato ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Sabbam idam kammato ti ?

Āmantā.

Sabbam idam pubbekatahetūti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

2. Sabbam idam kammato ti ?

Āmantā.

Sabbam idam kammavipākato ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Sabbam idam kammavipākato ti ?

Āmantā.

Kammavipākena pāṇam haneyyāti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Pāṇātipāto saphalo ti ?

Āmantā.

Kammavipāko saphalo ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Kammavipāko aphalo ti ?

Āmantā.

Pāṇātipāto aphalo ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

3. Kammavipākena adinnam ādiyeyya — pe — musā bhaṇeyya, pisūṇam bhaṇeyya, pharusam bhaṇeyya, saṇ-phappalapeyya, sandhiṇi chindeyya, nillopam hareyya, ekāgārikam kareyya, paripanthe tiṭṭheyya, paradāram gaccheyya, gāmaghātam kareyya, nīgamaghātam kareyya, kammavipākena dānam dadeyya, cīvaraṇam

dadeyya, piṇḍapātam dadeyya, senāsanam dadeyya,
gilānapaccayabhesajjaparikkhāram dadeyyāti?

Āmantā.

Gilānapaccayabhesajjaparikkhāro saphalo ti?

Āmantā.

Kammavipāko saphalo ti?

Na h'evaiñ vattabbe—pe—

Kammavipāko aphalo ti?

Āmantā.

Gilānapaccayabhesajjaparikkhāro aphalo ti?

Na h'evaiñ vattabbe—pe—

4. Na vattabbañ “Sabbam idam kammato ti”?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā—

“Kammunā¹ vattati loko kammunā vattati pajā
Kammanibandhanā sattā rathassānīva² yāyato.
Kammena kittim³ labhate pasānsañ,
Kammena jāniñ⁴ ca vadhañ ca bandhañ,
Tañ kammañ nānākaraṇañ viditvā
Kasmā vade n'atthi⁵ kamman ti loke ti.”

Atth'eva puttanto ti?

Āmantā.

Tena hi sabbam idam kammato ti.

Sabbam idam kammato ti kathā.

XVII. 4.

1. Indriyabaddhañ ñeva dukkhan ti?

Āmantā.

Indriyabaddhañ ñeva aniccañ saṅkhatañ paṭicca-

¹ kammānañ, P.S. ² rapassani, S.; rathasanī, P.

³ kitti, P. ⁴ jati, P.; jānam, M.; natī, S.

⁵ vedanatthi, P.; vadenanti, S.

samuppannām̄ khayadhammām̄ vayadhammām̄ virāgadhammām̄ nirodhadhammām̄ vipariñāmadhamman ti ?

Na h'evām̄ vattabbe—pe—

Nanu anindriyabaddhaṁ aniccam̄ sam̄khataṁ paṭiccasamuppannām̄ khayadhammām̄ vayadhammām̄ virāgadhammām̄ nirodhadhammām̄ vipariñāmadhammām̄ ti ?

Āmantā.

Hañci anindriyabaddhaṁ—pe—vipariñāmadhammām̄, no vata re vattabbe “ Indriyabaddhañ ñeva dukkhan ti.”

2. Anindriyabaddhaṁ aniccam̄ — pe — vipariñāmadhammām̄, tañ ca na¹ dukkhan ti ?

Āmantā.

Indriyabaddhaṁ aniccam̄—pe—vipariñāmadhammām̄, tañ ca na¹ dukkhan ti ?

Na h'evām̄ vattabbe—pe—

Indriyabaddhaṁ aniccam̄—pe—vipariñāmadhammām̄, tañ ca dukkhan ti ?

Āmantā.

Anindriyabaddhaṁ aniccam̄ — pe — vipariñāmadhammām̄, tañ ca dukkhan ti ?

Na h'evām̄ vattabbe—pe—

3. Indriyabaddhañ ñeva dukkhan ti ?

Āmantā.

Nanu yad aniccam̄ tam̄ dukkham̄ vuttam̄ Bhagavatā, anindriyabaddhaṁ aniccan ti ?

Āmantā.

Hañci yad aniccam̄ tam̄ dukkham̄ vuttam̄ Bhagavatā, anindriyabaddhaṁ aniccam̄, no vata re vattabbe “ Indriyabaddhañ ñeva dukkhan ti.”

4. Na vattabbañ “ Indriyabaddhañ ñeva dukkhan ti ” ?

Āmantā.

Yathā indriyabaddhassa dukkhassa pariññāya Bhagavati brahmacariyam̄ vussati, evamevām̄ anindriyabaddhassa dukkhassa pariññāya Bhagavati brahmacariyam̄ vussatīti ?

Na h'evām̄ vattabbe—pe—

Yathā indriyabaddhaṁ dukkham̄ pariññātaṁ na puna

¹ M. omits na.

uppajjati, evamevañ anindriyabaddham dukkham pariññātam na puna uppajjatī ?

Na h'evañ vattabbe—pe—

Tena hi indriyabaddhañ ñeva dukkhan ti.

Indriyabaddhakathā.

XVII. 5.

1. Thapetvā ariyamaggam avasesā samkhārā dukkhāti ?

Āmantā.

Dukkhasamudayo pi dukkho ti ?

Na h'evañ vattabbe—pe—

Dukkhasamudayo pi dukkho ti ?

Āmantā.

Tīñ'eva ariyasaccānīti ?

Na h'evañ vattabbe—pe—

Tīñ'eva ariyasaccānīti ?

Āmantā.

Namu cattāri ariyasaccāni vuttāni Bhagavatā—Dukkham, Dukkhasamudayo, Dukkhanirodho, Dukkhanirodhagāminī pañipadā ti ?

Āmantā.

Hañci cattāri ariyasaccāni vuttāni Bhagavatā—Dukkham, Dukkhasamudayo, Dukkhanirodho, Dukkhanirodhagāminī pañipadā, no vata re vattabbe “ Tīñ'eva ariyasaccānīti.”

2. Dukkhasamudayo pi dukkho ti ?

Āmantā.

Ken'atñthenāti ?

Aniccaatñthenāti.¹

Ariyamaggo anicco ti ?

Āmantā.

Ariyamaggo dukkho ti ?

¹ aniccaatñhena, M.

Na h'evam̄i vattabbe—pe—

Ariyamaggo anicco so ca na dukkho ti?

Āmantā.

Dukkhasamudayo anicco so ca na dukkho ti?

Na h'evam̄i vattabbe—pe—

Dukkhasamudayo anicco so ca dukkho ti?

Āmantā.

Ariyamaggo anicco so ca dukkho ti?

Na h'evam̄i vattabbe—pe—

3. Na vattabbam̄ “Thapetvā ariyamaggam̄ avasesā sam̄khārā dukkhā ti”?

Āmantā.

Nanu sā dukkhanirodhagāminī paṭipadā ti?

Āmantā.

Hañci sā dukkhanirodhagāminī paṭipadā, tena vata re vattabbe “Thapetvā ariyamaggam̄ avasesā sam̄khārā dukkhā ti.”

Thapetvā ariyamaggan ti kathā.

XVII. 6.

1. Na vattabbam̄ “Saṅgho dakkhiṇām̄ paṭigāñhātīti”?

Āmantā.

Nanu Saṅgho āhuneyyo pāhuneyyo dakkhiṇeyyo añjalikaranīyo anuttaraṁ puññakkhettaṁ lokassati?

Āmantā.

Hañci Saṅgho āhuneyyo—pe—lokassa, tena vata re vattabbe “Saṅgho dakkhiṇām̄ paṭigāñhātīti.”

2. Na vattabbam̄ “Saṅgho dakkhiṇām̄ paṭigāñhātīti”?

Āmantā.

Nanu cattāro purisayugā, atṭha purisapuggalā dakkhiṇeyyā vuttā Bhagavatā ti?

Āmantā.

Hañci cattāro purisayugā, atṭha purisapuggalā dakkhi-

¹ paṭiggō, P.S.2.

neyyā vuttā Bhagavatā, tena vata re vattabbe “ Saṅgho dakkhiṇam paṭigañhātīti.”

3. Na vattabbam “ Saṅgho dakkhiṇam paṭigañhātīti”? Āmantā.

Nanu atthi keci Saṅghassa dānam dentī? Āmantā.

Hañci atthi keci Saṅghassa dānaṃ denti, tena vata re vattabbe “ Saṅgho dakkhiṇam paṭigañhātīti.”

Nanu atthi keci Saṅghassa cīvaraṃ denti, piṇḍapātam denti, senāsanam denti, gilānapaccayabhesajjaparikkhāram denti, khādanīyam denti, bhojanīyam denti—pe—pānīyam dentīti?

Āmantā.

Hañci atthi keci Saṅghassa cīvaraṃ denti, piṇḍapātam denti, senāsanam denti, gilānapaccayabhesajjaparikkhāram denti, khādanīyam denti, bhojanīyam denti—pe—pānīyam denti, tena vata re vattabbe “ Saṅgho dakkhiṇam paṭigañhātīti.”

4. Na vattabbam “ Saṅgho dakkhiṇam paṭigañhātīti”? Āmantā.

Nanu vuttaṇam Bhagavatā—

“ Āhuti ¹ jātavedo va mahāmegham va medinī ²
Saṅgho samādhisampanno paṭigañhātī dakkhiṇan ti.”

Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi Saṅgho dakkhiṇam paṭigañhātīti.

5. Saṅgho dakkhiṇam paṭigañhātīti?

Āmantā.

Maggo paṭiganhātī, phalam paṭigañhātīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Na vattabbam “ Saṅgho dakkhiṇam paṭigañhātīti” kathā.

¹ ahutim, P.; āhati, S. ² medini, P.; medanī, S.M.

XVII. 7.

1. Na vattabbam “ Saṅgho dakkhiṇam visodhetīti ” ?
Āmantā.

Nanu Saṅgho āhuneyyo pāhuneyyo dakkhiṇeyyo
añjalikaranīyo anuttaraṇam puññakkhettaṇam lokassāti ?
Āmantā.

Hañci Saṅgho āhuneyyo—pe—lokassa, tena vata re
vattabbe “ Saṅgho dakkhiṇam visodhetīti.”

2. Na vattabbam “ Saṅgho dakkhiṇam visodhetīti ” ?
Āmantā.

Nanu cattāro purisayugā atṭha purisapuggalā dakkhi-
neyyā vuttā Bhagavatā ti ?

Āmantā.

Hañci cattāro purisayugā, atṭha purisapuggalā dakkhi-
neyyā vuttā Bhagavatā, tena vata re vattabbe “ Saṅgho
dakkhiṇam visodhetīti.”

3. Na vattabbam “ Saṅgho dakkhiṇam visodhetīti ” ?
Āmantā.

Nanu atthi keci Saṅghassa dānam datvā dakkhiṇam
ārādhentīti ?

Āmantā.

Hañci atthi keci Saṅghassa dānam datvā dakkhiṇam
ārādhenti, tena vata re vattabbe “ Saṅgho dakkhiṇam
visodhetīti.”

Nanu atthi keci Saṅghassa cīvaraṇam datvā—pe—piṇ-
ḍapātām datvā — pe — senāsanam datvā — pe — gilāna-
paccayabhesajjaparikkhāraṇam datvā — pe — khādanīyam
datvā—pe—bhojanīyam datvā—pe—pānīyam datvā dakkhiṇam
ārādhentīti ?

Āmantā.

Hañci atthi keci Saṅghassa pānīyam datvā dakkhiṇam
ārādhenti, tena vata re vattabbe “ Saṅgho dakkhiṇam
visodhetīti.”

4. Saṅgho dakkhiṇam visodhetīti ?
Āmantā.

Maggo visodheti, phalaṁ visodhetīti ?
Na h'evam vattabbe—pe—

Na vattabbam “Saṅgho dakkhinām
visodhetīti” kathā.

XVII. 8.

1. Na vattabbam “Saṅgho bhuñjati pivati khādati sāyatīti”?

Āmantā.

Nanu atthi keci saṅghabhettāni karonti, uddesabhettāni karonti, yāgupānāni ⁱ karontīti?

Āmantā.

Hañci atthi keci saṅghabhettāni karonti, uddesabhettāni karonti, yāgupānāni ⁱ karonti, tena vata re vattabbe “Saṅgho bhuñjati pivati khādati sāyatīti.”

2. Na vattabbam “Saṅgho bhuñjati pivati khādati sāyatīti”?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā gaṇabhojanam paramparabhojanam atirittabhojanam anatirittabhojanan ti?

Āmantā.

Hañci vuttam Bhagavatā gaṇabhojanam paramparabhojanam atirittabhojanam anatirittabhojanam, tena vata re vattabbe “Saṅgho bhuñjati pivati khādati sāyatīti.”

3. Na vattabbam “Saṅgho bhuñjati pivati khādati sāyatīti”?

Āmantā.

Nanu aṭṭha pānāni vuttāni Bhagavatā—ambapānam jambupānam cocapānam mocapānam madhupānam mudikapānam sālukapānam phārusakapānan ti?

Āmantā.

Hañci aṭṭha pānāni vuttāni Bhagavatā—ambapānam jambupānam cocapānam mocapānam madhupānam mud-

ⁱ yāgunāpāni, P.

dikapānam sālukapānam phārusakapānam, tena vata re vattabbe “Saṅgho bhuñjati pivati khādati sāyatīti.”

4. Saṅgho bhuñjati pivati khādati sāyatīti ?

Āmantā.

Maggo bhuñjati pivati khādati sāyati, phalam bhuñjati pivati khādati sāyatīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Na vattabbam “Saṅgho bhuñjatīti” kathā.

XVII. 9.

1. Na vattabbam “Samghassa dinnam mahapphalan ti” ?

Āmantā.

Nanu Saṅgho āhuneyyo pāhuneyyo dakkhiṇeyyo añjalikaraṇīyo anuttaram puññakkhettaṁ lokassāti ?

Āmantā.

Hañci Saṅgho āhuneyyo—pe—lokassa, tena vata re vattabbe “Samghassa dinnam mahapphalan ti.”

2. Na vattabbam “Samghassa dinnam mahapphalan ti” ?

Āmantā.

Nanu cattāro purisayugā, aṭṭha purisapuggalā dakkhiṇeyyā vuttā Bhagavatā ti ?

Āmantā.

Hañci cattāro purisayugā, aṭṭha purisapuggalā dakkhiṇeyyā vuttā Bhagavatā, tena vata re vattabbe “Samghassa dinnam mahapphalan ti.”

3. Na vattabbam “Samghassa dinnam mahapphalan ti” ?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā—“Saṅghe Gotamī dehi,¹ Saṅghe te dinne ahañ c'eva pūjito bhavissāni Saṅgho cāti.”

¹ deti, M.

Atth'eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi Saṅghassa dinnam̄ mahapphalan ti.

4. Na vattabbam̄ “Saṅghassa dinnam̄ mahapphalan ti”?

Āmantā.

Nanu Sakko devānam̄ indo Bhagavantam̄ etad avoca—

“Yajamānānam̄ manussānam̄ puññapekhānapāṇīnam̄¹
Karotam̄² opadhikam̄³ puññam̄ kattha dinnam̄ mahap-
phalan ti.”

“Cattāro ca paṭipannā cattāro ca phale ṭhitā
Esasam̄gho ujubhūto paññāsilasamāhito.

Yajamānānam̄ manussānam̄ puññapekhānapāṇīnam̄
Karotam̄ opadhikam̄ puññam̄ Samighe dinnam̄ mahap-
phalan ti.”

“Eso hi Saṅgho vipulo mahaggato
Esappameyyo udadhīva sāgaro
Ete hi seṭṭhā naravīrasāvakā⁴
Pabhaṇkarā dhāminam̄ udīrayan ti.⁵
Tesam sudinnam̄ suhutam̄ suyitṭham̄
Ye saṅgham̄ uddissa⁶ dadanti dānam̄
Sā dakkhiṇā Saṅghagatā paṭiṭṭhitā
Mahapphalā lokavidūna⁷ vannitā⁸
Etādisam̄ yaññam̄ anussarantā⁹
Ye vedajātā¹⁰ viharanti¹¹ loke
Vineyya maccheram̄ alam̄ samālam̄¹²
Aninditā saggam̄ upenti ṭhānan ti.”

¹ puññasekhō, M.

² karontam̄, P.

³ opacitaṇi, P.M.S.S₂.

⁴ nivirayasāvakā, M. ; naraviriyasāvakā, P.S.S₂.

⁵ dhammā mudirayan ti, M.

⁶ saṅghassa muddissa, P.S₂ ; saṅghassa mudittā, S.

⁷ lokavidunā, M.

⁸ vannitā, S.

⁹ odantā, S.

¹⁰ ye'va jātā, S. ; ce da jātā°, P.

¹¹ vicaranti, K.

¹² vineyya malam̄ samula, S.

Atth'eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi Saṅghassa dinnam̄ mahapphalan ti.

Na vattabbam̄ “Saṅghassa dinnam̄ mahaphalantī” kathā.

XVII. 10.

1. Na vattabbam̄ “Buddhassa dinnam̄ mahapphalan ti”?

Āmantā.

Nanu Bhagavā dipadānam̄¹ aggo, dipadānam̄ setṭho, dipadānam̄ pamokkho, dipadānam̄ uttamo, dipadānam̄ pavaro asamo asamasamo appatīsamo appatībhāgo appatīpuggalo ti ?

Āmantā.

Hañci Bhagavā dipadānam aggo, dipadānam setṭho, dipadānam pamokkho, dipadānam uttamo, dipadānam pavaro asamo asamasamo appatīsamo appatībhāgo appatīpuggalo, tena vata re vattabbe “Buddhassa dinnam̄ mahapphalan ti.”

2. Na vattabbam̄ “Buddhassa dinnam̄ mahapphalan ti”?

Āmantā.

Atthi keci Buddhenā samasamo sīlena samādhinā paññāyāti ?

N'atthi.

Hañci n'atthi keci Buddhenā samasamo sīlena samādhinā paññāya, tena vata re vattabbe “Buddhassa dinnam̄ mahapphalan ti.”

3. Na vattabbam̄ “Buddhassa dinnam̄ mahapphalan ti”?

Āmantā.

Nanu vuttam̄ Bhagavatā—“Nayimasmin̄ vā loke

¹ dvipadānam̄, M.

parasmiñ vā pana¹ Buddhenā setṭho ca² samo ca vijjati,³ yamāhuneyyānam⁴ aggatañ gato, puññattikānam vipulaphalesinān⁵ ti.”

Atth’eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi Buddhassa dinnāñ mahapphalan ti.

Na vattabbam “Buddhassa dinnāñ maha-
phalan ti” kathā.

XVII. 11.

1. Dāyakato va dānañ visujjhati, no paṭiggāhakato ti ?

Āmantā.

Nanu atthi keci paṭiggāhakā āhuneyyā pāhuneyyā dakkhineyyā añjalikaraṇīyā anuttarami puññakkhettam lokassāti ?

Āmantā.

Hañci atthi keci paṭiggāhakā āhuneyyā pāhuneyyā dakkhineyyā añjalikaraṇīyā anuttarami puññakkhettam lokassa, no vata re vattabbe “Dāyakato va dānañ visujjhati, no paṭiggāhakato ti.”

2. Dāyakato va dānañ visujjhati, no paṭiggāhakato ti ?

Āmantā.

Nanu cattāro purisayugā aṭṭha purisapuggalā dakkhineyyā vuttā Bhagavatā ti ?

Āmantā.

Hañci cattāro purisayugā aṭṭha purisapuggalā dakkhineyyā vuttā Bhagavatā, no vata re vattabbe “Dāyakato va dānañ visujjhati, no paṭiggāhakato ti.”

3. Dāyakato va dānañ visujjhati, no paṭiggāhakato ti ?

Āmantā.

¹ puna, M.

² After ca P. inserts na.

³ vijjhati, M.

⁴ yathā āhunveyyānam, M.

⁵ °sīnan ti, M.

Nanu atthi keci sotāpanne¹ dānaṁ datvā dakkhiṇaṁ ārādhentīti?

Āmantā.

Hañci atthi keci sotāpanne dānam datvā dakkhiṇam ārādhenti, no vata re vattabbe “Dāyakato va dānaṁ visujjhati, no paṭiggāhakato ti.”

Nanu atthi keci sakadāgāmissa—pe—anāgāmissa—pe—Arahato dānaṁ datvā dakkhiṇam ārādhentīti?

Āmantā.

Hañci atthi keci Arahato dānaṁ datvā dakkhiṇam ārādhenti, no vata re vattabbe “Dāyakato va dānaṁ visujjhati, no paṭiggāhakato ti.”

4. Paṭiggāhakato dānaṁ visujjhatīti?

Āmantā.

Añño aññassa kārako, parakataṁ sukhadukkham, añño karoti añño paṭisanūvedetīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Dāyakato va dānaṁ visujjhati, na paṭiggāhakato ti?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā—“Catasso kho im’ Ānanda dakkhiṇā visuddhiyo. Katamā catasso? Atth’ Ānanda dakkhiṇā dāyakato visujjhati no paṭiggāhakato, atth’ Ānanda dakkhiṇā paṭiggāhakato visujjhati no dāyakato, atth’ Ānanda dakkhiṇā dāyakato c’eva visujjhati paṭiggāhakato ca, atth’ Ānanda dakkhiṇā n’eva dāyakato visujjhati no paṭiggāhakato. Imā kho Ānanda catasso dakkhiṇā visuddhiyo ti.”

Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “Dāyakato va dānaṁ visujjhati, no paṭiggāhakato ti.”

Dakkhiṇā visuddhikathā.

¹ °pannā, M.

Vaggo sattarasamo.

Atthi Arahato puññūpacayo, N'atthi Arahato akālamaccu,
 Sabbañ idam kammato, Indriyabaddhañ ñeva dukkham,
 Thapetvā ariyamaggam avasesā sañkhārā dukkha,
 Sañgho dakkhiṇam paṭigāñhāti, Sañgho dakkhiṇam
 visodheti,
 Sañgho bhuñjati pivati khādati sāyati, Sañghassa dinnam
 mahapphalam,
 Atthi dānam visuddhiyā ti.

XVIII. 1.

1. Na vattabbaṇ “Buddho Bhagavā manussaloke atṭhāsīti”?

Āmantā.

Nanu atthi Buddhavuttāni¹ cetiyāni ārānavihāragāmanigamanagarāni raṭṭhāni janapadānīti?

Āmantā.

Hañci atthi Buddhavuttāni cetiyāni ārānavihāragāmanigamanagarāni raṭṭhāni janapadānī, tena vata re vattabbe “Buddho Bhagavā manussaloke atṭhāsīti.”

2. Na vattabbaṇ “Buddho Bhagavā manussaloke atṭhāsīti”?

Āmantā.

Nanu Bhagavā Lumbiniyā² jāto, Bodhiyā mūle abhisambuddho, Bārāṇasiyaṇ Bhagavatā Dhammacakkaiṇ pavattitaiṇ, Cāpāle³ cetiyē āyusaṇkhāro ossaṭṭho, Kusinārāyāṇ Bhagavā parinibbuto ti?

Āmantā.

Hañci Bhagavā Lumbiniyā jāto, Bodhiyā mūle abhisambuddho, Bārāṇasiyaṇ Bhagavatā Dhammacakkaiṇ pavattitaiṇ, Cāpāle cetiyē āyusaṇkhāro ossaṭṭho, Kusinārāyāṇ Bhagavā parinibbuto, tena vata re vattabbe “Buddho Bhagavā manussaloke atṭhāsīti.”

3. Na vattabbaṇ “Buddho Bhagavā manussaloke atṭhāsīti”?

Āmantā.

Nanu vuttaṇ Bhagavatā—“Ekaṇ idāhaṇ Bhikkhave samayaṇ Ukkatṭhāyāṇ viharāmi Subhagavane sālarājamūle ti, ekaṇ idāhaṇ Bhikkhave samayaṇ Uruvelāyāṇ viharāmi Ajapālanigrodhe paṭhamābhisaṇḍubuddho ti, ekaṇ idāhaṇ Bhikkhave samayaṇ Rājagahe viharāmi Veļuvane Kalandakanivāpe ti, ekaṇ idāhaṇ Bhikkhave samayaṇ Sāvatthiyāṇ viharāmi Jetavane Anāthapiṇḍikassa ārāme

¹ vutthāni, K.

² Lāmō, P.

³ Tāpāle, P.; Cātāpāle, S.; Pāvāle, K.

ti, ekaṇū idāhaṇū Bhikkhave samayaṇū Vesāliyaṇū viharāmi
Mahāvane kuṭāgārasālāyan¹ ti.” Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi Buddho Bhagavā manussaloke atṭhāsīti.

4. Buddho Bhagavā manussaloke atṭhāsīti?

Āmantā.

Nanu Bhagavā loke jāto loke sambuddho lokam abhi-
bhuyya viharati anupalitto lokenāti?

Āmantā.

Hañci Bhagavā loke jāto loke sambuddho lokam abhi-
bhuyya viharati anupalitto lokena, no vata re vattabbe
“Buddho Bhagavā manussaloke atṭhāsīti.”

Manussalokakathā.

XVIII. 2.

1. Na vattabbam “Buddhena Bhagavatā Dhammo
desito ti”?

Āmantā.

Kena desito ti? Abhinimmiteṇa desito ti.

Abhinimmiteṇa Jino Satthā Sammāsambuddho Sabbaññū
Sabbadassāvī Dhammasāmī Dhammapaṭisarano ti?

Na h’evaṇū vattabbe—pe—

2. Na vattabbam “Buddhena Bhagavatā Dhammo
desito ti”?

Āmantā.

Kena desito ti? Āyasmatā Ānandena desito ti.

Āyasiṇā Ānando Jino Satthā—pe—Dhammapaṭisarano
ti?

Na h’evaṇū vattabbe—pe—

3. Na vattabbam “Buddhena Bhagavatā Dhammo
desito ti”?

Āmantā.

¹ Kuṭṭha°, M.

Nanu vuttam Bhagavatā—“ Saṅkhittena pi kho aham Sāriputta dhammaṇi deseyyaṁ, vitthārena pi kho aham Sāriputta dhammaṇi deseyyaṁ, saṅkhittavitthārena pi kho aham Sāriputta dhammam deseyyaṁ, aññatāro va dullabhā ti.”

Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi Buddhena Bhagavatā Dhammo desito ti.

4. Na vattabbaṇ “ Buddhena Bhagavatā Dhammo desito ti”?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā—“ Abhiññāyāham Bhikkhave Dhammaṇi desemi no anabhiññāya, sanidānāham Bhikkhave Dhammaṇi desemi no anidānam, sappāṭihāriyāham Bhikkhave Dhāmmāṇi desemi no appāṭihāriyā, yañ c’assa² mayham Bhikkhave abhiññāya Dhāmmāṇi desayato no anabhiññāya, sanidānāṇi Dhāmmāṇi desayato no anidānam, sappāṭihāriyāṇi Dhāmmāṇi desayato no appāṭihariyāṇi karaṇīyo ovādo karaṇīyo anusāsanī, alañ ca pana vo Bhikkhave tuṭṭhiyā,³ alaṇi attamanatāya, alaṇi sonnasanāsāya Sammāsambuddho Bhagavā, svākhyāto⁴ Dhammo suppaṭipanno Saṅgho ti.

Imasmīni ca pana veyyākaraprasmiṇ bhaññamāne dasasahassi lokadhātu akampitthā ti.”

Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi Buddhena Bhagavatā Dhammo desito ti.

D h a m m a d e s a n ā k a t h ā .

XVIII. 3.

1. N’atti Buddhassa Bhagavato karuṇā ti?

Āmantā.

N’atti Buddhassa Bhagavato mettā ti?

¹ dullabho, P.S.₂.

² K. reads tassa for yañ c’assa.

³ °yo, P.

⁴ svākkhāto, P.S.

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

N'atthi Buddhassa Bhagavato karuṇā ti ?

Āmantā.

N'atthi Buddhassa Bhagavato muditā—pe—upekkhā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

2. Atthi Buddhassa Bhagavato mettā ti ?

Āmantā.

Atthi Buddhassa Bhagavato karuṇā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Atthi Buddhassa Bhagavato muditā—pe—upekkhā ti ?

Āmantā.

Atthi Buddhassa Bhagavato karuṇā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

3. N'atthi Buddhassa Bhagavato karuṇā ti ?

Āmantā.

Bhagavā akāruṇiko ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Nanu Bhagavā kāruṇiko lokahito lokānukampako lokatthacaro ¹ ti ?

Āmantā.

Hañci Bhagavā kāruṇiko lokahito lokānukampako lokatthacaro, no vata re vattabbe “N'atthi Buddhassa Bhagavato karuṇā ti.”

4. N'atthi Buddhassa Bhagavato karuṇā ti ?

Āmantā.

Nanu Bhagavā mahākaruṇā samāpatti² samāpajjīti ?

Āmantā.

Hañci Bhagavā mahākaruṇā samāpatti² samāpajji, no vata re vattabbe “N'atthi Buddhassa Bhagavato karuṇā ti.”

5. Atthi Buddhassa Bhagavato karuṇā ti ?

Āmantā.

Bhagavā sarāgo ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Tena hi n'atthi Buddhassa Bhagavato karuṇā ti.

K a r u ṣ ā k a t h ā .

¹ lokattacaraṇo, P.S.

² °patti, P.S.

XVIII. 4.

1. Buddhassa Bhagavato uccārapassāvo ativiya aññe gandhajāte adhigaṇhātīti ?

Āmantā.

Bhagavā gandhabhojī ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Nanu Bhagavā odanakummāsam¹ bhuñjatīti ?

Āmantā.

Hañci Bhagavā odanakummāsam¹ bhuñjati, no vata re vattabbe “Buddhassa Bhagavato uccārapassāvo ativiya aññe gandhajāte adhigaṇhātīti.”

2. Buddhassa Bhagavato uccārapassāvo ativiya aññe gandhajāte adhigaṇhātīti ?

Āmantā.

Atthi keci Buddhassa Bhagavato uccārapassāvaiñ nahāyanti² vilimpenti³ uccārenti, pelāya patisāmenti, karañḍāya nikhipenti, āpañe pasārenti,⁴ tena ca gandhena gandhakaranīyam¹ karontīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

G a n d h a j ā t i k a t h ā .

XVIII. 5.

1. Ekena ariyamaggena cattāri sāmaññaphalāni sacchikarotīti ?

Āmantā.

Catunnam phassānaiñ—pe—catunmaiñ saññānaiñ samo-dhānaiñ hotīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Ekena ariyamaggena cattāri sāmaññaphalāni sacchikarotīti ?

Āmantā.

¹ okumāsañp, M.

³ vilipanti, M.K.

² nhāyō, M.K.

⁴ passārenti, M.

Sotāpattimaggo ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sakadāgāmi—pe—anāgānimaggo ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Katamena maggenāti ? Arahattamaggenāti.

Arahattamaggene sakkāyadiṭṭhim̄ vicikiccham̄ sīlabbataparāmāsaṇi jahatīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Arahattamaggene sakkāyadiṭṭhim̄ vicikiccham̄ sīlabbataparāmāsaṇi jahatīti ?

Āmantā.

Nanu tīṇyam saññojanānam pahānam sotāpattiphalaiṇ vuttaṇi Bhagavatā ti ?

Āmantā.

Hañci tīṇyam saññojanānam pahānam sotāpattiphalaiṇ vuttaṇi Bhagavatā, no vata re vattabbe “Arahattamaggene sakkāyadiṭṭhim̄ vicikiccham̄ sīlabbataparāmāsaṇi jahatīti.”

2. Arahattamaggene olārikam̄ kāmarāgam̄ olārikam̄ byāpādaṇi jahatīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Arahattamaggene olārikam̄ kāmarāgam̄ olārikam̄ byāpādaṇi jahatīti ?

Āmantā.

Nanu kāmarāgabyāpādānam tanubhāvam̄¹ sakadāgāmiphalaṇi vuttaṇi Bhagavatā ti ?

Āmantā.

Hañci kāmarāgabyāpādānam tanubhāvam̄ sakadāgāmiphalaṇi vuttaṇi Bhagavatā, no vata re vattabbe “Arahattamaggene olārikam̄ kāmarāgam̄ olārikam̄ byāpādaṇi jahatīti.”

3. Arahattamaggene aṇusahagataṇi kāmarāgam̄ aṇusahagataṇi byāpādaṇi jahatīti ?

Na li'evam̄ vattabbe—pe—

Arahattamaggene aṇusahagataṇi kāmarāgam̄ aṇusahagataṇi byāpādaṇi jahatīti ?

¹ patanu°, P.S₂.

Āmantā.

Nanu kāmarāgabyāpādānam anavasesappahānam anā-gāmiphalam vuttaṇ Bhagavatā ti ?

Āmantā.

Hañci kāmarāgabyāpādānam anavasesappahānam anā-gāmiphalam vuttaṇ Bhagavatā, no vata re vattabbe “ Ara-hattamaggena aṇusahagataṇ kāmarāganī aṇusahagataṇ byāpādaṇ jahatiti.”

4. Na vattabbam “ Ekena ariyamaggena cattāri sāmañ-ñaphalāni sacchikarotīti ”?

Āmantā.

Bhagavatā sotāpattimaggo bhāvito ti ?

Āmantā.

Bhagavā sotāpanno ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Bhagavatā sakadāgāmi—pe—anāgāmimaggo bhāvito ti ?

Āmantā.

Bhagavā anāgāmī ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

5. Bhagavā ekena ariyamaggena cattāri sāmaññaphalāni sacchikaroti, sāvakā catūhi ariyamaggehi cattāri sāmaññaphalāni sacchikarontīti ?

Āmantā.

Sāvakā Buddhassa Bhagavato adiṭṭham dakkhanti,¹ anadhigataṇ adhigacchanti, asacchikatam sacchikarontīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

E k a m a g g a k a t h ā .

XVIII. 6.

1. Jhānā jhānam samukamatīti ?

Āmantā.

¹ dakkhanti, M.K.

Paṭhamā jhānā¹ dutiyāṇi jhānaṇi saṃkamatīti ?

Na h'evāṇi vattabbe—pe—

Jhānā jhānaṇi saṃkamatīti ?

Āmantā.

Dutiyā jhānā catutthamā jhānaṇi saṃkamatīti ?

Na h'evāṇi vattabbe—pe—

2. Paṭhamā jhānā dutiyāṇi jhānaṇi saṃkamatīti ?

Āmantā.

Yā paṭhamassa jhānassa uppādāya āvatṭanā—pe—panidhi, sā va dutiyassa jhānassa uppādāya āvatṭanā—pe—panidhīti ?

Na h'evāṇi vattabbe—pe—

Paṭhamā jhānā dutiyāṇi jhānaṇi saṃkamatī, na vattabbaṇi “ Yā paṭhamassa jhānassa uppādāya āvatṭanā—pe—panidhi, sā va dutiyassa jhānassa uppādāya āvatṭanā—pe—panidhīti ” ?

Āmantā.

Dutiyāṇi jhānaṇi anāvatṭantassa uppajjati—pe—apani-dahantassa uppajjatīti ?

Na h'evāṇi vattabbe—pe—

Nanu dutiyāṇi jhānaṇi āvatṭantassa uppajjati—pe—panidahantassa uppajjatīti ?

Āmantā.

Hañci dutiyāṇi jhānaṇi āvatṭantassa uppajjati—pe—panidahantassa uppajjati, no vata re vattabbe “ Paṭhamā jhānā dutiyāṇi jhānaṇi saṃkamatīti.”

3. Paṭhamā jhānā dutiyāṇi jhānaṇi saṃkamatīti ?

Āmantā.

Paṭhamāṇi jhānaṇi kāme ādīnavato² manasikaroto uppajjatīti ?

Āmantā.

Dutiyāṇi jhānaṇi kāme ādīnavato manasikaroto uppaj-jatīti ?

Na h'evāṇi vattabbe—pe—

Paṭhamāṇi jhānaṇi savitakkaiṇi savicāran ti ?

¹ paṭhamajjhānā, P.S.S₂.

² ādi^o, M.

Āmantā.

Dutiyam jhānam savitakkam savicāran ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Paṭhamā jhānā dutiyam jhānam saṃkamatī ?

Āmantā.

Tañ ñeva paṭhamam jhānam tam dutiyam jhānan ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

4. Dutiyā jhānā tatiyam jhānam saṃkamatī ?

Āmantā.

Yā dutiyassa jhānassa uppādāya āvatṭanā—pe—
paṇidhi, sā va tatiyassa jhānassa uppādāya āvatṭanā—pe—
—panidhīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Dutiyā jhānā tatiyam jhānam saṃkamati, na vat-
tabbam “ Yā dutiyassa jhānassa uppādāya āvatṭanā—pe
—paṇidhi, sā va tatiyassa jhānassa uppādāya āvatṭanā
—pe—paṇidhīti ” ?

Āmantā.

Tatiyam jhānam anāvatṭantassa uppajjati—pe—apanida-
hantassa uppajjatīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Nanu tatiyam jhānam āvatṭantassa uppajjati—pe—paṇi-
dahantassa uppajjatīti ?

Āmantā.

Hañci tatiyam jhānam āvatṭantassa uppajjati—pe—
paṇidahantassa uppajjati, no vata re vattabbe “ Dutiyā
jhānā tatiyam jhānam saṃkamatī.”

5. Dutiyā jhānā tatiyam jhānam saṃkamatī ?

Āmantā.

Dutiyam jhānam vitakkavicāre ādīnavato manasikaroto
uppajjatīti ?

Āmantā.

Tatiyam jhānam vitakkavicāre ādīnavato manasikaroto
uppajjatīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Dutiyam jhānam sappītikan ti ?

Āmantā.

Tatiyam jhānam sappītikan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Dutiyā jhānā tatiyam̄ jhānam̄ saṃkamatīti?

Āmantā.

Tañ ñeva dutiyam̄ jhānam̄ tam̄ tatiyam̄ jhānan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

6. Tatiyā jhānā catuttham̄ jhānam̄ saṃkamatīti?

Āmantā.

Yā tatiyassa jhānassa uppādāya āvatṭanā—pe—
pañidhi, sā va catutthassa jhānassa uppādāya āvatṭanā—
pe—pañidhīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Tatiyā jhānā catuttham̄ jhānam̄ saṃkamati, na vat-
tabbañ “Yā tatiyassa jhānassa uppādāya āvatṭanā—pe—
pañidhi, sā va catutthassa jhānassa uppādāya āvatṭanā—
pe—pañidhīti”?

Āmantā.

Catuttham̄ jhānam̄ anāvatṭantassa uppajjati—pe—apani-
dahantassa uppajjatīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Nanu catuttham̄ jhānam̄ āvatṭantassa uppajjati—pe—
pañidahantassa uppajjatīti?

Āmantā.

Hañci catuttham̄ jhānam̄ āvatṭantassa uppajjati—pe—
pañidahantassa uppajjati, no vata re vattabbe “Tatiyā
jhānā catuttham̄ jhānam̄ saṃkamatīti.”

7. Tatiyā jhānā catuttham̄ jhānam̄ saṃkamatīti?

Āmantā.

Tatiyam̄ jhānam̄ pīti¹ ādīnavato manasikaroto uppaj-
jatīti?

Āmantā.

Catuttham̄ jhānam̄ pīti¹ ādīnavato manasikaroto uppaj-
jatīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Tatiyam̄ jhānam̄ sukhasahagatan ti?

Āmantā.

Catuttham̄ jhānam̄ sukhasahagatan ti?

¹ pīti, P.S₂.

Na h'evam̄ vattabbe—pe—
 Tatiyā jhānā catutthaṇ̄ jhānam̄ saṃkamatī ?
 Āmantā.

Tañ ñeva tatiyām̄ jhānam̄ taṇ̄ catutthaṇ̄ jhānan ti ?
 Na h'evam̄ vattabbe—pe—
 8. Na vattabbam̄ “Jhānā jhānam̄ saṃkamatī” ?
 Āmantā.

Nanu vuttam̄ Bhagavatā “Idha Bhikkhave bhikkhu vivicce’eva kāmehi—pe—catutthaṇ̄ jhānam̄ upasampajja viharatī.” —

Atth’eva suttanto ti ?
 Āmantā.

Tena hi jhānā jhānam̄ saṃkamatī.

J hāna sam̄kāntikathā.

XVIII. 7.

1. Atthi jhānantarikā ti ?
 Āmantā.

Atthi phassantarikā—pe—atthi saññantarikā ti ?
 Na h'evam̄ vattabbe—pe—
 Atthi jhānantarikā ti ?
 Āmantā.

Dutiyassa ca jhānassa tatiyassa ca jhānassa antare atthi jhānantarikā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—
 Atthi jhānantarikā ti ?
 Āmantā.

Tatiyassa ca jhānassa catutthassa ca jhānassa antare atthi jhānantarikā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

2. Dutiyassa ca jhānassa tatiyassa ca jhānassa antare n’atthi jhānantarikā ti ?
 Āmantā.

Hañci dutiyassa ca jhānassa tatiyassa ca jhānassa antare

n'atthi jhānantarikā, no vata re vattabbe “Atthi jhānantarikā ti.”

Tatiyassa ca jhānassa catutthassa ca jhānassa antare n'atthi jhānantarikā ti?

Āmantā.

Hañci tatiyassa ca jhānassa catutthassa ca jhānassa antare n'atthi jhānantarikā, no vata re vattabbe “Atthi jhānantarikā ti.”

3. Pañhamassa ca jhānassa dutiyassa ca jhānassa antare atthi jhānantarikā ti?

Āmantā.

Dutiyassa ca jhānassa tatiyassa ca jhānassa antare atthi jhānantarikā ti?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Pathamassa ca jhānassa dutiyassa ca jhānassa antare atthi jhānantarikā ti?

Āmantā.

Tatiyassa ca jhānassa catutthassa ca jhānassa antare atthi jhānantarikā ti?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

4. Dutiyassa ca jhānassa tatiyassa ca jhānassa antare n'atthi jhānantarikā ti?

Āmantā.

Pañhamassa ca jhānassa dutiyassa ca jhānassa antare n'atthi jhānantarikā ti?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Tatiyassa ca jhānassa catutthassa ca jhānassa antare n'atthi jhānantarikā ti?

Āmantā.

Pañhamassa ca jhānassa dutiyassa ca jhānassa antare n'atthi jhānantarikā ti?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

5. Avitakko vicāramatto samādhi jhānantarikā ti?

Āmantā.

Savitakko savicāro samādhi jhānantarikā ti?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Avitakko vicāramatto samādhi jhānantarikā ti?

Āmantā.

Avitakko avicāro samādhi jhānantarikā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

6. Savitakko savicāro samādhi na jhānantarikā ti ?
Āmantā.

Avitakko vicāramatto samādhi na jhānantarikā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Avitakko avicāro samādhi na jhānantarikā ti ?
Āmantā.

Avitakko vicāramatto samādhi na jhānantarikā tī ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

7. Dvinnam̄ jhānānam̄ paṭupannānam̄ ¹ antare avitakko
vicāramatto sañādhīti ?

Āmantā.

Nanu avitakke vicāramatte samādhimhi vattamāne
paṭhamam̄ jhānām̄ niruddham̄, dutiyam̄ jhānām̄ anu-
pannam ² ti ?

Āmantā.

Hañci avitakke vicāramatte sañādhimhi vattamāne
paṭhamam̄ jhānām̄ niruddham̄, dutiyam̄ jhānām̄ anu-
pannam, no vata re vattabbe “Dvinnam̄ jhānānam̄ paṭup-
pannānam̄ antare avitakko vicāramatto samādhīti.”

8. Avitakko vicāramatto samādhi na jhānantarikā ti ?

Āmantā.

Avitakko vicāramatto samādhi paṭhamam̄ jhānām—pe—
dutiyam̄ jhānām—pe—tatiyam̄ jhānām—pe—catuttham̄
jhānan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Tena hi avitakko vicāramatto sañādhī jhānantarikā ti.

9. Avitakko vicāramatto samādhi jhānantarikā ti ?

Āmantā.

Nanu tayo samādhī vuttā Bhagavatā—savitakko savi-
cāro samādhi, avitakko vicāramatto samādhi, avitakko
avicāro samādhīti ?

Āmantā.

Hañci tayo samādhī—pe—avicāro sañādhī, no vata re

¹ paṭipannānam̄, P.S.; paccekkapannānam̄, Aṭh.

² paṭu°, M.

vattabbe “ Avitakko vicāramatto samādhi jhānantarikāti.”

J hānanta r i k a k a t h ā .

XVIII. 8.

1. Samāpanno saddaiṇ suṇātīti?

Āmantā.

Samāpanno cakkhunā rūpaṇi passati—pe—sotena—pe—ghānema—pe—jivhāya—pe—kāyena phoṭṭhabbaṇ phusa-tīti ?

Na h'evaiṇ vattabbe—pe—

Samāpanno saddaiṇ suṇātīti ?

Āmantā.

Sotaviññāṇasamaṅgī samāpanno ti ?

Na h'evaiṇ vattabbe—pe—

Nanu samādhi manoviññāṇasamaṅgissāti ?

Āmantā.

Hañci samādhi manoviññāṇasamaṅgissa, no vata re vattabbe “ Samāpanno saddaiṇ suṇātīti.”

2. Samādhi manoviññāṇasamaṅgissa sotaviññāṇasa-maṅgī saddaiṇ suṇātīti ?

Āmantā.

Hañci samādhi manoviññāṇasamaṅgissa sotaviññāṇa-samaṅgī saddaiṇ suṇātīti, no vata re vattabbe “ Samāpanno saddaiṇ suṇātīti.”

Samādhi manoviññāṇasamaṅgissa sotaviññāṇasamaṅgī saddaiṇ suṇātīti ?

Āmantā.

Dvinnaiṇ phassānaṇ—pe—dvinnaiṇ cittānaṇ samodhā-naṇ hotīti ?

Na h'evaiṇ vattabbe—pe—

3. Na vattabbaṇ “ Samāpanno saddaiṇ suṇātīti ” ?

Āmantā.

Nanu paṭhamassa jhānassa saddo kaṇṭako¹ vutto Bhagavatā ti ?

¹ kaṇṭako, M.

Āmantā.

Hañci pañhamassa jhānassa saddo kañṭako vutto Bhagavatā, tena vata re vattabbe “ Samāpanno saddamū sunātīti.”

Pañhamassa jhānassa saddo kañṭako vutto Bhagavatā ti, samāpanno saddamū sunātīti ?

Āmantā.

Dutiyassa jhānassa vitakko vicāro kañṭako vutto Bhagavatā, atthi tassa vitakkavicārā ti ?

Na h'evamū vattabbe—pe—

Pañhamassa jhānassa saddo kañṭako vutto Bhagavatā ti, samāpanno saddamū sunātīti ?

Āmantā.

Tatiyassa jhānassa pīti kañṭako, catutthassa jhānassa assāsapassāso kañṭako, ākāsañnañcāyatanañam samāpannassa rūpasaññā kañṭako, viññānañcāyatanañam samāpannassa ākāsañnañcāyatanañasaññā kañṭako, ākiñcaññāyatanañam samāpannassa viññānañcāyatanañasaññā kañṭako, nevasaññānañasaññāyatanañam samāpannassa ākiñcaññāyatanañasaññā kañṭako, saññāvedayitanirodhām samāpannassa saññā ca vedanā ca kañṭako vutto Bhagavatā, atthi tassa saññā ca vedanā cāti ?

Na h'evamū vattabbe—pe—

S a d d a m u n a s u n a t i t i k a t h ā .

XVIII. 9.

1. Cakkhunā rūpañ passatīti ¹ ?

Āmantā.

Rūpena rūpañ passatīti ?

Na h'evamū vattabbe—pe—

Rūpena rūpañ passatīti ?

Āmantā.

Rūpena rūpañ pañivijānatīti ?

¹ phassatīti, P.

Na h'evam vattabbe—pe—
Rūpena rūpaṇi paṭivijānātīti ?
Āmantā.

Rūpaṇi manoviññāṇan ti ?
Na h'evam vattabbe—pe—
2. Cakkhunā rūpaṇi passatīti ?
Āmantā.

Atthi cakkhussa āvatṭanā—pe—pañidhīti ?
Na h'evam vattabbe—pe—
Nanu n'atthi cakkhussa āvatṭanā—pe—pañidhīti ?
Āmantā.

Hañci n'atthi cakkhussa āvatṭanā—pe—pañidhi, no vata
re vattabbe “Cakkhunā rūpaṇi passatīti.”

3. Sotena saddaṇi sunyatīti—pe—ghānena gandham
ghāyatīti—pe—jivhāya rasam sāyatīti—pe—kāyena phoṭ-
thabbaiṇ phusatīti ?

Āmantā.

Rūpena rūpaṇi phusatīti ?
Na h'evam vattabbe—pe—
Rūpena rūpaṇi phusatīti ?
Āmantā.

Rūpena rūpaṇi paṭivijānātīti ?
Na h'evam vattabbe—pe—
Rūpena rūpaṇi paṭivijānātīti ?
Āmantā.

Rūpaṇi manoviññāṇan ti ?
Na h'evam vattabbe—pe—
4. Kāyena phoṭhabbaṇi phusatīti ?
Āmantā.

Atthi kāyassa āvatṭanā—pe—pañidhīti ?
Na h'evam vattabbe—pe—
Nanu n'atthi kāyassa āvatṭanā—pe—pañidhīti ?
Āmantā.

Hañci n'atthi kāyassa āvatṭanā—pe—pañidhi, no vata
re vattabbe “Kāyena phoṭhabbaṇi phusatīti.”

5. Na vattabbaṇi “Cakkhunā rūpaṇi passatīti—pe—
kāyena phoṭhabbaṇi phusatīti” ?
Āmantā.

Nanu vuttañ Bhagavatā—“ Idha Bhikkhave bhikkhu cakkhunā rūpam passati — pe — kāyena phoṭṭhabbam phusatīti.”

Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi cakkhunā rūpam passatīti—pe—kāyena phoṭṭhabbam phusatīti.

C a k k h u n ā r ū p a m p a s s a t ī t i k a t h ā .

V a g g o a ṭ h ā r a s a m o .

Buddho Bhagavā manussaloke aṭṭhāsi,
 Buddhena Bhagavatā Dhammo desito,
 N’atti Buddhassa Bhagavato karuṇā,
 Buddhassa Bhagavato uccārapassāvo ativiya aññe gan-
 dhajāte adhigāñhāti,
 Ekena ariyamaggena cattāri sāmaññaphalāni sacchika-
 roti,
 Jhānā jhānam saṅkamati,
 Atthi jhānantarikā,
 Samāpanno saddaiñ sunāti,
 Cakkhunā rūpam passati,
 Kāyena phoṭṭhabbam phusatīti.

XIX. 1.

1. Atīte kilese jahatīti ?

Āmantā.

Niruddhaṇi nirodheti, vigataṇi vigameti, khīṇaṇi khepeti,
atthaṅgataṇi¹ atthaṅgameti, abbhatthaṅgataṇi abbhat-
thaṅgametīti ?

Na h'evāṇi vattabbe—pe—

Atīte kilese jahatīti ?

Āmantā.

Nanu atītaṇi niruddhian ti ?

Āmantā.

Hañci atītaṇi niruddhaṇi, no vata re vattabbe “ Atīte
kilese jahatīti.”

Atīte kilese jahatīti ?

Āmantā.

Nanu atītaṇi n'atthīti ?

Āmantā.

Hañci atītaṇi n'atthi, no vata re vattabbe “ Atīte kilese
jahatīti.”

2. Anāgate kilese jahatīti ?

Āmantā.

Ajātaṇi ajaneti, asañjātaṇi asañjaneti, anibbattaṇi anib-
battati, apātubhūtaṇi apātubhāvetīti ?

Na h'evāṇi vattabbe—pe—

Anāgate kilese jahatīti ?

Āmantā.

Nanu anāgataṇi ajātan ti ?

Āmantā.

Hañci anāgataṇi ajātam, no vata re vattabbe “ Anāgate
kilese jahatīti.”

Anāgate kilese jahatīti ?

Āmantā.

Nanu anāgataṇi n'atthīti ?

Āmantā.

Hañci anāgataṇi n'atthi, no vata re vattabbe “ Anāgate
kilese jahatīti.”

¹ atthagatam, P.

3. Paccuppanne kilese jahatīti ?

Āmantā.

Ratto rāgaṇi jahati, duṭṭho dosaṇi jahati, mūlho mohani jahati, kiliṭho kilese jahatīti ?

Na h'evāṇi vattabbe—pe—

Rāgena rāgam jahati, dosena dosaṇi jahati, mohena mohani jahati, kileschi kilese jahatīti ?

Na h'evāṇi vattabbe—pe—

Rāgo cittasampayutto, maggo cittasampayutto ti ?

Āmantā.

Dvinnaiṇi phassānaṇi—pe—dvinnaṇi cittānaṇi samodhānaṇi hotīti ?

Na h'evāṇi vattabbe—pe—

Rāgo akusalo, maggo kusalo ti ?

Āmantā.

Kusalākusalā sāvajjānavajjā hīnappaṇītā kaṇhasukka-sappaṭibhāgā dhammā sammukhībhāvanī āgacchantīti ?

Na h'evāṇi vattabbe—pe—

Kusalākusalā savajjānavajjā hīnappaṇītā kaṇhasukka-sappaṭibhāgā dhammā sammukhībhāvanī āgacchantīti ?

Āmantā.

Nanu vuttaṇip Bhagavatā—“ Cattār’imāni Bhikkhave suvidūravidūrāni. Katamāni cattāri ? Nabhañ ca Bhikkhave pathavī ca, idaiṇi paṭhamāṇi suvidūravidūraṇi—pe—tasmiṇā satamū dhammo asabbhi ārakā ti.” Atth’eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṇi “ Kusalākusalā—pe—āgacchan-tīti.”

4. Na vattabbaṇi “ Atīte anāgate paccuppanne kilese jahatīti ” ?

Āmantā.

N’atthi kilesajahanā¹ ti ?

Na h'evāṇi vattabbe—pe—

Tena hi atīte anāgate paccuppanne kilese jahatīti.

Kilesajahanakathā.

¹ kilese jahatīti, M.; kilesajahatīti, P.S.; kilesajahanā, Aṭṭhō.

XIX. 2.

1. Suññatā sañkhārakkhandhapariyāpannā ti ?
Āmantā.

Animittam̄ sañkhārakkhandhapariyāpannan ti ?
Na h'evam̄ vattabbe—pe—
Suññatā sañkhārakkhandhapariyāpannā ti ?
Āmantā.

Appaṇihito sañkhārakkhandhapariyāpanno ti ?
Na h'evam̄ vattabbe—pe—

2. Animittam̄ na vattabbam̄ “sañkhārakkhandhapariyāpannan ti ” ?
Āmantā.

Suññatā na vattabbā “sañkhārakkhandhapariyāpannā ti ” ?
Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Appaṇihito na vattabbo “sañkhārakkhandhapariyāpanno ti ” ?
Āmantā.

Suññatā na vattabbā “sañkhārakkhandhapariyāpannā ti ” ?
Na h'evam̄ vattabbe—pe—

3. Suññatā sañkhārakkhandhapariyāpannā ti ?
Āmantā.

Sañkhārakkhandho na anicco na sañkhato na paṭicca-samuppanno na khayadhammo na vayadhammo na virāgadhainmo na nirodhadhammo na vipariṇāmadhammo ti ?
Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Namu sañkhārakkhandho anicco sañkhato paṭicca-samuppanno khayadhammo vayadhammo virāgadhhammo nirodhadhammo vipariṇāmadhammo ti ?
Āmantā.

Hañci sañkhārakkhando anicco — pe — vipariṇāma-dhammo, no vata re vattabbe “ Suññatā sañkhārakkhandhapariyāpannā ti.”

4. Rūpakkhandhassa suññatā sañkhārakkhandhapariyāpannā ti ?
Āmantā.

Sam̄khārakkhandhassa suññatā rūpakkhandhapariyāpannā ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Vedanā—pe—saññā—pe—viññāṇakkhandhassa suññatā sam̄khārakkhandhapariyāpannā ti?

Āmantā.

Sam̄khārakkhandhassa suññatā viññāṇakkhandhapariyāpannā ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

5. Samkharakkhandhassa suññatā na vattabbā “rūpakkhandhapariyāpannā ti”?

Āmantā.

Rūpakkhandhassa suññatā na vattabbā “sam̄khārakkhandhapariyāpannā ti”?

Na h'evam vattabbe—pe—

Sam̄khārakkhandhassa suññatā na vattabbā “viññāṇakkhandhapariyāpannā ti”?

Āmantā.

Viññāṇakkhandhassa suññatā na vattabbā “sam̄khārakkhandhapariyāpannā ti”?

Na h'evam vattabbe—pe—

6. Na vattabam “Suññatā sam̄khārakkhandhapariyāpannā ti”?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā—“Suññam idam Bhikkhave sam̄khārā attena vā attaniyena¹ vā ti.” Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi suññatā sam̄khārakkhandhapariyāpannā ti.

Suññatā kathā.

XIX. 3.

1. Sāmaññaphalaṁ asaṇīkhatan ti?

Āmantā.

¹ attaniye, P.

Nibbānaṁ tāṇam̄ lenaṁ saraṇam̄ parāyanam̄ accutam̄
amatān ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sāmaññaphalam̄ asam̄khatam̄, nibbānam̄ asam̄khatan
ti ?

Āmantā.

Dve asam̄khatānīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Dve asam̄khatānīti ?

Āmantā.

Dve tāṇāni—pe—antarīkā vā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

2. Sāmaññaphalam̄ asam̄khatan ti ?

Āmantā.

Sāmaññam̄ asam̄khatan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sāmaññam̄ sam̄khatan ti ?

Āmantā.

Sāmaññaphalam̄ sam̄khatan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

3. Sotāpatti phalam̄ asam̄khatan ti ?

Āmantā.

Sotāpattimaggo asam̄khato ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sotāpattimaggo saṅkhato ti ?

Āmantā.

Sotāpatti phalam̄ sam̄khatan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

4. Sakadāgāmi — pe — anāgāmi — pe — arahattaphalam̄
asam̄khatan ti ?

Āmantā.

Arahattamaggo asam̄khato ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Arahattamaggo sam̄khato ti ?

Āmantā.

Arahattaphalam̄ sam̄khatan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

5. Sotāpatti phalaṁ asam̄khatam̄, sakadāgāmi — pe —

anāgāmi—pe—arahattaphalam asaṅkhatam, nibbānam
asaṅkhatan ti?

Āmantā.

Pañca asaṅkhatānīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Pañca asaṅkhatānīti?

Āmantā.

Pañca tāṇāni—pe—antarīkā vā ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Sāmaññaphalakathā.

XIX. 4.

1. Patti asaṅkhatā ti?

Āmantā.

Nibbānam tāṇam leṇam saraṇam parāyanam accutam
amatan ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Patti asaṅkhatā, nibbānam asaṅkhatan ti?

Āmantā.

Dve asaṅkhatānīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Dve asaṅkhatānīti?

Āmantā.

Dve tāṇāni—pe—antarīkā vā ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

2. Cīvarassa patti asaṅkhatā ti?

Āmantā.

Nibbānam—pe—amatan ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Cīvarassa patti asaṅkhatā, nibbānam asaṅkhatan ti?

Āmantā.

Dve asaṅkhatānīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Dve asaṅkhatānīti?

Āmantā.

Dve tāṇāni—pe—antarīkā vā ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

3. Piṇḍapātassa — pe — senāsanassa — pe — gilānapaccayabhesajjaparikkhārassa patti asam̄khatā ti?

Āmantā.

Nibbānam̄—pe—amatan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Gilānapaccayabhesajjaparikkhārassa patti asam̄khatā, nibbānam̄ asam̄khatan ti?

Āmantā.

Dve asam̄khatānīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Dve asam̄khatānīti?

Āmantā.

Dve tāṇāni—pe—antarīkā vā ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

4. Cīvarassa patti asam̄khatā — piṇḍapātassa — pe — senāsanassa — pe — gilānapaccayabhesajjaparikkhārassa patti asam̄khatā, nibbānam̄ asam̄khatan ti?

Āmantā.

Pañca asam̄khatānīti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Pañca asam̄khatānīti?

Āmantā.

Pañca tāṇāni—pe—antarīkā va ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

5. Paṭhamassa jhānassa patti asam̄khatā—evam̄ sabbaṇū vitthāretabbam̄—dutiyassa tatiyassa catutthassa jhānassa ākāsānañcāyatanañca viññāṇañcāyatanañca ākiñcaññāyatanañca nevasaññānāsaññāyatanañca—pe—sotāpattimaggassa sotāpattiphalassa, sakadāgāmi anāgāmi—arahattamaggassa arahattaphalassa patti asam̄khatā ti?

Āmantā.

Nibbānam̄—pe—accutam̄ amatan ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Arahattaphalassa patti asam̄khatā, nibbānam̄ asam̄khatan ti?

Āmantā.

Dve asaṅkhatānīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Dve asaṅkhatānīti ?

Āmantā.

Dve tāṇāni—pe—antarīkā vā ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

6. Sotāpattimaggassa patti asaṅkhatā, sotāpatti-phalassa patti asaṅkhatā—pe—arahattamaggassa patti asaṅkhatā, arahattaphalassa patti asaṅkhatā, nibbānam asaṅkhatan ti ?

Āmantā.

Nava asaṅkhatānīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Nava asaṅkhatānīti ?

Āmantā.

Nava tāṇāni—pe—antarīkā vā ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

7. Na vattabbam “ Patti asaṅkhatā ti ” ?

Āmantā.

Patti rūpaṇi vedanā saññā saṅkhārā viññāṇan ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Tena hi patti asaṅkhatā ti.

Pattikathā.

XIX. 5.

1. Sabbadhammānam tathatā asaṅkhatā ti ?

Āmantā.

Nibbānam tāṇam leṇam saraṇam parāyanam accutam amatan ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Sabbadhammānam tathatā asaṅkhatā, nibbānam asaṅkhatan ti ?

Āmantā.

Dve asaṅkhatānīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Dve asaṅkhatānīti ?

Āmantā.

Dve tāṇāni—pe—antarīkā vā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

2. Rūpassa rūpatā, nanu rūpatā asaṅkhatā ti ?

Āmantā.

Nibbānam̄ tāṇam̄ lenam̄ saranam̄ parāyanam̄ accutam̄ amatan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Rūpassa rūpatā, nanu rūpatā asaṅkhatā ti ?

Āmantā.

Dve asaṅkhatānīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Dve asaṅkhatānīti ?

Āmantā.

Dve tāṇāni—pe—antarīkā vā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

3. Vedanāya vedanatā, nanu vedanatā—pe—saññāya saññatā, nanu saññatā—pe—saṅkhārānam̄ saṅkhāratā, nanu saṅkhāratā—pe—viññāṇassa viññāṇatā, nanu viññāṇatā asaṅkhatā ti ?

Āmantā.

Nibbānam̄ tāṇam̄ lenam̄ saranam̄ parāyanam̄ accutam̄ amatan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Viññāṇassa viññāṇatā, nanu rūpatā asaṅkhatā ti ?

Āmantā.

Cha asaṅkhatānīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Cha asaṅkhatānīti ?

Āmantā.

Cha tāṇāni—pe—antarīkā vā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

4. Na vattabbam̄ “ Sabbadhammānam̄ tathatā asaṅkhatā ti ” ?

Āmantā.

Sabbadhammānam̄ tathatā rūpam̄ vedanā saññā saṅkhārā viññāṇan ti ?

Āmantā.

Tena hi sabbadhammānam tathatā asampkhatā ti.

Tathatā kathā.

XIX. 6.

1. Nibbānadhbātu kusalā ti?

Āmantā.

Sārammaṇā, atthi tāya āvatṭanā—pe—pañidhīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Nanu anārammaṇā, n'atthi tāya āvatṭanā—pe—pañidhīti?

Āmantā.

Hañci anārammaṇā, n'atthi tāya āvatṭanā—pe—pañidhi, no vata re vattabbe “ Nibbānadhbātu kusalā ti.”

2. Alobho kusalo sārammaṇo, atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti?

Āmantā.

Nibbānadhbātu kusalā sārammaṇā, atthi tāya āvatṭanā—pe—pañidhīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Adoso kusalo—pe—amoho kusalo—pe—saddhā viriyam sati samādhi—pe—paññā kusalā sārammaṇā, atthi tāya āvatṭanā—pe—pañidhīti?

Āmantā.

Nibbānadhbātu kusalā sārammaṇā, atthi tāya āvatṭanā—pe—pañidhīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Nibbānadhbātu kusalā anārammaṇā, n'atthi tāya āvatṭanā—pe—pañidhīti?

Āmantā.

Alobho kusalo anārammaṇo, n'atthi tassa āvatṭanā—pe—pañidhīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Nibbānadhbātu kusalā anārammaṇā, n'atthi tāya āvatṭanā—pe—pañidhīti?

Āmantā.

Adoso—pe—paññā kusalā anārammaṇā, n'atthi tāya āvaṭṭanā—pe—pañidhīti?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

3. Na vattabbam “ Nibbānadhbātu kusalā ti ”?

Āmantā.

Namu nibbānadhbātu anavajjā ti?

Āmantā.

Hañci nibbānadhbātu anavajjā, tena vata re vattabbe “ Nibbānadhbātu kusalā ti.”

K u s a l a k a t h ā .

XIX. 7.

1. Atthi puthujjanassa accantaniyāmatā ti?

Āmantā.

Mātughātako accantaniyato, pitughātako, Arahanta-ghātako—pe—ruhiruppādako—pe—Saṅghabhedako accantaniyato ti?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Atthi puthujjanassa accantaniyāmatā ti?

Āmantā.

Accantaniyatassa puggalassa vicikicchā uppajjeyyāti?

Āmantā.

Hañci accantaniyatassa puggalassa vicikicchā uppajjeyya, no vata re vattabbe “ Atthi puthujjanassa accantaniyāmatā ti.”

2. Accantaniyatassa puggalassa vicikicchā n'uppajjeyyāti?

Āmantā.

Pahīnā ti?

Na h'evāñ vattabbe—pe—

Pahīnā ti?

Āmantā.

Sotāpattimaggenāti?

¹ uppajj°, P. and S.

Na h'evam̄ vattabbe—pe—
 Sakadāgāmi—anāgāmi—arahattamaggenāti ?
 Na h'evam̄ vattabbe—pe—
 Katamena maggenāti ?
 Akusalena maggenāti.
 Akusalo maggo nīyāniko khayagāmī bodhagāmī
 anāsavo—pe—asañkilesiko ti ?
 Na h'evam̄ vattabbe—pe—
 Nanu akusalo maggo anīyāniko sañkilesiko ti ?
 Āmantā.
 Hañci akusalo maggo anīyāniko sañkilesiko, no
 vata re vattabbe “Accantaniyatassa puggalassa vicikicchā
 akusalena maggena pahīnā ti.”
 3. Sassatadiṭṭhiniyatassa puggalassa uechedadiṭṭhi
 uppajjeyyāti ?
 Āmantā.
 Hañci sassatadiṭṭhiniyatassa puggalassa uechedadiṭṭhi
 uppajjeyya, nō vata re vattabbe “Atthi puthujjamassa
 accantaniyāmatā ti.”
 4. Sassatadiṭṭhiniyatassa puggalassa uechedadiṭṭhi
 n'uppajjeyyāti ?
 Āmantā.
 Pahīnā ti ?
 Na h'evam̄ vattabbe—pe—
 Pahīnā ti ?
 Āmantā.
 Sotāpattiinaggenāti ?
 Na h'evam̄ vattabbe—pe—
 Sakadāgāmi—anāgāmi—arahattamaggenāti ?
 Na h'evam̄ vattabbe—pe—
 Katamena maggenāti ?
 Akusalena maggenāti.
 Akusalo maggo nīyāniko khayagāmī bodhagāmī
 anāsavo—pe—asañkilesiko ti ?
 Na h'evam̄ vattabbe—pe—
 Nanu akusalo maggo anīyāniko sañkilesiko ti ?
 Āmantā.
 Hañci akusalo maggo anīyāniko sañkilesiko, no vata

re vattabbe “Sassatadiṭṭhiniyatassa puggalassa ucchedadiṭṭhi akusalena maggена pahīnā ti.”

5. Ucchedadiditthiniyatassa puggalassa sassatadiṭṭhi uppajjeyyāti?

Āmantā.

Hañci ucchedadiditthiniyatassa puggalassa sassatadiṭṭhi uppajjeyya, no vata re vattabbe “Atthi puthujjanassa accantaniyāmatā ti.”

6. Ucchedadiditthiniyatassa puggalassa sassatadiṭṭhi n'uppajjeyyāti?

Āmantā.

Pahīnā ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Pahīnā ti?

Āmantā.

Sotāpattiaggenāti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sakadāgāmi—anāgāmi—ārahattamaggenāti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Katamena maggenāti?

Akusalena maggenāti.

Akusalo maggo aniyāniko khayagāmī bodhagāmī anāsavo—pe—sañkilesiko ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Nanu akusalo maggo aniyāniko—pe—sañkilesiko ti?

Āmantā.

Hañci akusalo maggo aniyāniko—pe—sañkilesiko, no vata re vattabbe “Ucchedadiditthiniyatassa puggalassa sassatadiṭṭhi akusalena maggена pahīnā ti.”

7. Na vattabbañ “Atthi puthujjanassa accantaniyāmatā ti”?

Nanu vuttañ Bhagavatā—“Idha Bhikkhave ekacco puggalo samannāgato hoti ekantakālakehi akusalehi dhammehi, so sakinñ nimuggo¹ nimuggo va hotīti.” Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi atthi puthujjanassa accantaniyāmatā ti.

8. Vuttam Bhagavatā—“ Idha Bhikkhave ekacco puggalo samannāgato hoti ekantakālakehi akusalehi dhammehi, so sakiṇ nimuggo nimuggo va hotīti ” katvā tena ca kāraṇena atthi puthujjanassa accantaniyāmatā ti ?

Āmantā.

Vuttam Bhagavatā—“ Idha Bhikkhave ekacco puggalo ummujjītvā¹ nimujjatīti.” Atth’eva suttanto ti ?

Āmantā.

Sabbakālam ummujjītvā nimujjatīti ?

Na h’evam vattabbe—pe—

9. Vuttam Bhagavatā—“ Idha Bhikkhave ekacco puggalo samannāgato hoti ekantakālakehi akusalehi dhammehi, so sakiṇ nimuggo nimuggo va hotīti ” katvā tena ca kāraṇena atthi puthujjanassa accantaniyāmatā ti ?

Āmantā.

Vuttam Bhagavatā—“ Idha Bhikkhave ekacco pug-galo ummujjītvā ṭhito hoti, ummujjītvā vipassati viloketi, ummujjītvā patarati,² ummujjītvā patīgādhappatto hotīti.” Atth’eva suttanto ti ?

Āmantā.

Sabbakālam ummujjītvā patīgādhappatto hotīti ?

Na h’evam vattabbe—pe—

A c c a n t a n i y ā m a k a t h ā .

XIX. 8.

I. N’atthi lokiyam saddhindriyan ti ?

Āmantā.

N’atthi lokiyā saddhā ti ?

Na h’evam vattabbe—pe—

N’atthi lokiyam viriyindriyam—pe—satindriyam—pe—saṁnādhindriyam—pe—paññindriyan ti ?

¹ uppajō, P.S.

² patahāti, S. : pajahati, P

Āmantā.

N'atthi lokiyañ paññā ti ?
Na h'evam̄ vattabbe—pe—

2. Atthi lokiyañ saddhā ti ?
Āmantā.

Atthi lokiyañ saddhindriyan ti ?
Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Atthi lokiyañ viriyam̄—pe—paññā ti ?
Āmantā.

Atthi lokiyañ paññindriyan ti ?
Na h'evam̄ vattabbe—pe—

3. Atthi lokiyo mano, atthi lokiyañ manindriyan ti ?
Āmantā.

Atthi lokiyañ saddhā, atthi lokiyañ saddhindriyan ti ?
Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Atthi lokiyo mano, atthi lokiyañ manindriyan ti ?
Āmantā.

Atthi lokiyañ paññā, atthi lokiyañ paññindriyan ti ?
Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Atthi lokiyañ somanassam̄, atthi lokiyañ somanassindriyan, atthi lokiyañ jīvitam̄, atthi lokiyañ jīvitindriyan ti ?

Āmantā.

Atthi lokiyañ saddhā, atthi lokiyañ saddhindriyan ti ?
Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Atthi lokiyañ jīvitam̄, atthi lokiyañ jīvitindriyan ti ?
Āmantā.

Atthi lokiyañ paññā, atthi lokiyañ paññindriyan ti ?
Na h'evam̄ vattabbe—pe—

4. Atthi lokiyañ saddhā, n'atthi lokiyañ saddhindriyan ti ?
Āmantā.

Atthi lokiyo mano, n'atthi lokiyañ manindriyan ti ?
Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Atthi lokiyañ paññā, n'atthi lokiyañ paññindriyan ti ?
Āmantā.

Atthi lokiyo mano, n'atthi lokiyañ manindriyan ti ?
Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Atthi lokiyañ saddhā, n'atthi lokiyañ saddhindriyan ti ?

Āmantā.

Atthi lokiyañ somanassam, n'atthi lokiyañ somanassindriyan, atthi lokiyañ jīvitam, n'atthi lokiyañ jīvitindriyan ti?

Na h'evañ vattabbe—pe—

Atthi lokiyañ paññā, n'atthi lokiyañ paññindriyan ti?

Āmantā.

Atthi lokiyañ jīvitam, n'atthi lokiyañ jīvitindriyan ti?

Na h'evañ vattabbe—pe—

5. Atthi lokuttarā saddhā, atthi lokuttaram saddhindriyan ti?

Āmantā.

Atthi lokiyañ saddhā, atthi lokiyañ saddhindriyan ti?

Na h'evañ vattabbe—pe—

Atthi lokuttarā paññā, atthi lokuttaram paññindriyan ti?

Āmantā.

Atthi lokiyañ paññā, atthi lokiyañ paññindriyan ti?

Na h'evañ vattabbe—pe—

6. Atthi lokiyañ saddhā, n'atthi lokiyañ saddhindriyan ti?

Āmantā.

Atthi lokuttarā saddhā, n'atthi lokuttaram saddhindriyan ti?

Na h'evañ vattabbe—pe—

Atthi lokiyañ paññā, n'atthi lokiyañ paññindriyan ti?

Āmantā.

Atthi lokuttarā paññā, n'atthi lokuttaram paññindriyan ti?

Na h'evañ vattabbe—pe—

7. N'atthi lokiyanī pañc' ¹ indriyanīti?

Āmantā.

Nanu vuttañ Bhagavatā “Addasa kho ahañ Bhikkhave Buddhadakkhunā lokam volokento ² satte apparajakkhe mahārajakkhe tikkhindriye mudindriye svākāre ³ suviññā-

¹ paññō, P.

² lokanto, P.; olokento, S.

³ suvāñō, S.

paye appekacce paralokavajjabhayadassāvino¹ viharante² ti.” Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi atthi lokiyāni pañc’indriyānīti.

I n d r i y a k a t h ā .

V a g g o e k ū n a v ī s a t i m o .

Atīte kilese jahati, Anāgate kilese jahati,
Paccuppanne kilese jahati, Suññatā sañkhārakkhan-
dhapariyāpannā,
Sāmaññaphalaṇi asaṅkhataṇi, Patti asaṅkhata,.
Sabbadhammāṇam tathatā asaṅkhata, Nibbānadhadhātu
kusalā,
Atthi puthujjanassa accantaniyāmatā, N’atthi lokiyāni
pañc’indriyānīti.

¹ one, P.S.S₂.

² vasāradeti, P.; sāraceti, S.

XX. 1.

1. Asañcicca mātaraiṇ jīvitā voropetvā ānantariko hotīti?
Āmantā.

Asañcicca pāṇam hantvā pāṇātipātī hotīti?
Na h'evam vattabbe—pe—

Asañcicca mātaraiṇ jīvitā voropetvā ānantariko hotīti?
Āmantā.

Asañcicca adinnam ādiyitvā—pe—musābhāṇitvā musā-
vādī hotīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

2. Asañcicca pāṇam hantvā pāṇātipātī na hotīti?
Āmantā.

Asañcicca mātaraiṇ jīvitā voropetvā ānantariko na hotīti?
Na h'evam vattabbe—pe—

Asañcicca adinnam ādiyitvā—pe—musābhāṇitvā musā-
vādī na hotīti?

Āmantā.

Asañcicca mātaraiṇ jīvitā voropetvā ānantariko na hotīti?
Na h'evam vattabbe—pe—

3. Asañcicca mātaraiṇ jīvitā voropetvā ānantariko hotīti?
Āmantā.

“ Asañcicca mātaraiṇ jīvitā voropetvā ānantariko hotīti,”
atth'eva suttanto ti? N'atthi.

“ Sañcicca mātaraiṇ jīvitā voropetvā ānantariko hotīti,”
atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Hañci “ sañcicca mātaraiṇ jīvitā voropetvā ānantariko
hotīti,” atth'eva suttanto, no vata re vattabbe “ Asañcicca
mātaraiṇ jīvitā voropetvā ānantariko hotīti.”

4. Na vattabbam “ Mātughātako ānantariko ti”?
Āmantā.

Nanu mātā jīvitā voropitā ti?
Āmantā.

Hañci mātā jīvitā voropitā, tena vata re vattabbe
“ Mātughātako ānantariko ti.”

5. Na vattabbam “ Pitughātako ānantariko ti”?

Āmantā.

Namu pitā jīvitā voropito ti?

Āmantā.

Hañci pitā jīvitā voropito, tena vata re vattabbe
“Pitughātako ānantariko ti.”

6. Na vattabbam “Arahantaghātako ānantariko ti”?

Āmantā.

Nanu Arahā jīvitā voropito ti?

Āmantā.

Hañci Arahā jīvitā voropito, tena vata re vattabbe
“Arahantaghātako ānantariko ti.”

7. Na vattabbam “Lohituppādako¹ ānantariko ti”?

Āmantā.

Nanu Tathāgatassa lohitam uppāditam ti?

Āmantā.

Hañci Tathāgatassa lohitam uppāditam, tena vata re
vattabbe “Lohituppādako ānantariko ti.”

8. Saṅghabhedako ānantariko ti?

Āmantā.

Sabbe Saṅghabhedakā ānantarikā ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Sabbe Saṅghabhedakā ānantarikā ti?

Āmantā.

Dhammasaññī Saṅghabhedako ānantariko ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Dhammasaññī Saṅghabhedako ānantariko ti?

Āmantā.

Nanu vuttaṇ Bhagavatā—“Atth’ Upāli Saṅghabhedako
āpāyiko nerayiko kappaṭṭho atekiccho, atth’ Upāli Saṅ-
ghabhedako na āpāyiko na nerayiko na kappaṭṭho na
atekiccho ti.” Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “Dhammasaññī Saṅghabhedako
ānantariko ti.”

9. Na vattabbam “Dhammasaññī Saṅghabhedako ānan-
tariko ti”?

¹ ruhiruppādako. M.K.

Āmantā.

Nanu vuttaṇi Bhagavatā—

“ Āpāyiko nerayiko kappaṭṭho Saṅghabhedako
Vaggarato adhammaṭṭho yogakkhemato dhanisati
Saṅgham saṇaggaṇi bhetvāna kappam nirayamhi
paccatīti.”

Atth'eva puttanto ti?

Āmantā.

Tena hi Saṅghabhedako ānantariko ti.

A s a ñ c i c c a k a t h ā .

XX. 2.

1. N'atthi puthujjanassa nāṇan ti?

Āmantā.

N'atthi puthujjanassa paññā pajānanā vicayo pavicayo
dhanmavicayo sallakkhaṇā upalakkhaṇā paccupalakkhaṇā
ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Nanu atthi puthujjanassa paññā—pe—paccupalakkhaṇā
ti?

Āmantā.

Hañci atthi puthujjanassa paññā—pe—paccupalakkhaṇā,
no vata re vattabbe “ N'atthi puthujjanassa nāṇan ti.”

2. N'atthi puthujjanassa nāṇan ti?

Āmantā.

Puthujjano paṭhamam jhānaiṇ samāpajjeyyāti?

Āmantā.

Hañci puthujjano paṭhamam jhānaiṇ saināpajjeyya, no
vata re vattabbe “ N'atthi puthujjanassa nāṇan ti.”

Puthujjano dutiyam jhānam—pe—tatiyam jhānaiṇ—pe
—catuttham jhānaiṇ—pe—ākāsānañcāyatanaṇ samāpaj-
jeyya, viññāṇañcāyatanaṇ ākiñcaññāyatanaṇ nevasaññā-
nāsaññāyatanaṇ samāpajjeyya, puthujjano dānam dadeyya

—pe—cīvaraīm, piṇḍapātām, senāsanām, gilānapaccayabhesajjaparikkhāram dadeyyāti ?

Āmantā.

Hañci puthujano gilānapaccayabhesajjaparikkhāram dadeyya, no vata re vattabbe “N’atthi puthujjanassa ñāñan ti.”

3. Atthi puthujjanassa ñāñan ti ?

Āmantā.

Puthujano tena ñāñena dukkham parijānāti, samudayaīm pajahati, nirodhaīm sacchikaroti, maggaīm bhāvetīti ?

Na h’evaīm vattabbe—pe—

Ñāñakathā.

XX. 3.

1. N’atthi nirayesu nirayapālā ti ?

Āmantā.

N’atthi nirayesu kammakārañā ti ?

Na h’evaīm vattabbe—pe—

Atthi nirayesu kammakārañā ti ?

Āmantā.

Atthi nirayesu nirayapālā ti ?

Na h’evaīm vattabbe—pe—

2. Atthi manussesu kāmmakārañā, atthi ca kārañikā¹ ti?

Āmantā.

Atthi nirayesu kāmmakārañā, atthi ca kārañikā ti ?

Na h’evaīm vattabbe—pe—

Atthi nirayesu kāmmakārañā, n’atthi ca kārañikā ti ?

Āmantā.

Atthi manussesu kāmmakārañā, n’atthi ca kārañikā ti ?

Na h’evaīm vattabbe—pe—

3. Atthi nirayesu nirayapālā ti ?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā—

¹ karunikā, P.

“ Na Vessabhū no pi¹ ca Pettirājā
 Somo Yamo² Vessavaṇo ca rājā
 Sakāni kammāni hananti tattha
 Ito pañunnam³ paralokapattan⁴ ti.”

Atth’eva puttanto ti?

Āmantā.

Tena hi n’atthi nirayesu nirayapālā ti.

4. N’atthi nirayesu nirayapālā ti?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā—“ Tam enam Bhikkhave
 nirayapālā pañcavidhabandhanam⁵ nāma⁶ kāraṇam
 kārenti, tattam ayokhīlam hatthe gamenti, tattam ayokhī-
 lam dutiye hatthe gamenti, tattam ayokhilam pāde ga-
 menti, tattam ayokhīlam dutiye pāde gamenti, tattam
 ayokhīlam majhe urasmiṇ gamenti; so tattha dukkhā
 tibbā⁷ kaṭukā vedanā vedeti, na ca tāva kālam karoti
 yāva na tam⁸ pāpakamīnam byanti hotīti.”

Atth’eva puttanto ti?

Āmantā.

Tena hi atthi nirayesu nirayapālā ti.

5. N’atthi nirayesu nirayapālā ti?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavata—“ Tam enam Bhikkhave nira-
 yapālā⁹ sañvesitvā¹⁰ kudhārīhi¹¹ tacchanti, tam enam
 Bhikkhave nirayapālā uddham pādam adhosiraṇ ṭhapetvā
 vāsīhi tacchanti, tam enam Bhikkhave nirayapālā rathe
 yojetvā ādittāya¹² paṭhaviyā sampajjalitāya sajotibhūtāya
 sārenti¹³ pi paccā sārenti pi, tam enam Bhikkave niraya-
 pālā mahantam Aṅgārapabbataṇ¹⁴ ādittam sampajjalitam

¹ hi, S.

² Soyamo, P.; soyamoyamo, S.

³ panunam, P.; pakunñam S.; pañunnam, Atṭho.

⁴ lokan matan ti, P.; pattan, S. ⁵nā, P.S.

⁶ nāma, om. P.S.S₂. ⁷ tippā, P.S.K. ⁸ yāvattam, P.

⁹ pālā ti, P. ¹⁰ pālasmiṇ dhesitvā, S.

¹¹ khūdādīhi, S. ¹² āditthāya, P.

¹³ pājenti, P.; pādenti, S. ¹⁴ Ālañkāra^o, S.

sajotibhūtaṃ āropenti pi oropenti pi, tam enaṃ Bhikkhavē nirayapālā uddham pādām adhosiram gahetvā tattāya lohakumbhiyā pakkhipanti¹ ādittāya saṃpajjalitāya sajotibhūtāya, so tattha pheṇuddehakam² paccati, so tattha pheṇuddehakam paccamāno sakiṇ pi uddham gacchati sakiṇ pi adho gacchati, sakiṇ pi tiriyaṃ gacchati, so tattha dukkhā tibbā kaṭukā vedanā vedayati³ na ca tāva kālam karoti yāva ca na tam pāpakammaṃ byanti hoti, tam enaṃ Bhikkhave nirayapālā mahāniraye pakkhipanti.⁴ So kho pana Bhikkhave Mahānirayo

Catukkaṇṇo⁵ catudvāro
 Vibhatto bhāgaso mito
 Ayopākārapariyanto
 Ayasā paṭikujjito,⁶
 Tassa ayomayā⁷ bhūmi
 Alitā tejasā yuttā.⁸
 Samantā yojanasataṃ
 Pharitvā tiṭṭhati sabbadā ti.”

Atth'eva puttanto ti ?
 Āmantā.
 Tena hi atthi nirayesu nirayapālā ti.

Nirayapālakathā.

XX. 4.

1. Atthi devesu tiracchānagatā ti ?
 Āmantā.
- Atthi tiracchānagatesu devā ti ?
 Na h'evam vattabbe—pe—
 Atthi devesu tiracchānagatā ti ?

¹ o penti, P.S.

² peno, P.S.

³ vediyō, P.S.S₂.

⁴ o penti, P.S.

⁵ o kanno, P. ; catukkavāṇṇo, S.

⁶ o kujito, P.

⁷ o mahā, S.

⁸ yutā, P.S.

Āmantā.

Devaloko tiracchānayonīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Atthi devesu tiracchānagatā ti ?

Āmantā.

Atthi tattha kiṭā¹ pataīgā makasā makkhikā ahī vic-chikā satapadī gaṇḍupādā² ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

2. N'atthi devesu tiracchānagatā ti ?

Āmantā.

Nanu atthi tattha Erāvaṇo nāma hatthināgo sahass-yuttaī dībbam̄ yānan ti ?

Āmantā.

Hañci atthi tattha Erāvaṇo nāma hatthināgo sahass-yuttaī dībbam̄ yānaī, tena vata re vattabbe “Atthi devesu tiracchānagatā ti.”

3. Atthi devesu tiracchānagatā ti ?

Āmantā.

Atthi tattha hatthibandhā assabandhā yāvasikā³ kā-ranikā bhattakārakā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Tena hi n'atthi devesu tiracchānagatā ti.

Tiracchānakathā.

XX. 5.

1. Pañcaīgiko maggo ti ?

Āmantā.

Nanu atṭhaīgiko maggo vutto Bhagavatā, seyyathīdaī saminādiṭṭhi—pe—samīnāsaīnādhīti ?

Āmantā.

Hañci atṭhaīgiko maggo vutto Bhagavatā, seyyathīdaī

¹ kiṭā, M. S. has Atthi tattha kitā padānaī mahāsā makkhikā ahivicchikāsahadigambahadā ti.

² maṇḍukādī ti, P.

³ yāvassikā, M.

sammādiṭṭhi—pe—sammāsamādhi, no vata re vattabbe
“Pañcaṅgiko maggo ti.”

2. Pañcaṅgiko maggo ti?

Āmantā.

Nanu vuttaṇī Bhagavatā—

Dh 273 “Maggānam aṭṭhaṅgiko¹ setṭho saccānam² caturo padā
Reutt 188 Virāgo setṭho dhammānam dvipadānañ³ ca cakkhumā
ti.”

Atth'eva puttanto ti?

Āmantā.

Tena hi aṭṭhaṅgiko maggo ti.

3. Sammāvācā maggaṅgam, sā ca na maggo ti?

Āmantā.

Sammādiṭṭhi maggaṅgam, sā ca na maggo ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Sammāvācā maggaṅgam, sā ca na maggo ti?

Āmantā.

Sammāsaṅkappo—pe—sammāvāyāmo—pe—sammā-
sati—pe—sammāsamādhi maggaṅgam, so ca na maggo ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Sammākammanto—pe—sammāājīvo maggaṅgam, so ca
na maggo ti?

Āmantā.

Sammādiṭṭhi—pe—sammāsamādhi maggaṅgam, so ca
na maggo ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

4. Sammādiṭṭhi maggaṅgam, sā ca maggo ti?

Āmantā.

Sammāvācā maggaṅgam, sā ca maggo ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Sammādiṭṭhi maggaṅgam, sā ca maggo ti?

Āmantā.

Sammākammanto—pe—sammāājīvo maggaṅgam, so ca
maggo ti?

¹ maggān'aṭṭh, P.S. ² pacchānam, S.; sakħānaṇo, P.

³ dve°, P.

Na h'evam̄ vattabbe—pe—
Sammāsañkappo—pe—sammāsamādhi maggaingam̄, so
ca maggo ti?

Āmantā.

Sammāvācā—pe—sammājīvo maggaingam̄, so ca maggo
ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

5. Aṭṭhaṅgiko maggo ti?

Āmantā.

Nanu vuttain̄ Bhagavatā—“Pubbe va ¹ kho pan'assa
kāyakammaṇi vacikammaṇi ājīvo suparisuddho hoti, evam̄
assāyam̄ ariyo aṭṭhaṅgiko maggo bhāvanāpāripūriṇ ²
gacchatīti.” ³

Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi pañcaṅgiko maggo ti.

6. Pañcaṅgiko maggo ti?

Āmantā.

Nanu vuttain̄ Bhagavatā—“Yasmin̄ kho Subhadda
Dhammadvinaye ariyo aṭṭhaṅgiko maggo na upalabbhati,
samaṇo pi tattha na upalabbhati, dutiyo pi tattha samaṇo
na upalabbhati, tatiyo pi tattha samaṇo na upalabbhati,
catuttho pi tattha samaṇo na upalabbhati, yasmin̄ ca kho
Subhadda Dhammadvinaye ariyo aṭṭhaṅgiko maggo upa-
labbhati samaṇo pi tattha upalabbhati, dutiyo pi—pe—
tatiyo pi—pe—catuttho pi tattha samaṇo upalabbhati;
imasmin̄ kho Subhadda Dhammadvinaye ariyo aṭṭhaṅgiko
maggo upalabbhati, idh'eva Subhadda samaṇo idha dutiyo
samaṇo idha tatiyo samaṇo idha catuttho samaṇo, suññā
parappavādā samanehi ⁴ aññehīti.” ⁵ Atth'eva suttanto
ti?

Āmantā.

Tena hi aṭṭhaṅgiko maggo ti.

M a g g a k a t h ā .

¹ ca, P.S.

² ořī, P.

³ gacchanti, P.S.

⁴ samaṇo ti, P.S.

⁵ añño ti, P.; abhiñño, S.

XX. 6.

1. Dvādasavatthukampūñāñamūñ lokuttaran tī?

Amantā.

Dvādasa lokuttarañāñāñīti?

Na h'evamūñ vattabbe—pe—

Dvādasa lokuttarañāñāñīti?

Āmantā.

Dvādasa sotāpattimaggā tī?

Na h'evamūñ vattabbe—pe—

Dvādasa sotāpattimaggā tī?

Āmantā.

Dvādasa sotāpattiphalāñīti?

Na h'evamūñ vattabbe—pe—

Dvādasa sakadāgāmi—pe—anāgāmi—pe—arahatta-maggā tī?

Na h'evamūñ vattabbe—pe—

Dvādasa arahattamaggā tī?

Āmantā.

Dvādasa arahattaphalāñīti?

Na h'evamūñ vattabbe—pe—

2. Na vattabbamū “Dvādasavatthukampūñāñamūñ lokuttaran tī”?

Āmantā.

Nanu vuttañ Bhagavatā—“Idamūñ dukkhañ ariyasaccan tī me Bhikkhave pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuñ udapādi ñāñamūñ udapādi vijjā udapādi paññā udapādi āloko udapādi, tañ kho pan'idañ dukkhañ ariyasaccamūñ pariññeyyan tī me Bhikkhave—pe—pariññātan tī me Bhikkhave—pe—idañ dukkhasamudayo ariyasaccan tī me Bhikkhave—pe—tañ kho pan'idañ dukkhasamudayo ariyasaccamūñ pahātabban tī me Bhikkhave—pe—pahīnan tī me Bhikkhave—pe—idañ dukkhanirodho ariyasaccan tī me Bhikkhave—pe—tam̄ kho pan'idañ dukkhanirodho ariyasaccamūñ sacchikātabban tī me Bhikkhave—pe—sacchikātan tī me Bhikkhave—pe—idañ dukkhanirodhagāminī patipadā ariyasaccan tī me Bhikkhave—pe—tam̄ kho pan'idañ dukkhanirodhagāminī patipadā ariyasaccamūñ

bhāvetabban ti me Bhikkhave—pe—bhāvitān ti me Bhikkhave pubbe ananussutesu dhammesu cakkhum udapādi—pe—āloko udapādīti.”

Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi dvādasavatthukam nāñānam lokuttaran ti.

Ñāṇakathā.

Vaggo vīsatimo.

Mātughātako ānantariko, Pitughātako ānantariko,
Arahantaghātako ānantariko, Ruhiruppādako ānanta-
riko,

Samghabhedako ānantariko, N'atthi puthujjanassa nā-
nam,

N'atthi nirayesu nirayapālā, Atthi devesu tiracchāna-
gatā,

Pañcaṅgiko maggo, dvādasavatthukam nāñānam lokuttaran
ti.

Catuttho paññāsako.

Niggaho, puññasaiñcayo, aṭṭhāsi, atītena ca mātughā-
tako ti.

XXI. 1.

1. Sāsanam̄ navakatan̄ ¹ ti ?

Āmantā.

Satipatthānā navakatā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sāsanam̄ navakatan̄ ti ?

Āmantā.

Sammappadhānā—pe—iddhipādā—pe—indriyā—pe—
balā—pe—bojjhaṅgā navakatā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Pubbe akusalam̄ pacchā kusalaṇi katan̄ ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Pubbe sāsavam̄—pe—saññojanīyam̄ gandhanīyam̄ ogha-
nīyam̄ yoganīyam̄ nīvarapīyam̄ parāmaṭṭhaṇi upādāniyam̄
saṅkilesikam̄ pacchā asaṅkilesikam̄ katan̄ ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

2. Atthi koci Tathāgatassa sāsanam̄ navam̄ karotīti ?

Āmantā.

Atthi koci satipatthāne navam̄ karotīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Atthi koci sammappadhāne—pe—bojjhaṅge navam̄ ka-
rotīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Atthi koci pubbe akusalam̄ pacchā kusalaṇi karotīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Atthi koci pubbe sāsavam̄—pe—saṅkilesikam̄ pacchā
asaṅkilesikam̄ karotīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

3. Labbhā Tathāgatassa sāsanam̄ puna navam̄ kātun
ti ?

Āmantā.

Labbhā satipatthānā puna navam̄ kātun ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Labbhā sammappadhānā—pe—bojjhaṅgā navam̄ kātun
ti ?

¹ navam̄ katō, M.K.

Na h'evam̄ vattabbe—pe—
 Labbhā pubbe akusalam̄ pacchā kusalaŋ kātun ti ?
 Na h'evam̄ vattabbe—pe—
 Labbhā pubbe sāsavam̄—pe — saṃkilesikam̄ pacchā
 asaṃkilesikam̄ kātun ti ?

Sāsanakathā .

XXI. 2.

1. Puthujjano tedhātukehi dhammehi¹ avivitto ti ?

Āmantā.

Puthujjano tedhātukehi phassehi—pe—vedanāhi saññā-
 hi cetanāhi cittehi saddhāhi viriyehi satīhi samādhīhi—pe
 —tedhātukāhi paññāhi avivitto ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

2. Puthujjano tedhātukehi dhammehi avivitto ti ?

Āmantā.

Yasmin̄ khaṇe puthujjano cīvaraŋ deti, tasmin̄ khaṇe
 paṭhamam̄ jhānam̄ upasampajja viharati—pe—ākāsānañ-
 cāyatanaŋ upasampajja viharatīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Yasmin̄ khaṇe puthujjano piṇḍapātaŋ deti—pe—senā-
 sanam̄ deti—pe—gilānapaccayabhesajjaparikkhāram̄ deti,
 tasmin̄ khaṇe catutthaiŋ jhānam̄ upasampajja viharati,
 nevasaññānāsaññāyatanaŋ upasampajja viharatīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

3. Na vattabbam̄ “ Puthujjano tedhātukehi dhammehi²
 avivitto ti ” ?

Āmantā.

Puthujjanassa rūpadhātu—arūpadhātūpagam̄ kammaŋ
 pariññātan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Tena hi puthujjano tedhātukehi kammehi avivitto ti.

A vivittakathā .

¹ kammehi, M.P.; kappehi, S.S.₂; dhammehi, K.
 Atṭhō. ² dhammehi, P.S.₂.

XXI. 3.

1. Atthi kiñci saññojanam appahāya arahattappattīti ?
Āmantā.

Atthi kiñci sakkāyadiṭṭhiṇ appahāya—pe—vicikicchaṇ
sīlabbataparāmāsaṇ rāgaṇ dosaṇ mohaṇ anottappam
appahāya arahattappattīti ?

Na h'evaṇ vattabbe—pe—

2. Atthi kiñci saññojanam appahāya arahattappattīti ?
Āmantā.

Arahā sarāgo sadoso sañnoho samāno samakkho sap-
ļāso ¹ sa-upāyāso sakileso ti ?

Na h'evaṇ vattabbe—pe—

Nanu Arahā nirāgo niddoso nimmoho nimmāno nim-
makkho nippalāso nirūpāyāso nikkileso ?

Āmantā.

Hañci Arahā nirāgo niddoso nimmoho nimmāno nim-
makkho nippalāso nirūpāyāso nikkileso, no vata re
vattabbe “ Atthi kiñci saññojanam appahāya arahattap-
pattīti.”

3. Na vattabbam “ Atthi kiñci saññojanam appahāya
Arahattappattīti ” ?

Āmantā.

Arahā sabbaiṇ Buddhavisayaṇ ² jānātīti ?

Na h'evaṇ vattabbe—pe—

Tena hi atthi kiñci saññojanam appahāya Arahattap-
pattīti.

S a ñ ñ o j a n a k a t h ā .

XXI. 4.

1. Atthi adhippāya-iddhi Buddhānam vā sāvakānam
vā ti ?

Āmantā.

¹ saph°, P.

² Buddhakiccaṇ, P.S.

Niccapaṇṇā rukkhā hontūti atthi adhippāya-iddhi
Buddhānam vā sāvakānam vā ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Niccapupphā rukkhā hontu—pe—niccaphalikā¹ rukkhā
hontu, niccaṇī junhaṇī² hotu, niccaṇī khemaṇī hotu
niccaṇī subhikkhaṇī hotu, niccaṇī suvatthī³ hotūti, atthi
adhippāya-iddhi Buddhānam vā sāvakānam vā ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

2. Atti adhippāya-iddhi Buddhānam vā sāvakānam
vā ti?

Āmantā.

Uppanno phasso mā nirujjhīti atthi adhippāya-iddhi
Buddhānam vā sāvakānam vā ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Uppannā vedanā—pe—paññā mā nirujjhīti atthi
adhippāya-iddhi Buddhānam vā sāvakānam vā ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

3. Atti adhippāya-iddhi Buddhānam vā sāvakānam
vā ti?

Āmantā.

Rūpam niccaṇī hotūti—pe—vedanā—pe—saññā—pe—
sañkhārā—pe—viññānam niccaṇī hotūti, atti adhippāya-
iddhi Buddhānam vā sāvakānam vā ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

4. Atti adhippāya-iddhi Buddhānam vā sāvakānam
vā ti?

Āmantā.

Jātidhammā sattā mā jāyiṇīsūti,⁴ atti—pe—jarā-
dhammā sattā mā jarīṇīsūti⁵—pe—byādhidhammā sattā
mā byādhiyīṇīsūti—pe—maraṇadhammā sattā mā mīyīṇī-
sūti, atti adhippāya-iddhi Buddhānam vā sāvakānam vā ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

5. Na vattabbaṇī “Atti adhippāya-iddhi Buddhānam
vā sāvakānam vā ti?

¹ opalitā, P.S.; phalino, K.

² janhaṇī, P.S.S.₂.

³ suyatthikam, K.

⁴ jāyanti, P.S.

⁵ jiyisūti, P.S.

Āmantā.

Nanu āyasmā Pilindavaccho rañño Māgadhassa Seniyassa Bimbisārassa pāsādaṃ suvaṇṇan t'eva adhimucci, suvaṇṇo ca pana āsi ?

Āmantā.

Hañci āyasmā Palindavaccho rañño Māgadhassa Seniyassa Bimbisārassa pāsādaṃ suvaṇṇan t'eva adhimucci, suvaṇṇo ca pana āsi, tena vata re vattabbe “Atthi adhippāya-iddhi Buddhānam vā sāvakānam vā ti.”

I d d h i k a t h ā .

XXI. 5.

1. Atthi Buddhānam Buddhehi hīnatirekatā ti ?

Āmantā.

Satipaṭṭhānato ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Sammappadhānato—pe—iddhipādato—pe—indriyato—
pe—balato—pe—bojjhaṅgato—pe—vasībhāvato¹—pe—
sabbaññutaññādassanato ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

B u d d h a k a t h ā .

XXI. 6.

1. Sabbā disā Buddhā tiṭṭhantīti ?

Āmantā.

Purathimāya² disāya Buddhā tiṭṭhantīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Purathimāya disāya Buddhā tiṭṭhantīti ?

Āmantā.

Kinnāmo so Bhagavā, kiṇḍjacco, kiṇḍgotto, kinnāmā

¹ P. omits.

² purattimāya, M.

tassa Bhagavato mātāpitaro, kinnāmaṇī tassa Bhagavato sāvakayugaṇī, ko nāmo tassa Bhagavato upaṭṭhāko, kīdisamī cīvaraṇī dhāreti, kīdisamī pattaṇī dhāreti, katarasminī gāme vā nigame vā nagare vā ratṭhe va janapade vā ti ?

Na h'evamī vattabbe—pe—

2. Dakkhināya disāya—pe—pacchimāya disāya—pe—uttarāya disāya—pe—heṭṭhimāya disāya Buddho tiṭṭhatī?

Na h'evamī vattabbe—pe—

Heṭṭhimāya disāya Buddho tiṭṭhatī?

Āmantā.

Kinnāmo so Bhagavā—pe—janapade vā ti ?

Na h'evamī vattabbe—pe—

Uparimāya disāya Buddho tiṭṭhatī?

Na h'evamī vattabbe—pe—

Uparimāya disāya Buddho tiṭṭhatī?

Āmantā.

Cātummahārājike tiṭṭhati—pe—Tāvatiṃse tiṭṭhati—pe—Yāme tiṭṭhati—pe—Tusite tiṭṭhati—pe—nimmānaratiyā tiṭṭhati—pe—paranimimitavasavattiyā tiṭṭhati—pe—Brahmaloke tiṭṭhatī?

Na h'evamī vattabbe—pe—

S a b b a d i s ā k a t h ā .

XXI. 7.

1. Sabbe dhammā niyatā ti ?

Āmantā.

Micchattaniyatā ti ?

Na h'evamī vattabbe—pe—

Sammattaniyatā ti ?

Na h'evamī vattabbe—pe—

N'atthi aniyato rāsīti ?

Na h'evamī vattabbe—pe—

Nanu atthi aniyato rāsīti ?

Āmantā.

Hañci atthi aniyato rāsi, no vata re vattabbe “ Sabbe dhammā niyatā ti.”

2. Sabbe dhammā niyatā ti ?

Āmantā.

Nanu tayo rāsi vuttā Bhagavatā—micchattaniyato rāsi, sammattaniyato rāsi, aniyato rāsīti ?

Āmantā.

Hañci tayo rāsi vuttā Bhagavatā—micchattaniyato rāsi, sammattaniyato rāsi, aniyato rāsi, no vata re vattabbe “ Sabbe dhammā niyatā ti.”

3. Rūpaṇ rūpaṭṭhena niyatān ti ?

Āmantā.

Micchattaniyatan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sammattaniyatan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Vedanā—pe—saññā—pe—saṃkhārā—pe—viññāṇam̄ viññāṇaṭṭhena niyatān ti ?

Āmantā.

Micchattaniyatan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sammattaniyatan ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

4. Na vattabbaṇ “ Rūpaṇ rūpaṭṭhena niyatāṇ—pe—vedanā—pe—saññā—pe—saṃkhārā—pe—viññāṇam̄ viññāṇaṭṭhena niyatān ti ” ?

Āmantā.

Rūpaṇ hoti, vedanā hoti, saññā hoti, saṃkhārā honti, viññāṇam̄ hoti, vedanā, saññā, saṃkhārā, viññāṇam̄ rūpaṇ hoti, vedanā hoti, saññā hoti, saṃkhārā hontīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Tena hi rūpaṇ rūpaṭṭhena niyatāṇ, vedanā, saññā, saṃkhārā, viññāṇam̄ viññāṇaṭṭhena niyatān ti.

Dhammakaṭha.

XXI. 8.

1. Sabbe kammā niyatā ti ?

Āmantā.

Micchattaniyatā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sammattaniyatā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

N'atthi aniyato rāsīti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Nanu atthi aniyato rāsīti ?

Āmantā.

Hañci atthi aniyato rāsi, no vata re vattabbe “ Sabbe kammā niyatā ti.”

2. Sabbe kammā niyatā ti ?

Āmantā.

Nanu tayo rāsī vuttā Bhagavatā—micchattaniyato rāsi, sammattaniyato rāsi, aniyato rāsīti ?

Hañci tayo rāsī vuttā Bhagavatā—micchattaniyato rāsi, sammattaniyato rāsi, aniyato rāsi, no vata re vattabbe “ Sabbe kammā niyatā ti.”

3. Diṭṭhadhammavedanīyaṁ kammaṁ diṭṭhadhamma-vedanīyat̄thena¹ niyatan ti ?

Āmantā.

Micchattaniyatān ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sammattaniyatān ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Upapajjavedanīyaṁ kammaṁ—pe—aparāpariyavedanī-yaṁ kammaṁ aparāpariyavedanīyat̄thena niyatan ti ?

Āmantā.

Micchattaniyatān ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Sammattaniyatān ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

4. Na vattabbaṁ “ Diṭṭhadhammavedanīyaṁ kammaṁ

¹ diṭṭhadhammasukhaniyatān ti, P.S.S.₂.

dīṭṭhadhammavedanīyaṭṭhena niyataṁ, upapajjavedanīyaṁ kammaṁ — pe — aparāpariyavedanīyaṁ kammam̄ aparāpariyavedanīyaṭṭhena niyatan ti ”?

Āmantā.

Dīṭṭhadhammavedanīyaṁ kammaṁ upapajjavedanīyaṁ hoti, aparāpariyavedanīyaṁ hoti—pe—upapajjavedanīyaṁ kammaṁ dīṭṭhadhammavedanīyaṁ hoti, aparāpariyavedanīyaṁ hoti, aparāpariyavedanīyaṁ kammaṁ dīṭṭhadhammavedanīyaṁ hoti upapajjavedanīyaṁ hotiti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Tena hi dīṭṭhadhammavedanīyaṁ kammaṁ dīṭṭhadhammavedanīyaṭṭhena niyataṁ, upapajjavedanīyaṁ kammaṁ—pe—aparāpariyavedanīyaṁ kammaṁ aparāpariyavedanīyaṭṭhena niyatan ti.

K a m m a k a t h ā .

V a g g o e k a v i s a t i n o .

Sāsanaiṇ navakataṁ,
Atthi koci Tathāgatassa sāsanaiṇ navam̄ karoti,
Labbhā Tathāgatassa sāsanaiṇ puna navam̄ kātum̄,
Puthujjano tedhātukehi dhammehi avivitto,
Atthi kiñci saññojanaiṇ appahāya arahattappatti,
Atthi adhippāya-iddhi Buddhānaiṇ vā sāvakānaiṇ vā.
Atthi Buddhānaiṇ Buddhehi hīnatirekatā,
Sabbā disā Buddhā tiṭṭhanti,
Sabbe dhammā niyatā,
Sabbe kammā niyatā ti.

XXII. 1.

1. Atthi kiñci saññojanaiṇ appahāya parinibbānan ti ?
Āmantā.

Atthi kiñci sakkāyadīṭhiṇ appahāya—pe—vicikicchaṇ
sīlabbataparāmāsaṇ rāgaṇ dosaṇ mohaṇ anottappaṇ
appahāya parinibbānan ti ?

Na h'evaṇ vattabbe—pe—

2. Atthi kiñci saññojanaiṇ appahāya parinibbānan ti ?
Āmantā.

Arahā sarāgo sadoso samoho samāno samakkho sapalāso
sa-upāyāso sakileso ti ?

Na h'evaṇ vattabbe—pe—

Nanu Arahā nirāgo niddoso nimmoho nimmāno nim-
makkho nippalāso nirūpāyāso nikkileso ti ?

Āmantā.

Hañci Arahā nirāgo niddoso nimmoho nimmāno nim-
makkho nippalāso nirūpāyāso nikkileso, no vata re vat-
tabbe “ Atthi kiñci saññojanaiṇ appahāya parinibbānan
ti.”

3. Na vattabbaiṇ “ Atthi kiñci sannojanaiṇ appahāya
parinibbānan ti ” ?

Āmantā.

Arahā sabbaṇ Buddhavisayaṇ jānātīti ?

Na h'evaṇ vattabbe—pe—

Tena hi atthi kiñci saññojanaiṇ appahāya parinibbānan
ti ?

Parinibbāna kathā .

XXII. 2.

1. Arahā kusalacitto parinibbāyatīti ?
Āmantā.

Arahā puññābhisaṇkhāraṇ abhisāṇkhāronto, āneñjā-
bhisaṇkhāraṇ¹ abhisāṇkhāronto, gatisaṇvattanikāṇ

¹ anañc°, P.; ānañj°, S.

kammām̄ karonto, bhavasañvattanikam̄ kammām̄ karonto, issariyasañvattanikam̄ kammām̄ karonto, adhipaccasam̄-vattanikam̄ kammām̄ karonto, mahābhogasañvattanikam̄ kammām̄ karonto, mahāparivārasañvattanikam̄ kammām̄ karonto, devasobhagyasañvattanikam̄ kammām̄ karonto, manussasobhagyasañvattanikam̄ kammām̄ karonto parinibbāyatī?

Na h'evaññ vattabbe—pe—

2. Araha kusalacitto parinibbāyatī?

Āmantā.

Araha ācinanto, apacinanto,¹ pajahanto, upādiyanto visinento, ussinento,² vidhūpento, sandhūpento parinibbāyatī?

Na h'evaññ vattabbe—pe—

Namu Arāha nev'ācināti na apacināti apacinitvā ṭhito ti?

Āmantā.

Hañci Araha nev'ācināti na apacināti apacinitvā ṭhito, no vata re vattabbe “Araha kusalacitto parinibbāyatī.”

Nam Araha neva pajahati na upādiyati pajahitvā ṭhito, neva visineti na ussineti visinetvā ṭhito, namu Araha neva vidhūpeti na sandhūpeti vidhūpetvā ṭhito ti?

Āmantā.

Hañci Araha neva pajahati na upādiyati pajahitvā ṭhito, neva visineti na ussineti visinetvā ṭhito, hañci Araha neva vidhūpeti na sandhūpeti vidhūpetvā ṭhito, no vata re vattabbe “Araha kusalacitto parinibbāyatī.”

3. Na vattabbam̄ “Araha kusalacitto parinibbāyatī”?

Āmantā.

Namu Araha upat̄hitasati³ sato sampajāno parinibbāyatī?

Āmantā.

Hañci Araha upat̄hitasati sato sampajāno parinibbāyatī, tena vata re vattabbe “Araha kusalacitto parinibbāyatī.”

Kusalacittakathā.

¹ P.S.S₂. omit. ² upacinanto, P. ; ucino, S. ³ upamō, M.

XXII. 3.

1. Arahā āneñje ¹ ṭhito parinibbāyatīti ?

Āmantā.

Nanu Arahā pakaticitte ṭhito parinibbāyatīti ?

Āmantā.

Hañci Arahā pakaticitte ṭhito parinibbāyati, no vata re vattabbe “Arahā āneñje ṭhito parinibbāyatīti.”

2. Arahā āneñje ṭhito parinibbāyatīti ?

Āmantā.

Arahā kiriyamaye citte ṭhito parinibbāyatīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Nanu Arahā vipākacitte ṭhito parinibbāyatīti ?

Āmantā.

Hañci Arahā vipākacitte ṭhito parinibbāyati, no vata re vattabbe “Arahā āneñje ṭhito parinibbāyatīti.”

3. Arahā āneñje ṭhito parinibbāyatīti ?

Āmantā.

Arahā kiriyābyākate citte ṭhito parinibbāyatīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Nanu Arahā vipākābyākate citte ṭhito parinibbāyatīti ?

Āmantā.

Hañci Arahā vipākābyākate citte ṭhito parinibbāyati, no vata re vattabbe “Arahā āneñje ṭhito parinibbāyatīti.”

4. Arahā āneñje ṭhito parinibbāyatīti ?

Āmantā.

Nanu Bhagavā catutthajjhānā vuṭṭhahitvā samanantarā parinibbuto ti ?

Āniāntā.

Hañci Bhagavā catutthajjhānā vuṭṭhahitvā samanantarā parinibbuto, no vata re vattabbe “Arahā āneñje ṭhito parinibbāyatīti.”

Āneñjakaṭhā.

¹ ānañje, P.S.S₂.

XXII. 4.

1. Atthi gabbhaseyyāya dhammābhisaṁyayo ti ?

Āmantā.

Atthi gabbhaseyyāya dhammadesanā¹, dhammasava-
naṁ, dhammasākacchā, paripucchā, sīlasamādānam,
indriyesu guttadvāratā, bhojane mattaññutā, pubbarattā-
pararattā² jāgariyānuyogo ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

N'atthi gabblhaseyyāya dhammadesanā—pe—jāgariyā-
nuyogo ti ?

Āmantā.

Hañci n'atthi gabbhaseyyāya dhammadesanā—pe—
jāgariyānuyogo, no vata re vattabbe “Atthi gabbhaseyyāya
dhammābhisaṁyayo ti.”

2. Atthi gabbhaseyyāya dhammābhisaṁyayo ti ?

Āmantā.

Nanu dve paccayā sammādiṭṭhiyā upādāya, parato ca
ghoso, yoniso ca manasikāro ti ?

Āmantā.

Hañci dve paccayā sammādiṭṭhiyā upādāya, parato ca
ghoso, yoniso ca manasikāro, no vata re vattabbe “Atthi
gabbhaseyyāya dhammābhisaṁyayo ti.”

3. Atthi gabbhaseyyāya dhammābhisaṁyayo ti ?

Āmantā.

Suttassa paṇḍattassa muṭṭhasatissa asampajānassa dham-
mābhisaṁyayo ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

D h a m m ā b h i s a m a y a k a t h ā.

XXII. 5.

1. (a) Atthi gabbhaseyyāya arahattappattīti ?

Āmantā.

¹ dhammasenaṁ, P.

² parattāṁ, P.S₂.

Suttassa pamattassa muṭṭhasatissa asampajānassa arahattappattī?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

(b) Atthi supinagatassa dhammābhismayo ti?

Āmantā.

Suttassa pamattassa muṭṭhasatissa asampajānassa dhammābhismayo ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

(c) Atthi supinagatassa arahattappattī?

Āmantā.

Suttassa pamattassa muṭṭhasatissa asampajānassa arahattappattī?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Tisso pi kathā.

XXII. 6.

1. Sabbam̄ supinagatassa cittaiṇ abyākatan ti?

Āmantā.

Supinantena pāṇam̄ haneyyāti?

Āmantā.

Hañci supinantena pāṇam̄ haneyya, no vata re vattabbe
“Sabbam̄ supinagatassa cittaiṇ abyākatan ti.”

Supinantena ādinnam̄ ādiyeyya—pe—musā bhañeyya—
pe—pisunaiṇ bhañeyya—pharusam̄ bhañeyya—sañphap—
palāpeyya—sandhim̄ chindeyya—nillopaiṇ kareyya—
ekāgārikaiṇ kareyya—paripanthe tiṭṭheyya—paradāraim̄
gaccheyya — gāmaghātaim̄ kareyya — nigamaghātaim̄
kareyya—supinantena methunaiṇ dhammaim̄ paṭiseveyya
— supinagatassa asucimuccayya — supinantena dānaim̄
dadeyya—cīvaraiṇ dadeyya—piṇḍapātaim̄ dadeyya—senā—
sanaiṇ dadeyya—gilānapaccayabhesajjaparikkhāraim̄ da—
deyya—khādanīyaim̄ dadeyya—bhojanīyaim̄ dadeyya—
pāṇīyaim̄ dadeyya—cetiyaim̄ dadeyya—cetiye mālaim̄
āropeyya—gandham̄ āropeyya—vilepanaiṇ āropeyya—pe
—cetiyaim̄ abhidakkhiṇaiṇ kareyyāti?

Āmantā.

Hañci supinantena cetiyañ abhidakkhiñam kareyya, no vata re vattabbe “ Sabbam supinagatassa cittam abyākatan ti.”

2. Na vattabbañ “ Sabbam supinagatassa cittam abyākatan ti”?

Āmantā.

Nanu supinagatassa cittam abbohāriyam vuttam Bhagavatā ti?

Āmantā.

Hañci supinagatassa cittam abbohāriyam vuttam Bhagavatā, tena vata re vattabbe “ Sabbam supinagatassa cittam abyākatan ti.”

A b y ā k a t a k a t h ā .

XXII. 7.

1. N'atthi kāci āsevanapaccayatā ti?

Āmantā.

Nanu vuttañ Bhagavatā—“ Pāñātipāto Bhikkhave āsevito bhāvito bahulikato nirayasaiñvattaniko tiracchānayonisañvattaniko pittivisayasañvattaniko, yo sabbalahu so pāñātipātassa vipāko manussabhūtassa appāyukasaiñvattaniko hotīti.” Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi atthi kāci āsevanapaccayatā ti

2. N'atthi kāci āsevanapaccayatā ti?

Āmantā.

Nanu vuttañ Bhagavatā—“ Adinnādārañ Bhikkhave āsevitam bhāvitam bahulikatam nirayasaiñvattanikam tiracchānayonisañvattanikam pittivisayasañvattanikam, yo sabbalahu so adinnādānassa vipāko manussabhūtassa bhogabyasanasañvattaniko hoti—pe—yo sabbalahu so kāmesu micchācārassa vipāko manussabhūtassa sapattaverasaiñvattaniko hoti—pe—yo sabbalahu so musāvādassa

vipāko, manussabhūtassa abbhūtabbhakkhānasamvattaniko hoti—pe—yo sabbalahu so pisunāya vācāya vipāko, manussabhūtassa mittehibhedanasamvattaniko hoti—pe—yo sabbalahu so pharusāya vācāya vipāko, manussabhūtassa amanāpasaddasamvattaniko hoti—pe—yo sabbalahu so samphappalāpassa vipāko, manussabhūtassa anādeyyavācasamvattaniko hoti, surāmerayapānam Bhikkhave āsevitām—pe—yo sabbalahu so surāmerayapānassa vipāko manussabhūtassa ummattakasaṇṇavattaniko hotīti.” Atth’eva puttanto ti?

Āmantā.

Tena hi atthi kāci āsevanapaccayatā ti.

3. N’atthi kāci āsevanapaccayatā ti?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā—“ Micchādiṭṭhi Bhikkhave āsevitā bhāvitā bahulikatā nirayasamvattanikā tiracchānayonisaṇṇavattanikā pittivisayasaṇṇavattanikā ti.” Atth’eva puttanto ti?

Āmantā.

Tena hi atthi kāci āsevanapaccayatā ti.

4. N’atthi kāci āsevanapaccayatā ti?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā—“ Micchāsaṇḍkappo—pe—micchāsamādhi Bhikkhave āsevito—pe—pittivisayasaṇṇavattaniko ti.” Atth’eva puttanto ti?

Āmantā.

Tena hi atthi kāci āsevanapaccayatā ti.

5. N’atthi kāci āsevanapaccayatā ti?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā—“ Sammādiṭṭhi Bhikkhave āsevitā bhāvitā bahulikatā amatogadhā hoti amataparāyanā amatapariyosānā ti.” Atth’eva puttanto ti?

Āmantā.

Tena hi atthi kāci āsevanapaccayatā ti?

6. N’atthi kāci āsevanapaccayatā ti?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā—“ Sammāsaṇḍkappo—pe sammāsamādhi Bhikkhave āsevito bhāvito bahulikato

amatogadho hoti amataparāyano amatapariyosāno ti.”
Atth’eva suttanto ti?

Tena hi atthi kāci āsevanapaccayatā ti.

Āsevanapaccayakathā.

XXII. 8.

1. Ekacittakkhaṇikā sabbe dhammā ti ?

Āmantā.

Citte mahāpaṭhavī sañthāti, mahāsamuddo sañthāti,
Sineru pabbatarājā sañthāti, āpo sañthāti, tejo sañthāti,
vāyo sañthāti, tiṇakaṭṭhavanappatiyo sañthantīti?

Na h’evam vattabbe—pe—

2. Ekacittakkhaṇikā sabbe dhammā ti ?

Āmantā.

Cakkhāyatanaṁ cakkhuviññāṇena sahajātan ti?

Na h’evam vattabbe—pe—

Cakkhāyatanaṁ cakkhuviññāṇena sahajātan ti?

Āmantā.

Nanu āyasmā Sāriputto etad avoca—“ Ajjhattikañ c’eva
āvuso cakkhum̄ aparibhinnam̄ hoti, bāhirā ca rūpā na
āpāthaṇ̄ āgacchanti, no ca tajjo samannāhāro hoti,
n’eva tāva tajjassa viññāṇabhāvassa¹ pātubhāvo hoti;
ajjhattikañ c’eva āvuso cakkhum̄ aparibhinnam̄ hoti,
bāhirā ca rūpā āpāthaṇ̄ āgacchanti, no ca tajjo saman-
nāhāro hoti, n’eva tāva tajjassa viññāṇabhāvassa pātubhāvo
hoti; yato ca kho āvuso ajjhattikañ c’eva cakkhum̄
aparibhinnam̄ hoti, bāhirā ca rūpā āpāthaṇ̄ āgacchanti,
tajjo ca samannāhāro hoti, evam tajjassa viññāṇabhāvassa
pātubhāvo hotīti.” Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “ Cakkhāyatanaṁ cakkhuviññā-
ṇena sahajātan ti.”

3. Sotāyatanaṁ—pe—ghānāyatanaṁ—pe—jivhāyata-
naṁ—pe—kāyāyatanaṁ kāyaviññāṇena sahajātan ti ?

¹ obhāgassa. Trenckner. Majjh. I. 190.

Na h'evam̄ vattabbe—pe—
 Kāyāyatanaṁ kāyaviññāṇena sahajātan ti ?
 Āmantā.

Nanu āyasmān Sāriputto etad avoca—“Ajjhattiko c'eva āvuso kāyo aparibhinno hoti bāhirā ca phoṭṭhabbā na āpātham̄ āgacchanti no ca—pe—ajjhattiiko c'eva āvuso kāyo aparibhinno hoti bāhirā ca phoṭṭhabbā āpātham̄ āgacchanti no ca—pe—yato ca kho āvuso ajjhattiiko c'eva kāyo aparibhinno hoti bāhirā ca rūpā phoṭṭhabbā āpātham̄ āgacchanti tajjo ca samannāhāro hoti, evam̄ tajjassa viññāṇabhāvassa pātubhāvo hotīti.” Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam̄ “Kāyāyatanaṁ kāyaviññāṇena sahajātan ti.”

4. Na vattabbam̄ “Ekacittakkhaṇikā sabbe dhammā ti”?

Āmantā.

Sabbe dhammā niceā dhuvā sassatā avipariṇāma-dhammā ti ?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Tena hi ekacittakkhaṇikā sabbe dhammā ti.

K h a ḥ i k a k a t h ā .

Vaggo bāvīsatimo.

Atthi kiñci saññojanaiṇ appahāya parinibbānam,
 Araha kusalacitto parinibbāvati,
 Araha āneñje ṭhito parinibbāyati,
 Atthi gabbhaseyyāya dhammābhisaṁayo,
 Atthi gabbhaseyyāya arahattappatti,
 Atthi supinagatassa dhammābhisaṁayo.
 Atthi supinagatassa arahattappatti,
 Sabbam̄ supinagatassa cittaṁ abyākataiṇ,
 N'atthi kāci āsevanapaccayatā,
 Ekacittakkhaṇikā sabbe dhammā ti.

XXIII. 1.

1. Ekādhippāyo¹ methuno dhammo paṭisevitabbo ti ?
Āmantā.

Ekādhippāyena asaṇaṇena hotabbam, abhikkhunā hotabbam, chinnainūlenā hotabbam, pārājikena hotabban ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Ekādhippāyena methuno dhammo paṭisevitabbo ti ?
Āmantā.

Ekādhippāyena pāṇo hantabbo, adinnaṃ ādiyatabbam, musā bhaṇitabbā, pisuṇam bhaṇitabbam, pharusaṇ bhaṇitabbam, samphappalāpitabbam, sandhi cheditabbā, nillopaṇ hātabbam, ekāgārikam kātabbam, paripanthe ṭhātabbam, paradāro gantabbo, gāmaghāto kātabbo, nigamaghāto kātabbo ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

E kāddhippāyakaṭhā.

XXIII. 2.

1. Arahantānam vāṇṇena amanussā methunaṇ dhammam paṭisevantī ?

Āmantā.

Arahantānam vāṇṇena amanussā pāṇam hananti—pe—ādinnaṃ ādiyanti, musā bhaṇanti, pisuṇam bhaṇanti, pharusaṇ bhaṇanti, samphappalāpanti, sandhiṇ chin-danti, nillopaṇ haranti, ekāgārikam karonti, paripanthe tiṭṭhanti, paradāraṇ gacchanti, gāmaghātaṇ karonti, nigamaghātaṇ karontī ?

Na h'evam vattabbe pe—

Arahantavaṇṇakaṭhā.

¹ ekādhippāyena, M.

XXIII. 3.

1. Bodhisatto issariyakāmakārikāhetu vinipātañ gacchatīti?

Āmantā.

Bodhisatto issariyakāmakārikāhetu nirayañ gacchati, sañjīvañ gacchati, kālasuttam gacchati, tāpanam gacchati, patāpanam gacchati, sañghātakam gacchati, roruvam¹ gacchati, avīciñ gacchatīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Bodhisatto issariyakāmakārikāhetu vinipātañ gacchatīti?

Āmantā.

Bodhisatto issariyakāmakārikāhetu vinipātañ gacchatīti, atlh'eva suttanto ti?

N'atthi.

Hañci Bodhisatto issariyakāmakārikāhetu vinipātañ gacchatīti, n'atth'eva suttanto, no vata re vattabbe “Bodhisatto issariyakāmakārikāhetu vinipātañ gacchatīti.”

2. Bodhisatto issariyakāmakārikāhetu gabbhaseyyam okkamatīti?

Bodhisatto issariyakāmakārikāhetu nirayañ upapajjeyya, tiracchānayoniñ² upapajjeyyāti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Bodhisatto issariyakāmakārikāhetu gabbhaseyyam okkamatīti?

Āmantā.

Bodhisatto iddhimā ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Bodhisatto iddhimā ti?

Āmantā.

Bodhisattena chandiddhipādo bhāvito—pe—viriyiddhipādo—pe—cittiddhipādo—pe—vīnamāsiddhipādo bhāvito ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

¹ roravam, P.S₂.

² yonigañ, P.

Bodhisatto issariyakāmakārikāhetu gabbhaseyyam okkamatī?

Āmantā.

Bodhisatto issariyakāmakārikāhetu gabbhaseyyam okkamatī, ath'eva suttanto ti?

N'atthi.

Hañci Bodhisatto issariyakāmakārikāhetu gabbhaseyyam okkamatīti, n'atth'eva suttanto, no vata re vattabbe "Bodhisatto issariyakāmakārikāhetu gabbhaseyyam okkamatī."

3. Bodhisatto issariyakāmakārikāhetu dukkarakārikam akāsīti?

Āmantā.

Bodhisatto issariyakāmakārikāhetu sassato loko ti pacchāgacchi, assassato loko ti—pe—antavā loko ti—pe—anantavā loko ti—pe—tañ jīvam̄ tañ sarīran ti, aññam̄ jīvam̄ aññam̄ sarīran ti, hoti Tathāgato param̄ marañā ti, na hoti Tathāgato param̄ marañā ti, hoti ca na ca hoti Tathāgato param̄ marañā ti, n'eva hoti na na hoti Tathāgato param̄ marañā ti pacchāgacchī?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Bodhisatto issariyakāmakārikāhetu dukkarakārikam akāsīti?

Āmantā.

Bodhisatto issariyakāmakārikāhetu dukkarakārikam akāsīti, ath'eva suttanto ti?

N'atthi.

Hañci Bodhisatto issariyakāmakārikāhetu dukkarakārikam akāsīti, n'atth'eva suttanto, no vata re vattabbe "Bodhisatto issariyakāmakārikāhetu dukkarakārikam akāsīti."

4. Bodhisatto issariyakāmakārikāhetu aparantapam̄¹ akāsi, aññam̄ satthārañ uddisīti²?

Āmantā.

Bodhisatto issariyakāmakārikāhetu sassato loko ti pacchāgacchi, assassato loko ti—pe—antavā loko ti—pe—

¹ aparantabbam̄, P.S.

² udisati, P.; uddissati, S.

anantavā loko ti—pe—tam jīvam tam sarīran ti, aññaiñ jīvam aññam sarīran ti, hoti Tathāgato parañ maraṇā ti, na hoti Tathāgato parañ maraṇā ti, hoti ca na ca hoti Tathāgato parañ maraṇā ti, n'eva hoti na na hoti Tathāgato parañ maraṇā ti pacchāgacchīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Bodhisatto issariyakāmakārikāhetu aññam satthāram uddisīti ?

Āmantā.

Bodhisatto issariyakāmakārikāhetu aññam satthāram uddisīti, atth'eva suttanto ti ?

N'atthi.

Hañci Bodhisatto issariyakāmakārikāhetu aññam satthāram uddisīti, n'atth'eva suttanto, no vata re vattabbe “ Bodhisatto issariyakāmakārikāhetu aññam satthāram uddisīti.”

Issariyakāmakārikākathā.

XXIII. 4.

1. Atthi na rāgo rāgapatiñūpako ti ?

Āmantā.

Atthi na phasso phassapaṭirūpako, atthi na vedanā vedanāpaṭirūpakkā, atthi na saññā saññāpaṭirūpakkā, atthi na cetanā cetanāpaṭirūpakkā, atthi na cittam cittapaṭirūpakkam, atthi na saddhā saddhāpaṭirūpakkā, atthi na viriyam viriyapatiñūpakkam, atthi na sati satipatiñūpakkā, atthi na sainādhi sāmadhipaṭirūpako, atthi na paññā paññāpaṭirūpakkā ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

2. Atthi na doso dosapaṭirūpako, atthi na moho mohapatirūpako, atthi na kileso ¹ kilesapaṭirūpakkā ti ?

Āmantā.

¹ kilesyo, M.P.

Atthi na phasso phassapaṭirūpako—pe—atthi na paññā paññāpaṭirūpakā ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

P a ṭ i r ū p a k a t h ā .

XXIII. 5.

1. Rūpaṇ̄ aparinippahannan ti?

Āmantā.

Rūpaṇ̄ na aniccaṇ̄ na saṃkhataṇ̄ na paṭiccasamuppannaṇ̄ na khayadhammaṇ̄ na vayadhammaṇ̄ na virādhammaṇ̄ na nirodhadhammaṇ̄ na vipariṇāmadhamman ti?

Na h'evam̄ vattabbe—pe—

Nanu rūpaṇ̄ aniccaṇ̄ saṃkhataṇ̄ paṭiccasamuppannaṇ̄ khayadhammaṇ̄ vayadhammaṇ̄ virāgadhammaṇ̄ nirodhadhammaṇ̄ vipariṇāmadhamman ti?

Āmantā.

Hañci rūpaṇ̄ aniccaṇ̄ saṃkhataṇ̄ paṭiccasamuppannaṇ̄ khayadhammaṇ̄ vayadhammaṇ̄ virāgadhammaṇ̄ nirodhadhammaṇ̄ vipariṇāmadhammaṇ̄, no vata re vattabbe “Rūpaṇ̄ aparinippahannan ti.”

2. Dukkhañ ñeva parinippahannan ti?

Āmantā.

Nanu yad aniccaṇ̄ tam̄ dukkhaṇ̄ vuttam̄ Bhagavatā, rūpaṇ̄ aniccaṇ̄ ti?

Āmantā.

Hañci yad aniccaṇ̄ tam̄ dukkhaṇ̄ vuttam̄ Bhagavatā, rūpaṇ̄ aniccaṇ̄, no vata re vattabbe “Dukkhañ ñeva parinippahannan ti.”

3. Vedanā—pe—saññā—pe—saṃkhārā—pe—viññāṇaṇ̄—pe—cakkhāyatanaṇ̄—pe—cakkhudhātu—pe—cakkhundriyaṇ̄—pe—aññātāvindriyaṇ̄ aparinippahannan ti?

Āmantā.

Aññātāvindriyam na aniccam—pe—na vipariñāma-dhamman ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Nanu aññātāvindriyam aniccam—pe—vipariñāma-dhamman ti?

Āmantā.

Hañci aññātāvindriyam aniccam—pe—vipariñāma-dhammam, no vata re vattabbe “Aññātāvindriyam apari-nipphannan ti.”

4. Dukkhañ ñeva parinipphannan ti?

Āmantā.

Nanu yad aniccam tam dukkham vuttañ Bhagavatā, aññātāvindriyam aniccan ti?

Āmantā.

Hañci yad aniccam tam dukkham vuttañ Bhagavatā, aññātāvindriyam aniccam, no vata re vattabbe “Dukkhañ ñeva parinipphannan ti.”

Aparinipphannakathā.

Vaggo tevisatimo.

Ekādhippāyena methuno dhammo pañisevitabbo,
Arahantānam vamñena amanussā methunam dhammanam
pañisevanti,
Bodhisatto issariyakāmakārikāhetu vinipātañ gacchati,
gabbhaseyyam okkamati, dukkarakārikam akāsi,
aparantapam akāsi, aññam satthārañ uddisi,
Atthi na rāgo rāgapatiñpako, atthi na doso dosapañirūpako,
atthi na moho mohapañirūpako, atthi na kileso
kilesapañirūpako,
Rūpam parinipphannam, aññātāvindriyam aparinip-
phannan ti.

Mahāniyāmo anusayā niggaho khuddakapañcamo,¹
 Parappavādaimaddano suttamūlasamāhitā
 Ujjotanā satthusamaye ² ti.

Kathāvatthupakkaranę pañcatiṇsa ³ bhāṇavāraṇ
 niṭṭhitaiṇ.

¹ °pañcamā, P.

² sattasamayo, P.; satthusamayo, S.

³ vīsa, P.; pañcavīsati, S.

INDICES.

INDICES.

I.

INDEX OF PROPER NAMES.

(The numbers are those of the pages.)

Akaniṭṭhagāmī, 105, 106.	Upāli, 594.
Akaniṭṭhā devā, 207, 208.	Uruvelā, 559.
Aṅgārapabbata, 597.	
Ajapālanigrodha, 559.	Erāvāṇa, 599.
Atappā devā, 207.	
Anāthapiṇḍika, 559.	Kaccāyana, 89, 269.
Appamāṇasubhā devā, 207.	Kalandakanivāpa, 559.
Appamāṇabhā devā, 207.	Kassapa, 89, 269, 286.
Avihā devā, 207.	Kālakañjakā Asurā, 360.
Asaññasattā devā, 262.	Kusinārā, 559.
Ākāśānañcāyatānūpagā deva,
207, 208.	Kevaṭṭa, 339.
Ānanda, 66, 67, 203, 287, 304,
393, 394, 457, 557, 560	Koṭṭhika, 89, 269.
Ābhassarā devā, 207.	
Ukkaṭṭhā, 559.	Gavampati, 220.
Uttarakuruka, 99.	Gotama, 267.
Uttiya, 268.	Gotamī, 553.
Udāyi, 528.	
Upaka, 289.	Cakkavattisatta, 284.
	Citta, 288.
	Cātummahārājikā devā, 207,
609.
	Cāpāla, 559.

Jambudīpaka, 99.
 Jetavana, 559.

 Tāvatiṁsa, 99, 207, 609.
 Tusitā devā, 207, 609.

 Dhotaka, 194.

 Nandaka, 142.
 Nigaṇha, 459.
 Nimmānaritī devā, 207.

 Paccekasambuddha, 97.
 Panthaka, 89, 269.
 Paranimmitavasavattī devā,
 207.
 Parittasubhā devā, 207.
 Parittābhā devā, 207.
 Pātaliputta, 314, 394.
 Pilindavaccha, 608.
 Puṇya, 522.
 Phagguna, 142.

 Bārāṇasī, 97, 559.
 Bimbisāra, 608.
 Bodhisatta, 284, 286.
 Brahma-parohitā, 207.
 Brahma-pārisajjā, 207.
 Brahmā, 457.

 Magadhā, 97.
 Mahābrahmā devā, 207.
 Māra, 66, 457.

Mārakāyikā devatā, 164, 165.
 Moggallāna, 89, 269, 304.
 Mogharāja, 64.

 Yasa, 268.
 Yāmā devā, 207, 609.

 Rājagaha, 559.

 Lumbini, 97, 559.

 Vacchagotta, 267, 505, 506.
 Vajirā, 66.
 Vepacittiparisā, 360.
 Vesāli, 559.
 Vehapphalā devā, 207.
 Veluvana, 559.

 Sakka, 554.
 Sāriputta, 257, 304, 561, 620,
 621.
 Sāvatthi, 100, 559.
 Sikhi, 203.
 Sineru, 46, 49, 50, 51, 52, 620.
 Sudassā devā, 207.
 Sudassī devā, 207.
 Subhakiṇṇā devā, 207.
 Subhagavana, 559.
 Subhadda, 601.
 Setu, 268.
 Seniya, 68.

 Hatthaka, 288.

II.

INDEX OF PASSAGES FROM THE SUTTA PĀTAKA
QUOTED IN THE KATHĀVATTHU.

- Ajjhattikañ c'eva āvuso cakkhum, XXII. 8. 2.
- Ajjhattiko c'eva āvuso kāyo, XXII. 8. 3.
- Attanā ca katam pāpām, XVI. 1. 3; XVI. 2. 3.
- Attani vā Bhikkhave sati, I. 1. 242.
- Atthi nu kho tam bhante cakkhum, I. 6. 61.
- Atthi nu kho bho Gotama koci gihī, IV. 1. 4.
- Atthi puggalo attahitāya paṭipanno, I. 1. 147.
- Atth' Upāli saṅghabhedako, XX. 1. 8.
- Adinnādānam Bhikkhave āsevitam, XXII. 7. 2.
- Addasa kho aham Bhikkhave buddhacakkhunā, XIX. 8. 6.
- Anamattaggāyam Bhikkhave samsāro, I. 1. 159.
- Anupubbena medhāvī, I. 4. 17; II. 9. 18.
- Abhiññāyāhañ Bhikkhave dhammam desemi, XVIII. 2. 4.
- Amatan te Bhikkhave na paribhuñjanti, I. 9. 6.
- Asādhāraṇañ aññesañ, VII. 7. 3.
- Ahañ kho āvuso Nigañha pahomi, XI. 6. 3.
- Ahu pubbe lobho, I. 6. 62.
- Ahesuñ te atītañse, I. 5. 14.
- Āpāyiko nerayiko, XIII. 1. 3; XX. 1. 9.
- Ārāmaropā vanaropā, VII. 5. 4; X. 9. 4.
- Āhuti jātavedo va, XVII. 6. 4.
- Idam dukkham ariyasaccan ti, IV. 9. 8; XX. 6. 2.
- Idha Kevat̄a bhikkhu para-sattānam, VII. 3. 5.
- Idha Puṇa ekacco sabyā-pajjhām pi, XV. 11. 6.
- Idha brahmacariyavāso ti, I. 3. 15.
- Idha Bhikkhave bhikkhu cakkhunā rūpam disvā, X. 3. 4; X. 4. 4; X. 5. 4; XII. 1. 3.
- Idha Bhikkhave bhikkhu cakkhunā rūpam passati, XVIII. 9. 5.
- Idha Bhikkhave bhikkhu nibbāne sukhānupassī vi-harati, IX. 1. 4.
- Idha Bhikkhave bhikkhu vivicceva kāmehi, XIII. 7. 3; XVIII. 6. 8.

- Idha Bhikkhave ekacco pug-galo saimannāgato hoti, XIX. 7. 6.
- Idha Bhikkhave ekacco pug-galo unmujjītvā thito hoti, XIX. 7. 7.
- Idh' ekacco annam̄ deti, VII. 4. 6.
- Uccāvacā hi paṭipadā, I. 2. 56.
- Unname udakam̄ vuttham̄, VII. 6. 3.
- Ekapuggalo Bhikkhave loke uppajjamāno, I. 1. 237.
- Ekañ idāhañ Bhikkhave samayam̄ Ukkaṭṭhāyam̄ viharāni, XVIII. 1. 3.
- Ekāyano ayam̄ Bhikkhave maggo, I. 9. 7.
- Etādisī dhammapakāsanetha, II. 3. 20.
- Kabalim̄kāre ce Bhikkhave āhāre atthi rāgo, I. 6. 63.
- Kabalim̄kāre ce Bhikkhave āhāre n'atthi rāgo, I. 6. 64.
- Kammunā vattati loko, XVII. 3. 4.
- Kassape abhañ Ānanda Bhagavati, IV. 8. 6.
- Kāye vā Ānanda sati kaya-sañcetanāhetu, VIII. 9. 37.
- Kin nu satto ti paccesi, I. 1. 240.
- Cakkhuñ ca paṭicca rūpe ca, VI. 7. 2; VI. 8. 2.
- Catasso kho im' Ānanda dakkhinā, XVII. 11. 4.
- Catunnam̄ Bhikkhave dham-mānam̄ n'atthi koci pāṭi-bhāgo, XI. 5. 7.
- Cattār'imāni Bhikkhave ta-thāni, VI. 4. 6.
- Cattar'imāni Bhikkhave su-vidūravidūrāni, VII. 5. 3; X. 9. 3; X. 11. 2; XIII. 5. 1; XIII. 6. 1; XIII. 7. 2; XIX. 1. 3.
- Cattāro'me Bhikkhave puñ-nābhisañdā, VII. 5. 5.
- Cittāñ h'idañ cetasikā ca dhimmā, VII. 3. 4.
- Cetanāhañ Bhikkhave kam-mam̄ vadāmi, VIII. 9. 36.
- Jātipaccayā Bhikkhave jarā-maranañ, VI. 2. 4.
- Jānatvāham̄ Bhikkhave pas-sato āsavānam̄ khayañ vadāmi, II. 2. 17.
- Tam̄ enam̄ Bhikkhave nira-yapālā, XX. 3. 4. and 5.
- Tayo'me Bhikkhave nirutti-pathā, I. 6. 60.
- Tayo'me Seniya satthāro, I. 1. 243.
- Tassa evam̄ jānato evam̄ passato, III. 4. 6; XIII. 5. 3; XIII. 6. 3.
- Tassa sammāvimuttassa san-

- tacittassa bhikkhuno, I. 2.
58.
- Tīṇimāni Bhikkhave asaṃkhatassa asaṃkhatalakkhaṇāni, I. 1. 227.
- Tīṇimāni Bhikkhave saṃkhatassa saṃkhatalakkhaṇāni, I. 1. 227.
- Tīṇimāni Bhikkhave kathāvatthāni, XV. 3. 6; XV. 4. 2.
- Tīṇimāni Bhikkhave cakkhūni, III. 7. 4.
- Tīhi Bhikkhave ṭhānehi Jambudīpakā manussā, I. 3. 15.
- Te ariyassa vinaye vuccanti, VIII. 4. 3.
- Tividhā Bhikkhave kāya-sañcetanā, VIII. 9. 38.
- Dukkham eva uppajjaimānam uppajjati, I. 1. 239.
- Dvattīṇis'īnāni Bhikkhave mahāpurisassa mahāpuri-salakkhaṇāni, IV. 7. 6.
- Dve'mā Bhikkhave dhātuyo, I. 1. 225.
- Na Vessabhū no pi ca Pettirājā, XX. 3. 3.
- Nayimasīṇī vā loke, XVII. 10. 3.
- Nāham gamissāni pamocanāya, II. 4. 20.
- Nāham Bhikkhave aññam ekam dhammanam pi samanupassāmi, II. 7. 2.
- Nāham Bhikkhave sañcetani-kānam kammānam, XII. 2. 3; XVII. 2. 4.
- Nibbānam nibbānato sañjānāti, IX. 2. 7.
- N'eva pubbenivāsāya, III. 9. 5.
- Pañca kāmaguṇā loke, VIII. 3. 2.
- Pañcimāni Bhikkhave indriyāni, III. 6. 13.
- Pañcimāni Bhikkhave ṭhānāni, VII. 6. 4.
- Pañcimāni Bhikkhave dānāni, VII. 4. 5.
- Pañcime Bhikkhave kāmaguṇā, II. 8. 3; VIII. 3. 5; VIII. 4. 2.
- Pañcime Bhikkhave dhammā, I. 2. 59.
- Pathamanam kalalanam hoti, XIV. 2. 3.
- Passām'aham Bhikkhave dibbenā cakkhunā, I. 1. 198.
- Pāṇatipāto Bhikkhave āsevito, XXI. 7. 1.
- Pātaliputtassa kho Ānanda tayo antarāyā, V. 9. 4.
- Pubbe va kho pan' assa kāya-kammanam, XX. 5. 5.
- Bahūnam vata no Bhagavā dukkhadhammānam XVI. 3. 3.
- Maggānam atthaṅgikoseṭṭho, XX. 5. 2.

- Micchādiṭṭhi kho Vaccha akusalā, XIV. 8. 3.
- Micchādiṭṭhi Bhikkhave āsevitā, XXII. 7. 3.
- Micchādiṭṭhissa kho aham Puṇṇa, XIV. 8. 3.
- Yajānānānam manussānam, XVII. 9. 4.
- Yadā have pātubhavanti dhammā, II. 3. 20.
- Yanī kiñci Bhikkhave rūpam cattāri mahābhūtāni, XIV. 4. 3.
- Yanī kiñci Bhikkhave rūpam atītānāgatapaccuppannam, I. 6. 59.
- Yasminī kho Subhadda dhammadvinaye, XX. 5. 6.
- Yasminī Bhikkhave samaye ariyasāvakassa virajam, I. 4. 19; II. 2. 21.
- Yassa kassaci Ānanda cattāro iddhipādā, XI. 5. 6.
- Yāyām taṇhā ponobhavikā, XIII. 9. 4; XIII. 10. 4.
- Ye kañkhā samatikkantā, II. 3. 20.
- Ye te Bhikkhave bhikkhū puthujjanā sīlasampannā, II. 1. 21.
- Rañño Bhikkhave Cakkavattissa pātubhāvā, I. 9. 8.
- Lābhā vo Bhikkhave, suladdham vo Bhikkhave, II. 8. 4. and 5.
- Viññāṇapaccayā Bhikkhave jāti, XV. 2. 3.
- Vitataṇho anādāno, I. 2. 57.
- Sa sattakkhattuparamām sandhāvitvāna puggalo, I. 1. 159.
- Sacāyam Ānanda samiddhi moghapuriso, VIII. 9. 39.
- Santi Bhikkhave Asaññasattā nāma devā, III. 11. 5.
- Saddhā hiriyaṇ kusalañ ca dānam, VII. 4. 4.
- Sappikumbho ti, I. 1. 244.
- Sabbam Bhikkhave anabhi-jānam, II. 2. 19.
- Sabbam Bhikkhave ādittam, II. 8. 2.
- Sabbābhībhū sabbavidū' haṇ asmi, IV. 8. 7.
- Sabbe dhammā anattā ti, I. 1. 238.
- Sabbe sañkhārā aniccā ti, XVI. 4. 5.
- Saṅkhittena pi kho aham Sāriputta, XVIII. 2. 3.
- Saṅghe Gotamī dehi, XVII. 9. 3.
- Sammādiṭṭhi Bhikkhave āsevitā, XXII. 7. 4.
- Sammukhā me tam āvuso Bhagavato sutam, II. 9. 19.
- Sassato loko ti kho Vaccha, XIV. 8. 4.
- Sahā v'assa dassanasampaḍāya, I. 4. 18; II. 2. 20; II. 9. 20 and 21.

- Sikhissa Ānanda bhagavato
arahato, II. 5. 22.
- Sukho viveko tuṭṭhassa, II.
8. 8.
- Suññato lokañ avekkhassu,
I. 1. 234.
- Suññam idam Bhikkhave,
XIX. 2. 6.
- Suñño loko suñño loko ti
bhante vuccati I. 1. 241.
- Seyyathāpi Bhikkhave mak-
kaṭo āraññe pavane cara-
māno, II. 7. 3.
- Seyyathāpi Bhikkhave mahā-
- samuddo anupubbaninno,
II. 9. 17.
- Seyyathāpi Bhikkhave mahā-
samuddo ṭhitadhammo,
XII. 7. 5.
- So evam̄ anurodhavirodhañ
samāpanno, XIII. 8. 3.
- So evam̄ samāhite citte, III.
4. 7; XIII. 5. 2; XIII.
6. 2.
- So tassa kammassa katattā,
XII. 3. 3.
- So hi nāma Bhikkhave
sunetto satthā, I. 5. 15.

The Gresham Press,
UNWIN BROTHERS,
WOKING AND LONDON.

University of California
SOUTHERN REGIONAL LIBRARY FACILITY
305 De Neve Drive - Parking Lot 17 • Box 951388
LOS ANGELES, CALIFORNIA 90095-1388

Return this material to the library from which it was borrowed.

1 OCT 12 2001

UNIVERSITY OF CALIFORNIA-LOS ANGELES

L 007 682 627 0

UC SOUTHERN REGIONAL LIBRARY FACILITY

AA 000 348 287 4

PK
4591
K3T2

